Kur'an Nuru

Açıklamalı

Kur'an-ı Kerim Meali

Hazırlayan
Said ALPSOY

1- FATİHA SURESİ

Mekke'de inmiştir. 7 ayettir.

1. Rahman ve Rahîm olan ALLAH'ın adıyla.

Efendimiz (O'na Binler Selam) Besmele'nin önemi ve günlük hayatımızdaki yeri ile ilgili şunları söylüyor: "Herhangi bir söze ya da önemli bir işe ALLAH'ın adı zikredilmeden başlanırsa o iş neticesizdir, güdüktür."(Müsned)

"Besmele, her kitabın anahtarıdır." (Feyzü'l-Kadir)

"İnsanların elbiselerini çıkartırlarken besmele çekmeleri, onların mahrem yerleri ile cinlerin gözleri arasında perde olur." (Camiu's Sağir)

"Yemeğin üzerine ALLAH'ın adı zikredilmediği takdirde şeytan yemeği kendine helal bilir." (Buhari)

"ALLAH" gerçek ilahın özel ismidir. Herhangi bir dilin etimolojisi içinde üretilmiş bir kelime değildir. Özel isim olduğu için hiçbir dilde karşılığı yoktur. Türkçe'de "Tanrı", İngilizce'de "God" gibi isimler "ALLAH" isminin değil Arapça'daki "İlâh" kelimesinin karşılığıdır.

2. Hamd, alemlerin Rabbi ALLAH'a mahsustur.

Hz. Davut (ALLAH'ın Selamı Üzerine) ALLAH'a (Şanı En Yüce) : "Rabbim!" der, "Sana nasıl şükredebilirim ki, her şükür bir nimettir ve o da yeni bir şükrü gerektirir. O zaman da Sana şükredebilmek imkânsız olur." ALLAH, cevap verir: "Ey Davut! İşte, şimdi şükretmiş oldun. Çünkü insanın Bana hakkıyla şükretmekten aciz olduğunu anlaması en büyük şükürdür."

Hamd, her durum ve şart altında insanın Rabbini layık olduğu biçimde övmesi, şükür ise Rabbinin nimetlerine cevap verip, teşekkür etmesidir. Ve bu yönüyle, "Hamd", "Şükür"den daha önemli ve daha değerlidir.

Rivayete göre Hz. Adem'in ilk sözü: "Hamd ALLAH'a mahsustur." idi. Yunus Suresi'nin 10. ayetine göre de cennetliklerin sözlerinin sonu daima: " Hamd, alemlerin Rabbi olan ALLAH'a mahsustur." olacaktır. Bu durumda alemin başlangıcı ve bitişi "Hamd"e dayanıyor demektir. Öyleyse yapılan her işe "Hamd" ile başlayıp ve yine onunla bitirmek gerekir. Çünkü insan, küçük alemdir. Küçük alemin halinin, büyük aleme uygun olması gerekir.

ALLAH'a hamd etmek üç şekilde olur: 1. ALLAH bir lütufta bulunduğu zaman, o lütfun kimden olduğunu bilmek. 2. Verdiğine

razı olmak, 3. O'nun verdiği nimet ile O'nun emirlerine isyan etmemek, günaha ve harama O'nun nimetlerini vasıta yapmamak.

3. O, Rahman'dır, Rahim'dir (ezelden beri rahmeti sonsuz, ahirette Mü'minlere rahmeti sonsuz).

"Rahman" ismi, ALLAH'ın dünyada ve ahirette; kâfir ve Mü'min bütün kullarına ve bütün yaratılmışlara olan rahmetinin; "Rahîm" ismi ise bu rahmetin belli özel durumlara ait olan tecellilerini ifade eder.

"Rahman" kulların bir benzerini yapması düşünülemeyecek nimetler verendir. "Rahîm" ise kullardan da benzerlerinin çıkması düşünülebilen şeylerle nimetler verendir.

"Rahman" kelimesi sadece ALLAH'a özeldir. Başka varlıklar hakkında isim ya da sıfat olarak kullanılamaz. "Rahîm" ise başka varlıklar için de mecaz ifade edecek biçimde kullanılabilir. O zaman ayette büyüğüne (Rahman) yer verildikten sonra küçüğünün de (Rahîm) geçmesinin hikmeti düşünülürse, şöyle cevap verilebilir: Büyük olandan, ufak ve önemsiz şeyler istenmez. Oysa ALLAH, Hz. Musa'ya şöyle demiştir: "Ey Musa! Benden yemeğinin tuzunu ve koyununun yemini bile iste!" Yani çok büyük, insanlardan istemeye bile utanacağımız, hayati dualarımızı yaparken "Rahman", geri kalan dileklerimiz içinse "Rahîm" ismini zikrederek ALLAH'tan istemek daha isabetli bir tavır olur.

4. Din gününün sahibidir.

"Din günü", kıyamet günüdür. O gün din (İslam) gerçeği bütün açıklığıyla ortaya çıkacağı ve her şey, bütün hesaplar "din ölçüsü"ne göre görüleceği için bu isim verilmiştir.

ALLAH'ın "Din gününün sahibi" yani "Melik"i olmasıdır ki insanlardan melik olanlara benzemez. Çünkü "insan melik"lerden istendikçe ve onlar da verdikçe mülkleri eksilir. Öyle ki en sonunda bizim istemeye utanacağımız, onların da vermeye usanacakları bir noktaya gelinir. Oysa ALLAH, öyle bir meliktir ki, mülkü verdikçe artar. Örneğin, biz ondan bir çocuk isteriz. O da verir ve insan cinsinden sahip olduğu mülkü bir tane daha artmış olur. O nedenle de O gerçek Melik, kulları Kendisinden ne kadar çok isterlerse o denli hoşnut olur.

5. Biz, yalnız Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım bekleriz.

Bu ayette başta namaz olmak üzere, cemaat halinde yapılan kullukların üstünlüğüne dikkat çekilmektedir.

Hz. Ali bu konuda: "Senin kulun olmam, iftihar etmem için bana

yeter. Senin benim Rabbim olman ise şeref bakımından bana kâfidir. Rabbim! Ben, Seni istediğim gibi bir ilah buldum. Sen de beni, irade ettiğin gibi bir kul yap!" der.

"Biz, yalnız Sana kulluk eder(iz)" sözü kişide bir gurura neden olabilir. O yüzden de hemen devamında "yalnız Senden yardım bekleriz" denmiş ve o muhtemel gurur baştan engellenmiştir. Bu sayede insana hatırlatılır ki, başta kulluk eder hale gelebilir olmak üzere bütün lütuflar ancak ALLAH'tandır. Ancak ALLAH'ın gücü ve iradesiyledir.

"yalnız Sana kulluk" ve "yalnız Senden yardım". İslam'ın bütünü bu iki kavramın içine toplanmaktadır. O yüzden de bazı alimler, Fatiha, Kur'an'ın özüdür. Bu ayet de Fatiha'nın özüdür, derler.

6. Bizi doğru yola ilet.

"Doğru yol", Kur'an ve Sünnet'tir. Yani onları bilmek ve yaşamak... Sadece ALLAH'ın hoşnutluğunu umarak... Kur'an ve Sünnet'in belli bir konuda ne söylediği hakkında alimler ve ümmet-i Muhammed arasında ciddi yorum farklılıkları oluştuğu zaman da Mü'minlerin çoğunluğunun gittiği yol, bu ayette sözü edilen "doğru yol" olur. Çünkü Nisa Suresi'nin 115. ayetinde: "Kendisine doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygambere karşı çıkar ve Mü'minlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir." denilmektedir.

7. Kendilerine nimet verilen kimselerin yoluna; gazaba uğrayanların ve sapanların yoluna değil.

"Kendilerine nimet verilenler"in kimler olduğu Nisa Suresi'nin 69. ayetinde açıklanmıştır. Bunlar, peygamberler, sıddıklar, şehidler (ya da şahidler) ve salihlerdir.

Nimetin kendisinin değil de yolunun istenmesi de çok anlamlıdır. Çünkü tek tek nimetler eksik ve yetersiz kalabilir. Zaten insan aklı gerçekten ihtiyacı olan bütün nimetleri tam olarak bilip, sayabilmekten bile acizdir. Nerde kaldı istemek? O nedenle, tamlığa ve mükemmeliyete vurgu yapmak için, nimetlerin bulunduğu yolun kendisi istenmektedir. Bu, birine her gün bir balık vermektense, balık tutmayı öğretip, bir de olta takımı vermenin benzeridir.

"Bir sahabi, bir grup yahudiyi göstererek, Rasûlullah'a sorar: 'Ey ALLAH'ın Elçisi! Şunlar kimdir?' Efendimiz: 'Onlar, gazaba uğrayanlardır!' diye cevap verir. Sahabi, ikinci kez de bir hristiyan grubunu göstererek aynı soruyu sorar. Ve Efendimiz, bu soruya da: 'Onlar, sapanlardır!' diye cevap verir." (Müsned) Yani sünnet,

Çünkü içinde Efendimiz gibi sevgililerin de bulunduğu milyarlarca kulu tarafından katrilyonlarca kez yapılan duaların hiçbirinin kabul edilmemesi Rahman olan ALLAH hakkında düşünülebilecek şey değildir...

2 - BAKARA SURESİ

Medine'de inmiştir. 286 ayetiyle Kur'an'ın en uzun suresidir.

Rahman ve Rahim Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mim.

Bunlara "Huruf'u Mukatta'a" (Kesik Harfler) denir. 29 sure bunun gibi harflerle başlamaktadır. Haklarında çeşitli yorumlar ve açıklamalar yapılmış olup, en güçlüsü, bu harflerin Kur'an'a ait bir sır ve Efendimiz ile ALLAH arasında bir tür şifre olduklarıdır.

Bir yoruma göre de bu tek tek harflerle ALLAH, Kur'an'ın vahiy değil de bir insan eseri olduğu şeklindeki iddialara meydan okumuş ve adeta "Haydi öyleyse! Alın, siz de bu harflerle Kur'an gibi bir kitap meydana getirin." demiştir.

Ayrıca tek tek (mukatta'a) harfleri ile başlayan sureler, Kur'an'ın eşsizliğini göstermeleri açısından da ilginçtir. Bu şekilde başlayan 29 surenin hemen hepsinde "İşte bu Kitab!" ifadesi de yer almakta ve Kur'an'ın, Hz. Muhammed tarafından yazıldığı iddiasına karşı eğer insanlar tarafından yazılabiliyorsa, bir benzerinin yazılması şeklindeki meydan okumaları da büyük çoğunlukla yine bu surelerde bulunmaktadır.

Tek tek harflerle başlayan surelerin bir diğer ilginç özelliği de başlarında yer alan harflerin, o surenin içinde, Arap elifbasının diğer harflerinden birkaç kat daha fazla sayıda kullanılmış olmasıdır. Bu çarpıcı durum aynı zamanda Kur'an'ın ALLAH sözü olduğunu ispat eden mucizelerden de birini oluşturmaktadır.

2. Bu kitap, kendisinde hiçbir şüphe yoktur, takva sahipleri için bir hidayettir (yol gösterici).

"Takva" Kur'an'ın temel kavramlarından biridir. ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olmak ve o nedenle haramlardan kaçınmak anlamındadır. ALLAH'ın gazabından korkmak ve merhametini ummak anlamına da gelir.

Efendimiz (O'na Binler Selam) diyor ki: "Kul, sakıncalı şeylerden kaçınmak için, sakıncalı olmayan şeyleri de terketmedikçe takva

sahibi olamaz." (Buhari)

Kur'an'ın bir insan hakkında gerçek bir yarara ve işlevsel bir değere sahip olabilmesi için o insanın sıradan biri değil, "takva sahibi" olması gereklidir. Ve bu açıdan ayette "bütün insanlar" yerine "takva sahipleri" denmiş olması hem ilginç, hem de önemlidir. Nitekim Hâkka Suresi'nin 50. ayetinde de: "Muhakkak o (Kur'an) kâfirler için bir üzüntüdür." denir.

3. Onlar, gayba iman ederler. Namazı tam olarak kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan ALLAH yolunda harcarlar.

"Namazı tam olarak kılarlar" Kur'an'da namazla ilgili bütün emirler, "namazın ikame" edilmesi şeklindedir. Bu da namazın herhangi bir biçimde değil de "tam olarak, dosdoğru vb." bir şekilde kılınması gerektiğini ifade eder. Yani, aceleye getirmeden, kerahat vaktine bırakmadan, sünnetleriyle birlikte, rükû ve secdelerin hakkını vererek, ALLAH'ın huzurunda olduğu bilinciyle ve bu bilinci tüm hareketlerine, tüm organlarına sindirerek. Kısacası, o sırada sizi seyreden namazsız birini, namaz kılmaya imrendirecek biçimde.

Elmalılı tefsirinde namazın önemi ve bu bağlamda, namaz kılmamanın insanı küfre kadar götürebileceği şu şekilde ifade edilir: "... bazen namaz kılmayan ile, namazı terketmeyi alışkanlık haline getiren arasında büyük fark vardır. Namaza imanı olan, onu görev bilen kimsenin -insanlık hali- ara sıra bazı üşengeçliğinin bulunabilmesi akla uygundur... Fakat ibadetleri terk etmeyi alışkanlık edinen, namaz kılmayı hiç hatırına getirmeyen, ömründe hiç kılmayan ve hatta kılmamaya kararlı bulunanların Müslüman olduklarına, ALLAH'a (Şanı En Yüce), Peygamber'e (O'na Binler Selam), peygamberlere, Kur'an'a ve ahirete, farz olan ibadetlere imanı bulunduğuna nasıl hükmedilebilir?"

İnsan, kendisine verilen maddi ya da manevi nimetlerin bütününden ALLAH yolunda harcamakla sorumludur; sadece paradan değil. Örneğin; hayat, yani zamanımız, aklımız, çeşitli yeteneklerimiz... Hepsi birer nimettir ve hepsinin bir bölümünün ALLAH yolunda harcanması gereklidir; aynen zekât gibi.

4. Onlar sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler. Onlar ahirete de kesinlikle iman ederler.

5. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.

6. İnkâr edenlere gelince, onları uyarsan da, uyarmasan da, onlar için birdir; inanmazlar.

Bunlar, sonuçta inanmayacağı ALLAH tarafından kesin olarak bilinen kâfirlerdir. Biz ise böyle bir bilgiye sahip olmadığımız için, "belki kurtulacak olanlardandır" ihtimaliyle, ulaşabildiğimiz herkesi uyarmaya gayret ederiz.

7. ALLAH, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerine de perde indirmiştir. Onların hakkı büyük bir azaptır.

"Kalbin mühürlenmesi", insan bilincinin iman edemeyecek bir hale sokulmasıdır. Bunun nedeni de o kişinin niyetinin bozukluğu ve vicdanının tamamen ölmüş olması ve işlediği günahlardır. Yani ALLAH, normal insanların kalplerini mühürlemez. Bu durumu Efendimiz şöyle dile getirir: "Şüphesiz ki kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta meydana gelir. Eğer o, bu günahtan tevbe edecek olursa kalbi parlatılır. Tekrar o günaha dönecek olursa, kalbindeki siyah noktalar arttırılır. Öyle ki bütün kalbini kaplar. Yüce ALLAH'ın şu ayetinde sözünü ettiği pas odur: "Hayır, hayır, onların kazandıkları günahlar kalpleri üzerine pas olmuştur. (Mutaffifin, 14)" (Tirmizi)

Efendimiz (O'na Binler Selam) diyor ki: "Ey kalplere sebat veren ALLAH'ım! Senin itaatin üzere kalplerimize sebat ver!" (Tirmizi)

8. İnsanlardan öyleleri de vardır ki, inanmadıkları halde "ALLAH'a ve ahiret gününe inandık." derler. Oysa onlar iman etmemişlerdir.

9. Akılları sıra ALLAH'ı ve iman edenleri aldatmaya çalışırlar. Oysa, onlar ancak kendilerini aldatırlar da farkında olmazlar.

10. Onların kalplerinde bir hastalık vardır. ALLAH da onların hastalığını arttırmıştır. Söylemekte oldukları yalanlardan ötürü onlar için dayanılmaz bir azap vardır.

11. Kendilerine: "Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın." dendiği zaman: "Bizler sadece düzeltenleriz." derler.

12. İyi bilin ki onlar bozguncuların ta kendileridir. Fakat farkında değillerdir.

13. Ne zaman onlara: "İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin." denilse: "Yani o akılsızların iman ettiği gibi mi inanalım?" derler. İyi bilin ki asıl akılsızlar kendileridir. Fakat farkında değillerdir.

Kur'an bu ayetinde bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" yapıyor. Düz mantık gereği, "Mü'minler" denmesi gereken yerde "insanlar" demek suretiyle Mü'min ve insan kavramları arasında bir özdeşlik kuruyor. Böylelikle tam ya da gerçek insanın ancak Mü'min

olabileceğini, iman sahibi olmayanların insanlıklarının da eksik kalacağını belirtiyor. Bu şekildeki "Bilinçli Kavram Kaydırmaları" Kur'an boyunca daha yüzlerce kez tekrarlanacak...

14. Onlar, Mü'minlerle karşılaştıkları zaman: "Biz de iman ettik." derler. Fakat şeytanlarıyla başbaşa kaldıklarında: "Emin olun, biz sizinle beraberiz, biz onlarla sadece alay ediyoruz." derler.

Şeytanlar sadece cinlerden ibaret değildir. İnsan türünden olanları da vardır. Ve Efendimiz'in (O'na Binler Selam) Hz. Ebu Zer'e söylediği üzere, onlar cin şeytanlarından daha tehlikelidir. İnsan şeytanlarının en belirgin nitelikleri, haramları zevk alarak, hiçbir rahatsızlık ve korku duymaksızın işlemeleri ve başta ALLAH'a iman olmak üzere, İslam'a ve İslam'ı sembolize eden her şeye içten gelen derin bir nefret duymalarıdır.

15. Gerçekte ALLAH onlarla alay eder ve azgınlıkları içinde körü körüne bocalasınlar diye bırakır.

ALLAH, Mü'minlerin davasını bizzat Kendi davası olarak kabul ediyor. Onlara yapılan kötü bir fiilin cevabını vermeyi doğrudan Kendi üzerine alıyor.

16. Onlar, o kimselerdir ki hidayete karşılık sapıklığı satın aldılar. Fakat bu alışverişleri kazançlı olmadı. Doğru yolu da bulamadılar.

17. Onların durumu, ateş yakan birinin durumu gibidir ki, yaktığı ateş çevresini aydınlatınca, ALLAH onların aydınlığını giderir ve kendilerini karanlıklar içinde bırakır. Onlar da göremez olurlar.

18. Sağırdırlar, dilsizdirler ve kördürler. Artık Hakk'a dönmezler.

19. Ya da onların durumu gökten sağanak halinde boşanan, içinde yoğun karanlıklar, gök gürlemeleri ve şimşekler bulunan, şiddetli bir yağmura tutulmuş kimselerin durumu gibidir. Yıldırım seslerinden ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Oysa ALLAH kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır.

20. Neredeyse gözlerini alıverecekmiş gibi çakan şimşek önlerini aydınlattı mı ışığında yürürler. Karanlık çökünce de dikilip kalırlar. ALLAH dileseydi elbette onların kulaklarını sağır, gözlerini de kör ederdi. Şüphesiz ALLAH her şeye gücü yetendir.

Bu ayetlerde geçen misallerden, kâfirlerin ve münafıkların İslam karşısında kafalarında fırtınalar koptuğu, korku ve heyecana kapıldıkları, bazen hakkı görür gibi oldukları, bazen de karanlığa

Kur'an'ı tefsir etmiş olur.

"gazaba uğrayanlar" tam anlamıyla yahudilerdir. Çünkü Kur'an, Maide Suresi'nin 60. ayetinde açık bir biçimde yahudilerden söz ederken: "... ALLAH... gazaba uğratırsa..." diyor. "sapanlar" ise hristiyanlardır. Çünkü yine Maide Suresi'nin 77. ayetinde açık bir biçimde hristiyanları kastederek: "... Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmıştınız..." diyor. Yani Kur'an kendi kendini açıklıyor, tefsir ediyor.

Ayette, öyle olmaktan ALLAH'a sığınılan "gazaba uğrayanlar" ve "sapanlar" yahudi ve hristiyanlardan ibaret değildir. Sadece yukarıdaki hadiste, küfrün bu çeşitlerinin mükemmel biçimiyle yahudi ve hristiyanlar tarafından temsil edildiğine dikkat çekilmektedir. Yoksa başka türlü kâfirler arasında da "gazaba uğrayanlar" ve "sapanlar" bulunabilir.

FATİHA, GENEL

Fatiha, Kur'an'ın özeti ve özüdür. Kur'an'ın dört ana konusu olan "Tevhid", "Nübüvvet", "Haşir", "Adalet" temaları üzerine kuruludur. Besmele ve "Hamd alemlerin Rabbi olan ALLAH'a mahsustur. O, Rahman'dır, Rahîm'dir." ayetleri, Tevhid'e; "Din gününün sahibidir." ayeti, Ahiret'e; "Yalnız Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz." ayeti, Adalet'e ve "Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna..." ayeti de Nübüvvet'e işaret eder. Fatiha'nın ilk yarısı, Mekke'de inen sureleri, ikinci yarısı da Medine'de inenleri temsil eder. İlk yarı ALLAH'a iman ve kulluk merkezli olup daha çok ahirete dönüktür. İkinci yarı ise dünyaya dönük olup, insanlara buradaki düzenin temel prensiplerini bildirir. Ve Fatiha, bu açıdan da bakıldığında hem Kur'an'ın hem İslam'ın tam bir özetini oluşturur.

Fatiha, ALLAH'ın kendi Kitab'ını okumak isteyenlere öğrettiği bir duadır. Kur'an'ın başına yerleştirilmiş ve adeta, samimi bir biçimde Kur'an'dan yararlanmak isteyenlere bir dua olmuştur. Ayrıca, Fatiha'nın ikinci yarısını oluşturan ayetler, açık bir biçimde dua formundadır: "...ve yalnız Senden yardım bekleriz. Bizi doğru yola ilet. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapanların yoluna değil." Kur'an'ın geri kalan tamamı işte bu duaya ALLAH tarafından verilen cevaptır. Kullar hidayet (doğru yola iletmek) istemiş, Rableri de, onların bu isteklerine Kur'an'ı indirmekle cevap vermiştir. Ve bu açıdan

bakıldığında Fatiha'yı takip eden Bakara Suresi'nin ilk beş ayeti son derece anlamlıdır. Çünkü o beş ayet, Fatiha'da yapılan duanın, doğrudan bir cevabıdır: "Elif, Lâm, Mim. Bu kitap kendisinde hiçbir şüphe yoktur. Takva sahipleri için bir rehberdir. Onlar gayba iman ederler. Namazı tam olarak kılarlar. Ve kendilerine verdiğimiz nimetlerden ALLAH yolunda harcarlar. Onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler. Onlar ahirete de kesinlikle iman ederler." İşte, Fatiha'da yapılan duanın cevabı ve Kur'an vasıtasıyla hidayete ulaşacak kimselerin temel nitelikleri...

Fatiha'nın diğer bir inceliği de çoğul oluşudur. Duası kabul edilen bir kişi bile olsa, cevap Efendimiz Hz. Muhammed'den (O'na Binler Selam) kıyamet öncesinde ölecek son Müslüman'a kadar, bütün ümmet-i Muhammed'i kapsamaktadır. Ve şimdi şunu düşünelim; beş vakit namazını kılan her Mü'min, her gün ortalama olarak 50 kez Fatiha okur. Bu şekilde 50 yıl devam ettiğini varsayarsak her bir Mü'minin hayatında toplam olarak 900 bin ile bir milyon civarında Fatiha var demektir. Ve bugüne kadar yaşamış, bugünden sonra yaşayacak ümmet-i Muhammed'in sayısını tahmin edin. (Şu an dünyada bir milyar üç yüz milyon dolayında Müslüman yaşamaktadır.)

Ortaya, bir milyonun, örneğin 10 milyarla çarpımı gibi (bu örneğe göre 10 katrilyon olur) bir rakam çıkacaktır. Ve düşünün ki, bu muazzam sayıdaki duaların (çoğul kipi kullanıldığı için) bir tekinin bile kabulü, bütün Müslüman'ların ahiret hayatlarının kurtuluşu demektir. Ve düşünün ki, bu duaların sahipleri arasında yüz binlerce alim, evliya, ALLAH dostu vardır. Tabii en başta da Efendimiz (O'na Binler Selam)...

Derin bir nefes verdiniz, tebessüm ettiniz ve şimdi size ahireti kazanmak çok kolay mı göründü? Aldanmayın! Çünkü bu garanti kapsamına dâhil olabilmek için ölüp, bu dünyadan ahirete göçerken Mü'min olmak şarttır. Mü'min olarak ölebilmek için ise Efendimiz'in (O'na Binler Selam) anlatımına göre Mü'mince yaşamak... Bazılarının dediği gibi ALLAH'ı, dini sadece çok seviyor olmak, kendince çok kuvvetli bir imana sahip bulunmak, kalbi çok temiz olmak ve İslam'ı yaşamaksızın fakir fukaraya v.s. yardımda bulunuyor olmak değil... "Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz." hadisinin açık anlatımıyla, bu dünyada bir Müslüman olarak yaşamak... Eğer bu şartı yerine getirdiğinizi düşünüyorsanız, evet şimdi derin bir nefes alıp, rahatlamış olarak geriye yaslanın... Kurtulacaksınız...

gömüldükleri anlaşılıyor.

21. Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki korunasınız.

Bu ayet, Kur'an'da ALLAH'ın ilk açık emrini ifade ediyor ve insanlara: "ALLAH'a ibadet edin!" diyor. İbadetin ALLAH katındaki önemini göstermesi açısından son derece anlamlı... Zâriyât Suresi'nin 56. ayetinde de ALLAH: "Ben, cinleri ve insanları ancak Bana ibadet etsinler diye yarattım!" demek suretiyle, açık bir biçimde, insanların yaratılış gayesinin ibadet olduğunu bildiriyor.

Efendimiz (O'na Binler Selam) diyor ki: "Bilir misin ALLAH'ın kulları üzerindeki hakkı nedir? O'na ibadet edip, hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır." (İbn-i Kesir)

22. O Rabbinize ki yeryüzünü sizin için bir döşek, göğü de bir kubbe yaptı. Gökten size bir su indirdi ve onunla size rızık olarak çeşitli ürünler çıkardı. Öyleyse siz de bunu bile bile ALLAH'a eşler koşmayın.

23. Eğer kulumuza (Muhammed'e) indirdiğimiz Kur'an'ın ALLAH sözü olduğundan şüphe ediyorsanız, siz de onun benzeri bir sure meydana getirin. ALLAH'tan başka bütün yardımcılarınızı da çağırın. Eğer iddianızda doğru iseniz.

Bu denli bir meydan okuma Kur'an'ın ALLAH'ın Kitab'ı olduğunun kesin kanıtlarından biridir. Çünkü eğer Hz. Muhammed, Kur'an'ı kendi yazmış olsaydı, kolaylıkla karşı çıkılabilecek böyle bir meydan okumada bulunmazdı. Yaşadığı toplum içerisinde kendisinden daha güçlü kalem sahipleri olabileceği gerçeğini göz önünde bulundururdu. Nitekim maskaraca bir iki denemeden başka hiç kimse bu meydan okumaya cevap verememiş ve putperest Araplar bu tehlikesiz, kolay yolu bırakıp, canlarını savaş meydanlarına atarak, İslam'ı kılıçla yok etmeye çalışmıştır.

24. Eğer bunu yapamazsanız -ki hiçbir zaman yapamayacaksınız- artık yakıtı insanlar ve taşlar olan, kâfirler için hazırlanmış olan ateşten sakının.

25. İman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) altından nehirler akan cennetler olduğunu müjdele! O cennetlerdeki meyvelerden rızıklandırıldıklarında: "Bu daha önce dünyadayken de rızıklandırıldığımız şeydir." derler. Kendilerine dünyadayken de benzer olan şeyler verilmiştir. Onlar için cennette tertemiz eşler de vardır. Onlar orada sonsuza kadar kalacaklardır.

"tertemiz eşler" hakkında, Hasan-Basri şöyle der: "Onlar, sizin dünyada beli bükülmüş, hastalıklı kadınlarınız olup, hepsi de dünya kirlerinden arındırılmışlardır."

Eğer eşlerden biri cennetlik olamamış ise onlar ahirette ayrılırlar. Ve cennetlik olan eş, kendi durumunda olan karşı cinsten biriyle yeniden evlendirilir. Eşlerin her ikisi de cennetlik ise, doğal olarak beraberlikleri cennette de devam eder.

26. Şüphesiz ki ALLAH bir dişi sivrisineği ve onun da ötesinde bir varlığı örnek göstermekten çekinmez. İman edenler bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu bilirler. Kâfirler ise: "ALLAH, bu örnekle ne demek istedi?" derler. ALLAH, bununla birçoğunu şaşırtır ve yine bununla birçoğunu da doğru yola yöneltir. ALLAH, verdiği örneklerle ancak fasıkları saptırır.

Halife Me'mun konuşma yaparken bir sinek gelip, burnuna konar. Me'mun, sineği kovalar fakat o az sonra gelip tekrar aynı yere konar. Ve bu durum defalarca tekrarlanır, öyle ki Me'mun sonuçta konuşmasını yarım bırakmak zorunda kalır. Fakat sinek de aklına takılmıştır. Basra'nın alimi Ebu Huzeyl'i huzuruna getirtir ve ona: "ALLAH'ın sineği yaratmasının hikmeti nedir?" diye sorar. Ebu Huzeyl'in cevabı kısa ve net olur: "Zalimleri onunla küçük düşürmek için!" Me'mun'un başı öne düşer ve fısıldadığı duyulur: "Doğru söyledin!"

Birçok Kur'an meali bu ayete gelince sadece "sivrisinek" der, cinsiyete vurgu yapmaz. Oysa doğrusu dişi sivrisinektir. Arapça'da dişilik, Türkçe'de olduğu gibi, ayrı bir kelimeyle değil, aynı kelime içindeki bir takıyla belirtilir. Muhtemelen diğer meallerin bunu atlamasının nedeni de budur. Peki bu detay ne ifade ediyor?

Sivrisinekler genelde kan emen ve kan ile beslenen bir canlı türü olarak bilinmektedir. Bunun sebebi, insanların çevrelerindeki sivrisinekleri, kanlarını emmek için kendilerine yaklaştıkları zaman fark etmeleridir. Oysa sivrisineklerin sadece dişi olanları yumurtalarını beslemek için kan emer. Bu yüzden bizim tanıdığımız bütün sivrisinekler dişidir.

Dişi sivrisinekler döllendikleri zaman yumurtlayabilmek için bir ya da birkaç kez kan emmeye gereksinim duyarlar. Yumurtalarının olgunlaşması için kanda bulunan proteinlere ihtiyaçları vardır. Az kan emmiş olan dişilerin yumurtalıklarındaki yumurtalar olgunlaşmaz. Emilen kan vücut ağırlığının yarısından çok olursa, yumurtalarda gelişme başlar. Sivrisinek türünün varlığı dişi sivrisineğin emdiği

kana bağlıdır. Erkek sivrisinekler sadece dişileri döllemekle vazifeli oldukları için çiçek özleriyle beslenirler ve eşlerini dölledikten kısa bir süre sonra ölürler.

Sivrisinekler hakkında detaylı bilimsel araştırmalar ise 1800'lü yıllarda yapılmaya başlanmıştır. Kur'an'ın indirilişinden 1200 sene sonra...

27. Onlar öyle sapıklardır ki, ALLAH'a kesin söz verdikten sonra sözlerinden dönerler. ALLAH'ın ziyaret edilip, hal ve hatırının sorulmasını istediği kimseleri ziyaretten vazgeçerler. Yeryüzünde fitne ve fesat çıkarırlar. İşte onlar gerçekten zarara uğrayanlardır.

28. ALLAH'ı nasıl inkâr edersiniz? Oysa siz, ölüler idiniz. Sizi O diriltti. Sonra sizi öldürecek, sonra tekrar diriltecektir. Ve en sonunda O'na döndürüleceksiniz.

Ayet, reenkarnasyonun gerçek olmadığını söylemektedir. Çünkü birinci ölü olma durumumuz doğum öncesine işarettir. Ruhumuz, kendine has bir alemde iken bedenimizi oluşturacak hammaddeler de doğaya (gıda, su, güneş ışığı vb. şekillerde) dağılmış durumdaydı. Sonra, ruh, kendi bedeniyle bir araya getirildi ve anne karnındaki malum aşamaları tamamlayıp, bu dünyaya doğmuş olduk. Bu, birinci diriltilişti.

İkinci ölüm, önümüzde bizi bekleyen, bildiğimiz ölümdür. Ve ikinci diriliş de ahirette yaşanacak olan bildiğimiz dirilme. Kur'an, başka bir ölümden ve dirilişten de söz etmiyor. Yani onda reenkarnasyona yer yok. Çünkü gerçekte öyle bir şey yok.

29. O ki, yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı. Sonra kudret ve iradesiyle göğe yöneldi ve onu yedi gök olarak düzenledi. O, her şeyi çok iyi bilendir.

Yeryüzünün geri kalan varlıklarıyla insan arasındaki nitelik farkı şuradan bellidir. Doğayı oluşturan bütün bitki ve hayvanlar, o doğanın ekolojik dengesi içinde belli bir yere sahiptir. Ne kadar basit ve önemsiz olurlarsa olsunlar, eksilmeleri durumunda ekolojik dengede küçük de olsa bir boşluk oluşur, bir bozukluk yaşanır. Bu kuralın tek istisnası ise insandır. Ekolojik dengede, onun yokluğu hiçbir eksikliğe yol açmaz. Hatta ozon deliği ve insan yüzünden soyları tükenen binlerce hayvan ve bitki türü gibi örneklere baktığımızda tam aksini bile düşünebiliriz. Yani insan o sistemin sıradan bir parçası değildir. Çünkü niteliği tamamen farklı ve kendine özeldir. Aynen üstteki ayetin söylediği gibi o, bu dünyanın eşyalarından biri değil, burada ALLAH'ın misafiridir. Diğer bir deyimle eşyaların

kullanıcısı. Ve bu gerçek aynı zamanda, ateistlerin ileri sürdüğü gibi dünyanın tesadüfi bir sürecin ürünü olmayıp, bilinçli bir tasarım eseri olduğunun çok net bir göstergesidir.

Bu ayet ayrıca, İslam'da haram olduğu belirtilmemiş şeylerin otomatik alarak helal olduğunu da söylemektedir. Yani dinde esas olan haramlar değil helallerdir. Tabii insanların canları, bedenleri ve ırzları ile malları hariç. Onlarda da tam olarak yukarıdaki kuralın tersi geçerlidir.

Yedi göğün birincisi yani dünya seması, kâinatın bütünüdür. Geri kalan altı göğün nitelik ve niceliğiyle ilgili kesin bir bilgimiz bulunmamaktadır.

30. Bir zamanlar Rabbin meleklere: "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım!" demişti. Onlar: "Bizler Sana sürekli hamd ederek tesbih ve takdis etmekte iken yeryüzünde bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?" dediler. ALLAH da onlara: "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.

Halife olmak, belli bir aslın yerine vekil olmaktır. Ve bu anlamda insan yeryüzünde ALLAH'ın vekilidir. Öyle ise O'nun öğrettiği biçimde yaşamalı, O'nun indirdiği Kitab'ın ve O'nun gönderdiği Peygamber'in öğretilerine ters düşmemelidir. Yoksa hilafet niteliğine kendi eliyle son vermiş olur.

ALLAH, ilmi sonsuz olan, bütün geçmişle beraber bütün geleceği de bilen tek varlık olmasına, dolayısıyla yapacağı bir şeyin doğru olup olmadığı hakkında hiç kimsenin fikrine ihtiyaç duymamasına rağmen melekleriyle müşavere ediyor (danışmada bulunuyor). Çünkü bu yoldan kullarına istişarenin önemini öğretmek istiyor. Yani O, Büyüklüğü sonsuz ALLAH olmasına rağmen bunu yapıyor. Ya biz kulları?..

Hepimizin bildiği üzere, ilk insanın ve eşinin yaratıldıktan sonra ilk mekânları cennet olacaktır. Fakat daha yaratılma olayından önce ALLAH, "yeryüzünde" diyor. Bu ilginç duruma şimdilik dikkat çekmekle yetiniyoruz. İlgili ayetler geldiğinde de hikmeti üzerinde duracağız. Bizi her başarıya kavuşturan ALLAH'a hamd olsun.

Meleklerin sorusunun bir hikmeti de Hz. Adem'in ilminin ortaya çıkartılması idi. Yani onlar böyle bir soru sormasalar, Hz. Adem'in ve dolayısıyla insanın bütün yaratılmışlar arasındaki üstünlüğü ve bu üstünlüğün sebebi gizli kalmış olacaktı.

31. Ve Adem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları meleklere göstererek: "Eğer iddianızda haklı iseniz

şunların isimlerini Bana bildirin!" dedi.

Adem'e öğretilenler, kainatın bilgileridir. Soyuna da bütün kâinat hakkında bilgi sahibi olabilme yeteneği verilmiştir. Yani Hz. Adem'e fiili olarak verilen bu lütuf, soyuna da potansiyel olarak verilmiştir. Bu aynı zamanda terimlerin Hz. Adem'e öğretildiğinin haberidir. Çünkü terimler insanın varlıkları algılamasına yarayan araçlardır ve insanın tüm bilgisi varlıklara verdiği çeşitli isimlere dayanır. Bu nedenle Hz. Adem'e her şeyin isimlerinin öğretilmesi, onlarla ilgili bilginin de öğretilmesi anlamına gelir. Meleklerde ise ikisi de bulunmuyordu. Her bir melek, ne ile görevliyse sadece onu mükemmelen biliyor fakat onun dışında da hiçbir şey bilmiyordu. Ve yaratılış özellikleri açısından da bilebilmesi mümkün değildi. ALLAH ise Hz. Adem'den de, meleklerden de farklı olarak her şeyi biliyordu. Tek gerçek Alim sadece O idi.

32. Melekler: "Ya Rab! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiklerinden başka bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi bilen ve sonsuz hikmet sahibi ancak Sensin." dediler.

Bu ayet, ALLAH'ın bildirmesi dışında gaybı ve geleceği bilmenin imkânsızlığını göstermektedir. Melekler, insanın dünyada yapacaklarını ancak ALLAH'ın bildirmesi ile bilebiliyorlardı. Başka yollardan gaybı ve geleceği bilebilmek, melekler için bile imkânsız olunca, biz insanlar için haydi haydi imkânsız olur. Yani Efendimiz'in (O'na Binler Selam) bir hadisinde buyurduğu gibi: "Bütün müneccimler (medyumlar, falcılar, kâhinler vb.) yalancıdır."

Meleklerin "bizim bilgimiz yoktur" itirafları, onların sadece ne için yaratılmışlarsa ancak onu ve onunla ilgili şeyleri bilebildiklerini, bunun dışında da başka bir şey bilmediklerini göstermektedir. Ve insanoğlunu potansiyel olarak meleklere üstün kılan tam da bu noktadır. Çünkü insan bütün kâinat hakkında bilgi sahibi olabilecek bir nitelik üzere yaratılmıştır. Çünkü insanın görevi bütün kâinat çapındadır: Kâinata karşı ALLAH'ın halifesi ve ALLAH'a karşı kâinattaki bütün varlıkların kulluklarının temsilcisi...

33. ALLAH: "Ey Adem! Eşyanın isimlerini meleklere anlat." dedi. Adem isimleri meleklere anlatınca, ALLAH: "Ben size göklerin ve yerin sırlarını bilirim, bundan da öte sizin gizli açık yapmakta olduklarınızı da bilirim, dememiş miydim?" dedi.

İlmin sağladığı üstünlük tabii ki Hz. Adem'le sınırlı değildir. Bu konuda ünlü Kur'an müfessiri (yorumcusu) Fahrüddin-i Razi'nin

tefsirinden birkaç hadis aktarıyoruz:

"İslam'ı yaşamak için ilim öğrenirken ölen kimse ile peygamberler arasında, cennette bir tek derece vardır."

"ALLAH'ın senin vasıtanla bir adamı hidayete erdirmesi, senin için güneşin üzerine doğup battığı her şeyden (onları sadaka olarak vermekten) daha hayırlıdır."

"Kim, ALLAH rızası için ve insanlara öğretmek maksadıyla ilim öğrenirse, ALLAH ona yetmiş peygamber sevabı verir."

"Kıyamet günü ilim öğrenenlerin mürekkebi, şehitlerin kanından üstün gelir."

"Kıyamet günü üzerinde inci, yakut ve zümrüt kakmalı gümüş kubbeler bulunan altın tahtlar sıra sıra dizilir, bunların örtüsü ince ve kalın ipektendir. Sonra ALLAH'ın münadisi şöyle seslenir: 'Nerde ALLAH'ın rızasını gözeterek ümmet-i Muhammed'e ilim taşıyanlar? Şu tahtların üzerine oturun! Cennete girinceye kadar size korku yoktur.' "

"Kıyamet gününde üç kimse şefaat eder: Peygamberler, sonra alimler sonra da şehitler."

"Alimler cennetin anahtarları ve peygamberlerin halifeleridir."

"İnsanların hepsi ölü gibidir, alimler hariç."

"sizin gizli açık yapmakta olduklarınızı da bilirim." ALLAH dostu, bir başka ALLAH dostuna: "Bana öğüt ver!" der. O, cevap verir: "Eğer sen, O'nun seni gördüğünü bile bile, tek başına olduğun zaman ALLAH'a isyan edersen, büyük bir işe cüret etmiş olursun. Eğer O'nun seni görmediğini sanarak tek başına kaldığında günah işlersen, ALLAH'ı inkâr etmiş olursun."

İlim en değerli cevherdir ama ibadetle birlikte olması şartıyla. Çünkü ilim ağaç, ibadet de meyvedir. Meyvesi olmayan ağacın anlamını ve değerini siz düşünün!

34. O zaman meleklere: "Adem'e secde edin!" demiştik. İblis dışındaki bütün melekler secde ettiler. Yalnız iblis diretti, böbürlendi ve kâfirlerden oldu.

Böylece melekler karşısında Hz. Adem'e üstünlük kazandıran şeyin ilim olduğu ortaya çıktı. Ve bu durum kalıcı bir özelliğe dönüştü. O günden beridir insana, başka yaratılmışlar karşısında da üstünlük kazandıran temel nitelik ilim olmuştur. Ama kuru bir ansiklopedik bilgi yığını değil... ALLAH'ı tanımaya, O'na iman ve itaat etmeye neden olan ilim.

Ve bu olayla da iblisin sapkınlığı başlamış oldu. Dikkat çekici

olan bu sapkınlığın temelinde yatan nedendir: Kibir. Yani insanı değerli kılan ilim bir uçta, iblisin kovulup lanetlenmesine neden olan kibir de diğer uçta. Ve insan bütün yaşamı boyunca bu iki uç arasında bir sınavda.

Efendimiz (O'na Binler Selam) kibir hakkında: "Kalbinde bir hardal tanesi kadar kibir bulunan kimse cennete giremeyecektir (yani bir şekilde kalbi o kibirden temizlenecek ancak ondan sonra cennete girecektir)." (Müslim) buyurmaktadır. Bir diğer hadiste de kendisine: "İnsan elbisesinin, ayakkabısının güzel olmasını ister (yani bu da kibir midir?)" diye soran sahabisine: "Hayır! ALLAH güzeldir ve güzel olan her şeyi sever. Kibir ise Hakka (İslam'a) karşı çıkmak ve insanları küçük görmektir." diyerek, hem bir yanlış anlamayı engellemiş, hem de neyin kibir sayılıp sayılamayacağının net bir ölçüsünü vermiştir. Ve dikkat etmek gerekir ki kâinatta ilk günah kibir olmuştur. Sonra o da kendi ölçüsü içinde kalmayarak küfre dönüşmüştür. Yani küfre en yakın ve bu açıdan da en tehlikeli günah, kibirdir.

Secde, sadece bir saygı ifadesidir; tapınma değil. Nitekim Kur'an'ın başka ayetlerinde de secdeye tekrar rastlayacağız. Kardeşlerinin Hz. Yusuf'a secdeleri gibi...

Görülmektedir ki iblis, ALLAH'ı inkâr ettiği için değil, O'nun emrine karşı çıktığı için kâfir olmuştur. Bu inceliğin günümüz insanı tarafından çok iyi anlaşılması gerekir. ALLAH'ın açık emirlerinden birine (örneğin, namaz kılmak ya da içki içmemek gibi) itiraz etmek doğrudan küfürdür.

35. Ve dedik ki: "Ey Adem! Sen ve eşin cennette kalın, oradaki nimetlerden istediğiniz şekilde bol bol yeyin; sadece şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz."

Hz. Adem ve eşinin yeryüzü için yaratılmış olmalarına rağmen ilk mekanlarının cennet oluşuna dikkat çekmiştik. Ve aşağıda da göreceğimiz üzere bu geçici bir mekân olacak. Ama niçin? Hikmeti ne?.. Mükemmel doğruyu bilen sadece ALLAH'tır. Bu durum, Hz. Adem ve eşinin cennet şartlarına alıştırılması, orayı anavatan olarak benimsemeleri içindi. Böylece dünyaya indirildiklerinde orayı hep yadırgayacaklar, sürekli anavatanlarının hasreti içinde olacaklardı. Yani bir tür cennet sürgünü olmuşlardı. Onlardan devraldığımız, deyim yerindeyse bu aşkın ve manevi genetik sayesinde biz de öyle değil miyiz? Bu sayede maddi şartlarımız ne kadar iyi olursa olsun,

burada bir türlü rahat edemiyoruz. Ve bu sayede İslam'ı yaşamaya, ibadetlerin nefse ağır gelen taraflarına dayanmaya kendimizde güç bulabiliyoruz. Çoğumuz bilinçli olarak durumun farkına varamasa da, bu rahatsızlığımız hep o yitirdiğimiz anavatana olan hasretimizden... Arayışlarımız hep oraya dönük. Ve bu dünyadaki ruhsal eğitimini başarıyla tamamlayanların zafer tacı da sonsuz bir cennet hayatı...

20.yy.'ın önemli alim ve düşünürlerinden Mevdudi'nin yorumuna göre, "Bu sınav için cennet en uygun yerdi; çünkü bu şekilde insanoğluna, ALLAH'ın halifesine asıl uygun olan yerin cennet olduğu, fakat şeytanın aldatıcı sözlerine inanırsa, cennetten mahrum olacağı gösterilmiş olacaktı. Cennet'i tekrar kazanmanın tek yolu ise, insanı her an saptırmak için fırsat kollayan düşmana karşı başarı kazanmaktı."

Ağaç imgesi ise (mükemmel doğruyu ALLAH bilir) cinselliktir.

36. Derken şeytan onların ayaklarını kaydırarak, içinde bulundukları cennetten çıkardı. Bunun üzerine Biz de: "Birbirinizin düşmanı olarak yeryüzüne inin. Sizin orada belirli bir süre yerleşip, yaşamanız gereklidir." dedik.

Hz. Adem ile Havva'nın cennetten çıkarılışıyla ilgili yılan hikayesi vb. anlatımların hepsi asılsız uydurmalardır.

37. Adem, Rabbinden bir takım kelimeler (ilhamlar) aldı ve derhal tevbe etti. Rabbi de onun tevbesini kabul etti. Şüphesiz O, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

Hz. Adem'in Rabbinden aldığı kelimeler 7/A'raf Suresi'nin 23. ayetinde yer alan dua idi.

Efendimiz (O'na Binler Selam) tevbe hakkında: "Rabbinize tevbe edin. Çünkü ben bile her gün yüz defa ALLAH'a tevbe ediyorum." (Müslim) buyurmaktadır.

Kadının ALLAH katındaki saygınlığından ötürü, yukarıdaki ayetlerde sözü edilen günahla ilgili olarak bu ayette ve aynı olaydan söz eden 20/Taha Suresi'nin 121. ayetinde de Hz. Havva'dan hiç söz edilmiyor. Adeta Hz. Adem, o günahı tek başına işlemiş gibidir.

38. Dedik ki: "Hepiniz oradan inin. Benden size bir hidayet geldiğinde kimler ona uyarsa, artık onlara hiçbir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."

39. "İnkâr edenler ve ayetlerimizi yalanlayanlar ise cehennemliktirler. Onlar orada sonsuza kadar kalacaklardır."

40. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetlerimi

hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki Ben de size vaad ettiklerimi vereyim. Ve sadece Benden korkun.

İsrailoğulları'na "Size verdiğim nimetlerimi hatırlayın... Ben de size vaad ettiklerimi vereyim." deniyor, ümmet-i Muhammed'e ise "Beni anın ki Ben de sizi anayım." (Bakara,152) denecek. İşte iki ümmet arasındaki değer farkı. Ayrıca bazı insanlar görünüşte ümmet-i Muhammed'den olsalar bile, gerçekte yahudileşme temayülündedirler. Bir arifin diliyle: "Nimetlerin kulu değil, nimeti verenin kulu olabilmek önemlidir." Bu ayet öyleleri için de düşünülebilir.

41. Elinizdeki Tevrat'ı onaylamak üzere indirdiğim Kur'an'a iman edin. Sakın onu inkâr edenlerin ilki siz olmayın. Benim ayetlerimi az bir karşılığa satmayın ve yalnız Benden korkun.

Efendimiz (O'na Binler Selam) bu ayetin haber verdiği konu hakkında şöyle buyuruyor: "Kendisi aracılığıyla Yüce ALLAH'ın rızasının arandığı bir bilgiyi öğrenip de bunu dünya menfaatini elde etmek için kullanan kişi, kıyamet gününde cennetin kokusunu alamayacaktır." (Ebu Davud)

42. Hakkı batıla karıştırmayın ve bile bile gerçeği gizlemeyin.

Dinlerarası dialog çarpıtmasına Kur'an'dan bir tepki. Ünlü müfessirlerden İbn Kesir'in yorumuna göre "Hakkı, batıla karıştırmayın" uyarısı, yahudilik ve hristiyanlığı İslam'a karıştırmayın! Muhakkak ki ALLAH'ın katında din, İslam'dır. Bugünkü yahudilik ve hristiyanlık ise ALLAH katından değildir, sadece birer hurafedir."

43. Namazı dosdoğru kılın, zekâtı hakkıyla verin ve rükû edenlerle birlikte rükû edin.

44. Siz Kitab'ı okuduğunuz halde insanlara iyiliği (dini yaşamayı) emredip, kendinizi unutuyor musunuz? Aklınızı kullanmıyor musunuz?

Bu tehdit sadece İsrailoğulları'na değil, bize de. Bu çelişkinin sahibinin, ALLAH katında akıllı sayılmadığının göstergesi. Mü'min İslam'ı yaşamalı ve yaşadığı şeyin güzelliğini de başkalarıyla paylaşmalı. Aksi durum en hafif deyimiyle akılsızlık ya da ileri derecesi ile bir tür münafıklık olur. Efendimiz (O'na Binler Selam) bu konuyla ilgili şöyle buyuruyor: "Mi'rac gecesi, bir kısım insanların yanından geçtim. Onların dudakları ateşten makaslarla kesiliyordu. Dedim ki: 'Bunlar kimdir?' Dediler ki: 'Bunlar, dünyada insanlara

İslam'ı anlatıp, kendileri yaşamayan kimselerdir. Oysa onlar Kur'an'ı da okurlardı.' " (Müsned) Ya da merhum şehid Seyyid Kutub'un diliyle: "Din, sanat ve ticaret haline getirilirse, din adamları da tehlikeli bir afet olur... Yahudi hahamlarının yaptığı gibi, dıştan ilahi hükümlere uyar görünüp, diğer taraftan devlet adamlarını ve zenginleri memnun etmek için din gerçekleriyle bağdaşmayan fetvalar verirler.

İslam'a çağırıp da İslam'ı yaşamaktan kaçınmak, bu yolda olanlara karşı çıkmak, sadece dava adamlarında değil, doğrudan davanın kendisinde şek ve şüphe afetlerinin belirmesine neden olur. Zaten hakkı karıştıran ve kalpleri şüpheye düşüren de budur. Çünkü halk bir kimseden güzel bir söz işitir de çirkin davranışlar görürse, söz ile davranış arasındaki bu ayrılıktan tereddüde kapılarak, inancın ruhlarında alevlendirdiği meşaleler söner. İmanın kalplere serptiği nurlar kaybolur. Din adamlarına olan itimadı yitirdikten sonra artık dine de bağlılıkları kalmaz."

45. Sabır ve namazla ALLAH'tan yardım dileyin. Şüphesiz bu ALLAH'a saygı gösterenlerden başkasına ağır gelir.

Mü'min, bir bela ve musibetle karşılaştığında, başına gelen şeyden ötürü ALLAH'ı suçlamaya kalkışıp, sabırsızlık göstermemeli. "Ya ALLAH, ya Sabur" deyip zikretmeli ve namazlarını arttırmalı. Bu ikili, ALLAH'ın rahmet ve yardımının paratonerleridir.

46. Onlar Rablerine kavuşacaklarını ve ancak O'na döneceklerini bilirler.

47. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.

Üstünlükleri kendi zamanlarında yaşayan diğer insanlara karşı idi. Tam anlamıyla bütün alemlere karşı üstün olanlar ise ümmet-i Muhammed'dir. Efendimiz (O'na Binler Selam) şöyle buyuruyor: "Sizler, yetmiş ümmeti tamamlıyorsunuz. Sizler, ALLAH katında o ümmetlerin en hayırlısı ve en üstünüsünüz." (İbn Mace)

Kendi içinden peygamber (rasûl) gönderilen millet, o anda diğer milletlerden üstündür.

48. Ve öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse, kimsenin cezasını çekmez, hiç kimseden şefaat kabul edilmez, hiç kimseden bedel alınmaz ve onlara hiçbir yardım da yapılmaz.

Bu ayetle ilgili Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın yorumu şöyle: "Hadisler de vardır ki, ALLAH'ın izniyle yine şefaat olur.

Yasaklanmış olan şefaat, herkesin kendiliğinden ve ALLAH'ın iznine bağlanmadan yapılacağı düşünülen şefaatlerdir. Şu halde kendiliklerinden şefaat edebilirler ümidiyle peygamberlere ve velilere tapılmamalı, ancak ALLAH'a ibadet edilmelidir ki, O istediğine, her istediği zaman şefaat ettirebilir. Ve bununla beraber kıyametin başlangıcı öyle korkunçtur ki, o sırada şefaat de söz konusu değildir. Herkes kazancıyla kalabilecektir ve bu ayet o zamanı anlatmaktadır."

49. Hem sizi, en dayanılmaz işkencelere uğrattıklarında, Firavun ve adamlarının elinden kurtardığımızı hatırlayın. Hani onlar erkek çocuklarınızı kesip, kız çocuklarınızı sağ bırakıyorlardı. Bunda sizin için Rabbinizden çetin bir sınav vardı.

50. Sizin için denizi yarıp sizi kurtardığımızı ve gözlerinizin önünde Firavun'un adamlarını boğduğumuzu da hatırlayın.

51. Bir zaman Musa ile kırk gece için sözleşmiştik. Sonra siz, Musa'nın arkasından buzağıyı tanrı edinmiş ve zalimler olmuştunuz.

52. Bundan sonra da yine, belki şükredersiniz diye sizi affetmiştik.

53. Doğru yolu bulasınız diye Musa'ya Kitab'ı ve Furkan'ı verdiğimizi de hatırlayın.

54. Musa kavmine demişti ki: "Ey kavmim! Gerçekten siz buzağıyı ilah edinmekle kendinize zulmettiniz. Onun için Yaradanınıza tevbe edin ve nefislerinizi öldürün. Böyle yapmanız Yaradanınız katında sizin için daha hayırlıdır." Böylece ALLAH da onların tevbelerini kabul etti. Çünkü O, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

55. Bir zaman da: "Ey Musa! Biz ALLAH'ı açıkça görmedikçe asla sana inanmayız." demiştiniz. Ve derhal sizi yıldırım çarpmıştı da siz de bakakalmıştınız.

Görüldüğü üzere "gözümle görmediğime inanmam" deyip ALLAH'a imanı reddetmek, sadece modern zamanların ateistlerine ait bir takıntı değil, çok daha eski. Bu düşüncenin zavallılığı da şurada: O, çıplak insan gözüyle görülebilir bir varlık olsaydı zaten ALLAH olmazdı. ALLAH, ALLAH olduğu için gözle görülemiyor. Ve bu özelliğinden ötürü de dünya yaşamında bir bilgi konusu değil, iman konusu oluyor.

56. Sonra belki şükredersiniz diye ölümünüzün ardından sizi tekrar diriltmiştik.

57. Ve sizi bulutla gölgeledik. Size kudret helvasıyla, bıldırcın kuşunu indirdik ve: "Size verdiğimiz güzel rızıklardan yeyin." dedik. Fakat nankörlük etmekle onlar Bize değil kendilerine yazık ediyorlardı.

58. O zaman onlara şöyle demiştik: "Şu şehre girin. Oradan dilediğiniz yerde bol bol yeyin. Şehrin kapısından secde ederek girin ve 'hitta' (Ya Rabbi bizi affet) deyin ki, Biz de sizin hatalarınızı bağışlayalım. Biz, güzel davrananlara daha fazlasını da vereceğiz."

59. Fakat zalimler, kendilerine söyleneni başka sözle değiştirdiler. Biz de, yapmakta oldukları kötülüklerden dolayı o zalimlerin üzerine gökten acı bir azap indirdik.

60. Bir zaman da Musa kavmi için su istemişti, Biz de ona: "Asanı taşa vur!" demiştik. Bunun üzerine taştan oniki pınar fışkırmıştı. Her topluluk kendi içeceği pınarı bilmişti. Onlara: "ALLAH'ın rızkından yeyin için fakat yeryüzünde bozgunculuk etmeyin." demiştik.

Görüldüğü gibi yapılan dua bir mucizeyle karşılanarak kabul edilse bile yine de insanın bazı fiili sebepleri yerine getirmesi gerekiyor. Taştan kendi kendine pınarlar fışkırmıyor da asa ile vurulması gerekiyor. Aynı kanun bizler için de fazlasıyla geçerlidir. Sebepleri yerine getirmeden ALLAH'a yapılan duaların cevap görmesi beklenmemelidir.

61. Bir zaman da şöyle demiştiniz: "Ey Musa! Biz bir çeşit yemekle yetinmeyeceğiz. Bizim için Rabbine dua et de, yerin bitirdiği şeylerden, sebzesinden, kabağından, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından çıkarsın." Musa ise: "Siz üstün olanı daha aşağı olanla mı değiştirmek istiyorsunuz? O halde şehre inin, orada kendiniz için istedikleriniz vardır." dedi. Üzerlerine alçaklık ve yoksulluk damgası vuruldu ve ALLAH'ın gazabına uğradılar. Bu musibetler onların ALLAH'ın ayetlerini inkâr etmelerinden ve haksız yere peygamberlerini öldürmelerindendi. Bu, isyan etmelerinden ve aşırı gitmelerindendi.

Tarihin her hangi bir döneminde bir toplumun peygamberlerini ya da günümüzde olduğu gibi peygamberlerin işlevlerini yerine getiren hidayet önderlerini öldürmeleri, baskı altına almaları, işlerini yapmalarına engel olmaları, ALLAH'ın değişmez kanununa (Sünnetullah) göre o toplum için bir musibet nedeni olur.

62. Şüphesiz ki iman edenler, yahudiler, hristiyanlar ve sabiîlerden her kim ALLAH'a ve ahiret gününe iman eder ve salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) elbette onlara

Rableri katında mükâfatlar vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

Tabii, yahudi, hristiyan ve sabiilerin bulundukları halde kalmayıp, Müslüman olmaları şartıyla. Bu gereklilik ilerdeki ayetlerde daha belirgin olarak tekrar karşımıza çıkacak.

63. Bir zaman da sizden kesin bir söz almıştık. Sonra da bu sözünüzü bozduğunuz için dağı üzerinize kaldırmış ve: "Size verdiğimiz Kitab'a kuvvetle sarılın ve içindekileri hatırlayın ki azabımızdan korunasınız." demiştik.

"Kitab'ı hatırlamak", onun içindekileri yaşamaktır. Yoksa onun içindekileri kuru kuruya bilmenin ya da onu sadece, sevap kazanmak için Arapçasından okuyup ölmüşlerin ruhlarına bağışlamanın bir değeri olup olmadığı tartışmaya açıktır. Fakat şu kesindir ki, ALLAH, Kitab'ı yaşansın diye indirmiştir. Bireyler ve toplumlar, hayatlarını ona göre düzenlesinler diye... Sadece mezarlıklarda okunsun diye değil. Bu temel gerçeği, Bursevi Tefsiri'nden aktaracağımız bir kıssa ile anlatalım: "Bir hükümdar ülkesindeki valilerinden birisine bir ferman gönderiyor ve o eyalette kendisi için bir saray yapılmasını emrediyor. Fakat vali, içindeki emri yerine getirmeksizin fermanı her gün açıp okuyor. Öpüp başına koyuyor. Altın sırmalı keseler içinde, evinin en saygın yerlerinde muhafaza ediyor. Şimdi hükümdar bir gün çıkıp gelse ve sarayın yapılmamış olduğunu görse valiyi cezalandıracaktır. Bu arada valinin, fermanı her gün okumuş olması ve ona gösterdiği şekilsel saygının da hükümdarın gözünde hiçbir değeri olmayacak, bunlar valiyi ceza görmekten kurtaramayacaktır." İşte Kur'an da tıpkı bu ferman gibidir. ALLAH, onunla kullarına başta namaz olmak üzere yerine getirmelerini istediği farzlarla, kaçınmalarını istediği haramlarını bildiriyor. Hem de çok net bir biçimde ve tekrar tekrar.

64. Sonra bunun ardından yine döndünüz. Eğer üzerinizde ALLAH'ın lütuf ve merhameti olmasaydı elbette hüsrana uğrayanlardan olurdunuz.

65. İçinizden cumartesi günü haddi aşanları elbette bilmektesiniz. İşte onlara: "Aşağılık maymunlar olun!" dedik.

Bedenleri maymuna çevrildi fakat bilinçleri insan kalmaya devam etti. Böylece yaşayabildikleri sürece başlarına gelen felaketin acısını en üst düzeyde hissettiler.

66. Bunu, hem bu olaya şahit olanlara hem sonradan geleceklere ibret, takva sahiplerine de bir öğüt kıldık.

67. Bir zaman da Musa kavmine: "ALLAH, size bir

sığır kesmenizi emrediyor." demişti. "Bizimle alay mı ediyorsun?" dediler. Musa: "Cahillerden olmaktan ALLAH'a sığınırım!" dedi.

Bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" örneği daha... Ve görüldüğü gibi alaycılık, peygamberin diliyle, cahillikle eş anlamlı. Bazı istisnalar hariç, Mü'mine yakışmayan bir davranış biçimi.

Bir sığır kurban edilmesinin emredilmiş olmasının hikmeti, İsrailoğulları'nın, hâkimiyetleri altında yaşadıkları Mısır Kıptilerine uyarak sığırı ilahi bir varlık olarak kabul etmeleriydi. Ve bu emriyle ALLAH, onların kalbindeki putperestlik inancına ilk darbeyi indirmiş oldu. Nitekim takip eden ayetlerde gelecek olan ısrarlı itirazlarının sebebi de budur. Gizliden gizliye hala kalplerinin bir köşesinde tanrısal bir varlık kabul ettikleri sığırı kesmeye elleri bir türlü varmayacak.

68. "Bizim adımıza Rabbine dua et. Onun nasıl bir şey olması gerektiğini bize açıklasın." dediler. Musa: "Rabbim diyor ki, 'O sığır ne yaşlı ne de körpe, ikisinin ortası bir şeydir.' Haydi, size emredileni hemen yapın!" dedi.

69. Yine dediler ki: "Bizim için Rabbine dua et, renginin nasıl olması gerektiğini bize açıklasın." Musa: "Rabbim diyor ki, 'O, sarı renkli, parlak tüylü, bakanların içini açan bir sığırdır.' " dedi.

70. Yine dediler ki: "Bizim için Rabbine dua et de, onun nasıl bir şey olması gerektiğini bize iyice açıklasın. Çünkü bütün sığırlar birbirine benziyor. Ama ALLAH dilerse doğruya erişmiş oluruz."

71. Musa şöyle dedi: "Rabbim buyuruyor ki, 'O, boyunduruk altına alınmayan, tarla sürmeyen, ekin sulamayan, serbest dolaşan, hiç alacası bulunmayan bir sığırdır.' " Dediler ki: "İşte şimdi tam anlayabileceğimiz şekilde gerçeği bildirdin." En sonunda onu kestiler ki az kalsın bunu yapmayacaklardı.

72. Hani siz bir adam öldürmüştünüz de onun katili hakkında birbirinize düşmüştünüz. Oysa ALLAH, gizlediğinizi açığa çıkaracaktı.

73. "Kestiğiniz sığırın bir parçasıyla o öldürülen adamın cesedine vurun." dedik. İşte ALLAH böylece ölüleri diriltir ve size ayetlerini gösterir ki, düşünesiniz.

74. Sonra bunun ardından kalpleriniz yine katılaştı. Şimdi onlar taş gibi hatta daha da duygusuz. Çünkü taşlardan öylesi var ki, içinden nehirler fışkırır. Öylesi de var ki, çatlar da bağrından sular fışkırır. Öylesi de

var ki ALLAH korkusundan yerlerde yuvarlanır. ALLAH yaptıklarınızdan habersiz değildir.

75. Şimdi (ey Mü'minler) onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa onların bir bölümü ALLAH'ın sözünü işitiyor, ona akıl erdirdikten sonra bile bile onu değiştiriyorlardı.

ALLAH'ın sözünü ya da diğer bir deyimle Kitab'ını değiştirmek, doğrudan kelimeleri değiştirmek şeklinde olabileceği gibi – günümüzde yaygın olarak uygulanan biçimiyle– kelimelerin içlerini boşaltıp, anlamlarını değiştirmek biçiminde de olabilir. Örneğin Nur Suresi'nin 31. ayetinde aslında kadınlara tesettür ve başörtüsünün farz kılınmadığını ileri sürüp, Hz. Muhammed (O'na Binler Selam) başta, bütün ümmet-i Muhammed tarafından, yaklaşık 1400 senedir bu ayetin yanlış anlaşıldığını iddia etmek gibi.

76. Onlar, iman edenlerle karşılaştıklarında: "Biz de iman ettik." derler. Birbirleriyle başbaşa kaldıkları zaman ise: "ALLAH'ın size açtıklarını (Tevrat'taki Efendimiz ile ilgili bilgileri) Rabbiniz katında sizin aleyhinize bir delil olsun diye mi onlara anlatıyorsunuz. Hala akıllanmayacak mısınız?" derler.

77. Bilmiyorlar mı ki ALLAH onların gizlediklerini de bilir, açıkladıklarını da?

78. Onların içinde bir de ümmiler vardır. Kitab'ı bilmezler. Bütün bildikleri kulaktan dolma şeylerdir. Onlar sadece zan ve tahminde bulunurlar.

Ümmi, okuma yazma bilmeyen... Ayetin bize bakan yönü ise, Kur'an ve İslam hakkında ciddi bir bilgi birikimine sahip olmaksızın, din hakkında, cehaletlerine denk bir cesaretle konuşanlar. Akılları sıra İslam'a neyin uygun olup, olmadığı hakkında ahkâm kesenler...

79. Vay haline o kimselerin ki, kendi elleriyle Kitab'ı yazıp, az bir paraya satmak için, "Bu, ALLAH katındandır." derler! Ellerinin yazdığından ötürü vay haline onların! Kazandıklarından ötürü vay haline onların!

80. Bir de derler ki: "Sayılı birkaç gün dışında bize ateş dokunmayacaktır." De ki: "ALLAH'tan bir söz mü aldınız? Eğer öyle ise, ALLAH verdiği sözden dönmez. Yoksa ALLAH hakkında bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?"

81. Hayır! Kim bir kötülük işler de kötülüğü çepeçevre kendisini kuşatırsa... Cehennemlik olanlar işte onlardır. Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

"Kötülüğün kişiyi çepeçevre kuşatması", günahın günah olmaktan çıkıp, küfür haline dönüşmesidir. Örneğin, birinin içki

içmekle yetinmeyip, içkinin günah olmadığını ileri sürmesi ve böylece, ALLAH'ın Maide Suresi'nin 90. ayetinde ifade ettiği hükmü tanımamasıdır.

82. İman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) ise... İşte onlar cennetliktirler. Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

83. Bir zaman İsrailoğulları'ndan: "ALLAH'tan başkasına kulluk etmeyin, anaya-babaya, yakınlara, yetimlere ve yoksullara iyilik yapın. İnsanlara güzel söz söyleyin. Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin." diye kesin söz almıştık. Sonra çok azınız hariç sözünüzden döndünüz. Hala da yüz çevirmektesiniz.

84. Yine sizden: "Birbirinizin kanını dökmeyin ve birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayın." diye kesin söz almıştık. Her şeyi görerek sonunda bunları kabul etmiştiniz.

85. Ama siz yine birbirinizi öldürüyorsunuz, içinizden bir kısım insanları yurtlarından çıkarıyorsunuz. Onlara karşı günahta ve zulümde birbirinizi destekliyorsunuz. Bununla beraber, size esir olarak başvurduklarında, fidye verip onları kurtarıyorsunuz. Oysa onları yurtlarından çıkarmak size haramdı. Yoksa siz Kitab'ın bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden bunu yapanın cezası dünya hayatında rezil olmaktır. Kıyamet gününde de böyleleri azabın en şiddetlisine itilirler. ALLAH yaptıklarınızdan habersiz değildir.

"Kitab'ın bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr etmek." Bu sapkınlığın günümüzdeki yansıması, İslam'ın kişisel boyutta kalan ahlaki ve ibadetlerle ilgili kurallarını kabul edip, toplumsal yaşamın düzenlenmesiyle ilgili olanlarına karşı gelmek, şeklinde kendini gösteriyor.

86. İşte onlar ahireti verip dünya hayatını satın alanlardır. Onların azabı hafifletilmeyecektir ve onlar yardım da göremeyeceklerdir.

87. Celalim hakkı için Biz Musa'ya Kitab'ı verdik. Ondan sonra da birbiri ardınca peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da açık mucizeler verdik. Kendisini Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) ile destekledik. Ama ne zaman size bir peygamber nefislerinizin hoşlanmadığı bir şey getirse büyüklük taslayıp, bir kısmını yalanlayacak ve bir kısmını da öldüreceksiniz, öyle mi?

88. "Kalplerimiz perdelidir." dediler. Hayır! ALLAH onları inkârlarından dolayı lanetlemiştir. O yüzden çok az inanırlar.

89. Ne zaman ki, onlara ALLAH katından ellerinde bulunan (Tevrat)ı doğrulayan bir Kitap (Kur'an) geldi ki - daha önce kâfirlere (Medine'nin putperest Arapları) karşı kendilerine yardım edilmesini bekliyorlardı- onu (Hz. Muhammed) inkâr ettiler. ALLAH'ın laneti, inkârcıların üzerine olsun!

90. ALLAH'ın kullarından dilediğine lütfundan bir şey indirmesini kıskanarak O'nun indirdiğini inkâr etmek için kendilerini ne alçak şeye sattılar da gazap üstüne gazaba uğradılar. Kâfirler için zelil ve perişan eden bir azap vardır.

91. Kendilerine: "ALLAH'ın indirdiği bu Kur'an'a da iman edin." denildiğinde, "Biz sadece bize indirilene inanırız." derler. Ondan sonra geleni inkâr ederler. Oysa Kur'an, ellerinde bulunanı (Tevrat) doğrulayan bir gerçektir. Onlara de ki: "Eğer gerçekten Mü'minseniz daha önce ALLAH'ın peygamberlerini niçin öldürüyordunuz?"

Bu ayet, ALLAH'ın, herhangi bir kötülüğe rıza gösteren kişinin, o kötülüğü işleyenle bir kabul edildiğinin kanıtıdır. Çünkü Medine yahudileri ataları tarafından gerçekleştirilmiş olan peygamber cinayetlerine olumlu bakıyorlardı. Bu yüzden de Kur'an, o cinayetleri sanki kendileri işlemiş gibi hitap etmektedir.

92. Celalim hakkı için Musa size apaçık mucizelerle geldi. Sonra siz onun yokluğunda buzağıyı tanrı edindiniz. Siz öyle zalimlersiniz işte!

93. Bir zaman üzerinize Tûr'u kaldırıp sizden kesin söz aldık: "Size verdiğimiz Tevrat'a kuvvetle sarılın ve dinleyin." dedik. Onlar: "Dinledik ve fakat isyan ettik." dediler. İnkârlarından dolayı kalplerine buzağı sevgisi içirildi. De ki: "Eğer inanan kimseler iseniz, inancınız size ne kötü bir şey emrediyor!"

"Dinledik" diyen dilleri, "isyan ettik" diyen ise davranışlarıydı. Kur'an burada insanın sözleriyle, davranışları arasında olması gereken uyuma dikkat çekiyor ve sözü başka, eylemi başka insan tipinin en mükemmel örneği olarak, yahudiyi işaret ediyor. Ve dikkat, aynı çelişkili durumu sürekli hale getirip, bir kişilik özelliği haline dönüştürmesi, Müslüman bile olsa, o insanın bir tür yahudileşme temayülü içinde bulunduğunun göstergesidir.

94. De ki: "Eğer ALLAH katında ahiret yurdu bütün insanlar içinde yalnız size ait ise ve bu iddianızda samimi iseniz, haydi ölümü istesenize!"

Günümüzde de kendisi için cenneti garanti sayanlara açık bir teklif...

95. Fakat ellerinin yapıp öne sürdüğü kötülüklerden dolayı ölümü asla istemezler. ALLAH zalimleri çok iyi bilir.

Bu ayetler, yahudilerin ırkçılık düşüncelerinin ahirete kadar uzandığını gösteriyor.

96. Onları, insanların hayata en düşkünü, putperestlerden bile daha tutkun bulursun. O putperestler ki her biri bin yıl yaşamak ister. Oysa herhangi birinin çok yaşaması, kendisini azaptan uzaklaştıracak değildir. ALLAH onların yaptıklarını çok iyi görür.

97. De ki: "Kim Cebrail'e düşman ise iyi bilsin ki, geçmiş kitapları tasdik eden, Mü'minler için bir müjde ve rehber olan bu Kur'an'ı ALLAH'ın izniyle senin kalbine o indirmiştir."

98. Kim, ALLAH'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikail'e düşman olursa bilsin ki, ALLAH da kâfirlerin düşmanıdır.

99. Şanım hakkı için, Biz sana apaçık ayetler indirdik. Onları ancak yoldan çıkmışlar (fasık) inkâr eder.

100. Onlar her ne zaman bir sözleşme yapmışlarsa, içlerinden bir kısmı onu bozmamış mıdır? Zaten onların çoğu iman etmezler.

101. Ne zaman ALLAH katından kendilerine, yanlarında bulunanı (Tevrat) doğrulayan bir peygamber geldiyse, kendilerine Kitap verilmiş olanlardan bir topluluk, sanki gerçeği hiç bilmiyorlarmış gibi, ALLAH'ın Kitab'ını arkalarına attılar.

102. Onlar, Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında şeytanların uydurdukları sözlere uydular. Oysa Süleyman büyü yapıp, küfre girmemişti. Fakat asıl o şeytanlar küfre girmişlerdi. İnsanlara büyüyü ve Babil'de Harut ve Marut denen iki meleğe indirilen şeyi öğretiyorlardı. Oysa o iki melek: "Biz sadece imtihan için gönderildik, sakın küfre girme!" demedikçe hiç kimseye bir şey öğretmiyorlardı. Fakat insanlar bu meleklerden, erkekle eşinin arasını açacak şeyler öğreniyorlardı. Fakat ALLAH'ın izni olmadıkça onlar, bununla kimseye zarar verecek değillerdi. Kendilerine zarar verecek, faydası olmayacak bir şey öğreniyorlardı. Andolsun, onlar, o büyüyü satın alan kimsenin ahiretten bir nasibi olmadığını çok iyi biliyorlardı. Kendilerini karşılığında sattıkları şey ne kötüdür. Keşke bilselerdi!

Büyünün helal olduğuna inanarak yapmak ya da yaptırmak dinden çıkmaktır.

"Erkekle karısının arasını açacak şeyler (büyüler)" Büyü çeşitleri

arasında en kötüsü, ALLAH'ın en çirkin gördüğü, bu amaçla yapılan büyüler olduğu için ALLAH, ayette büyünün somut örneği olarak ondan söz ediyor.

yahudiler dünyaya dağıtılıp, parçalanınca ve özellikle Babil esaretleri sırasında, büyü yapmasını öğrendiler. Bunu da Hz. Süleyman'a bağladılar. ALLAH'ın Kitabı'ndan uzaklaştılar. Büyüden en büyük maksatları erkek ile eşinin arasını ayırmaktı ki bu da onların ahlakça ne denli perişan halde olduklarını gösterir.

103. Eğer onlar iman edip, kendilerini günahlardan korumuş olsalardı, ALLAH tarafından kendilerine verilecek mükâfatlar daha hayırlı olurdu. Keşke bilmiş olsalardı.

Büyüden beklenen yararların çok daha fazlası ve hayırlısı, iman, haramlardan uzak durmak ve İslam'ı yaşamak sayesinde elde edilir.

104. Ey iman edenler! "Raina" (Bizi gözet, kaba bir söz) demeyin, "Unzurna" (Bize bak!) deyin. Ve sözü iyi dinleyin. Kâfirler için acı bir azap vardır.

Efendimiz (O'na Binler Selam) sahabilere bir şey öğretirken, onlar bazen "bizi biraz bekle, acele etme" anlamında "Raina" derlerdi. yahudilerin de sövmek anlamında "Raina" diye bir kelimeleri vardı. Müslümanların bu sözünü işitince, Efendimiz'e kötü maksatla öyle demeye başladılar. Bunun üzerine "Raina" demeyin, o anlama gelen "Unzurna" deyin denildi.

105. Ne kitap ehlinden olan kâfirler, ne de putperestler size Rabbinizden bir hayır indirilmesini istemezler. Oysa ALLAH rahmetini dilediğine verir. ALLAH, büyük lütuf sahibidir.

106. Biz, bir ayetin hükmünü yürürlükten kaldırır ya da onu unutturursak, ondan daha iyisini ya da benzerini getiririz. Bilmez misin ki ALLAH her şeye kâdir, daima kâdirdir.

107. Bilmez misin ki göklerin ve yerin hükümranlığı ALLAH'a aittir. Sizin için ALLAH'tan başka ne bir koruyucu ne de bir yardımcı vardır?

108. Yoksa siz de daha önce Musa'ya sorulduğu gibi peygamberinizi sorguya çekmek mi istiyorsunuz? Kim imanı küfürle değiştirirse, şüphesiz, düz yolun ortasında sapıtmıştır.

Ayette kınanan soru sorma biçimi, öğrenme amaçlı ve iyi niyetli sorular değildir. Nitekim bu tür soruları sahabiler Efendimiz'e (O'na Binler Selam) sürekli sormuş, o da hiçbir hoşnutsuzluk göstermeden cevaplamıştır. Yanlış olan, gereksiz yere sorulanlar ya

da gizli bir amaca yönlendirmek, belli bir cevabı o kişinin ağzından da dillendirmek amacı taşıyanlardır. Ve bu tür soruların, kişiyi küfre yaklaştırıcı niteliğine dikkat çekiliyor.

109. Kitap ehlinden birçoğu gerçek kendilerine apaçık belli olduktan sonra, sadece içlerindeki kıskançlıktan ötürü, imanınızdan sonra sizi tekrar küfre döndürmek isterler. Yine de siz, ALLAH bu konudaki emrini bildirinceye kadar onları bağışlayın ve hoşgörülü olun. Şüphesiz ki ALLAH her şeye kâdir, daima kâdirdir.

110. Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin. Kendiniz için yapıp gönderdiğiniz her hayrı ALLAH katında bulacaksınız. Şüphesiz ki ALLAH Basîr'dir (her şeyi gören).

111. Onlar: "Cennete ancak yahudi olanlar ya da hristiyanlar girecektir." dediler. Bu onların kuruntusudur. De ki: "Eğer iddianızda doğru iseniz delilinizi getirin."

112. Aksine, kim ihsan makamına yükselerek kendini ALLAH'a teslim ederse, onun mükâfatı Rabbinin katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.

"İhsan makamı" kişinin ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet etmesi ve/veya iyilik yapmayı temel kişilik özelliklerinden biri haline getirmesidir.

Bu ayette ALLAH'a kulluk etmek, ihsan vasfına bağlanmıştır. Yani bir kimse ibadet etmekle kendisini kurtaramaz. Bunun için muhsinlerden olması gerekir.

113. yahudiler: "hristiyanlar, doğru yolda değillerdir." dediler. hristiyanlar da: "yahudiler, doğru yolda değillerdir." dediler. Oysa hepsi de Kitab'ı (Tevrat ve İncil) okuyorlar. Kitab'ı bilmeyenler de aynen onların söylediklerini söylediler. ALLAH ayrılığa düştükleri konudaki hükmünü kıyamet gününde verecektir.

"bilmeyenler de..." Bu ifade, yalnız kendi topluluğuna (grup, cemaat, tarikat, parti vb.) mensup olanların doğru yolda olduklarını ve geri kalan herkesin de yoldan çıkmış olduğunu ileri süren herkesi kapsamına almaktadır.

114. ALLAH'ın mescidlerinde ALLAH'ın adının anılmasına engel olan ve onların harap olmasına çalışandan daha zalim kim olabilir? İşte onlara, bu mescidlere ancak korkarak girmeleri yaraşır. Onlar için dünyada zillet, ahirette de büyük bir azap vardır.

Mescitleri harap hale getirme çabası, onların binasını yıkıp, tahrip etmek şeklinde olabileceği gibi, mescit olmak dışında başka gayeler için kullanmak, kapatmak ya da cemaatsiz kalmalarına

çalışmak şeklinde de olabilir.

Cami ve mescidlerde İslam'ın anlatılmasına, ALLAH'ın koyduğu kanunların duyurulmasına engel olmaya çalışmak, zulmü ve küfrü son derecesine vardırmak demektir. Ve mescidlerin, maddi ya da manevi anlamda tahribi zulmün ve küfrün en son derecesi olduğuna göre bunların maddi ya da manevi anlamda imarları da (özellikle manevi, yani içlerini cemaatle doldurmak gibi) imanın ve takvanın en üst düzeyini gösterir.

115. Doğu da ALLAH'ındır batı da. Her nereye yönelirseniz ALLAH'ın rızası oradadır. Şüphesiz ki ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen).

116. Ve: "ALLAH çocuk edindi!" dediler. Hâşâ! O, bundan münezzehtir. Göklerde ve yerde olanların hepsi O'nundur. Hepsi O'nun emrine boyun eğmiştir.

117. O, gökleri ve yeri herhangi bir örnek olmadan yaratandır. Bir şeyin olmasını dilediğinde, ona sadece "Ol!" der. O da oluverir.

Ayet, Big Bang'tan önce başka bir kâinat var olduğu tezini ve bununla birlikte mevcut kâinatın yanı sıra sonsuz sayıda kâinatlar da olduğunu iddia eden "Paralel Evrenler Teorisi" ni de kesin bir dille reddediyor.

118. Gerçeği bilmeyenler: "ALLAH bizimle konuşsa ya da bize bir mucize gelse ya!" dediler. Onlardan öncekiler de buna benzer sözler söylemişlerdi. Kalpleri (bilinçleri) nasıl da birbirine benziyor! Biz ayetleri, gerçekleri iyice bilmek isteyenlere açıkladık.

119. Doğrusu Biz seni bir müjdeci ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Cehennem halkından sen sorumlu değilsin.

120. Kendi dinlerine uymadıkça yahudi ve hristiyanlar senden asla razı olmayacaklardır. De ki: "Doğru yol, ancak ALLAH'ın yoludur." Şanım hakkı için, sana gelen ilimden sonra, eğer onların arzularına uyarsan, ALLAH'a karşı sana ne bir koruyucu ne de bir yardımcı vardır.

Müslümanların yahudi ve hristiyanlarla ilişkilerinde hiç gözden uzak tutulmaması gereken temel bir uyarı.

121. Kendilerine verdiğimiz Kitab'ı hakkıyla okuyanlar, işte onlar ona iman ederler. Kim de onu inkâr ederse, hüsranda olanlar da işte onlardır.

Hakkıyla iman edebilmenin yolu sağlam bir Kur'an kültürüne sahip olmaktan geçiyor. Başka alternatifi olmayan zorunlu ve tek bir yol.

Efendimiz (O'na Binler Selam) günümüzde dile getirilecek,

"Bir hristiyan ya da yahudi sadece ALLAH'ın varlığını ve birliğini kabul etmekle cennetlik olur ve kurtuluşa erer." sapkınlığını 14 asır öncesinden reddediyor ve: "Canımı kudret elinde tutan ALLAH'a yemin ederim ki, bu ümmetten (Hz. Muhammed'in peygamber oluşundan kıyamete kadar yaşayacak bütün insanlar) kim beni duyar da bana iman etmezse, mutlaka cehenneme gider." (Buhari) diyor. Yani bir insanın ahirette kurtuluşa erip, cennete gidebilmesi için imanın altı şartını da kabul etmiş ya da İslami tebliğ ile hiç karşılaşmamış olması gerekir.

122. Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi bir zaman alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.

123. Ve öyle bir günden sakının ki, o günde hiç kimse kimseye bir yarar sağlayamaz, kimseden bir bedel alınmaz, kimseye şefaat yarar sağlamaz ve onlar hiçbir yardım da göremez.

124. Bir zamanlar Rabbi, İbrahim'i bir takım kelimelerle sınamış, o da bunları yerine getirmişti. ALLAH ona: "Ben seni insanlara önder yapacağım." dedi. O da: "Soyumdan da!" dedi. ALLAH da: "Vaadim zalimlere ulaşmaz (Onlar için söz vermem)!" buyurdu.

Bir çok İslam alimi bu ayeti, zalim kimselerin Müslümanlara devlet başkanı ya da herhangi bir konuda önder ve namazda imam olamayacaklarına dayanak kabul etmiştir. Fasıklar yani haramları açık ve sürekli işleyen Müslümanlar da bu hükme dâhildir.

125. Biz Ka'be'yi insanlar için bir toplanma ve emniyet yeri yaptık. "İbrahim'in makamını kendinize namaz kılma yeri edinin!" dedik. İbrahim ve İsmail'e de: "Tavaf edenler, itikâfa girenler, rükû ve secde edenler için Ev'imi temiz bulundurun." diye emrettik.

İtikâf; bir Müslüman erkeğin, ibadet niyetiyle, cuma namazı kılınan bir camide geçireceği belli bir süredir. Sünnet ve meşhur olan itikâf, Ramazan'ın son on gününde yapılır. İtikâf süresi içinde, tuvalet ve banyo gibi zorunlu ihtiyacın dışında, camiden çıkılmaması gerekir. Kadınlar da itikâflarını, evlerinin bu işe ayırdıkları bir odalarında yapabilirler.

126. O zaman İbrahim: "Ey Rabbim! Bu şehri güvenli kıl. Halkından ALLAH'a ve ahiret gününe iman edenleri çeşit çeşit ürünlerle rızıklandır." ALLAH da dedi ki: "Onlardan inkâr edenleri bile en az bir süre rızıklandırır, sonra da onları cehennem azabına sürüklerim. Varılacak yer olarak orası ne kötü bir yerdir."

127. İbrahim ve İsmail Ka'be'nin temellerini yükseltirken, şöyle dua ediyorlardı: "Ey Rabbimiz! Yaptığımız bu işi bizden kabul buyur! Hakkıyla Semi ve Alim ancak Sensin (her şeyi işiten, her şeyi bilen)."

128. "Rabbimiz! Bizi, Sana boyun eğenlerden kıl. Soyumuzdan da Sana teslim olan bir ümmet çıkar. Bize ibadet yollarımızı göster. Tevbemizi kabul et. Şüphesiz Sen, Tevvab'sın, Rahim'sin (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz)."

Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail, ALLAH'ın buyruğunu yerine getirirken aynı zamanda dua ve tevbe ediyorlar. Bundan, ALLAH'ın emirleri yerine getirilirken ve özellikle O'nun dininin güç kazanıp, üstün gelmesi için çabalarken yapılacak dua ve tevbelerin ALLAH katında ne kadar değerli olacakları anlaşılıyor. Ve tabii bir de Ka'be'de yapılan dua ve tevbelerin...

129. "Rabbimiz! İçlerinden, onlara, ayetlerini okuyacak, Kitab'ı ve hikmeti öğretecek ve onları kötülüklerden temizleyecek bir peygamber gönder. Şüphesiz Sen Aziz'sin, Hakîm'sin (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)."

130. Kendini bilmez akılsızdan başka kim İbrahim'in dininden yüz çevirir? Andolsun ki onu, Biz, dünyada peygamber olarak seçtik. O, ahirette de salih kimselerdendir.

131. Çünkü Rabbi ona: "Müslüman ol!" dediğinde, İbrahim: "Alemlerin Rabbi olan ALLAH'a teslim oldum!" demişti.

132. Bu dini, İbrahim kendi oğullarına vasiyet ettiği gibi Yakub da vasiyet etti: "Oğullarım!" dedi. "ALLAH, sizin için bu dini seçti. Bundan dolayı sizler sadece Müslümanlar olarak can verin!"

Peygamber babanın tam da ölüm döşeğinde çocuklarına yaptığı uyarıdaki vurguya dikkat! "Müslümanlar olarak can verin!" Sonsuz ahiretin kazanılması, kişinin Müslüman olarak can verebilmesine bağlıdır. Ve bu şu anki durumumuz ne olursa olsun -ya da İslam'a göre ne kadar mükemmel olursa olsun- hiçbirimiz için garanti değildir. Ancak bu noktada, Efendimiz'in (O'na Binler Selam) iki hadisini yan yana getirerek önümüzü aydınlatabiliriz. "Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz." ve "Öldüğünüz gibi diriltilirsiniz." Dikkat! "Nasıl yaşarsanız" deniliyor, nasıl inanırsanız ya da nasıl hissederseniz değil. "Kalbim temiz, o yüzden ibadet etmeye gerek duymuyorum." diyenlere duyurulur. Ve bir kez daha dikkat! Son anımızı Müslüman olarak tamamlayamamış isek, arkada bıraktığımız yaşamda değer

taşıyan hiçbir şey yapamamışız demektir. Ve böyle bir durumda önümüzdeki sonsuz yaşamda da bizi bekleyen hiçbir hayır yok demektir. Ayetlerin anlattığı "o yangın azabından" başka.

Himayesine sığınılacak, yardımı istenecek... Sadece ALLAH... Daima ALLAH...

133. Yoksa siz Yakub'a ölüm geldiği sırada yanında mı bulunuyordunuz? O zaman o, oğullarına: "Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?", demiş, oğulları da: "Senin ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek ilaha kulluk edeceğiz. Bizler sadece O'na teslim olduk." demişlerdi.

134. Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Siz onların yaptıklarından sorumlu değilsiniz.

135. "yahudi ve hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız." dediler. De ki: "Hayır! Biz, batılı bırakıp hakka yönelen İbrahim'in dinine uyarız. O, ALLAH'a ortak koşanlardan değildi."

Görüldüğü üzere İbrahim'in dini İslam'dan başka bir şey değildir. İslam'ı, yahudiliği ve hristiyanlığı, "İbrahimi Dinler" ortak paydası altında toplamaya kalkışmak da en hafif deyimiyle şaşkınlıktan başka bir şey değildir. Hele ortada böyle bir ayet dururken.

136. Onlara: "Biz, ALLAH'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torun kabilelere indirilene, Musa'ya ve İsa'ya verilenlere ve Rableri tarafından bütün peygamberlere verilenlere iman ettik. Onlar arasında bir ayrım yapmayız. Biz, ALLAH'a teslim olanlarız." deyin.

137. Eğer onlar da sizin iman ettiğiniz gibi iman ederlerse, şüphesiz doğru yolu bulmuş olurlar. Eğer yüz çevirirlerse, bilin ki onlar, ancak bir ayrılık içindedirler. Onlara karşı ALLAH sana yeter. O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Bu ayet, yukarıda sözünü ettiğimiz üzere, yahudi ve hristiyanların İslam'ı kabul etmelerini zorunlu kılan ve ileride daha çok sayıda örneği göreceğimiz, Kur'an'ın açık ifadelerinden biri...

"Onlara karşı ALLAH sana yeter" ifadesi, Hz. Osman'ın şehid edildiği sırada kanının üzerine damladığı cümledir. Çünkü o sırada ramazan ayıydı ve Kur'an okumaktaydı.

138. ALLAH'ın boyasıyla boyandık. ALLAH'tan güzel boya vuran kimdir? Biz ancak O'na kulluk ederiz.

hristiyanlar, yeni doğan çocukları bir su ile boyarlar ve : "İşte şimdi hristiyan oldu!" derlerdi. Bunu da o çocuk için bir temizlenme sayarlardı. Ayette Mü'minlerin buna karşılık: "ALLAH'ın boyası ile

boyandık." demeleri emredildi. "ALLAH'ın boyası" İslam fıtratı, İslam ve iman temizliğidir.

Cehennem korkusu ve cennet arzusuyla yapılan ibadetler de geçerli olmakla beraber, bu ifade en güzel niyetin doğrudan ALLAH'ın hoşnutluğunu kazanmak olduğunu gösteriyor.

139. De ki: "ALLAH hakkında bizimle tartışıyor musunuz? Oysa bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz O'dur. Bizim yaptıklarımızın karşılığı bize, sizin yaptıklarınızın karşılığı ise size aittir. Biz, O'na gönülden bağlananlarız."

Cüneyd-i Bağdadi'ye göre kulun Rabbine karşı samimi olması, yani ihlâs: "Kul ile ALLAH arasında bir sırdır. Hiçbir melek onu bilemez ki, yazıp deftere geçirsin. Hiçbir şeytan da bilemez ki onu bozup, kulu yoldan çıkarsın."

140. Yoksa siz, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarının yahudi ya da hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De ki: "Siz mi daha iyi bilirsiniz yoksa ALLAH mı?" ALLAH tarafından kendisine bildirilmiş bir gerçeğin şahitliğini gizleyenden daha zalim kim vardır? ALLAH, yaptıklarınızdan habersiz değildir.

141. Onlar bir ümmetti gelip, geçti. Onların kazandıkları kendilerine, sizin kazandıklarınız da sizedir. Siz onların yaptıklarından sorumlu değilsiniz.

142. İnsanların içinden akılsız olanlar: "Yöneldikleri kıbleden bu Müslümanları çeviren nedir?" diyecekler. De ki: "Doğu da ALLAH'ındır, batı da. O, dilediğini doğru yola iletir."

143. İşte böylece Biz, sizin insanlığa karşı şahitler olmanız, peygamberlerin de size karşı şahit olması için, sizi orta yolu tutan bir ümmet kıldık. Yöneldiğin tarafı (Ka'be'yi) sadece peygamberlere uyan kimseyi, topukları üzerinde geri dönenden ayırdetmek için kıble yaptık. Bu, ALLAH'ın hidayet verdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir. ALLAH, sizin imanınızı asla zayi edecek değildir. Çünkü ALLAH Rauf'dur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

"orta yolu tutan bir ümmet" Arapça "ümmet-i vasat" deyimi başka hiçbir dinde tam karşılığı bulunmayan çok geniş anlamlı bir ifadedir. Mevdudi'nin tanımına göre: "O, belirli sınırları aşmayan, orta yolu izleyen, diğer milletlere adil davranan ve diğer milletlerle olan ilişkilerini hak ve adalete dayandıran, doğru ve soylu bir toplumdur. (...)

Şuna da dikkat edilmelidir ki ALLAH, önderlik şerefiyle, insanlar

önünde Hakka şahitlik etme görevini aynı düzeyde tutmaktadır. Önderlik, şerefli bir konum olmakla birlikte, yanında birçok şerefli sorumlulukları da getirmektedir. Bu görev peygamberin diğer insanlara şahitlik etmesi gibi, İslam toplumunun diğer insanlar önünde hakkın, doğruluğun ve adaletin yaşayan şahitleri olmalarını ve hakkın, doğruluğun ve adaletin anlamını tüm dünyaya göstermelerini gerektirir. Bu görev sebebiyle hesaba çekilecek İslam toplumuna çok büyük sorumluluk düşer. Nasıl Hz. Peygamber (as) ALLAH'ın hidayetini tebliğ etmekle görevli idiyse, aynı şekilde müminler de hidayeti diğer insanlara tebliğ etmekle sorumludurlar. Eğer ALLAH huzurunda bu görevi ellerinden geldiğince iyi bir şekilde yerine getirdiklerini gösteremezlerse orada cezalandırılacaklardır. Eğer Hakk'ın şahitleri olarak görevlerinde en ufak bir gevşeklik göstermişlerse, kendi kötü amelleri ile birlikte kendi önderlikleri zamanında yayılan kötülüklerden de sorumlu tutulacaklardır. Kıyamet gününde ALLAH şöyle soracaktır: 'Dünyayı kasıp kavuran sapıklık, zulüm ve günah salgınını gördüğünüzde onu engellemek için ne yaptınız?' "

Ayet, ümmet-i Muhammed'e öyle bir değer ve işlev yüklemektedir ki, bu ümmetin herhangi bir konuda sahip olacağı "İcma"nın (görüş birliği) bağlayıcı ve kesin doğru olacağını ispatlamaktadır. Başörtüsünün farz olup olmadığı gibi son yılların aktüel tartışma konularına bir de bu açıdan bakmakta yarar var.

Elmalılı'ya göre ise: "Müslümanların, şuna buna uyuntu olmayarak, diğer milletlere örnek teşkil etmeleri gerekecektir ki bunu sağlayacak o doğru yol (İslam) bir ALLAH vergisi olmakla beraber, onun üzerinde yürümek insanların iradelerine ve çalışmalarına bağlı bir iştir."

Kıble değişikliği sadece bir ibadet yönü değişikliğinden ibaret değildi. Bu olay aslında manevi önderlik görevinin İsrailoğulları'ndan alınıp, Hz. Muhammed'e ve ümmet-i Muhammed'e verildiğinin ilanıydı.

"Yöneldiğin tarafı, sadece peygambere uyan kimseyi, gerisingeri dönenden ayırt etmek için kıble yaptık." Mevdudi'ye göre: "Kıblenin değiştirilmesi aynı zamanda gerçek Mü'minlerle, önyargılarına tapanların ve ırkçıların ayırt edilmesini de sağlamıştı. Bir tarafta, kendi Ka'be'lerini bırakıp Mescid-i Aksa'yı kıble olarak kabul etmeye hazır olmayan Araplar vardı. İlk önce onlar denendi. Bu

zorlu bir sınavdı, fakat samimi Mü'minler geçtiler, kavmiyetçilik putuna tapanlar ise sınavı kaybettiler. Kıblenin, Kudüs'ten Ka'be'ye çevrilmesiyle ise Müslüman olan yahudi ve hristiyanlar da deneniyordu. Atalarının kıblesinden başka bir kıble kabul etmek onlar için çok zordu. İslam'dan yüz çeviren ırkçılar, ALLAH'ın gerçek kullarından ayırt edildi ve Hz. Peygamber'in (as) yanında sadece gerçek Mü'minler kaldı."

Bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" daha... "ALLAH sizin imanınızı asla zayi edecek değildir" Medine döneminde kıblenin Kudüs'ten (kuzey) Mekke'ye (güney) çevrilmesi üzerine münafıkların ve yahudilerin, "Peki daha önce olup de hep Kudüs kıblesine yönelerek namaz kılanların namazları bu durumda ne olacak?" şeklindeki sataşmalarına cevap olarak inen ayet düz mantık gereği, "ALLAH sizin namazınızı asla zayi edecek değildir" yerine yukarıdaki ifadeyi kullanıyor. Yani iman ile namaz kavramları yer değiştirilip özdeşleştirilerek, namazın ALLAH katındaki önemi vurgulanıyor. Adeta iman=namaz deniyor.

"Çünkü ALLAH Rauf'tur, Rahim'dir." Hz. Davud zamanında kâfir yöneticilerden biri, bir suçluyu dağın başında bir ağaca asar. Suçlu henüz ölmemiştir ve kendisini kurtarmaları için putlarına yalvarmaya başlar. Uzun süre yalvarır fakat hiçbir hareket göremez. Ve ip gitgide boğazını sıkmaktadır. En sonunda çaresiz putlardan ümidini keserek, bir olan ALLAH'a yönelir: "Rabbim!" der. "Sen hak ilah, tek olan ALLAH'sın! Şu anda Sana yöneldim. Ve Senin rahmetinden medet bekliyorum." Bunun üzerine ALLAH, Cebrail'e emreder: "Ey Cebrail! Şu adam putlarına uzun süre taptı, yalvardı durdu. Fakat hiçbirisi kendisine en küçük bir yarar sağlayamadı. Bunun üzerine Bana sığındı, Bana dua etti, Ben de duasını kabul ettim. Şimdi yere in ve kendisini sağ salim ağaçtan indir!" Cebrail emredileni yapar. İnsanlar sabahleyin suçlunun ölmediğini, ağacın altında namaz kılmakta olduğunu gördüklerinde, durumu Hz. Davud'a haber verirler. Hz. Davud da işin sırrının ortaya çıkması için ALLAH'a dua eder. ALLAH, Hz. Davud'un duasını şöyle bir vahiyle cevaplandırır: "Ey Davud! Ben, Bana iman eden ve Bana dua edene, merhamet ederim. Eğer bunu yapmayacaksam, o zaman Beninle diğer uydurma ilahlar arasında ne fark kalır?"

144. (Ey Muhammed) Yüzünü göğe çevirip durduğunu görüyoruz. İşte şimdi seni memnun olacağın kıbleye döndürüyoruz. Artık yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir.

Siz de nerede olursanız olun, yüzlerinizi onun tarafına çevirin. Şüphesiz, kendilerine Kitab verilenler, kıblenin değişmesinin Rablerinden gelen gerçek bir emir olduğunu bilirler. ALLAH onların yaptıklarından habersiz değildir.

145. Celalim hakkı için sen kendilerine Kitap verilenlere bütün delilleri getirsen de onlar yine senin kıblene uymazlar. Sen de onların kıblesine uyacak değilsin. Onlar, birbirlerinin kıblesine de uymazlar. Celalim hakkı için sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyarsan, o zaman sen de mutlaka zalimlerden olursun.

146. Kendilerine Kitab verdiğimiz kimseler Peygamberi, öz oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Yine de onlardan bir topluluk bile bile gerçeği gizlerler.

Hz. Ömer, eskiden bir Tevrat alimi olup da daha sonra İslam'ı kabul etmiş bulunan sahabi, Abdullah b. Selam'a bu ayetteki "Peygamberi, öz oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar" ifadesinin ne anlama geldiğini sorar. Abdullah b. Selam'ın cevabı çarpıcıdır: "Ben onu oğlumdan daha iyi tanırım. Çünkü oğlum konusunda eşimin bana ihanet etmiş olma ihtimali (en azından teorik de olsa) vardır. Fakat Hz. Muhammed'in peygamber olmaması gibi bir ihtimal, hiçbir şekilde yoktur."

147. Hak (gerçek) Rabbinden gelendir. Artık şüphe edenlerden olma.

Hitap her ne kadar Efendimiz'e ise de kastedilen ümmet-i Muhammed'dir. Çünkü önderlere hitap edilerek onların arkasından gidenlerin kastedilmesi, Arapça'ya has bir üslûp özelliğidir.

148. Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Siz hayır işlerde yarışın. Nerede olursanız olun sonunda ALLAH hepinizi bir araya toplayacaktır. Şüphesiz ALLAH Kadîr'dir (gücü sonsuz).

Bu ayet, Kur'an'ın, Mü'minlerin kişiliklerini nasıl olumlu bir yönde geliştirdiğini ve çok sesliliği teşvik ettiğini göstermektedir. Hayır yönünde olmak kaydıyla, bir yarış... Ve herkesin farklı bir tavır içinde olabilmesinin yolu...

149. Her nereye çıkıp gidersen git, yüzünü Mescid-i Haram'a (Ka'be) çevir. Bu emir, elbette Rabbinden gelen bir gerçektir. ALLAH, yaptıklarından habersiz değildir.

"Yüzü Mescid-i Haram'a çevirmek" oraya sadece namazların kıblesi olarak yönelmek değildir. Her şeyde ve her konuda İslam'ı ölçü almak gerektiğine dair bir imgedir de. Ve alttaki ayette bir kez daha tekrarlanmak suretiyle, bu uyarının ALLAH katındaki önemi

vurgulanıyor.

150. Her nereye çıkıp gidersen git, yüzünü Mescid-Haram'a (Ka'be) çevir. Nerede olursanız olun, yüzünüzü onun tarafına çevirin ki, zalimler müstesna, insanların aleyhinize bir delili olmasın. Onlardan korkmayın. Benden korkun. Ben de size olan nimetimi tamamlayayım. Böylece hidayete ermiş olasınız.

151. Nitekim kendi içinizden, size, ayetlerimizi okuyan, kötülüklerden arındıran, Kitab ve hikmeti öğreten ve size daha bilmediğiniz nice şeyleri de öğreten bir peygamber gönderdik.

152. Öyleyse Beni zikredin ki Ben de sizi anayım. Bana şükredin, nankörlük etmeyin.

İmam Gazali'ye göre: "Zikir, yani ALLAH'ı anma, bazen dille, bazen kalple (bilinç), bazen de diğer organlarla olur. Dil ile zikir: ALLAH'a hamdetmek, O'nu tesbih etmek, İsimlerini tekrar etmek ve Kur'an'ı okumakla olur. Kalp ile zikir; ALLAH'ın varlığına işaret eden delilleri düşünmek, diğer bir deyimle Kâinat Kitabı'nı okumak, O'nun emirlerini, yasaklarını, bütün hükümlerini ve onların hikmetlerini düşünmektir. Diğer organlarla yapılan zikir ise, hangi organla ne yapılması emredilmiş ise onu yerine getirmek ve ne yapılmaması emredilmiş ise ondan uzak durmakla olur."

153. Ey iman edenler! Sabır ve namazla ALLAH'tan yardım dileyin. Şüphesiz ki ALLAH, sabredenlerle beraberdir.

Elmalılı'ya göre: "O'nun en güzel isimlerinden biri de 'Sabur' ismidir. Her kim de sabır varsa, onda ALLAH'ın kudretinden bir tecelli kokusu vardır. Hele bu sabredenler bir yere toplanıp da bir cemaat olurlarsa, mutlaka ALLAH'ın yardımına ererler."

154. ALLAH yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. Aksine onlar diridirler. Fakat siz anlayamazsınız.

155. Andolsun ki sizi biraz korku, açlık, mal, can ve ürün eksikliğiyle deneyeceğiz. Sabredenleri müjdele!

156. O sabredenlere bir musibet dokunduğu zaman: "Şüphesiz Biz ALLAH'ın kullarıyız ve mutlaka O'na döneceğiz." derler.

Musibetin kendisiyle ya da haberiyle karşılaştığımız ilk anda söylenmesi sünnettir ve musibetin söyleyenler hakkında hayra dönüşmesi demektir.

Efendimiz (O'na Binler Selam): "Mü'mine acı veren her şey onun için bir musibettir." (Camiu's-Sağir) demek suretiyle musibetin ne

olduğunu tanımlamıştır.

157. İşte Rabbinin bağışlamaları ve rahmeti onların üzerinedir. Hidayete erenler de ancak onlardır.

158. Şüphesiz ki Safa ile Merve ALLAH'ın nişanlarındandır. Kim, Hac için Ka'be'yi ziyaret eder ya da umre yaparsa, bunları tavaf etmesinde bir sakınca yoktur. Kim, farz olmadığı halde gönlünden koparak bir hayır işlerse muhakkak ki ALLAH Şekûr'dur, Alîm'dir (şükrün karşılığını veren, her şeyi bilen).

159. İndirdiğimiz delilleri ve hidayeti, insanlara Kitap'ta açıkladıktan sonra onları gizleyenlere, işte onlara, ALLAH lanet eder. Hem de bütün lanet edebilenler lanet eder.

Hiçbir dünyevi endişe ya da beklentiye takılmadan Kur'an'ın gerçeklerini açık bir biçimde dile getirmek, onları bilen herkes üzerinde ciddi bir zorunluluktur. Aksi davranışın bedeli ise bu denli ağır... Ve Elmalılı: "Bu ayetin hükmü, dinle ilgili bildiği herhangi bir gerçeği saklayıp, söylemeyenlerin hepsini kapsamına almaktadır."

160. Ancak tevbe edip kendilerini düzelten ve ALLAH'ın indirdiği gerçeği açıklayanlar müstesna. İşte onların tevbelerini kabul ederim. Ben Tevvab'ım, Rahîm'im (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

"tevbe edip kendilerini düzelttiler" denildikten sonra "gerçekleri açıkladılar" buyrulması, "saklama" günahının tevbesinin, ancak o günahın zıddı olan "açıklama" fiilinin işlenmesine bağlı olduğunu anlatmaktadır. Demek ki her günahın kendine özel bir tevbesi ve her çeşit küfrün belli bir iman tarzı vardır. Genel olarak yapılan her tevbe, her günahın tevbesi olmaz.

161. İnkâr edenler ve kâfir olarak ölenler var ya, ALLAH'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti işte onların üzerindedir.

162. Onlar, bu lanet içinde ebedi kalacaklardır. Azapları hafifletilmeyecek ve kendilerine mühlet de verilmeyecektir.

163. Sizin ilahınız tek bir ilahtır. O'ndan başka ilah yoktur. O, Rahman'dır, Rahîm'dir (ezelden beri rahmeti sonsuz, ahirette Mü'minlere rahmeti sonsuz).

164. Andolsun ki göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ve gündüzün değişmesinde, insanların yararına olan şeyleri denizde taşıyıp giden gemilerde, ALLAH'ın gökten su indirip onunla yeryüzünü ölümden sonra diriltmesinde, yeryüzünde her türlü canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları çeşitli

yönlere çevirmesinde, elbette düşünen bir toplum için deliller vardır.

Elmalılı'ya göre: "Kur'an'ın bu gibi ayetlerinde insanları ALLAH'ın varlığını, kudretini anlamak ve bunları delillendirmek için mucizelerden çok, akla da uygun olan bilimsel olgulara yönlendirme vardır. Ve işte böyle olduğu için, Kur'an, mucizelerin en büyüğüdür."

165. İnsanlardan bazıları, ALLAH'tan başka varlıkları O'na eşler koşarlar. Onları, ALLAH'ı sevdikleri gibi severler. Mü'minlerin ALLAH'a olan sevgileri ise çok daha fazladır. O zalimler azabı gördükleri zaman bütün kuvvetin ALLAH'a ait bulunduğunu ve O'nun azabının çok çetin olduğunu keşke önceden anlayabilselerdi.

Elmalılı'ya göre: "Bu ayet bize gösteriyor ki, ilah kavramında en ileri düzeyde bir sevginin varlığı, temel bir prensiptir. Ve ilah, en çok sevilendir ve böyle son derece sevilen şeyler, ne olursa olsun tanrı yerine konmuş olur. Sevginin gereği ise itaattir. Ve bunun için ilah, kendisine itaat edilendir. (...)

Bunun için ALLAH'ın evliyası peygamberi, melekleri gibi sevgili kullarını severken, bu ifadenin içeriğini iyi düşünmeli, onlara olan sevgilerini, ALLAH'ın sevgisi derecesine vardırmaktan kaçınmalıdır. Çünkü ALLAH için sevmekle, ALLAH'ı sever gibi sevmek arasındaki farkı bilmek gerekir. ALLAH'ı sevenler, ALLAH'ın yolunda giden sevgili kullarını da severler. Fakat ALLAH'ı sever gibi değil. ALLAH için severler ve bu sevgiyle ALLAH yolunda onlara uyarlar."

166. İşte o zaman önderler, kendilerine uyanlardan uzaklaşacaklar, azabı görecekler ve aralarındaki bağlar kopacaktır.

167. Uyanlar şöyle derler: "Keşke dünyaya geri dönmemiz mümkün olsaydı da, şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık." İşte böylece ALLAH, yaptıkları işleri bir pişmanlık kaynağı olarak kendilerine gösterecektir. Ve onlar cehennem ateşinden çıkacak da değillerdir.

168. Ey insanlar! Yeryüzünde bulunanların helal ve temiz olanlarından yeyin. Şeytan'ın adımlarını takip etmeyin. Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.

"Şeytanın adımları", onun, ALLAH tarafından lanetlenmesine neden olan süreç içindeki davranışlarıdır. İnsan, işte onları tekrar etmemesi için uyarılıyor. Yoksa onun da sonu şeytan gibi olabilir. Kur'an'ın bütününde konuyla ilgili ayetlere baktığımızda "adımlar"ın şunlar olduğunu görüyoruz: Kibir, ALLAH'ın emrine karşı gelme,

ölçü olarak ALLAH'ın emirlerini değil de kendi aklını ve kendi değer yargılarını kabul etme (beni ateşten onu ise çamurdan yarattın, ben ondan daha değerliyim öyle ise benim ona secde etmem doğru olmaz, demesi). Bunlar şeytanın sapmasının başlangıcını oluşturan temel adımlardır.

169. O size sadece kötülük ve hayâsızlığı ve ALLAH' hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder.

"kötülük" insanı sonuçta başarısızlığa, üzüntü ve felakete götüren tüm günahlardır.

170. Onlara: "ALLAH'ın indirdiğine uyun!" denildiğinde: "Hayır! Biz, atalarımızın bıraktığı yola uyarız." derler. Ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yolu bulamayan kimseler olsa da mı?

Görüldüğü gibi "atalar kültü" tarihin her döneminde insanlar için en önemli sınav nedenlerinden biri. Ve bir şeye uymanın nedeni, o şeyin eskiliği, yeniliği ya da ataların yolu olup olmaması değil, ALLAH'ın emrine uygun bulunmasıdır. Dolayısıyla ALLAH'ın emirlerine uyan ve İslam'a güç kazandırmış bulunan atalara uyulur. Bunun tersine, ALLAH'ın emrini, İslam'ın gereğini bilmeyen ve ne yaptığını bilmeyen atalar bile olsa yine de onlara uyulmaz.

171. Kâfirlerin durumu ancak, çobanın bağırıp, çağırmasını duyabilen ve manasını anlamayan hayvanların durumu gibidir. Çünkü onlar sağır, dilsiz ve kördürler. Onun için düşünmezler.

Bu ayetlerde insanların körü körüne eskiye bağlanmaları, yeni düşüncelere kulak vermemeleri eleştirilmektedir.

172. Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yeyin. Eğer sadece ALLAH'a ibadet ediyorsanız O'na şükredin.

173. Ancak ALLAH, size, leşi, kanı, domuz etini, ALLAH'tan başkası adına kesilen hayvanı haram kıldı. Bir kimse mecbur kalır ve zorunluluk sınırını aşmadan ve başkalarının hakkına tecavüz etmeden bunlardan yerse, ona günah yoktur. Şüphesiz ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Leş: Hastalık ya da yaralanma gibi bir nedenle, ALLAH'ın adı zikredilip, boğazı kesilmeksizin ölmüş hayvanlardır. Kan: Kanı doğrudan içmek haram olduğu gibi, az pişmiş ve hala kanlı olan bir et de aynı nedenle haramdır. ALLAH'tan Başkası Adına Kesilen Hayvan: Kesilirken ALLAH'ın adı yerine başka herhangi bir varlığın adı anılarak kesilen hayvan. Böyle bir örneğe günümüzde rastlamak

zordur. Fakat şuna dikkat etmek gerekir; hayvan kesilirken ALLAH'ın adı anılmamışsa ve kesen kişinin böyle bir alışkanlığı da yoksa ya da otomatik bir biçimde makine aracılığıyla kesiliyorsa, bu da aynı kapsama girer ve haram olur.

174. ALLAH'ın indirdiği Kitap'tan bazı şeyleri gizleyip, onu birkaç paraya satanlar var ya... İşte onlar karınlarına sadece ateş doldururlar. ALLAH, kıyamet günü onlarla konuşmayacak ve onları günahlarından temizlemeyecektir. Onlar için can yakıcı bir azap vardır.

Hasan-ı Basri bu ayet için şöyle der: "Zebaniler, yoldan çıkmış alimlere, puta tapanlardan daha şiddetli saldırırlar. Bu durum karşısında o alimler: 'Ey Rabbimiz! Bu zebanilerin bize böyle saldırmalarının sebebi nedir?' diye sorarlar. ALLAH cevap verir: 'Bilenin durumu, bilmeyenin durumu gibi değildir. Kim dinini satıp, dünyayı satın alırsa apaçık bir zarardadır.' "

175. Onlar, sapıklığı hidayetle, azabı da bağışlamayla değiştirenlerdir. Onlar, ateşe karşı ne kadar dayanıklıdırlar!

176. Bu azap, ALLAH'ın Kitab'ı hak olarak indirmiş olmasındandır. Kitap hakkında anlaşmazlığa düşenler derin bir ayrılık içindedirler.

Elmalılı'ya göre: "ALLAH, Kitab'ını şüphesiz hak ile, hakla ilgili, hakkı söyler olarak indirdi. Bunun için Kitab'ını yalanlayanın ya da gizleyenin hakkı ateş olur."

177. İyilik, yüzünüzü doğuya ve batıya çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, ALLAH'a, ahiret gününe, meleklere, Kitab'a, peygamberlere iman edenin; sevdiği mallardan, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yolda kalana, dilencilere ve köle azad etmeye verenin; namazı dosdoğru kılanın, zekât verenin; verdikleri sözü yerine getirenlerin; sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabredenlerin yaptıklarıdır. İşte onlar doğru olanlardır ve takva (ALLAH'a saygı) sahipleri de ancak onlardır.

Bu ayet, bütün toplumsal güzellikleri ve üstünlükleri kendisinde bir araya getirmiştir. Ayetin bu geniş kapsamına işaret eden Efendimiz (O'na Binler Selam) de: "Her kim bu ayet ile amel ederse, imanını tamamlamış olur." (Ebu Davud) buyurmuştur.

178. Ey iman edenler! Öldürülenler hakkında kısas size farz kılındı. Hüre hür, köleye köle, kadına kadın kısas yapılır. Öldüren, ölenin velisi olan din kardeşi tarafından bağışlanırsa kısas düşer. Bundan sonra gereken, örfe uymak ve diyeti öldürülenin velisine güzelce ödemektir. Bu söylenenler size Rabbinizden bir kolaylık ve rahmettir.

Artık bu hükümden sonra kim haddi aşarsa, onun için can yakıcı bir azap vardır.

179. Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki böylece suç işlemekten sakınırsınız.

"Kısasta hayat vardır" çünkü öldürüleceğini bilen kimse, başkasını öldürmeye kalkışmaz. Böylece ikisi de öldürülmekten kurtulmuş olur. Bu cezanın asıl amacı caydırıcılık sağlamaktır.

180. Sizden birine ölüm geldiği zaman, eğer geride bir hayır (mal) bırakıyorsa, ana-babaya ve akrabalara uygun bir biçimde vasiyette bulunmanız farz kılındı. Bu, müttakiler (ALLAH'a karşı saygılı olanlar) üzerine bir borçtur.

Bu ayetin hükmü, Nisa Suresi'nin 11. ve 12. ayetleriyle yürürlükten kaldırılmıştır. İlgili ayetlerde ALLAH (Şanı En Yüce) mirastan kimin ne kadar pay alacağını belirtmiştir.

181. Kim, bunu duyduktan sonra vasiyeti değiştirirse, artık vebali onu değiştirenlerin boynundadır. ALLAH, Semi'dir, Alim'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

182. Kim de vasiyet edenin bir haksızlık edeceğinden ya da günah işleyeceğinden endişe eder de, vasiyet edenle, vasiyet edilenin aralarını bulursa ona bir günah yoktur. Şüphesiz ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

183. Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Böylece umulur ki korunursunuz.

184. Oruç sayılı günlerdedir. Sizden kim o günlerde hasta ya da yolcu olarak oruç tutmazsa, başka günlerde kaza eder. Oruç tutmaya gücü yetmeyenlere ise, her gün için bir yoksulu doyuracak kadar fidye vermek gerekir. Bununla beraber kim kendi isteğiyle fazladan bir hayır yaparsa, bu kendisi için daha hayırlıdır. Eğer bilirseniz oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.

185. O sayılı günler, Ramazan ayıdır ki, insanlara doğru yolu gösteren, insanlara hidayeti ve doğruyu yanlıştan ayırmayı açıklayan Kur'an, bu ayda indirildi. Sizden kim o aya yetişirse, onu oruçla geçirsin. Kim hasta ya da yolculukta olur da oruç tutamazsa, başka günlerde kaza eder. ALLAH size kolaylık diler, zorluk dilemez. Böylece sayıyı tamamlayasınız. Sizi doğru yola ilettiği için ALLAH'ı tekbir edesiniz (O'nun yüceliğini ilan edesiniz) ve O'na şükredesiniz.

186. Eğer kullarım Beni senden sorarlarsa, bilsinler ki

Ben, çok yakınım. Bana dua ettiğinde dua edenin duasına cevap veririm. O halde onlar da Benim emrime uysunlar ve Bana iman etsinler ki doğru yola gidebilsinler.

Oruçtan söz eden ayetlerin arasında bu ayete yer verilmesinin hikmeti, oruç ile dualara cevap verilmesi arasındaki sırlı ilişkiye dikkat çekmek içindir. Özellikle iftar sırasında yapılan dualar...

187. Oruç tuttuğunuz günlerin gecelerinde hanımlarınıza yaklaşmanız size helal kılındı. Onlar sizin elbisenizdir. Siz de onların elbisesisiniz. ALLAH, sizin kendinize yazık etmekte olduğunuzu bildi ve bunun üzerine tevbenizi kabul edip sizi bağışladı. Artık onlara yaklaşabilirsiniz. ALLAH'ın sizin için takdir ettiğini isteyin. Şafağın beyaz ipliği siyah iplikten ayırdedilinceye kadar yeyin, için. Sonra geceye kadar orucunuzu devam ettirin. Mescidlerde itikâfta iken de hanımlarınıza yaklaşmayın. Bunlar ALLAH'ın koyduğu yasak sınırlarıdır. Sakın bu sınırlara yaklaşmayın. ALLAH insanlara ayetlerini işte böyle açıklar ki, O'na karşı saygılı (muttaki) olsunlar.

"ALLAH'ın sizin için takdir ettiğini isteyin." Doğumundan önce çocuğun mutlaka erkek ya da kız olması gibi beklentilere girip kendinizi şartlandırmayın. ALLAH'a saygısızlık etmiş olursunuz.

Beyaz iplik, gündüzü; siyah iplik ise geceyi simgeleyen iki mecazdır.

188. Birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin. İnsanların bir kısım mallarını yemek için, bile bile günaha girerek, onları hâkimlere rüşvet vermeyin.

189. Sana hilal şeklinde yeni doğan ayları sorarlar. De ki: "Onlar insanlar için, özellikle hac için zaman ölçüleridir." İyilik, evlere arka taraflarından girmek değildir. İyilik, ALLAH'a karşı saygılı olan (müttaki) kimsenin yaptığıdır. Evlere kapılarından girin ve ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun ki kurtuluşa eresiniz.

190. Sizinle savaşanlarla siz de ALLAH yolunda savaşın. Fakat haksız yere saldırmayın. Çünkü ALLAH haksızlık yapanları sevmez.

Bu ayet, Medine'de savaşla ilgili inen ilk ayettir. Daha sonraları putperestlerle topyekün savaşı emreden ayetler de indi. Bu ayetin hükmünün geçerli olduğu zamanlarda ise Efendimiz (O'na Binler Selam) sadece kendisine savaş açmış bulunan kâfirlerle savaşıyor ve diğerlerine ilişmiyordu.

191. Onları yakaladığınız yerde öldürün. Sizi yurtlarınızdan çıkardıkları gibi, siz de onları çıkarın. Fitne

çıkarmak adam öldürmekten daha kötüdür. Yalnız, onlar, Mescid-i Haram'ın yanında sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla orada savaşmayın. Fakat orada sizinle savaşırlarsa siz de onları öldürün. İşte kâfirlerin cezası budur.

192. Eğer onlar (ALLAH'a ortak koşmaktan) vazgeçerler ise şüphesiz ki ALLAH Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

193. Fitne ortadan kalkıp, din yalnız ALLAH'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer vazgeçerlerse bilin ki, düşmanlık ancak zalimlere karşıdır.

"Din" kavramı, Kur'an'da bildiğimiz klasik anlamın yanında, düzen, sistem, rejim vb. kavramları da içine alacak biçimde kullanılır. Örneğin Yusuf Suresi'nin 76. ayetindeki "kralın dini" ifadesi bu kullanım genişliğine bir örnektir. Ve bu ayette kastedilen de yeryüzünün bütününde, İslam'ın bütün boyutlarıyla hâkim hale getirilmesidir.

194. Mukaddes olan haram ay, mukaddes olan haram aya karşılıktır. Dokunulmazlıklar karşılıklıdır. Kim size saldırırsa, onun size saldırdığı kadar siz de ona saldırın. ALLAH'a karşı saygılı olun ve bilin ki ALLAH, Kendisine karşı saygılı olanlar (muttakiler)la beraberdir.

195. Mallarınızı ALLAH yolunda harcayın da kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Yaptığınızı güzel yapın, çünkü ALLAH güzel hareket edenleri sever.

Cimrilik edip ihtiyaç fazlası olan mal ve paranın ALLAH yolunda harcanmaktan kaçınılması, sahibinin başına bir bela ve musibet inmesine neden olur. Bu, ALLAH'ın manevi kanunlarından biridir.

196. Haccı ve umreyi ALLAH rızası için tam yapın. Eğer bunları yapmaktan engellenmiş olursanız, size gücünüzün yettiği bir kurban gerekir. Bu kurban yerine varmadan başınızı traş etmeyin. Sizden kim hasta olur ya da başında bir rahatsızlık bulunursa, traş olabilir ve bunun için oruç tutmak ya da sadaka vermek ya da kurban kesmek suretiyle fidye verir. Eğer güvenlik içinde iseniz, hac zamanına kadar umre yapana, gücünün yettiği bir kurban gerekir. Kurban bulamayan kimsenin hac sırasında üç gün, döndükten sonra da yedi gün oruç tutması gerekir. Bu süre tam on gündür. Bu hüküm, ailesi Mescid-i Haram (Ka'be) çevresinde oturmayanlar içindir. ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki ALLAH'ın cezası çetindir.

197. Hac, bilinen aylardadır. Kim o aylarda hacca niyet ederse, artık hac sırasında kadına yaklaşmak, günah işlemek, kavga etmek yoktur. ALLAH, yaptığınız her iyiliği

bilir. Azık edinin. Azıkların en hayırlısı ALLAH'a karşı saygıdır (takva). O halde ey akıl sahipleri! Bana karşı saygılı olun.

Osmanlı'nın en ünlü Kur'an müfessirlerinden İsmail Hakkı Bursevi'nin bu ayetle ilgili yorumu şöyledir: "İnsanın iki tür yolculuğu vardır: Biri dünyada olan yolculuk, diğeri dünyadan olan yolculuk. Dünyada olan yolculuk için gereken azık; yiyecek, giyecek, binek ve maldır. Aynı şekilde dünyadan olan yolculuk için de azık gerekir. Bu azık, ALLAH'ı bilmek ve tanımak, ALLAH sevgisi, O'dan başka her şeyden yüz çevirmek, O'na itaatle meşgul olup, yasakladığı her şeyden uzak durmaktır. İşte bunları yapan, dünyadan ayrılmak üzere yapacağı yolculuğun azığını hazırlamış demektir. Bu azık, dünyada yapılan yolculuklardaki azıktan daha hayırlıdır. Çünkü dünyadaki yolculuklar için hazırlanan azık insanı geçici sıkıntıdan, bu ise sürekli sıkıntı ve azaptan kurtarır."

198. Hac mevsiminde ticaret yaparak Rabbinizin lütfundan rızık aramanızda bir günah yoktur. Arafat'tan sel gibi akıp inerken Meş'ar-i Haram'da ALLAH'ı zikredin. O'nun size gösterdiği biçimde O'nu zikredin. O'nun yol göstermesinden önce siz sapıklardan idiniz.

199. Sonra insanların akın akın döndüğü yerden dönün. Ve ALLAH'tan af dileyin. Şüphesiz ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

200. Hac ibadetlerinizi bitirince atalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha da kuvvetli bir şekilde ALLAH'ı zikredin. İnsanlardan öyleleri vardır ki: "Rabbimiz! Bize vereceğini bu dünyada ver!" derler. Bunların ahiretten hiçbir nasibi yoktur.

201. Onlardan bir kısmı da: "Rabbimiz! Bu dünyada da iyilik ve güzellik, ahirette de iyilik ve güzellik ver ve bizi cehennem azabından koru!" derler.

Kur'an'ın mucize ifadelerinden biri... Çünkü bu duanın anlam kapsamı dışında kalacak hiçbir hayır dua yoktur. İnsanın kendi hakkında edeceği bütün dualar, bu duanın içinde öz olarak yer almaktadır. Hem de topu topu bir cümlede. Ayrıca duanın çoğul oluşu da ALLAH'ın rahmetinin sonsuzluğuna göstergedir. Bir kişinin duasının kabulü herkesin kazanması demektir. Ve somut şeyler zikredilmemek suretiyle, farkında olmadan sonradan pişman olacağımız isteklerden de korunmuş oluyoruz. Rabbimize, "Benim hakkımda nelerin iyilik ve güzellik sayılacağını ben bilemem, Sen bilirsin ve işte bana onları ver." diyoruz. Zaten vermek istemeseydi,

istemek vermezdi.

202. İşte onlar için kazandıklarından büyük bir nasip vardır. ALLAH, hesabı çok çabuk görendir (Seriü'l-Hisab).

203. O sayılı günlerde (Teşrik günlerinde) ALLAH'ı zikredin. Kim iki gün içinde acele edip (Mina'dan Mekke'ye) dönerse ona günah yoktur. Kim geri kalırsa ona da günah yoktur. Bu, ALLAH'a karşı saygılı olan (muttaki) içindir. O halde ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki hepiniz mutlaka O'nun huzurunda toplanacaksınız.

204. İnsanlardan öylesi vardır ki dünya hayatına dair sözleri senin hoşuna gider. Ve samimi olduğuna ALLAH'ı şahit tutar. Oysa ki o en azılı (İslam) düşmanıdır.

205. Senin yanından dönüp gittiği (ya da yönetime geçtiği) zaman, ülkede bozgunculuk yapmak, ürünleri ve nesilleri mahvetmek için uğraşır. ALLAH, elbette bozgunculuğu sevmez.

Bir ülkenin varlığının iki temel unsuruna dikkat çekiliyor. Nitelikli ve yüksek üretim düzeyi ile nesillerin eğitimine gösterilmesi gereken titizlik.

206. Ona: "ALLAH'tan kork!" denildiğinde, kibri kendisini günaha sürükler. Artık cehennem ona yeter. O ne kötü bir yataktır.

Önde gelen sahabilerden İbn Mesud'a göre: "ALLAH katında en büyük günah, kendisine: 'ALLAH'tan kork!' denilen kişinin: 'Sen kendi işine bak!' demesidir."

207. İnsanlardan öylesi de vardır ki, ALLAH'ın rızasını kazanmak için canını verir. ALLAH, Rauf'dur (şefkati sonsuz).

208. Ey iman edenler! Hepiniz birlikte İslam'a (ya da barışa) girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o sizin aranızı açan kesin bir düşmandır.

Bursevi'ye göre: "Bu ayetin, biri genel diğeri özel olmak üzere iki anlamı vardır. Genel anlamı tüm iman edenlere hitap olup, 'görünürde İslam'ın şartlarını yerine getirdiğiniz gibi içten de bu şartları yerine getirin' demektir. Özel anlamı ise doğrudan kişinin kendi ile ilgili olup, onun iç ve dış bütün organlarına ve varlığına yöneliktir. Bu da: 'Bütün varlığın ve bütün organlarınla İslam'a gir, İslam'ı yaşa, onları İslam'ın istediği şekilde kullan' demektir."

209. Size apaçık deliller geldikten sonra, doğru yoldan saparsanız, bilin ki ALLAH Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

210. Onlar, ille de buluttan gölgeler içinde ALLAH'ın ve

meleklerinin kendilerine gelmesini mi beklerler? Oysa iş bitirilmiştir. Bütün işler, ALLAH'a döner.

211. Sor İsrailoğulları'na! Onlara nice açık ayetler verdik. Her kim, ALLAH'ın kendisine lütfetmiş olduğu nimetini değiştirirse iyi bilsin ki ALLAH azabı çok şiddetli olandır.

212. Kâfirlere dünya hayatı süslü gösterildi. Bu yüzden Mü'minlerle alay ediyorlar. Oysa kıyamet gününde ALLAH'a karşı saygılı olanlar (muttakiler) onlardan üstündür. ALLAH, dilediğine hesapsız rızık verir.

213. Bütün insanlar tek bir ümmet idi. Sonra ALLAH onlara, müjdeleyen ve uyaran peygamberler gönderdi. İnsanlar arasında, anlaşmazlığa düştükleri konularda hüküm vermeleri için, onlarla beraber hak yolu gösteren Kitapları da indirdi. Bu Kitap hakkında apaçık deliller geldikten sonra sırf aralarındaki kıskançlık yüzünden, kendilerine Kitap verilenler anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine ALLAH kendi izniyle iman edenlere, onların üzerinde anlaşmazlığa düştükleri gerçeği gösterdi. ALLAH dilediğini doğru yola iletir.

Elmalılı'ya göre: "İnsanlığın başlangıcından Hz. Muhammed'in (O'na Binler Selam) peygamberliğine kadar geçen insanlık tarihinin bir özeti olan bu ayet, insanlık fıtratının, peygamberlik kurumunun, hukukun kaynaklarının, hukuk felsefesinin ve hükümet sanatının temel sınırlarını içeren büyük bir toplum biliminin esaslarını toplamıştır."

214. Yoksa siz, sizden öndekilerin başına gelenlerin benzeri sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Onlara öyle yoksulluk ve sıkıntılar dokunmuştu ve öyle sarsılmışlardı ki, en sonunda Peygamber ve beraberindeki Mü'minler: "ALLAH'ın yardımı ne zaman?" dediler. İyi bilin ki ALLAH'ın yardımı çok yakındır.

Bir Batılı düşünürün sözüyle "Tanrının yardımı son anda gelir ama asla geç kalmaz." Evet, bu durum da ALLAH'ın manevi kanunlarından biridir. Mü'minler bu dünyada maddi ya da psikolojik sınavlardan geçirilirler -böylece cennet nimetlerinden tat alabilecek kapasiteye ve algı düzeyine de yükseltilmiş olurlar- ve bu sınavların en zor anında ALLAH'ın yardımı yetişir. Ne var ki bazı insanlar, gereken dayanma gücünü gösteremez ve sınav bitmeden vazgeçmeye kalkarlar.

215. Sana ALLAH yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: "Harcayacağınız hayır (mal, para),

ana-baba, akrabalar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmış garipler içindir. Şüphesiz ALLAH yapacağınız her hayrı bilir.

216. Hoşunuza gitmediği halde savaş size farz kılındı. Bazen hoşlanmadığınız bir şey hakkınızda daha hayırlıdır. Ve hoşlandığınız bir şey de hakkınızda kötü olabilir. ALLAH bilir, siz bilmezsiniz.

217. Sana haram ayda savaşmaktan soruyorlar. De ki: "O ayda savaşmak büyük bir günahtır. Fakat insanları ALLAH yolundan engellemek, ALLAH'ı inkâr etmek, Mescid-i Haram'ı (Ka'be) ziyareti yasaklamak, halkını (Müslümanlar) oradan çıkarmak, ALLAH katında daha büyük bir günahtır. Fitne çıkarmak, (İslam'dan insanları uzaklaştırmak için baskı uygulamak) adam öldürmekten daha büyük bir suçtur." Kâfirlerin gücü yetse sizi dininizden döndürünceye kadar durmadan sizinle savaşırlar. Sizden kim, dininden döner ve kâfir olarak ölürse, işte onların yaptıkları işler dünyada da ahirette de boşa gider. İşte cehennemlikler onlardır. Onlar, orada sonsuza kadar kalacaklardır.

218. Şüphesiz ki, iman edenler, hicret edip ALLAH yolunda cihad edenler, işte onlar, ALLAH'ın rahmetini umabilirler. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

219. Sana içki ve kumar hakkındaki hükmü soruyorlar. De ki: "İkisinde de büyük günahlar vardır. İnsanlar için bazı dünyevi yararlar da vardır. Ancak günahları yararlarından çok büyüktür." Ve yine sana ALLAH yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: "İhtiyaçtan fazla olanı." İşte ALLAH ayetlerini size böyle açıklar ki, düşünesiniz.

Bu ayetin hükmü, Maide Suresi'nin 90. ayeti ile yürürlükten kaldırılmış; içki ve kumar kesin olarak yasaklanmıştır. Ayrıca içkiyle kumarın aynı soruda bir araya getirilmesinde, bu iki pislikten birinin olduğu yerde mutlaka diğerinin de bulunacağına dair gizli bir işaret vardır.

220. Dünya ve ahiret hakkında (düşünesiniz diye ALLAH, ayetlerini açıklar). Sana yetimler hakkında da soruyorlar. De ki: "Onları iyi yetiştirmek (yüzüstü bırakmaktan) daha hayırlıdır. Eğer onlarla birlikte yaşarsanız, (unutmayın ki) onlar sizin din kardeşlerinizdir." ALLAH bozguncuyu ıslah edenden ayırdetmesini bilir. Eğer ALLAH dileseydi sizi zora koşardı. Şüphesiz ALLAH Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

221. İman etmedikçe putperest kadınlarla evlenmeyin.

Mü'min bir cariye, hür olan putperest bir kadından daha hayırlıdır. Hür olan putperest kadın, hoşunuza gitse bile. Putperest erkekleri de iman etmedikçe, mü'min kadınlarla evlendirmeyin. Mü'min bir köle, hür olan putperest bir erkekten daha hayırlıdır. Putperest olan erkek hoşunuza gitse bile. Bu putperestler insanları ateşe davet ederler. ALLAH ise sizi Kendi izniyle, cennete ve bağışlanmaya davet eder. Ve ayetlerini insanlara açıklar ki, öğüt alsınlar.

Ateist bir kadın ya da erkek de aynı durumdadır ve öyle biriyle bir Müslümanın evliliği caiz değildir.

222. Sana kadınların ay halini soruyorlar. De ki: "O, bir rahatsızlıktır. Bu nedenle ay halinde olan kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikten sonra ALLAH'ın izin verdiği şekilde onlara yaklaşın." Şüphesiz ki ALLAH tevbe edenleri de sever, temizlenenleri de.

"ALLAH'ın izin verdiği şekil" ters ilişki dışında kalan bütün cinsel ilişki şekilleridir.

223. Kadınlarınız sizin tarlanızdır. Tarlanıza istediğiniz şekilde yaklaşın. Kendiniz için ilerisini düşünerek hazırlık yapın. Ve ALLAH'a karşı saygılı olun. Bilin ki O'na mutlaka kavuşacaksınız. Mü'minleri müjdele!

"Kadınların tarla olması" modern insanın düşünce biçimine göre, Kur'an'ın kadını aşağılayan bir ifadesidir. Bu anlayış tümüyle yanlıştır. "Tarla" benzetmesinin Kur'an'ın kendi mantığı içerisinde anlaşılması gerekir. Yoksa onun inişinden yüzlerce yıl sonrasının Batı düşünce sistemine göre değil. Ve Kur'an, kadın hakkında "tarla" benzetmesini yaparken bu kavrama bir bereket ve değer anlamı yüklemektedir. Hele çöl coğrafyasında tarlanın ne denli nadir ve kıymetli olduğu düşünülürse... "Tarlaya istenildiği biçimde yaklaşmak" ise, yukarıda da geçtiği üzere, ters ilişki dışında kalan bütün cinsel ilişki şekillerinin caiz olduğunu ifade eder. Türkçe'de ise "tarla" kelimesinin bu türlü mecazi bir karşılığı olmadığı için bu ayetin Türkçe mealini okuyan Türkler, ister istemez, "tarla" kelimesinin gerçek anlamını akıllarına getirdikleri için, buradan kadına karşı bir aşağılama anlamı çıkarabilmektedir. Oysa sorun tamamen bir meal azizliğidir. Ya da bir dildeki mecazi anlamın başka bir dile çevrildiğinde gerçek olarak algılanması. İslam'ın kadını ne şekilde değerlendirdiği kararı da zaten bir tek ayete dayanarak değil, bu bağlamda yer alan ayet ve hadislerin bütününe bakılarak yapılması gereken bir iştir.

224. Bir de ALLAH adına yemin ederek, iyilik etmeye, günahlardan uzak durmaya ve insanların arasını düzeltmeye O'nun adını engel yapmayın. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Kızgınlık eseri yapılan ve ALLAH'ın hoşnut olmayacağı şeylerin amaçlandığı yeminler kınanıyor. Örneğin, bir Mü'minin başka bir Mü'min ile bir daha konuşmamak üzere yemin etmesi gibi. Bu konuyla ilgili ileride daha ayrıntılı bilgi veren ayetler gelecektir.

225. ALLAH sizi kasıtsız yeminlerinizden dolayı sorumlu tutmaz. Fakat kalplerinizle kastettiğiniz yeminlerden sorumlu tutar. ALLAH, Gafûr'dur, Halîm'dir (bağışlaması sonsuz, ceza vermekte acele etmeyen).

Dil alışkanlığıyla yapılan yeminlerin herhangi bir geçerliliği yoktur. Onlar için kefaret vermek de gerekmez. Fakat takva sahibi bir Mü'minin, dilini bu tür sözlere alıştırmaması gerektiği de açıktır. Örneğin, konuşurken ikide bir "V'ALLAH'i" demek gibi.

İslam'a göre geçerli olan yemin ALLAH ve ALLAH'ın isimlerinden biri üzerine yapılan yemindir. Bunun dışında, örneğin, Ka'be'nin ya da Kur'an'ın üzerine yemin etmek ya da babanın, evladın, ekmeğin ya da başka herhangi bir şeyin üzerine yemin etmek geçersizdir. Bu tür yeminlere kefaret de gerekmez. Ve bu tür yeminler mekruhtur. Hatta, ekmek ve çocuk gibi maddi bir şeye kutsallık dayandırarak yemin edilirse, bu da şirk olur.

226. Eşlerine yaklaşmamaya yemin eden kocaların dört ay bekleme hakkı vardır. Eğer erkekler (bu süre içinde) yeminlerinden dönerlerse, şüphesiz ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

227. Eğer boşamaya karar verirlerse, şüphesiz ALLAH Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

228. Boşanmış kadınlar, kendi başlarına (evlenmeden) üç ay hali gözetirler. Eğer ALLAH'a ve ahiret gününe inanıyorlarsa, kendi rahimlerinde ALLAH'ın yarattığını gizlemeleri onlara helal olmaz. Kocaları bu süre içinde barışmak isterlerse, onları geri almaya daha çok hak sahibidirler. Erkeklerin kadınlar üzerinde bulunan hakları gibi kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır. Ancak erkekler kadınlara göre bir derece üstünlüğe sahiptirler. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

"Erkeklerin kadınlara üstünlüğü" modern yaşam biçimi ve onun anlayışı karşısında eziklik duyan bazı Müslümanların göstermeye

çalıştığı gibi farklı bir anlam taşıyan, adeta mecazı bir ifade değildir. Evet, bu doğrudan bir üstünlüktür. Ve bu üstünlük erkeğin de kadının da sahibi ve yaratıcısı olan ALLAH tarafından takdir edilmiştir. Fakat bu aynı zamanda sahibine sorumluluk da yükleyen bir üstünlüktür. Ve böyle bakıldığında, erkeğin kadın karşısında sorumluluğunun da daha büyük olduğunun bilinmesi gerekir. Ayrıca Kur'an'da 86 kez "erkek", 85 kez de "kadın" kelimesinin geçiyor olması, yukarıdaki ayetin ise "bir derece üstünlük"ten söz etmesi hoş ve ilginç bir tevafuktur.

229. Boşama hakkı iki defadır. Bundan sonrası, kadını, ya iyilikle tutmak ya da güzelce salıvermektir. Kadınlara verdiğiniz mehirlerden bir şeyi geri almanız (boşama sırasında) helal olmaz. Ancak erkek ve kadın ALLAH'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. Siz de onların, ALLAH'ın sınırlarını tam koruyamayacaklarından korkarsanız, o zaman kadının verdiği fidyede, ikisine de bir günah yoktur. İşte bunlar ALLAH'ın sınırlarıdır. Sakın bunları aşmayın. Kim ALLAH'ın sınırlarını çiğnerse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

230. Eğer erkek eşini üçüncü kez boşarsa, bundan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe, kendisine helal olmaz. O evlendiği adam da kendi rızasıyla kadını boşarsa, ALLAH'ın sınırlarını koruyacaklarına inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde bir sakınca yoktur. Bunlar ALLAH'ın sınırlarıdır. ALLAH, bunları bilip, öğrenmek isteyenler için açıklamaktadır.

"ALLAH, bunları bilip, öğrenmek isteyenler için açıklamaktadır." Elmalılı'ya göre: "Sorumluluk, bütün Mü'minlere; anlamak ve açıklamak görevi ise alimleredir. Kitap ve Sünnet ile bunlara katılacak daha başka açıklamalar ve bütün bunların inceliklerini peygamberlerin varisleri olan din alimleri anlayacak ve ayrıntıları ile pratiğe dönük uygulamalarını onlar ortaya çıkarıp, Mü'minlere duyuracaklardır. Dolayısıyla, ilmi yetkinliğe sahip olmayanlar, dini konuları ve sorunları kendi kendilerine halletmeye kalkışmayıp, bilenlere başvurmalıdırlar."

231. Kadınları boşadığınız zaman, bekleme sürelerini bitirdiler mi, ya onları iyilikle tutun ya da iyilikle bırakın. Fakat haksızlık ederek ve zarar vermek için onları yanınızda tutmayın. Kim böyle yaparsa kendine zulmetmiş olur. Sakın ALLAH'ın ayetlerini şakaya almayın. ALLAH'ın size olan nimetini, size öğüt vermek için indirdiği Kitab'ı

ve hikmeti düşünün. ALLAH'a karşı saygılı olun ve bilin ki ALLAH Alim'dir (her şeyi bilen).

Efendimiz'in (O'na Binler Selam) bir hadisine göre, nikâhlanmakta ve nikâhı bozmakta şaka da aynen gerçek gibidir. Örneğin, bir erkek eşine tamamen şaka niyetiyle "Ben seni boşuyorum." dediğinde onu gerçekten boşamış olur. Ve bir eşin, diğerini boşama hakkı ömür boyunca ancak iki kezdir. İster şaka olsun, ister gerçek üçüncü boşama da gerçekleştiğinde, aynı çiftin tekrar nikâhlanabilmeleri imkânsız denecek kadar zor şartlara bağlı olur.

232. Kadınları boşadığınız zaman, bekleme sürelerini bitirdiler mi, kendi aralarında güzelce anlaştıkları takdirde (eski) kocalarıyla nikâhlanmalarına engel olmayın. Bu, sizin içinizden ALLAH'a ve ahiret gününe iman eden kimseye verilen öğüttür. Bu öğüdü tutmanız sizin için daha iyi ve daha temizdir. ALLAH bilir, siz bilmezsiniz.

233. Anneler çocuklarını -emzirmeyi tamamlamak isteyen kimse için- tam iki yıl emzirirler. Onların uygun bir şekilde yiyecek ve giyeceğini sağlamak çocuğun babasına aittir. Hiçbir kimse, gücünün yettiğinden fazlasına sorumlu tutulamaz. Ne anne çocuğu yüzünden, ne de çocuğun babası çocuğu yüzünden zarara sokulmasın. Mirasçının da aynı şeyi yapması gerekir. Eğer ana-baba anlaşıp danışarak iki yıldan önce çocuklarını sütten kesmek isterlerse kendilerine bir günah yoktur. Eğer çocuklarınızı (sütanne tutup) emzirtmek isterseniz verdiğiniz ücreti güzelce verdikten sonra yine üzerinize bir günah yoktur. ALLAH'tan sakının ve bilin ki ALLAH, Basîr'dir (her şeyi gören).

"İki yıl emzirme" emir kipinde olmakla beraber bir emir değil izindir.

234. Sizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri, kendi başlarına (evlenmeden) dört ay on gün beklerler. Süreleri sona erince, artık kendileri için uygun olanı yapmalarında size bir günah yoktur. ALLAH, Habîr'dir (her şeyden haberdar).

235. Böyle kadınlarla evlenmek istediğinizi üstü kapalı biçimde belli etmenizde ya da içinizde saklamanızda size bir günah yoktur. ALLAH, onları anacağınızı bilir. Fakat meşru bir söz söylemenin dışında, sakın gizlice sözleşmeyin. Ve farz olan bekleme süresi dolmadan, nikâh kıymaya kalkışmayın. Ve bilin ki ALLAH içinizden

geçeni bilir. O'na karşı saygılı olun ve yine bilin ki ALLAH, Gafûr'dur, Halîm'dir (bağışlaması sonsuz, ceza vermekte acele etmeyen).

Bekleme süresi içinde olan dul kadınlara açık bir evlenme teklifi yapılması caiz değildir. Ancak ima yoluyla niyet hissettirilebilir.

236. Kendileriyle henüz ilişki kurmadığınız ya da kendilerine bir mehir takdir etmediğiniz kadınları boşarsanız, size bir günah yoktur. Ancak onlara hediye cinsinden bir şeyler verin. Zengin olan kendi gücüne, fakir olan da kendi gücüne göre, örfe uygun bir biçimde bir şey versin. Bu, muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi adet haline getiren) şanına yaraşır bir borçtur.

237. Onlara bir mehir takdir ettiğiniz halde, kendilerine temas etmeden onları boşarsanız, kendilerinin ya da nikâh bağı elinde bulunanın (veli) bağışlaması dışında, takdir ettiğinizin yarısı onlarındır. Fakat mehrin tamamını bağışlamanız takvaya daha yakındır. Aranızda birbirinize iyilik etmeyi unutmayın. Şüphesiz ALLAH yaptıklarınızı görür.

238. Namazlara ve orta namaza devam edin. Gönülden boyun eğerek ALLAH'ın huzuruna durun.

Kur'an'ın özel olarak yer vermek suretiyle ALLAH katındaki değerini vurguladığı "orta namaz" alimlerin büyük çoğunluğuna göre, ikindi namazıdır. Fakat göz ardı edilmemesi gereken diğer bir değerlendirmeye göre de kişiye göre değişen bir namazdır. Kişinin nefsine en ağır gelen namaz onun "orta namazı"dır.

"Gönülden boyun eğerek ALLAH'ın huzuruna durun." Yani ALLAH için, sağa sola bakıp, kıpırdanmadan, sakin ve teslimiyeti dışarıdan bile belli olan bir eda içerisinde namazınızı kılın. Bu ayet indikten sonra, Hz. Muhammed'in (O'na Binler Selam) sahabileri namaza başladıkları zaman adeta heykel gibi kıpırtısız, ALLAH'a duydukları saygıdan ötürü gözlerini bile kıpırdatmadan, bir çakılı bile yerinden oynatmadan dururlar, düşüncelerinde dünya işleriyle ilgili bir kuruntuya yer vermekten sakınırlardı.

239. Eğer (herhangi bir şeyden) korkarsanız, namazlarınızı yürüyerek ya da binek üzerinde kılın. Güvenliğe kavuştuğunuz zaman da ALLAH'ı, (böyle) bilmediğiniz şeyleri size öğrettiği şekilde zikredin.

240. Sizden, geride eşlerini bırakarak ölenler, eşlerinin evlerinden çıkarılmaksızın bir yıla kadar bıraktıkları maldan yararlanmaları konusunda vasiyet etsinler. Eğer

o kadınlar kendiliklerinden çıkıp giderlerse, artık kendi haklarında uygun olanı yapmalarında sizin için bir günah yoktur. ALLAH Aziz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

241. Boşanmış kadınların, hakkaniyet ölçülerinde geçimlerini sağlamak, ALLAH'a saygılı olanlar (müttakiler) üzerine bir borçtur.

242. İşte ALLAH, düşünesiniz diye ayetlerini size böyle açıklıyor.

243. Şu, binlerce kişi iken ölüm korkusuyla yurtlarından çıkanları görmedin mi? ALLAH, onlara: "Ölün!" dedi. Sonra onları diriltti. Şüphesiz ALLAH insanlara karşı lütufkârdır. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

244. ALLAH yolunda savaşın ve bilin ki ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

245. Kim ALLAH için güzel bir borç verirse, ALLAH da ona fazlasıyla, kat kat geri öder. Darlık veren de bolluk veren de ALLAH'tır. Siz, ancak O'na döndürüleceksiniz.

ALLAH ihtiyaç sahibi fakirlere verilecek borcu, sanki Kendi ihtiyaç sahibiymiş gibi Kendine verilmiş bir borç olarak değerlendiriyor. Bu "Bilinçli Kavram Kaydırması" bir yandan zengin Mü'minleri ihtiyaç sahiplerine borç vermeye teşvik ederken, bir yandan da ALLAH'ın fakir kullarına olan şefkat ve ilgisini göstermesi açısından ilginç.

246. Musa'dan sonra İsrailoğulları'nın ileri gelenlerini görmedin mi? Kendilerine gönderilmiş bir peygambere: "Bize bir hükümdar tayin et de ALLAH yolunda savaşalım." demişlerdi. O: "Ya size savaş yazılır da, siz de savaşmazsanız?" demişti. Onlar: "Yurtlarımızdan çıkarılmış, çocuklarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz halde bizler neden ALLAH yolunda savaşmayalım?" dediler. Fakat kendilerine savaş yazılınca, içlerinden çok azı hariç, geri dönüp kaçtılar. ALLAH, o zalimleri çok iyi bilir.

247. Peygamberleri onlara: "ALLAH şüphesiz size Talut'u hükümdar olarak gönderdi." dedi. Dediler ki: "Biz hükümdarlığa ondan daha layık iken ve ona servet ve zenginlik de verilmemiş olmasına rağmen o bize nasıl hükümdar olur?" Peygamber: "ALLAH, onu, size üstün kıldı. Ona geniş ilim ve sağlam bir vücut verdi." ALLAH, hâkimiyeti dilediğine verir. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeye üstün).

"Geniş ilim ve sağlam bir vücut" Mü'minlere askeri, siyasi ve toplumsal konularda önderlik edecek kişilerde olması gereken iki temel nitelik. Fakat önderlerin servet ve zenginlik sahibi olmaları

gerekmez.

İktidarın, toplumun üst kesimlerine ait olması gerektiği görüşü ALLAH tarafından kınanmakta ve tam aksine ekonomik açıdan toplumun alt kesiminden olmakla beraber, iktidarın gerektirdiği kişisel niteliklere sahip bulunan birinin hükümdarlığı onaylanmaktadır. Ayet bu vurgusuyla, her çeşit sınıfsal ayrıcalık taleplerini reddetmektedir.

248. Ve peygamberleri onlara dedi ki: "Onun hükümranlığının işareti Tabut'un size gelmesidir ki, içinde Rabbinizden bir sekine, (güven ve huzur veren bir şey) Musa ve Harun ailesinin geriye bıraktıklarından bir kalıntı vardır. Onu melekler taşıyacaktır. Eğer iman edenlerdenseniz bunda sizin için kesin bir işaret vardır."

249. Talut, askerleriyle cihad için ayrılınca dedi ki: "ALLAH, sizi bir nehirle imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Kim ondan tatmaz ya da sadece eliyle bir avuç içerse bendendir. İçlerinden çok azı hariç hepsi nehirden içtiler. Nihayet o ve beraberindeki Mü'minler nehri geçince, beri yanda kalanlar: "Bugün Calut ve ordusuna karşı gücümüz yok." dediler. ALLAH'a kavuşacaklarını kesin bilenler ise: "Nice küçük topluluklar vardır ki, ALLAH'ın izniyle büyük ordulara galip gelmiştir. ALLAH, sabredenlerle beraberdir." dediler.

"Nehir" dünya nimetleridir. Ve şu ALLAH'ın bir manevi kanunudur: İslam'a hizmet ve cihad niyetiyle harekete geçen her topluluk, bu hizmet/cihad süreçlerinin ilk zamanlarında maddi sıkıntı, bela ve musibetlerle sınandıktan sonra belli bir aşamada da dünya nimetleriyle karşılaşırlar. Tıpkı Talut'un ordusunun nehirle karşılaşması gibi. Daha önce yaşadıkları sıkıntı ve yoksunluklar ise kendilerini son derece susatmıştır. Ve sınavlarının o güne kadar yaşadıkları en zorlu aşaması böylece başlar. O nehirden içmemek yani karşılarına çıkan dünya nimetlerine kendilerini kaptırmamak... İçlerindeki zayıflara tanınan, ALLAH'ın merhametinin eseri bir ruhsat vardır, en fazla bir yudum içmek. Yani, dudakları ıslatacak, nefsi kandıracak kadar. Ve eliyle, yani bizzat kendi çalışmasının ürünü (maaşı, kendi kazancı) kadar. Ama bütün uyarılara rağmen büyük çoğunluk nehire balıklama dalar ve kana kana, doya doya içer. Hem de bunu yapanlar, sözüm ona hizmet/cihad erleridir. Sıradan Müslümanlar da değil... Ve henüz sonuca ulaşılmamış, gerçek düşmanla karşı karşıya gelinilmemiştir. Sıra nehri de geçip yola devam etmeye geldiğinde ise dünya nimetlerine balıklama

dalan o eski hizmet/cihad erleri artık eskisi gibi değildir. "Bugün Calut ve ordusuna karşı gücümüz yok." demektedirler. Sınavların en çetinini de başarıyla atlatmış yiğitlerin cevabı ise çok anlamlıdır. "Nice küçük topluluklar vardır ki, ALLAH'ın izniyle büyük ordulara galip gelmiştir. ALLAH, sabredenlerle beraberdir." Yani başarı, kendi maddi ve nicel varlığımıza değil, ALLAH'ın izin ve yardımına bağlıdır. Ve bizim de sabrımıza... Ayetteki vurgulardan, hizmet/cihad yolunun başarılı bir sona ulaşabilmesi için, o kadronun şu niteliklere sahip olması gerektiği anlaşılmaktadır: Dünya nimetlerine karşı tok durabilmek. Diri bir ahiret ve ALLAH'a kavuşma bilinci. Tevekkül; gücü, kendi maddi varlığında değil ALLAH'ın yardımında görmek. Geniş bir tarih bilinci; geçmişte yaşanmış benzer olayları iyi bilip, iman ve hikmet gözüyle onlardan ders almak ve her şeye rağmen sabır, her zaman sabır.

250. Calut ve askerleriyle savaşa tutuştuklarında: "Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır. Ayaklarımızı sağlam tut ve o kâfir millete karşı bize yardım et!" dediler.

O kutlu yolculuğun son ve en kritik aşamasına gelinmiştir artık. Son ve belirleyici mücadele başlarken yapılan dua ve o duanın öğrettiği bilinç, çok anlamlı ve çok önemlidir. Sabır, direnç ve yardım... Hepsi de ALLAH'tan... Yani gücün ve zaferin gerçek sebebinden, gerçek sahibinden...

251. Sonunda ALLAH'ın izniyle onları bozguna uğrattılar. Davut, Calut'u öldürdü. ALLAH, ona hükümdarlık ve hikmet verdi ve dilediği ilimlerden ona öğretti. Eğer ALLAH insanların bir kısmı ile bazı insanların şerlerini önlemeseydi dünyadaki düzen muhakkak bozulurdu. Fakat ALLAH, alemlere karşı büyük lütuf sahibidir.

"Sonunda ALLAH'ın izniyle onları bozguna uğrattılar. Davud, Calut'u öldürdü." İşte bu kadar!... Mutlu son, gerçek zafer... Nehirde takılıp kalanlar ise sadece takılıp kalmış oldular.

Ayrıca bu olay, Kur'an'da anlatılan peygamber kıssalarının hangi gözle okunup anlaşılması gerektiğine de iyi bir örnektir. Aksi takdirde o kıssaları, bugüne ve bize hiçbir şey söylemeyen bir takım hoş, tarihi hikâyeler gibi algılamaktan kendimizi kurtaramayız. İlginç olan, Mekkeli putperestler de aynı şeyi iddia ediyordu Kur'an için: "Eskilerin masalları!" diyordu. Oysa Kur'an bütün kâinatın temel gerçeğidir. Ve bütün ayetleriyle daima taptazedir. Sanki bütünüyle bizim için ve bugün inmiş gibidir.

Elmalılı'ya göre: "İki tür savaş vardır. Birincisi bozgunculuğu ve

kötülüğü ortadan kaldırmak için yapılan, diğeri ise bozgunculuk için yapılan... Mü'minlere emredilen de ALLAH yolunda, bozgunculuğu ve kötülüğü ortadan kaldırma savaşıdır. Bu da zulmün, kötülüğün ve bunların kaynağı olan küfrün ortadan kaldırılması ve genel barışın kurulmasıdır. Müslümanlar bunu yapmazsa, küfür ve bozgunculuk ortalığı istila edecek, o zaman da insanlar kökünden kazınıp, kıyamet kopacaktır."

252. İşte bunlar ALLAH'ın ayetleridir. Biz onları sana doğru olarak anlatıyoruz. Elbette sen gönderilen peygamberlerdensin.

253. Biz, o peygamberlerin bir kısmını diğerlerinden üstün kıldık. ALLAH, onlardan kimiyle konuştu. Kimini de derecelerle yükseltti. Meryemoğlu İsa'ya da açık mucizeler verdik ve onu Ruhu'l-Kudüs (Cebrail) ile destekledik. ALLAH dileseydi o peygamberlerden sonra gelen milletler, kendilerine apaçık mucizeler geldikten sonra birbirleriyle savaşmazlardı. Fakat onlar ayrılığa düştüler; onlardan kimi iman etti, kimi de küfre saptı. ALLAH dileseydi birbirleriyle savaşmazlardı. Ama ALLAH dilediğini yapar.

254. Ey iman edenler! Ne bir alışverişin, ne bir dostluğun, ne de bir şefaatin olmadığı gün gelmeden önce, size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcayın. Kâfirler, zalimlerin ta kendileridir.

255. ALLAH ki O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O, daima diri (Hayy) ve yarattıklarını gözetip, yöneten (Kayyum)dir. Kendisini ne bir uyuklama, ne de bir uyku tutar. Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur. İzni olmadıkça O'nun katında kim şefaat edebilir. O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. Onlar, O'nun ilminden, O'nun dilediğinden başka hiçbir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır. Onları korumak Kendisine zor gelmez. O, çok yüce (Alî)dir, çok büyük (Azîm)tür.

İşte Ayete'l-Kürsi... Doğrudan ALLAH'ın zatını anlatan en uzun ayet olması itibariyle Kur'an'ın en önemli ve en şerefli ayeti.

Kürsi; ALLAH'ın, hükümranlığını, gücünü, ilmini ve yüceliği ifade eder. Araplar, arasında bu anlamlara dönük olarak yaygın biçimde kullanılıyordu. Onlar, her şeyin aslını "Kürsi" kelimesiyle ifade ediyor, bazen hükümdarın kendisine bile doğrudan ve kısaca "Kürsi" diyorlardı.

Elmalılı'ya göre de: "ALLAH'ın Kürsi'si göklerde ve yerde tecelli eden bütün maddelerin, kuvvetlerin kaynaşıp durduğu, hiçbir

göreliliği olmayan, tam, mükemmel ve mutlak bir boyut, yani ilim, irade ve kuvvetten soyutlanmış olan sadece uzayda bir yer değil, bunların yansıdığı bir ayna olmak niteliği ile bütün mekân ve her şeyi içinde bulunduran bir yer olması muhtemeldir."

256. Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla sapıklık birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tağutu tanımayıp da ALLAH'a iman ederse, işte o kopması mümkün olmayan en sağlam kulpa yapışmıştır. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

"Dinde zorlama yoktur." Kur'an'ın en yanlış anlaşılan ayeti. Evet, Müslüman olmayan birinin İslam'a zorlanması anlamında, dinde zorlama yoktur ve böyle bir girişim zulüm olur. Yapana da günahtan başka bir şey kazandırmaz. Fakat birçok insan bilinçli ya da bilinçsiz, bu ifadeyi, İslam'ı kabul etmiş kişilerin başta namaz olmak üzere İslam'ın farzlarını yerine getirmek ve haramlarından da uzak durmak anlamında, dinde zorlama yoktur şeklinde anlıyor ve büyük bir hata işlemiş oluyor. Bu anlamda dinde zorlama vardır. Başka türlü olması da düşünülemez. Örnek olarak, Müslüman olmak ile TC vatandaşı olmak kavramlarını karşılaştıralım. "Sen TC vatandaşı olacaksın." diye bir insan zorlanabilir mi, böyle bir zorlama sağduyuya, adalet duygusuna ve akla uygun olabilir mi? Tabii ki hayır! Peki, o insan hiçbir zorlama olmaksızın, kendi hür iradesiyle TC vatandaşı olmayı tercih ettikten sonra o tercihin gereklerini yerine getirmesi -örneğin erkekse askerlik yapması- için zorlanabilir mi? Tabii ki evet! Böyle bir zorlama sağduyuya, adalet duygusuna ve akla uygun olabilir mi? Tabii ki evet! Çünkü aksi takdirde devlet, ülke, sorumluluk, vatandaşlık vb. kavramların ciddiyetinden söz edilemez. İşte bu anlamda dinde zorlama vardır. Ve İslam bir eğlence aracı, bir oyuncak değildir. ALLAH'ın dini ve kâinatın en ciddi, en saygın şeyidir. Fakat bu zorlamanın gerekleri ve cezaları, kendi kendini yetkili sayan insanlar tarafından gerçekleştirilemez. Bu İslam Devleti tarafından yerine getirilebilecek bir sorumluluktur. Ve Müslümanların tarihteki uygulamaları da bu şekilde olmuştur. Örneğin Hz. Ebubekir, namaz kılmayı ve zekât vermeyi reddeden bazı kabilelere savaş ilan edip, onlarla çarpışmıştır. Ayrıca İslam Ceza Hukuku'nda da bu konuyla ilgili geniş bir bölüm vardır.

257. ALLAH, iman edenlerin yardımcısıdır. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin dostları da tağuttur. Onları aydınlıktan karanlıklara çıkarır. Onlar, cehennemliklerdir. Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

258. ALLAH, kendisine hükümdarlık verdi diye şımararak, Rabbi hakkında İbrahim'le tartışanı görmedin mi? İbrahim: "Benim Rabbim, hem yaşatan, hem öldürendir." deyince o: "Ben de yaşatır ve öldürürüm!" dedi. İbrahim: "ALLAH, güneşi doğudan getiriyor; haydi sen de onu batıdan getir." dedi. Bunun üzerine kâfir apışıp kaldı. ALLAH, zalimler toplumunu doğru yola eriştirmez.

259. Ya da görmedin mi o kimseyi ki, evlerinin duvarları çatıları üzerine çökmüş bir kasabaya uğradı. "ALLAH burayı bu ölümden sonra nasıl diriltecek?" dedi. Bunun üzerine ALLAH onu öldürüp, yüz sene bıraktı; sonra tekrar diriltti. "Ne kadar kaldın?" dedi. O da: "Bir gün ya da daha az!" dedi. ALLAH: "Hayır! Yüz sene kaldın. Yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Bir de eşeğine bak. Seni insanlara bir delil kılalım diye böyle yaptık. Şimdi sen kemiklere bak, onları nasıl yerli yerine getirip, sonra ona et giydiriyoruz." dedi. Durum kendisince anlaşılınca: "Artık ALLAH'ın Kadîr (gücü sonsuz) olduğunu biliyorum." dedi.

260. İbrahim de bir zaman: "Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster." demişti. ALLAH: "İnanmadın mı?" dedi. O: "Evet, inandım. Fakat kalbimin tatmin olması için." diye cevap verdi. Bunun üzerine ALLAH: "Öyleyse dört kuş yakala, onları kendine alıştır. Sonra her dağın üzerine onlardan bir parça koy. Sonra onları çağır. Koşarak sana gelecekler. Ve bil ki ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Ayet, kâfir olmakla, imanın bazı prensiplerinin kalpte tam olarak oturmamış olmasının farklı kavramlar olduğunu söylüyor. Ve ikincisinin, ALLAH katında inançsızlık sayılmadığını belirtmekle de birçok insanın yüreğine su serpiyor. Düşünün ki koskoca Hz. İbrahim bile böyle bir hal yaşamış. Ve ALLAH kendisini kınamak yerine, bir mucize yaratıp Hz. İbrahim'in tam olarak tatmin olmasını sağlıyor. Yani kendimizi benzer bir durumda hissettiğimiz zaman "acaba imansız mıyım" diye endişelenmeye gerek yok. Yapılması gereken Hz. İbrahim gibi halimizi O'na arzedip yardımı ve kalbimizin tatminini O'dan beklemek. Sebepleri yerine getirmek adına da iman bilincini oluşturacak kitapları okumak...

261. Mallarını ALLAH yolunda harcayanların durumu, her başağında yüz dane olmak üzere, yedi başak bitiren bir tek danenin durumu gibidir. ALLAH dilediğine daha da katlar. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen).

Mal ve parasını ALLAH yolunda harcayanların elde edeceği asgari kazanç bire yedi yüzdür.

262. Mallarını ALLAH yolunda harcayıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimseler var ya, onların ALLAH katında hoş mükâfatları vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

263. Güzel bir söz ve bağışlama, arkasından incitme gelen sadakadan daha iyidir. ALLAH, Ganî'dir, Halîm'dir (zenginliği sonsuz, ceza vermekte acele etmeyen).

264. Ey iman edenler! ALLAH'a ve ahiret gününe inanmadığı halde, insanlara gösteriş için malını harcayan kimse gibi, hayırlarınızı başa kakma ve incitmekle boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan düz kayaya benzer ki, şiddetli bir sağanak isabet edince onu çıplak, pürüzsüz bir kaya haline getiriverir. Bunlar, kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. ALLAH, kâfirler topluluğunu doğru yola eriştirmez.

Yaptığı hayrı başa kakma ve verdiği kişiyi incitme, onurunu zedeleme, o hayırdan elde edilecek bütün sevabı sıfırlayacağı gibi sahibini fazladan günaha da sokmuş olur.

265. ALLAH'ın rızasını kazanmak ve ruhlardaki (imanı) kökleştirip, sağlamlaştırmak için mallarını harcayanların durumu da, bir tepe üzerinde bulunan, bol yağmur yağınca ürünlerini iki kat veren, bol yağmur yağmasa bile bir çisentiyle de yetişen bir bahçenin durumu gibidir. ALLAH, Basîr'dir (her şeyi gören).

266. Sizden biriniz arzu eder mi ki, kendisinin hurma ve üzüm ağaçlarıyla dolu, arasından nehirler akan bir bahçesi bulunsun ve ondan, kendisi için, her çeşit meyveler olsun da, bakıma muhtaç çoluk çocuğu varken kendisine ihtiyarlık gelip çatsın. Derken bahçeye de ateşli bir kasırga isabet edip yakıp kül etsin. İşte ALLAH, düşünesiniz diye ayetlerini böyle açıklar.

267. Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve sizin için yerden çıkardığımız nimetlerden ALLAH yolunda harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Ve bilin ki ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

268. Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve çirkin şeyleri (cimrilik) emreder. ALLAH ise size Kendi katından bir bağışlama ve bolluk vaadediyor. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen).

269. ALLAH hikmeti dilediğine verir. Kime de hikmet verilirse, muhakkak ona çok hayır verilmiştir. Bunu ancak temiz akıl sahipleri anlarlar.

"Hikmet" kavramı İslam alimleri tarafından çeşitli şekillerde yorumlanmıştır. Bu yorumların belli başlılarına göre, "Hikmet" Efendimiz'in (O'na Binler Selam) sünnetidir. Varlığın ve olayların arka planını oluşturan gerçek ve derin sebeplerdir ve bunları anlama yeteneğidir.

Elmalılı'ya göre: "Burada, 'Hikmetin başı ALLAH korkusudur' (Keşfu'l-Hafâ) hadisine gönderme vardır. Çünkü ALLAH'tan korkmayanlar mutlaka korkulacak akıbete düşerler. Hikmetin 'güzel ve faydalı olan şeyleri elde etme' anlamı ALLAH sevgisine bağlı olduğu gibi, o anlamdan önce gelen 'zararlı ve kötü şeylerden uzak durmak' anlamı da ALLAH korkusuna dayalıdır. Saygısız bir sevgi, severken sevilmek arzusundan ve sevilmemek korkusundan heyecanlanmayan, bitmesinden korkulmayan laubali bir sevgi, sevgi değil, bir eğlencedir. Sevdiğinin rızasını gözetmeyen ve onu her kötülüğe razı olur farzederek, hiçbir hareketten nefret ve tiksinmesini hesaba katmayan ve dolayısıyla ona karşı hiçbir edepsizlikten korkup çekinmeyen ve sevdiğini iddia eden bir kişinin bu sevgi iddiası, bir oyundan başka ne olur ki? En yüce, en duyarlı sevgi, en küçük bir sevdiğine karşı gelme şüphesine bile meydan vermemek endişesiyle titreyen ve bu titreyişten en yüksek edep ve terbiye ilhamı olan kalbin sevgisidir. Bir de onuru olmayan sevgilinin, ne seveninde, ne sevgisinde bir değer yoktur. Onurun ilk göstergesi ise saygı, heybet ve korku telkin etmektir. Sevginin gereklerini yerine getirmeye yönelik ve sevgiyi küstahlığa çevirmeye engel olacak böylesi bir korku duygusuyla bir arada bulunmayan sevgi iddiaları yalandan ve zorbalıktan başka hiçbir şey değildir. (...) Dolayısıyla ALLAH sevgisi, ilmi ve ameli güzel bir sonuca ulaştıran bir hikmet dayanağı; ALLAH korkusu da, onları her türlü kötülükten koruyan hikmetin başıdır. Sonra sevgi arttıkça korku da artar. Yükselme zevki, düşme korkusuyla orantılıdır."

270. Yaptığınız her harcamayı ve adadığınız her adağı muhakkak ALLAH bilir. Zalimlerin yardımcısı yoktur.

271. Sadakalarınızı (ALLAH rızası için yaptığınız maddi yardımlarınızı) açıkça verirseniz ne güzel! Eğer onları gizleyerek fakirlere verirseniz, işte bu sizin için daha hayırlıdır. Ve sizin günahlarınızdan bir kısmını örter. ALLAH, Habîr'dir (her şeyden haberdar).

272. Onları doğru yola iletmek sana ait değildir. Fakat ALLAH dilediğini doğru yola erdirir. Verdiğiniz her hayır, kendiniz içindir. Zaten siz, ancak ALLAH'ın rızası için harcarsınız. Hayır olarak ne verirseniz size fazlasıyla ödenir. Siz haksızlığa uğratılmayacaksınız.

273. Bu yardımlar, kendilerini ALLAH yoluna vakfetmiş, bu nedenle yeryüzünde kazanç için dolaşamayan fakirler içindir ki, istemeye utandıklarından dolayı, bilmeyen onları zengin zanneder. Sen onları simalarından tanırsın. Çünkü onlar yüzsüzlük ederek halktan bir şey istemezler. Yaptığınız her hayrı muhakkak ALLAH bilir.

Bu ayette söz edilen yoksullar, hayatlarını ALLAH yolunda savaşa ve/veya O'nun dinine hizmet etmeye adayan mücahitler ile ilim öğrenenlerdir. ALLAH, maddi yardımların özellikle ve öncelikle bu iki gruba yapılmasını teşvik etmektedir. Çünkü sebepler açısından dinin ayakta durabilmesi ve kâinatın düzenini sürdürebilmesi bu iki topluluğa bağlıdır.

274. Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açıktan verenlerin, işte onların, mükâfatları Rableri katındadır. Onlara hiçbir korku yoktur. Ve onlar asla üzülmeyeceklerdir.

275. Faiz yiyen kimseler, şeytan çarpan kimse nasıl kalkarsa (mezarlarından) öyle kalkarlar. Bu onların: "Alışveriş de faiz gibidir." demelerindendir. Oysa ALLAH alışverişi helal, faizi haram kılmıştır. Bundan sonra kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizden vazgeçerse, geçmişte olan kendisinindir ve işi de ALLAH'a kalmıştır. Kim tekrar faize dönerse, işte onlar cehennemliktir, orada sonsuza kadar kalacaklardır.

Faizin helal olduğuna inanmak kişi için dinden çıkma nedenidir. O yüzden ayet, "orada sonsuza kadar kalacaklardır." diyor. Ayrıca, faizi çeşitli kelime ve mantık oyunlarıyla helal hale getirebilmek de mümkün değildir. Örneğin, enflasyon oranındaki faiz caizdir gibi. Bu türlü saptırma girişimleri karşısında en sağlam ölçü, Efendimiz Muhammed'in (O'na Binler Selam) Veda Hutbesi'ndeki sözüdür: "Faizin her türlüsü ayağımın altındadır."

276. ALLAH, faizi mahveder, sadakaları da arttırır. ALLAH, hiçbir günahkâr kâfiri sevmez.

Faiz yasağı İslam'ın kesin hükümleri arasındadır. Ve her çeşidi ile haramdır. İslam'ın, ekonomik, siyasi, toplumsal, hukuki ve ahlaki düzeni bir bütün halinde işletildiği zaman faize ihtiyaç kalmaz. İslam ekonomisi, sermaye birikimini teşvik için faizi değil,

ortaklık sistemini getirmiştir. Bu metotla sermaye faizsiz olacağı için maliyet ve enflasyon problemi ortadan kalkacak, mülkiyete katılım toplumun tabanına doğru yaygınlaşacak, ekonomik ve sosyal uçurum ortadan kalkacak; sermayeye, ticarete, yatırımlara kötü gözle bakılmayacaktır. Para bir değişim aracıdır. Onu, alınıp satılan bir mal haline getirmek ve risk üstlenmeden gelir sağlamak tatlı fakat zehirli besinlerle beslenmeye benzer. Etkisini gösterdiğinde genellikle iş işten geçmiş olur.

Ayet, Arapça metninde "kâfir" yerine "keffar" diyor. Yani büyük kâfir, küfürde çok ileri gitmiş vb. Bu da faiz haramı üzerinden küfre girenlerin ALLAH'ın katındaki yerlerini göstermesi ve faizin ALLAH katında ne denli bir nefret konusu olduğuna işaret etmesi açısından son derece anlamlı bir vurgudur.

277. İman edip, salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar), namazı dosdoğru kılanlar ve zekâtı verenler var ya, işte onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.

278. Ey iman edenler! ALLAH'tan korkun. Eğer gerçekten iman ediyorsanız faizden geri kalan kısmı bırakın.

279. Eğer böyle yapmazsanız, ALLAH ve Rasûl'ü ile savaşa girdiğinizi bilin. Eğer tevbe ederseniz, ana malınız (paranız) yine sizindir. Böylece ne haksızlık yapmış, ne de haksızlığa uğratılmış olursunuz.

ALLAH ve Rasûlü ile savaşa girmiş olmak, o kişinin otomatik olarak kâfir olması demektir. Daha doğrusu, 276. ayette işaret edildiği üzere "keffar"... Buraya kadar anlatılanları bile bile faiz almaya ya da vermeye devam eden herkesin durumu budur.

Elmalılı'ya göre ise bu durum daha ağırdır. Şöyle ki: "Burada faizi terketmeyenleri, ister 'faiz helaldir' düşüncesine geri dönmüş olan mürted (İslam'dan küfre dönen kişi) ya da sözünü bozmuş kâfir olsun, isterse faizin haram olduğuna iman eden ve fakat imanına uygun hareket etmeyen fasık Mü'min olsun, ikisine de Yüce ALLAH savaş ilanını emretmiştir. Çünkü bunlar zekâtı inkâr eden ya da vermekten çekinenler gibi ya mürted ya da asidirler. Sınırların dışındaki kâfirlere savaş ilan edilmesi, her zaman için zorunlu olmadığı halde, böylelerine karşı savaş ilan edilmesi her zaman için zorunlu kılınmıştır. Demek olur ki faizden uzak durmak bütün Müslümanlara teker teker farz olan kişisel bir görev olduğu gibi, faiz işlemini ekonomiden ve ticaretten kaldırmak da önemli bir toplumsal farzdır."

280. Eğer borçlu darlık içindeyse, eli genişleyinceye kadar ona mühlet vermek gerekir. Eğer bilirseniz alacağınızı bağışlamanız sizin için daha da hayırlıdır.
281. Öyle bir günden sakının ki, o günde ALLAH'a döndürüleceksiniz. Sonra herkese kazandığının karşılığı tam olarak verilecek ve onlara hiç haksızlık edilmeyecektir.

Bu, Kur'an'ın en son indirilen ayetidir. Ve bu yönüyle de özel bir ayettir. ALLAH, Mü'minleri uyarıyor: "Bütün hayatınızı ahireti ve kıyameti göz önünde bulundurarak yaşayın." diyor. Adeta, çok şefkatli ana-babanın evladına son nasihati gibi...

282. Ey iman edenler! Belirlenmiş bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman onu yazın. Bir yazıcı onu aranızda adaletle yazsın. Yazıcı, ALLAH'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, yazsın. Borçlu olan da yazdırsın. Rabbi olan ALLAH'tan korksun, borcundan hiçbir şeyi eksik yazdırmasın. Eğer borçlu aklı yetersiz ya da küçük ya da yazdırmaktan aciz bir kimse ise, velisi borcu dosdoğru yazdırsın. Erkeklerinizden iki de şahit bulundurun. Eğer iki erkek bulunamazsa, doğruluklarından emin olduğunuz bir erkek ile biri yanılırsa diğerinin ona hatırlatması için, iki kadın gerekir. Şahitler, çağırıldıkları zaman kaçınmasınlar. Az olsun, çok olsun onu vadesiyle yazmaktan üşenmeyin. Bu, ALLAH katında daha adaletli, şahitlik için daha sağlam ve şüpheye düşmemeniz için daha uygundur. Ancak, aranızda hemen alıp vereceğiniz peşin ticaret olursa, onu yazmamakta size bir günah yoktur. Alışveriş yaptığınız zaman da şahit tutun. Yazana da, şahide de zarar verilmesin. Bunu yapar, zarar verirseniz bu, mutlaka sizin için kötülük olur. ALLAH'a saygılı olun. ALLAH size en uygun tutumu öğretiyor. Çünkü ALLAH, Alîm'dir (her şeyi bilen).

Ve Kur'an'ın en uzun ayeti.

Kur'an-ı Kerim, bu en uzun ayetiyle noterlik kurumunun temel prensiplerini belirlemiş, Müslümanlar da genellikle bu tavsiyeye uymuşlardır.

283. Eğer yolculukta olur da, yazacak kimse bulamazsanız, (borca karşılık) alınmış bir rehin de yeterlidir. Birbirinize bir emanet bırakırsanız, emanet bırakılan kimse, emaneti sahibine versin. Ve Rabbi olan ALLAH'tan korksun. Bir de şahitliği, görüp bildiğinizi gizlemeyin. Onu gizleyenin kalbi günahkâr olur. ALLAH, her ne yaparsanız bilir.
284. Göklerde ve yerde olan her şey ALLAH'ındır.

İçinizdekileri açıklasanız da, gizleseniz de ALLAH, onlardan dolayı sizi hesaba çekecektir. Sonra, dilediğini bağışlar, dilediğine de azap eder. ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

İnsanın içinden geçirdiği duygu ve düşüncelerinden de sorumlu olduğu ve ona göre hesaba çekileceği hükmü, sahabenin manevi eğitiminin bir parçası olarak bir süre yürürlükte kaldıktan sonra kaldırılmıştır (neshedilmiştir). Çünkü normal insanlar, normal şartlar altında içlerinden geçen duygu ve düşünceleri kontrol edemezler. O nedenle de İslam, insanın sorumluluğunu sadece eliyle ve diliyle yaptıklarıyla sınırlamıştır. Ama normal insanlar demiştik; sayıları az da olsa bazı insanlar içlerindeki duygu ve düşünceleri bile kontrol edebilecekleri manevi düzeye ulaşabilir. O zaman bu ayetin hükmü, o türlü insanlar için halen yürürlükte sayılır.

285. Rasûl, Rabbinden kendisine indirilene iman etti. Mü'minler de. Hepsi, ALLAH'a, meleklerine, Kitaplarına ve peygamberlerine iman etti. "O'nun peygamberlerinden hiçbirini diğerinden ayırmayız. İşittik, itaat ettik. Rabbimiz! Bağışlamanı dileriz. Dönüşümüz ancak Sanadır!" dediler.

286. ALLAH, kimseyi gücünün üstünde bir şeyle yükümlü tutmaz. Herkesin kazandığı iyilik, kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. "Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi, ağır bir yük yükleme! Rabbimiz! Bize, gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme. Bizi affet! Bizi bağışla! Bize acı! Sen bizim mevlamızsın (sahip, efendi). Kâfir topluluklara karşı Sen yardım eyle bize."

Son iki ayet Mi'rac sırasında Efendimiz'e (O'na Binler Selam), Cebrail aracılık etmeden, doğrudan ALLAH tarafından vahyedilmiştir. Ve Kur'an'da bu özelliğe sahip başka bir ayet de yoktur.

Ayetin dua bölümünde sayılanların, ALLAH tarafından kabul edileceği kesindir. Tabii kulun ihlâs ve ciddiyetle istemesi karşılığında... Çünkü bunların istenilmesini bize ALLAH öğretiyor. Ve tekrar hatırlatalım O, vermek istemeseydi, istemek vermezdi.

Efendimiz bu son iki ayet için: "Kim Bakara Suresi'nin son iki ayetini okursa, bu ona yeter." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

3- AL-İ İMRAN SURESİ

Medine'de inmiştir. 200 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mim

2. ALLAH ki, ondan başka ilah yoktur. Hayy ve Kayyum'dur (daima diri, yarattıklarını gözetip, yöneten).

Bir önceki sure ALLAH'a dua ile bitmişti, bu sure de ALLAH'ı zikir ve birliğini, yüceliğini ilan ederek başlıyor. Böylelikle, duaların önünün ve ardının mutlaka ALLAH'ı zikir ile tamamlanması gerektiğini ders veriyor.

3. Sana Kitab'ı hak ile ve kendinden önceki kitapları doğrulayıcı olarak indirdi. Bundan önce de insanlara yol gösterici olarak Tevrat ve İncil'i indirmişti.

4. Furkan'ı da indirdi. ALLAH'ın ayetlerini inkâr edenler için çetin bir azap vardır. ALLAH, Azîz'dir, Müntakîm'dir (her şeye üstün, intikam alan).

5. Ne yerde, ne de gökte hiçbir şey ALLAH'a gizli kalmaz.

6. Rahimlerde sizi dilediği gibi şekillendiren O'dur. O Azîz'dir, Hakîm'dir (herşeyden üstün , hikmeti sonsuz).

7. Kitab'ı sana indiren O'dur. O'nun bazı ayetleri muhkemdir. Bunlar Kitab'ın esasıdır. Diğerleri de müteşabihtir (anlamı tam olarak bilinmeyen). Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak, kendilerine göre yorumlamak için, onun müteşabih ayetlerinin ardına düşerler. Oysa, onun gerçek yorumunu ALLAH'tan başkası bilemez. Derin ilim sahipleri ise: "Biz ona olduğu gibi inandık. Hepsi de Rabbimizin katından gelmiştir." derler. Bu inceliği ancak sağduyu sahipleri düşünüp, anlar ve şöyle yalvarırlar.

8. "Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra, kalplerimizi saptırtma. Ve katından bize bir rahmet ver! Şüphesiz Vehhâb Sensin, Sen (sonsuz lütuf sahibi)."

9. "Rabbimiz! Sen, insanları, geleceğinde asla şüphe olmayan o kıyamet gününde bir araya toplayacaksın." ALLAH, asla sözünden dönmez.

10. İnkâr edenler var ya, ne malları, ne de çocukları onlara, ALLAH'a karşı hiçbir yarar sağlamaz. İşte onlar cehennemin yakıtıdırlar.

11. Tıpkı, Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin durumu gibi. Onlar da ayetlerimizi yalanladılar. ALLAH da onları günahlarıyla yakaladı. ALLAH'ın cezası çok çetindir.

12. İnkâr edenlere de ki: "Yenileceksiniz ve cehenneme

sürüleceksiniz. Orası ne kötü bir yataktır."

13. (Bedir'de) Karşılaşan şu iki toplulukta sizin için büyük bir ibret vardır. Bir topluluk ALLAH yolunda çarpışıyordu. Öteki de kâfirlerdi. Kâfirler, Müslümanları kendilerinin iki katı görüyorlardı. ALLAH, dilediğini yardımıyla destekler. Elbette bunda, görecek gözleri olanlar için alınacak ibret vardır.

14. İnsanlara, kadınlardan, oğullardan, kantarca yığılmış altın ve gümüşten, salma atlardan, davarlardan ve ekinlerden gelen zevklere aşırı düşkünlük süslü gösterildi. Bunlar dünya hayatının geçici menfaatleridir. Asıl varılacak güzel yer ise ALLAH'ın katıdır.

ALLAH, hayvanları akılsız fakat şehvetli; melekleri akıllı fakat şehvetsiz yaratmıştır. İnsan ise bu ikisinin tam ortasındadır: Hem akıllı, hem şehvetli. İnsan, ALLAH'ın ve Rasûlü'nün buyruklarını dinler de aklı şehvetine üstün gelirse, meleklerden de değerli olur. Ya da şeytanın emrine girer ve şehveti aklını mağlup eder. O zaman da hayvan düzeyinde bile kalamaz, ondan da aşağı olur.

15. De ki: "Bunlardan daha iyisini size söyleyeyim mi? ALLAH'a karşı saygılı olanlar (muttakiler) için, Rableri katında, içinden nehirler akan, sonsuza kadar kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve ALLAH'ın rızası vardır." ALLAH, kullarını görmektedir.

16. (Bu nimetler) "Rabbimiz! Biz, iman ettik! Bizim günahlarımızı bağışla! Bizi ateş azabından koru!" diyen;

17. Sabreden, dürüst olan, (O'nun) huzurunda boyun büken, hayra harcayan ve seher zamanında ALLAH'tan bağışlanma dileyenler (içindir).

Bağışlanma dilemek için seher vaktine işaret edilmesinin hikmeti, bu vaktin duaların kabulüne en yakın vakit olmasıdır. Bu vakitte kul, Rabbiyle başbaşa ve her çeşit riyadan uzaktır. Ve sadece bağışlanma değil her çeşit dua için seher vakti, bütün zamanın padişahı gibidir. Bu gerçeğe Efendimiz (O'na Binler Selam) de: "Yüce ALLAH, her gecenin son üçte birinde (rahmetiyle) dünya semasında tecelli eder. Ve şöyle der: 'Mülkün sahibi Benim. Yok mu dua eden onun duasını kabul edeyim. Yok mu Benden bir şey isteyen, istediğini vereyim. Yok mu bağışlanmasını isteyen onu bağışlayayım.' " (Buhari, Müslim)

18. ALLAH, adaleti ayakta tutarak, Kendisinden başka ilah olmadığına şahitlik etti. Melekler ve ilim sahipleri de... O'ndan başka ilah yoktur. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

19. ALLAH katında din, İslam'dır. Kitap verilenler,

kendilerine ilim (Kur'an ve Hz. Muhammed bilgisi) geldikten sonra, aralarındaki kıskançlıktan dolayı, ayrılığa düştüler. Kim ALLAH'ın ayetlerini inkâr ederse, bilsin ki, ALLAH çabuk görür onların hesabını.

20. Eğer seninle tartışmaya girerlerse, de ki: "Ben kendimi ve bana uyanları ALLAH'a teslim ettim." Kendilerine Kitap verilenlere ve ümmilere de de ki: "İslam'ı kabul ettiniz mi?" Eğer İslam'a girerlerse, doğru yolu bulurlar. Eğer yüz çevirirlerse, artık sana düşen sadece tebliğdir. ALLAH, kullarını çok iyi görmektedir.

21. ALLAH'ın ayetlerini inkâr edenler, haksız yere peygamberlerini öldürenler, adaleti emredenlerin canlarına kıyanlar, işte onlara can yakıcı bir azabı müjdele!

Ebu Ubeyde bin el-Cerrah, Efendimiz'e sorar: "Kıyamet gününde azabı en şiddetli olacak kişi kimdir?" Efendimiz'in (O'na Binler Selam) cevabı: "Peygamber öldüren adam. Ya da İslam'ı duyurup, kötülüğü engellemek için çalışan insanı öldüren adam." olur. (Suyuti, Durru'l-Mensur)

22. Onlar, öyle kimselerdir ki onların yaptıkları bütün işler, dünyada da, ahirette de boşa çıkmıştır. Onların hiçbir yardımcıları da yoktur.

23. Kitaptan kendilerine bir pay verilenleri görmedin mi? Aralarında hükmetmesi için ALLAH'ın Kitabı'na çağrılıyorlar da sonra içlerinden bir topluluk cayarak geri dönüyor.

24. Bu durum, onların: "Sayılı birkaç gün dışında, ateş bize dokunmayacak." demelerindendir. Uydurdukları bu gibi şeyler, dinleri hakkında kendilerini aldatmıştır.

25. Onları, hiçbir şüphe olmayan günde topladığımız ve herkesin dünyada kazandığı kendisine tamamen ödendiği zaman, artık halleri nice olur?

26. De ki: "Ey mülkün sahibi olan ALLAH'ım! Sen mülkü dilediğine verir, dilediğinden çekip alırsın. Dilediğini aziz kılar, dilediğini zelil edersin. Hayır (mal) Senin elindedir. Senin her şeye gücün yeter!"

27. "Geceyi gündüze katarsın, gündüzü de geceye katarsın. Ölüden diri çıkarırsın, diriden ölü çıkarırsın. Dilediğine sayısız nimetler verirsin."

Son iki ayet ALLAH'tan hayırlı ve selametli biçimde dünya nimeti (mal, mülk, para, mevki vb.) istemenin yolunu öğretiyor. Kur'an aynı zamanda bir dua kitabıdır. İnsanın en önemli dualarını hangi kelimelerle yapması gerektiğini de öğretir. Dünya nimetleri,

bu iki ayette öğretilen dua ile istenirse ve bu istek ALLAH'ın takdirine de uygun düşmüşse kabul edilir. İstenilenler de fazlasıyla verilir. Dünya nimetini bu ayetlerle istemenin avantajı ise şudur ki istenilen şeyler ilerde bir gün başa bela olup da sonuçta insanı pişman etmez. Çünkü Batılı bir düşünürün de: "Dualarınıza dikkat edin, çünkü gerçekleşirler." dediği gibi, insanın farkında olmadan aleyhine olacak şekilde dua etme riski de vardır. Kur'an, bu duruma İsra Suresi'nin 11. ayetinde: "İnsan hayra dua ettiği gibi şerre de dua eder." demek suretiyle dikkat çeker. Fakat dualarımız Kur'an'dan ya da hadislerden aynen alınmış ise bu risk ortadan kalkar. Takdirine uygun düştüğü için, ALLAH istediğimizi vermişse o şey hakkımızda hayırlı olur. Eğer ilerde başımıza bela olacaksa da, ALLAH, istediğimizi vermez ve Kur'an'ın, Efendimiz'in hürmetine bizi onun belasından korumuş olur.

Her çeşit başarıya erdiren sadece ALLAH'tır ve Hamd de sadece O'nadır.

28. Mü'minler, Mü'minleri bırakıp da kâfirleri veli (koruyucu) edinmesin. Kim böyle yaparsa, ALLAH ile ilişiğini kesmiş olur. Ancak onlardan gelebilecek bir tehlikeden korunmanız başka! ALLAH, size, Kendisine karşı saygılı olmanızı emrediyor. Dönüş yalnız ALLAH'adır.

29. De ki: "İçinizdekileri gizleseniz de, açığa vursanız da, ALLAH bilir. Göklerde ve yerde olanları da bilir. ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

30. O gün herkes ne hayır işlediyse karşısında hazır bulacaktır. Ne kötülük de yaptıysa, onunla arasında uzak bir mesafe olmasını isteyecektir. ALLAH sizi Kendisine karşı gelmekten sakındırır. ALLAH, Rauf'dur (şefkati sonsuz).

31. De ki: "Eğer ALLAH'ı seviyorsanız bana uyun ki ALLAH da sizi sevsin. Ve günahlarınızı bağışlasın." ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

İslam'ı yaşamadığı halde ALLAH'ı sevdiğini iddia edenlere, Kur'an'dan net bir cevap. Efendimiz'in (O'na Binler Selam) öğretmiş olduğu yaşama biçimi, başta farzların yerine getirilmesi ve haramlardan uzak durulması olmak üzere, O'nun sünneti de dâhil olacak şekilde gerçekleştirilmiyorsa, kişinin ALLAH'ı sevme iddiası bizzat ALLAH'ın katında boş bir sözden ibaret olacaktır. Dahası da var; ALLAH'ın da böyle birini sevmesi mümkün değildir. O'na duyulan sevginin ispatı Hz. Muhammed'e uymak ve O'nun

tarafından sevilebilmenin tek yolu yine Hz. Muhammed'e (O'na Binler Selam) uymaktır. Ve günahların bağışlanmasının... Yani Hz. Muhammed köprüsünden geçmeden ALLAH'ın sevgisine ulaşmak imkânsızdır.

32. De ki: "ALLAH'a ve Rasûl'üne itaat edin!" Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki ALLAH kâfirleri sevmez.

Üstteki ayetin yaptığı vurgu pekiştirilerek, bu konuda bilinçli bir biçimde karşı tavır takınanların otomatikman kâfir olacaklarına dikkat çekiliyor.

33. ALLAH, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini seçip alemlere üstün kıldı.

Halimi gibi bazı İslam filozoflarına göre, ayetin "alemlere üstün kıldı" ifadesi, peygamberlerin, sadece manevi özellikleri açısından değil, maddi/fiziki özellikleri itibariyle de başka insanlardan farklı ve üstün olduklarına işaret etmektedir. Örneğin, Efendimiz (O'na Binler Selam) "Ben arkamda olup bitenleri de görürüm." derken, bu noktaya işaret etmektedir.

34. Hepsi de birbirinden türeyen bir nesildir. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

35. Hani İmran'ın hanımı: "Rabbim! Karnımdakini hür bir kul olarak Sana adadım. Benden kabul buyur. Sen Semî'sin, Alîm'sin (her şeyi işiten, her şeyi bilen)." demişti.

36. Fakat onu doğurunca, ne doğurduğunu ALLAH bilirken, şöyle dedi: "Rabbim! Ben bir kız doğurdum. Erkek evlat elbette kız gibi değildir. Ona Meryem adını verdim. Onu ve soyunu kovulmuş şeytanın şerrinden Senin korumana havale ediyorum."

Hz. Meryem'in annesi ALLAH'tan bir erkek çocuk istiyor ve bütün hamileliği süresince de bunun için dua ediyor. Fakat ebe onun kucağına Hz. Meryem'i verdiğinde yüzünü ekşitiyor ve: "Rabbim! Ben bir kız doğurdum. Erkek evlat elbette kız gibi değildir!" diyor. Yani duası kabul edilmiyor. Ve o da üzülüyor, hem de çok... Biz de böyle değil miyiz? Ama gözlerden kaçan şu, ALLAH ona herhangi bir erkek evlat yerine Hz. Meryem gibi bir kız verdi. İstediğini değil, istediğinden binlerce kat iyisini... Bize yaptığı muamele de çoğu zaman böyledir. Ama bu inceliği anlayanlar çok değildir. Evet, olmasını arzu edip dua ettiğimiz bir şey bizim istediğimiz gibi gerçekleşmiyorsa, Rabbimize gönül koymakta acele etmeyip sabredelim. Belki bize de o anneye yapılan muamele yapılacaktır. Herhangi bir erkek yerine Hz. Meryem... Cennet kadınlarının sultanı.

37. Rabbi onu güzel bir şekilde kabul buyurdu. Onu güzel bir bitki gibi yetiştirdi. Ve Zekeriya'yı da onun bakımıyla görevlendirdi. Zekeriya, onun yanına, Mabed'e her girişinde, yanında bir yiyecek bulur ve: "Ey Meryem! Bu sana nereden?" diye sorar, (o da): "Bu, ALLAH katındandır. ALLAH, dilediğine hesapsız rızık verir." derdi.

Ayet, keramet denilen olayın bir gerçek olduğuna delildir.

38. Orada Zekeriya Rabbine dua etti ve: "Rabbim! Bana, Kendi katından temiz bir nesil ver. Şüphesiz Sen, duayı hakkıyla işitensin." dedi.

39. Zekeriya, Mabed'de durmuş namaz kılarken melekler ona seslendi: "Gerçekten ALLAH sana, Kendisinden gelen bir Kelimeyi (Hz. İsa'yı) tasdik edici, efendi, nefsine hâkim ve salihlerden bir peygamber olmak üzere Yahya'yı müjdeler."

40. O dedi ki: "Rabbim! Bana ihtiyarlık gelip, çatmış, karım da kısırken benim nasıl bir oğlum olabilir?" ALLAH: "Böyle de olsa, ALLAH dilediğini yapar!" buyurdu.

41. "Rabbim! Oğlum olacağına dair bana bir alamet bildirir misin?" dedi. ALLAH: "Senin alametin, üç gün insanlarla, işaretten başka söz konuşmamandır. Bununla beraber, Rabbini çokça anıp, sabah akşam O'nu tespih et!" buyurdu.

Kalp ile yapılan zikir, sadece dil ile yapılandan daha üstündür. Bununla ilgili olarak ünlü mutasavvıf Kuşeyri şöyle bir açıklama yapar: "Kulun, ALLAH'ı dil ile zikretmesi, onu kalp ile zikre ulaştırır ve zikrin etkili olmasını sağlar."

42. Melekler demişti ki: "Ey Meryem! ALLAH, seni seçti, temizledi ve seni dünyaların kadınlarına üstün kıldı."

43. "Ey Meryem! Saygı dolu bir gönülle Rabbinin divanına dur, secde et ve rükû edenlerle birlikte sen de rükû et!"

44. (Ey Muhammed!) Bunlar, Bizim, sana vahiy yoluyla bildirmekte olduğumuz gayb haberleridir. İçlerinden hangisi Meryem'i himayesine alacak diye kur'a çekmek üzere kalemlerini atarlarken, sen yanlarında değildin. Ve birbirleriyle tartışırlarken de sen yanlarında değildin.

Kudüs mabedinin rahipleri, aralarından hangisinin Hz. Meryem'in terbiyesini üstleneceği hakkında kalemlerini nehre attılar. Kalemi suya batmayıp da nehrin üstünde kalan Hz. Meryem'in rehberi oldu.

45. Melekler demişti ki: "Ey Meryem! ALLAH, seni, Kendisinden bir kelime ile müjdeliyor. Adı, Meryem oğlu İsa'dır. Mesih'tir. Dünyada da, ahirette de şanı yüce ve

ALLAH'a yakın kılınanlardandır."

46. "Beşiğinde de, yetişkinliğinde de insanlara hitap edip, onlarla konuşacak ve salih insanlardan olacaktır."

Hz. İsa 30 yaşında peygamber oldu ve 30 ay peygamberlik yaptı. Sonra da ALLAH tarafından göğe kaldırıldı. Ayetin bu gerçeğe işaret eden yönü "yetişkin" şeklinde çevirdiğimiz "kehl" kelimesidir. Bu kelime Arap dilinde ancak 40 yaşını geçmiş kimseler için kullanılır. Bu da düz mantık gereği Hz. İsa'nın tekrar dünyaya dönüp insanlarla konuşacağını gösterir.

47. Meryem: "Ey Rabbim!" dedi. "Benim nasıl çocuğum olabilir? Bana bir insan dokunmadı." ALLAH: "Öyle de olsa, ALLAH dilediğini yaratır. Bir işe hükmedince ona sadece 'ol!'der, o da oluverir." buyurdu.

48. (Melekler, Hz. Meryem'e): "ALLAH, ona Kitab'ı, Hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek."

49. "Onu, İsrailoğulları'na peygamber gönderecek. Ve o diyecek ki: 'Gerçekten ben size Rabbinizden bir mucize getirdim. Çamurdan, size kuş biçiminde bir şey yapar, onun içine üflerim de ALLAH'ın izniyle o hemen bir kuş oluverir. Yine ben, anadan doğma körü ve alaca hastalığına yakalananı iyileştirir, ALLAH'ın izniyle, ölüleri diriltirim. Ayrıca, evlerinizde ne yiyip, ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer iman etmeye niyetiniz varsa, elbette bunlarda sizin için alacak dersler vardır.' "

Onca göz kamaştırıcı mucizeden sonra bile, "eğer iman etmeye niyetiniz varsa" diyor. Yani, kendisini yanlışa kitlemiş, önyargılarının esiri, niyeti bozuk bir insana peygamber mucizelerinin bile yapabileceği bir şey yoktur.

50. "Benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı olarak ve size haram kılınan bazı şeyleri helal kılmak için gönderildim. Size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde, ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."

51. "Şüphesiz ALLAH benim de, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise yalnız O'na kulluk edin. Doğru yol budur."

52. Ne zaman ki İsa onların inkârlarında ısrar ettiklerini hissetti: "ALLAH'ın dinini zafere erdirmede bana yardım edecekler kim?" dedi. Havariler dediler ki: "ALLAH'ın yardımcıları biziz. ALLAH'a inandık. Şahit ol ki biz muhakkak Müslümanlarız."

Önemli bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" örneği. Hz. İsa, "ALLAH'ın dinini zafere erdirmede bana yardım edecekler kim?" diye soruyor. Havariler ise düz mantık gereği: "Senin yardımcıların

biziz" demeleri gerekirken: "ALLAH'ın yardımcıları biziz" diyorlar. Yani ALLAH katında O'nun dinine ve peygamberine yardım, bizzat ALLAH'a yardım gibi. O kadar değerli, o kadar önemli. Aynı vurguyu Muhammed Suresi'nin 7. ayetinde de görüyoruz: "Ey iman edenler! Eğer siz ALLAH'a yardım ederseniz, ALLAH da size yardım eder." İşte İslam'a hizmetin ve cihadın muhteşem değeri!

53. "Ey Rabbimiz! Senin indirdiğine iman ettik! Peygambere de uyduk! Bizi, Senin birliğinin şahitleriyle beraber yaz!"

54. Öbürleri ise tuzaklar kurdular. ALLAH da onların tuzaklarına karşılık verdi. ALLAH, tuzak kuranların en hayırlısıdır.

"ALLAH'ın tuzak kuran" olarak nitelenmesi, mecazi anlamdadır. Kâfirlerin tuzaklarını boşa çıkaran demektir. Yoksa ALLAH, bazı insanlar gibi haince tuzaklar kurmaz. Zaten böyle bir şeye ihtiyacı da yoktur çünkü kudreti sonsuzdur.

55. ALLAH'ın, o zaman: "Ey İsa! Seni ancak Ben öldüreceğim. Seni, Kendi katıma yükselteceğim. Seni inkârcıların içinden kurtarıp, temize çıkaracağım. Sana uyanları kıyamet gününe kadar kâfirlerden üstün kılacağım. Sonra dönüşünüz Bana olacak. Ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında aranızda Ben hükmedeceğim." dediğini hatırla.

Çeşitli hadislerde verilen bilgilere topluca baktığımızda; Hz. İsa, önümüzdeki zaman içerisinde (kesin tarihini ALLAH bilir) dünyaya tekrar dönecek, adil bir yönetici olacak, zekâtı kaldıracak (yani Müslümanlar arasında yaşanacak refah patlaması ile zekât verilecek kimse kalmadığı için pratikte kendiliğinden kalkmış olacak), domuzu öldürecek, haçı kıracak (yani bugünkü şekliyle hristiyanlık ortadan kalkacak ya da bir tasfiyeden geçip, asli haline geri dönecek, saflaşacak), İslam, hem manevi gerçekliğiyle hem de maddi boyutuyla (siyasi, ekonomik, askeri) dünyanın hâkim ve belirleyici gücü olacak. Hz. İsa da 40 yıl daha yaşayıp, evlenecek, çocukları olacak, kendi duasının sonucu olarak ümmet-i Muhammed'e dahil olacak ve vefatında da Efendimiz'in yanına defnedilecek. Ve ekleyelim, yukarıda sayılan görevlerin bir kısmını Hz. Mehdi ile birlikte gerçekleştirecek.

56.İnkâr edenlere gelince, onları dünyada da ahirette de şiddetli bir azaba çarptıracağım. Onların yardımcıları da olmayacaktır.

57.İman edip, salih amellerde bulunanlara (İslam'ı yaşayanlar) gelince, ALLAH onların amellerinin karşılığını

verecektir. ALLAH zalimleri sevmez.

58. Bu söylenenleri Biz sana ayetlerden ve hikmet dolu Kur'an'dan okuyoruz.

59. ALLAH katında İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir. ALLAH onu topraktan yarattı. Sonra ona "Ol!" dedi ve oluverdi.

60. Gerçek, Rabbinden gelendir. Öyle ise şüphecilerden olma.

Uyarı görünüşte Efendimiz'e, gerçekte ise bize, yani ümmetinedir. Fakat bu ve benzeri uyarılar öneminin vurgulanması maksadıyla Efendimiz'e (O'na Binler Selam) seslenilerek yapılmaktadır.

61. Artık sana bu ilim geldikten sonra, kim seninle İsa hakkında tartışmaya girerse de ki: "Gelin oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım sonra gönülden lanetle dua edelim de, ALLAH'ın lanetini yalancıların üzerine kılalım."

62. İşte sözün doğrusu budur. ALLAH'tan başka ilah yoktur. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

63. Eğer yüz çevirirlerse, ALLAH fesatçıları hakkıyla bilir.

64. De ki: "Ey Kitap ehli! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze gelin: ALLAH'tan başkasına tapmayalım; O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım. ALLAH'ı bırakıp da birbirimizi Rabler edinmeyelim." Yine yüz çevirirlerse, onlara deyin ki: "Şahit olun, biz muhakkak Müslümanlarız!"

Müslüman - Ehl-i Kitap diyaloğuna temel olması gereken kural. Yani önce yahudi ve hristiyanların ALLAH'ın birliğini kabul etmeleri, Hz. İsa'ya (haşa) ALLAH'ın oğlu demekten vazgeçmeleri... Bu şart yerine getirilmeksizin oluşturulacak bir dinlerarası diyalog, ne kadar iyi niyetli olursa olsun, biz Müslümanların onların dinini de meşru kabul ettiğimiz gibi bir anlayışa neden olacaktır. Böyle bir sonuç da tam anlamıyla kaş yapayım derken göz çıkartmak demektir. Ve İslam'dan bir taviz, bir geri adım gibi yorumlanıp, kâfirlerin kendi küfürlerindeki cesaretlerini takviye edecektir.

65. Ey Kitap ehli! İbrahim hakkında neden çekişip duruyorsunuz. Oysa Tevrat da, İncil de ondan sonra indirilmiştir. Aklınız ermiyor mu?

66. Haydi, siz biraz bilginiz olan şey hakkında tartışınız; ama hiç bilginiz olmayan şey hakkında neden tartışıyorsunuz? ALLAH her şeyi bilir, siz ise bilmezsiniz.

67. İbrahim ne yahudi ne de hristiyandı. Fakat o, sapık

inançlardan arınmış, ALLAH'ı bir tanıyan bir Müslümandı. Putperestlerden de değildi.

68. Doğrusu, insanların İbrahim'e en yakın olanı, ona uyanlar, bu peygamber (Hz. Muhammed) ve Mü'minlerdir. ALLAH da Mü'minlerin koruyucusudur.

69. Kitap ehlinden bir kısmı istedi ki, sizi saptırsınlar. Oysa sadece kendilerini saptırıyorlar. Fakat farkında değiller.

70. Ey Kitap ehli! Gerçeği görüp, bildiğiniz halde niçin ALLAH'ın ayetlerini inkâr ediyorsunuz?

71. Ey Kitap ehli! Neden doğruyu eğriye karıştırıyor ve bile bile gerçeği gizliyorsunuz?

72. Kitap ehlinden bir güruh: "Şu Müslümanlara indirilen Kitab'a, günün başlangıcında, görünüşte, iman edin, akşamleyin de inkâr edin. Olur ki dönerler." dedi.

73. "Sizin dininize uyanlardan başka hiçbir kimseye inanmayın." De ki: "Doğru yol, ancak ALLAH'ın yoludur." Yine onlar kendi aralarında: "Size verilen vahyin, başkalarına da verildiğine ya da Rabbinizin huzurunda Müslümanlara karşı delil getirip sizi mağlup edeceklerine inanmayın." derler. De ki: "Lütuf, ALLAH'ın kudret elindedir. Onu dilediğine verir. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen)."

74. "Rahmetini dilediğine has kılar. ALLAH, büyük lütuf ve inayet sahibidir."

75. Kitap ehlinden öylesi vardır ki, kendisine yüklerle altın emanet bıraksan, onu sana noksansız iade eder. Fakat onlardan öylesi de vardır ki, ona bir (tek) altın bile emanet etsen başında dikilip durmadıkça onu sana geri vermez. Bu da onların: "Ümmilere (bizden olmayanlara, Araplara) karşı yaptıklarımızdan dolayı bize sorumluluk yoktur." demelerindendir. Onlar bile bile ALLAH hakkında yalan uydururlar.

76. Hayır! Kim sözünü yerine getirir ve günahtan sakınırsa şüphesiz ALLAH da sakınanları sever.

77. Fakat ALLAH'a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir paraya satanlar var ya, işte onların ahirette bir payı yoktur. ALLAH, kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara rahmetiyle bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlara acıklı bir azap vardır.

78. Kitap ehlinden bir güruh var ki, okuduklarını Kitap'tan sanasınız diye Kitab'ı okurken dillerini eğip, bükerler. Oysa okudukları Kitap'tan değildir. Ver derler ki: "O, ALLAH katındandır." Böylece onlar bile bile ALLAH'a

iftira ederler.

79. ALLAH'ın, kendisine Kitap, hüküm ve peygamberlik verdiği kimsenin, insanlara: "ALLAH'ı bırakıp da bana kul olun!" demesi mümkün değildir. Ona yakışan şudur: "Okutmakta ve öğretmekte olduğunuz Kitap uyarınca Rabbe halis kullar olun!"

80. Ve size: "Melekleri ve peygamberleri ilahlar edinin!" diye emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra, size inkârı emreder mi?

81. ALLAH, peygamberlerden şöyle söz almıştı: "Ne zaman size bir Kitap ve hikmet verirsem ve sonra size bir peygamber gelip onu tasdik ederse, ona mutlaka iman edecek ve yardım edeceksiniz. Bunu kabul ettiniz, bu ağır yükümü sırtınıza aldınız mı?" Onlar da: "Kabul ettik!" demişler, ALLAH da: "Şahit olun! Ben de sizinle beraber şahitlerdenim!" buyurmuştu.

82. Bundan sonra kim yüz çevirirse, onlar fasıkların (sapık, günahkâr, kâfir) ta kendileridir.

83. ALLAH'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde olanların hepsi ister istemez O'na teslim olmuştur. Ve O'na döndürüleceklerdir.

84. De ki: "ALLAH'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına (Yakuboğulları'ndan türeyen kabileler) indirilene; Rableri tarafından Musa'ya, İsa'ya ve bütün peygamberlere verilenlere inandık. Onlar arasında hiçbir ayrım yapmayız. Biz ALLAH'a teslim olanlarız.

85. Kim, İslam'dan başka bir din ararsa bilsin ki kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecektir. O kimse, ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır.

İslam'dan haberi olduğu halde, Müslüman olmamış birinin, cennete gidemeyeceğine açık bir delil!

86. ALLAH, inandıktan, Peygamberin hak olduğuna şahitlik ettikten ve kendilerine açık deliller geldikten sonra inkâr eden bir topluluğu nasıl hidayete iletir? ALLAH, zalimler güruhunu hidayete erdirmez.

87. İşte onların cezası: ALLAH'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onların üzerinedir!

88. O lanetin içinde sonsuza kadar gömülüp gideceklerdir. Onlardan azap hafifletilmeyecek ve onlara asla fırsat (mühlet) verilmeyecektir.

89. Ancak, daha sonra tevbe edip, yola gelenler bu hükmün dışındadır. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

"yola gelenler" ifadesinin, "tevbe edenler" ifadesine dayandırılmış olması anlamlıdır. Yani tek başına tevbe yeterli değildir. Her tevbeyi salih amel izlemelidir.

90. İmanlarından sonra küfre sapanların, sonra küfürlerinde ileri gidenlerin tevbeleri asla kabul edilmeyecektir. İşte onlar sapıkların ta kendileridir.

91. İnkâr edip, kâfir olarak ölenlerin hiçbirinden, yeryüzü kadar altın fidye verseler bile, kabul edilmeyecektir. Onlar için acıklı bir azap vardır. Ve onların hiçbir yardımcıları da yoktur.

92. Sevdiğiniz şeylerden ALLAH yolunda harcamadıkça "iyi"ye (Birr mertebesi) ulaşamazsınız. Ne harcarsanız ALLAH onu bilir.

"Sevdiğiniz şeyler" en çok sevdiğiniz, hoşunuza giden, nefsinizin en çok değer verdiği şeylerdir. "Birr" makamına ulaşabilmek için insanın, ALLAH yolundaki infak ve fedakârlığını bunlardan yapması gerekir.

"Birr" makamı ise imanda, ibadette ve ahlâkta en doğru ve en güzel bir hayatı yaşamaktır.

93. Tevrat indirilmeden önce İsrail'in (Yakub) kendisine haram kıldıkları hariç, bütün yiyecekler İsrailoğulları'na helal idi. De ki: "Eğer doğru söylüyorsanız, Tevrat'ı getirip okuyun."

94. Bundan sonra her kim ALLAH'a karşı iftirada bulunursa, işte onlar zalimlerdir.

95. De ki: "ALLAH, doğru söyledi. Öyleyse, ALLAH'ı bir tanıyarak, İbrahim'in dinine uyun. O, ALLAH'a ortak koşanlardan değildi."

96. İnsanlara (mabed olarak) kurulan ilk ev, Mekke'de olandır. Alemlere uğur, bereket ve hidayet kaynağı olarak kurulmuştur.

97. Orada apaçık deliller ve İbrahim'in makamı vardır. Kim oraya girerse güvende olur. Ziyarete gücü yeten herkesin oraya gidip haccetmesi ALLAH'ın insanlar üzerindeki hakkıdır. Nankörlük edip bu hakkı tanımayana ALLAH'ın hiçbir ihtiyacı yoktur. Şüphesiz ALLAH, bütün alemlerden zengindir.

98. De ki: "Ey Kitap ehli! ALLAH'ın ayetlerini niçin inkâr ediyorsunuz? Oysa ALLAH, yaptığınız her şeyi görmektedir."

99. De ki: "Ey Kitap ehli! Niçin iman edeni ALLAH yolundan saptırıyorsunuz? O yolun doğru olduğuna şahitken, eğri olmasını istiyorsunuz. ALLAH yaptıklarınızdan habersiz

değildir."

100. Ey İman edenler! Kendilerine Kitap verilenlerden herhangi bir güruha uyarsanız, imanınızdan sonra sizi döndürüp, kâfir yaparlar.

Müslümanların hristiyan ve yahudilerle kuracakları ilişkilerin niteliğine ve kırmızı çizgilerine dair önemli bir uyarı daha... Özellikle dinlerarası nitelik taşıyan ilişkilerde insiyatifin kesinlikle Müslümanlarda olması gerektiği hatırlatılıyor.

101. Siz nasıl küfre dönebilirsiniz? Size ALLAH'ın ayetleri okunuyor ve O'nun Peygamberi de aranızda. Kim ALLAH'a sarılırsa, kesinlikle o doğru yola iletilmiştir.

102. Ey iman edenler! ALLAH'tan hakkıyla korkun ve ancak Müslümanlar olarak can verin.

103. Hep birlikte ALLAH'ın ipine (İslam'a) sımsıkı yapışın, parçalanmayın. ALLAH'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani siz birbirinize düşman idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti. Ve O'nun nimetiyle kardeşler olmuştunuz. Yine, siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte ALLAH, doğru yola erişesiniz diye size ayetlerini böylece açıklar.

104. İçinizden hayra çağıran, iyiliği yapıp, kötülükleri önlemeye çalışan bir topluluk bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerdir.

Kendisini tamamen İslam'a hizmete adamış bir topluluk oluşturmanın bütün ümmet-i Muhammed üzerinde bir farz oluşu bu ayetle sabittir. Bu görev yerine getirilmiyorsa, bütün ümmet fertleri imkân ve farkındalık derecelerine göre bu farzın ihmalinden sorumludur. Bir şeyler yapılıyor fakat yetersiz kalınıyorsa yine aynı şekilde herkes sorumludur. Ancak bir hizmet/cihad topluluğu hakkını vererek ayetin gereğini yerine getirdiği takdirde, sorumluluk farz-ı kifaye olarak geri kalanların üzerinden kalkar. Ve bu farz, Elmalılı'ya göre: "Müslümanlar için, imandan sonra dinlerinin onlara yüklediği ilk farzdır."

105. Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanan ve ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır.

106. O gün bazı yüzler ağarır, bazı yüzler kararır. Yüzleri kararanlara: "İman ettikten sonra kâfir mi oldunuz? İnkâr ettiğiniz için tadın azabı!" denir.

107. Yüzleri ağaranlar ise ALLAH'ın rahmeti içindedirler. Orada, sonsuza kadar kalacaklardır.

108. İşte bunlar ALLAH'ın ayetleridir. Onları sana hak

olarak okuyoruz. Çünkü ALLAH hiç kimseye zulmetmek istemez.

109. Göklerde ve yerde ne varsa ALLAH'ındır! İşler, dönüp dolaşıp ALLAH'a varır.

110. Siz, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği yayar, kötülüğü önlemeye çalışırsınız. Çünkü ALLAH'a inanırsınız. Kitap ehli de inansaydı elbette bu kendileri için hayırlı olurdu. (Gerçi) İçlerinde iman edenler var; (fakat) çoğu yoldan çıkmışlardır.

Ümmet-i Muhammed'in bu dünyadaki evrensel misyonu; insanların iyiliğini temin etmek. Bunun için çalışmak. Burada kâfir-Müslüman ayrımı yapılmaması da ilginç. Ve günümüzde ümmet-i Muhammed bu misyonunu yerine getirmekten uzak olduğu ölçüde de insanlık iyilikten, barıştan, mutluluktan, huzurdan ve refahtan uzak.

111. Onlar size, incitmekten başka hiçbir zarar veremezler. Sizinle savaşa girecek olsalar, size arkalarını dönüp kaçarlar. Sonra onlara yardım da edilmez.

112. Nerede olsalar onlara alçaklık damgası vurulmuştur (ezilmeğe mahkûmdurlar). ALLAH'ın sözüne ve Mü'minlerin sözüne sığınmış olanlar müstesna. ALLAH'ın gazabına uğradılar ve üzerlerine miskinlik damgası vuruldu. Bu, onların ALLAH'ın ayetlerini inkâr etmelerinden ve haksız yere peygamberleri öldürmelerinden dolayıdır. Bu, onların isyan etmelerinden ve haddi aşmalarındandır.

Ayet tam da bu günün İsrail'ini anlatmaktadır. Öncelikle ALLAH'ın bu ayette yahudiler için koyduğu kanunun (Sünnetullah) bütününe dikkat edelim: yahudilerin güven ve refah içinde olmaları iki şarttan birine bağlanıyor. 1: ALLAH'ın sözüne sığınmış olmak, yani İslam'ı kabul etmiş olmak. Böyle bir durum söz konusu olmadığı ve görünür gelecekte de böyle bir ihtimal bulunmadığı için bunu geçebiliriz. 2: İnsanların desteğine sığınmış olmak ki, tam da bugünkü durum. Daha doğrusu 2. Dünya Savaşı'ndan günümüze kadar devam ede gelen durum. 2. Dünya Savaşı'nda Nazilerin elinde uğradıkları katliamın kendileri için meydana getirdiği acıma ve sempatiyi sonuna kadar sömürerek, 1917'de İngiltere tarafından söz verilmiş olan Filistin'deki bağımsız yahudi devleti projelerini hayata geçirdiler ve İsrail kuruldu. Hem de neredeyse bütün dünyanın desteğiyle. ABD ve Sovyetler Birliği gibi iki can düşmanı bile bu süreçte birbirleriyle yarışırcasına destek oldular. Ve "yahudi günlerinin" ikinci şartı işlemeye başladı: İnsanların desteği. Bu

güne kadar da hep öyle devam ede geldi. Hali hazırda da İsrail'in başta ABD ve Avrupa olmak üzere, dünyanın çok büyük bir kısmının desteğine sahip olduğu zaten herkesin malumu. Fakat bu ayet, İsrail'in ve dünya siyonizminin yıkılış şartını da söylüyor. O desteğin ortadan kalkması. Bir nedenle ortadan kalkması... İşte o zaman yahudi devleti, ALLAH'ın lütfu ile uyanıp, yeniden İslami kimliğini kazanmış Müslümanlarla başbaşa kalacak. Ve işte o zaman, tadını en son Hayber'de tattıkları, muhtemelen aradan geçen uzun zamanın etkisiyle de unuttukları "Muhammed'in Ordusu"nu karşılarında bulacaklar. O andan itibaren de hiçbir insan ya da cin yahudilerin yerinde olmak istemeyecek.

113. Ama hepsi bir değildir. Onların içinde gece saatlerinde ayakta durup, ALLAH'ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanan bir topluluk da vardır.

114. Onlar, ALLAH'a ve ahiret gününe inanırlar. İyiliği yayar, kötülükleri önlemeye çalışır ve hayırda yarışırlar. İşte onlar salihlerdendir.

115. Onların yaptıkları iyilikler inkâr edilmeyecektir. ALLAH, takva sahiplerini (Kendisine karşı saygılı olanlar) bilir.

Son üç ayet Hz. İsa ile Efendimiz (O'na Binler Selam) arasındaki yaklaşık altı yüz senelik dönemde onun getirdiği dini tahrif etmeden yaşamış hanif İsevileri anlatıyor. Yoksa Efendimiz'den itibaren halen hristiyan ya da yahudi kalmakta ısrar edip, ahirette kurtuluşa ulaşılamayacağını açıkça dile getiren ayetler zaten geçmişti.

116. Kâfirlerin ne malları, ne de evlatları ALLAH'a karşı kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır. İşte onlar cehennemliklerdir. Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

117. Onların bu dünya hayatında harcadıkları malların durumu, kendilerine zulmeden bir topluluğun ekinlerine isabet ederek, onları yok eden çok soğuk bir rüzgârın durumuna benzer. ALLAH, onlara zulmetmedi. Fakat onlar kendilerine zulmediyorlar.

118. Ey iman edenler! Sizden olmayanları sırdaş edinmeyin. Onlar size kötülük etmekten geri durmazlar. Sizin hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Kinleri, ağızlarından taşmaktadır. Göğüslerinde gizledikleri düşmanlık ise daha büyüktür. Eğer düşünürseniz, ayetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz.

Bir Müslümanın, kendi dininden olmayan birini, kendine ya da ümmetin geneline ait ve sır niteliği taşıyan bilgilere ortak

edemeyeceğine dair açık bir emir. Ayrıca Mü'minler, kâfirleri gizlilik taşıyan işlerinde çalıştıramazlar.

119. İşte siz öyle kimselersiniz ki onları seversiniz. Oysa, onlar, sizi sevmezler. Siz, bütün Kitaplara inanırsınız. Onlar ise, sizinle karşılaştıklarında: "İnandık!" derler. Ama kendi başlarına kaldıklarında ise, size olan kinlerinden parmaklarını ısırırlar. De ki: "Geberin kininizle!" Şüphesiz ALLAH, gönüllerin özünü bilendir.

120. Size bir iyilik dokunsa, bu onları üzer. Size bir kötülük dokununca da sevinirler. Eğer siz sabreder ve ALLAH'a karşı gelmekten sakınırsanız, onların tuzakları size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz ALLAH, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.

121. Sabahleyin erkenden ailenden ayrılıp Mü'minleri savaş mevzilerine yerleştirdiğini hatırla. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

122. Hani sizden iki grup, bozulmaya yüz tutmuştu. Oysa ALLAH onların yardımcısıydı. Mü'minler, sadece ALLAH'a dayansınlar.

121. ayetle beraber bu ayet, Uhud Savaşı'ndan söz ediyor.

123. Andolsun, siz zayıfken ALLAH size Bedir'de yardım etmişti. Öyleyse ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun ki, şükretmiş olasınız.

124. O zaman sen Mü'minlere: "Rabbinizin, gökten indirilmiş üç bin melekle yardım etmesi, size yetmez mi?" diyordun.

125. Evet, sabreder ve ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olursanız, onlar hemen şu anda üzerinize gelseler, Rabbiniz, işaretlenmiş beş bin melekle sizin yardımınıza yetişir.

126. ALLAH bunu sadece size müjde olsun ve kalpleriniz bununla güven bulsun diye yaptı. Zafer, ancak Azîz ve Hakîm olan ALLAH katındandır (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

127. ALLAH, kâfirlerin bir bölümünün kökünü kessin ya da onları perişan etsin de, ümitsiz olarak geri dönsünler.

128. O konuda senin yapacağın bir şey yoktur. ALLAH ya onların tevbelerini kabul eder ya da zalim olduklarından dolayı onlara azap eder.

129. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

130. Ey iman edenler! Öyle kat kat arttırarak faiz

yemeyin. ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun ki, kurtuluşa eresiniz.

131. Kâfirler için hazırlanmış cehennem ateşinden sakının.

132. ALLAH'a ve Rasûl'üne itaat edin ki, merhamet olunasınız.

133. Rabbinizin bağışlamasına ve genişliği göklerle yer kadar olan, ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlar için hazırlanan cennete koşun!

134. O muttakiler ki bollukta ve darlıkta ALLAH için harcarlar. Öfkelerini yenerler. İnsanları bağışlarlar. ALLAH da böyle davrananları sever.

"Öfkeyi yenme" konusunda Efendimiz'in (O'na Binler Selam) buyruğu şudur: "Kim intikam almaya gücü yettiği halde öfkesini yenerse, ALLAH onun kalbine güven ve iman doldurur." (Fethü'l-Kebir)

135. Ve onlar bir kötülük yaptıkları ya da nefislerine zulmettikleri zaman, ALLAH'ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını isterler. Zaten günahları ALLAH'tan başka kim bağışlayabilir? Ve onlar yaptıkları kötülükte bile bile ısrar etmezler.

Bir günah işlendikten sonra yapılacak tevbe ne kadar çabuk olursa o kadar iyidir. Tevbenin gecikmesi, unutulup hiç yapılmaması riskini de getirecektir. Ya da o ilk anın vicdan azabı ve suçluluk duygusu soğumuş olacak ve bu da ister istemez ruhsuz bir biçimde ve adeta formalite gereği yapılan tevbenin kabul edilme ihtimalini zayıflatacaktır. Çünkü bütün dualar gibi tevbeye de güç kazandıran kişinin samimiyetidir.

136. İşte onların mükâfatı, Rableri tarafından bağışlanmak, içinde sonsuza kadar kalacakları ve içlerinden nehirler akan cennetlerdir. Böyle yaşayanların mükâfatı ne güzeldir.

137. Sizden önce de nice ilahi kanunlar (milletlerin akıbetleriyle ilgili) uygulanmıştır. Yeryüzünde dolaşın da dini yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün.

Fiziki alemle ilgili olan maddi kanunlar gibi Rabbimizin manevi kanunları da vardır. Toplumların yaşam ve ölümlerini belirleyenler de işte o kanunlardır. Ve Kur'an, o kanunların gereği olarak dünyadan silinmiş olan tarihi toplulukların kalıntılarının gezilmesini emrediyor. İbret alıp da benzer bir sonla karşılaşmamak için. Çünkü, "kendilerinden öncekilerden ibret almayanların,

kendilerinden sonrakilere ibret olacakları" da yukarıda sözünü ettiğimiz, ALLAH'ın manevi kanunlarından biridir.

Ve din karşıtlığında ısrar eden her toplum ya da topluluk için tamamen mahvolmak kaçınılmaz bir sondur. ALLAH'ın kanunu gereği...

Ayrıca, bu ayette tarih öğrenmeye de açık bir teşvik bulunmaktadır. Kur'an'ın bütününe baktığımız zaman, doğrudan İslami nitelikli olan ilimlerin dışında, ALLAH tarafından öğrenimi teşvik edilmiş iki ilim dalı daha bulunmaktadır: Doğa bilimleri (örneğin, Bakara Suresi'nin 164. ayeti) ve tarih.

138. Bu, (Kur'an'ın tümü ya da 137. ayet) insanlar için bir açıklama, ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olanlar için bir hidayet rehberi ve öğüttür.

139. Gevşemeyin, üzülmeyin. Eğer iman etmişseniz üstün gelecek olan sizsiniz.

Mü'minler, zaman zaman çeşitli hikmetler gereği mağlubiyet ve gerileme dönemleri yaşayabilir. (Takip eden ayet bu durumun da kaçınılması imkânsız ilahi bir kanun olduğuna işaret ediyor.) Fakat ayetteki uyarı zafer ve müjde dolu. Bu durumunuz geçicidir, bunu bilin ve gevşemeyin, üzülmeyin... Her tarihsel çevrimin (ya da dönemin) sonu mutlaka Mü'minlerin zaferi ve hâkimiyeti ile biter. Bu da bir kanundur. Hem de ALLAH'a ait. Ve insanlar tarafından değiştirilmesi imkânsız... Ve bu ayetin indiği Uhud Savaşı sonrası günlerde Mü'minler çıktıkları bütün seferlerden galip olarak döndüler. Bu açıdan baktığımızda Kur'an'ın gelecekten haber verme türündeki mucizelerinden birini daha görürüz.

140. Eğer size bir yara (Uhud) dokunduysa, o topluluğa da benzeri bir yara (Bedir) dokunmuştu. O günler... Biz, onları insanlar arasında çevirip dururuz ki ALLAH iman edenleri ortaya çıkarsın ve aranızdan şahitler edinsin. ALLAH, zalimleri sevmez.

141. Ve ALLAH, iman edenleri günahlarından arındırsın ve kâfirleri de mahvetsin diye... (günleri insanlar arasında çevirir).

142. Yoksa siz, ALLAH, içinizden cihat edenleri (sınayıp) bilmeden ve sabredenleri (sınayıp) bilmeden cennete girivereceğinizi mi sandınız?

ALLAH'ın tabii ki sınav yaparak öğrenmeye ihtiyacı yok. Bu iş, insanları kendilerine ve birbirlerine öğretip kıyamet gününde de şahitlik yaptırmak ya da ALLAH'a iftira edilmesine engel olmak için.

Ve Bediüzzaman'ın deyimiyle "cennet ucuz değil" hemen

girilemiyor!

143. Andolsun ki siz, ölümle karşılaşmadan önce onu arzuluyordunuz. İşte onu gördünüz, ama bakıp duruyorsunuz.

144. Muhammed, sadece bir elçidir. Ondan önce de peygamberler gelip, geçti. Şimdi o, ölür ya da öldürülürse, siz ökçeleriniz üzerinde (dininizden) geri mi döneceksiniz? Kim, ökçesi üzerine geri dönerse, ALLAH'a hiçbir zarar veremez. ALLAH, şükredenleri mükâfatlandıracaktır.

Nitekim bu ayetin inişinden 8 sene sonra Hz. Muhammed (O'na Binler Selam) bu dünyadan ayrıldı ama ALLAH'ın dini devam etti. Hem ilk yıllarda dev bir büyüme temposuyla... Ve bugün de 1445 (1432+13 yıl da Mekke dönemi) yaşında. ALLAH'ın izniyle kıyamete kadar da yaşamaya devam edecek. Bugünkü düşmanlarını da dize getirerek... Şanla, şerefle...

Elmalılı'ya göre: "Bu şükrün dünyadaki mükâfatı da İslam devletinin kuruluşu olmuştur."

145. ALLAH'ın izni olmadan, hiçbir kişi ölemez. (Ölüm) Belli bir süreye göre yazılmıştır. Kim, dünya nimetini isterse, kendisine ondan veririz. Kim de ahiret sevabını isterse, ona da bundan veririz. Biz, şükredenleri elbette mükâfatlandıracağız.

Cihada çıkan eceli gelmeden ölmez. Eceli gelen ise cihada çıkmasa bile ölür.

146. Nice peygamberler var ki, kendileriyle birlikte birçok ALLAH erleri çarpıştı. ALLAH yolunda başlarına gelenlerden yılmadılar. Zayıflık göstermediler. Boyun eğmediler. ALLAH, sabredenleri sever.

147. Sadece şöyle diyorlardı: "Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlığımızı bağışla! Ayaklarımızı yolunda sağlam tut ve kâfirler güruhuna karşı bize yardım eyle!"

Dine hizmet/cihad faaliyetinin sıkıntılı ve bunalımlı anlarında yapılması gereken bir dua örneği. O sıkıntıyı zafere çevirebilmek için...

148. ALLAH da onlara hem dünya karşılığını, hem ahiret karşılığının en güzelini verdi. Çünkü ALLAH muhsinleri (görüyormuş gibi ALLAH'a ibadet eden ve iyilik yapan) sever.

149. Ey iman edenler! Eğer kâfirlere uyarsanız, sizi arkanıza (küfre) çevirirler, o zaman büsbütün kaybedersiniz.

Ayet, şu önemli ALLAH kanununa (Sünnetullah) dikkat çekiyor: Cihaddan kaçmanın sonucu kâfirlerin emri altına girmek ve mağlubiyettir. Bu da Mü'minin dünya ve ahiret hüsranının ilk adımı olarak, İslam'dan çıkıp küfre yanaşmaya başlaması demektir. Merhum Cemil Meriç'in Osmanlı çöküşünü açıklarken formüle ettiği gibi: "Hayret, hayranlığa, hayranlık da teslimiyete dönüştü..."

150. Hayır! Yardımcınız ALLAH'tır. O, yardımcıların en hayırlısıdır.

151. ALLAH'ın kendilerine hiçbir güç indirmediği şeyleri, O'na ortak koştuklarından dolayı, kâfirlerin kalplerine korku salacağız. Gidecekleri yer de cehennemdir. Zalimlerin varacağı yer ne kötüdür.

152. Siz ALLAH'ın izniyle düşmanlarınızı öldürürken, ALLAH size olan vaadini yerine getirmiştir. Nihayet, öyle bir an geldi ki, ALLAH, arzuladığınızı (galibiyeti) size gösterdikten sonra zaafa düştünüz; (Peygamberin verdiği) emir konusunda tartışmaya kalkıştınız ve asi oldunuz. Kiminiz dünyayı istiyordu, kiminiz de ahireti... Sonra ALLAH sizi denemek için onlardan geri çevirdi (mağlup etti). Ve andolsun sizi bağışladı. ALLAH, Mü'minlere karşı çok lütufkârdır.

153. Hani siz savaş meydanından (Uhud) uzaklaşıyor ve kimseye dönüp bakmıyordunuz. Peygamber de arkanızdan sizi çağırıyordu. Bu yüzden ALLAH size gam üstüne gam verdi ki, ne kaybettiğinize ne de başınıza gelene üzülmeyesiniz. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

154. Sonra o üzüntünün ardından size bir güven ve uyku indirdi. Uyku, içinizden bir grubu bürümüştü. Bir kısmınız ise can derdine düşmüş, ALLAH'a karşı cahiliye zannı gibi, haksız bir zanda bulunuyor: "Bu işten bize ne!" diyordu. De ki: "İş (zafer, yardım, mağlubiyet; her şey) ALLAH'a aittir." Onlar, sana açıklayamadıklarını içlerinde gizliyorlar: "Emir ve komutada bizim de sözümüz olsaydı, şimdi burada olmaz, öldürülmezdik." diyorlar. De ki: "Evlerinizde bile olsaydınız, öldürülmesi takdir edilmiş olanlar, öldürülüp, düşecekleri yere kendiliklerinden çıkıp giderlerdi. ALLAH, içinizdekileri denemek ve kalplerinizi temizlemek için (böyle yaptı). ALLAH, göğüslerin özünü bilir."

155. İki ordunun karşılaştığı gün, sizden yüz çevirenlerin işledikleri bazı işlerden dolayı, şeytan, ayaklarını kaydırmak istemişti. Yine de ALLAH onları affetti. Şüphesiz ALLAH, Gafûr'dur, Halîm'dir (bağışlaması sonsuz, ceza vermekte acele etmeyen).

156. Ey iman edenler! Dini inkar edip de ALLAH için yolculukta ölen ya da gazalarda şehid olan arkadaşları hakkında: "Bizim yanımızda olsalardı ne ölürler, ne de öldürülürlerdi." diyenler gibi olmayın. ALLAH, onların bu sözlerini kalplerinde bir hasret, bir gönül yarası yapacaktır. Yaşatan da, öldüren de ALLAH'tır. ALLAH, yaptıklarınızı görmektedir.

İslam'a hizmet/cihad yolunda öldürülmüş Müslümanlar geride kalanlar tarafından sadece hayırla anılmalıdır. Onların suçlarından, hatalarından söz etmek, eğer o suç ve hatalar gerçek olsa bile, geçmişi geri getirmeyeceği için zaten bir işe yaramayacaktır. Eğer gerçek değilse, bir Müslüman şehide iftira etmek gibi, korkunç bir vebal yüklenilmiş olacaktır. Böylesi bir vebalin gayretullaha nasıl dokunacağını ve o zaman da ALLAH'ın intikamının nasıl olabileceğini ayetin şu cümlesinden sezinlemek mümkündür: "ALLAH, onların bu sözlerini kalplerinde bir hasret, bir gönül yarası yapacaktır." Ve ayet öylelerinden kâfirler olarak söz etmektedir.

157. Andolsun ki, ALLAH yolunda öldürülür ya da ölürseniz, ALLAH'ın bağışlaması ve rahmeti bütün insanların topladıkları mallardan daha hayırlıdır.

158. Andolsun ki, ölür ya da öldürülürseniz, ALLAH'ın huzuruna çıkarılacaksınız.

159. O zaman ALLAH'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın etrafından dağılır, giderlerdi. Öyleyse onları affet ve bağışlanmaları için dua et. Ve işleri onlarla müşavere et. Karar verdin mi de artık ALLAH'a dayan. ALLAH, Kendisine dayananları sever.

Hidayet önderlerinin, önderlik ettikleri Mü'minlerin maddi çapı ne olursa olsun, sosyal ilişkilerinde nasıl olmaları gerektiğine dair önemli bir ölçü: Bağışlayıcı ve hoşgörülü olmak... Diktatörce davranmamak, etrafındakilerle istişare etmek, karar mekanizmasını çevresiyle paylaşmak. Bakara Suresi'nin 30. ayetinde ALLAH müşavere örneğini Kendi Zatı üzerinden vermişti. Şimdi de Efendimiz'e (O'na Binler Selam) emrediyor. Efendimiz, ALLAH'tan vahiy alan bir peygamber olduğu halde. Ya bizim durumumuz... Ya bizim gibi gayptan habersiz birer insan olan ve hidayet önderliği işlevini yüklenmiş olan insanların durumu?...

Ayet, istişari süreç de tamamlanıp karar kesinleştikten sonra azimli olmayı emrediyor. Artık şüphe ve tereddüt olmamalı. Sadece ALLAH'a tevekkül ve canı dişe takmış bir gayret. İşte Müslüman

toplulukların planlama ve eylem programları. Bütün bunların hakkı verildiği takdirde sonucun nasıl olacağını da takip eden ayet haber veriyor.

Ayrıca ayetin iniş zamanı da oldukça anlamlı. Uhud Savaşı'ndan hemen sonra. Yani savaştan önce istişare yapılmış ve Efendimiz (O'na Binler Selam) kendi görüşüne karşıt olmasına rağmen çoğunluk kararına uymuş ve düşmanı, Medine dışında, açık arazide karşılamayı kabul etmişti. Fakat sonuç, malum. Ve buna rağmen ALLAH, "istişare et!" diye emrediyor.

160. Eğer ALLAH yardım ederse, artık sizi yenecek yoktur. Ve eğer sizi bırakıverirse, O'ndan sonra artık size kim yardım edebilir? Mü'minler, ALLAH'a dayansınlar!

161. Bir peygamber ganimet malına hıyanet edemez. Kim emanete (devlet malı gibi) hıyanet ederse, kıyamet gününde hıyanet ettiği şeyle gelir. Sonra herkese kazandığı tam olarak verilir. Onlara asla haksızlık yapılmaz.

Efendimiz (O'na Binler Selam) bir hadisinde ayetin sözünü ettiği suçu işleyenin, hainlik ettiği emanet boynunda asılı olarak mahşer meydanına geleceğini haber vermektedir.

162. ALLAH'ın rızasına uyan kimseyle, O'nun gazabına uğrayan kimse hiç bir olur mu? Onun yeri cehennemdir. Cehennem ise ne kötü bir varış yeridir.

163. Onlar ALLAH katında derece derecedirler. ALLAH onların yaptıklarını görmektedir.

164. Andolsun ki ALLAH, Mü'minlere büyük lütufta bulundu. Daha önce açık bir sapıklık içerisindeyken onlara, kendi içlerinden, kendilerine ALLAH'ın ayetlerini okuyan, onları kötülüklerden arındıran, Kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber gönderdi.

165. Durum böyle iken, düşmanlarınıza iki katını uğrattığımız bir bela kendi başınıza geldiği zaman mı: "Bu, nereden başımıza geldi?" dediniz. De ki: "Bu, kendi yüzünüzdendir!" ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

Uhud'da, Müslümanlar, 70 şehit verdiler. Bedir'de ise putperestler 70 ölü ve 70 de esir vermişlerdi. Yani onların kaybı Müslümanların iki katıydı.

166. İki ordunun karşılaştığı gün, sizin başınıza gelen, ancak ALLAH'ın izniyle olmuştur ki, bu da, Mü'minleri ayırdetmesi,

167. Ve münafıkları ortaya çıkarması içindi. Onlara: "Gelin ALLAH yolunda savaşın ya da hiç olmazsa (şehrinizi ve ailelerinizi) savunun." denildiği zaman: "Eğer savaşmayı

bilseydik elbette sizin peşinizden gelirdik." dediler. Onlar o gün, imandan çok küfre yakındılar. Ağızlarıyla, kalplerinde olmayanı söylüyorlardı. Oysa ALLAH, içlerinde sakladıklarını çok iyi bilir.

168. (Evlerinde) Oturup da kardeşleri hakkında: "Eğer bize uysalardı, öldürülmezlerdi." dediler. De ki: "Eğer doğru iseniz, canlarınızı ölümden kurtarın bakalım!"

169. ALLAH yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Hayır! Onlar diridirler. Rableri katında yaşarlar, rızıklanırlar.

Şehid, öldüğünün farkında değildir. Kendini dünya benzeri farklı bir yaşam boyutunda hisseder. Dünyanın açlık, soğuk, üzüntü, korku acı vb. olumsuzluklarından da, kabrin sıkıntılarından da uzaktır. Şehadetlerinin ilk mükâfatı olarak kıyamete kadar bu şekilde yaşarlar ve kendilerini diri hissederler. Eğer şehadetten önceki normal dünya yaşamlarında velayet de kazanmışlarsa, cesetleri de çürümez, kıyamete kadar sağlam kalır.

170. ALLAH'ın, keremiyle kendilerine verdiklerinden sevinçli olarak, geride kalıp, kendilerine yetişemeyenlere, onlar için bir korku ve üzüntü olmadığını müjdelerler.

Efendimiz (O'na Binler Selam), haber verdi ki, Uhud şehitleri yeşil kuşların bedenleri içinde cennetin nimetlerini tatmaktadır. Ve birbirlerine de: "Keşke Rabbimizin bize olan lütuflarını kardeşlerimiz de bilseler ve cihaddan çekilmeseler." demektedir. İşte bunun üzerine de ALLAH: "Ben, onlara bunu duyururum." dedi ve bu ayet nazil oldu.

171. Onlar, ALLAH'ın, nimetine, lütfuna ve ALLAH'ın Mü'minlerin kazancını zayi etmeyeceğine sevinirler.

172. (Mü'min)ler ki yaralandıkları halde yine ALLAH'ın ve Rasûlü'nün çağrısına uydular. Onlar gibi ihsan (ALLAH'ı görüyormuş gibi ibadet etme, yaşama) ve takva (ALLAH'a saygı) sahipleri için çok büyük bir mükâfat vardır.

173. Onlar ki, halk kendilerine: "(Düşman) İnsanlar size karşı toplandı, onlardan korkun!" deyince, bu, onların imanını bir kat daha arttırdı ve: "ALLAH, bize yeter. O, ne güzel Vekîl'dir (her şeyi koruyan, yöneten)." dediler.

Başta kâfir bir gücün, dinlerinden ötürü kendilerini tehdit etmesi olmak üzere Mü'minler, her çeşit tehdit ve korku karşısında bu ayetin öğrettiğini kendilerine vird (düzenli bir biçimde tekrarlanan söz) edinmelidir: "ALLAH bize yeter, O ne güzel Vekîl'dir."

174. Bundan dolayı da kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan, ALLAH'ın nimet ve keremiyle geri döndüler.

Ve onlar ALLAH'ın rızasına uydular. ALLAH, büyük kerem sahibidir.

175. Size o haberi getiren adam şeytanın tekidir. O, sizi kendi dostları ile korkutmak ister. Onlardan korkmayın. Eğer iman ediyorsanız, Benden korkun.

Somut bir insan şeytanı örneği: Müslümanları korkutup, morallerini bozmaya çalışan bir kâfir, bir din düşmanı. Mekkeli putperestlerin Medine'de Müslümanlar arasında bozguncu propaganda yapmak üzere gönderdikleri Nuaym bin Mesud.

176. Küfürde yarışanlar seni üzmesin. Onlar ALLAH'a (dinine) hiçbir zarar veremezler. ALLAH, onlara, ahiretten yana bir nasip vermek istemiyor. Onlara büyük bir azap vardır.

177. İmana karşılık, inkârı satın alanlar, ALLAH'a (dinine) hiçbir zarar veremezler. Onlara can yakıcı bir azap vardır.

178. O kâfirler, kendilerine mühlet vermemizin, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Onlara sadece günahlarını arttırsınlar diye mühlet veriyoruz. Onlar için zelil ve perişan eden bir azap vardır.

Cehennemlik olduğu ALLAH katında belli olan kâfirlerin, bu dünyada yaşamaya devam etmelerinin hikmeti... Bir insana zehirli tatlı ikram eden kişi, gerçekte tatlı değil, zehir ikram etmiştir. Bu da ona benzer.

179. ALLAH, Mü'minleri içinde bulunduğunuz şu durumda bırakmayacaktır. Sonunda pisi, temizden ayırır. Ve ALLAH size gaybı bildirecek de değildir. Fakat ALLAH, (gaybı bildirmek için) elçilerinden dilediğini seçer. Öyleyse, ALLAH'a ve peygamberlerine iman edin. Eğer iman eder ve ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olursanız, size çok büyük bir mükâfat vardır.

Bu mükâfat, takvanın derecesine göre artar.

180. ALLAH'ın kendilerine kereminden verdiğinde cimrilik edenler, o cimrilik ettikleri şeyin kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır! O, kendileri için şerdir. Cimrilik ettikleri şeyler, kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası ALLAH'a aittir. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

181. Andolsun ki ALLAH: "ALLAH fakir, biz ise zenginiz." diyenlerin sözünü işitti. Biz, onların bu sözünü ve peygamberlerini haksız yere öldürmelerini yazacağız ve: "Yangın azabını tadın!" diyeceğiz.

182. İşte bu sizin ellerinizle işleyip, gönderdiğiniz

günahların karşılığıdır. Yoksa ALLAH kullarına zulmetmez.

183. Onlar dediler ki: "ALLAH, ateşini yakıp, kor haline getireceği bir kurban getirmedikçe hiçbir peygambere iman etmememizi emretti." De ki: "Benden önce de apaçık delillerle size nice peygamberler geldi ve söylediğinizi getirdi. Eğer bu sözünüzde samimi iseniz, onları neden öldürdünüz?"

184. Eğer seni yalanladılarsa, senden önce de açık deliller getiren, hikmetli sahifeler ve aydınlatıcı Kitabı getiren peygamberler de yalanlanmıştı.

185. Her canlı ölümü tadacaktır. Ve kıyamet günü kazançlarınız eksiksiz olarak size verilecektir. Kim ki hemen ateşin elinden çekilip kurtarılır da cennete konulursa işte o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Dünya hayatı ise aldatıcı ve geçici bir zevkten başka bir şey değildir.

186. Andolsun ki, siz mallarınız ve canlarınız konusunda sınanacaksınız. Sizden önce Kitap verilenlerden ve putperestlerden, çok incitici sözler duyacaksınız. Ama siz sabreder ve ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olursanız, andolsun ki bu davranış, yapılacak işlerin en değerlisidir.

187. Bir zaman ALLAH kendilerine Kitap verilenlerden: "Kitabı, mutlaka insanlara açıklayacaksınız, gizlemeyeceksiniz." diye söz almıştı. Fakat onlar verdikleri sözü arkalarına attılar ve az bir fiyata sattılar. Ne kötü bir şey satın alıyorlar!

Ünlü Kur'an müfessirlerinden Zemahşeri bu ayetin yorumlarken şöyle der: "İlim adamlarına bildikleri şeyleri ve gerçeği insanlara açıklamaları için delil olarak bu ayet yeter. Kur'an'ın gayelerinden birini gizlemek, batıl bir sebeple zalimlerin işine gelecek şekilde ve onlara hoş görünmek amacı güderek, dünyalık elde etmek için gerçeği saklamak da bu ayetin kapsamına girer. Delilsiz iddialar ortaya atmak, ilimde kıskançlık yapmak ya da cimri olup başkalarına nispet yapmak da bu ayetin kapsamındadır."

Fudayl da bu ayetle ilgili olarak şöyle der: "Eğer ilim adamları kendilerine değer verir, dinlerinden taviz vermez, ilmi üstün tutup onu korurlar ve ALLAH'ın değer verdiği gibi ona değer verirlerse, zalimler o ilim adamlarına boyun eğerler. İnsanlar da onlara itaat edip, uyarlar."

188. Yaptıklarına sevinen ve yapmadıkları ile de övülmek isteyenleri sakın azaptan kurtulmuş sanma. Onlar için can yakan bir azap vardır.

189. Göklerin ve yerin hükümranlığı ALLAH'ındır. ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

Efendimiz, bu ayetin işaret ettiği tefekkürün önemini: "Yazıklar olsun, bunu çeneleri arasında çiğneyip de bunun hakkında düşünmeyenlere!" sözleriyle anlatmıştır.

190. Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün değişmesinde, akıl sahipleri için gerçekten örnekler vardır.

191. Onlar, ayakta iken, otururken ve yanları üzerine yatarken ALLAH'ı zikrederler. Göklerin ve yerin yaradılışını düşünürler ve şöyle derler: "Rabbimiz! Sen, bunları boşuna yaratmadın! Sen yücesin! Bizi ateş azabından koru!"

Buradaki zikir, ALLAH kelimesini ve O'nun Güzel İsimlerini tekrarlamak olabileceği gibi ALLAH'ın kâinattaki ilim, sanat, kudret, rahmet ve iradesinin eseri olan varlıkları, olayları düşünmek de olabilir. Adına tefekkür dediğimiz bu türlü zikir, bütün zikirlerin en üstün olanıdır.

Ayrıca, Mü'min, ekonomik ve toplumsal düzeyi itibariyle hangi durumda olursa olsun, ayakta (zengin ve itibarlı), oturur durumda (orta düzeyde) ve yatar durumda (fakir) bunlara takılmadan sürekli Rabbini zikir halinde olmalıdır.

192. "Rabbimiz! Sen, kimi cehenneme koyarsan mutlaka onu perişan etmişsindir. Zalimlerin hiçbir yardımcıları yoktur."

193. "Rabbimiz! Biz, 'Rabbinize iman edin!' diyerek, imana çağıran bir davetçiyi işittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyilerle beraber al!"

Efendimiz (O'na Binler Selam) şöyle buyuruyor: "Her kim bağışlanma dilemeye devam ederse, ALLAH onun sıkıntısını neşeye çevirir, darlığı için bir çıkış yolu yaratır ve ummadığı bir yerden onu rızıklandırır." (Ebu Davud, İbn Mace)

194. "Rabbimiz! Bize peygamberlerin vasıtasıyla vaadettiklerini ver. Bizleri kıyamet gününde rezil etme. Sen asla vaadinden dönmezsin."

195. Rableri onların dualarını kabul etti: "Ben, sizden erkek ya da kadın, çalışan hiç kimsenin yaptığını boşa çıkarmayacağım. Çünkü sizin birbirinizden farkınız yoktur. Onlar ki, hicret ettiler, yurtlarından çıkarıldılar, Benim hak yolumda işkence gördüler, çarpıştılar ve öldürüldüler; andolsun, Ben de onların kötülüklerini örteceğim ve onları altlarından nehirler akan cennetlere koyacağım. Bu mükâfat, ALLAH tarafındandır. ALLAH... Karşılığın güzeli

O'nun katındadır.

ALLAH'a kulluk söz konusu olduğunda erkek ile kadın eşittir. Buradaki üstünlük, erkek ya da kadın, kim daha samimi ise ona aittir. Ve en büyük mükâfatı istemekte ciddi olanlar, şu 5 şeye sıkı sıkı yapışmalıdır: "Kendini günahlardan alıkoymak. Dünyada az şeye razı olmak. Kur'an'ın buyruklarını yerine getirmeye çok düşkün olmak. Salih ve takva sahibi insanları sevmek, onlarla sürekli beraber olmak. ALLAH'a çok dua edip, sonunun iyi olması için yalvarmak."

196. İnkâr edenlerin (refah içinde) diyar diyar gezip dolaşması seni aldatmasın!

Bazı Mü'minlerin, putperestleri geniş maddi imkânlar içinde görmeleri sebebiyle: "Gördüğümüze bakılırsa ALLAH'ın düşmanları huzur içinde, biz ise sıkıntıdayız." demeleri bu ayetin inmesine sebep olarak gösterilmiştir. Elbette ki, bu ve benzeri uyarılarla Efendimiz'in (O'na Binler Selam) şahsında bütün Mü'minlere seslenilmektedir.

"ALLAH, batıla geçici zaferi gördüğünde, taşkınlığını artırması için mühlet verir. Bu durum inkârcıları aldatır. Batılın azma dönemi, Hakkın zafer için hazırlık dönemidir. Altın ve gümüşün ateş içine atılması, yabancı maddelerden arınıp, asıl cevheri bırakmak içindir. İmtihan Mü'minlerin içindeki zararlı ahlakı eritir ve onları "ihlâs" makamına yükseltir. Batılın üstün gelmesinin diğer bir hikmeti de, Mü'min ile münafığı birbirinden ayırmaktır. Bu konuda çağdaş alim Mübarekfüri şunları der: 'Eğer devamlı olarak Müslümanlar galip gelse, Müslümanların arasına birçok münafık katılır, sadık ile hain birbirinden ayrılmaz. Bu, imtihanın hikmetini ortadan kaldırır. Sünnetullah gereği, Müslümanlar mağlup olunca münafıklar da ortaya çıkmaktadır.'

Batılın üstünlük sağlaması, Hak ehlinin uyanmalarına ve ona göre hazırlık yapmalarına vesile olur. ALLAH'ın hiç kimseye nesep yakınlığı söz konusu değildir. İnsanların ALLAH'a yakınlığı Sünnetullah'a olan yakınlıklarıyla orantılıdır. 'Mü'minlere yardım etmek üzerimize bir haktır.' (30/Rum;47). Batılın üstünlüğü de batıldır. Yani insanlara ve batıl taraftarlarına herhangi bir şey kazandırmamaktadır. (...) Ayette de belirtildiği gibi, zafer ve galibiyet kâmil anlamda iman etmeye bağlanmıştır. Filistinli bir genç ile İsrail'in sabık Savunma Bakanı arasında geçen şu düello bu gerçeği ortaya koymaktadır. Bakan, gençle musafaha için elini uzatır. Genç elini vermek istemez, nedenini sorunca şöyle der: 'Siz yahudiler, İslam düşmanlarısınız! Hürriyetimizi çiğnediniz. Sizin hakkınızda

Peygamberimiz şöyle buyurmuş: 'Ey Müslümanlar! Siz, yahudilerle savaşmadıkça kıyamet kopmaz. Taşlar bile sizin aleyhinizde bize yardım edecekler.' O günlerin yakın olacağına inanmaktayız.' Yahudi zoraki bir tebessümle şöyle cevap verir: 'Söylediğin konu doğrudur. Bizim de kitaplarımızda geçer. Ancak bunun ne zaman ve nasıl gerçekleşeceğini bilmiyor musun? Sizden İslam diniyle izzet ve şeref duyan, bizden de tarih ve kültürünü reddeden bir toplum çıkarsa, okuduğun hadisin müjdesi gerçekleşecektir.'

Mağlup olan Hak değil, ancak ilahi yasalara riayet etmeyen kusurlu taraftarlarıdır. Galip olan da inkârcılık veya batıl olmayıp, Sünnetullah'a göre tedbir alan ve hareket eden kesimdir. ALLAH'ın Rahman sıfatının bir tecellisi olarak bu dünyada Sünnetullah'a göre hareket eden herkes çalışmasının karşılığını alacaktır. Yani mağlubiyetin nedeni, Hak ehlinin çaresizliği ve ona gereken hazırlığı yapmamalarıdır. Bazen hezimet olarak görülen neticeler aslında hezimet olmayıp, zaferdir. Çağdaş alim M. Ebu Zehra şunları der: 'Uhud Savaşı'nı hezimet kabul etmek yanlış olur. Zira hezimet, bir tarafın savaş cephesini terk etmesi demektir. Oysa Uhud'da müşrikler savaşı bırakmak zorunda kalmışlardı. Müslümanların azmi kırılmadı. Rasûlullah düşmanı kovaladı. Kur'an, iki tarafın da yaralarından bahsetmektedir.'

Mağlubiyet gibi görünen Uhud gazvesi bize şu iki dersi verdi.

1- Müslümanlar arasında dünyalık için çarpışan bir kesimin bulunduğu ortaya çıktı.

2- Ganimet için çarpışanlar, düşman ile mücadele yerine ganimet için didindiler. Onun için düşmanı yenemediler.

Netice, Müslümanlar arasında zaman zaman görülen mağlubiyet, İslam'ın değil, Sünnetullah'a riayet etmeyen kusurlu Müslümanlarındır. Galibiyet de inkârın değil, Sünnetullah'a riayet edilerek yapılan hazırlık ve çalışmanındır." (Kur'an Okurken Zihne Takılan Ayetler; Yrd. Doç. Dr. Abdulcelil Candan; Elest Yay; Sh:172)

197. Bu az bir zevktir. Sonra onların varacakları yer cehennemdir. O, ne kötü bir varış yeridir!

198. Fakat Rablerine karşı saygılı (muttaki) olanlar için, altlarından nehirler akan cennetler vardır. Orada sonsuza kadar kalacaklar, ALLAH tarafından ağırlanacaklardır. ALLAH katında bulunan nimetler ise iyiler için daha hayırlıdır.

199. Kitap ehlinden öyleleri vardır ki, ALLAH'a iman ederler, size indirilene (Kur'an) ve kendilerine indirilene tam bir samimiyetle ve ALLAH'a boyun eğerek iman ederler. ALLAH'ın ayetlerini az bir paraya satmazlar. İşte onların

mukâfatları Rableri katındadır. ALLAH, hesabı çabuk görendir.

200. Ey iman edenler! Sabredin! Düşmanlarınızdan daha sabırlı olun. Cihada hazırlıklı bulunun ve ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun ki, kurtuluşa eresiniz.

ALLAH, bu ayette, Müslümanlara, kâfirler karşısında başarılı ve muzaffer olmanın temel ilkelerini sayıyor: 1- Sabır (musibetlere karşı sabır, ibadet ve taatlerde sabır, günahlar karşısında sabır), 2- Sabır yarışında düşmanlardan daha gayretli ve başarılı olmak, 3- Cihad'a sürekli hazır olmak (askeri hazırlık, toplumsal hazırlık yani Müslümanların iç birliğinin korunması ve manevi hazırlık yani İslam'ı tebliğ faaliyetlerinin en üst düzey gayret ve ihlâsla aralıksız sürdürülmesi) ve 4- ALLAH'ın emirlerine karşı gelmekten tam bir titizlikle sakınılması, yani takva ve vera sahibi olunması.

Ayrıca, Al-i İmran'ın son ayetiyle, bir önceki sure olan Bakara'nın son ayeti arasında ilginç ve hoş bir ilişki vardır. Orada: "Kâfir topluluklara karşı Sen bize yardım eyle!" denilerek sure bitirilmişti. Bu ayette ise istenilen yardımın hangi şartlara bağlı olarak verileceğinin bilgisi iletiliyor.

4- NİSA SURESİ

Medine'de inmiştir. 176 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratıp ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinize karşı saygılı (muttaki) olun. Adını araya koyarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz ALLAH'a saygısızlık etmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz ALLAH, Rakîb'dir (yarattıkları üzerinizde gözetleyici).

Önceki surenin son ayeti, "ALLAH'a karşı saygılı olun" uyarısıyla bitmişti. Bu sure de "ALLAH'a karşı saygılı olun" uyarısıyla başlıyor. Adeta sözü kaldığı yerden devam ettiriyor. Kur'an'ın tamamı sanki bir tek ayetmiş gibi bir uyum içerisindedir.

Ayrıca, ALLAH Kur'an'da iki sureye "Rabbinize karşı saygılı olun!" diyerek başlar ki birincisi bu suredir. Ve bu sure Kur'an'ın ilk yarısının dördüncü suresidir. İkincisi de Hac Suresidir ki o da Kur'an'ın ikinci yarısının dördüncü suresidir. Bu surede, "Rabbinize

karşı saygılı olun" emri, insanın yaratılışı ile bağlantılandırılırken, Hac Suresi'nde aynı emir kıyamet ve ahiret ile bağlantılandırılmıştır. Yani birinci sureye ilk yaratılış, ikinci sureye de ikinci yaratılış konu edilerek Kur'an'ın mükemmel olan iç uyumuna çarpıcı bir örnek daha verilmiştir.

Akrabalık bağları konusunda ise Efendimiz: "Sadakanın en üstünü düşman olan akrabana verdiğindir." (Darimi) buyurmaktadır.

2. Yetimlere mallarını verin. Temizi pis olanla değişmeyin. Onların mallarını kendi mallarınıza katarak yemeyin. Çünkü bu, büyük bir günahtır.

3. Eğer yetim (kızlarla evlendiğiniz takdirde on)lar hakkında adaleti yerine getiremeyeceğinizden korkarsanız, size helal olan ve hoşunuza giden diğer kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. O kadınlar arasında da adaleti yerine getiremeyeceğinizden korkarsanız bir tane alın; ya da sahip olduğunuz cariyelerle yetinin. Bu durum, adaletten ayrılmamanız için en uygun olandır.

Buhari'nin aktardığı bir rivayete göre, Asr-ı Saadet'te, bir kişinin himayesinde yetim bir kız vardı. Adam o kızla evlendi. Ama bu kızla aslında hurmalığı için evlenmişti. Ayet de bu olay üzerine indi.

Bu ayette ifade edilen çok kadınla evlilik, bir emir ya da tavsiye olmayıp, sadece bir izindir. Ve bu izinden önce çok kadınla evlilik konusunda bir sayı sınırı bulunmuyordu. Dolayısıyla ayet, teorik olarak sınırsız olan sayıyı dörde indirdi ve onunla da sınırladı. Ayrıca Hanefi mezhebine göre, evli bir kadın kendi izni olmaksızın kocasının ikinci bir hanım alamaması şartını ileri sürebilir ve koca da eşine bu hakkı tanıdıktan sonra çok evlilik yapabilme imkânı birinci eşin kabulüne bağlı hale gelir.

4. Evleneceğiniz kadınlara mehirlerini gönül hoşluğu ile verin. Eğer kendi istekleriyle, o mehirlerin bir kısmını size bağışlarlarsa, onu da afiyetle yeyin.

5. ALLAH'ın sizin için geçim kaynağı yaptığı mallarınızı aklı ermezlere vermeyin. O mallarla onları besleyin, giydirin ve onlara güzel söz söyleyin.

6. Evlilik çağına gelinceye kadar yetimleri (gözetip) deneyin. Akılca olgunlaştıklarını görürseniz mallarını kendilerine teslim edin. Büyüyecekler (de geri alacaklar) diye o malları israf ile ve tez elden yemeyin. İhtiyacı olmayan veli, yetim malına tenezzül etmesin. Fakir olan da uygun şekilde yesin. Onlara mallarını geri verdiğiniz zaman da yanlarında şahit bulundurun. Hesap sorucu olarak ALLAH yeter.

7. Ana-babanın ve yakınların bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır. Ana-babanın bıraktıklarından kadınlara da bir pay vardır. Gerek azından, gerek çoğundan (hem erkeğe, hem de kadına) belli bir hisse ayrılmıştır.

8. (Miras düşmeyen) Yakınlar, yetimler ve yoksullar da miras taksiminde hazır bulunurlarsa, onlara da bir şey verin ve onlara güzel söz söyleyin.

9. Kendileri (ölüp de) geriye, eli ermez, gücü yetmez çocuklar bıraktıkları takdirde onlara bir kötülük gelmesinden korkanlar, başkaları (yetimler) için de öylece korksunlar. ALLAH'a karşı saygılı olsunlar ve doğru söz söylesinler.

Yetim çocuklara sahip çıkanlar, bir gün ölür de geride kendi çocuklarını yetim olarak bırakırlarsa, ALLAH bu kez de onların yetimlerine sahip çıkacak birilerini gönderir. Bu ALLAH'ın manevi kanunlarından biridir.

10. Haksızlıkla yetimlerin mallarını yiyenler, karınlarına sadece ateş tıkınmış olurlar. Zaten onlar, çılgın bir ateşe gireceklerdir.

Buradaki tehdit mecazi değil hakikidir. Bu dünyada haksız bir biçimde yenmiş olan yetim malları, şu an nasıl olacağını akli olarak bilemediğimiz bir dönüşüm sonucu, ahirete ateş olarak yansıyacaktır. Ve sadece bu ayette haber verilen değil, ahiretle ilgili tehdit, ceza ve mükâfatların tamamı hakikattir. Ahiret, ALLAH'ın açık bir biçimde kudretini göstereceği yer olduğu için orayla ilgili haberlerin arasında mecaz yoktur.

11. ALLAH, size, çocuklarınızın alacağı miras hakkında şöyle emreder: Erkeğin hakkı, kızın hissesinin iki mislidir. Eğer bütün çocuklar kızsa ve ikiden de fazlaysa, bunların payı, ölenin bıraktığı mirasın üçte ikisidir. Eğer mirasçı bir tek kız ise, mirasın yarısı onundur. Ölen (ana ve babayla birlikte) çocuklar da bırakmışsa, ana ve babanın her birinin mirastan payları altıda birdir. Eğer çocuğu yoksa ve mirasçı olarak ana ve babası kalmışsa, ananın payı üçte birdir. Eğer ölenin kardeşleri varsa, anasının payı altıda birdir. Bu paylar, ölenin borçları ödenip vasiyeti de yerine getirildikten sonra hak sahiplerine verilir. Baba ve çocuklarınızdan hangisinin size fayda bakımından daha yakın olduğunu siz bilemezsiniz. Bunlar, ALLAH'ın koyduğu haklardır. Şüphesiz ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Ölen, geride bıraktığı mirasın üçte birini, Kur'an tarafından

hak sahibi kılınan mirasçılar dışında istediği kişi ve kurumlara bırakabilir.

Kur'an, erkeğe kadının iki katı pay vermekle birlikte, ailenin ekonomik sorumluluğunu tamamen erkeğe yüklemiş ve böylece adaleti sağlamıştır.

12. Eğer hanımlarınızın çocukları yoksa, bıraktıkları mirasın yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa, bıraktıkları mirasın dörtte biri sizindir. Bu paylar, onların vasiyeti yerine getirildikten ve varsa borcu ödendikten sonra verilir. Eğer siz çocuk bırakmadan ölürseniz, geriye bıraktığınız mirasın dörtte biri hanımlarınızındır. Eğer çocuklarınız varsa, bıraktığınız mirasın sekizde biri hanımlarınızındır. Bu paylar, yaptığınız vasiyetler yerine getirilip ve varsa borcunuz ödendikten sonra verilir. Eğer miras bırakan erkek ya da kadının evladı ve ana-babası olmayıp bir erkek ya da bir kız kardeşi varsa, her birine altıda bir düşer. Bundan fazla iseler üçte bire ortaktırlar. (Bu taksim) Yapılacak vasiyetten ve ödenecek borçtan sonra, kimse zarara uğramaksızın (yapılacak)tır. Bunlar, ALLAH'tan size bir buyruktur. ALLAH, Alîm'dir, Halîm'dir (her şeyi bilen, ceza vermekte acele etmeyen).

13. Bunlar, ALLAH'ın sınırlarıdır. Kim, ALLAH'a ve Rasûl'üne itaat ederse, ALLAH onu içinden nehirler akan cennetlere koyar. Orada sonsuza kadar kalırlar. İşte büyük kurtuluş budur.

14. Kim de ALLAH'a ve Rasûlü'ne karşı gelir, O'nun sınırlarını aşarsa, ALLAH onu, içinde sonsuza kadar kalacağı ateşe sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır.

15. Fuhuş yapan kadınlarınız için, aranızdan dört şahit getirin. Eğer onların aleyhinde şahitlik yaparlarsa, ölüm o kadınları alıncaya ya da ALLAH onlar için bir yol gösterinceye kadar onları evlerde tutun.

Bu ayetin ve aşağıdaki ayetin hükümleri daha sonra inen ceza ayetleri tarafından yürürlükten kaldırılmıştır. Evli olduğu halde zina eden kadın ve erkeğin cezası idamdır. Bekâr kadın ve erkek zina ettiği takdirde ise yüz sopa vurulmak suretiyle cezalandırılır. Namuslu Mü'min kadınlara zina iftirasında bulunan kişilere ise seksen sopa vurulur.

Ayrıca, Efendimiz (O'na Binler Selam): "Kime bu çirkin eylemden bir şey bulaşırsa onu ortaya dökmesin." (Muvatta) demek suretiyle, zina eylemine hasbelkader şahit olmuş birinin, hiç kimseye bir şey söylememesini tavsiye etmiştir.

16. İçinizden iki kişi fuhuş yaparsa, her iki tarafa ceza verin. Eğer tevbe edip, kendilerini düzeltirlerse onları cezalandırmaktan vazgeçin. Çünkü ALLAH, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

17. ALLAH'ın kabul edeceği tevbe, ancak bilmeden kötülük edip de sonra tez elden tevbe edenlerin tevbesidir. İşte ALLAH bunların tevbesini kabul eder. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Ayetin "bilmeden" ifadesi, insanın o şeyin günah olduğunu bilmemesi durumunu kastetmektedir. Ve böyle durumlarda, ayetin sonunda yer alan, "İşte ALLAH, bunların tevbesini kabul eder" hükmü geçerlidir. Bile bile işlenen günahlara gelince, onlar için de tevbe etmek gerekli ve yararlıdır fakat nasıl bağışlanacakları, Tevbe Suresi'nin 102. ayetinde dile getirilmiştir: "Umulur ki ALLAH, onların tevbesini kabul eder." Bu iki ayet arasındaki fark, açıklama gerektirmeyecek kadar belirgindir. Tevbenin kabulü ise ölüm anına kadardır. Bu konuda, Efendimiz: "Şüphesiz ki ALLAH; can boğaza gelip dayanarak, göğse hırıltı düşmedikçe, kulun tevbesini kabul eder." (Tirmizi), buyurmuştur. Fakat gözden ve kulaktan perdenin kalkmaya başladığı sekerat anından itibaren tevbe kabul edilmez. Çünkü artık ahiret açıkça görülüp, işitilmeye başlanmış ve dolayısıyla bir iman konusu olmaktan çıkıp, bilgi konusu haline dönüşmüştür.

İmam Kurtubi'ye göre tevbenin ALLAH katında geçerli olması, dört şartın yerine getirilmesine bağlıdır. 1: Kalpten pişmanlık duymak, 2: O günahı terk etmiş olmak, 3: Bir daha işlememeye kesin kararlı bulunmak, 4: Bu tevbeyi başkasından değil de ALLAH'tan utanarak yapmış olmak.

18. Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da en sonunda kendilerine ölüm gelip çatınca: "Ben şimdi tevbe ettim." diyenlere ve kâfir olarak ölenlere tevbe (af) yoktur. Onlar için acıklı bir azap hazırlamışızdır.

19. Ey iman edenler! Kadınları miras yoluyla zorla almanız size helal değildir. Açık bir fuhuş işlemedikçe onlara verdiğiniz mehrin bir kısmını ele geçirmek için onları sıkıştırmanız da size helal değildir. Onlarla iyi geçinin. Eğer onlardan hoşlanmazsanız, olabilir ki, ALLAH, hoşunuza gitmeyen bir şeyde çok hayır yaratmıştır.

20. Bir eşin yerine başka bir eş almak istediğiniz takdirde ayrıldığınız eşinize kantarlarca mehir vermiş olsanız da, verdiğinizden hiçbir şeyi geri almayın. (Boşamak için sebep uydurup) İftira ederek ve açık bir

günaha girerek mi onu geri alacaksınız?

Ayet, nikâh karşılığında kadına verilmesi gereken mehrin bir üst sınırı bulunmadığını söylemektedir.

21. Birbirinizle kaynaşmış ve onlar da sizden sağlam bir teminat almışlarken, onu nasıl alabilirsiniz?

22. Geçmişte olanlar bir yana, artık babalarınızın evlendiği kadınlarla evlenmeyin. Çünkü bu fuhuştur, iğrenç bir şeydir ve kötü bir yoldur.

23. Size, anneleriniz, kız çocuklarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren sütanneleriniz, sütkardeşleriniz, eşlerinizin anaları, cinsel ilişkide bulunduğunuz eşlerinizden olan ve sizin evinizde bulunan üvey kızlarınızla evlenmek haram kılınmıştır. Eğer anneleriyle cinsel ilişkide bulunmamış iseniz (kendilerini boşadıktan sonra) onlarla evlenmenizde hiçbir günah yoktur. Kendi öz oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi bir arada almanız da size haram kılındı. Ancak daha önce geçen geçmiştir. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

24. Evli kadınlarla evlenmeniz de haram kılındı. Sahibi bulunduğunuz cariyeler müstesna. Bunlar, ALLAH'ın size farz kıldığı hükümlerdir. Bu sayılanlardan başkalarını, iffetli yaşamak, zina etmemek şartıyla, mal harcayıp mehirlerini vererek nikâhlamanız helaldir. Dikkat edin! Evlenerek beraberliklerinden yararlandığınız kadınlara, belirlenmiş olan mehirlerini verin. Bu, bir haktır. Mehrin kararlaştırılmasından sonra (miktarını azaltıp, çoğaltma konusunda), birbirinizi razı etmenizde bir sakınca yoktur. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz)

25. Sizden kim, hür ve Mü'min kadınlarla evlenmeye güç yetiremezse, sahip olduğunuz Mü'min cariyelerle evlensin. ALLAH, sizin değerinizi imanınızla bilir. Sizler birbirinizdensiniz. Öyleyse, iffetli yaşamaları, zina etmemeleri ve gizli dost da tutmamaları şartıyla, sahiplerinin iznini alarak onlarla evlenin. Onların mehirlerini de güzel bir şekilde verin. Eğer evlendikten sonra zina yaparlarsa onlara, hür kadınlara verilen cezanın yarısı uygulanır. Bu (cariye ile evlenme izni), içinizden günaha düşmekten korkanlar içindir. Sabretmeniz sizin için daha hayırlıdır. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

26. ALLAH size (bilmediklerinizi) açıklamak ve sizi,

sizden önceki (iyi)lerin yollarına iletmek ve günahlarınızı bağışlamak istiyor. ALLAH, Alim'dir, Hakim'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

27. ALLAH, sizin tevbenizi kabul etmek ister. Şehvetlerine uyanlar ise büsbütün yoldan çıkmanızı isterler.

28. ALLAH, üzerinizdeki yükü hafifletmek ister. Çünkü insan zayıf yaratılmıştır.

Efendimiz'den (O'na Binler Selam) en çok hadis rivayet etmiş bulunan Ebu Hüreyre sürekli olarak: "ALLAH'ım! Hırsızlık yapmaktan ve zina etmekten Sana sığınırım!" diye dua etmektedir. Arkadaşlarından biri dayanamayıp sorar: "Sen ki ALLAH Rasülü'nün arkadaşısın, hala zinadan ve hırsızlıktan mı korkuyorsun?" Ebu Hureyre de: "Kendime nasıl güvenebilirim? Şeytan hala sağ!" diye cevap verir. Evet, "insan zayıf yaratılmıştır."

29. Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda meşru olmayan yollarla yemeyin. Karşılıklı rıza ile yapmış olduğunuz ticaret olursa başka. Ve kendinizi öldurmeyin. Doğrusu ALLAH, Rahim'dir (rahmeti sonsuz).

Ayet, intiharı ve cinayeti yasaklarken, "kendinizi" diyor ve Efendimiz de bu ifadeyi açıklamaya yönelik olarak: "Mü'minler, bir tek can gibidirler." (Buhari) buyuruyor.

30. Kim duşmanlık ve haksızlık ile bunu (haram yemeyi ya da öldurmeyi) yaparsa, onu cehenneme sokarız. Bu, ALLAH'a kolaydır.

31. Eğer size yasaklanan buyuk gunahlardan kaçınırsanız, kuçuk gunahlarınızı orteriz ve sizi şerefli bir makama koyarız.

Çeşitli hadislerde büyük günah kabul edilen eylemler sayılmıştır. Önce bunları topluca görelim: "Haksız yere insan öldurmek, ana-babaya kötü davranmak, zina etmek, yalan yere şahitlik yapmak, yalan yere yemin etmek, namuslu kadınlara zina iftirasında bulunmak, büyü yapmak ya da yaptırmak, savaştan kaçmak, yetim malı yemek, faiz almak ya da vermek, içki içmek, kumar oynamak, hırsızlık yapmak ve toplumsal duzeni bozmak (yani anarşi ve bozgunculuk)." Fakat bu listenin dışında kalıp da otomatik olarak küçük günah kategorisine girdiği düşünülebilecek bir eylem de, üzerinde ısrar edildiği takdirde büyük günah haline dönüşebilir. Örneğin, harama bakmak.

32. ALLAH'ın sizi birbirinizden ustun kıldığı şeylere göz dikmeyin. Erkeklere de kazandıklarından bir pay vardır,

kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır. ALLAH'tan O'nun lutfunu isteyin. ALLAH, Alim'dir (her şeyi bilen).

"göz dikmeyin" Efendimiz (O'na Binler Selam) der: "Bir kimse din kardeşinin talip olduğu kıza talip olmasın, kardeşinin pazarlığı üzerine pazarlık yapmasın ve bir kadın da, yerine geçmek için din kardeşinin boşanmasını istemesin." (Buhari) buyurmuştur.

"ALLAH'tan O'nun lütfunu isteyin." Efendimiz: "Kim ALLAH'tan hiçbir dilekte bulunmazsa, ALLAH ona gazap eder." (Tirmizi) buyuruyor.

33. Ana, baba ve akrabaların bıraktıkları her şey için mirasçılar belirledik. Yeminlerinizin bağladığı kimselere de paylarını verin. Çünkü ALLAH, Şahîd'dir (her şeye şahid).

34. Erkekler, kadınlara hâkimdirler. Çünkü ALLAH kimini, kiminden üstün kılmıştır. Erkekler ise mallarından harcamaktadırlar. İyi kadınlar, itaatkâr olanlar ve ALLAH'ın korunmasını emrettiği şeyleri, kocalarının bulunmadığı zamanlarda da koruyanlardır. Hırçınlık etmelerinden korktuğunuz kadınlara öğüt verin, yataklarından ayrılın ve (vazgeçmezlerse) onları dövün. Eğer size itaat ederlerse, onlara yüklenmek için bir neden aramayın. ALLAH, Azîz'dir, Kebîr'dir (her şeye üstün, büyüklüğü sonsuz).

Ayetin "kadınları... dövün" ifadesi bir emir ya da tavsiye değil, sınır ve ruhsattır. Yani hiç kimsenin hanımını kendine göre her gerekli gördüğü zamanda dövemeyeceğini, bu işin ancak ayette bildirilen süreç bir bütün olarak yerine getirildikten sonra gerçekleşebileceğini haber vermektedir. Bu noktada akla "Kur'an, kadınların dövülmesini toptan yasaklayamaz mıydı?" sorusu gelebilir. Yasaklayabilirdi ama bu gerçekçi olmazdı. Kadınlar yine de dayak yemeye devam ederlerdi. Nitekim Batılı ve seküler toplumlarda ya da bizimki gibi karışık toplumların sekülerleşmiş kesimlerinde kadına uygulanan şiddette bir azalma gözlenmemektedir. Ve bu gerçeğe rağmen Kur'an, saf idealistçe bir yaklaşımla kadının dövülmesini toptan yasaklaması durumunda, bu konuda bir sınır ve ölçü de koyamayacağından, sonuç Müslüman kadının aleyhine tecelli ederdi. Tamamen kocalarının insafına terkedilmiş olurlardı. Fakat dövmede detaylı sınırlar getirilmiş, örneğin yüze vurulması, alet kullanılması ve bunların dışında da her türlü sertlik yasaklanmıştır. Efendimiz bu konuda: "İçinizden biri, köle döver gibi karısını dövüp, sonra da gece onunla yatabilir mi?" (Buhari, Müslim) buyurmuştur. Böylelikle Kur'an'ın kadının dövülebileceği ruhsatı, fiziki olmaktan çok psikolojik bir

nitelik arzetmektedir. Ayrıca Kur'an ve Sünnet'in bir bütün olarak ele alındığında, erkeği eşine karşı şefkatli ve hassas olmaya teşvik ettiği görülür. Örneğin Efendimiz'in Veda Hutbesinde: "Kadınlar sizin üzerinizde ALLAH'ın bir emanetidir" demesi gibi. Ve bu sistem içinde terbiye olmuş dindar bir erkeğin, eşine karşı herhangi bir laik/seküler hemcinsinden çok daha sabırlı, şefkatli ve anlayışlı olacağı kesindir. Toplumun muhafazakâr kesimlerinde zaman zaman gözlemlenen "aile içi erkek sertlikleri"nin sorumlusu ise din değil kültürdür. Daha doğrusu bu tür olaylar, dini kültürün yerine kültürün dininin geçmesinin bir sonucudur. O nedenle İslam'a fatura edilemezler.

35. Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından endişe duyarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden bir hakem gönderin. İki taraf işi düzeltmek isterlerse, ALLAH onların arasını bulur. Şüphesiz ALLAH Alîm'dir, Habîr'dir (her şeyi bilen, her şeyden haberdar).

36. ALLAH'a ibadet edin. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya iyilik edin. Akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara (köle, hizmetçi, işçi, çalışan) da iyilik edin. ALLAH, kendini beğenen ve kibirli insanları sevmez.

Başka ayetlerde de örnekleri olduğu üzere, ALLAH'a ibadet ve iman emrinin hemen yanına "Ana-babaya iyilik edin" emrinin getirilmesi, konuya ALLAH'ın verdiği değeri göstermesi açısından oldukça anlamlıdır. "Akrabaya..." Hadis: "Yoksula sadaka vermek sadece sadaka vermektir. Akrabaya sadaka vermek (zekât da dâhil, her çeşit yardım) ise iki şeydir. Hem sadaka vermek, hem de akrabalık bağını devam ettirmek..." (Tirmizi). "yetimlere..." Hadis: "Kendi akrabası olsun, yabancı olsun bir yetimi bakıp besleyen ile ben, cennette işte şunlar gibi yan yana olacağız." (Efendimiz, bunu söylerken iki parmağını yan yana getirdi.) (Müslim). "yoksullara..." "Bir dul kadının ve yoksulun yardımına koşan kimse, ALLAH yolunda cihad eden kimse gibidir." (Buhari). "komşuya..." Hadis: "ALLAH'a ve ahirete iman eden kimse komşusuna eziyet etmesin." (Buhari). Bazı alimler, "ellerinizin altında bulunanlar" ifadesinden kastedilenin, insanın elinin altındaki bütün canlılar olduğunu söylemişlerdir.

37. Bunlar, cimrilik ederler ve insanlara da cimriliği tavsiye ederler. ALLAH'ın lütfundan kendilerine vermiş olduğu nimeti gizlerler. Biz de o kâfirlere alçaltıcı bir azap

hazırladık.

38. Bunlar, mallarını insanlara gösteriş için harcarlar. ALLAH'a ve ahiret gününe iman etmezler. Şeytan kimin arkadaşı olursa, o ne kötü bir arkadaştır!

39. ALLAH'a ve ahiret gününe iman edip de, ALLAH'ın kendilerine verdiğinden (O'nun yolunda) harcasalardı ne olurdu sanki! ALLAH onları çok iyi bilendir.

40. Şüphesiz ki ALLAH zerre kadar haksızlık etmez. Yapılan bir iyiliği kat kat arttırır ve sahibine Kendi katından da büyük bir mükâfat verir.

Efendimiz (O'na Binler Selam), kâfirin ve Mü'minin iyiliklerinin nasıl değerlendirileceği konusunda şu açıklamayı yapmıştır: "Şüphesiz ki ALLAH, bir Mü'minin yaptığı iyiliğini boşa çıkartarak ona zulmetmez. Çünkü Mü'mine o iyiliği ile dünyada rızık verilir. Ahirette de onunla mükâfatlandırılır. Kâfire gelince, ALLAH için yaptığı iyi amelleriyle dünyada yedirilip, içirilir. Ahirete gittiğinde ise onun için mükâfatlandırılacağı hiçbir ameli kalmaz." (Müslim) Ayrıca Ebu Hüreyre'den gelen rivayetler Mü'minler için bazı sevapların iki milyon kata katar artırılacağını bildirmektedir.

41. Her ümmetten bir şahit, seni de onlara şahit getirdiğimizde halleri nice olacak?

42. O gün peygambere isyan edip, inkâr edenler, yerle bir olmayı isterler. Ve ALLAH'tan hiçbir haberi gizleyemezler.

43. Ey iman edenler! Sarhoşken, ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın! Yolculuk dışında cünüp iken de gusletmedikçe namaza yaklaşmayın. Eğer hasta ya da yolculukta iseniz ya da tuvaletten gelmiş ya da hanımlarınızla yatmış olurda gusledecek su bulamazsanız o zaman temiz toprakla teyemmüm edin: Yüzlerinize ve ellerinize sürün. Şüphesiz ALLAH Afüvv'dür, Gafûr'dur (günahları yok eden, bağışlaması sonsuz).

Ayetin, "Sarhoşken ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın!" kısmının hükmü, Maide Suresi'nin 90. ayeti ile yürürlükten kaldırılmış ve içki tamamen haram kılınmıştır.

Aşırı soğuk, su bulunmaması, hastalık, misafirlik (mahcubiyetten ev sahibine banyo yapması gerektiğini söyleyememe durumu) ve yolculuk gibi nedenlerden ötürü, bildiğimiz şekilde abdest alma ya da gusül abdesti alma imkânları bulunmadığı zamanlarda teyemmüm edilebilir. Bunun için niyet edip iki eli temiz toprak ya da doğal toprak niteliğini koruyan başka bir cisim (kaya parçası,

cilalanmamış ham mermer ya da ahşap yüzeyi, kiremit, tuğla, plastik ya da saten katkısı olmayan kireç badanalı duvar gibi) üzerine sürüp, yüz meshedilir ve ikinci bir kez daha sürdükten sonra da dirseklere kadar kollar meshedilir.

44. Kendilerine Kitap'tan pay verilenleri görmüyor musun? Sapıklığı satın alıyorlar ve sizin de yoldan çıkmanızı istiyorlar.

45. ALLAH, düşmanlarınızı sizden daha iyi bilir. Dost olarak da, yardımcı olarak da ALLAH yeter.

46. yahudilerden bir kısmı kelimeleri yerlerinden değiştirirler, dillerini eğip bükerek ve dine saldırarak: "İşittik ve karşı geldik.", "Dinle! Dinlemez olası!", "Raina!" derler. Eğer onlar: "İşittik ve itaat ettik, dinle ve bizi gözet." deselerdi, kendileri için daha hayırlı ve daha doğru olacaktı. Fakat küfürleri sebebiyle ALLAH, onları lanetlemiştir. Artık çok az inanırlar.

" 'Raina!' derler" Arapça'da, "bize bak!" anlamında; İbranice'de ise kaba bir söz.

47. Ey Kitap ehli! Biz, bazı yüzleri silip, dümdüz ederek önünü arkasına çevirmeden ya da cumartesi halkına lanet ettiğimiz gibi lanetlemeden önce yanınızdaki Kitapları tasdik etmek üzere indirdiğimiz bu Kitab'a da iman edin. ALLAH'ın emri mutlaka yerine gelecektir.

Ayet, kıyamete kadar geçecek süre içerisinde bazı yahudilere, İslam ve Kur'an düşmanlıklarından ötürü verilecek bir kısım cezaları bildiriyor. Maymun ve domuz olma ayrıca yüzün silinerek enseye döndürülmesi. Bu cezalarla kastedilen, manevi ve mecazi bir anlam olabileceği gibi doğrudan maddi/fiziki anlam da kastedilmiş olabilir. Çünkü ALLAH'ın iradesinin ve kudretinin sınırı yoktur.

48. Şüphesiz ki ALLAH, Kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bundan başka günahları, dilediğine bağışlar. Kim ALLAH'a ortak koşarsa, büyük bir günah ile iftira etmiş olur.

Ayetin, "Şüphesiz ki ALLAH, Kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz" ifadesi; ALLAH, bunu Kendiliğinden bağışlamaz, mutlaka kulun bu sapkınlığına tevbe etmesi gerekir anlamındadır. Dolayısıyla, ALLAH, Kendisine ortak koşma dışında kalan günahları, kul farkında olmadığı ya da unuttuğundan ötürü tevbe etmese bile, dilerse bağışlayabilir. Bu da ALLAH'ın rahmet ve bağışlayıcılığının sonsuz oluşunun ne demek olduğu hakkında net fikir veren bir örnektir. Hz. Ömer'in oğlu ve Efendimiz'in (O'na Binler Selam)

kayınbiraderi Abdullah: "Biz, içimizden birisi büyük günah işlemiş olarak öldüğü takdirde, onun cehennemliklerden olduğuna inanıyorduk. Bu ayet inince düşüncemizi değiştirdik." demiştir.

49. Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi? Hayır! Ancak ALLAH dilediğini temize çıkarır. Ve hiç kimseye kıl kadar haksızlık edilmez.

"Kendini temize çıkarmaktan" kasıt kendini övme ve ALLAH'ın seçkin kulu sayma, günahsız olduğunu, kalbinin çok temiz olduğunu vb. iddia etmedir. Ve aşağıdaki ayet bu durumun ALLAH katında ne denli çirkin karşılandığını dile getirmektedir.

50. Bak! Nasıl da ALLAH adına yalan uydurup O'na iftira ediyorlar! Apaçık bir günah olarak bu (onlara) yeter.

51. Kendilerine Kitap'tan bir pay verilenleri görmüyor musun? Onlar, puta ve tağuta inanıyorlar ve kâfirler için de: "Bunlar, Mü'minlerden daha doğru yoldadır." diyorlar.

Ayet, bir ALLAH kanunundan daha haber veriyor. yahudi ve hristiyanların, Müslümanlar ile başka herhangi bir inanç topluluğu arasında bir tercih yapma durumunda kaldıklarında, çıkarları Müslümanların hasmı olan kâfirleri desteklemelerini gerektiriyorsa, hiç tereddüt etmeden bunu yapacaklarını ve bu arada hakkın hatırını hiç gözetmeyeceklerini haber veriyor.

52. İşte onlar, ALLAH'ın lanetlediği insanlardır. ALLAH, kimi lanetlerse, artık onun için hiçbir yardımcı bulamazsın.

53. Yoksa onların mülkten (hükümranlık) bir payları mı var? Eğer öyle olsaydı, insanlara, çekirdek filizi kadar bir şey bile vermezlerdi.

54. Yoksa onlar, ALLAH'ın lütfundan verdiği şeyler için insanlara haset mi ediyorlar? Oysa Biz, İbrahim soyuna da Kitap ve hikmet vermiş, onlara büyük bir hükümranlık bağışlamıştık.

55. Onların bir kısmı İbrahim'e inandı, bir kısmı da yüz çevirdi. Öylesine de çılgın alevli cehennem yetti.

56. Ayetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek, ateşe atacağız. Derileri yandıkça, azapları artsın diye, onların derilerini değiştireceğiz. Şüphesiz ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

"Ayetlerimiz"den kasıt, Kur'an ayetleri, peygamberlerin mucizeleri ve Kâinat Kitabı'nın ayetleri yani doğayı oluşturan bütün varlıklar ve olaylardır.

"derilerini değiştireceğiz" mecazi değil gerçektir. Tekrar hatırlatalım, Kur'an'daki ahiret tasvirlerinin tümü gerçeği ifade

eder.

57. İman edip, salih amel işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) ise, içinden nehirler akan cennetlere koyacağız. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Orada onlara, tertemiz eşler vardır. Ve onları koyu (eşsiz) bir gölgeye koyacağız.

"koyu (eşsiz) bir gölge" tam ve daimi nimet anlamındadır.

58. ALLAH size emanetleri layık olana vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman da adaletle hükmetmenizi emreder. ALLAH size ne kadar güzel öğütler veriyor! Şüphesiz ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

59. Ey iman edenler! ALLAH'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan yöneticilere de itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, ALLAH'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız, onu ALLAH'a ve Rasûlü'ne götürün. Bu, daha hayırlı ve sonuç bakımından da daha güzeldir.

Bu ayetin açık emrine göre, Mü'minler kendi aralarındaki her tür sorunun çözümünü, Kur'an ve Sünnet'te aramalıdır. Hakem olarak önyargısız ve samimi bir biçimde onlara başvurmalıdır.

Ayrıca bu ayet, İslam'ın siyaset felsefesinin temel kurallarından birini ortaya koymaktadır: Yöneticilerin itaati hak edebilmeleri için sahip bulunmaları gereken birinci nitelik, Müslüman olmalarıdır. Yani gerçekten Müslüman olmaları. Farzları yerine getirip haramlardan kaçınan, yönetirken de Kur'an ve Sünneti ölçü alan... Yoksa Kur'an'a dayanarak, insanlardan itaat beklemeye hakları yoktur. Müslümanların da öylelerine itaat etmeye mecburiyetleri yoktur.

Rasûlullah'a itaat ise o hayatta iken şahsına, vefat ettikten sonra da Sünnet'ine itaat etmek demektir. Bu noktada günümüzü çok ilgilendiren, adeta mucize gibi bir hadis karşımıza çıkmaktadır: "Sizden herhangi birinizi koltuğuna kurulmuş ve ayak ayaküstüne atmış bir durumda, benim emirlerimden ya da yasaklarımdan biri kendisine haber verildiğinde: 'Biz bunu bilmeyiz sadece ALLAH'ın Kitabı'na uyarız dediğini görmeyeyim.' " (Ebu Davud) "Hadisler uydurulmuştur, Hz. Muhammed tarihi bir kişilikti ve günümüz için pratik bir değeri yoktur, İslam'ın temeli ise sadece Kur'an'dır." diyenlerin dikkatine!...

"anlaşmazlığa düşerseniz... onu ALLAH'a ve Rasûlü'ne götürün." Toplum ile yöneticiler arasında oluşacak anlaşmazlıklar, Kur'an ve Sünnet'in hakemliğiyle çözülmelidir. Bunun pratiğe dönüşmüş şekli ise bireysel ve küçük olaylarda İslam mahkemelerinin ve İslam

hakimlerinin, büyük çaplı toplumsal ve siyasi sorunlarda ise, bu işle görevli, Kur'an ve Sünnet konusunda yetkin ve takva sahibi bir alimler kurulunun hakemlik yapmasıdır. Böylelikle yöneticiler ile toplum arasında kurumlaşmış bir ulema organı, hakem ve denge rolünü üstlenmek suretiyle, yöneticilerin yetkilerini kötüye kullanıp, rejimin diktaya kayması engellenmiş olur. Zaten yöneticiler açıkça haram olan bir şeyin yapılmasını emrettiklerinde, kendi kendilerini azletmiş gibi olurlar. Çünkü yönetilenlerden onlara itaat sorumluluğu kalkar. Efendimiz bu konuda: "Bir kötülüğün yapılması emredildiğinde, bunu dinlemek de itaat etmek de yoktur." buyurmuştur.

Elmalılı'ya göre: "Dikkat edilmesi gerekir ki, ALLAH ve Rasûlü hakkında itaat, mutlak bir itaat olarak açıkça söylendiği halde, yönetici hakkında itaat Peygambere gönderme yapılarak ve tamamen Peygambere itaate dayandırılarak emredilmiş ve bu şekilde, ALLAH'a ve O'nun Rasûlü'ne itaat etme sınırları içinde yöneticilere gösterilecek itaatin hem aynı kuvvette olduğu gösterilmiş, hem de yöneticilere itaat ediyorum diyerek ALLAH'a ve O'nun Rasûlü'ne yapılabilecek isyanlar ayetin hükmünün dışında tutulmuştur."

60. Sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Tağuta inanmamaları emredilmiş olmasına rağmen, yine de tağutun önünde muhakeme olunmalarını istiyorlar. Şeytan da onları iyice saptırmak istiyor.

Mevdudi'ye göre: "Bu ayetteki 'tağut' kelimesi, ilahi olmayan hükümlere göre kararlar veren otorite anlamına gelir. Aynı zamanda ALLAH'ı tek hakim, Rasûlü'nü de nihai otorite olarak tanımayan hüküm sistemini de kasteder."

61. Onlara: "ALLAH'ın indirdiğine ve peygambere gelin." dendiğinde, münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün.

62. Fakat elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir felaket gelince hemen sana gelirler de: "Biz sadece iyilik etmek ve ara bulmak istedik." diye ALLAH'a yemin ederler.

63. ALLAH, onların kalplerinde olanı bilir. Onlara aldırma, kendilerine öğüt ver ve onların içlerine işleyecek güzel sözler söyle.

64. Biz her peygamberi, ancak ALLAH'ın izniyle kendisine itaat edilmesi için gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri (günah işledikleri) zaman sana gelseler de

ALLAH'tan af dileseler, Rasûl de onların bağışlanmasını isteseydi elbette ALLAH'ı Tevvab ve Rahim bulurlardı (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

Günahlarımızın affı için dua ederken Efendimiz'i o duanın kabulüne vesile yapmak gerekir. Ayrıca, ayet samimi olarak ve pişmanlık hissederek yapılan tevbelerin ALLAH tarafından kabul edileceğini müjdelemektedir.

65. Hayır! Rabbine yemin olsun ki, onlar, aralarında çıkan çekişmelerde seni hakem yapıp, sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir burukluk duymadan, tam anlamıyla teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.

Ayet, Müslüman bir kişinin Efendimiz'in de üzerinde olan bir otorite ya da bir önder kabul etmesinin imkânsızlığını ortaya koyuyor. Ve bu durum sadece manevi konularla sınırlı da değildir. Dünyayı ve ahireti oluşturan her şeyde bir Mü'min için tek ve gerçek önder ancak Hz. Muhammed (O'na Binler Selam) olabilir.

66. Eğer onlara: "Kendinizi öldürün ya da yurtlarınızdan çıkın." diye emretmiş olsaydık, içlerinden çok azı hariç, bunu yapmazlardı. Ama kendilerine öğütlenenleri yapsalardı, elbette kendileri için daha iyi ve daha sağlam olurdu.

67. Ve o zaman elbette onlara, katımızdan büyük bir mükâfat verirdik.

68. Ve onları elbette doğru bir yola iletirdik.

69. Kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat ederse, işte onlar, ALLAH'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehidler (şahidler) ve salihlerle beraberdir. Onlar ne güzel arkadaştır.

Bu ayetin özel bir önemi vardır. Çünkü Mü'minler arasındaki manevi rütbeleri açıklıyor. Peygamberliğin ne demek olduğu malum... Sıddık; bütün benliğiyle ALLAH'a ve O'nun dinine teslim olmuş, her ne pahasına olursa olsun İslam'ın emir ve gereklerine karşı çıkmayan hatta böyle bir şeyi hayalinden bile geçirmeyen kişidir. Mükemmel örneği Hz. Ebubekir tarafından verilmiştir. Şehid ya da şahid; ALLAH'ın ve İslam'ın hak (gerçek) olduğuna kendi varlığıyla bir delil oluşturacak şekilde, İslam'ı bir inanç, düşünce ve yaşama biçimi olarak içselleştirmiş kişidir. Şahid, takva ve kişiliğiyle insanların imreneceği, birbirlerine "İşte Müslüman böyle olur!" diyerek parmakla göstereceği kişidir. Şehidler, en değerli varlıkları olan canlarını, ALLAH ve İslam için verdiklerinden ötürü bu kategoriye dâhil edilmiştir. Ve salih de; İslam'ı yaşamada ara vermeyen kişidir. Günümüzde ne yazık ki çok sayıda rastlanan

ve bir süre namaz kılıp sonra bir süre bırakan ve sonra aynı gelgitleri bütün yaşamı boyunca defalarca tekrarlayan insanlar, bir Mü'min olabilseler bile bu özellikleri nedeniyle salih olamazlar.

Ayrıca ayet, cennetin hangi tabakasında olursa olsun herkesin birbirini görebileceğine ve ziyaret edebileceğine işaret etmektedir.

70. Bu nimet ALLAH'tandır. Bilen olarak ALLAH yeter.

71. Ey iman edenler! Önleminizi alın. Savaşa bölük bölük ya da (gerektiğinde) hep birlikte çıkın.

72. İçinizden bazıları vardır ki, (cihat konusunda) çok yavaş davranırlar. Eğer size bir felaket erişirse: "ALLAH, bana lütfetti de, onlarla beraber bulunmadım." derler.

73. Ama ALLAH'tan size bir nimet erişirse, sanki daha önce kendisiyle sizin aranızda hiç tanışıklık yokmuş gibi: "Keşke ben de onlarla beraber olaydım da büyük ganimete konaydım." derler.

74. O halde, dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar, ALLAH yolunda savaşsınlar. Kim ALLAH yolunda savaşır da öldürülür ya da galip gelirse, Biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.

75. Size ne oldu ki ALLAH yolunda ve: "Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan şu şehirden çıkar. Bize katından bir koruyucu ver. Bize katından bir yardımcı ver." diyen zavallı erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?

Ayet, sıkıntı ve şiddet zamanlarında çocuklara dua ettirilmesinin özel bir önemi olduğuna dikkat çekiyor. Ayrıca dünyanın neresinde olursa olsun ve dini ne olursa olsun zulüm ve haksızlığa uğrayan herkesin hakkını savunmak, Mü'minlerin üzerinde bir görevdir. Savaşmak pahasına olsa bile...

76. İman edenler, ALLAH yolunda savaşsınlar. Kâfirler de tağut (şeytan, İslam dışı davalar) yolunda savaşırlar. Öyle ise, şeytanın dostlarına karşı savaşın. Şüphe yok ki şeytanın hilesi zayıftır.

"şeytanın hilesi zayıftır." Muhammed Esed'e göre: "O, ancak insanın bilerek ve isteyerek yanlış bir hareket tarzı seçmesi suretiyle gerçeklik kazanır."

77. Kendilerine: "Ellerinizi savaştan çekin, namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin!" denilen kimseleri görmedin mi? Sonra onlara savaş farz kılınınca, hemen içlerinden bir grup, insanlardan ALLAH'tan korkar gibi, hatta daha fazla korkmaya başladılar da: "Rabbimiz! Niçin bize savaşı farz kıldın? Bize biraz daha süre tanısan olmaz mıydı?" dediler. Onlara de ki: "Dünya zevki çok azdır. ALLAH'a karşı saygılı

(muttaki) olanlar için ahiret daha iyidir. Size kıl kadar haksızlık edilmez."

"ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlar için ahiret daha iyidir." İbrahim Edhem bu konuda: "Kim ALLAH'ın katındaki yerini bilmek isterse, ALLAH'ın kendisinin kalbindeki yerine baksın." der.

78. Nerede olursanız olun, sağlam kaleler içinde de bulunsanız yine ölüm size ulaşır. Kendilerine bir iyilik erişirse: "Bu, ALLAH'tandır!" derler. Başlarına bir kötülük gelince de: "Bu, sendendir!" derler. De ki: "Hepsi ALLAH'tandır!" Bu insanlara ne oluyor ki bir türlü laf anlamaya yanaşmıyorlar.

"Hepsi ALLAH'tandır!" Örneğin, soğuğu yaratan ALLAH'tır fakat iyi giyinmediği için hastalığa neden olan insanın kendisidir.

79. Ey insan! Sana gelen her iyilik ALLAH'tandır. Sana gelen her kötülük de nefsindendir. Seni, bütün insanlara elçi gönderdik. Ve buna şahit olarak ALLAH yeter.

Bütün iyilikler ALLAH'ın karşılıksız lütfudur. Ve biz yaptığımız ibadetlerle henüz doğarken aldığımız vücut ve hayat nimetlerinin bile karşılığını ödemiş olmuyoruz ki o ibadetlere karşılık Rabbimizin bize yapacağı iyilikleri hak etmiş olalım. Fakat başımıza gelen her kötülük, bizim işlediğimiz bir günahın uyarısı ya da cezasıdır. Ve sebebi biz olduğumuz için de bütün kötülükler bizim yüzümüzdendir. Efendimiz: "Her Müslümanın başına gelen bütün bela, sıkıntı ve hastalıklar hatta canını yakan bir diken ve ayakkabısının bağının kopmasına varıncaya kadar, mutlaka onun işlediği bir günahın sonucudur. ALLAH'ın bağışlamaları ise bunlardan daha fazladır (yani her hatası cezalandırılmaz, çoğu affedilir)." (Müslim) buyurmuştur.

80. Kim Rasûle itaat ederse, ALLAH'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse, Biz, seni onların başına bekçi göndermedik!

Ayet, bazılarının iddia ettiklerinin aksine, Efendimiz'in hata ve günahtan korunmuş olduğunun kanıtıdır. Öyle olmasaydı, ALLAH, ona itaati, Kendisine itaat olarak nitelendirmezdi.

81. "Başüstüne!" derler. Fakat senin yanından ayrıldıkları zaman, onlardan bir güruh, gece karanlığında senin söylediklerinin tersine planlar kurarlar. ALLAH onların o gizli planlarını bir bir kaydediyor. Sen de onlara aldırma ve ALLAH'a dayan. Sana vekil olarak ALLAH yeter.

82. Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Eğer o ALLAH'tan başkası tarafından indirilmiş olsaydı, onda birbirini

tutmayan çok şeyler bulurlardı.

Oysa yer yer örneklemeye çalıştığımız üzere, Kur'an, 23 sene boyunca ve yüzlerce parça halinde indirilmiş olmasına rağmen, bütünselliği, iç uyumu ve kendi kendini açıklaması (tefsir etmesi) ndeki mükemmelliğine bakıldığında, bir defada ve tek parça halinde inmiş dedirtecek kadar kusursuzdur.

83. Onlara, güven ya da korkuya dair bir haber gelse, onu yayarlar. Oysa onu Peygambere ve aralarında yetkili kişilere götürselerdi, aralarından işin iç yüzünü araştırıp çıkaranlar, onun ne olduğunu bilirlerdi. Eğer ALLAH'ın lütfu ve rahmeti üzerinizde olmasaydı, çok azınız hariç, hepiniz şeytana uymuş gitmiştiniz.

Ayet, Mü'minlere, bozguncu faaliyet ve dedikodular (kara propaganda, ajitasyon, dezenformasyon vb.) karşısında ne yapılması gerektiğini öğretiyor. Bu nitelikte bir haber ya da bilgiye sahip olan herkes, kesinlikle bir başkasına söylemeden, onu derhal sorumlu ve yetkili kişilere haber vermelidir. Böylece, bu psikolojik saldırıya karşı alınacak tedbirler bir an önce hazırlanacak ve Mü'min toplumu da ondan asgari zarar görmüş olacaktır.

"aralarında yetkili kişiler" ifadesi Müslümanlara, bu tür psikolojik savaş eylemlerine karşı özel kurumlar oluşturma görevi yüklemektedir.

Elmalılı'ya göre: "Burada gazetecilerin de hallerine temas eden bir hatırlatma vardır."

84. Artık ALLAH yolunda savaş. Sen sadece kendinden sorumlusun. Mü'minleri de savaşa teşvik et. Umulur ki ALLAH kâfirlerin gücünü kırar. ALLAH en güçlü ve cezalandırması da en çetin olandır.

85. Kim güzel bir işe aracılık ederse, onun da o güzel işten bir payı vardır. Kim de kötü bir işe aracılık ederse, onun da o kötü işten bir payı vardır. ALLAH, her şeyin karşılığını vericidir.

Yani neden olan, eylemi gerçekleştiren gibidir. Ve bu ALLAH kanununun gereği olarak, insanlar arasında ilk cinayeti işleyen Kabil, kıyamete kadar işlenen bütün cinayetlerden bir hisse almaktadır. Çünkü bir insanın başka bir insanı haksız yere öldürebileceği fikri onun gerçekleştirdiği eylemden doğmuştur. Deyim yerindeyse cinayet çığırını o açmıştır. Ve böylece kendinden sonraki bütün tekrarlardan da bir hisseye! sahip olmuştur. Tabii ayetin açıkça belirttiği üzere bütün iyilikler ve hayırlar için de aynı kanun geçerlidir.

Ayrıca bir Mü'mine dua etmek de bu ayetin kapsamı dâhilindedir. Çünkü kardeşine dua eden kişi onunla ALLAH arasında aracılık ediyor demektir. Efendimiz bu konuda: "Kim bir Müslüman kardeşine onun bulunmadığı bir ortamda dua ederse, duası kabul edilir ve bir melek ona 'sana da aynısı' der." (Müslim) buyurmuştur.

Her durumda alemlerin Rabbi olan ALLAH'a hamd olsun!

86. Size selam verildiği zaman, siz de, ondan daha güzeliyle karşılık verin. Ya da aynısıyla karşılık verin. Şüphesiz ALLAH, Hasîb'dir (amellerin karşılığını hesaplayıp veren).

Selam vermenin temel anlamı karşıdaki kişiye: "Benden emin olabilirsin." demektir ve ALLAH'ın ona afiyet, esenlik vermesi için dua etmektir.

"daha güzeliyle" Örneğin: "Esselamü aleyküm" diyene "Ve aleyküm selam ve Rahmetullah" şeklinde cevap vermek... Selam vermek sünnet, almak ise farzdır. ALLAH, Kur'an'da 12 yerde Mü'minlere selam vermiştir. Efendimiz de selamın şekliyle ilgili olarak: "Sünnet olan; binekli olanın yaya olana, küçüğün büyüğe, az sayıda olanların çok sayıda olanlara, ayakta olanın oturana selam vermesidir." (Müslim) buyurmuştur. Mezarda yatanlara da selam vermek sünnettir.

Ve başka hiçbir selam ifadesi "Selamün aleyküm" kelimelerinin yerini tutmaz.

87. ALLAH ki, ondan başka ilah yoktur. Kıyamet gününde sizi mutlaka bir araya toplayacaktır. Bunda şüphe yoktur. ALLAH'tan daha doğru sözlü kim olabilir?

88. Size ne oldu ki münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Oysa ALLAH onları, yaptıkları yüzünden baş aşağı etmiştir. ALLAH'ın saptırdığını doğru yola getirmek mi istiyorsunuz? ALLAH'ın saptırdığı kimse için asla yol bulamazsın.

89. Sizin de, kendileri gibi inkâr etmenizi istediler ki onlarla eşit olasınız. O halde, onlar da ALLAH yolunda hicret edinceye kadar, onlardan hiçbirini dost edinmeyin. Eğer aldırmazlarsa, onları yakalayın. Nerede bulursanız öldürün. Ve hiçbirini dost ve yardımcı edinmeyin.

90. Ancak sizinle aralarında anlaşma bulunan bir topluma sığınanlar ya da ne sizinle ne de kendi toplumlarıyla savaşmak istemediklerinden göğüsleri daralarak size gelenler hariç. ALLAH dileseydi onları sizin başınıza bela ederdi de, sizinle savaşırlardı. Artık onlar,

sizden uzak dururlar, sizinle savaşmazlar ve size barış teklif ederlerse bu durumda ALLAH size, onların aleyhinde bir yola girme hakkı vermemiştir.

91. Başka birtakım insanlar da bulacaksınız ki, hem sizden hem de kendi toplumlarından emin olmak isterler. Ama ne zaman fitneye götürülseler (Müslümanlarla savaşmaya çağrılsalar), ona baş aşağı dalarlar. Eğer onlar sizden uzak durmazlar, sizinle barış içinde yaşamak istemezler ve ellerini sizden çekmezlerse onları yakalayın ve bulduğunuz yerde öldürün. İşte onlar aleyhine size apaçık bir yetki verdik.

92. Yanlışlık dışında bir Mü'min, bir Mü'mini öldüremez. Yanlışlıkla bir Mü'mini öldüren kimsenin, Mü'min bir köle azat etmesi ve öldürenin ailesine de bir diyet vermesi gerekir. Eğer ölenin ailesi bağışlarsa başka. Eğer yanlışlıkla öldürülen Mü'min olduğu halde, size düşman olan bir toplumdan ise, Mü'min bir köle azat etmek gerekir. Eğer sizinle kendileri arasında anlaşma bulunan bir toplumdan ise ailesine verilecek bir diyet ve Mü'min bir köle azat etmek gerekir. Bunları bulamayan kimsenin, ALLAH tarafından tevbesinin kabulü için ardarda iki ay oruç tutması gerekir. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

93. Kim bir Mü'mini kasten öldürürse, onun cezası, içinde sonsuza kadar kalacağı cehennemdir. ALLAH ona gazap etmiş, onu lanetlemiş ve ona büyük bir azap hazırlamıştır.

Efendimiz: "ALLAH katında, dünyanın yıkılıp gitmesi, bir Müslümanın öldürülmesinden daha hafiftir." (Tirmizi) ve "Bir Müslümanın öldürülmesine yarım kelimeyle bile olsa yardım eden kimse, kıyamet gününde alnına: 'ALLAH'ın rahmetinden ümidini kesmiştir.' yazılmış olarak gelir." (İbn Mace) buyurmuştur.

"cezası, içinde sonsuza kadar kalacağı cehennemdir." O yaptığı şeyle bu cezayı hak etmiştir fakat ALLAH, rahmeti sayesinde hak edilmiş bu cezayı katil olan Mü'min kuluna vermez; daha hafif bir ceza ile muamele eder. Çünkü bu surenin 48. ayetinde gördüğümüz üzere cehennemde sonsuza kadar kalma cezası sadece kâfirlere verilmektedir. Ayrıca bir Mü'minin canını haksız yere almayı helal saymak da kişiyi kâfir yapar. O zaman ayetin kelimelerinde dile getirilen hüküm tam olarak yerini bulmuş olur.

94. Ey iman edenler! ALLAH yolunda savaşa çıktığınız zaman, iyi anlayıp, dinleyin! Size selam verene, dünya

hayatının geçici çıkarlarına göz dikerek: "Sen Mü'min değilsin!" demeyin. Unutmayın ki ALLAH katında sayısız ganimetler vardır. Önceden siz de öyleydiniz. ALLAH size lütfetti (Mü'min oldunuz). Öyleyse iyi anlayıp, dinleyin. ALLAH, bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

95. Mü'minlerden özürsüz olarak yerlerinde oturanlarla, mallarıyla ve canlarıyla ALLAH yolunda cihat edenler bir olmaz. ALLAH, mallarıyla ve canlarıyla cihat edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kılmıştır. Gerçi ALLAH, hepsine de güzellik (cennet) vaadetmiştir. Ama mücahitleri, oturanlardan derece bakımından üstün kılmıştır.

İmam Kurtubi'ye göre: "Zenginlik, fakirlikten daha hayırlıdır, diyenler bu ayeti delil gösterirler. Çünkü Yüce ALLAH, kendisi sayesinde salih amellerin gerçekleştirildiği malı söz konusu etmektedir."

96. Kendi katından yüksek dereceler, bağış ve rahmet vermiştir. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

97. Melekler, kendilerine yazık eden kimselere, canlarını alırken: "Ne yaptınız? (dininiz için)" derler. Onlar: "Bizler yeryüzünde aciz düşürülmüştük!" diye cevap verirler. (Bunun üzerine) Melekler derler ki: "ALLAH'ın dünyası geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!" İşte onların durağı cehennemdir. Orası ne kötü bir varış yeridir.

Ayet, dini için fedakârlık göstermek durumunda kalan kişilerin, keyfi nedenlerle bu görevden kaçmaları durumunda imansız olarak ölebileceklerine dikkat çekiyor.

98. Yalnız, hiçbir çareye gücü yetmeyen ve (hicret için) yol bulamayan aciz erkekler, kadınlar ve çocuklar hariç.

99. İşte bunları ALLAH'ın affetmesi umulur. ALLAH, Afüvv'dür, Gafûr'dur (günahları yok eden, bağışlaması sonsuz).

100. ALLAH yolunda hicret eden kimse yeryüzünde gidecek birçok güzel yer ve bolluk bulur. Kim ALLAH ve Rasûlü uğrunda hicret etmek amacıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm ulaşırsa, artık onu mükâfatlandırmak ALLAH'a düşer. ALLAH Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

101. Yeryüzünde yolculuğa çıktığınız zaman kâfirlerin size kötülük yapmalarından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir günah yoktur. Gerçekten kâfirler sizin apaçık düşmanınızdır.

102. Sen de içlerinde bulunup, onlara namaz kıldırdığın zaman, onlardan bir kısmı seninle beraber namaza dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar. Namazda olanlar, secde edince arkanıza geçsinler. Bu kez namaz kılmayan öteki bölük gelsin, seninle beraber namaz kılsınlar ve onlar da korunma önlemlerini ve silahlarını alsınlar. O kâfirler isterler ki, siz, silahlarınızdan ve eşyalarınızdan gafil olasınız da üstünüze birden baskın yapsınlar. Yağmurdan zahmet çekerseniz ya da hasta olursanız, silahlarınızı bırakmanızda bir sakınca yoktur. Yine de önleminizi alın. Şüphesiz ki ALLAH kâfirler için, zelil ve perişan eden bir azap hazırlamıştır.

103. Namazı bitirdiğiniz zaman; ayakta iken, otururken ve yanlarınız üzerinde yatarken ALLAH'ı zikredin. Güvene kavuştuğunuzda ise, namazı tam olarak kılın. Çünkü namaz belirli vakitlerde Mü'minlere farz kılınmıştır.

104. Düşman birliklerini takip edip, arkadan sıkıştırmada gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da acı çekiyorlar. Üstelik siz ALLAH'tan onların ümit etmedikleri şeyleri umuyorsunuz. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

105. ALLAH'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedesin diye sana Kitab'ı hak ile indirdik. Hainlerin savunucusu olma.

106. Ve ALLAH'tan bağışlanma dile. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

107. Kendi canlarına hainlik edenleri savunma. Çünkü ALLAH, hain günahkârı sevmez.

108. (Günahı) İnsanlardan gizlerler de ALLAH'tan gizlemezler. Oysa geceleyin Kendisinin razı olmadığı sözü düzüp kurarlarken O, onlarla beraberdi. ALLAH, onların yaptıkları her şeyi kuşatmıştır.

109. Haydi siz dünya hayatında onları savundunuz. Ya kıyamet günü ALLAH'a karşı onları kim savunacak? Ya da kim onlara vekil olacak?

110. Kim bir kötülük yapar ya da nefsine zulmeder (günah işler) de sonra ALLAH'tan bağışlanmayı dilerse, ALLAH'ı Gafûr ve Rahîm olarak bulacaktır (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

111. Kim bir günah işlerse onu ancak kendi aleyhine işlemiş olur. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

112. Kim bir hata ya da günah işler de sonra onu bir

masumun üstüne atarsa, muhakkak ki büyük bir iftira etmiş ve apaçık bir günah yüklenmiş olur.

113. ALLAH'ın sana lütfu ve acıması olmasaydı, onlardan bir güruh seni bile, hükmünde şaşırtmaya yeltenmişlerdi. Onlar sadece kendilerini saptırırlar. Sana hiçbir zarar veremezler. Çünkü ALLAH sana Kitab'ı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediklerini öğretmiştir. Gerçekten, ALLAH'ın sana lütfu, büyük olmuştur.

114. Onların fısıldaşmalarının birçoğunda hayır yoktur. Ancak bir sadaka ya da bir iyilik ya da insanların arasını düzeltmeyi isteyenin ki hariç. Kim, ALLAH'ın rızasını kazanmak için bunu yaparsa, Biz, ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.

Özellikle topluluk içinde fısıldaşarak konuşma Mü'mince bir davranış değildir. Mekruhtur. Mü'minler arası ilişkilerin temelini oluşturması gereken karşılıklı samimiyet ve güven gibi niteliklere temelden zıttır. Onları tahrip etme potansiyeline sahiptir.

115. Kendisine doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygambere karşı çıkar ve Mü'minlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir.

Bu ayet, İslam hukukunun dört kaynağından birini oluşturan "İcma"nın Kur'an'daki en net delilidir. Kur'an ve Sünnette açık bir biçimde belirtilmemiş bir konuyla ilgili ümmet-i Muhammed'in alimleri arasında oybirliği ya da buna yakın bir ezici çoğunluk oluşmuşsa, bu bir icma olur. İnanca ve ibadete dair bir konuda ise bütün Müslümanları bağlar, hükmü kıyamete kadar devam eder. Bu tür bir icmaya muhalefet etmek ise, insanı ayetin sonunda dile getirilen tehlikeyle karşı karşıya bırakır.

116. ALLAH, Kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bundan başka her şeyi dilediğine bağışlar. Kim, ALLAH'a ortak koşarsa büsbütün sapıtmıştır.

Bu ayetin çok benzeri aynı surenin 48. ayeti olarak geçmişti. Oraya bakılabilir. Tekrar ise ALLAH'ın bu iki ayette anlatılan konuya verdiği önemi göstermektedir.

117. (Onlar) O'nu bırakıp da sadece birtakım dişi (isimli putlar)lere tapıyorlar. Ve sadece o inatçı şeytana yalvarmış oluyorlar.

Elmalılı'ya göre: "Kadınlara çağırır, kadınlara taparlar. Onların en fazla boyun eğdikleri, gönül verip yalvardıkları ya da kendilerine davet ettikleri tanrılar kadınlar olur. Bunların gözündeki tanrı

kavramı, her şeyden önce bir kadın hayalidir. Ve bunun içindir ki, putlarının çoğu dişi şeklinde ve dişi ismindedir. Bunlar, nefislerinden başka bir yapıp-eden görmek istemediklerinden tanrılarını etken, hakim, faal olmak üzere değil, kendilerine boyun eğecek, isteklerine ram olacak dişi unsurlarda, her şekilde isteklere uygun davranacak varlıklarda ararlar. Ve bu ruh hallerinden dolayıdır ki, bir iş için kendilerine bir başkan seçecek olsalar, böyle yumuşak ve acizleri seçerler. (...) Yani putperest ruhunun tanrısı kadındır. Onun gözünde en büyük kulluk, kadına kul olmaktır (Culte de femme). O, bütün zevkini, bütün ilhamını kadından almak ister. Kadın zevki onun için en büyük lezzettir. Onun bütün hayallerinin başında bir kadın hayali vardır. Ve bundan dolayı her oturduğu yerde, her saygı gösterdiği mevkide güzel bir kadın resmi arar. (...) Bu şekilde olağanüstü ya da hayal ürünü güzellerin görüntüleri yaygınlaştırılarak, onların hayalleri karşısında diğer kadınlara hakaret edilir. Ve en çirkin bir kadının bile, en güzel bir puttan daha değerli olması lazım gelirken, kendi tanrısını kadın olarak kabul eden putperestlerin elinde gerçek kadınlar öyle bir aşağılanmaya uğrarlar ki, saygı görmeleri şöyle dursun, en temel insan haklarından bile yoksun bırakılırlar. İddialarına bakarsanız kadın her şeydir. Uygulamalarına bakarsanız, kadın oyuncakların en sefili olmuştur. Bu durum, putperestlerin öyle bir sapıklığı, şeytanların öyle bir hilesidir ki, herhangi bir şeyi sevecek olsalar ona, mutlaka bir kadın imgesi karıştırırlar. Güneşe taparlar, onu bir dişi olarak düşünürler. Yıldıza taparlar, onu bir dişi olarak düşünürler. Meleklere taparlar, onları dişi olarak düşünürler. Ve böylece bütün ibadet zevkini şehvetlerinde toplayıp, hakları, hakikatleri, hayallere feda ederek, kadın hayalleri karşısında gerçek kadınları ayaklar altına alırlar."

Ayrıca, sapıklığın son haddine ulaşmış olanlar dışında hiç kimse açıkça şeytana tapmaz fakat ayet, "inatçı şeytana yalvarmış oluyorlar" derken, insanların sürekli olarak şeytanı sevindirecek işler yapmalarını kastetmektedir.

118. ALLAH, onu lanetledi. O da: "Yemin olsun ki, kullarından belli bir pay alacağım!" dedi.

Yani onların zamanlarının, servetlerinin, yeteneklerinin, güçlerinin en azından bir kısmını ben yönlendireceğim.

119. "Onları mutlaka saptıracağım. Onları mutlaka boş kuruntulara boğacağım. Kesinlikle, onlara emredeceğim de hayvanların kulaklarını yaracaklar. Ve yine onlara emredeceğim, ALLAH'ın yarattığını değiştirecekler." Kim

ALLAH'ı bırakıp da şeytanı dost edinirse, elbette o, apaçık bir zarara uğramıştır.

"hayvanların kulaklarını yaracaklar" Kendilerine göre, saçma bir işaret olmak üzere...

"ALLAH'ın yarattığını değiştirecekler." Kur'an müfessirleri bu ifadeyi çok geniş bir kapsam içerisinde değerlendirmiştir. Dini değiştirmek, cinsiyet değiştirmek, keyfi estetik ameliyatları yaptırmak, dövme yaptırmak, hayvanları kısırlaştırmak, ekolojik dengeyi bozup doğayı tahrip etmek gibi eylemlerin hepsi bu ayetin kapsamı içerisinde olup haramdır. Daha farklı bir ifadeyle söyleyecek olursak, ayetin yasakladığı değiştirme, bir şeyin, ALLAH tarafından koyulmuş yaratılış gayesinin dışına çıkartılmasıdır.

120. (Şeytan) Onlara söz verir ve onları ümitlendirir. Oysa şeytanın onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey değildir.

Şeytanın taktiği daima insana en zayıf tarafından yaklaşmaktır.

121. İşte onların yeri cehennemdir. Oradan kaçacak bir yer de bulamayacaklardır.

122. İman edip, salih amel işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) içinden nehirler akan cennetlere koyacağız. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Bu, ALLAH'ın gerçek vaadidir. ALLAH'tan daha doğru sözlü kim olabilir?

123. (Bu mükâfat) Ne sizin kuruntunuz, ne de Kitap ehlinin kuruntusu (ile elde edilir). Kim bir kötülük işlerse onun cezasını görür ve kendisi için ALLAH'tan başka dost da, yardımcı da bulamaz.

Hasan Basri şöyle der: "İman, temenni ile olmaz. İman kalbe yerleşir, İslam'ı yaşamak da onu onaylar ve sağlamlaştırır. Bazı toplulukları bağışlanma kuruntusu oyaladı da hiçbir iyilik yapmadan bu dünyadan göçüp gittiler."

124. Erkek olsun, kadın olsun kim Mü'min olarak salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa), işte onlar cennete girerler ve zerre kadar bile haksızlığa uğratılmazlar.

125. Muhsin (ALLAH'ı görüyormuş gibi ibadet eden) olarak, kendisini ALLAH'a teslim edip hakka yönelen ve hanif (uydurma dinlerden yüz çevirici) olarak İbrahim'in dinine uyandan dince daha güzel kim vardır? Bundandır ki ALLAH, İbrahim'i dost edinmiştir.

126. Göklerde ve yerdekilerin hepsi ALLAH'ındır. ALLAH (ilmi ve kudreti ile) her şeyi kuşatmıştır.

127. Senden kadınlar hakkında fetva istiyorlar. De ki: "Onlar hakkındaki hükmü size ALLAH bildiriyor. Miras

haklarını vermeyerek nikâhlamak istediğiniz yetim kadınlarla, küçük, zayıf, yetim çocuklarının haklarına dair hükümler size bu Kitap'ta açıklanıyor." Yaptığınız her iyiliği, ALLAH mutlaka bilir.

128. Eğer bir kadın, kocasının geçimsizliğinden ya da kendisinden yüz çevirmesinden korkarsa, aralarını düzeltip, anlaşmalarında bir sakınca yoktur. Anlaşma daha hayırlıdır. Zaten nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer siz iyi geçinip, ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olursanız, şüphesiz ALLAH yaptıklarınızdan haberdardır.

129. Ne kadar isteseniz de, kadınlar arasında adil davranmaya güç yetiremezsiniz. Hiç olmazsa, tamamen birisine kapılıp da diğerini askıya alınmış (kocasız kalmış) gibi bırakmayın. Eğer arayı düzeltir ve ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olursanız, ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Efendimiz bu konuda, "Kimin iki hanımı olur da, tamamen onlardan birine meyledip, diğerini boşlukta bırakırsa kıyamet gününde bir tarafı felçli olarak gelir." (Nesai) buyurmuştur.

130. Eğer ayrılırlarsa, ALLAH her birini diğerinden Kendi lütuf ve kudretiyle müstağni kılar (muhtaç etmez). ALLAH, Vasî'dir, Hakîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, hikmeti sonsuz).

Elmalılı'ya göre: "Demek olur ki boşanma, her iki tarafın da rızasıyla olmaz, birinin diğerinde hala gözü bulunursa, bu 'muhtaç etmeme' durumu vaat edilmiştir. Kadın ayrılmak istemez, geçinmek isterse, erkeğin onu boşaması günahtır. Aynı şekilde erkek bırakmak istemez, geçinmeyi arzu ederse onu boşanmaya zorlamak ya da eşleri birbirinden zorla ayırmak da günahtır. O zaman bir taraf zalim durumunda kalır ki, bundan son derece sakınmak lazımdır."

131. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. Sizden önce kendilerine Kitap verilenlere ve size: "ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun!" diye emrettik. Eğer inkâr ederseniz bilin ki göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

132. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. Ve O'nun gücü bütün bunları yönetmeye yeterlidir.

133. Ey insanlar! Eğer ALLAH dilerse hepinizi ortadan kaldırır ve yerinize başkalarını getirir. ALLAH'ın bunu yapmaya gücü yeter.

134. Kim dünya mutluluğunu isterse bilsin ki, dünya

mutluluğu da, ahiret mutluluğu da ALLAH katındadır. ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

135. Ey iman edenler! ALLAH için adaleti tam yerine getiren şahitler olun. Kendiniz, ana-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa... Zengin de olsa, fakir de bulunsa... Çünkü ALLAH, onlara daha yakındır. Hislerinize uyup, adaletten sapmayın. Eğer dilinizi eğip bükerek hakkı olduğu gibi söylemekten çekinir, ya da şahitlikten tamamen kaçınırsanız iyi bilin ki ALLAH bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

136. Ey iman edenler! ALLAH'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği Kitab'a ve daha önce indirdiği Kitaplara iman edin! Kim, ALLAH'ı, meleklerini, Kitaplarını, peygamberlerini ve kıyamet gününü inkâr ederse tam olarak sapıtmış olur.

Ayetin, "Ey iman edenler... iman edin!" demesi önemli bir gerçeğe işaret ediyor. İman tek boyutlu bir olay değildir. Taklide dayalı "yüzeysel imanın" ötesinde, bilince dayalı "derin bir iman" daha vardır ki, ALLAH'ın hoşnut olacağı asıl iman da işte budur. Ayet, sahip olduğunuz "yüzeysel iman"la yetinmeyin, o "derin iman"a geçmeye çalışın diyor.

137. İman edip, sonra inkâr eden, sonra iman edip tekrar inkâr eden, sonra da inkârında ileri gidenleri ALLAH ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir.

138. Münafıklara, kendileri için acıklı bir azap olduğunu müjdele!

Elmalılı'ya göre: "Bu ayette, bir zamanlar İslam dinine hizmet etmiş olup da daha sonra, imandan küfre bocalayarak kâfir haline dönüşmüş olanların da kurtuluş ve esenlik bulmalarının hiçbir ihtimali bulunmadığı anlatılmış oluyor. Nitekim Endülüs'te dinden dönenlerin hiçbiri dünyalarını kurtaramamışlar, hepsi yok olmuşlardır."

139. Mü'minleri bırakıp da kâfirleri dost edinenler, onların yanında üstünlük ve şeref mi arıyorlar? Oysa bütün üstünlük ve şeref ALLAH'a aittir.

Kâfir atalarla övünmek de bu ayetin kapsamına girer. Efendimiz (O'na Binler Selam) bununla ilgili: "Her kim kendini dokuz kâfir atasına dayandırır ve onların torunu olmakla onur duyup övünmek isterse, o, cehennemde onların onuncusu olur." (Müsned) buyurmuştur.

140. O, Kitap'ta size şöyle indirmişti: "ALLAH'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini

işittiğiniz zaman, bunu yapanlar başka bir söze dalıncaya kadar onlarla birlikte oturmayın. Yoksa siz de onlar gibi olursunuz." Elbette ALLAH münafıkları ve kâfirleri cehennemde bir araya toplayacaktır.

O nedenle bir Mü'minin, ALLAH ile İslam'la ya da İslam'ın sembolleri ve kutsallarından biri ile alay edilen bir yerde bulunması caiz değildir. Ya alaycılarla mücadele etmesi (ki böylesi bir davranış manevi cihaddır) ya da orayı terketmesi gerekir. Ayrıca bu ayet sayesinde bir kez daha anlıyoruz ki, İslam kötülük karşısında pasif kalmayı, dolaylı yoldan da olsa kötülüğe iştirak olarak kabul etmektedir. Mü'minin sorumluluğu kötülükle mücadele etmek ya da en azından aynı ortamı paylaşmamaktır. Diğer bir deyimle, çözümde yer almayanlar sorunun bir parçası olurlar.

141. Sizi gözetleyip duranlar, eğer size ALLAH'tan bir zafer gelirse: "Biz de sizinle beraber değil miydik?" derler. Kâfirlerin zaferden bir nasipleri olursa: "Biz size üstünlük sağlayıp, sizi Mü'minlerden korumadık mı?" derler. ALLAH, aranızdaki hükmünü kıyamet gününde verecektir. Ve ALLAH, kâfirlere, Mü'minler aleyhine asla fırsat vermeyecektir.

Bazen bu ayetin açık söyleminin tersine kâfirler, Mü'minler üzerinde hakim olmuş gibi görünseler de bu durum bir sınav ve bir geçiş sürecidir.

142. Münafıklar, ALLAH'ı aldatmaya çalışırlar. Oysa ALLAH onların oyunlarını başlarına geçirecektir. Namaza kalktıkları zaman da üşene üşene kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar. ALLAH'ı da çok az anarlar.

143. Mü'minlerle kâfirler arasında bocalayıp dururlar. Ne onlara uyarlar, ne onlara. ALLAH'ın şaşırttığı kimseye asla bir yol bulamazsın.

144. Ey iman edenler! Mü'minleri bırakıp da kâfirleri başınıza getirmeyin. ALLAH'a, aleyhinizde apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?

Kur'an'ın siyaset anlayışını ortaya koyan ayetlerden biri! Söylemi açıklama gerektirmeyecek kadar anlaşılır ve net olduğu için detaya girmiyoruz.

145. Gerçekten münafıklar cehennemin en alt katındadırlar.

146. Ancak tevbe edenler, kendilerini düzeltenler, ALLAH'ın emirlerine sıkıca sarılanlar ve ALLAH için dinlerinde samimi olanlar müstesna. İşte onlar Mü'minlerle beraberdir. Ve ALLAH yakında Mü'minlere büyük bir

mükâfat verecektir.

147. Eğer siz iman eder ve şükrederseniz, ALLAH size neden azap etsin? ALLAH, şükredenlerin karşılığını bol bol veren ve her şeyi bilendir.

İnsanın başına gelebilecek her tür gerçek musibetin önünü daha baştan kesecek önemli ve sırlı bir ilahi kanun. İman eden ve şükreden belaya uğramaz. İman etmek, ana hatlarıyla malum. Peki ama "şükretmek" ne demek? Ünlü ALLAH dostlarından Maruf-u Kerhi'nin tanımıyla: "ALLAH'ın verdiği nimetlerle ALLAH'ın emirlerine isyan etmemek." Yani haramlardan uzak durmak ve farzları yerine getirmek. Daha açık ve kısa bir ifadeyle; İslam'ı yaşamak! Fakat tam da bu noktada karşımıza çetin bir sorun çıkıyor. Şöyle ki, İslam'ı yaşayan yani ayetin sözünü ettiği şartları yerine getiren insanlar da her şeye rağmen bela ve musibetlere maruz kalmıyorlar mı? Yaşamın gerçeği böyle değil mi? Sözü dolaştırıp, derin yorumlara girmeden söyleyelim, evet öyle! Ama o zaman ayet ile yaşadığımız gerçek arasında bir çelişki oluşmuyor mu? Hayır! Çünkü gerçek musibet dine gelen musibettir. Bizim nefsimizin kendi bakış açısına göre musibet olarak hissettikleri değil. Bu dünyada yaşanan bir takım maddi sıkıntılar (özellikle para ya da sağlıkla ilgili olanlar) gerçek birer musibet olmaktan çok uyarı, sınav ya da cennet eğitimi niteliğindedirler ki, ALLAH bu nitelikteki şeylere "azap" demiyor ve onları kastetmiyor. Ayetin kastettiği ise, gerçek azaba yani cehenneme götürecek şeylerdir ki, dine gelen musibet derken söylediğimiz de tam olarak bunlardır. Ve insanın nefsi çoğu zaman bunları musibet olarak değil, şans ve ödül olarak algılar. Ve bu algılama hatası da onların "gerçek musibet" olma niteliklerini arttırır. Çünkü bu durum bir tuzak oluşturur. Tehlikenin farkına varılıp, önlem alınmasını engeller. Sonuçta da cehennem azabı haline dönüşmüş olur. İşte ayette engelleneceği sözü verilen, bu tür musibettir. Ve ALLAH, verdiği sözden caymayandır. İman edip, şükreden kullarına azap etmez!

148. ALLAH, çirkin sözün açıkça söylenmesini sevmez. Ancak haksızlığa uğrayanlar başka. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Çirkin olduğundan emin bulunduğumuz her türlü söz... Ve her türlü ortamda... Birine bir şeyi tarif ederken, bir komut verirken, şakalaşırken, dostlarımızla çok samimi bir ortamda sohbet ederken ya da en yakınımızla, en mahrem ortamı paylaşırken bile konuşmalarımızda nezahati gözetmek ve ihsan hadisinde

buyrulduğu üzere ALLAH'ı görüyor gibi konuşmak. Ancak uğradığımız bir haksızlığı gidermek üzere yetki sahibi insanlara durumu anlatırken başka. O zaman, o durumun gerekleriyle sınırlı olmak üzere, yukarıda saydığımız şartları biraz daha esnetebiliriz.

Ayrıca dikkat etmek gerekir ki, ALLAH, kötü bir eylemi gerçekleştirmek bir yana, kötü bir sözün söylenmesinden bile hoşnut değildir.

149. Her bir iyiliği açıklar ya da gizlerseniz ya da bir kötülüğü bağışlarsanız şüphesiz ALLAH, Afüvv'dür, Kadîr'dir (günahları yok eden, gücü sonsuz).

150. ALLAH'ı ve peygamberlerini inkâr edenler, ALLAH ile peygamberlerini birbirlerinden ayırmak isteyerek: "Bir kısmına inanır ama bir kısmına inanmayız." diyenler ve bunlar (iman ile küfür) arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu?

151. Gerçek kâfirler işte onlardır. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.

152. ALLAH'a ve peygamberlerine iman edip, onlardan hiçbirini diğerlerinden ayırmayanlara gelince, işte ALLAH onlara bir gün mükâfatlarını verecektir. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

153. Kitap ehli, senden, kendilerine gökten bir Kitap indirmeni istiyor. Onlar, Musa'dan bunun daha büyüğünü istemişler de: "Bize ALLAH'ı apaçık göster!" demişlerdi. Bu zulümleri nedeniyle onları hemen yıldırım çarpmıştı. Kendilerine açık deliller geldikten sonra da buzağıyı tanrı edinmişlerdi. Biz bunu da affettik. Ve Musa'ya apaçık bir güç verdik.

154. Söz vermeleri için Tur dağını üzerlerine kaldırmış ve onlara: "O kapıdan secde ederek girin!" demiştik. "Cumartesi gününde de yasakları çiğnemeyin!" diyerek kendilerinden sağlam bir söz almıştık.

155. Onlar, sözlerini bozmaları, ALLAH'ın ayetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberleri öldürmeleri ve: "Kalplerimiz perdelidir!" demeleri nedeniyle (lanete uğramışlardır). Tam aksine inkâr etmelerinden dolayı ALLAH, onların kalplerini mühürlemiştir. Çok azı hariç artık onlar iman etmezler.

156. Küfürlerinden ve Meryem'e büyük bir iftira atmalarından;

157. Ve: "Biz, ALLAH'ın peygamberi, Meryem oğlu Mesih İsa'yı öldürdük!" demelerinden ötürü (onları lanetledik). Oysa onu öldürmediler ve asmadılar. Fakat (öldürdükleri

onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ayrılığa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler. O konuda kesin bilgileri yoktur. Sadece zanna uyuyorlar. Onu kesinlikle öldüremediler.

158. Aksine ALLAH, onu Kendi katına yükseltti. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

159. Andolsun ki Kitap ehlinden her biri, ölümünden önce (ona) kesinlikle iman edecektir. Kıyamet gününde de o, onlar aleyhine şahit olacaktır.

160. yahudilere, yaptıkları zulümlerden, çok kimseyi ALLAH yolundan çevirmelerinden dolayı, kendilerine helal kılınmış temiz ve hoş şeyleri yasakladık.

161. Yasaklandıkları halde faiz almalarından ve haksız yere insanların mallarını yemelerinden ötürü (böyle yaptık). İçlerinden inkâr edenlere de acı bir azap hazırladık.

162. Fakat içlerinden ilimde derinleşmiş olanlar ve Mü'minler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler, namazı tam olarak kılarlar, zekât verirler, ALLAH'a ve ahiret gününe inanırlar. İşte onlara büyük bir mükâfat vereceğiz.

163. Biz Nuh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a da vahyettik. Davud'a da Zebur'u verdik.

164. Bir kısım peygamberleri daha önce sana anlattık. Bir kısmını ise sana anlatmadık. Ve ALLAH Musa ile gerçekten konuştu.

Bir hadiste bildirildiğine göre yeryüzüne gönderilen peygamberlerin sayısı 124.000'dir. Bunların içinde de 313 tanesi Rasûl, yani şeriat sahibi (ya da diğer bir deyimle kendisine Kitap indirilmiş) peygamberdir.

165. Peygamberleri, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik ki, insanların elçiler geldikten sonra ALLAH'a karşı bir bahaneleri kalmasın. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Bu ayet, insan aklının tek başına ALLAH'ı bilemeyeceğine, bunun için peygamberlerin yol göstericiliğine muhtaç olduğuna bir delildir.

166. Fakat ALLAH sana indirdiğine şahitlik eder ki onu Kendi ilmiyle indirdi. Melekler de şahitlik ederler. Ve şahit olarak ALLAH yeter.

167. İnkâr eden ve başkalarını da ALLAH yolundan

alıkoyanlar gerçekten büyük bir sapıklığa düşmüşlerdir.
168. İnkâr edip, zulmedenleri ALLAH asla bağışlamayacaktır. Onları (cehennem yolundan başka) bir yola da iletmeyecektir.
169. Ancak, orada sonsuza değin kalmak üzere onları cehennem yoluna iletecektir. Bu da ALLAH'a çok kolaydır.
170. Ey insanlar! Rasûl size Rabbinizden gerçeği getirdi. Kendi iyiliğiniz için ona iman edin. Eğer inkâr ederseniz bilin ki göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).
171. Ey Kitap ehli! Dininizde aşırı gitmeyin ve ALLAH hakkında gerçekten başkasını söylemeyin! Meryem oğlu İsa Mesih ancak ALLAH'ın Rasûlü'dür. Meryem'e ulaştırdığı (kün=ol) kelimesi, O'ndan gelen bir ruhtur. ALLAH'a ve peygamberlerine iman edin. "(Tanrı) Üçtür!" demeyin. Kendi iyiliğiniz için bundan vazgeçin. ALLAH ancak tek bir ilahtır. O çocuk sahibi olmaktan yücedir. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. Vekîl olarak ALLAH yeter (her şeyi koruyan ve yöneten).
172. Ne Mesih, ne de ALLAH'a yakın olan büyük melekler ALLAH'ın kulu olmaktan çekinmezler. O'na kulluktan geri durup, büyüklenen kimselerin hepsini (ALLAH) yakında huzuruna toplayacaktır.
173. İman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) mükâfatlarını tam olarak verecek ve onlara daha fazlasını da Kendi lütfundan bağışlayacaktır. Kulluğundan yüz çeviren ve kibirlenenlere de acı bir şekilde azap edecektir. Onlar kendilerine ALLAH'tan başka ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır.
174. Ey insanlar! Size Rabbinizden kesin bir delil geldi ve size apaçık bir nur indirdik.

"Kesin delil" Efendimiz, "apaçık bir nur" da Kur'an'dır.

175. ALLAH'a iman edip, O'na sımsıkı sarılanlar... ALLAH onları Kendinden bir rahmet ve lütuf (deryası) içine daldıracak ve onları Kendine varan bir yola koyacaktır.
176. Senden fetva isterler. De ki: "ALLAH, babası ve çocuğu olmayan kimsenin mirası hakkındaki hükmü şöyle açıklar: Eğer çocuğu olmayan bir kimse ölür de, o ölenin kız kardeşi bulunursa, bıraktığının yarısı onundur. Kız kardeş ölüp çocuğu olmazsa erkek kardeş de ona mirasçı olur. Kız kardeşler iki tane olursa, ölen erkek kardeşin bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer erkek ve kadın daha fazla kardeş bulunuyorsa, erkeğin hakkı kadının payının

iki katıdır. ALLAH şaşırmamanız için size bunları açık açık bildiriyor. ALLAH, her şeyi bilmektedir."

5- MAİDE SURESİ

Medine'de inmiştir. 120 ayettir.

Rahman ve Rahîm olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey iman edenler! Yaptığınız sözleşmeleri yerine getirin. İhramlı iken avlanmayı helal saymamanız şartıyla, çeşitli hayvanlar size helal kılındı. ALLAH istediği hükmü verir.

Bu ayette bahsi edilen sözleşmeler, İslam'ın hükümlerini yerine getirmek üzere ALLAH ile kulları arasındaki ve kulların birbiriyle olan tüm sözleşmelerdir.

Kur'an, "Yaptığınız sözleşmeleri yerine getirin" demek suretiyle modern siyasetin "hukukun üstünlüğü" kavramını 14 asır önceden belirtmiş oluyor.

2. Ey iman edenler! ALLAH'ın (koyduğu din) işaretlerine, haram aya, kurbana, hele hele gerdanlık takılı kurbanlara ve Rablerinin lütuf ve rızasını arayarak Ka'be'ye yönelenlere sakın saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Mescid-i Haram'a girmenizi önledikleri için bir topluma karşı beslediğiniz kin, sakın sizi, onlara karşı tecavüze yöneltmesin. İyilik ve ALLAH'a saygıda (takva) yardımlaşın. Günahta ve düşmanlıkta yardımlaşmayın. ALLAH'tan korkun. Çünkü ALLAH'ın azabı çetindir.

Efendimiz (O'na Binler Selam), günahın tanımını: "İnsanı kendi içinden rahatsız eden ve insanların sende bulunduğunu bilmelerini istemediğin şeydir." (Buhari) şeklinde yapmaktadır.

3. Leş, kan, domuz eti, ALLAH'tan başkasının adı anılarak kesilen, boğulan, dövülerek, düşerek, birbirleriyle dövüşerek ölen, canı çıkmadan kestiğiniz hariç yırtıcı hayvanlar tarafından yenilen, dikili taşlar (putlar) için kesilen hayvanlar ve fal oklarıyla (ya da başka herhangi bir yolla) şans aramanız da size haram kılındı. Bunları yapmak yoldan çıkmaktır. Bugün kâfirler, sizin dininizden (onu yok etmekten) ümit kesmişlerdir. Onlardan korkmayın. Benden korkun. Bugün dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçtim. Açlık nedeniyle zaruret içinde olanlar, günaha istekle yönelmeden bunlardan yemek zorunda kalırsa onlara bir

günah yoktur. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Ayet, her tür falcılığı yasaklıyor fakat gerek duyulduğunda kura çekmenin bir mahzuru yoktur.

Ayet, nitelikleri farklı hükümleri bir araya getirmek suretiyle İslam'ın bütünsel yapısını ve seküler-dinsel, din işi-dünya işi gibi ayrımlara gelmeyeceği gerçeğini vurgulamaktadır.

4. Onlar, senden, kendilerine neyin helal kılındığını soruyorlar. De ki: "Bütün iyi ve temiz olan şeyler size helal kılındı. ALLAH'ın size öğrettiğinden öğretip, avcı hale getirdiğiniz hayvanların sizin için yakaladıklarından da yeyin. Ve (onları ava salarken) üzerlerine ALLAH'ın adını zikredin. ALLAH'a karşı saygılı olun. Şüphesiz ki ALLAH hesabı çabuk görendir.

Avcılar, avlanırken tüfeğin tetiğini besmele ile çektikleri takdirde vurdukları hayvanların yenmesi caizdir. Her zaman böyle yapıyor olmalarına rağmen arada bir unutuyorlarsa yine caizdir. Böyle bir adetleri yoksa o zaman o av hayvanlarının yenmesi caiz değildir. Leş hükmündedir. Yani ALLAH'ın adı anılmadan boğazı kesilen hayvanlar gibi...

5. Bugün size iyi ve temiz şeyler helal kılındı. Kendilerine Kitap verilenlerin yemekleri size helal olduğu gibi, sizin yemekleriniz de onlara helaldir. Hür ve namuslu Mü'min kadınlar ile sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden hür ve namuslu kadınlar, zina etmemeniz, gizli dost edinmemeniz ve kendilerine mehirlerini vermeniz şartıyla size helaldir. Kim İslami hükümleri (dini) inkâr ederse bütün yaptığı işler boşa gider ve o ahirette de hüsrana uğrayanlardan olur.

Mü'min bir erkek, hristiyan ya da yahudi bir kadınla evlenebilir. Fakat ateist ya da başka bir inanç sistemine sahip bir kadınla evlenemez. Mü'min bir kadın ise ancak Mü'min bir erkekle evlenebilir.

6. Ey iman edenler! Namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın. Başlarınızı meshedin. Topuklarınızla birlikte ayaklarınızı da yıkayın. Eğer cünüp iseniz tam olarak temizlenin (boy abdesti alın). Eğer hastaysanız ya da yolculuktaysanız ya da tuvaletten çıkmışsanız ya da kadınlara dokunmuşsanız ve su da bulamamışsanız temiz toprakla teyemmüm yapın. Yüzünüzü ve (dirseklere kadar) ellerinizi onunla meshedin (sıvazlayın). ALLAH size güçlük çıkarmak istemez. Fakat

sizi tertemiz kılmak ve üzerinize olan nimetini tamamlamak ister. Umulur ki şükredersiniz.

7. ALLAH'ın size nimetini ve O'na verdiğiniz sözü hatırlayın. Hani: "İşittik ve itaat ettik!" demiştiniz. ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun. Çünkü ALLAH, göğüslerin özünü bilir.

8. Ey iman edenler! ALLAH için hakkı ayakta tutan ve adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin sizi adaletten saptırmasın. Adil olun, takvaya yakışan budur. ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun. Şüphesiz ALLAH yaptıklarınızdan haberdardır.

Kur'an düşmana karşı bile adil olunmasını emrettiğine göre Mü'minlere yapılacak bir zulmün ALLAH katında nasıl karşılanacağını düşünmek gerekir.

9. ALLAH, iman edip, salih amel işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) bağışlama ve büyük bir mükâfat vaadetmiştir.

10. İnkâr edenler ve ayetlerimizi yalanlayanlar... İşte onlar cehennemliktirler.

11. Ey iman edenler! ALLAH'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani bir topluluk size el uzatmaya yeltenmişti de ALLAH, onların ellerini sizden çekmişti. ALLAH'a karşı saygılı olun ve Mü'minler sadece ALLAH'a dayansınlar.

Tevekkülün yani ALLAH'a dayanmanın tam olabilmesi için, kulun Rabbini sınavdan geçirir gibi bir durum ya da duygu içinde olmaması gerekir. Bir kıssa ile konuyu aydınlatalım: Hz. İsa bir dağın tepesinde namaz kılmaktadır. Aniden iblis karşısında belirir ve ona: "Her şeyin ALLAH'ın takdiriyle olduğunu iddia eden sensin, değil mi?" der. Namazı bitiren Hz. İsa'da: "Evet!" cevabını verir. Bunun üzerine iblis: "Haydi bakalım!" der. "At kendini şu dağdan aşağı da görelim, ölecek misin, ölmeyecek misin?" Hz. İsa tartışmayı bitiren cevabı verir: "ALLAH, kulunu deneyebilir ama kulun Rabbini deneme hakkı yoktur!"

12. Celali hakkı için ALLAH İsrailoğulları'ndan söz almıştı. (Kefil olarak) İçlerinden on iki de başkan göndermiştik. ALLAH onlara: "İyi bilin ki Ben, sizinle beraberim. Eğer namazı tam olarak kılar, zekâtı verir, peygamberlerime inanır, onlara sahip çıkar ve ALLAH'a güzel bir borç verirseniz andolsun ki sizin günahlarınızı örterim ve sizi içinden nehirler akan cennetlere yerleştiririm. Bundan sonra sizden kim inkâr ederse, doğru yoldan sapmış olur." demişti.

13. Sözlerini bozdukları için onları lanetledik ve

kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştirirler (Tevrat'ı tahrif). Kendilerine öğretilen hükümlerin büyük kısmını da unuttular. İçlerinden çok az bir kısmı hariç onlardan sürekli hainlik görürsün. Yine de sen onları affet ve aldırma. Çünkü ALLAH, güzel davrananları sever.

"unuttular" Tevrat yalnızca bir nüsha idi. Kimsenin ezberinde de tamamı mevcut değildi. İsrailoğulları, Babillilere esir düşünce o tek Tevrat nüshası kayboldu. Yıllar sonra İsrailoğulları esaretten kurtulunca, hatırda kalan bazı bölümler yeniden yazıldı. Bugün elde bulunan Tevrat, bu yeniden yazılan bölümler ile Hz. Musa'nın hayatına ait bazı anlatımlardan oluşmaktadır.

14. "Biz hristiyanız!" diyenlerden de kesin söz almıştık. Ama onlar da kendilerine öğütlenenlerin çoğunu unuttular. Bu yüzden onların aralarına kıyamet gününe kadar düşmanlık ve kin saldık. Yakında ALLAH onlara yaptıklarını haber verecektir.

Kur'an'ın tarihle ilgili mucizelerinden biri... İnsanlık tarihinin son iki bin yılı içinde yaşanan savaşların ve bu savaşlardaki can kayıplarının çok büyük kısmı hristiyanlara aittir. Özellikle modern çağlarla birlikte gelişen savaş teknolojisi ve buna bağlı olarak can kayıplarının kitlesel boyutlara tırmanması düşünülürse... Örneğin 20. yüzyıl içinde yaşanmış olan iki dünya savaşının neden olduğu can kaybı 60 milyonun üzerindedir ve her iki savaş da çok büyük ölçüde hristiyan milletler arasında yaşanmıştır.

15. Ey Kitap ehli! Rasûlümüz size Kitap'tan gizlediklerinizin birçoğunu açıklamak üzere geldi; birçok (kusurunuzu) da bağışlıyor. Gerçekten size ALLAH'tan bir nur, apaçık bir Kitap geldi.

16. ALLAH, onunla, rızasını isteyenleri kurtuluş yollarına götürür. Onları, izniyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Ve onları doğru yola iletir.

Kur'an'da sürekli olarak, "karanlıklar" çoğul, "aydınlık" ise tekildir. Çünkü "aydınlık" İslam'dır; "karanlıklar" ise İslam'ın dışındaki her şey.

17. "ALLAH, Meryem oğlu İsa Mesih'tir." diyenler, andolsun ki kâfir olmuşlardır. De ki: "Öyleyse ALLAH Meryem oğlu İsa Mesih'i, anasını ve bütün yeryüzündekileri yok etmek istese, ona kim engel olabilir?" Doğrusu göklerin, yerin ve ikisi arasındaki bütün varlıkların hâkimiyeti ALLAH'a aittir. O, dilediğini yaratır. ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

18. yahudiler ve hristiyanlar: "Biz, ALLAH'ın oğulları ve sevdikleriyiz." dediler. De ki: "Öyleyse niçin günahlarınızdan dolayı size azap ediyor? Hayır! Siz de ALLAH'ın yarattığı birer insansınız." O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan her şeyin hâkimiyeti ALLAH'ındır. Dönüş de O'na olacaktır.

"Biz, ALLAH'ın oğulları ve sevdikleriyiz." Elmalılı'ya göre: "Kendilerinin başka insanlara benzemediklerini, diğer insanlara karşı ALLAH katında böyle bir ayrıcalıkları olduğunu iddia ettiler ve gurur ile ALLAH'tan korkmaz oldular. Dolayısıyla Müslümanlar, ALLAH'a tevekkül edip, dayanırken, "her ne yapsak ALLAH bizi sever" zannedip de böyle bir gurura düşmemeli ve ALLAH'ın kulları olduklarını unutmamalıdırlar."

19. Ey Kitap ehli! "Bize müjdeci ve uyarıcı gelmedi!" demeyesiniz diye peygamberlerin arasının kesildiği bir devirde size gerçekleri açıklayan Peygamberimiz geldi. İşte size müjdeci ve uyarıcı geldi. ALLAH, Kadîr'dir (gücü sonsuz).

Hz. Nuh'tan sonra peygamberlerin arasının kesildiği tek dönem Hz. İsa ile Efendimiz (O'na Binler Selam) arasındaki yaklaşık 600 yıllık süreçtir. Dünyaya gönderilen peygamberler toplam olarak 124 bin kişidir.

20. Bir zamanlar Musa kavmine demişti ki: "Ey kavmim! ALLAH'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın! O, içinizden peygamberler çıkardı. Sizi hükümdarlar (hür insanlar) yaptı. Alemlerde (devrinizde) hiç kimseye vermediğini size verdi."

21. "Ey kavmim! ALLAH'ın size (vatan olarak) yazdığı Kutsal Toprak'a girin! Geriye dönmeyin yoksa hüsrana uğrarsınız."

22. Onlar da: "Ey Musa! Orada zorba bir kavim vardır. Onlar oradan çıkmadıkça biz asla oraya girmeyiz. Eğer çıkarlarsa, ancak o zaman gireriz." dediler.

23. Korkanların içinden ALLAH'ın nimet verdiği iki adam dedi ki: "O zorbaların üzerlerine kapıdan yürüyün. Oraya bir girdiniz mi artık zaferi kazandınız demektir. Eğer Mü'min iseniz sadece ALLAH'a güvenin."

24. Yine dediler ki: "Ey Musa! O zorbalar oldukça biz asla oraya girmeyiz. Sen ve Rabbin gidin savaşın. Biz, burada oturuyoruz."

yahudiler Peygamberlerine böyle söylerken, Bedir savaşı öncesi benzer bir durumla karşılaşan sahabilerin cevabı ise bunun tam

tersi olmuştu. Bedir'den bir-iki gün önce yapılan savaş istişaresinde düşmanın üç kat daha kalabalık oluşuna dikkat çeken Efendimiz, sahabilerine bu durumda savaşmak isteyip istemediklerini sorduğunda, muhacirlerin sözcüsü olarak Mikdat bin Esved'in cevabı: "Ey ALLAH'ın Elçisi! Biz şimdi sana yahudilerin Hz. Musa'ya söylediklerini söylemeyiz. Onun yerine deriz ki, Sen ve Rabbin dünyanın neresinde hangi düşmanla savaşıyorsanız, biz de kanımızın son damlasına kadar arkanızdayız!" İşte iki Peygamberin cemaatleri arasındaki fark.

25. Musa: "Rabbim! Ben, kendimden ve kardeşimden başkasına söz geçiremiyorum. Bizimle, bu yoldan çıkmış toplumun arasını ayır!" dedi.

26. (ALLAH) Buyurdu ki: "O Kutsal Toprak kırk sene onlara haram kılınmıştır. Oldukları yerde sersem sersem dolaşacaklar. Artık o yoldan çıkmış toplum için üzülme!"

Kırk sene içinde Mısır'da köle olarak yaşamış ve ruhları da köleleşip dejenere olmuş o nesil gitti ve yerlerine çölün hür havası ve peygamberlerinin terbiyesi altında yetişmiş, kişilik ve takva sahibi yeni bir Müslüman nesil geldi. Ve onlar, Hz. Musa'nın vefatından sonra peygamber olan Hz. Yuşa'nın komutası altında, o toprakları savaşarak aldılar.

27. Onlara Adem'in iki oğlunun kıssasını hakkıyla anlat: "Onların her ikisi de birer kurban kesmiş, birinin kurbanı kabul olunmuş, diğerinin ki kabul olunmamıştı. Kurbanı kabul olunmayan, diğerine: "Andolsun seni öldüreceğim!" Kurbanı kabul olunan da: "ALLAH, sadece Kendine karşı saygılı olanlardan (muttakilerden) kabul buyurur." demişti.

"ALLAH, sadece muttakilerden kabul buyurur." Bu ifade, takva sahibi olamamış kişilerin ibadetlerinin kabul edilmeyebileceği gibi bir tehlikeden de haber veriyor. İslam'ın tamamını iman ve takvadan ibaret görmek mümkündür. Böyle bakınca takva, imandan sonra gelen ve iman dışındaki bütün İslami nitelikleri kendisinde toplayan çok geniş ve belirleyici bir değere sahip olur. Takva'nın asgarisi, İslam'ın farzlarını yerine getirip büyük günahlarından da sakınmak ve bunları ihlâsla yani sadece ALLAH'ın rızası için yapmaktır. Azamisi ise bütün farzları ve sünnetleri yerine getirip, bütün haram ve mekruhlardan kaçınmanın ötesinde, nafile ibadetlerle ALLAH'ın rızasını arıyor olmaktır. Efendimiz bu durumun kula kazandıracağı değere, bir hadisinde şöyle işaret eder: "Muhakkak şanı yüce ve mübarek olan ALLAH buyurdu ki: 'Benim kulum,

kendisine farz kıldığım bir şeyden daha çok sevdiğim başka bir şeyle Bana yaklaşamaz. Sonra kulum nafilelerle Bana yaklaşmaya devam eder. Nihayet Ben onu severim. Onu sevdim mi kendisiyle işittiği kulağı, kendisiyle gördüğü gözü, kendisiyle yakaladığı eli, kendisiyle yürüdüğü ayağı olurum. Kim Benim bu kuluma düşmanlık ederse, Ben ona savaş ilan ederim. O kulum Benden bir şey isteyecek olursa, andolsun ki istediğini ona veririm. Bir tehlikeden Bana sığınacak olursa, andolsun ki Ben onu himayeme alırım.' " (Buhari)

28. "Andolsun ki sen beni öldürmek için bana el kaldırsan da seni öldürmek için sana elimi kaldırmayacağım. Çünkü ben alemlerin Rabbi olan ALLAH'tan korkarım."

İki Müslümanın birbiriyle savaşması haramdır. Bu konuda Efendimiz: "İki Müslüman birbirlerine silah çekerlerse, her ikisi de cehennemin kenarında olur. Biri diğerini öldürecek olursa her ikisi de oraya girer." (İbn Mace) buyurmuştur.

"seni öldürmek için sana elimi kaldırmayacağım" ifadesi ölüm tehlikesi karşısında pasif kalıp, kendini savunmamayı değil, öteki gibi cinayete kalkışmamayı anlatır.

29. "Ben isterim ki sen kendi günahınla beraber benim günahımı da yüklenesin de cehennemliklerden olasın. Zalimlerin cezası işte budur."

30. En sonunda nefsi onu kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürdü. Bu yüzden de kaybedenlerden oldu.

31. Derken, ALLAH, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşeleyen bir karga gönderdi. Bunu görünce: "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini gömmekten aciz miyim?" dedi. Ve ettiğine yananlardan oldu.

Büyük günahlara girerek, ALLAH'ın emirlerine karşı çıkanların bu dünyadaki acil cezalarından biri de onursuz hale getirilmeleridir. Kabil, bir insan olduğu halde bir karga kadar bile olamıyor. Sırlı bir ilahi kanun daha...

32. İşte bunun içindir ki İsrailoğulları'na: "Kim bir cana kıymamış ya da yeryüzünde bozgunculuk yapmamış olan bir canı öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim de bir canı kurtarırsa, bütün insanları kurtarmış gibi olur." hükmünü farz kıldık. Celalim hakkı için peygamberlerimiz onlara açık delillerle geldiler. Ama bundan sonra da onların birçoğu yeryüzünde aşırı gitmektedirler.

33. ALLAH ve Rasûlü'ne karşı savaşan ve yeryüzünde

bozgunculuk yapmaya çalışanların cezası, ancak, ya öldürülmeleri, ya asılmaları, ya el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi ya da bulundukları yerden sürülmeleridir. Bu, onların dünyada çekecekleri rezilliktir. Onlar için ahirette de büyük bir azap vardır.

Bu ayete göre İslam'a savaş açmış, insanları öldüren, köy ve şehirleri basan, yol kesen, insanların mallarını gasp eden, kısaca toplumsal güvenliği ortadan kaldırıp, ülkeyi bir terör ve anarşi coğrafyasına dönüştürenlerin cezaları; insan öldürüp, mal da gasp ettikleri takdirde öldürülmek ve asılmak; sadece insan öldürdükleri takdirde öldürülmek; sadece mal gasp ettikleri takdirde sağ kollarıyla sol ayaklarının kesilmesi; ölüm ve gasp yapmaksızın yol kesip insanların güvenliğini ortadan kaldırdıkları, toplumu korkutup, terörize ettikleri takdirde de sürgün ve hapistir.

Bazı İslam alimlerine göre paranın değeri üzerinde yapılan kötü niyetli oynamalar da ayetin, "yeryüzünde bozgunculuk yapmak" ifadesine dahildir.

34. Ancak, kendilerini yakalamanızdan önce tevbe edenler, bu hükmün dışındadır. Bilin ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

35. Ey iman edenler! ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun. O'na yaklaşmaya yol arayın. Ve O'nun yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz.

Ayet, kurtuluşun şu dört şeyde olduğuna işaret etmektedir: İman, takva, ALLAH'a yaklaşmaya yol aramak ve ALLAH yolunda cihad. Kul, iman sayesinde küfrün karanlıklarından; takva ile günahların karanlıklarından; ALLAH'a yaklaşmaya yol aramakla dünyanın karanlıklarından; cihad ile de varlığın karanlıklarından kurtulur.

36. O kâfirler var ya, eğer yeryüzünde olanların hepsi ve onun bir katı daha kendilerinin olsa da, kıyamet gününün azabından kurtulmak için fidye verseler, bu, kendilerinden kabul edilmez. Onlar için can yakıcı bir azap vardır.

37. Onlar, ateşten çıkmak isterler. Fakat oradan çıkacak değillerdir. Onlar için sürekli bir azap vardır.

38. Erkek ve kadın hırsızların yaptıklarına bir ceza ve ALLAH'tan bir ibret olarak ellerini kesin. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Elmalılı'ya göre: "Böyle ciddi bir cezada, bir şüpheye yer bırakmamak için mutlaka el kesme cezasının uygulanacağı hırsızlık miktarında, bir ölçü belirlenmesi gerekir. Ancak bu ölçünün miktarı, müçtehitler arasında anlaşmazlık konusu olmuştur. Dolayısıyla

hırsızlık ölçüsü, zaman ile değişkenlik gösterebilecek niteliktedir." Örneğin tarihte şu sayılanları çalanlara el kesme cezası verilmemiştir: Sebze, meyve, et, yemek, eğlence ve müzik aleti, değeri ne olursa olsun açıkta bırakılmış bir mal ya da para. Kamu malının çalınması durumunda da el kesme cezası uygulanmaz çünkü çalanın da o malda hissesi vardır. Ayrıca gerçek ve zorunlu bir ihtiyaç nedeniyle (açlık, hastalık gibi) yapılan hırsızlıklarda da bu ceza uygulanmaz. Zaten İslam bir bütün olarak uygulandığında, hiç kimse gerçek ve zorunlu bir ihtiyaç nedeniyle hırsızlık yapmak durumunda kalmayacaktır. Çünkü İslam Devleti bununla ilgili bütün sosyal ve ekonomik önlemleri almış olacaktır. Devletin gücünü de aşan olağanüstü dönemlerde de bu ceza askıya alınacaktır. Nitekim Hicri 18. yılda, Hz. Ömer'in halifeliği döneminde yaşanan kıtlık sırasında, Hz. Ömer bu cezayı askıya almıştır. Böylece hırsızlık cezası, hiçbir geçerli mazereti kalmamış suçlularla sınırlandırılmış olur. Ceza, sağ elin bilekten kesilmesi suretiyle uygulanır.

39. Kim, zulmettikten sonra tevbe edip, kendini düzeltirse şüphesiz ALLAH onun tevbesini kabul eder. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

40. Bilmez misin ki göklerin ve yerin hükümranlığı ALLAH'a aittir. O, dilediğine azap eder, dilediğini bağışlar. ALLAH, her şeye gücü yetendir.

41. Ey Rasûl! Kalpleri inanmadığı halde ağızlarıyla: "İman ettik!" diyenlerden ve yahudilerden kâfirlikte yarışanlar seni üzmesin. Onlar durmadan yalan dinlerler. Ve sana gelmeyen (bazı) kimselere kulak verirler. Bunlar, Kitab'ın (Tevrat) kelimelerini yerlerinden değiştirirler. (Kendilerine uyanlara Kitab'ın değiştirilmiş şeklini göstererek): "Eğer size bu verilirse alın, verilmezse kaçının." derler. ALLAH, birini şaşırtmak isterse, sen onun lehine ALLAH'a karşı hiçbir şey yapamazsın. İşte onlar, ALLAH'ın kalplerini temizlemek istemediği kimselerdir. Dünyada onlar için rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır.

42. Onlar, çok yalan dinleyen ve çok haram yiyenlerdir. Eğer sana gelirlerse, ister aralarında hüküm ver, ister onlardan yüz çevir. Onlardan yüz çevirirsen sana hiçbir zarar veremezler. Eğer hüküm verirsen, aralarında adaletle hükmet. Çünkü ALLAH, adil olanları sever.

43. İçinde ALLAH'ın hükmü olan Tevrat, yanlarında bulunduğu halde, seni nasıl hakem yapıyorlar da sonra verdiğin hükümden yüz çeviriyorlar? Onlar Mü'min

değillerdir.

Miladi 7. yüzyıldaki Tevrat bugününkünden çok farklıdır. O günden beri defalarca değiştirilmiştir. Örneğin, o zaman zina eden evli kişilerin öldürüleceklerine dair bir ayet içermekteyken, bugün Tevrat'ta böyle bir ayet yoktur.

44. Gerçekten Biz, içinde hidayet ve nur bulunan Tevrat'ı indirdik. Kendilerini ALLAH'a vermiş peygamberler, yahudilere onunla hükmederlerdi. Rablerine samimi olarak kulluk edenler ve alimler de ALLAH'ın o Kitab'ını koruma ile görevlendirilmeleri nedeniyle yine onunla hüküm verirlerdi. Onlar, o (Tevrat'ın hak olduğu)na şahit idiler. (Ey hakimler!) İnsanlardan korkmayın, Benden korkun. Ayetlerimi az bir bedel karşılığı satmayın. Kim ALLAH'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridirler.

İslam'ı toplumsal ve siyasal içeriğinden soyutlayarak ılımlı İslam, daha doğrusu ehlileştirilmiş İslam, daha da doğrusu hristiyanlaştırılmış İslam yapmaya çalışanlara karşı çok net bir tavır: "Kim, ALLAH'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir" ALLAH'ın ve Peygamberi'nin bildirdiği bir hüküm, kıyamete kadar gelecek bütün Mü'minleri bağlar. Ve bu arada altını bir kez daha net olarak çizelim. İslam din-dünya ayrımı kabul etmez. Toptancı bir din olduğu için de hâkimiyette kimseyi kendine ortak kabul etmez. Hiçbir ideoloji, rejim, sistem, felsefe... Hiçbir şey... Öylesine kapsayıcıdır ki, insanın sofraya nasıl oturması ve yemeğini nasıl yemesi gerektiğinden, üzerinde durduğumuz ayette olduğu gibi, siyasete temel teşkil eden konulara kadar insanı ve toplumu ilgilendiren her alanda ölçüler koyar. Ve bunlara uyulmasını ister... Hem de titizlikle. Fakat ALLAH'ın bu konuya verdiği önem bu kadarla sınırlı değil. Devam ediyor.

45. Biz, Tevrat'ta onlara şu hükümleri farz kılmıştık: Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ile kısas yapılır. Yaralarda da kısas vardır. Fakat kim hakkından vazgeçerse bu, onun günahlarının affına bir sebeptir. Kim, ALLAH'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar, zalimlerin ta kendileridir.

İslam'ı hayatın ve dünyanın dışına itip, bireylere ait bir vicdan işi olarak sınırlamaya çalışanlara, ALLAH tarafından, kâfire ilave olarak verilen ikinci isim: Zalim! Hem de "zalimin ta kendisi" Fakat ALLAH'ın bu konuya verdiği önem, bu kadarla da sınırlı değil. Devam ediyor.

46. O peygamberlerin ardından, kendinden önceki Tevrat'ı tasdik eden Meryem oğlu İsa'yı gönderdik. Ve ona içinde hidayet ve nur olan, kendinden önceki Tevrat'ı tasdik eden ve ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olanlar için bir yol gösterici ve öğüt olan İncil'i verdik.

47. İncil'e uyanlar, ALLAH'ın onda indirdikleriyle hükmetsinler. Kim ALLAH'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar fasıkların ta kendileridir.

Mevdudi'ye göre de: "ALLAH, Kendi indirdiği ile hükmetmeyenlerin 1-Kâfir, 2-Zalim, 3-Fasık olduklarını belirtmektedir. Aynı şekilde, ALLAH'ın indirdiğini bırakıp, kendisinin ya da başkalarının ortaya koyduğuyla hükmeden kişi bu üç suçu da işlemiş olur. Önce ALLAH'ın indirdiği hükmü reddetmekle küfre girmiş olur. İkinci olarak, bütünüyle adil olan ALLAH'ın indirdiğini çiğnemekle zulüm suçunu işlemiş olur. Üçüncü olarak ise, ALLAH'ın kulu olduğu halde üzerine Hakîm olanın indirdiğini bırakıp, kendisinin ya da bir başkasının hükmünü benimsemekle fasık olmuş olur. Böylece uygulamada Rabbine bağlı ve tabi olmaktan çıkmış ve otoritesini inkâr etmiş olmaktadır ki, bu da fısktır."

Ve son. Kâfir, zalim, fasık (yoldan çıkmış, sapık)... Her Müslüman, hem din ile dünya işlerinin ayrı olmasını savunup, hem de Müslüman olarak kalınamayacağını çok iyi bilmelidir. Başka bir anlatımla "Laik Müslüman" olmakla, aynı anda hem Mü'min hem de ateist olmak arasında hiçbir fark yoktur.

48. Sana da geçmiş Kitapları tasdik eden ve onları koruyup, denetlemesi altına alan Kur'an'ı hak ile (gerçeğin ta kendisi olarak) indirdik. Aralarında ALLAH'ın indirdiği ile hükmet. Onların keyiflerine uyarak, sana gelen haktan sapma. Her biriniz için bir şeriat ve yol belirledik. Eğer ALLAH dileseydi, sizi tek bir ümmet yapardı. Fakat sizi ümmetlere ayırması, verdikleriyle (nimetlerle) sizi sınaması içindi. Öyleyse hayırlı işlerde birbirinizle yarışın. Hepinizin dönüşü ALLAH'adır. O, size ayrılığa düştüğünüz şeyler(in gerçekliğin)i bildirecektir.

49. Aralarında ALLAH'ın indirdiği ile hükmet. Sakın onların keyiflerine uyma. Ve ALLAH'ın indirdiği hükümlerin bir kısmından seni caydırmalarından sakın. Eğer, (ALLAH'ın hükmünden) yüz çevirirlerse bil ki ALLAH, bazı günahları yüzünden onları felakete uğratmak istiyor. Zaten insanların birçoğu ALLAH'ın emrinden dışarı çıkmaktadır.

50. Yoksa onlar cahiliye idaresini mi arıyorlar?

ALLAH'tan daha güzel hüküm verecek kimmiş? Fakat bunu ancak aklı eren bir toplum anlar.

Cahiliye, sadece Arabistan'ın İslam'dan önceki dönemini ifade etmez. Bu terim dünyanın neresinde ve tarihin hangi döneminde olursa olsun, İslam dışındaki bütün anlayış, kültür ve düzenleri ifade eder.

51. Ey iman edenler! yahudileri ve hristiyanları dost edinmeyin. Onlar, birbirinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse, mutlaka onlardan olur. Muhakkak ki ALLAH, böylesi zalimleri doğru yola iletmez.

52. Kalplerinde hastalık bulunanların onlara doğru koştuğunu görürsün. "Bize bir kötülük gelmesinden korkarız." derler. Umulur ki ALLAH yakında bir zafer ihsan eder ya da Kendi katından bir olay yaratır da (bir emir getirir de) içlerinde gizledikleri bu nifaktan dolayı pişman olurlar.

53. (O zaman) İman edenlere: "Sizinle beraber olduklarına dair ALLAH'a bütün güçleriyle yemin edenler bunlar mıdır?" derler. Onların bütün yaptıkları boşa gitmiştir de kaybedenlerden olmuşlardır.

54. Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse bilsin ki, ALLAH, yakında onların yerine öyle bir topluluk getirecektir ki, ALLAH onları sever, onlar da ALLAH'ı severler: Mü'minlere karşı alçakgönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve şiddetlidirler. ALLAH yolunda cihat ederler ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar. İşte bu, ALLAH'ın bir lütfudur. O'nu dilediğine verir. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen).

Bakara Suresi'ndeki "Talut-Calut-Davud" kıssasındaki (246 - 251. ayetler) gibi ALLAH'ın dini için hizmet/cihad niyetiyle yola çıkmış Müslüman topluluklar, hatta milletler arasında gevşeme, çürüme ve yolda takılıp kalma gibi durumlar olacaktır. "dinden dönme" derken kastedilen sadece inanç olarak dinden dönme değildir. Yaşayış olarak İslam'dan uzaklaşma da bu anlama dâhildir. Ve İslam tarihinde bu türlü örnekler yaşanmıştır. Ama bu çürüyen topluluklar sadece kendilerine yazık edecektir. ALLAH'ın dini olan ve O'nun koruması altında bulunan İslam, ALLAH tarından gönderilecek yeni topluluklar hatta milletlerle yoluna devam edecektir. İslam tarihinde bunun da örnekleri vardır. Ve İslam yola çıktığı andan 14 asır sonrasına sapasağlam ulaşmıştır. Bu bayrak yarışında, yeni gelenlerin herkes tarafından net bir biçimde tanınabilmeleri için

Kur'an'ın saydığı niteliklere dikkat edilmesi gerekir: Bir; ALLAH tarafından sevilirler, bunu ilk anda bilebilmemiz pek mümkün değildir. İki; onlar da ALLAH'ı severler. Yani ALLAH'a duydukları sevgi dışlarından belli olur. Gözlemcinin özel bir gayretine ve dikkatine gerek olmaksızın kendini gösterir. Üç; Mü'minlere karşı alçakgönüllüdürler. Yani, başka Mü'min topluluklarla çatışmamaya, onların aleyhinde kesinlikle bir şey yapmayıp, kendi aleyhlerinde faaliyet gösterenlere, kendilerini aklamanın ve anlatmanın dışında, misilleme yapmamaya, hatta her şeye rağmen onlara saygı ve sevgi beslemeye devam ederler. Düşünce, dua ve plan ufukları kendi grupları ve milletleriyle sınırlı değildir. Efendimiz'in "Bizim derdimiz ile dertlenmeyen bizden değildir." fermanı, onların ufuklarını ümmet-i Muhammed çapına ulaştırır. Dört; kâfirlere karşı ise saldırgan değil ama onurlu ve şiddetlidirler. İslam'a hizmet etmenin birinci maddesinin, başkalarına İslam'ı anlatmak değil, başkaları karşısında İslam'ın onurunu korumak ve temsil etmek olduğunu çok iyi anlamışlardır. Ve aslında bu duruşlarıyla zaman içerisinde en hırslı İslam düşmanlarının bile saygısını kazanırlar. Hoşgörüleri, Mü'min olma bilincinin verdiği onur ve kendine güven duygusuyla dengelenmiştir. Ve belirgin bir görünürlüğe sahiptir. Beş; ALLAH yolunda cihad ederler. Şartlara ve günün gereğine göre maddi ya da manevi... Bunu varlık sebepleri olarak bilirler. Kendilerini Mü'min ya da Müslüman olma dışında bir isimle tanımlamak gerekse, hemen akla gelecek olan isim, "Mücahid" olur. Ve altı; hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar. Bu son nitelik özellikle bir önceki ile bağlantılıdır. İslam'a hizmet/cihad yolunda, özellikle modern zamanların yönlendirme vasıtalarıyla kendilerine uygulanacak psikolojik savaş taktiklerinden etkilenmezler. Düşmanlarının kontrolünde bulunan haber ajansları tarafından iftira yağmuruna tutulabilirler. Büyük halk kitleleri, onlara karşı şartlandırılabilir. Ve bu belki de onların sınavlarının en zor bölümüdür. Fakat onlar buna da takılmazlar. Kendi gerçeklerini anlatmanın ötesinde asıl önemsedikleri, ALLAH'ın rızasıdır. ALLAH'ın onlar hakkında ne diyeceğidir. Ve bütün bunlar ayetin ifadesiyle: "ALLAH'ın bir lütfudur."

"dinden dönme" daha önceki ayetlerde anlatılan, İslam düşmanı yahudi ve hristiyanlara güvenmelerinin, onları dost kabul etmelerinin sonucudur.

Elmalılı'ya göre ise: "Önce Araplar nesilden nesile bu hizmeti

yapmışlardır. Daha sonra Emeviler'in son zamanlarında olduğu gibi bu hizmet, Araplardan İranlılara doğru geçmiştir. Hadis-i şerifin de belirttiği üzere, İranlılar manen ve madden İslam'a çok büyük hizmetler etmiş ve sonra bunlar da aynı duruma düşmüştür. Bu defa da ALLAH, Türkleri göndermiş, Arapların ve İranlıların değerini bilemeyip kaybettikleri İslam Devleti'ni ele alarak İstanbul'a ve oradan dünyanın birçok yerlerine yayılmışlardır. Dolayısıyla İstanbul'un fethi hadisinin açık anlatımı ve bu surenin 52. ayetindeki "Umulur ki ALLAH yakında bir zafer ihsan eder ya da Kendi katından bir olay yaratır da..." ifadesinin işaretiyle Türkler de bu ayetin müjdesine dâhil olmuşlardır. Demek ki onlar da bu nimetin değerini bilmez ve nankörlüğe doğru giderlerse, mevkilerini ALLAH'ın göndereceği yeni bir millete terk etmeye mecbur olacaklardır. Ve kim bilir, Vasî ve Alîm olan ALLAH kıyamete kadar daha ne milletler gönderecektir."

55. Sizin dostunuz sadece ALLAH, O'nun Peygamberi ve ALLAH'a boyu eğerek namaz kılan, zekât veren Mü'minlerdir.

56. Kim ALLAH'ı, Rasûlü'nü ve iman edenleri dost edinirse; şüphesiz ki ALLAH'ın taraftarları galip geleceklerdir.

Her tarihsel çevrimin (dönemin) sonunda varılacak noktayı vurgulayan bir ilahi kanun. Ve galibiyet için gereken sırlı nitelik: ALLAH'ın taraftarı olabilmek. Şartlarını 54. ayette görmüştük.

57. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilmiş olanlardan dininizi alay ve eğlence konusu yapanları ve kâfirleri dost edinmeyin. Eğer iman ediyorsanız ALLAH'tan korkun.

58. Namaza çağırdığınız zaman, onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Bu davranış, onların düşünemeyen bir toplum olmalarındandır.

59. De ki: "Ey Kitap ehli! Sadece ALLAH'a, bize indirilene ve daha önce indirilenlere iman ettiğimizden dolayı mı bizden hoşlanmıyorsunuz? Siz ise çoğu yoldan çıkmış kimselersiniz."

60. De ki: "ALLAH katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mi? ALLAH kime lanet eder ve gazabına uğratırsa ve kimlerden de maymunlar, domuzlar ve tağuta kullar yaparsa, işte bunlar makamları en kötü olan ve yolları da en sapık olanlardır."

Daha önce de geçtiği gibi, maymun ve domuz haline çevirme,

gerçek ve maddi anlamda olabileceği gibi, mecazi ve manevi nitelikli de olabilir. Bu durumda anlam, maymun gibi kişiliksiz ve taklitçi; domuz gibi şehvet düşkünü demek olur ki tam da günümüz cahiliyesini karakterize eden özellikler...

61. Onlar, yanınıza geldikleri zaman: "İman ettik!" derler. Oysa, yanınıza kâfir olarak girip, kâfir olarak çıkmışlardır. ALLAH, onların gizlediklerini çok iyi bilir.

62. Onlardan çoğunun, günah, düşmanlık ve haram yemede birbirleriyle yarıştıklarını görürsün. Yaptıkları şey ne kötüdür!

63. Din adamları ve alimleri onları günah söz söylemekten ve haram yemekten engellemeli değiller miydi? Yaptıkları şeyler ne kötüdür!

Din adamlarının ve alimlerin öncelikli görevi, içlerinde yaşadıkları toplumu haramlardan uzak tutmak ve farzları yerine getirmelerini sağlamaktır. Yani asgari boyutuyla İslam'ı yaşamalarını sağlamak. Başarıları da bu kritere göre ölçülür. Yoksa tek başına çok geniş bir bilgi birikimine sahip olmak ya da çok geniş bir düşünce derinliğine sahip bulunmak yeterli değildir. Önemli olan o bilgi ve düşüncenin, içinde yaşadıkları Müslüman topluma ne yaptığıdır. Efendimiz bu konuda: "Eğer herhangi bir topluluk içinde günah işleyenler bulunur ve aynı toplulukta o günahkârlardan daha güçlü ve onlara engel olmaya muktedir kimseler de olur, buna rağmen o günah işleyenlere engel olmazlarsa, ALLAH o topluluğun hepsini azaba uğratır." (İbn-i Mace) buyuruyor.

64. yahudiler: "ALLAH'ın eli bağlıdır." dediler. Dediklerinden ötürü elleri bağlansın ve kendilerine lanet olsun! Aksine, ALLAH'ın elleri açıktır. Dilediği gibi verir. Celalim hakkı için Rabbinden sana indirilenler, onların çoğunun azgınlığını ve küfrünü arttıracaktır. Biz onların arasına kıyamete kadar düşmanlık ve kin saldık. Ne zaman savaş için bir ateş tutuştursalar, ALLAH onu söndürür. Onlar sırf fesat çıkarmak için dünyanın her tarafında koşup dururlar. ALLAH da bozguncuları sevmez.

Ayet, yahudilerin savaş kışkırtıcılığına dikkat çekiyor. Bu özellikleri belli bir dönemle sınırlı değildir. Tarih boyunca güçlerinin uzanabildiği her yerde, insanları birbirlerine düşürmek için özel bir çaba harcamışlardır. Örnek olarak İsrail...

65. Eğer Kitap ehli iman edip, ALLAH'a karşı gelmekten sakınsaydılar, elbette günahlarını örter ve onları Naim Cennetlerine koyardık.

66. Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rableri tarafından kendilerine indirileni (Kur'an) doğru dürüst yaşasalardı, kesin olarak, yukarıdan (yağmur gibi yağan) ve yerden (çıkan nimetler içinde kalır, onlardan) yerlerdi. Onlar da bir kısmı mutedil bir ümmettir. Birçoklarının yaptıkları da ne kötü şeydir.

67. Ey Rasûl! Rabbinden sana indirileni tebliğ et! Eğer yapmazsan, ALLAH'ın elçiliğini yapmamış olursun. ALLAH, seni insanlardan korur. Doğrusu ALLAH, kâfirler topluluğunu doğru yola iletmez.

68. De ki: "Ey Kitap ehli! Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirileni (Kur'an) yaşamadıkça hiçbir temele dayanmış sayılmazsınız." Gerçekten, Rabbinden sana indirilen, onlardan çoğunun küfür ve azgınlığını arttıracaktır. Sen o kâfirler güruhuna üzülme.

69. İman edenlerden, yahudilerden, sabiilerden ve hristiyanlardan kim ALLAH'a ve ahiret gününe iman edip, salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) onlara korku yoktur. Ve onlar üzülmeyeceklerdir de.

ALLAH'ın dostları, bu dünyada başlarına gelen bela ve musibetlerin, hikmet gereği birer sınav olduğunu bilir ve o nedenle ne korkar, ne de üzüntü duyarlar. Ahirette ise zaten hiçbir biçimde korku ya da üzüntü duyulacak cinsten bir şeyle karşılaşmayacaklardır.

70. Celalim hakkı için Biz, İsrailoğulları'ndan söz aldık. Ve onlara peygamberler gönderdik. Ne zaman bir peygamber onlara nefislerinin hoşlanmadığı bir hüküm getirdiyse, onların bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da öldürdüler.

71. Başlarına bir bela gelmeyeceğini sandılar. Kör oldular, sağır kesildiler. Sonra ALLAH tevbelerini kabul etti. Sonra yine çokları kör, sağır kesildiler. ALLAH yaptıklarını görüyor.

72. Andolsun ki, "ALLAH, kesinlikle Meryem oğlu İsa Mesih'tir." diyenler kâfir oldular. Oysa, İsa onlara demişti ki: "Ey İsrailoğulları! Benim de, sizin de Rabbiniz olan tek ALLAH'a kulluk edin. Kim ALLAH'a ortak koşarsa bilin ki, ALLAH ona cenneti haram kılmıştır. Ve onun varacağı yer, ateştir. Zalimlerin hiçbir yardımcıları da yoktur."

73. Andolsun ki: "ALLAH, üç tanrıdan biridir." diyenler kâfir olmuştur. Oysa bir tek ALLAH'tan başka hiçbir ilah yoktur. Eğer batıl iddialarından vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir olanlara acı bir azap dokunacaktır.

74. Hala ALLAH'a tevbe edip, O'ndan af dilemiyorlar mı?

Oysa ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dır (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

75. Meryem oğlu İsa Mesih de ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Onun annesi de dosdoğru bir kadındır. İkisi de yemek yerlerdi. Bak, onlara ayetleri (delilleri) nasıl açıklıyoruz? Sonra bak nasıl yüz çeviriyorlar?

76. De ki: "ALLAH'ı bırakıp da size hiçbir fayda ve zarar vermeye gücü yetmeyen şeylere mi ibadet ediyorsunuz? ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen)."

77. De ki: "Ey Kitap ehli! Hakkın dışına çıkarak, dininizde aşırı gitmeyin. Daha önce sapmış, birçoklarını da saptırmış ve böylece doğru yolu kaybetmiş bir toplumun kapris ve arzularına uymayın!"

78. İsrailoğulları'ndan küfre sapanlar, Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lanetlendiler. Bu, onların isyan etmeleri ve aşırı gitmelerindendir.

79. Onlar, yaptıkları kötülüklerden birbirlerini engellemiyorlardı. Andolsun bu ne kötü bir şeydi!

Bu konuyla ilgili birkaç hadis: "Canım kudret elinde olan ALLAH'a yemin olsun ki, ya iyiliği emredip kötülüğe engel olur, zalimi yaptığından vazgeçirir ve onu hakka boyun eğdirirsiniz ya da ALLAH sizin kalplerinizi birbirinden nefret ettirir de birbirinize düşersiniz ve İsrailoğulları'na lanet ettiği gibi sizi de lanetine uğratır." (Ebu Davud), "Canım kudret elinde olan ALLAH'a yemin olsun ki, ya iyiliği emreder, kötülüğü yasaklarsınız, ya da ALLAH çok yakında katından size bir azap gönderir de o azabı kaldırması için ALLAH'a yalvarırsınız, fakat duanız kabul edilmez." (Tirmizi), "İçinizden kim bir kötülük görürse, ona eliyle engel olsun. Eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle engel olmaya çalışsın. Eğer buna da gücü yetmiyorsa, kalbiyle ondan nefret etsin, uzak dursun. Bu da imanın en zayıf halidir." (Müslim), "Şüphesiz ki ALLAH, bazı kişilerin işledikleri günahlar yüzünden bütün insanları cezalandırmaz. Ancak bütün insanlar aralarında kötülüğün yayıldığını görür de ona mani olmaya güçleri yettiği halde, bunu yapmazlarsa o zaman bir kısmınızın işlediği günahlar yüzünden hepinizi cezalandırır." (Müsned), "Dikkat edin, insanlardan çekinmeniz, sakın bir kişinin hak bildiği şeyi söylemesine engel olmasın." (İbn-i Mace), "Cihadın en üstünü, zalim yöneticinin karşısında hakkı söylemektir." (Ebu Davud)

80. Onların çoğunun kâfirleri dost edindiklerini

görürsün. Gerçekten nefislerinin onlar için hazırladığı şeyler (ahirete dönük) ne kötüdür! ALLAH onlara gazap etmiştir. Ve onlar sonsuza dek azap içinde kalacaklardır.

81. Eğer onlar, ALLAH'a, Peygamber'e ve ona indirilene iman etmiş olsalardı, kâfirleri dost edinmezlerdi. Fakat onların çoğu yoldan çıkmışlardır.

82. Gerçekten, insanlar içinde Mü'minlere en şiddetli düşman olarak yahudileri ve putperestleri (ALLAH'a ortak koşanları) bulursun. Ve yine iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak: "Biz hristiyanız!" diyenleri bulursun. Çünkü onların arasında (bilgin) keşişler ve (dünyayı terketmiş) rahipler vardır. Ve onlar büyüklük taslamazlar.

Elmalılı'ya göre: "Gerçi bunlar da Mü'min değildir. Ve Mü'minlere düşmanlık, bunlarda da vardır. Fakat başkalarıyla karşılaştırıldığı zaman, onların düşmanlık şiddetleri daha çok, bunların da Mü'minleri sevebilme yetenekleri daha çoktur. Yani başkalarının dostluk gösterme ihtimalleri büsbütün yok değildir. Fakat hristiyanların dostluk gösterme ihtimalleri, başka düşmanlara göre daha yakın bir ihtimaldir. hristiyanlarda iman yeteneği, Müslüman sevgisi, başkalarından daha fazla bulunur."

83. Rasûle indirileni duydukları zaman, tanıdıkları gerçekten dolayı gözlerinin yaşla dolup taştığını görürsün. Derler ki: "Rabbimiz! İman ettik! Bizi de (hakka) şahit olanlardan yaz!"

Bu ayette sözü edilenler, Asr-ı Saadet'te Müslümanlara sahip çıkan Habeş hükümdarı Necaşi ve bir grup yakınıdır. Fakat her zaman bu ayetin kapsamına giren hristiyan ruhanileri bulunabilir. Sayıları çok az da olsa...

84. "Rabbimizin bizi salihler arasına katmasını umarken niçin ALLAH'a ve bize gelen gerçeğe inanmayalım?"

85. Bu sözlerinden dolayı ALLAH onları içlerinden nehirler akan cennetlerle mükâfatlandırdı. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. İşte, güzel davrananların mükâfatı budur.

86. İnkâr edenlere ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince... İşte onlar cehennemliklerin ta kendileridir.

87. Ey iman edenler! ALLAH'ın size helal kıldığı temiz şeyleri haram saymayın. Ve sınırı aşmayın. Çünkü ALLAH, sınırı aşanları sevmez.

88. ALLAH'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yeyin. Ve Kendisine iman etmiş olduğunuz

ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun.

89. ALLAH sizi kasıtsız olarak ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sorumlu tutmaz. Fakat bile bile yaptığınız yeminlerinizden sorumlu tutar. Böyle bir yemini bozarsanız, bunun kefareti, ailenize yedirdiğiniz yemeğin orta hallisinden on fakiri doyurmak ya da onları giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Bunlara gücü yetmeyen kimse için de üç gün oruç tutmaktır. Bozduğunuz yeminlerin kefareti işte budur. Yeminlerinize uyun. ALLAH size ayetlerini açıklıyor; umulur ki şükredersiniz!

90. Ey iman edenler! İçki, kumar, putlar ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz.

Kur'an'ın içkiyi kesin olarak yasaklayan ünlü ayeti... İçki ile beraber kumar da yasaklanıyor. Bir çayına bile olsa... Adı Milli Piyango bile olsa... Ve falcılık da yasaklanıyor.

Ayetin indiği dönemdeki fal bakma araçları, bu iş için özel olarak yapılmış oklar idi. O nedenle ayet, fal yasağını ifade ederken her ne kadar fal oklarından söz ediyor ise de yasak hükmünün her tür falı kapsadığına şüphe yoktur. Ülkemizde yaygın olan kahve falını da... Efendimiz içki hakkında: "Sarhoşluk veren her şey içkidir. Ve sarhoşluk veren her şey haramdır."(Müslim), "ALLAH kıyamet gününde sürekli içki içene rahmet gözüyle bakmaz." (Nesai) ve "ALLAH, içkiye, onu içene, içirene, satana, satın alana, sıkana, sıktırana, taşıyana, kendisine taşıttırana ve parasını yiyene lanet etsin." (Ebu Davud) buyurmuştur.

91. Şeytan, içki ve kumar ile aranıza düşmanlık ve kin sokmak, sizi ALLAH'ı zikirden ve namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi?

92. ALLAH'a itaat edin. Rasûlullah'a da itaat edin ve ona karşı gelmekten sakının. Eğer ona sırtınızı dönerseniz bilin ki Peygamberinizin görevi sadece tebliğdir.

93. İman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar), ALLAH'a karşı saygılı oldukları, imanlarında sebat ettikleri, salih amel işlemeye (İslam'ı yaşamaya) devam ettikleri, sonra ALLAH'tan sakındıkları, imanlarından ayrılmadıkları, yine ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) oldukları ve başkalarına iyilikte bulundukları sürece, daha önce yediklerinden dolayı kendilerine bir günah yoktur. ALLAH güzel davrananları sever.

Elmalılı'ya göre: "Görülüyor ki bu ayette iman ve salih amel iki kere ve takva üç mertebe olarak zikredilmiş ve en sonunda ihsan

mertebesine gelinmiştir ki, takvanın üç defa zikri çeşitli takva mertebelerine dikkati çekmek içindir. Birinci olarak: Geçmiş, şimdi ve gelecek... Üç zamana işarettir. İkinci olarak: Üç duruma işarettir ki, birincisi insanın kendisiyle yine kendi nefsi ve vicdanı arasındaki takva ve iman; ikincisi, kendisiyle diğer insanlar arasındaki takva ve iman; üçüncüsü, kendisi ile ALLAH arasındaki takva ve imandır. Bunun için, üçüncüsünde iman, ihsana dönüştürülmüştür. Hz. Muhammed'in: "İhsan, ALLAH'a, O'nu görüyormuş gibi ibadet etmektir. Her ne kadar sen O'nu görmüyorsan da, O, seni görmektedir." (Nesai) tanımına işaret edilmiştir. Üçüncü olarak: Bakara Suresi'nin başında anlatıldığı üzere baş, orta ve son şeklinde takvanın üç mertebesi bulunduğuna işarettir. Dördüncü olarak: Sakınılması gereken şeylerin mertebelerine işarettir. Çünkü öncelikle ahiret cezasından sakınmak için haramı terk, sonra harama düşmemek için şüphelileri terk ve son olarak da nefsi manevi eksikliklerden korumak, insan tabiatına ve alışkanlıklara ait kirlerden temizlenmek için de bazı mübahları terk etmek gerekir."

94. Ey iman edenler! ALLAH sizi, elinizin ve oklarınızın ulaşacağı bir kısım avlar ile sınar ki, kimin, O'nu görmediği halde Kendisinden sakındığını ortaya çıkarsın. Kim bundan sonra sınırı aşarsa onun için can yakan bir azap vardır.

Ayet, yahudilerden bir grubun cumartesi yasağı ile sınanmalarına çok benzer bir biçimde Müslümanların da nimetlerle sınanacaklarını haber vermektedir. Bu durumu Bakara Suresi'nin Talut-Calut kıssasında da görmüştük. Bütün bunlar ALLAH'ın evrensel manevi kanunlarından yani Sünnetullah'tan birine işaret etmektedir. Mücadele sürecinin sonundaki büyük zaferden önce mutlaka dünya nimetleriyle denenme şeklindeki kanuna... Ve sahabiler bu ayetin haber verdiği olayla, Hudeybiye'de karşılaştılar. İhramlı olup da avlanmalarının yasak olduğu bir zamanda, av hayvanları kendilerini kuşattılar da adeta "hadi bizi yakalayın" dercesine ayaklarına sürtünür hale geldiler. Fakat sahabiler, yahudilerin cumartesi halkının tersine bu sınavdan başarıyla geçtiler. Bu tavırlarının mükâfatı da Hudeybiye'den sonra bütün maddi dengelerin onların lehine değişmesi ve iki sene sonra Mekke'yi fethedip, Arap Yarımadası'nda İslam'ın tam bir hâkimiyet kurması oldu.

95. Ey iman edenler! İhramlı iken av hayvanı öldürmeyin. İçinizden kim onu bilerek öldürürse, cezası: İçinizden adil iki kişinin vereceği hükme göre ehli hayvanlardan, öldürdüğüne denk ve Ka'be'ye ulaşacak bir kurbanlıktır. Ya

da onun değeri kadar, kefaret olarak, fakirleri doyurmaktır. Ya da onun değeri ölçüsünde oruç tutmaktır. Bu ceza, işlediği suçun karşılığını tatması içindir. ALLAH geçmişte yapılanları affetmiştir. Kim tekrar bu yasağı ihlal ederse, ALLAH onu cezalandırır. ALLAH, Azîz'dir, Müntakîm'dir (her şeye üstün, intikam alan).

96. Hem size hem yolculara yiyecek olmak üzere, deniz avı ve yiyeceği helal kılındı. Kara avı ise ihramda olduğunuz sürece haram kılındı. Huzuruna toplanacağınız ALLAH'a karşı saygılı olun.

97. ALLAH, Beytü'l-Haram olan Ka'be'yi, hürmet gösterilen ayı, Ka'be'ye hediye edilen kurbanı, kurbanlıklara takılan gerdanlıkları, insanların kulluk ve dünya hayatları için bir düzen sebebi kıldı. Bu da, ALLAH'ın göklerde ve yerde olanları bildiğini ve her şeyi ilmiyle kuşattığını bilmeniz içindir.

98. Bilin ki ALLAH'ın cezası çetindir. Ve ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

99. Peygambere düşen sadece tebliğ etmektir. Açıkladığınız ve gizlediğiniz şeylerin hepsini bilecek olan ise ancak ALLAH'tır.

100. De ki: "Pis olan şeyin çokluğu hoşunuza gitse de pis ile temiz bir değildir." Ey akıl sahipleri! ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun ki kurtuluşa eresiniz.

Ayet, İslam'ın niceliği değil, niteliği önemseyen bir bakışa sahip olduğunu gösteriyor. Yani, çok olan pisin yerine, az olan temiz...

101. Ey iman edenler! Açıklandığı zaman hoşunuza gitmeyecek şeyleri sormayın. Eğer onları Kur'an indirilirken sorarsanız, size açıklanır. (Size açıklanmadığına göre) ALLAH onları affetmiştir. ALLAH, Gafûr'dur, Halîm'dir (bağışlaması sonsuz, ceza vermekte acele etmeyen).

102. Sizden önce de bir toplum onları sormuş ve bu nedenle kâfir olmuşlardı.

Soru sormak bazen sakıncalı olsa bile insanı kâfir yapmaz. Burada kastedilen, verilen cevaplara inanmayıp da o yüzden kâfir olmalarıdır.

103. ALLAH; bahire, saibe, vasile ve ham diye bir şey bildirmemiştir. Fakat kâfirler ALLAH'a iftira etmektedirler. Ve onların çoğunun da kafaları çalışmaz.

Bu isimler, cahiliye Araplarının kendi kendilerine, bazı develerden yararlanmayı haram kılmalarını ve bu develeri diğerlerinden ayırmak için taktıkları adları anlatıyor. ALLAH, insanların kendi kaprisleri nedeniyle, bazı şeyleri kendi kendilerine haram kılmalarını kınıyor.

Haram kılma yetkisinin, insanların keyiflerine bırakılmayıp ancak İslam'ın elinde bulunduğunu hatırlatıyor.

104. Onlara: "ALLAH'ın indirdiğine ve Peygambere gelin!" dendiği zaman: "Atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yol) bize yeter." derler. Ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yolu bulamayan kimseler olsa da mı?

105. Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltmeye bakın. Siz doğru yolda olursanız, sapanlar size zarar veremez. Hepinizin dönüşü ALLAH'adır. O zaman (ALLAH) yaptıklarınızı size haber verecektir.

O "sapanlar"a karşı, İslam'ın güzelliğini tavsiye edip, küfrün çirkinliğinden sakındırmaya devam edildiği takdirde, sapanlar size bir zarar veremez.

106. Ey iman edenler! Birinize ölüm gelip çattığı zaman vasiyet ederken içinizden iki adil kişiyi şahit tutun. Yolculukta iseniz ve başınıza ölüm musibeti gelmişse sizden olmayan başka iki kişi şahit olsun. Eğer kendilerinden şüpheleniyorsanız, onları namazdan sonra tutun ve: "Akraba bile olsa yeminimizi hiçbir şeye değişmeyeceğiz. ALLAH'ın şahitliğini gizlemeyeceğiz, aksi takdirde biz elbette günahkârlardan oluruz." diye yemin etsinler.

107. Eğer onların bir günah işledikleri (şahitliklerinin aksine) anlaşılırsa, aleyhlerine suç işlenen mirasçılardan şahitliğe daha uygun olan başka iki kişi, onların yerine geçer. Ve ALLAH'a şöyle yemin ederler: "Mutlaka bizim şahitliğimiz onların şahitliğinden daha doğrudur. Ve biz kimsenin hakkına tecavüz etmedik. Aksi takdirde biz elbette zalimlerden oluruz."

108. Bu usül, şahitliklerini gereği gibi yapmaları ya da yeminlerinden sonra yeminlerin (mirasçılar tarafından) reddedilmesinden korkmaları için en uygun yoldur. ALLAH'a karşı saygılı (müttaki olun) ve O'nun emirlerini dinleyin. ALLAH, (din) yolundan çıkan bir topluluğu doğru yola iletmez.

109. ALLAH, peygamberleri bir araya toplayacağı gün: "Ümmetleriniz size ne cevap verdi?" der. Onlar da: "Bizim hiçbir bilgimiz yok. Şüphesiz gizlilikleri hakkıyla bilen ancak Sen'sin, Sen..." derler.

110. ALLAH, o zaman şöyle der: "Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene verdiğim nimetimi hatırla! Düşün ki, seni, Ruhu'l-Kudüs (Kutsal Ruh=Cebrail) ile destekledim. (Bu sayede) Sen, beşikte iken de, yetişkin iken de

insanlarla konuşuyordun. Sana, Kitab'ı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğrettim. Hani çamurdan kuş şeklinde bir şey yapıyor, ona üflüyordun da, Benim iznimle o hemen bir kuş oluyordu. Anadan doğma körü ve alacalıyı Benim iznimle iyileştiriyordun. Ölüleri iznimle kabirden çıkartıp diriltiyordun. İsrailoğulları'na ayetlerle geldiğin ve onlardan inkâr edenlerin: "Bu, ancak apaçık bir büyüdür!" dedikleri zaman seni onlardan korumuştum."

111. Havarilere: "Bana ve Peygamberime iman edin!" diye ilham etmiştim. Onlar da: "İman ettik. Şahit ol ki biz Müslümanız!" demişlerdi.

112. Havariler: "Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin, bize gökten bir sofra indirebilir mi?" demişlerdi. O da: "Eğer iman ediyorsanız, ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun." demişti.

Efendimiz'in havarileri durumunda olan sahabilerin hiçbiri, ondan mucize göstermesini istememiştir. Bu örnek de sahabilerin, diğer peygamberlerin cemaatlerinden ne kadar üstün olduğunu gösterir.

113. Dediler ki: "O sofradan yemeyi, kalplerimizin yatışmasını, senin bize doğru söylediğini bilmeyi ve ona şahitlik edenlerden olmayı istiyoruz."

Böyle bir talepte bulunmak, ALLAH'ın kabul etmesinden ve burada naklederken kınayıcı bir ifade kullanmamasından da anlaşılacağı üzere sakıncalı değildir. Ama buna rağmen, Efendimiz'in (O'na Binler Selam) ashabı 23 sene boyunca, bir kez bile böyle bir talepte bulunmamıştır. Efendimiz, bütün peygamberlerin en üstünü olduğu gibi ashabı da bütün cemaatlerin en üstünüdür.

114. Meryem oğlu İsa da: "Ey ALLAH'ım! Ey Rabbimiz! Gökten bize bir sofra indir ki, bizden öncekilere de sonrakilere de bir bayram ve Sen'den bir mucize olsun. Bizi rızıklandır. Sen, rızık verenlerin en hayırlısısın." dedi.

115. ALLAH da şöyle buyurdu: "Ben, o sofrayı size indireceğim. Fakat bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, alemlerde hiç kimseye yapmayacağım bir azapla onu azaplandırırım!"

"bundan sonra içinizden kim inkâr ederse" Bu ifadelerden, bir ilahi kanunun daha ucu görünüyor. Bir kula ALLAH'tan gelen maddi ya da manevi nimet (ki bu olayda ikisi birden var) oranında, o kulun sorumluluğu artar. Durumu hassasiyet kazanır. İşleyeceği günahların cezası daha şiddetli ve daha acil verilir. O zaman insanın her çeşit nimet için dua ederken iki kere düşünmesi gerekir. Ve

duası kabul edilip nimeti de almışsa üç kere...

116. ALLAH: "Ey Meryem oğlu İsa! Sen mi insanlara ALLAH'ı bırakıp da beni ve annemi iki tanrı edinin, dedin?" buyurduğu zaman o: "Sen yücesin. Gerçek olmayan bir şeyi söylemek benim haddim değildir. Demiş olsaydım, Sen bunu bilirdin. Sen, benim içimde olanı bilirsin ama ben Senin Zat'ında olanı bilemem. Şüphesiz ki Sen, gizlilikleri çok iyi bilensin."

117. "Ben, onlara sadece bana emrettiklerini söyledim. Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan ALLAH'a ibadet edin, dedim. Ben aralarında olduğum sürece onlara şahit idim. Fakat Sen beni semaya aldığın zaman onlar üzerine gözetleyici yalnız Sen oldun! Sen Şahîd'sin (her şeye şahid)."

Bu ayet indirilince, Efendimiz: "Rabbim, ümmetim!" diyerek ağlamaya başlar. Bunun üzerine Cebrail inerek: "Ey Muhammed! Rabbin sana selam söylüyor ve: 'Ümmetin konusunda seni üzmeyeceğiz, mutlaka sevindireceğiz.' buyuruyor." (Müslim) demiştir.

118. "Eğer onlara azap edersen, şüphesiz onlar Senin kullarındır. Eğer onları bağışlarsan muhakkak ki Sen Azîz'sin, Hakîm'sin (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)."

119. ALLAH buyurdu: "Bu, doğrulara, doğruluklarının fayda verdiği gündür. Onlar için, içlerinden nehirler akan cennetler vardır. Onlar, orada sonsuza kadar kalacaklardır. ALLAH onlardan razı olmuştur. Onlar da ALLAH'tan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş budur."

120. Göklerin, yerin ve içlerindeki her şeyin hâkimiyeti ALLAH'ındır. O, her şeye kâdir, daima kâdirdir.

Surenin başlangıcı, "sözleşmeleri yerine getirin" emri ile İslam hukukuna dikkat çekmişti, sonu ise ALLAH'ın yüceliğinden söz ederek surenin kendi içinde bir bütünlük oluşturmasını sağlıyor.

6- EN'AM SURESİ

Mekke'de inmiştir. 165 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden ALLAH'a mahsustur. Buna rağmen kâfirler hala başkalarını Rablerine eşit sayıyorlar.

Bundan önceki sure olan Maide, son ayetinde: "Göklerin, yerin ve içlerindeki her şeyin hâkimiyeti ALLAH'ındır. O, her şeye gücü yetendir." diyerek noktayı koymuştu. Bu sure de yukarıdaki ayetle sözü kaldığı yerden devam ettiriyor.

Ayrıca, bütün bir Kur'an boyunca tekrarlandığı üzere bu ayet de "gökler ve yer" diyor. Küçücük dünya ile geri kalan o muazzam kâinatı birbirine denk tutuyor. Evet gerçekten de bir denklik vardır. Çünkü kâinatın yani göklerin sahip olduğu maddi üstünlük, dünyanın, insanoğluna (ALLAH'ın kâinattaki halifesidir), Efendimiz'e, Kur'an'a ve İslam'a beşik olmasının sağladığı manevi üstünlükle dengelenmiştir.

Bu ayet, aynı zamanda Kur'an'ın bilimsel mucizelerinden birini de haber vermektedir. Şöyle ki: "Bilindiği gibi etrafta ışık kaynağı olmadığında, bir insanın çevresindekileri çıplak gözle görmesi mümkün değildir. Ancak bizim görebildiğimiz ışık yayan enerjinin çok küçük bir bölümüdür. İnsanın göremediği fakat ışık yayan başka enerji çeşitleri de mevcuttur. Kızıl ötesi, ultraviyole, x ışınları ve radyo dalgaları gibi... Ve insan ışığın bu dalga boyları karşısında kör konumdadır.

Kur'an'da "karanlık" kelimesinin her defasında "karanlıklar" olarak ifade edilmesi de bu bakımdan dikkat çekicidir. Arapça'da "zulümat" olarak ifade edilen "karanlıklar" kelimesi, Kur'an'da 23 ayette çoğul biçimde kullanılmıştır. Tekil olarak ise hiç kullanılmamıştır. Kur'an'da karanlık kelimesinin bu kullanımı, bizim görebildiğimiz ışık aralığının dışında da farklı ışık çeşitleri olabileceğine dikkat çekmektedir.

Kâinattaki yıldızların ve diğer ışık kaynaklarının hepsi aynı türde ışın yaymazlar. Bu farklı ışınlar, dalga boyuna göre sınıflandırılır. Farklı dalga boylarının oluşturduğu yelpaze ise çok geniştir. En küçük dalga boyuna sahip olan Gama ışınları ile en büyük dalga boyuna sahip olan radyo dalgaları arasında 10^{25}'lik (milyar kere milyar kere milyarlık) bir fark vardır. Güneşin yaydığı ışınların tamamına yakını

bu 10^{25}'lik yelpazenin tek bir birimine sıkıştırılmıştır.

Anlaşılacağı üzere gözlerimizin görebildiği elektromanyetik dalgalar, ışık tayfının çok küçük bir bölümünü meydana getirir. Diğer kısımlar ise insan için geniş karanlıkları ifade eder ve bu sınırın dışındaki dalga boyları insanın kör olduğu alanlardır.

2. Sizi çamurdan yaratan, sonra size bir ecel takdir eden O'dur. Belirli bir ecel de O'nun katındadır. Böyle iken bir de şüphe ediyorsunuz.

3. O, göklerde ve yerde tek ALLAH'tır. O, sizin gizlinizi de, açığınızı da ve ne kazandığınızı da bilir.

4. O kâfirlere, Rablerinin ayetlerinden bir ayet gelmeye dursun, o ayetlerden ille de yüz çevirirler.

5. Gerçekten onlar, hak kendilerine gelince onu yalanladılar. Fakat alay ettikleri şeyin haberleri yakında kendilerine gelecektir.

6. Görmediler mi, onlardan önce nice nesilleri yok ettik? Hem, yeryüzünde size vermediğimiz imkânları onlara vermiştik. Üstlerine gökten bol bol yağmur indirmiş, ayaklarının altından nehirler akıtmıştık. Fakat onları günahlarından dolayı yok ettik. Ve onların ardından başka nesiller yarattık.

"Nesil" kavramı bu ayette tarihte belli bir dönem ya da medeniyet anlamındadır.

7. Eğer sana kâğıt üzerine yazılı bir Kitap indirseydik de ona elleriyle dokunsalardı, yine de o kâfirler: "Muhakkak ki bu, apaçık bir büyüdür." derlerdi.

Çünkü Mekkeli putperestlerin sorunu itikadi değil, iktisadi idi. Yani Efendimiz'in getirdiklerini kabul edip Müslüman oldukları takdirde, Kâ'be'yi bütün putlardan temizlemeleri gerekeceğini biliyorlardı. Ve o zaman da Mekke'nin Arap kabileleri arasındaki manevi üstünlüğünü kaybedeceğini düşünüyorlardı. Bu da Mekke'nin, Arap Yarımadası'nın ekonomik merkezi olmaktan çıkması demekti. Ve servetlerinin kaynağı kurumuş olacaktı. Ayrıca iman ettikleri takdirde, yaşam biçimleri de kökten değişecekti. Artık zina edemez, içki içemez, kumar oynayamaz hale geleceklerdi. Kölelerine insan gibi davranmak zorunda kalacaklardı. İşte bütün bunlar, Mekke seçkinleri için kabul edilemezdi. O nedenle de Müslüman olmaları çok zordu. Ayet, bu gerçeklere vurgu yapıyor, dertleri başka olduğu için, onların nasıl bir mucize görürlerse görsünler, iman etmeyeceklerini haber veriyor. Nitekim Mekke Müslümanlar tarafından fethedilip de, bükemedikleri bileği öpmek

zorunda kalacakları ana kadar çok büyük kısmı iman etmedi. İslam düşmanlığını sürdürdü. Hatta bazıları Mekke'nin fethinden sonra bile düşmanlığa devam etti. Ve bugün için de birçoğunun İslam'ı benimseyemememesinin nedeni aynıdır. Ayrıcalıklarını yitirme endişesi... Yaşam biçimlerini değiştirme korkusu.

8. Bir de: "Ona bir melek indirilmeli değil miydi?" dediler. Eğer bir melek indirmiş olsaydık iş bitmiş olurdu. Artık kendilerine göz bile açtırılmazdı.

9. Eğer peygamberi bir melek kılsaydık, muhakkak ki onu insan suretine sokardık. Onları yine de düşmekte oldukları şüpheye düşürürdük.

Çünkü peygamberin misyonu her konuda insanlara önderlik etmektir. Yemek yeme biçiminden aile düzenine, ticaretin kurallarını belirlemekten ALLAH'a nasıl kulluk edilmesi gerektiğini öğretmeye kadar... Kısaca, insanları dünyada medeni, ahirette de cennetlik hale getirmektir. Ve bunun için insan olmak zorundadırlar. Bir melek, yeyip içmeyen, hasta olmayan, acı, üzüntü, sevinç yaşamayan varlığıyla insanlara nasıl örnek ve önder olabilirdi ki?

10. Senden önceki peygamberlerle de alay edilmişti. Fakat onlarla alay edenleri, alay ettikleri gerçek kuşatıverdi.

11. De ki: "Yeryüzünde dolaşın da (peygamberleri) yalanlayanların sonu nasıl olmuş bir görün!"

Cahiliye Arapları, yeryüzünde sadece ticaret, avlanma ve yağma yapmak maksadıyla gezmeyi bilirlerdi. Kur'an onlara yeni olarak, öğrenmek, düşünmek ve ders almak maksadıyla da gezmeyi teklif ediyor. Hak dinin, insanları daha medeni bir düzeye yükseltme işlevine açık bir örnek...

12. De ki: "Göklerde ve yerde olanlar kimindir?" De ki: "ALLAH'ındır." O, rahmet etmeyi Kendi üzerine almıştır. Muhakkak ki O, sizi, geleceğinde şüphe olmayan kıyamet gününde toplayacaktır. Ama hüsrana düşenler, inanmazlar.

Efendimiz (O'na Binler Selam): "Şüphesiz ki ALLAH, gökleri ve yeri yarattığı gün, yüz tane rahmet yaratmıştır. Bunların her biri, gökle yerin arasını kaplayacak kadardır. Bu rahmetlerinden yalnız bir tanesini yeryüzüne indirmiştir. İşte o rahmeti sayesinde anne çocuğuna merhamet eder. Vahşi hayvanlar ve kuşlar birbirlerine merhamet eder. Kıyamet günü olduğunda o rahmetiyle kalan doksan dokuzunu birleştirecektir."(Müslim) buyurmuştur.

ALLAH'ım! Sen, bize, hak ettiğimize göre değil, Sana yakışana

göre merhamet et!

13. Gece ve gündüzde barınan her şey O'nundur. O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Bir önceki ayette "gökler ve yer" denilerek bütün mekânlar kastedilmişti. Bu ayette de "gece ve gündüz" denilerek bütün zamanlar kastediliyor. Böylece ALLAH, hükümranlığının bütün zamanları ve mekânları kapladığını anlatmış oluyor.

14. De ki: "Gökleri ve yeri yoktan var eden, beslenmeyip besleyen ALLAH'tan başkasını mı dost edineyim?" Ve de ki: "Şüphesiz ben, Müslüman olanların ilki olmakla emrolundum." Ve bana: "Sakın ALLAH'a ortak koşanlardan olma!" buyruldu.

15. De ki: "Rabbime karşı gelirsem büyük bir günün azabından korkarım."

16. O gün, her kim azaptan uzak tutulursa gerçekten ALLAH ona merhamet etmiştir. İşte en büyük kurtuluş budur.

17. ALLAH sana bir sıkıntı verecek olsa, o sıkıntıyı O'ndan başka hiç kimse kaldıramaz. Ve eğer sana bir hayır ve nimet verirse... O, her şeye gücü yetendir.

Ayetin dile getirdiği ALLAH kanunu sadece Efendimizle sınırlı olmayıp, herkes için geçerlidir.

18. O, kullarının üstünde kahredici bir güce sahiptir. Ve O, Hakîm'dir, Habîr'dir (hikmeti sonsuz, her şeyden haberdar).

19. De ki: "Şahit olarak hangi şey daha büyüktür?" De ki: "ALLAH'tır. O, benimle sizin aranızda şahittir. Bu Kur'an, sizi ve haberi kendilerine ulaşanları uyarmam için bana vahyolunmuştur. ALLAH ile beraber başka ilahlar bulunduğuna gerçekten siz mi şahitlik ediyorsunuz?" De ki: "Ben şahitlik etmiyorum!" De ki: "O, ancak tek bir ilahtır. Ben, sizin ortak koştuklarınızdan uzağım."

Ayet, Kur'an hakkında kendilerine hiçbir bilgi ulaşmamış insanların, Müslüman olmakla sorumlu olmayacaklarını söylüyor.

20. Kendilerine Kitap verdiklerimiz, Peygamberi, çocuklarını tanıdıkları gibi tanırlar. Onlar kendilerini hüsrana uğratanlardır. Onlar iman etmezler.

21. ALLAH adına yalan uydurandan ya da O'nun ayetlerini yalan sayandan daha zalim kim olabilir? Zalimler, kurtuluş yüzü görmezler.

22. Kıyamet gününde hepsini toplarız. Ve sonra da o ortak koşanlara: "Hani, ortak sandığınız şeyler nerede?" deriz.

ALLAH'a ortak koşulan şeyler sadece ilk çağlarda tapınılan putlardan ibaret değildir. Modern zamanların putları, daha soyut ve gizli bir nitelik kazanmıştır. Fakat put olma nitelikleri değişmemiştir. Bunlar, örneğin, para, iktidar, statü, benlik ve şehvet gibi şeylerdir. Ya da ideolojilerin putlaştırdığı bir takım insan/liderlerdir. Ayet, hepsini birden kastediyor.

23. Sonra onların: "Rabbimiz ALLAH'a andolsun ki biz ortak koşanlar değildik." demekten başka çareleri kalmaz.

24. Bak! Kendi kendilerini nasıl yalanladılar. Ve uydurdukları putlar da kendilerinden nasıl kaybolup, gitti.

25. Onlardan seni (okuduğun Kur'an'ı) dinleyenler de vardır. Fakat Biz, onu anlamalarına engel olmak için, kalplerinin üzerine perdeler gerdik ve kulaklarına da ağırlık verdik. Onlar, bütün delilleri görseler bile yine de iman etmezler. Hatta sana geldiklerinde seninle tartışırlar. O kâfirler: "Bu Kur'an, eskilerin masallarından başka bir şey değildir." derler.

Göğün altında yeni bir şey yok! Günümüzün kâfirleri de aynı şeyi söylüyor. İmanlarının engellenmiş olmasının nedeni niyet, beklenti ve bakış açılarının bozuk olmasıdır. Yani bu surenin 7. ayetinin açıklamasında anlatılanlardır. Yoksa ALLAH, kullarına zulmetmez, hidayetlerine engel olmaz.

26. Onlar, hem halkı Kur'an'dan ve Peygamberden uzaklaştırırlar, hem de kendileri ondan geri dururlar. Böylece yalnız kendilerini mahvederler. Fakat farkına varmazlar.

27. Onlar, ateşin üzerinde durduruldukları zaman: "Ne olurdu tekrar dünyaya döndürülseydik. Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık da, Mü'minlerden olsaydık." dediklerini bir görsen!

28. Hayır! Daha önce gizlemekte oldukları şeyler (günahlar) kendilerine göründü.

Çünkü onların ikinci bir şans daha istemeleri samimi olarak gerçeğe duydukları bağlılıktan değil, o an içinde oldukları korkudan ötürüdür. Neden ortadan kalktığında sonuç da kalkacağı için, istedikleri ikinci şans kendilerine verilip, tekrar dünyaya gönderilseler bile bir süre sonra yine ilk hallerine döneceklerdir.

29. Dediler ki: "Hayat ancak dünya hayatıdır. Biz, tekrar dirilecek değiliz."

Bir insanın takvasının derecesini belirleyen ALLAH'a ve ahiret

gününe duyduğu imandır. Ya da herkes ALLAH'a ve ahirete duyduğu iman kadar Müslümandır.

30. Rablerinin huzurunda durduruldukları zaman onları bir görsen! Rableri onlara: "Bu, bir gerçek değil midir?" der. Onlar da: "Rabbimize andolsun ki evet!" derler. Rableri de onlara: "Öyle ise kâfirliğinizden ötürü, tadın azabı!" der.

31. ALLAH'ın huzuruna çıkmayı yalanlayanlar, gerçekten en büyük hüsrana uğramışlardır. En sonunda kıyamet günü kendilerini bastırıverince onlar, günahlarını sırtlarına yüklenmiş olarak şöyle derler: "Eyvah! Dünyada işlediğimiz kusurlardan dolayı yazıklar olsun bize!" Dikkat edin! Yüklendikleri günah ne kötüdür.

32. Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Ahiret yurdu ise ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olanlar için daha hayırlıdır. Düşünmüyor musunuz?

Efendimiz, dünyanın, insan nefsine bakan ve maddi olan yönünü kastederek (ki bu ayet de aynı yönünden bahsediyor): "Eğer dünya ALLAH katında bir sivrisinek kanadı kadar bile değer taşıyor olsaydı, ondan, kâfirlere bir yudum su bile vermezdi." (Tirmizi) buyurmuştur. Bediüzzaman da dünyanın üç yüzü olduğunu söyler. 1- Kendi varlığına (ve bu arada insanın nefsine, şehvetlerine) bakan geçici, maddi, değersiz yüzü. 2- Ahirete bakan, cennet ya da cehennemle sonuçlanan yüzü (Hadiste: "Dünya, ahiretin tarlasıdır" denilen yüz) ve 3- ALLAH'ın isimlerinin tecellilerine bakan, asıl yüzü... ALLAH'a ve O'nun Güzel İsimlerine ayna olan yüzü...

33. Celalim hakkı için, biliyoruz ki, onların söyledikleri seni üzüyor. Onlar, gerçekte seni yalanlamıyorlar. Fakat o zalimler bile bile ALLAH'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.

Ayet, Mekke putperestlerinin bile Efendimiz'in dürüstlüğünü ve ahlaki üstünlüğünü onayladıklarını gösteriyor. Onlar, Kur'an'ı bir halüsinasyon ürünü zannediyorlardı.

"Biliyoruz!" Kur'an'ın birçok yerinde ALLAH Kendinden söz ederken çoğul kullanır. Ve bu da bazı insanların merak etmelerine yol açar. "ALLAH, tek olduğu halde neden 'Biz' diyor, Kendinden sanki birden fazla imiş gibi söz ediyor?" gibi sorular sormalarına neden olur. Bu durum, Arap diline özgü bir üslup özelliğidir. Konuşan varlık ya da kişi, kendi gücüne, büyüklüğüne, yüceliğine vurgu yapıyorsa "ben" demez, "biz" der. Benzeri Türkçe'de de vardır. Biz Türkler de karşımızdaki fazla samimi olmadığımız ya da bir nedenden ötürü özel bir saygı göstermeyi düşündüğümüz biriyse, tek kişi olduğunu bilmemize rağmen kendisine "siz" diye hitap ederiz.

34. Celalim hakkı için senden önceki peygamberler de yalanlanmıştı. Kendilerine yardımımız gelene kadar, yalanlanmaya ve eziyet olunmaya sabrettiler. ALLAH'ın sözlerini (kanunlarını) değiştirebilecek hiçbir kimse yoktur. Nitekim o peygamberlerin haberlerinden bazı bölümler sana geldi.

35. Eğer onların yüz çevirmeleri sana ağır geliyorsa, yapabilirsen yerin içine inebileceğin bir tünel ya da göğe çıkabileceğin bir merdiven ara ki onlara bir mucize getiresin. ALLAH dileseydi, elbette onları hidayette birleştirirdi. O halde sen sakın bunu bilmeyenlerden olma!

Elmalılı'ya göre: "Onları imana getirmek için, hemen yerin altına inip ya da göklere çıkıp bir ayet, seslerini kesecek bir mucize arayacak derece de hırslanma da sabret."

36. Ancak (samimiyetle) dinleyenler daveti kabul eder. Ölülere gelince, ALLAH onları diriltir. Sonra O'na döndürülürler.

37. "O'na Rabbinden bir mucize indirilmeli değil miydi?" dediler. De ki: " Şüphesiz ki ALLAH, bir mucize indirmeye kâdirdir. Fakat onların çoğu bunu bilmezler."

38. Yeryüzünde hareket eden hiçbir canlı varlık ve kanatlarıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi birer ümmet (toplum) olmasınlar. Biz Kitap'ta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Onlar sonra hesap için Rablerinin huzuruna toplanacaklar.

"Biz Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık" Eskimeyen bir tartışma konusu da Kur'an'da her şeyin var olup olmadığıdır. Bu ayet, "vardır" diyor. Ama nasıl? Doğrudan ya da bir biçimde... O bilgiye nasıl ulaşılacağının yoluna, metoduna işaret etmek suretiyle. Bir örnekle açıklayalım. İmam Şafii, Ka'be'nin yakınında bir ilim meclisi kurmuştur. İnsanlara: "Bana ne sorarsanız sorun, mutlaka ona ALLAH'ın Kitab'ı ile cevap veririm!" gibi onun için bile çok büyük bir iddia ileri sürer. Ve hemen biri çıkıp sorar: "İhramlı birisi eşek arısı öldürürse, bunun hükmü nedir?" İmam Şafii kendinden emin bir biçimde cevap verir: "Bu kimseye bir şey gerekmez." Adam tekrar sorar: "Söylediğin şey ALLAH'ın Kitabı'nın neresinde var?" İmam Şafii bir ayet okur: "Peygamber size ne verdiyse onu alın." (59/ Haşr,7) Sonra da bir hadis rivayet eder: "Benim ve benden sonraki raşid halifelerin sünnetine yapışın." (Müsned) ve en sonunda da Hz. Ömer'in: "İhramlı bir kimse eşek arısını öldürebilir." sözünü aktarır. Sonra da "oldu mu?" diyen bakışlarla soruyu sorana bakar. Evet, işte

bu şekilde her şey Kur'an'da vardır. Ve o, ALLAH sözüdür.

Ayrıca, "Biz Kitap'ta hiçbir şeyi eksik bırakmadık" ifadesi, Levh-i Mahfuz'u da kastediyor olabilir ki, o zaman yukarıdaki soru da ortadan kalkmış olur.

39. Ayetlerimizi yalanlayanlar, karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir. ALLAH, kimi dilerse onu şaşırtır. Dilediği kimseyi de doğru yola iletir.

Bir önceki ayette, ALLAH'ın Kâinat Kitabı'ndaki delillerinden söz edildikten sonra şimdi de söz delilleri yalanlayanların durumlarına geçiyor.

40. De ki: "Ne dersiniz; ALLAH'ın azabı size gelse ya da kıyamet gelip, çatıverse, ALLAH'tan başkasına mı yalvarırsınız? Doğru sözlü iseniz (söyleyin bakalım)."

41. Hayır! Yalnız O'na yalvarırsınız. O da dilerse feryat ettiğiniz belayı üzerinizden kaldırır. Ve o zaman siz de O'na koştuğunuz ortakları unutursunuz.

42. Celalim hakkı için senden önceki ümmetlere de peygamberler gönderdik. Dinlemediler. Hakka dönsünler, suçlarının affı için niyaz etsinler diye onları çetin bir yoksullukla; hastalık ve sıkıntılarla cezalandırdık.

İşte bu dünyada başımıza gelen başta yoksulluk ve hastalık olmak üzere çeşit çeşit sıkıntıların nedeni, gerçek hikmeti: "Hakka dönelim" diye...

43. Hiç olmazsa kendilerine azabımız geldiği zaman yalvarmalı değiller miydi? Fakat kalpleri katılaştı ve şeytan yaptıklarını kendilerine güzel gösterdi.

44. Kendilerine yapılan uyarıları unuttuklarında üzerlerine her şeyin, her zevkin kapısını açtık. En sonunda kendilerine verilen o nimetlerle şımarıp zevke dalınca onları azabımızla kıskıvrak yakaladık. Bir anda bütün ümitlerini kaybediverdiler.

Hakka dönülmesi için yapılan uyarılara kulak asmamakta ısrar edilirse, bir gün gelir o uyarılar gelmez olur. Hatta tam tersi gerçekleşebilir. Yaşamda bir maddi rahatlık dönemi başlar ama bu uçurumdan önceki son adımdır. Sonra: "onları azabımızla kıskıvrak yakaladık" hükmü kendi gereğini icra eder. Efendimiz (O'na Binler Selam) bu ayeti okumadan önce şu hadisi söylemiştir: "Kulun günah işlemekte ısrarla devam etmesine rağmen, ALLAH'ın, o kulun sevdiği dünya nimetlerini kendisine vermeye devam ettiğini görüyorsan bil ki bu, ALLAH'ın onu oyalamasıdır." (Müsned)

45. Alemlerin Rabbi olan ALLAH'a hamdolsun ki böylece

zulmeden toplumun kökü kesildi.

Zulmedenlerin kötülük ve pisliklerinden temizlemek suretiyle ALLAH, geri kalan insanlara büyük bir lütufta bulunmuş oluyor. Ayetin başındaki hamdin sebebi de budur.

46. De ki: "Ne dersiniz; eğer ALLAH kulaklarınızı sağır, gözlerinizi kör eder, kalplerinizi de mühürlerse, bunları size ALLAH'tan başka hangi ilah geri verebilir!" Bak, delilleri nasıl açıklıyoruz. Onlar, hala yüz çeviriyorlar.

47. De ki: "Söyleyin bana! Eğer size ALLAH'ın azabı ansızın ya da açıkça gelirse, zalim toplumdan başkası mı helak olur?"

48. Biz peygamberleri sadece müjdeleyici ve uyarıcı olarak göndeririz. Kim iman eder ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur. Onlar üzülmezler de.

49. Ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, yoldan çıkmalarından dolayı onlar azap çekeceklerdir.

50. De ki: "Size ALLAH'ın hazineleri benim yanımdadır demiyorum. Gaybı da bilmiyorum. Ve size, ben bir meleğim de demiyorum. Ben, sadece bana vahyolunana uyuyorum." De ki: "Kör ile gören bir olur mu? Hiç düşünmez misiniz?"

"Ben, sadece bana vahyolunana uyuyorum" Ayetin bu ifadesi, Efendimiz'in bütün söz ve davranışlarının ALLAH'ın kontrolü altında olduğunu ve dolayısıyla Sünnet'in, Kur'an'la beraber İslam'ın iki ana kaynağından birini oluşturduğunu bir kez daha gösteriyor.

51. Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları onunla (Kur'an'la) uyar. Onlar için Rablerinden başka ne bir dost, ne de bir şefaatçi vardır. Böylece umulur ki ALLAH'tan sakınırlar.

Ayet önemli bir tebliğ/hizmet taktiği öğretiyor. "Rablerinden... korkanları...uyar" yani İslam'ın anlatılmasında önceliğin İslam'a en yakın olanlara verilmesi gerekir. Toplumun dine soğuk duran kesimleri ise tamamen "ümitsiz vaka" gibi görülmemeli fakat diğerleri dururken bütün imkân ve enerji de bunlar için harcanmamalıdır.

52. Sırf ALLAH'ın rızasını dileyerek sabah akşam Rablerine yalvaranları yanından kovma. Onların hesabından sen sorumlu değilsin. Onlar da senin hesabından sorumlu değiller ki, onları kovasın da zalimlerden olasın.

Kureyş putperestlerinin önde gelenleri, Rasûlullah'ın yanına geldikleri zaman, fakir sahabilerle aynı ortamda bulunmayı kibirlerine yediremiyorlardı. O nedenle de Efendimiz'den, kendileri geldiğinde, o gariplerin dışarı çıkartılmalarını istediler. Efendimiz de dinini anlatabilmek amacıyla onların bu isteklerini kabule meyletti.

Ve bunun üzerine de bu ayet indi. Kesin bir yasak, hatta biraz da kınama... Ayet, o gariplerin ve esasen bütün garip Mü'minlerin, ALLAH katında ne denli değerli olduklarını gösteriyor.

Bu ayetle beraber daha birçok hadisin de ortaya koyduğu anlama göre, bir insana ekonomik/toplumsal statüsü ve elbisesi nedeniyle özel saygı gösterilmesi haramdır. Ve aynı biçimde bir insana ekonomik/toplumsal statüsü ve üstü başı nedeniyle hakir davranılması da haramdır...

Ayrıca, bu ayet, Kur'an'ın ALLAH sözü olduğunun da net bir delilidir. Aksi takdirde, "Efendimiz, kendi kendini azarlıyor" gibi saçma bir ihtimali kabul etmek gerekecektir.

53. "ALLAH, aramızdan bunlara mı lütufta bulundu?" desinler diye, onları birbirleriyle işte böyle sınadık. ALLAH, şükredenleri daha iyi bilmez mi?

Her yeni İslami diriliş sürecinin ilk dönemlerinde, dini yaşayan insanlar, genellikle o toplumun sosyo-ekonomik açıdan alt kesimlerinden çıkar. Ve bu durum toplumun geri kalanı için bir sınav, bir elek olur.

İslam'ın ilk yıllarında da Mekke'nin putperest önde gelenleri, Müslümanların hemen hepsinin fakir ve garip oluşuna bakarak iman etmeyi bir onursuzluk sayıyorlardı ve bu onlar için bir sınav oluyordu. O fakir Müslümanlar da, putperestlerin bütün isyan ve küfürlerine rağmen refah ve şımarıklık içinde bulunmalarına bakıyor ve buna bir anlam vermeye çalışıyorlardı ki bu da onların sınavını oluşturuyordu. Sonuçta da ALLAH'ın sözü gerçekleşmiş ve insanlar birbirleriyle sınanmış oluyordu. Bu ilahi kanun günümüzde de devam etmektedir.

54. Ayetlerimize iman edenler sana geldiklerinde onlara de ki: "Size selam olsun! Rabbimiz merhamet etmeyi Kendisine yazdı. Gerçek şu ki: Sizden kim bilmeyerek bir kötülük yapar, sonra ardından tevbe edip de kendini düzeltirse bilsin ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

İslami diriliş dönemlerinin hidayet önderleri, insanlara, onların yoksul ve toplumun alt kesimlerinden olmalarına bakmaksızın değer vermeli, saygı göstermelidir. Çünkü onlar, Efendimiz'in diliyle: "İslam'ı yaşamanın, ateş korunu elde tutmak anlamına geldiği bir dönemde, dinlerine sahip çıkmışlar.", bu da onları Rableri katında değerler ötesi bir değere ulaştırmıştır. Efendimiz (O'na Binler Selam) onlara: "Kardeşlerim!" demiştir, "Size selam olsun!"

55. Böylece suçluların yolu belli olsun diye ayetleri iyice açıklıyoruz.

56. De ki: "ALLAH'ın dışında taptığınız şeylere tapmak bana yasak edildi." Ve de ki: "Sizin kapris ve arzularınıza uyacak değilim. Aksi takdirde sapıtmış olurum. Ve hidayete erenlerden olmamış olurum."

57. De ki: "Ben, Rabbimden gönderilen açık bir delile dayanmaktayım. Siz ise onu yalan saydınız. Acele gelmesini istediğiniz azap da benim elimde değildir. Hüküm, ancak ALLAH'ındır. O, hakkı haber verir. Ve O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır."

Ayet, başka olumsuzluklarının yanı sıra kâfirlerin aynı zamanda akıl ve sağduyudan da ne denli uzak olduklarının göstergesidir. Çünkü Efendimiz'e: "Eğer sen haklı isen ALLAH bizim üzerimize bir azap gönderip, belamızı versin." diyorlardı. Biraz kafaları çalışıyor olsaydı: "Eğer sen haklıysan, ALLAH bize de hidayet versin." demeleri gerekirdi.

58. De ki: "Eğer acele istediğiniz azap benim elimde olsaydı, benimle sizin aranızdaki iş çoktan bitmiş olurdu." ALLAH zalimleri daha iyi bilir.

59. Gaybın anahtarları ALLAH'ın katındadır. Onları O'ndan başkası bilemez. O, karada ve denizde olan her şeyi bilir. O'nun bilgisi olmadan bir tek yaprak bile düşmez. Yerin karanlıkları içinde gömülen her tane, yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki, mutlaka apaçık bir Kitap'tadır.

Efendimiz, bazı kendini bile bilmez kimselerin, gaybı bilme iddialarıyla, bazılarının da bunlara inanmaları karşısında: "Her kim bir arrafın (gayptan haber verdiğini iddia eden, falcı, medyum) yanına gider de ona bir şey soracak olursa, kırk gün süreyle namazı kabul edilmez." (Müslim) buyurmuştur. Fakat bazen böylelerinin söyledikleri şaşırtıcı biçimde doğru çıkabilmektedir. Bu da birçok insanın kafasını karıştıran bir durum oluşturmaktadır. Çözümünü yine Efendimiz'in açıklamalarında görüyoruz: "Bazı sahabiler Rasûlullah'a kâhinler hakkında sordular. O da: 'Onlar hiçbir şey değildir.' buyurdu. Bunun üzerine sahabiler: 'Ey ALLAH'ın Rasûlü, ama onların söyledikleri bazen doğru çıkıyor?' dediler. Bunun üzerine Efendimiz de: 'İşte o doğru çıkan, onlara fısıldayan cinin bellediği hak sözdür. Ve o hak söze yüz tane yalan katarlar.' " (Buhari) ve "Melekler bulutlar arasında inerler. Semada hükme bağlanmış bir konudan söz ederler. Şeytanlar da gizlice dinleyerek bu sözleri işitirler ve bunu kâhinlere fısıldarlar. Kâhinler de kendiliklerinden

ona yüz tane yalan katarlar." (Buhari)

60. O'dur ki geceleyin sizi öldürür (gibi uyutur), gündüzün ne işlediğinizi bilir. Sonra belirlenmiş bir süre (ecel) geçirilip, tamamlansın diye sizi diriltir. Sonra dönüşünüz yine O'nadır. En sonunda O, (dünyada) yaptıklarınızı size haber verecektir.

61. O, kulları üzerinde kahredici bir güce sahiptir. Size koruyucu melekler gönderir. En sonunda sizden birinize ölüm geldiği zaman elçilerimiz onun canını alırlar. Onlar, hiçbir eksiklik yapmazlar.

62. Sonra o canlar, gerçek sahipleri olan ALLAH'a döndürülürler. Bilesiniz ki, hüküm yalnız O'nundur. Ve O, hesaba çekenlerin en süratlisidir.

63. De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından, tehlikelerinden kim kurtarır? (Oysa siz o zaman) O'na gizli gizli yalvararak: 'Eğer bizi bundan kurtarırsan andolsun şükredenlerden olacağız.' diye boyun eğerek O'na dua edersiniz."

"Türbülans halindeki bir uçakta ateist kimse yoktur."

64. De ki: "Sizi ondan ve bütün sıkıntılardan ALLAH kurtarır. Sonra siz yine O'na ortak koşarsınız."

65. De ki: "Üstünüzden ya da ayaklarınızın altından size azap göndermeye ya da sizi parçalara bölüp, bir kısmınızın kötülüğünü diğer bir kısmınıza tattırmaya gücü yeten O'dur." Bak! Anlasınlar diye ayetlerimizi nasıl açıklıyoruz.

Efendimiz, kendi ümmetinin bu dünyada uğrayacağı azaplarla ilgili bazı detay bilgiler vermiştir: "Bu ümmetin sonunda yere geçme, hayvanların şekline döndürülme ve taşlanma olayları vardır." (Tirmizi), "Ümmetimin yok olması savaş ve salgın hastalıkla olacaktır." (Müsned) ve "Ümmetimin arasına kılıç konduğu takdirde artık kıyamete kadar kalkmaz." (Ebu Davud)

66. Kur'an, hak olduğu halde halkın onu yalanladı. De ki: "Ben, sizin üstünüze vekil (sorumlu, kefil) değilim."

67. Her haberin gerçekleşeceği bir zaman vardır. Siz de yakında öğrenirsiniz.

68. Ayetlerimiz aleyhinde konuşmaya dalanları gördüğün zaman, başka bir söze geçinceye kadar onlardan uzak dur. Eğer şeytan sana (bunu) unutturursa, hatırladıktan sonra artık o zalimler güruhuyla beraber oturma.

Müslümanların İslam karşıtı insanlara saygı ve itibar göstererek, kendi dinlerinin onuruyla oynamaları (gerekçesi ne olursa olsun)

ALLAH katında çok ağır bir suçtur. Bu konuda Efendimiz: "Her kim bid'at (İslam'ın özüne zıt yenilikler) sahibi birisine saygı gösterecek olursa o, İslam'ın yıkılışına yardımcı olmuş olur." (Taberani) buyurmuştur. Hemen hatırlatalım ki, "bid'at sahibi olmak", "İslam karşıtı olma"ya göre çok daha hafif bir durumdur.

69. ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlar, o zalimlerin hesabından sorumlu değillerdir. Fakat belki sakınırlar diye (o kâfirlere) hatırlatmak gerekir.

70. Bırak o, dinlerini oyun, eğlence edinen ve dünya hayatının aldattığı kimseleri. Kişi yaptığı günah yüzünden helake uğramasın diye Kur'an'la öğüt ver. (O gün) Onun, ALLAH'tan başka ne bir dostu, ne de bir şefaatçisi vardır. Her türlü fidyeyi verse de ondan kabul edilmez. İşte onlar, kazandıkları günahlar yüzünden kendilerini helake sürüklemiş kimselerdir. Onlar için inkâr ettiklerinden dolayı kaynar sudan bir içki ve can yakıcı bir azap vardır.

"dinlerini oyun, eğlence edinen" Birçok insan vardır ki, Ramazan ayı geçer, Müslüman değilmiş gibi davranır. "Oruç, namaz" dendiğinde oralı olmaz. Sonra bakarsınız ki aynı insan, Ramazan bayramını kutluyor. Hem de büyük bir aşk ile... İşte bu, dinini oyun ve eğlence edinmiş olandır. Dinin zor gelen kısmı karşısında gözlerini yummuş; oyun, eğlence, bayram dendiğinde ise en önde o atılmıştır. Bu durumu şöyle de okuyabiliriz, oyun ve eğlenceyi kendine din edinmiştir. Hem de takva sahibi bir Mü'min titizliğiyle...

71. De ki: "ALLAH'ı bırakıp da bize fayda ya da zarar veremeyecek olan şeylere mi tapalım? Ve ALLAH bizi doğru yola ilettikten sonra şeytanların kandırıp, şaşkın olarak çöle düşürmek istedikleri, arkadaşlarının ise: 'Bize gel!' diye doğru yola çağırdıkları bir ahmak gibi İslam'dan şirke mi dönelim?" De ki: "ALLAH'ın gösterdiği yol, tek yoldur ve bize alemlerin Rabbine teslim olmamız emredildi."

72. "Namazı tam olarak kılın ve ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun." (diye emrolunduk). Varıp, huzuruna toplanacağımız O'dur.

73. Gökleri ve yeri, hak ve hikmetle yaratan O'dur. O, "ol!" dediği zaman her şey oluverir. O'nun sözü gerçektir. Sur'a üfleneceği gün de hükümranlık O'nundur. Gizliyi ve açığı bilendir ve O, Hakîm'dir, Habîr'dir (hikmeti sonsuz, her şeyden haberdar).

74. Bir zaman İbrahim, babası Azer'e: "Sen putları ilah mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni de, halkını da besbelli bir sapıklık içinde görüyorum." demişti.

75. Böylece Biz, kesin iman edenlerden olması için İbrahim'e göklerin ve yerin muhteşem hükümranlığını gösteriyorduk.

Ayet, ALLAH hakkında bilgi (marifetullah) sahibi olmanın, öncelikle ALLAH'ın yarattığı Kâinat Kitabı üzerinde tefekkür etmekle mümkün olacağına işaret ediyor. Çünkü bundan daha üstün bir metod olsaydı, ALLAH Hz. İbrahim'e onu emrederdi. Bu sonuç da bizi doğa bilimlerinin önemine götürüyor...

76. Gece bastırınca İbrahim bir yıldız gördü. Ve: "İşte benim Rabbim budur." dedi. Yıldız batınca da: "Ben batanları sevmem." dedi.

77. Ay'ı doğarken görünce: "Benim Rabbim budur." dedi. O da batınca: "Rabbim bana doğru yolu göstermezse, elbette ben yoldan sapan topluluklardan olurum." dedi.

78. Güneşi doğarken görünce: "Rabbim budur! Bu, daha büyüktür." dedi. O da batınca dedi ki: "Ey halkım! Ben, sizin (ALLAH'a) ortak koştuğunuz şeylerden uzağım."

79. "Ben yüzümü tamamen, gökleri ve yeri yoktan var edene çevirdim. Ve artık ben O'na ortak koşanlardan değilim!"

80. Halkı onunla tartışmaya girişti. O, halkına: "ALLAH, bana doğru yolu göstermişken, siz hala benimle O'nun hakkında tartışıyor musunuz? Ben, sizin O'na ortak koştuklarınızdan korkmam. Rabbim ne dilerse, o olur. Rabbimin ilmi her şeyi kapsar. Düşünmez misiniz?" dedi.

81. "Hem siz, ALLAH'ın, size ilah oldukları hakkında hiçbir delil indirmediği şeyleri O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz da, ben sizin ortak koştuklarınızdan nasıl korkarım?" Şimdi biliyorsanız söyleyin, bu iki taraftan hangisi korkudan güvende olmakta haklıdır?

82. İman edip, imanlarını zulümle kirletmeyenler... İşte güven içinde olma, onların hakkıdır ve doğru yolu bulanlar da onlardır.

Efendimiz'in açıklamasına göre bu ayette sözü edilen "zulüm", küfürdür. Klasik anlamdaki zulüm değildir. Zaten kendini o tür zulümden koruyabilmiş insan hemen hemen yok gibidir.

83. İşte bunlar, İbrahim'e, halkına karşı verdiğimiz delilimizdir. Biz, dilediğimizin derecelerini yükseltiriz. Şüphesiz ki Rabbin, Hakîm'dir, Alîm'dir (hikmeti sonsuz, her şeyi bilen).

Yukarıdaki ayetlerde, yer verilen düşünce ve tartışma metodlarının üstünlüğüne dikkat çekiliyor ve "bunlar (Bizim)

verdiğimiz delillerdir" deniliyor. Bu nedenle, bütün İslam hizmetçilerinin onları çok iyi inceleyip, öğrenmeleri gerekir.

84. Biz, ona İshak'ı ve (oğlu) Yakub'u bahşettik. Ve hepsini de doğru yola yönelttik. Daha önce de Nuh'u ve onun soyundan olan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u da doğru yola yöneltmiştik. Biz, güzel davrananları böyle mükâfatlandırırız.

85. Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da... (doğru yola iletmiştik). Hepsi de salihlerdendi.

86. İsmail'i, Elyesa'yı, Yunus'u ve Lut'u da... (doğru yola iletmiştik). Her birini de alemlerden (yaşadıkları çağın insanlarından) üstün kıldık.

87. Babalarından, çocuklarından ve kardeşlerinden bazılarını da... Onları seçtik ve doğru yola ilettik.

88. İşte bu, ALLAH'ın doğru yoludur. Kullarından dilediğini ona iletir. Eğer onlar ALLAH'a ortak koşsalardı, yaptıkları güzel şeyler hiç olur giderdi.

89. Kendilerine, Kitap, hikmet ve peygamberlik verdiklerimiz işte bunlardır. Eğer o kâfirler bunları inkâr ederse, bunları inkâr etmeyecek bir toplumu, o verdiklerimize vekil kılarız.

90. İşte o peygamberler, ALLAH'ın hidayet ettiği kimselerdir. Sen de onların doğru yoluna uy. De ki: "Sizden bu tebliğe karşılık bir ücret istemiyorum. O Kur'an, alemler (bütün milletler) için ancak bir öğüttür."

Kendini İslam davasına adamış olanlar, insanlardan hiçbir karşılık bekleyemez, bu dünyada kendi nefisleri adına hiçbir beklenti içine giremezler; yoksa bütün yaptıkları boşa çıkar. Ve zaten bu dünyanın hiçbir şeyi onların yaptıklarına karşılık olamaz. Çünkü dünya o kadar değersiz ve İslam'a hizmet davası yolunda harcanan emekler, çekilen çileler de o kadar değerlidir ki, onların mükâfatını verebilecek olan ancak ALLAH'tır. Ve onların mükâfatının verilebileceği yer de ancak ahirettir.

Ayrıca ayet, "Sen de onların doğru yoluna uy" ifadesiyle, yukarıdaki ayetlerde sayılan peygamberlerin, sahip oldukları üstünlüklerin, özelliklerin Efendimiz'de toplanmış olduğuna işaret ediyor.

91. (yahudiler) ALLAH'ı gereği gibi tanımadılar. Çünkü: "ALLAH hiçbir insana bir şey indirmedi." dediler. De ki: "Musa'nın insanlar için bir nur ve hidayet rehberi olarak getirdiği Tevrat'ı kim indirdi? Siz onu parça parça kâğıtlar haline getirip, işinize geleni gösteriyor, çoğunu da

gizliyorsunuz. Sizin de, atalarınızın da bilmediğiniz şeyler size o Kitap'ta öğretilmişti." Sen: "ALLAH!" de. Sonra bırak onları daldıkları bataklıkta oynayadursunlar.

Osmanlı'nın ünlü müfessirlerinden İsmail Hakkı Bursevi, bu ayetten önemli bir sır çıkartarak şöyle diyor: "Sen: 'ALLAH!' de." "Bu ifadede anlayabilenler için ince işaretler vardır. Buna göre, ALLAH'a ulaşmak isteyen kimsenin O'nun dışındaki her şeyden ilişiğini kesmesi gerekir. Çünkü O'nun dışındaki her şey bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Eğlence ve oyuna dalan ise bir şey yapmış olmaz. O'nun dışındaki şeylere bağlanmaktan ALLAH'a sığınırız!"

92. Bu, kendinden önceki Kitapları doğrulayan, Şehirlerin Anası (Ümmü'l-Kura=Mekke) ve çevresindekileri uyarman için indirdiğimiz mübarek bir Kitap'tır. Ahiret gününe iman edenler, buna da iman ederler ve onlar namazlarını tam olarak kılmaya devam ederler.

Efendimiz bu konuda: "Sizin en hayırlınız Kur'an-ı Kerim'i öğrenen ve öğretenizdir." (Buhari) buyuruyor. Tabii bu işi bir dünyalık kazanma aracı haline getirmeden.

93. ALLAH adına yalan uyduran ya da kendisine hiçbir şey vahyedilmediği halde: "Bana vahyolundu." diyen ve: "ALLAH'ın indirdiği gibi bir Kitap da ben indireceğim." diyenden daha zalim kim olabilir? O zalimler, ölüm dalgaları içinde boğulurken, melekler de pençelerini uzatmış: "Haydi canlarınızı çıkarın. ALLAH'a karşı gerçek olmayanı söylemenizden ve O'nun ayetlerine karşı böbürlenmenizden ötürü bugün, alçaltıcı bir azapla cezalandırılacaksınız." derler.

Bu ayete göre, günümüzde de, ALLAH'tan vahiy aldığını, açıkça ya da ima yoluyla iddia eden herkese karşı dikkatli ve tepkili olmak gerekir.

94. Celalim hakkı için, sizi ilk defa yarattığımız gibi teker teker Bize geleceksiniz. Ve dünyada size verdiğimiz şeyleri de ardınızda bıraktınız. Hani, siz dünyada iken ALLAH'a ortak olduğunu iddia ettiğiniz şefaatçilerinizi de yanınızda görmüyoruz. Andolsun, aranız açılmış ve tanrı sandığınız şeyler sizi bırakıp kaybolmuşlardır.

Hz. Aişe bu ayeti okuduktan sonra Efendimiz'e sorar: "Ey ALLAH'ın Rasûlü! Ya mahrem yerlerimiz ne olacak? Erkekler, kadınlar hep birlikte biri ötekinin mahrem yerini görebilecek şekilde mi diriltilecekler?" Efendimiz cevap verir: "O gün onlardan her birinin, başka şeylerle uğraşamayacak kadar büyük sıkıntısı

olacaktır. O yüzden erkekler kadınlara, kadınlar da erkeklere bakamayacaktır." (Hakim, Müstedrek)

Hasan-ı Basri de: "Kıyamet günü Ademoğlu bir kuzu gibi getirilir. Yüce ALLAH ona: 'Topladıkların nerede?' diye sorar. O da: 'Ey Rabbim! Topladım ve aldığımdan daha bol bir halde bıraktım.' diye cevap verir. Bunun üzerine ALLAH: 'Kendin için önceden gönderdiğin nerde?' buyurur. Ve o, önceden hiçbir şey göndermediğini görür." demiş ve bu ayeti okumuştur.

95. Şüphesiz ki, taneyi ve çekirdeği yaratan ALLAH'tır. O, ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü çıkarır. İşte ALLAH budur. O halde nasıl yüz çevirirsiniz?

Yukarıdaki ayette Kur'an'ın indirildiği dönemde bilinmesi mümkün olmayan bir besin döngüsüne dikkat çekilmiştir.

Bir canlı öldüğünde mikroorganizmalar onu süratle parçalarlar. Böylece ölü beden organik moleküllere ayrılmış olur. Bu moleküller toprağa karışarak, bitki ve hayvanların, dolayısıyla da insanların temel besin kaynağı olur. Eğer bu dönüşüm olmasa hayat da mümkün olmazdı.

Bakteriler de canlıların ihtiyacı olan mineral ve besinleri hazırlamakla sorumludur. Kış boyunca neredeyse ölü olan bitki ve hayvanların, yazın tekrar canlanırken ihtiyaç duyacakları tüm besin ve mineraller, kışın bakterilerin yaptığı faaliyetler ile sağlanır. Kış boyu bakteriler, organik atıkları yani hayvan ve bitki ölülerini ayrıştırarak minerallere dönüştürürler. Böylelikle canlılar baharda uyandıklarında besinlerini de hazır olarak bulurlar. Bakteriler sayesinde hem bir "bahar temizliği" yapılmış, hem de yazın yeniden canlanan doğa için yeterli miktarda besin hazırlanmış olur.

Görüldüğü gibi ölen canlılar, yeni canlıların hayat bulmasında birinci derecede rol oynarlar. Böylelikle ALLAH'ın: "Ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü çıkarır" ifadesiyle dikkat çektiği bu dönüşüm, en mükemmel şekliyle gerçekleşmiş olur. Kur'an'da böylesine detay bir bilgiye asırlar öncesinden dikkat çekilmesi, Kur'an'ın ALLAH'ın sözü olduğunun delilidir.

96. Karanlığı yarıp, tan yerini ağartan, geceyi dinlenme zamanı yapan, güneşi ve ayı bir hesaba göre hareket ettiren O'dur. İşte bütün bunlar, Azîz ve Alîm olan ALLAH'ın takdiridir (her şeye üstün, her şeyi bilen).

97. Kara ve denizin karanlıklarında yolunuzu bulasınız diye sizin için yıldızları yaratan O'dur. Gerçekten Biz, bilmek isteyen bir toplum için ayetleri geniş bir şekilde

açıkladık.

98. Sizi bir tek candan yaratan O'dur. Sonra sizin için, bir kalacak yer, bir de emanet olarak duracak yer vardır. Gerçekten Biz, anlayan kimseler için ayetlerimizi geniş bir şekilde açıkladık.

"kalacak yer" babaların sulbü ya da dünya; "emanet olarak duracak yer" de annelerin rahmi ya da mezardır.

99. O, gökten su indirendir. İşte Biz, her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. Ondan da filiz meydana getirdik. Filizden ise, birbiri üzerine yığılmış taneler çıkarırız. Hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar; üzüm bağları; bir kısmı birbirine benzeyen, bir kısmı da benzemeyen zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! Şüphesiz ki bunlarda iman eden bir toplum için ibretler vardır.

100. Cinleri ALLAH'a ortak koştular. Oysa ki onları da ALLAH yaratmıştır. Bilgisizce, O'na oğullar ve kızlar yakıştırdılar. Hâşâ! O, onların ileri sürdükleri niteliklerden uzak ve yücedir.

101. O, gökleri ve yeri eşsiz bir şekilde yoktan var edendir. O'nun eşi yokken çocuğu nasıl olabilir? Her şeyi yaratan O'dur. O, Alîm'dir (her şeyi bilen).

Ayet, Kur'an'ın bilimsel mucizelerinden biridir. 20.yy. ortalarına kadar kâinatın sonsuz geçmişten beri var ola geldiği ve sonradan yaratılmadığı düşünülmekteydi. Oysa ayet, açık bir biçimde sonradan yaratıldığını söylüyor.

102. İşte Rabbiniz ALLAH, O'dur. O'ndan başka ilah yoktur. Her şeyi yaratan O'dur. O halde yalnız O'na kulluk edin. O, her şeye Vekîldir (her şeyin yönetimi O'nun elindedir).

Fahrüddin Razi'ye göre: "Yüce ALLAH'ın 'O, her şeye vekildir' buyruğundan maksat, kul için mükemmel bir tevhit inancının meydana gelmesidir. Bunun izahı şöyledir: Kul, her ne kadar ALLAH'tan başka ilah olmadığına ve alemin idarecisinin sadece ve sadece ALLAH olduğuna inansa da, bu dünya ne de olsa sebepler alemidir. Şeyh, imam, alim ve zahid olan rahmetli babamdan şöyle dediğini duymuştum: 'Eğer sebepler olmasaydı, hiç kimse (ALLAH'ın varlığından) şüpheye düşmezdi. Durum böyle olduğu için, insanlar kalplerini zahiri sebeplere bağlıyor, umduğunu elde edebilmek için bazen hükümdara, bazen vezire güvenip, müracaat ediyor. İşte bu durumda da eline geçen, sadece mahrumiyet oluyor

ve sadece hüzünleri artıyor.' Oysa yüce ALLAH, 'O, her şeye vekildir' buyurmaktadır. O'nun bundan maksadı, insanlara ALLAH'tan başka hiçbir koruyucunun olmadığını ve onların işlerini düzenleyenin sadece Kendisinin olduğunu bildirmektir. İşte insan böyle olduğuna inanırsa, ALLAH dışındaki bütün varlıklardan ümidi kesilir ve istediği şeyleri elde etmek için sadece O'na müracaat eder."

103. Gözler O'nu kavrayamaz. Oysa O, bütün gözleri kavrar. O, Latîf'dir, Habîr'dir (her şeyin inceliklerini bilen ve her şeyi lütfeden, her şeyden haberdar).

Bununla beraber, sahih hadisler bize ALLAH'ın cennette görülebileceğini haber vermektedir. Ve cennetin en büyük nimeti de o olacaktır. Fakat bu işin niteliği hakkında hiçbir şey bilmiyoruz. Şu ise kesin bir gerçek ki, bilemediğimiz bu nitelik dünyada hayal edebileceğimiz her şeyin çok ötesindedir.

104. Doğrusu size Rabbinizden gerçeği gösteren deliller gelmiştir. Artık kim gerçeği görürse kendi lehinedir. Kim de ona karşı kör olursa kendi aleyhinedir. Ben sizin üzerinize bekçi değilim.

105. Böylece Biz ayetleri geniş geniş açıklıyoruz ki, sana: "Sen, ders almışsın!" desinler de, Biz de anlayan bir toplum için Kur'an'ı iyice açıklayalım.

106. Rabbinden sana vahyolunana uy. O'ndan başka ilah yoktur. O'na ortak koşanlara da aldırma.

107. ALLAH dileseydi onlar ortak koşmazlardı. Biz seni onların üzerine bekçi yapmadık. Sen onların vekili de değilsin.

108. Onların ALLAH'tan başka taptıklarına sövmeyin ki, onlar da aşırı giderek, cahilce ALLAH'a sövmesinler. Biz her topluma yaptığı işi böylece süslü gösterdik. Sonunda dönüşleri Rablerinedir. O, yaptıklarını kendilerine haber verecektir.

Ayet, Müslümanlara herhangi bir insan topluluğunun kutsal saydığı herhangi bir şeye sövmelerini, yol açacağı sonuçtan ötürü yasaklamaktadır.

109. Kendilerine bir mucize gelirse, ona mutlaka iman edeceklerine dair bütün güçleriyle ALLAH'a yemin ettiler. De ki: "Mucizeler ancak ALLAH katındadır." Hem bilir misiniz o mucize gelmiş olsa da onlar yine inanmazlar?

110. Biz onların kalplerini ve gözlerini ters çeviririz. Aynen daha önce ona iman etmedikleri zamandaki gibi. Ve bırakırız onları, azgınlıkları içinde bocalayıp dururlar.

111. Eğer Biz onlara melekleri indirseydik, ölüler de

kendileriyle konuşsaydı ve istedikleri her şeyi toplayıp, karşılarına getirseydik, ALLAH dilemedikçe yine de iman edecek değillerdi. Fakat onların çoğu bunu bilmezler.

112. Böylece Biz, her peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman yaptık. Bunlar, aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar. Rabbin dileseydi, onu da yapamazlardı. Onları uydurdukları ile başbaşa bırak.

Elmalılı'ya göre: "Cinlerden de şeytanlar vardır, insanlardan da şeytanlar vardır. Ve cinlerden olan şeytanlar, Mü'mini aldatmaktan aciz kalınca, inatçı bir insana yani bir insan şeytanına gider ve Mü'mini aldatmaya teşvik eder."

113. Bir de ahirete iman etmeyenlerin kalpleri o yaldızlı sözlere kaysın, onlardan hoşlansınlar ve işledikleri suçu işlemeye devam etsinler diye (böyle yaparlar).

114. De ki: "ALLAH, size Kitab'ı açıklanmış olarak indirmiş iken O'ndan başka bir hakem mi arayayım?" Kendilerine Kitap verdiklerimiz, o Kur'an'ın gerçekten Rabbin tarafından indirilmiş olduğunu bilirler. Sakın bundan şüphen olmasın.

Hitap, görünüşte Efendimiz'e, gerçekte ise, ümmetedir.

115. Rabbinin sözü doğruluk ve adalet bakımından tamamlanmıştır. O'nun sözlerini değiştirebilecek hiç kimse yoktur. O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

116. Eğer dünyada bulunan insanların çoğunluğuna uyarsan, seni ALLAH yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye uymaz, yalandan başka söz de söylemezler.

Ayet, bir düşüncenin sadece çoğunluğun görüşü olmasının, onun doğruluğu için tek başına yeterli olamayacağını, ayrıca İslam'a da uygun olması gerektiğini belirtiyor.

117. Şüphesiz ki Rabbin, yolundan kimin saptığını çok iyi bilir. O, doğru yolda olanları da çok iyi bilir.

118. O halde ALLAH'ın ayetlerine iman ediyorsanız, kesilirken üzerlerine ALLAH'ın adı zikredilmemiş olan hayvanların etini yemeyin.

Ayet, bir insanın, ALLAH'ın adı anılmaksızın kesilen bir hayvanın etinin helal olacağını iddia etmesinin, o kişinin küfre girmesine neden olacağına dikkat çekiyor. Zaten bu kural sadece bu konuya ve bu ayete özel değildir. ALLAH'ın haram kıldığı her hangi bir şeyin, helal olduğunu iddia etmek otomatik olarak küfürdür.

119. Size ne oluyor da, üzerine ALLAH'ın adı

zikredilenlerden yemiyorsunuz? Oysa ALLAH, çaresiz yemek zorunda kaldığınızın dışında, haram kıldığı şeyleri size açıklamıştır. Evet, birçokları bildiklerinden değil, sadece kapris ve arzularına uyarak halkı saptırıyorlar. Muhakkak ki, Rabbin haddi aşanları çok iyi bilir.

120. Günahın, açığını da gizlisini de terkedin. Çünkü günah işleyenler, yaptıklarının cezasını mutlaka çekecektir.

121. Üzerine ALLAH'ın adı zikredilmeden kesilen hayvanlardan yemeyin. Bu, ALLAH yolundan çıkmaktır, isyandır. Gerçekten şeytanlar kendi adamlarına sizinle mücadele etmeleri için telkinlerde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız, şüphesiz siz de ALLAH'a ortak koşanlar olursunuz.

122. Ölü iken diriltip, kendisine insanlar arasında yürüyeceği bir nur verdiğimiz kimse, karanlıklarda kalıp ondan hiç çıkmayan kimse gibi olur mu? (Olmaz ama) İşte kâfirlere yapmakta oldukları şeyler böyle güzel gösterilir.

123. Ve böylece Biz, her bir beldenin günahkârlarını, orada bozgunculuk yapsınlar diye lider kıldık. Onlar kendilerinden başkasına tuzak kurmuyorlar ama farkında değiller.

124. Onlara bir ayet geldiği zaman: "ALLAH'ın peygamberlerine verilenin aynısı bize de verilmedikçe iman etmeyiz." dediler. ALLAH peygamberliğini kime vereceğini daha iyi bilir. Suç işleyenlere, yapmakta oldukları hilelere karşılık ALLAH katından bir zillet ve çetin bir azap erişecektir.

125. ALLAH kimi doğru yola iletmek isterse, onun kalbini İslam'a açar. Kimi de saptırmak isterse, sanki göğe yükseliyormuş gibi gönlünü dar ve tıkanık yapar. İşte böylece ALLAH, iman etmeyenlerin üstüne pislik (sıkıntı) çökertir.

Sahabiler, Efendimiz'e ayetin, "kalbini İslam'a açar" ifadesiyle ne demek istediğini sorarlar. Efendimiz, şöyle cevap verir: "İslam, bir nur olarak onun gönlüne konur. Onun gönlü de bu nur ile açılır, huzura kavuşur." Sahabiler, bu açıklama üzerine: "Böyle olanı belirtecek bir işaret var mıdır?" diye sorarlar. Efendimiz, hepimizin için çok önemli olması gereken bir ölçüyü açıklar: "Ahirete yönelmek, dünyadan kaçınmak ve ölüm gelmeden önce ona hazırlanmak."

126. İşte Rabbinin doğru yolu budur. Şüphesiz Biz, hatırlayıp ibret alacak bir toplum için ayetleri geniş bir şekilde açıkladık.

127. Rableri katında esenlik yurdu (cennet) onlarındır. Ve yapmakta oldukları güzel işler nedeniyle ALLAH onların dostudur.

128. Gün gelecek, ALLAH onların hepsini huzurunda toplayıp: "Ey cin (şeytan) topluluğu! İnsanların çoğunu yoldan çıkardınız." diyecek. İnsanlardan, cinlerin dostu olanlar da: "Rabbimiz! Biz, birbirimizden yararlandık ve bize verdiğin sürenin sonuna ulaştık." diye cevap verecekler. ALLAH buyuracak ki: "Sizin durağınız cehennemdir. Orada, ALLAH'ın dilediği hariç, sonsuza kadar kalacaksınız." Şüphesiz Rabbin, Hakîm'dir, Alîm'dir (hikmeti sonsuz, her şeyi bilen).

"Orada, ALLAH'ın dilediği hariç sonsuza kadar kalacaksınız" Cehennemlikler iki gruptur. Mü'min olduğu halde oraya girecek olanlar ki bunlar ancak cehennem azabının temizleyebileceği büyük günahlar işlemiş ve o günahları nedeniyle de ahirete bazı ruhi özellikleri ile vücut organları sakatlanmış olarak ulaşmış insanlar ya da cinlerdir. Ve cehennem onlar için bir ceza evi olmaktan çok, bir tür hastane işlevine sahip olacaktır. O geçici azap sayesinde, bu dünyadaki günahları yüzünden eksik ya da sakat kalmış tarafları tedavi edilecek, böylece de cennet nimetlerinden tam olarak yararlanabilecekleri, mükemmel duruma erişeceklerdir. Ve tedavi sürelerinin sonunda da cennete gireceklerdir. Cehennemde sonsuza kadar kalacaklara gelince... Onları bekleyen hiçbir iyilik, güzellik ve hayır yoktur. Çünkü onlar küfrederek ölmüştür. Derileri yandıkça yeni bir deriyle değiştirilerek sonsuza kadar azap göreceklerdir.

Rabbim! Azabından rahmetine sığınıyoruz. Bize, bizim hak ettiğimize göre değil, Sana yakışana göre muamele et!

129. İşte Biz, işledikleri günahlardan ötürü zalimlerin bir kısmını, diğer bir kısmının başına musallat ederiz.

Ayet, bir ALLAH kanunundan (Sünnetullah) haber veriyor: Zalimler, en sonunda kendilerinden daha güçlü başka zalimlerle karşı karşıya gelirler.

130. "Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size ayetlerimi anlatan ve bugünle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran peygamberler gelmedi mi?" Derler ki: "Kendi aleyhimize şahidiz!" Dünya hayatı onları aldattı. Böylece kendilerinin kâfir olduklarına, yine kendileri şahitlik ettiler.

131. Gerçek şu ki: Rabbin, halkı habersiz iken ülkeleri zulüm ile helak edici değildir.

Ayet, uyarıcı (peygamber, hak din) gönderilmemiş insanların

Müslüman olmakla sorumlu tutulmayacaklarına işaret etmektedir.

132. Herkesin yaptığı işlere göre dereceleri vardır. Rabbin onların yaptıklarından habersiz değildir.

133. Rabbin zengindir. Rahmet sahibidir. Dilerse sizi yok eder ve sizi başka bir toplumun soyundan getirdiği gibi sizden sonra yerinize başka bir toplum yaratır.

134. Size vadedilen şeyler mutlaka gelecektir; siz bunu önleyemezsiniz.

135. De ki: "Ey halkım! Elinizden geleni yapın. Ben de yapacağım. Yakında dünya yurdunun sonunun kime ait olacağını bileceksiniz." Zalimler kurtuluşa eremezler.

136. ALLAH'ın yarattığı ekin ve hayvanlardan O'na pay ayırdılar. Ve kendi iddialarına göre: "Bu, ALLAH'ındır. Şu da ortaklarımızındır (putlar)." dediler. Ortakları için ayırdıkları, ALLAH için verilmezdi. Fakat ALLAH için ayırdıkları, ortakları için verilirdi. Bu hükümleri ne kötüydü!

Elmalılı'ya göre: "ALLAH'ın birliğine inanmanın ilk fiili sonucu, yapılan her harcamanın ALLAH için yapıldığı bir ekonomi uygulamasıdır."

137. Yine ortakları, putperestlerden çoğuna evlatlarını öldürmeyi hoş gösterdi ki, hem onları mahvetsinler, hem de dinlerini karıştırıp, bozsunlar. ALLAH dileseydi bunu yapamazlardı. Öyle ise onları uydurduklarıyla başbaşa bırak.

Ayet, tarihin her döneminde, çocuk katli ve kürtajın şeytan kaynaklı uygulamalar olduğuna dikkat çekiyor.

138. Onlar saçma düşüncelerine göre dediler ki: "Bu (putlar için ayrılan) hayvanlarla, ekinler yasaktır. Onları bizim dilediğimizden başkası yiyemez. Bunlar da binilmesi yasaklanmış hayvanlardır." Birtakım hayvanlar da vardır ki keserken ALLAH'ın adını zikretmezler (ALLAH böyle emrediyor diye). Onlar bütün bunları, ALLAH'a iftira ederek ortaya çıkardılar. ALLAH iftiraları nedeniyle onları cezalandıracaktır.

139. Onlar: "Bu hayvanların karınlarındaki şeyler sadece erkeklerimize ait olup kadınlarımıza haramdır." dediler. Eğer (yavru) ölü doğarsa, o zaman hepsi onda ortaktır. ALLAH, bu yaptıklarının cezasını verecektir. Çünkü O, Hakîm'dir, Alîm'dir (hikmeti sonsuz, her şeyi bilen).

140. Hiçbir bilgiye dayanmadan akılsızca evlatlarını öldürenler ve ALLAH'a iftira ederek, O'nun kendilerine verdiği rızkı haram kılanlar muhakkak ki, hüsrandadırlar. Onlar, gerçeklerden sapmışlardır ve doğru yolu bulacak

da değillerdir.

141. Çardaklı ve çardaksız bağları, ürünleri çeşit çeşit hurmaları, ekinleri, birbirine benzer ve benzemez şekilde zeytin ve narları yaratan O'dur. Her biri meyve verdiği zaman, meyvesinden yeyin. Hasat zamanı da hakkını (sadaka, zekât) verin. İsraf etmeyin. Çünkü ALLAH, israf edenleri sevmez.

Çünkü israfta hayır yoktur. Hayırda israf yoktur.

142. Hayvanlardan yük taşıyanları ve yününden yararlanılanları da yaratan O'dur. ALLAH'ın size verdiği rızıktan yeyin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır.

143. Sekiz çifti yaratan da O'dur. İkisi koyun, ikisi keçidir. De ki: "O, bunların erkeklerini mi, dişilerini mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerinde bulunan yavrularını mı haram kıldı? Eğer doğru söylüyorsanız, bilgiye dayanarak bana cevap verin."

144. İkisi deve, ikisi sığırdır. De ki: "O, bunların erkeklerini mi, dişilerini mi yoksa bu iki dişinin rahimlerinde bulunan yavruları mı haram kıldı? Yoksa ALLAH bunu size emrederken huzurunda mı bulunuyordunuz?" İnsanları saptırmak için hiçbir bilgiye dayanmadan ALLAH'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir? ALLAH zalimler güruhunu doğru yola iletmez.

145. De ki: "Bana vahyolunanlar içinde, leş, akıtılmış kan, pisliğin ta kendisi olan domuz eti ya da günah işlenerek ALLAH'tan başkası adına kesilmiş bir hayvandan başka, yiyecek kişiler için haram kılınmış bir şey bulamıyorum. Ama kim çaresiz kalırsa, başkasının hakkına tecavüz etmemek ve zorunluluk sınırını (ölmeyecek kadar) aşmamak üzere bunlardan yiyebilir. Çünkü Rabbin, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

146. Biz, yahudilere bütün tırnaklı hayvanları haram kıldık. Onlara, sığır ve koyunun sırt, bağırsak ve kemik yağlarının dışında iç yağlarını da haram kıldık. Aşırılıklarından dolayı onları böyle cezalandırdık. Biz, elbette doğru söyleyeniz.

147. Eğer seni yalanlarlarsa, onlara de ki: "Rabbiniz geniş rahmet sahibidir. Fakat O'nun azabı da suçlu toplumdan geri çevrilmez."

148. Putperestler diyecekler ki: "Eğer ALLAH dileseydi ne biz, ne de babalarımız ortak koşmazdık. Hiçbir şeyi de haram kılmazdık." Onlardan öncekiler de aynı şekilde

(peygamberleri) yalanladılar. En sonunda azabımızı tattılar. De ki: "Yanınızda meydana çıkararak bize göstereceğiniz bir bilgi (belge, kanıt) var mı? Siz sadece zanna uyuyorsunuz. Ve siz sadece saçmalıyorsunuz."

149. De ki: "En üstün ve kesin delil ALLAH'ındır. Eğer O dileseydi hepinizi doğru yola iletirdi."

150. De ki: "Haydi, ALLAH'ın bunu haram kıldığına dair şahitlik edecek şahitlerinizi getirin." Eğer onlar yalan yere şahitlik ederlerse, sakın sen onlarla birlikte şahitlik etme. Ayetlerimizi yalanlayan ve ahirete iman etmeyenlerin kapris ve arzularına uyma. (Nasıl uyarsın ki) Onlar, taptıklarını Rablerine denk sayarlar.

151. De ki: "Gelin! Rabbinizin size neleri haram kıldığını okuyayım: ALLAH'a hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya iyi davranın. Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin." Sizin de, onların da rızkını Biz veriyoruz. "Fuhşiyatın, açığına da, gizlisine de yaklaşmayın. ALLAH'ın yasakladığı cana haksız yere kıymayın." Düşünesiniz diye ALLAH size bunları emrediyor.

"ALLAH'a hiçbir şeyi ortak koşmayın" emrinin hemen ardından "ana-babaya iyi davranın" emrinin gelmesi anlamlıdır. ALLAH'ın ana-baba hukukuna verdiği önemin göstergesidir.

"Fakirlik korkusuyla çocukları öldürmeyin" emri ise ayet indiği sırada dünyaya gelmiş olan çocukların öldürülmesini kastediyordu. Günümüzde ise kürtajı... Çünkü İslam'a göre hayat hakkı ve dokunulmazlık garantisi açısından, çocuğun doğmuş olanı ile doğmamış olanı arasında bir fark yoktur. Kürtajı caiz kılabilecek tek neden, anne için hayati bir risk oluşturuyor olmasıdır. Ve bu kararın da İslam'ı yaşayan, bu konuyla ilgili İslami kural ve sınırları da bilen Kadın-Doğum uzmanı bir doktor tarafından verilmiş olması gerekir. Bunun dışındaki bütün kürtajlar cinayettir. Sebep olanlar da katildir. Hem de kendi çocuğunun katilidir. Ve ilginç olan, 14 asırdır, doğmuş ya da doğmamış bütün çocuk cinayetlerinde aynı gerekçenin öne sürülüyor oluşudur. Fakirlik korkusu, sofraya oturacak yeni bir boğaz endişesi... Günümüzde ikinci bir neden olarak da yeni bir insana bakacak olmanın, ana-babanın keyfini bozacak, kendilerini eğlenceden alıkoyup meşgul edecek olması... Bediüzzaman'ın dediği gibi: "Zalimler için yaşasın cehennem!"

"Fuhşiyatın açığına da, gizlisine de..." emri bütün cinsel haramları kapsamına alır. Ve "yapmayın" denmeyip de "yaklaşmayın" denmiş olması da çok ilginçtir. Sözü edilen nitelikteki günahların, ALLAH

katında ne denli ağır kabul edildiklerini göstermektedir.

Ayrıca ünlü sahabi Abdullah bin Mesud bu ayetler hakkında: "Kim ALLAH Rasûlü'nün, üzerinde mührü bulunan vasiyetini görmek isterse, şu üç ayeti okusun; En'am Suresi'nin 151, 152 ve 153. ayetleri..." demiştir.

Tabiin neslinin ünlü alimlerinden ve yahudi iken hidayet bulmuş olan Ka'b el Ahbar'a göre, bu ayet, gerçek Tevrat'ın besmeleden sonra gelen ilk ayetidir.

152. Yetim, rüştüne erinceye kadar, onun malına en güzel yolun dışında yaklaşmayın. Ölçüyü ve tartıyı, tam ve doğru yapın. Biz, herkese ancak gücünün yettiği kadarını yükleriz. Hakkında konuştuğunuz kimse, akrabanız bile olsa, yine doğruyu söyleyin. Ve ALLAH'a verdiğiniz sözü tutun. İşte bunlar ALLAH'ın size emrettikleridir. Umulur ki düşünüp, anlarsınız.

Efendimiz (O'na Binler Selam) bu ayetin sözünü ettiği günahların, dünyada verilen, acil cezaları hakkında şunları söylüyor: "Bir toplumda, ganimet (kamu) malından hırsızlık ortaya çıkarsa, ALLAH onların kalplerini korkuyla doldurur (yani dilediği şekilde sebeplerini yaratır ve o ülkede güvenlik duygusunu ortadan kaldırır). Bir toplumda zina yayıldı mı, orada ölümler çoğalır. Bir toplum, ölçü ve tartıyı eksik yapmaya başladı mı, rızıkları kesilir. Bir toplum haktan (İslam'dan) başkasıyla yönetildi mi aralarında kan dökme yaygınlaşır. Bir toplum (ALLAH'a verdiği) sözü bozdu mu, ALLAH da üzerlerine düşmanı musallat eder." (Muvatta)

153. İşte Benim doğru yolum budur. Ona uyun. Başka yollara uymayın ki, sizi O'nun yolundan ayırmasın. Kötülüklerden sakınasınız diye ALLAH size bunları emretti.

154. Sonra muhsinlere (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik yapmayı âdet haline getiren) nimetimizi tamamlamak, her şeyi geniş bir şekilde açıklamak, bir yol gösterici ve rahmet olmak üzere Musa'ya Kitab'ı verdik ki, Rablerine kavuşacaklarına iman etsinler.

155. İşte bu da (Kur'an) Bizim indirdiğimiz mübarek bir Kitap'tır. Ona uyun ve ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun ki, merhamet olunasınız.

156. "Kitap, yalnız bizden önceki iki topluluğa (yahudiler, hristiyanlar) indirildi; biz ise onların okuduklarından habersizdik." demeyesiniz.

157. Ya da: "Bize de Kitap indirilseydi, biz onlardan daha doğru yolda olurduk." demeyesiniz (diye Kur'an'ı

indirdik). İşte size de Rabbinizden açık bir delil, yol gösterici ve rahmet gelmiştir. ALLAH'ın ayetlerini yalan sayıp, insanları ona yönelmekten alıkoyandan daha zalim kim olabilir? Ayetlerimizden yüz çevirerek engelleyenleri, yaman bir azapla cezalandıracağız.

158. Onlar iman etmek için ne bekliyorlar? Meleklerin inmesini mi? Rabbinin (imha eden gazabının) gelmesini mi? Ya da Rabbinin bazı (kıyamet) alametlerinin gelmesini mi? Rabbinin bazı alametleri geldiği gün, daha önce iman etmemiş ya da imanıyla bir hayır kazanamamış olan kimseye, o günkü imanı asla fayda sağlamaz. De ki: "Bekleyin. Biz de beklemekteyiz."

Efendimiz, bu ayeti okuduktan sonra: "Bu alamet, güneşin batıdan doğmasıdır." (Tirmizi) buyurmuştur.

"imanıyla bir hayır kazanamamış..." İslam'ı yaşama adına hiçbir şeyi olmayıp da sadece kuru bir imana sahip olanlar, bu ayette hiç imanı olmayanlarla bir tutuluyor.

159. Dinlerini parça parça edip, grup grup olanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. Onların işi ancak ALLAH'a kalmıştır. Sonra ALLAH, yaptıklarını onlara bildirecektir.

Ayetin, "Dinlerini parça parça edip, grup grup olanlar" derken kastettiği, mezhepler gibi ilmi ve metoda dayalı ayrılıklar değildir. Bunlar, dinin temellerinde birbirleriyle ayrılığa düşmüş, her biri diğerine kin ve düşmanlıkla bakan topluluklardır.

Ayrıca, "Dinin parça parça edilmesi..." dinin, kişinin sadece vicdanına sıkıştırılarak, dünyadan ve toplumdan uzaklaştırılması anlamını da içerir.

160. Kim (ALLAH huzuruna) iyilikle gelirse, ona o iyiliğin on katı vardır. Kim de kötülükle gelirse, sadece kötülüğüne denk bir ceza görür. Ve hiç kimseye haksızlık edilmez.

ALLAH tarafından kabul edilen iyilikler en az on katı karşılıkla mükâfatlandırılacaktır. Kötülüklerin cezası ise bire birdir.

161. De ki: "Şüphesiz Rabbim beni, doğru bir yola; dosdoğru bir dine, Hakka yönelen ve müşriklerden olmayan İbrahim'in dinine yöneltti."

162. De ki: "Benim namazım, ibadetim, hayatım ve ölümüm hep alemlerin Rabbi ALLAH içindir."

163. "O'nun ortağı yoktur. Bana böyle emrolundu. Ve ben Müslümanların ilkiyim."

Bursevi'ye göre: "Bu ayet, tevhit ve ihlâsa teşvik etmekte, bunun

başlıca göstergesinin, görünen ve görünmeyen her şeyi bir kenara bırakıp, ALLAH'a bağlanmak olduğuna dikkat çekmektedir."

164. De ki: "ALLAH her şeyin Rabbi iken ben O'ndan başka Rab mi arayayım? Herkesin kazandığı yalnız kendisine aittir. Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez. Sonra dönüşünüz Rabbinizedir. O, ayrılığa düştüğünüz gerçeği size haber verecektir."

"Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez" Rabbimizin kesin kanunlarından biri daha... Ve halk arasında çok yaygın olan bir yanlış anlayış... Ana-baba tarafından işlenen günahların cezasının çocuk tarafından çekileceği zannedilir. Ve çocuğun başına gelen bir takım bela ve musibetler, ana-babanın günahının karşılığı sayılır. Hayır! Çocuk kendi kaderinin gereğini yaşamıştır. Ana-babanın durumundan da, geçmişinden de, günahından da tamamen bağımsız olarak... Fakat çocuğunun başına gelen o bela ve musibetin, ana-babada yol açtığı acı ve üzüntü, onların günahlarının cezası olmuştur denilebilir.

Ayet, Mekke'deki azılı putperestlerden Velid bin Mugire'nin: "Haydi bana uyun, ben de sizin günahlarınızı yükleneyim." diyerek, insanların akıllarını karıştırmaya çalışması üzerine indi. Günümüzde de aynı sözü tekrar edenlerin çokluğunu düşününce ilginç bir durum... Kimin ne kadar günah taşıyacağına insanlar değil, ALLAH karar verir.

165. Sizi yeryüzünün halifeleri yapan, verdiği şeylerde, sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur. Doğrusu Rabbin, hesabı çok çabuk görendir (Seriü'l-Hisab). Ve O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Sure, ALLAH'a hamd ile başlamıştı ve bu ayet de ALLAH'ın bağışlayıcılığına ve rahmetine dikkat çekerek bitiyor. Adeta "her gerçek hamdin sonu, bağışlanma ve rahmet olur" diyor.

Gafûr ve Rahîm olan, Rabbimiz ALLAH'tır. Bütün hamdler de sadece O'na olsun.

7- A'RAF SURESİ

Mekke'de inmiştir. 206 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mim, Sâd.

2. Bu, sana indirilen bir Kitap'tır. Onunla insanları uyarman, iman edenlere öğüt vermen için göğsünde bir sıkıntı olmasın.

3. Rabbinizden size indirilene uyun. O'ndan başkasını koruyucular edinip de onların peşine düşmeyin. Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz.

Bir önceki sure, "Sizi yeryüzünün halifeleri yapan, verdiği şeylerde, sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O'dur" diyerek bitmişti. Şimdi yeni sure de bu ayette, "Rabbinizden size indirilene uyun" diyerek başlıyor. Kur'an'ın bütünlüğüne bir örnek daha...

"O'ndan başkasını..." İbn Hazm ve İbn Teymiyye gibi bir çok Müslüman alimine göre bu ifade, herhangi bir İslami otoriteyi ALLAH ve O'nun Rasûlü'yle bir kabul etmeyi yasaklıyor.

4. Nice memleketler var ki, Biz onları helak ettik. Gece uyurlarken ya da gündüz yatarlarken azabımız onlara geliverdi.

5. Azabımız onlara geldiğinde: "Biz gerçekten zalimler idik." demelerinden başka itirafları olmadı.

Efendimiz, ayetin söylemine paralel olarak: "İnsanlar cezalandırılmayı hak etmedikçe ya da özürleri kabul edilmeyecek hale düşmedikçe cezalandırılmazlar." (Ebu Davud) buyurmuştur.

6. Elbette kendilerine peygamber gönderilmiş olanlara soracağız. Gönderilen peygamberlere de soracağız.

7. Andolsun ki (onlara olup bitenleri) tam bir bilgi ile mutlaka anlatacağız. Çünkü Biz, (onlardan) uzak değiliz.

8. O gün tartı tam doğrudur. Kimin (sevap) tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

9. Kimin de (sevap) tartıları hafif gelirse, işte onlar ayetlerimizi inkâr ettiklerinden dolayı kendilerini zarara sokanlardır.

10. Şanım hakkı için Biz, sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada size geçim vasıtaları verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.

11. Andolsun ki sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklere: "Adem'e secde edin!" dedik. İblis'in

dışındakiler secde ettiler. O, secde edenlerden olmadı.

12. ALLAH: "Sana emrettiğim zaman seni secde etmekten alıkoyan nedir?" buyurdu. O: "Ben, ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten, onu da çamurdan yarattın." dedi.

İblis, üstünlüğün, ALLAH'ın takdirine göre değil de varlıkların kendi niteliklerine göre kazanıldığını düşünüyor ve kendi değer yargılarını ALLAH'ın emirlerinden daha isabetli buluyor. Bu da onu kâinatın ilk kâfiri ve ilk faşisti yapıyor. Tıpkı insan cinsinden olan faşistlerin de kana ve ırka dayalı üstünlük iddia etmeleri gibi...

13. ALLAH: "Öyle ise in oradan! Orada büyüklük taslamak senin haddin değildir. Çık! Çünkü sen alçağın tekisin." buyurdu.

İlahi kanun... Her büyüklenme, sahibi, zamanında pişman olup tevbe etmezse, ALLAH katından gelen bir alçaltma ile sonuçlanır. Çünkü büyük, ALLAH'tır. Sadece, tek başına, yalnızca... Efendimiz de aynı konuya temas ediyor: "Kim ALLAH rızası için tevazu gösterirse, ALLAH onu yüceltir. Ve kim büyüklük taslarsa, ALLAH onu alçaltır." (Ebu Nuaym, Hılye) buyuruyor...

14. İblis: "Bana, insanların tekrar diriltilecekleri güne kadar süre verir misin?" dedi.

15. ALLAH: "Haydi sen süre verilmişlerdensin!" buyurdu.

16. İblis: "Öyle ise beni azdırmana karşılık and içerim ki, ben de onları saptırmak için Senin doğru yolunun üstüne oturacağım."

Azmaya niyet eden iblis fakat fiili yaratan ALLAH'tır. İblis de bunu vurguluyor.

17. "Sonra elbette onlara, önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sokulacağım ve Sen onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksın." dedi.

Abdullah bin Abbas ve Katade'nin görüşüne göre, "ön" ahirettir. İblisin bu yönden gelmesi de insana ahireti inkâr ettirmek ya da en azından onun varlığından şüphe ettirip, hayatını, ahirete göre yaşamaktan alıkoymasıdır. "arka" dünyadır. Bu yönden gelerek insanı hiç ölmeyecek gibi dünya ile meşgul eder ve kulluk etmesine engel olur. "sağ" dini sembolize eder. İblis, açıkça harama sürükleyemeyeceği dindar insanları da, onların heyecan ve bilgi eksikliklerini kullanarak din adına saptırmaya çalışır. "sol" yön ise her çeşit günah ve haram isteklerdir.

18. ALLAH: "Haydi sen bir alçak ve kovulmuş olarak

oradan çık! Andolsun ki onlardan kim sana uyarsa, iyi bilin ki cehennemi sizlerle dolduracağım." buyurdu.

19. (ALLAH): "Ey Adem! Sen ve eşin cennete yerleşin. Dilediğiniz yerden yeyin. Ancak şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa zalimlerden olursunuz." buyurdu.

20. Derken şeytan, birbirlerinden gizlenmiş olan mahrem yerlerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı (vesvese verdi) ve: "Rabbiniz size bu ağacı sırf melek olursunuz ya da sonsuza kadar yaşayanlardan olursunuz diye yasakladı." dedi.

Bakara Suresi'nde yer alan bu konuyla ilgili ayetlerde geçtiği üzere, Kur'an burada nezahatini korumak için üstü kapalı bir biçimde, Hz. Adem ile Hz. Havva'nın cinsellik tuzağına düştüklerini anlatıyor. Doğrusunu ALLAH bilir.

21. Ve onlara: "Ben, gerçekten sizin iyiliğinizi isteyenlerdenim." diye yemin etti.

22. Böylece onları hile ile aldattı. Ağacın meyvesini tattıklarında ayıp yerleri kendilerine göründü. Ve cennet yapraklarından üzerlerini örtmeye başladılar. Rableri onlara şöyle dedi: "Ben, size o ağacı yasaklamadım mı ve şeytan size apaçık bir düşmandır demedim mi?"

"Ağacın meyvesini tattıklarında" yani cinselliklerini yaşadıklarında, "kendilerine ayıp yerleri göründü" yani sözü edilen yerlerin, organların farkına vardılar, işlevlerini anladılar. Fakat bu durumu, Hz. Adem ile eşinin aleyhine yorumlamak da haksızlık olur. Çünkü yaşananlar ilahi planın bir parçasıydı, cennete alışıp orayı gerçek vatan olarak benimsemeleri için bir süre cennette yaşamaları gerekiyordu. Bu gerçekleşti. Sonra da yaratılış gayelerinin gereğini yerine getirmek üzere, ALLAH'ın halifeleri olarak dünyaya inmeleri gerekiyordu. Sözü edilen sebep üzerinden bu da gerçekleşti. Ayrıca yaşadıkları şey, onların doğalarının bir parçası hatta bir gereğiydi. O nedenle de kınanmaları haksızlık olur. Ve son olarak, böyle bir tecrübe üzerinden insan cinselliğinin, iblisin tuzaklarına ne denli açık, ne denli kırılgan olduğunu öğrenmiş oldular. Bu bilgi yaşayacakları dünya tecrübesinde onlar için çok değerli olacaktı. Sonuçta o da bir kazanç oldu.

Ayrıca bu ayetten, iblisin en etkin tuzaklarından birinin çıplaklığı teşvik etmek olduğunu da öğreniyoruz.

23. "Rabbimiz! Biz, kendimize yazık ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan, en büyük kayba uğrayanlardan oluruz." dediler.

Cinsellikle ilgili işlenmiş günahların özel tevbesi bu duadır. Ve iblis ile insan arasındaki temel fark da ortaya çıkıyor; her ikisi de ALLAH'ın emirlerine karşı gelip günah işliyor ama insan yaptığına pişman olup af diliyor. Ve bu sayede de belki o günahı hiç işlememiş gibi Rabbi tarafından temizleniyor. İblisin ise kibrinden ötürü pişmanlık duygusu ve bir af talebi yok. Sapıklığında sonuna kadar ısrarlı. Sonuçta lanetlenip, ebedi cehennem cezası alıyor.

24. (ALLAH): "Birbirinize düşman olarak inin. Sizin yeryüzünde bir süreye kadar kalıp, geçinmeniz gerekmektedir."

25. "Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve yine oradan (diriltilip) çıkarılacaksınız." buyurdu.

26. Ey Ademoğulları! Size mahrem yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takva (ALLAH'a saygı) elbisesi... İşte o daha hayırlıdır! İşte bunlar, ALLAH'ın ayetlerindendir. Belki düşünüp, öğüt alırlar.

Elbise, sahibini dışardan gelebilecek birçok zararlı etkenden koruduğu gibi, takva da Mü'mini kendi dışından gelebilecek zararlı manevi etkenlerden korur. O nedenle Kur'an, takva ile elbiseyi aynı tamlamada bir araya getiriyor. Ayrıca bu elbise sahibinin takvasını gösteren ve takvanın gereği olan sade bir elbise şeklinde de anlaşılabilir.

27. Ey Ademoğulları! Şeytan, ana-babanızı, mahrem yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak cennetten çıkardığı gibi, sizi de şaşırtıp bir belaya uğratmasın. Çünkü o ve askerleri, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Doğrusu Biz şeytanları, iman etmeyenlerin dostları kıldık.

28. Onlar, bir kötülük yaptıkları zaman: "Babalarımızı bu yolda bulduk. Bunu bize ALLAH emretti." derler. De ki: "ALLAH, kötülüğü emretmez. Yoksa siz ALLAH'ın söylediğini bilmediğiniz birtakım sözleri, O'na iftira ederek, ALLAH'a mı mâl ediyorsunuz?"

29. De ki: "Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin ve dini yalnız O'nun rızası için yaşayarak, O'na yalvarın, kulluk edin. Çünkü, ilkin sizi O yarattığı gibi dönüşünüz de yine O'na olacaktır."

30. O, bir topluluğu doğru yola iletti. Bir topluluğa da sapıklık müstehak oldu. Çünkü onlar, ALLAH'ı bırakıp, şeytanları kendilerine dost edinirler. Bir de kendilerini doğru yolda sanıyorlar.

31. Ey Ademoğulları! Her mescide gidişinizde ziynetli

elbiselerinizi giyin. Yeyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü ALLAH israf edenleri sevmez.

32. De ki: "ALLAH'ın kulları için yarattığı süsü ve temiz rızıkları kim haram kıldı?" De ki: "Onlar, dünya hayatında, kâfirlerle birlikte, Mü'minler içindir. Kıyamet gününde ise yalnız Mü'minlere özeldir." İşte bilen bir topluluk için ayetleri böyle açıklıyoruz.

33. De ki: "Rabbim, ancak açık ve gizli kötülükleri, günahı ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmediği şeyi ALLAH'a ortak koşmanızı ve ALLAH hakkında bilmediğiniz şeyler söylemenizi kesinlikle haram etmiştir."

34. Her ümmetin bir süresi (eceli) vardır. Ecelleri gelince onu, ne bir an geriye atabilirler, ne de bir an ileriye alabilirler.

35. Ey Ademoğulları! Size kendi içinizden ayetlerimi anlatacak peygamberler gelir de kimler onlara karşı çıkmaktan sakınır ve kendisini düzeltirse, artık onlara hiçbir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

36. Ayetlerimizi yalanlayıp onları kabule tenezzül etmeyenlere gelince, onlar da ateş halkıdır. Onlar orada sonsuza kadar kalacaklardır.

37. ALLAH'a karşı yalan uydurup iftira eden, ya da O'nun ayetlerini yalanlayanlardan daha zalim kim vardır? Onların Kitap'taki (Kader) nasipleri kendilerine erişecektir. En sonunda elçilerimiz gelip, canlarını alırken derler ki: "ALLAH'ı bırakıp da taptıklarınız nerede?" Onlar da: "Bizden sıvışıp gittiler!" derler. Böylece kâfir olduklarına dair kendi aleyhlerinde şahitlik ederler.

"Onların Kitap'taki (Kader) nasipleri kendilerine erişecektir." Yani, dünyada rızık ve ömür olarak kendileri için yazılanlardan paylarını alacaklardır.

38. ALLAH: "Sizden önce geçmiş cin ve insan topluluklarıyla beraber, siz de ateşe girin." diyecek. Her ümmet girdikçe kendi yoldaşlarına lanet edecek. En sonunda hepsi birbiri ardından cehennemde toplanınca, sonrakiler öndekileri göstererek: "Rabbimiz! Bizi işte bunlar saptırdılar. Onun için onlara ateşten bir kat daha fazla azap ver!" diyecekler. ALLAH da: "Zaten herkes için bir kat daha fazla azap vardır ama siz bilmezsiniz." diyecektir.

39. Öncekiler de sonrakilere derler ki: "Gördünüz ya, sizin bize bir üstünlüğünüz yok. O halde siz de

yaptıklarınıza karşılık azabı tadın!"

40. Bizim ayetlerimizi yalanlayan ve onlara iman etmeye tenezzül etmeyenler var ya, işte onlara gök kapıları açılmayacak ve onlar deve iğne deliğine girinceye kadar cennete giremeyeceklerdir. Suçluları işte böyle cezalandırırız!

"onlara gök kapıları açılmayacak" Ruhları alındıktan sonra ALLAH'a arzedilmeyecek, mezarları, doğrudan cehennem çukurlarından biri haline getirilecek. Mü'minlerin ruhları ise alınır alınmaz önce ALLAH'a arzedilir, yani onlar için "gök kapıları açılır."

41. Onlar için cehennem ateşinden döşekler, üstlerinde de örtüler vardır. İşte zalimleri böyle cezalandırırız.

42. İman edip de salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) -ki hiç kimseye gücünün üstünde bir şey yüklemeyiz- işte onlar cennet halkıdır. Orada onlar sonsuza kadar kalacaklardır.

43. Kalplerinde kinden (ve tasadan) ne varsa hepsini çıkarıp atmışızdır. Altlarından nehirler akmaktadır. Ve onlar derler ki: "Hamdolsun bizi bu cennete eriştiren ALLAH'a... ALLAH bizi doğru yola iletmeseydi, kendiliğimizden doğru yolu bulacak değildik. Andolsun ki, Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler!" Onlara: "İşte size cennet! Yapmış olduğunuz salih amellere (İslam'ı yaşamanıza) karşılık o size miras kılındı." diye seslenilir.

"Kalplerinde kinden (ve tasadan) ne varsa hepsini çıkarıp atmışızdır." Mü'minler cennete girerken kin, kıskançlık, nefret, üzüntü ve benzeri bütün duygulardan arındırılır. Sonsuzluk boyunca da bir daha o türlü duygular hissetmezler. "Yapmış olduğunuz salih amellere (İslam'ı yaşamanıza) karşılık..." Cennette Mü'minlere verilecek bütün nimetler, mutlaka bu dünyada yaptıkları salih amellerin (İslam'ı yaşamalarının) bir yansıması olacağı için ayet, böyle bir özdeşlik kuruyor. Yoksa cennet, insanların yaptıkları sayesinde hak ettikleri bir mükâfat değil, doğrudan ALLAH'ın lütfudur.

44. Cennet halkı, cehennem halkına: "Biz, Rabbimizin bize vaadettiği şeylerin gerçek olduğunu gördük. Siz de Rabbinizin size vaadettiklerinin gerçekleştiğini gördünüz mü?" deyince onlar: "Evet!" derler. Ve aralarından bir seslenici: "ALLAH'ın laneti zalimlerin üzerine olsun!" diye bağırır.

Ayet, "Bilinçli Kavram Kaydırması" yapıyor. Kâfirler kastedilerek, "zalimler" deniliyor. Böylece küfür ile zulüm arasındaki özdeşliğe

dikkat çekiliyor.

45. Ki onlar (insanları) ALLAH yolundan alıkoyan ve onu eğip bükmek isteyen zalimlerdir. Onlar, ahireti de inkâr edenlerdir.

46. İki taraf arasında bir perde, A'raf üzerinde de cennetlik ve cehennemliklerin her birini simalarından tanıyacak kimseler vardır ki, bunlar henüz cennete girmedikleri halde gireceklerini umarak cennet halkına: "Selam size!" diye seslenirler.

47. Gözleri ateş halkı tarafına çevrildiği zaman da: "Rabbimiz! Bizi şu zalimler topluluğuyla beraber bulundurma!" derler.

48. A'raf ehli, simalarından tanıdıkları birtakım kimselere seslenerek derler ki: "Ne çokluğunuz, ne de taslamakta olduğunuz büyüklük size hiçbir yarar sağlamadı."

A'raf ehli, sevabı ve günahı eşit gelmiş olan Mü'minlerdir. Bir süre, cennet ile cehennem arasında dünya benzeri bir ortam olan Araf'ta bekletilirler, böylece bir miktar günahları daha silinir ve sonra da cennete girerler.

49. "Kendilerini ALLAH'ın rahmetine erdirmeyeceğine yemin ettikleriniz bunlar mıydı?" (Ve cennet halkına dönerek): "Girin cennete! Artık size korku yoktur ve siz üzülecek de değilsiniz." derler.

50. Ateş halkı, cennet halkına: "Ne olur! Cennet suyundan ya da ALLAH'ın size verdiği rızıktan biraz da bizim üzerimize dökün!" diye seslenirler. Onlar da derler ki: "ALLAH bunları kâfirlere haram kılmıştır!"

Efendimiz, Müslümanlara su vermenin sevabıyla ilgili olarak: "Kim su bulunan bir yerde, bir Müslümana bir yudum su verecek olursa, adeta bir köle azad etmiş gibi olur. Ve kim su bulunmayan bir yerde, bir Müslümana bir yudum su verecek olursa, ona hayat vermiş gibi olur." (İbn Mace) buyurmuştur. Fakat bu ayetin yaptığı tasvirdeki su ve rızık isteyen cehennemlikler, dünyada midelerinin kulu olmuş, yeyip içmeye aşırı düşkün olan insanlardır. Efendimiz'in haber verdiği üzere "Dünya, ahiretin tarlası olduğu" için şimdi cehennemde de açlık ve susuzlukla cezalandırılmaktadırlar.

51. O kâfirler ki, dinlerini bir eğlence ve oyun edindiler. Ve dünya hayatı onları aldattı. Onlar, bugünleriyle karşılaşacaklarını unuttukları ve ayetlerimizi bile bile inkâr ettikleri gibi, Biz de bugün onları unuturuz.

52. Gerçekten onlara tam bir kesinlikle açıkladığımız,

iman eden bir toplum için yol gösterici ve rahmet olan bir Kitap getirdik.

53. Fakat onlar: "Hele bakalım nereye varacak?" diye sadece bu Kitab'ın davetinin sonucunu gözlüyorlar. Onun haber verdiği sonuç geldiği gün, önceden onu unutmuş olanlar derler ki: "Doğrusu Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler. Şimdi bizim şefaatçilerimiz var mı ki, bize şefaat etsinler? Ya da dünyaya geri döndürülmemiz mümkün mü ki, orada eski yaptıklarımızdan başkasını yapalım?" Onlar, gerçekten kendilerine yazık ettiler ve uydurdukları şeyler de (sahte tanrılar) kendilerinden kaybolup gitti.

54. Andolsun ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istiva eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan ALLAH'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da, emretmek de O'na mahsustur. Alemlerin Rabbi ALLAH ne yücedir!

"altı gün" altı dönem anlamındadır. "Arş'a istiva" da bütün isimlerinin tecellileriyle Arş'ı kaplamış olduğunu ifade eder. Doğrusunu ALLAH bilir. Elmalılı'ya göre de: "Tevrat tercümelerinde denildiği gibi, yaratmadan sonra çekildi, istirahat etti değil; yarattığı bütün varlıklar üzerinde sürekli bir saltanat ve hâkimiyet; yaratıcılık ve rububiyet ile varlığı idare ve hükümlerini icra etmektedir."

Ayetin kozmolojik anlamına gelince... İçinde yaşamakta olduğumuz kâinat tahminen 15-17 milyar sene önce yaratılmıştır. Ve bu ayette gördüğümüz gibi Kur'an, geçen süreden 6 gün/dönem olarak söz etmektedir. 6 gün/dönem'lik zaman dilimi, zamanın göreceliği dikkate alınarak hesaplandığında, 6 milyon kere milyon (trilyon) güne denk gelmektedir. Çünkü evrensel saat dünyadaki saatin akış hızından milyon kere milyon daha hızlı akmaktadır. 6 trilyon günün karşılık geldiği yıl sayısı ise yaklaşık olarak 16.427 milyardır. Bu rakam da kâinatın günümüzde tahmin edilen yaş aralığındadır. Kozmoloji de (kâinatın geçmişini inceleyen bilim dalı) çok ilginç bir biçimde ve Kur'an'la paralel olarak, kâinat tarihini 6 döneme ayırmaktadır: Bizim şu anki zaman algımıza göre; 1. gün/dönem 8 milyar yıla, 2. gün/dönem 4 milyar yıla, 3. gün/dönem 2 milyar yıla, 4. gün/dönem 1 milyar yıla, 5. gün/dönem 500 milyon yıla, 6. gün/dönem 250 milyon yıla eşittir. Bu 6 dönemin toplamı da 15.750 milyar yıl eder ki bu rakam günümüzde kâinatın yaşıyla ilgili tahminlerle büyük bir paralellik içindedir.

55. Rabbinize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Çünkü

O, haddi aşanları sevmez.

İmam Kurtubi'ye göre duada haddi aşma şu başlıklar altında toplanabilir: "1-Yüksek sesle, bağıra çağıra dua etmek, 2- Olmayacağı kesin olan şeyleri istemek (kendisine peygamberlik verilmesini istemek gibi), 3- Günah olan bir şey için dua etmek, 4- Kafiyeli, asılsız ve İslam'ın kabul etmeyeceği kelimelerle dua etmek."

En makbul dua, en içten olan duadır. Ayrıca bağıra çağıra dua etmek, riya ihtimali olduğundan ve kulluk edebine de uymadığından mekruh sayılmıştır. Dua, sessizce, adeta insan ile Rabbi arasında bir sır gibi yapılmalıdır.

56. Islah edildikten sonra ülkeyi fesada (bozgunculuğa) vermeyin. ALLAH'a, korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin. Muhakkak ki ALLAH'ın rahmeti muhsinlere (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) yakındır.

Kur'an'ın inşa ettiği insan psikolojisinin ana ekseni, ümit ve korkudur. Sadece dua sırasında değil, insan kişiliğinin bütününde de... ALLAH'ın rahmetinden kaynaklanan ümit ve gazabının gereği olarak da korku... Bu, dengeli insandır. Şımarıp yoldan çıkmaktan da, bunalıp kalmaktan da uzak, verimli ve olumlu insanın ruhsal dinamikleri olarak ümit ve korku... Ve dua ederken de aynı durumu devam ettirmek gerekiyor. Ayrıca Efendimiz: "Kabul olacağına inanarak ALLAH'a dua edin." (Tirmizi) buyuruyor.

57. Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar, ağır bulutları yüklenince, onu ölü bir memlekete yöneltiriz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Herhalde bundan ibret alırsınız.

"ağır bulutlar" Çıplak gözle, bir insanın gökteki bulutlara bakarak, onların ağır olabileceğini düşünmesi pek mümkün değildir. Fakat bulutların ağırlığı çok şaşırtıcı rakamlara ulaşmaktadır. Örneğin, "Kümülonimbüs" türü fırtına bulutları 300 bin ton ağırlığa kadar ulaşabilmektedir. Ve Kur'an'ı Hz. Muhammed ya da başka bir insanın yazdığını varsaydığımızda, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi gözlem yoluyla bulutların "ağır" olabileceğini düşünmek pek mümkün olmadığına göre, geriye bir tek ihtimal kalmaktadır: Kur'an, ALLAH'ın Kitabı'dır.

58. Rabbinin izniyle güzel memleketin bitkisi (güzel) çıkar. Kötü olandan ise yararsız bitkiden başka bir şey çıkmaz. İşte şükredecek kimseler için Biz, ayetleri böyle farklı üsluplarla tekrar tekrar açıklarız.

Bu, Mü'min ile kâfiri anlatan bir benzetmedir.

59. Celalim hakkı için Nuh'u halkına elçi olarak gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin! Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur! Doğrusu ben, üstünüze gelecek büyük bir günün azabından korkuyorum."

Nuh Tufanı, Eski Yunan, Mısır, Hint, Çin, Avustralya, Malaya, Burma, İnka, Aztek ve daha birçok otantik kültürde yer alan bir olaydır. Bu durum da Nuh Tufanı'nın gerçekliğini ve dünya çapında bir felaket olduğunu gösteren çok ciddi bir delildir.

60. Halkının ileri gelenleri dediler ki: "Biz, seni apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz!"

61. (O) Dedi ki: "Ey halkım! Bende herhangi bir sapıklık yoktur. Fakat ben alemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir elçiyim."

62. "Size Rabbimin vahyettiklerini bildiriyorum. Size öğüt veriyorum. Ve ALLAH tarafından gelen vahiy sayesinde, sizin bilemeyeceğiniz şeyleri biliyorum."

63. "(Kötülüklerden) Korunup da ALLAH'ın merhametine ulaşmanız ümidiyle, içinizden sizi uyaracak bir adam vasıtasıyla, Rabbinizden size bir Zikir (Kitap) gelmesine şaştınız mı?"

64. Onu yalancı saydılar. Biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayanları da boğduk. Çünkü onlar kör bir halktı.

65. Ad halkına da kardeşleri Hud'u gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin! Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Hala O'na karşı gelmekten sakınmayacak mısınız?"

Ad halkı, Güney Arabistan'dan, Doğu Arabistan'da Irak'a kadar uzanan, geniş bir devlet kurmuşlardır. 19. yy. ortalarında bulunan bazı yazıtlarda Hz. Hud'tan söz edilmektedir. Bunlardan, M.Ö. 1800'lere ait olduğu tespit edilen bir tanesinde de Hz. Hud'un Mü'minlerinden söz edilmektedir.

66. Halkından ileri gelen kâfirler dediler ki: "Biz seni bir çılgınlık, bir akılsızlık içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz."

67. Hud: "Ey Halkım!" dedi. "Ben çılgın değilim. Alemlerin Rabbinin gönderdiği bir peygamberim!"

68. "Size Rabbimin buyruklarını tebliğ ediyorum. Ve ben sizin için güvenilir bir öğütçüyüm!"

69. "Sizi uyarmak için içinizden bir adam vasıtasıyla Rabbinizden size bir Zikir (Kitap) gelmesine şaştınız mı? Düşünün ki, O sizi Nuh'un halkından sonra onların yerine

getirdi. Ve yaratılışta sizi onlardan daha güçlü kıldı. O halde ALLAH'ın nimetlerini hatırlayın ki, kurtuluşa eresiniz."

70. Dediler ki: "Sen bize tek ALLAH'a kulluk etmemiz ve atalarımızın tapmakta olduklarını bırakmamız için mi geldin? Eğer doğrulardan isen, bizi tehdit ettiğin azabı, getir."

71. Dedi ki: "Artık size Rabbinizden bir azap ve bir hışım inmiştir. Haklarında ALLAH'ın hiçbir delil indirmediği, sadece sizin ve atalarınızın taktığı boş isimler hakkında mı benimle tartışıyorsunuz? (Azabı) Bekleyin öyleyse, ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."

72. Onu ve onunla beraber olanları rahmetimizle kurtardık ve ayetlerimizi yalan sayıp da iman etmeyenlerin kökünü kestik.

73. Semud halkına da kardeşleri Salih'i gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Size Rabbinizden açık bir delil gelmiştir. O da size bir mucize olarak ALLAH'ın şu devesidir. Bırakın onu, ALLAH'ın diyarında otlasın. Sakın ona bir kötülük etmeyin. Yoksa sizi acı bir azap yakalar."

Hz. Salih'in halkının özel sapkınlığı bencillikleri ve katı kalpli, merhametsiz oluşları idi. Bu nedenle de önemli bir kaynağı, başka bir varlıkla paylaşmakla sınandılar. Bu bencilliklerine yönelikti. Ve paylaştıkları varlık aciz, insanların acımasına muhtaç bir deve idi. Bu da katı, merhametsiz kalplerine yönelikti. Eğer bu sınavlarda başarılı olsalardı, deve ile yaşadıkları tecrübe onları yenileyecek, adeta manevi bir tedavi işlevi görerek, o bencillikten ve kalp katılığından kurtulmalarını sağlayacaktı.

74. Düşünün ki, ALLAH Ad halkından sonra yerlerine sizi getirdi. Ve yeryüzünde sizi yerleştirdi. Yerin düzlüklerinde saraylar kuruyorsunuz. Dağlarında evler yontuyorsunuz. Artık ALLAH'ın nimetlerini düşünün de, bozgunculuk yaparak dünyada karışıklık çıkarmayın.

Semud halkının kayalara oydukları evler günümüze kadar ulaşmıştır.

75. Halkının, büyüklük taslayan ileri gelenleri, içlerinden zayıf görünen Mü'minlere alay yollu: "Siz, Salih'in gerçekten Rabbi tarafından elçi olarak gönderildiğini bilebiliyor musunuz?" dediler. Onlar da: "Elbette, biz onunla gönderilen her şeye iman ettik." dediler.

76. Kibirlenenler dediler ki: "Biz de sizin inandığınızı inkâr edenleriz."

77. Derken, o dişi deveyi ayaklarını keserek öldürdüler ve Rablerinin emrinden çıkıp, O'na isyan ederek: "Ey Salih! Eğer sen gerçekten peygamberlerden isen, bizi tehdit ettiğin azabı getir de görelim." dediler.

Efendimiz'in (O'na Binler Selam) bildirdiğine göre, deveyi kesen bir kişi olmasına rağmen, ayetin çoğul kipi kullanmasının nedeni, geri kalanların yapılan işe razı olmak suretiyle o günaha ortak olduklarını vurgulamak içindir.

78. Bunun üzerine hemen onları o sarsıntı yakaladı da, yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.

79. Salih de onlardan yüz çevirdi ve şöyle dedi: "Ey halkım! Andolsun ki, ben size Rabbimin elçiliğini tebliğ ettim. Ve size öğüt verdim. Fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz."

80. Lut'u da gönderdik. Halkına dedi ki: "Siz, sizden önceki milletlerden hiç birinin yapmadığı bir fuhşu mu yapıyorsunuz?"

Erkekler arası cinsel sapıklık daha önce bilinmiyordu. Bunu ilk olarak Sodom ve Gomore şehirlerinin halkları uyguladı.

81. "Siz, kadınları bırakıp da şehvetle erkeklere gidiyorsunuz ha! Doğrusu siz, haddi aşan bir halksınız."

82. Halkının cevabı: "Çıkarın bu adamları memleketinizden, çünkü bunlar çok temiz insanlarmış!" oldu.

83. Biz de onu ve ailesini kurtardık. Yalnız karısı geride kalanlardan oldu.

Ayet, bir kez daha, kişi Rabbi ile yakın değilse, başka türlü yakınlıkların hiçbir faydası olamayacağını belirtiyor. Dedem hocaydı, ninem hacıydı gibi avuntularla kendini aldatanların kulakları çınlasın! Akrabalığın bir faydası olsaydı, Hz. Lut'un karısına olurdu.

84. Ve üzerlerine (taş) yağmuru yağdırdık. İşte bak, günahkârların sonu nice oldu.

Söz konusu olan iğrençlikle ilgili Efendimiz: "Kimin, Lut halkının yaptıklarını yaptığını görürseniz, yapanı da yaptıranı da öldürün." (İbn-i Mace) ve "Kadına arkadan yaklaşan lanetlidir." (Ebu Davud) buyurmuştur.

85. Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Size Rabbinizden açık bir delil geldi. Artık ölçüyü, tartıyı tam yapın. İnsanların haklarını eksiltmeyin. Islah edildikten sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Eğer Mü'minlerden iseniz, böylesi sizin için daha hayırlıdır."

86. Tehdit ederek, Mü'minleri ALLAH yolundan alıkoyarak ve o yolu eğip bükmek isteyerek öyle her yolun başında oturmayın. Düşünün ki, siz az idiniz de O sizi çoğalttı. Bakın ki, bozguncuların sonu nasıl olmuştur.

Ayet, Medyen halkının insi şeytan özelliğine gönderme yapıyor. Çünkü şeytan da ALLAH'a, "onları saptırmak için Senin doğru yolunun üstüne oturacağım" demişti.

87. Eğer benimle gönderilen gerçeğe içinizden bir kısmınız iman ediyor, bir kısmınız ise inanmıyorsa, ALLAH aramızda hükmedinceye kadar bekleyin. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

88. Halkından ileri gelen kibirliler dediler ki: "Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber iman edenleri kesinlikle ülkeden çıkaracağız ya da dinimize döneceksiniz." O, dedi ki: "İstemesekte mi?"

89. "Doğrusu ALLAH bizi ondan kurtardıktan sonra tekrar sizin dininize dönersek, ALLAH'a karşı yalan uydurmuş oluruz. ALLAH göstermesin! Ona geri dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz sadece ALLAH'a dayandık. Rabbimiz! Bizimle halkımız arasında adaletle hükmet. Sen, hüküm verenlerin en hayırlısısın."

90. Halkından ileri gelen kâfirler dediler ki: "Eğer Şuayb'a uyacak olursanız, kesinlikle perişan olursunuz!"

91. Derken o şiddetli deprem onları yakalayıverdi de yurtlarında diz üstü çöke kaldılar.

92. Şuayb'ı yalanlayanlar sanki yurtlarında hiç oturmamış gibi oldular. Şuayb'ı yalanlayanlar... İşte perişan olanlar, onlar oldular.

93. (Şuayb) Onlardan yüz çevirdi ve dedi ki: "Ey halkım! Ben size Rabbimin bildirdiği gerçekleri duyurdum ve size öğüt verdim. Artık kâfir bir topluma nasıl acırım?"

94. Biz hangi ülkeye bir peygamber gönderdiysek, oranın halkını (gafletten uyanıp, ALLAH'ın dinine yönelsinler diye) mutlaka yoksulluk ve darlıkla sıkmışızdır.

Bir ilahi kanun daha... Fakat bu hüküm sadece halklar için geçerli değildir. Tek tek insanlar için de böyledir. ALLAH, bir kulunun hidayetini dilemişse, önce onu maddi sebepleri kullanarak (sağlık, para vb.) sıkıştırır. ALLAH'a olan ihtiyacını hissetmesini ve bu yolda harekete geçmesini sağlar. O nedenle başımıza gelen bir sıkıntıdan hemen şikâyet etmek yerine düşünmeli, acaba onunla bize gönderilen mesaj nedir? Acaba o sıkıntıyla, Rahman bizden ne

istemektedir?

95. Sonra kötülüğü (sıkıntıyı) değiştirip yerine iyilik (ferahlık) getirdik. En sonunda çoğaldılar ve: "Atalarımız da böyle sıkıntı ve ferahlık yaşamıştı." dediler. Biz de onları hatırlarından geçmediği bir anda ansızın yakaladık.

"Atalarımız da böyle sıkıntı ve ferahlık yaşamıştı." Sahibi Müslüman olsa bile, böyle bir düşünce ateisttir. Çünkü varlığı ve olayları tesadüflere bağlıyor. Yaşanan şeylerin hiçbir özel ve derin anlamı olmadığını, her olayın bir rastlantı eseri olduğunu ve aynı şeylerin geçmişten beri yaşanageldiğini düşünüyor. Ve dolayısıyla önlem alamıyor. Ta ki musibet başına inene dek, ondan sonrasında ise zaten iş işten geçmiş oluyor.

96. O ülkelerin halkları iman edip, günahtan sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereket ve bolluk kapıları açardık. Fakat yalanladılar. Biz de yaptıkları yüzünden onları yakalayıverdik.

Bu ayetin haber verdiği ilahi kanun da, hem kitleler, hem de bireyler için geçerlidir. İnsan iman edip, haramlardan sakınacağı, İslam'ın gereklerine titizlik göstereceği muttaki bir hayat yaşarsa, ALLAH yerin ve göğün bereketlerini onun üzerine açar.

97. Acaba o ülkelerin halkı, geceleyin uyurlarken azabımızın kendilerine gelmeyeceğinden emin miydiler?

98. Yoksa o ülkelerin halkı, güpegündüz eğlenirlerken azabımızın kendilerine gelmeyeceğinden emin miydiler?

99. ALLAH'ın tuzağından emin mi oldular? Fakat kendilerine yazık eden kimselerden başkası, ALLAH'ın tuzağından emin olamaz.

100. Önceki sahiplerinden sonra dünya mülküne varis olanlar, hala şu gerçeği anlamadılar mı ki, eğer Biz dileseydik, onları da günahlarından dolayı musibetlere uğratırdık! Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar (gerçekleri) işitmezler.

101. İşte o ülkeler... Onların başına gelenlerin bir kısmını sana anlatıyoruz. Andolsun ki, peygamberleri onlara apaçık deliller getirmişlerdi. Fakat önceden yalanladıklarından ötürü iman etmek istemediler. İşte ALLAH kâfirlerin kalbini böyle mühürler.

102. Onların çoğunda, sözünde durma diye bir şey bulamadık. Gerçek şu ki, onların çoğunu yoldan çıkmış bulduk.

"Onların verdikleri söz", ALLAH'ı tanıyabilecek ve O'nun emirlerine uyabilecek bir fıtrat (yaratılış özelliği) ile yaratılmış

olmalarıydı. Efendimiz de buna dikkat çekerek: "Her doğan çocuk (İslam) fıtratı üzere doğar. Fakat daha sonra ana-babası onu yahudileştirir, hristiyanlaştırır, putperestleştirir." (Buhari) buyurmuştur.

103. Sonra onların ardından Musa'yı mucizelerimizle Firavun ve halkının ileri gelenlerine gönderdik. Mucizeleri inkâr ettiler. Fakat bak ki, bozguncuların sonu nasıl oldu!

104. Musa dedi ki: "Ey Firavun! Ben alemlerin Rabbi tarafından gönderilen bir peygamberim."

105. "ALLAH hakkında gerçekten başkasını söylememek benim üzerime borçtur. Size Rabbinizden açık bir delil getirdim. Artık İsrailoğulları'nı benimle gönder."

106. (Firavun) Dedi ki: "Eğer bir mucize getirdiysen ve gerçekten doğru söylüyorsan, göster onu bakalım!"

107. Bunun üzerine Musa asasını yere attı. Birden o, açıkça bir ejderha oluverdi.

108. Ve elini (böğründen) çıkardı. Birden o da bakanlar için bembeyaz parlayan bir şey oluverdi.

109. Firavun halkından ileri gelenler dediler ki: "Doğrusu, bu çok bilgili bir büyücüdür!"

Her peygambere verilen mucizeler, o peygamberin gönderildiği toplumun özelliklerine ve önceliklerine göre değişiklik gösterir. Her peygamberin mucizeleri kendisine, o toplumda en çok itibar edilen bilgi ya da beceri niteliğinde verilir ki, insanların daha fazla dikkatleri çekilsin, daha çok ve daha kısa sürede etkilenip iman etmeleri sağlansın. Ve Hz. Musa dönemi Mısır Kıptileri arasında en çok revaç gören bilgi, beceri türü büyüdür. Büyü vasıtasıyla (buna illüzyon çeşitlerini de dahil edebiliriz) insanları dehşet ve hayranlığa düşüren olağanüstülükler...

110. "Sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor." (Firavun dedi ki): "O halde ne buyurursunuz?"

Göğün altında yeni bir şey yok! O gün de bu gün de İslam karşıtları, her yeni İslami diriliş hamlesini, siyasi amaçlı sanma gibi bir saplantının içindeler. Hz. Musa'nın Mısır'ı elegeçirme ve günün egemen güçlerini, iktidardan alaşağı etme gibi bir gizli gündemi olduğunu düşünüyorlar. Hem de hemen, Hz. Musa olgusu ile henüz karşılaşmışlarken ve bu zanlarını destekleyecek hiçbir somut veri ortada yokken. Daha doğrusu bir tek dayanakları var, o da bizim: "Alemi nasıl bilirsin? Kendim gibi..." atasözümüzde dile getirilen gerekçe. Her şeyleri gibi düşünce ufukları da o kadar sığ ki, koskoca peygamberi basit bir politik entrikacı zannediyorlar.

111. Dediler ki: "Onu ve kardeşini alıkoy. Bütün şehirlere de görevliler yolla."

112. "Bütün becerikli, bilgili büyücüleri sana getirsinler."

113. Bütün büyücüler Firavun'a geldi ve: "Eğer üstün gelen biz olursak, elbette bize bir ödül var, değil mi?" dediler.

Büyücüler gerçek bir güce sahip olmadıklarını kendileri itiraf ediyor. Çünkü eşyanın niteliğini değiştirebilmek gibi bir güce sahip olsalardı; örneğin, toprağı altına dönüştürmek gibi, Firavun'a yaltaklanmak zorunda kalmazlardı. Tek başına bu delil bile, az sonra yapacakları, asalarının yılana dönüşmesi olayının gerçek değil, bir aldatma ve illüzyondan ibaret olduğunu gösteriyor.

114. Firavun: "Evet! Üstelik siz benim gözdelerimden olacaksınız." dedi.

Görüldüğü gibi irtica ile mücadele kampanyaları, binlerce sene öncesinin Mısır'ında da bir toplumsal statü atlama/kazanma aracı.

115. (Büyücüler): "Ey Musa! Ya sen at, ya da biz atalım." dediler.

116. "Siz atın!" dedi. Onlar atınca, insanların gözlerini bağladılar, onları dehşete düşürdüler ve büyük bir büyü meydana getirdiler.

"insanların gözlerini bağladılar" Büyücülerin yaptığı aslında bir göz bağcılığı (illüzyon) idi.

117. Biz de Musa'ya: "Asanı at!" diye vahyettik. Bir de baktılar ki, bu onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor.

"onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor" Çünkü Hz. Musa'nın asası gerçek bir canavara dönüşmüştü.

118. Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların bütün yaptıkları yok olup gitti.

119. Orada yenildiler, küçük düştüler.

120. Ve büyücüler secdeye kapandılar.

Çünkü sahte ile gerçek arasındaki farkı en iyi anlayabilecek durumda olanlar, büyücülerdi. Dolayısıyla hemen iman ettiler.

121. "Alemlerin Rabbine iman ettik!" dediler.

122. "Musa ve Harun'un Rabbine!"

123. Firavun: "Ben size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Doğrusu bu, halkı şehirden çıkarmak için düzdüğünüz bir hiledir. Ama yakında (başınıza gelecekleri) siz bileceksiniz."

Elmalılı'ya göre: "(Firavun diyor ki): 'Bunlar, böyle büyücülükle devletin gücünü ve etkinliğini kırarak, ülkede ihtilal yapacaklar.

İsrailoğulları'nı kendilerine uydurup. Mısır'ın asıl yerli halkı olan Kıbt kavmini Mısır'dan çıkaracaklar. Yönetime el koyup, yerlerini, yurtlarını zaptedecekler, dertleri bu!' İşte Firavun, kamuoyunu 'vatan elden gidiyor' endişesine düşürüp, Musa ve Mü'minler aleyhinde galeyana getirmek için halkın zihnine bu iki şüpheyi atmıştır ki, "İşte ALLAH kâfirlerin kalbini böyle mühürler." (Araf, 101) ifadesine göre kalpleri mühürlenmiş olan ve Firavun tabiatında bulunan kâfirler de, onun yolunda giderek, peygamberleri birer politikacı-büyücü, mucizelerini de büyü gibi görmek ve göstermek isterler."

124. "Mutlaka ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim. Sonra da hepinizi asacağım!"

125. Dediler ki: "Biz zaten Rabbimize döneceğiz!"

126. "Sen sadece Rabbimizin ayetleri bize geldiğinde, onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Rabbimiz! Üstümüze sabır yağdır ve bizi Müslümanlar olarak öldür!"

Büyücülerin şehid olmalarının hikmeti, Hz. Musa'nın davasının samimiyeti ve doğruluğunun ispatlanmasıydı.

127. Firavun halkından ileri gelenler dediler ki: "Musa'yı ve halkını, seni ve senin tanrılarını terketsinler ve ülkede bozgunculuk yapsınlar diye mi kendi hallerine bırakıyorsun?" (Firavun): "Biz onların oğullarını öldürüp, kızlarını sağ bırakacağız. Elbette biz onları ezecek üstünlükteyiz." dedi.

Firavunla birlikte kendi toplumsal ayrıcalıklarını tehdit altında hisseden yakın çevresi de Firavun'dan tedirginlik duyuyor. Çünkü büyücüler bile herkesi şok eden bir biçimde Müslüman oluverdiler. Ya Firavun da iman ederse? O yüzden bütün güçleriyle Firavun'u kışkırtıyorlar ve onu en zayıf tarafından vuruyorlar: Saltanatı! Bu arada halkı da işin içine karıştırıp, kışkırtmalarına onları da dahil ediyorlar.

128. Musa halkına: "ALLAH'tan yardım isteyin, sabredin!" dedi. "Yeryüzü ALLAH'ındır. Onu kullarından dilediğine verir. Sonuç, ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlarındır."

Bütün olup bitenler karşısında, Peygamberin, Mü'minlerine tavsiyesi: "ALLAH'tan yardım isteyin ve sabredin!" Tabii bu sabır, korkakça bir pasiflik değildir. İslam karşıtlarını daha çok azdıracak ve halk karşısında onların ekmeğine yağ sürecek yanlış çıkışlardan uzak durarak, dinlerini yaşamaya ve anlatmaya devam etmektir. Ve her şeyden önce, bunun kendileri için bir sınav olduğunu bilip,

ALLAH'a sımsıkı sarılmaktır.

129. Onlar da: "Sen bize gelmeden önce de, geldikten sonra da bize işkence edildi." dediler (Musa): "Umulur ki Rabbiniz düşmanınızı yok eder ve onların yerine yeryüzüne sizi hâkim kılar da nasıl hareket edeceğinize bakar." dedi.

Ama Hz. Musa'nın topluluğunun içinde herkes bir değildi. Bazılarında sızıldanmalar ve önderlerini suçlama eğilimleri de vardı. Bu da bu tür sınavların bir başka boyutudur. Bütün hidayet önderlerinin, her zaman kendilerini hazır bulundurmaları gereken bir gelişme... İçerden sınanma...

130. Andolsun ki, Biz de Firavun'a uyanları ders alsınlar diye, yıllarca kuraklık ve ürün kıtlığı ile cezalandırdık.

İbn Abbas'a göre bu ayet, ALLAH'ın insanların başına indirdiği maddi sıkıntı ve güçlüklerin hikmetinin, o insanların manen uyanıp ders almaları olduğunu göstermektedir.

Ayet, aynı zamanda Kur'an'ın tarih tarafından doğrulanmış mucizelerinden birini de ortaya koymaktadır. Kur'an'da Mısır halkının başına gelen bu belalarla ilgili bildirilenler, 19.yy. başında, Orta Krallık devrinden kalan Ipuwer papirüslerinin Mısır'da bulunmasıyla, bir kez daha doğrulandı. Bu papirüs bulunduktan sonra, 1909'da Leiden Hollanda Müzesi'ne götürülüp, A. H. Gardiner tarafından çevrildi. Papirüste Mısır'daki kıtlık, kuraklık gibi felaketler ve Mısır'dan kölelerin kaçışı anlatılmaktadır. Ayrıca, söz konusu papirüsün yazarı Ipuwer'in de bu olayların tanığı olduğu anlaşılmaktadır.

ALLAH'ın Kur'an'da bildirdiği bu felaketlerden Ipuwer papirüslerinde şöyle bahsedilmektedir: "Felaketler tüm memleketi sarmıştı. Her yerde kan vardı. Nehir kan oldu. Böyle dün gördüğüm her şey helak oldu. Biçilmiş gibi her toprak çırılçıplak... Mısır'ın aşağısı mahvoldu... Tüm saray ıssız kaldı. Sahip olunan her şey, buğday, arpa, kazlar ve balıklar... Gerçekten ekin her yerde mahvoldu. Topraklar, tüm kargaşaya ve gürültüye rağmen... Dokuz gün boyunca saraydan hiçbir çıkış yoktu ve kimse o şahsın yüzünü göremedi... Şehirler kuvvetli akıntılar tarafından yerle bir oldu... Yukarı Mısır harap olmuştu... Her yerde kan vardı... Ülkede salgın hastalıklar baş gösterdi... Bugün gerçekten kimse kuzeye Byblos'a gidemiyor. Mumyalarımız için ne yapacağız?.. Altın azalıyor... İnsanlar sudan korkar oldu. Su içtikten sonra bile susadılar. İşte suyumuz! Mutluluğumuz! Yapabileceğimiz ne var? Her şey talan oldu... Şehirler yıkıldı. Yukarı Mısır kurudu. Yerleşim alanları bir

dakika içinde alt-üst oldu."

131. Onlara bir iyilik (bolluk gibi) gelince: "Bu bizim hakkımızdır (kendi becerimizle elde ettik)." derler. Eğer kendilerine bir kötülük gelirse, Musa ve onunla beraber olanları uğursuz sayarlardı. İyi bilin ki, onlara gelen uğursuzluk ALLAH katındandır. Fakat onların çoğu bunu bilmezler.

İslam'da herhangi bir şeyi uğursuz saymak kınanmıştır. Efendimiz (O'na Binler Selam) bu konuda: "Bir şeyi uğursuz saymak, bir çeşit şirktir." (Ebu Davud, Tirmizi) buyurmuştur.

132. Ve dediler ki: "Bizi büyülemek için ne kadar mucize getirirsen getir, sana iman edecek değiliz."

133. Biz de kudretimizin ayrı ayrı delilleri olarak onların üzerine tufan gönderdik, çekirgeler gönderdik, haşerat gönderdik, kurbağalar gönderdik, kan gönderdik. Ama yine de büyüklük tasladılar ve günahkâr bir topluluk oldular.

Dindarların işkence ve baskı gördükleri toplumlara felaketler yağar. Hem de her türden... Firavun'un halkının karşılaştığı felaketler ise; her şeyi yakıp yok eden bir tufan, ekinleri yeyip bitiren çekirge, hububatı mahveden güve, evlerinin içine kadar dolan kurbağa, kuyu ve akarsularına karışan kan gibi belalar idi.

134. Üzerlerine azap çökünce: "Ey Musa! Sana verdiği söz hürmetine bizim için Rabbine yalvar. Eğer bu azabı üstümüzden kaldırırsa, mutlaka sana inanacağız ve kesinlikle İsrailoğulları'nı seninle göndereceğiz." dediler.

135. Biz geçirecekleri bir süreye kadar onlardan azabı kaldırınca, hemen sözlerinden dönüverdiler.

Tek tek insanlar da böyle değil midir? Fakat önemli olan ALLAH'ın söyleyeceği son sözdür.

136. Biz de onlardan öç aldık, onları suda boğduk çünkü onlar ayetlerimizi yalanlamışlardı ve onları umursamaz olmuşlardı.

137. Hor görülüp, ezilmekte olan o halkı da, içini bereketlerle donattığımız o ülkenin doğularına ve batılarına mirasçı kıldık. Sabırlarına karşılık Rabbinin İsrailoğulları'na verdiği güzel vaat gerçekleşti. Firavun ve halkının yaptıkları binaları ve yetiştirdikleri bahçeleri ise imha ettik.

Ve böylelikle, İsrailoğulları'nın sınavının bir bölümü, mutlu sona ulaşırken yeni bir sınav başlıyor. Çünkü insanlar yaşadıkları sürece sınavları bitmez.

138. İsrailoğulları'nı denizden geçirdik. Derken yolları, kendilerine mahsus birtakım putlara tapan bir topluluğa uğradı. Bunun üzerine: "Ey Musa! (Bak!) Bunların nasıl tanrıları var! Bize de öyle bir tanrı yap!" dediler. Musa: "Gerçekten siz cahil bir toplumsunuz." dedi.

Bu ayetin işaret ettiği sapkınlık Müslümanlar arasında da kendine yer bulabilmektedir: Eşyalara kutsallık verme... Bu konuda bizler için de önemli bir ölçü oluşturan bir örnek, Asr-ı Saadet'te yaşanmıştı. Söz sahabilerin: "Biz, Rasûlullah ile beraber Mekke fethinden Huneyn'e giderken, yolda kâfirlerin saygı gösterdikleri bir ağaca rastladık. Onlar silahlarını bir süre için bu ağacın dallarına asıyor ve bundan yarar umuyorlardı. Bu yüzden de ona "Askılı ağaç" diyorlardı. Daha ileride biz de yeşil ve büyük bir sedir ağacına rastladık. Ve Rasûlullah'a dedik ki: "Ey ALLAH'ın Rasûlü, kâfirlerin o askılı ağacı gibi bize de bir ağaç edin." Bu teklifimiz üzerine Rasûlullah kaşlarını çattı ve: "ALLAHuekber! Hiç öyle şey olur mu? Bu söz, İsrailoğulları'nın, Hz. Musa'ya: 'Ey Musa! (Bak!) Bunların nasıl tanrıları var! Bize de öyle bir tanrı yap!' demelerine benzer. Şüphesiz ki, sizler sizden öncekilerin izini takip ediyorsunuz." buyurdu." (Müsned)

Ayrıca ayet, İsrailoğulları'nın yüzeysel olarak iman etmiş olsalar bile, Mısır'da, Kıpti egemenliği ve zulmü altındaki yaşamlarının etkisinden kurtulamadıklarını gösteriyor. Eskiyi çağrıştıran bir şeyle karşılaştıklarında, bir süredir bastırılmış olan bazı duyguları hemen uyanıveriyor. Ayet, bu yönüyle insanların bilinçaltlarına işlemiş kültürel kalıpları değiştirmenin zor ve uzun bir süreç gerektirdiğine de dikkat çekiyor.

139. "Çünkü şu imrendiğiniz kimselerin dini yıkılmıştır ve yaptıkları şeyler boşa çıkmıştır."

140. "ALLAH, sizi alemlere üstün kılmışken, ben size ALLAH'tan başka bir ilah mı arayayım?"

141. Hatırlayın ki, size işkencenin en kötüsünü yapan Firavun'un adamlarından sizi kurtardık. Onlar oğullarınızı öldürüyorlar, kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bunda, Rabbiniz tarafından size büyük bir sınav vardı.

142. Musa ile otuz gece (ibadet etmesi için) sözleştik ve buna on gece daha kattık. Böylece Rabbinin belirlediği süre kırk geceye tamamlandı. Musa kardeşi Harun'a dedi ki: "Halkın içinde benim yerime geç, onları ıslah et, bozguncuların yoluna uyma!"

"Rabbinin belirlediği süre kırk geceye tamamlandı." Elmalılı'ya

göre: "Bundan özellikle şu işareti anlayabiliriz ki, 'ALLAH Ehli' olan insanların, büyük bir tecelli sabahına ve aydınlığına ermesi için geceler gibi karanlık, ızdırap saatleri ile çile doldurmaları gerekir. İlahi tenezzül gecelerde gerçekleşir. Ve bütün başarı sabahları, ızdırap gecelerinin seherlerini takip eder. Hz. Musa'nın bu çilesinde kırk, sanki bütün bir gece ve onda o gecenin bir seheri demektir." anlamındadır.

143. Musa, belirlediğimiz zamanda (Tur'a) geçip de Rabbi onunla konuşunca: "Rabbim göster bana Kendini! Seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen, Beni asla göremezsin, fakat şu dağa bak. Eğer o yerinde durabilirse, sen de Beni göreceksin." buyurdu. Rabbi dağa tecelli edince onu darmadağın etti. Ve Musa da baygın düştü. Ayılınca: "Sen yücesin (noksan sıfatlardan tenzih ederim)! Sana tevbe ettim. Ve ben iman edenlerin ilkiyim." dedi.

"konuşma" tamamen mecazi anlamdadır. Bildiğimiz insan konuşmasından tamamen başka bir şeydir. Fakat bu başka şeyin niteliği nedir? İşte bu konuda hiçbir şey bilmiyoruz. Ve herhalde şu an sahip olduğumuz akli yeteneklerimizle de anlayabilmemiz mümkün değildir. Sonuç olarak, Kur'an'ın "konuşma" derken kastettiği şeyin, o güne kadar Hz. Musa'dan başkasına nasip olmamış türden, çok özel bir iletişim biçimi olduğunu söyleyebiliriz.

"Rabbi dağa tecelli edince..." Elmalılı'ya göre: "Bu izafi bir tecellidir. Yani, ALLAH'ın Kendi Zatındaki bütün büyüklük ve kudret değil de, kudretinin büyüklüğünden bir parça, emir ve iradesi dağa çarpıverince."

144. (ALLAH): "Ey Musa! Ben, mesajlarımla (risaletlerimle) ve konuşmamla Seni insanların başına seçtim. Sana verdiğimi (risalet=peygamberlik) al ve şükredenlerden ol!" buyurdu.

Bazen ALLAH toplumdan hidayet önderlerini çeker alır. Gerçi Mü'minler hiçbir zaman başıboş bırakılmazlar ama onların yerine Mü'minlere önderlik yapmak durumunda kalanlar da Hz. Musa'nın yanında, Hz. Harun gibidirler. Yani bir tür yardımcı ve vekil önder... Fakat ALLAH'ın takdir buyurmuş olduğu süre tamamlanınca, sebepler yaratılır ve toplum yeni yeni hidayet önderlerine kavuşur, hem de Tur'dan dönmüş Musa gibi, dört dörtlük önderler... Ve bu yeni dönemde o önderler, toplumlarına, dinin toplumsal kurallarını da getirirler; Hz. Musa'nın Tur dönüşü, üzerlerinde dünyanın düzeninin nasıl olması gerektiğini belirten, Tevrat levhalarını da

getirmesi gibi...

145. Ona verdiğimiz levhalarda, insanlara öğüt olmak üzere, her şeyi ayrıntılı olarak buyurduk. (Ve dedik ki): "Bunları kuvvetle tut. Halkına da onları en güzel şekilde tutmalarını emret. Yakında size yoldan çıkmışların diyarlarını (nasıl tarumar ettiğimi) göstereceğim."

146. Yeryüzünde haksız yere böbürlenenleri, ayetlerimden (onları anlamaktan) uzaklaştıracağım. Onlar, bütün mucizeleri görseler de iman etmezler. Doğru yolu görseler, o yolu tutmazlar. Fakat sapıklık yolunu görseler, hemen ona saparlar. Bu durum, ayetlerimizi yalanlamalarından ve onlardan gafil olmalarından ileri gelmektedir.

Kibrin tehlikesine dikkat çeken bir ayet daha... Anlıyoruz ki ALLAH'ın manevi kanunlarından biri de, kibirli insanlardan iman etme yeteneklerinin alınmasıdır. Yani küfrün birinci ve en büyük sebebi kibirdir. Dolayısıyla, ALLAH rızası için gösterilen tevazu da insana, imanı ve imanda derinleşmeyi kazandıran en büyük vesilesidir. Ayette yer alan "haksız yere" saptaması ise, bazen dışarıdan kibir gibi görünebilecek davranışların, doğru ve gerekli olacaklarına işaret etmektedir. Bunlar, kibirli bir insan karşısında, onun kibrine gereken tavrı gösterebilmek için onurlu ve dik durmak, İslam adına verilen bir mücadelede taraftarları cesaretlendirmek ve düşmanı yıldırmak için azamet göstermek tarzında istisnalardır.

147. Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların bütün işleri ve eserleri boşa gitmiştir. Onlar yapmakta oldukları eylemlerinin cezasından başka bir şeyle mi cezalandırılırlar?

148. Musa'nın arkasından halkı, zinet takımlarından, böğürebilen bir buzağı heykeli yapıp, onu tanrı edindiler. Görmediler mi ki o, onlarla ne konuşuyor, ne de onlara yol gösteriyor? Onu (tanrı olarak) benimsediler ve zalimlerden oldular.

Buzağı onlara, Mısır'da, Kıpti zulmünün zoruyla tapınıp da bir süre sonra benimser hale geldikleri "kutsal boğa Apis" putunu hatırlattı. 138. ayetin açıklamasına bakınız.

Ayrıca, Mısır'dan yola çıkışları henüz üç ay olmasına rağmen yahudiler, ilk fırsatta hak dinden sapıp, buzağıya taptılar. Bu sapıklık, dönek yahudi karakterinin en belirgin özelliğiydi. O nedenle bazı peygamberleri bile onları: "yahudi milletini, daha ilk gecesinde kocasına ihanet eden ve kocasından başka her önüne çıkan erkeğe

yakınlık gösteren bir kadın"a benzetmişlerdir.

149. Ne zaman ki (pişmanlıklarından ötürü) başları elleri arasına düşüruldü ve kendilerinin gerçekten sapmış olduklarını gördüler... Dediler ki: "Eğer Rabbimiz bize acımaz ve bizi bağışlamazsa, mutlaka her şeyimizi kaybedenlerden oluruz!"

150. Musa kızgın ve üzgün bir halde halkına dönünce: "Benden sonra arkamdan ne kötü işler yaptınız! Rabbinizin emrini çarçabuk terk mi ettiniz?" dedi. Levhaları yere attı ve kardeşinin başını tutup kendine doğru çekmeye başladı. Kardeşi: "Anamın oğlu! Bu halk beni çok zayıf gördüler. Ve neredeyse beni öldüreceklerdi! Sen de düşmanları bana güldürme. Ve beni bu zalim halkla bir tutma!" dedi.

151. (Musa): "Rabbim! Beni ve kardeşimi affet! Bizi rahmetine kabul et. Sen, merhametlilerin en merhametlisisin." dedi.

152. Buzağıyı tanrı edinenler var ya, işte onlara mutlaka Rablerinden bir gazap ve dünya hayatında bir alçaklık erişecektir. Biz iftiracıları böyle cezalandırırız.

153. Günahlar işlendikten sonra ardından tevbe edip de iman edenlere gelince, şüphesiz ki o tevbe ve imandan sonra, Rabbin elbette, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

154. Öfkesi dinince Musa, levhaları aldı. Onlardaki yazılarda Rablerine karşı saygı duyanlar (müttakiler) için bir yol gösterme ve rahmet vardı.

155. Musa belirlediğimiz vakitte halkından yetmiş adam seçti. Onları o müthiş deprem yakalayınca, Musa dedi ki: "Dileseydin, bunları da, beni de daha önce helak ederdin. İçimizden birtakım akılsızların yaptıkları yüzünden hepimizi helak edecek misin? Bu iş Senin sınamandan başka bir şey değildir. Onunla dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola getirirsin. Sen bizim Sahibimizsin, bizi bağışla ve bize acı. Sen, bağışlayanların en hayırlısısın."

Bu, deprem sırasında okunması gereken duadır.

Sahabenin büyük alimlerinden İbn Abbas'a göre: "Sarsıntının onları yakalamasının sebebi, çoğunun buzağıya tapınılmasına razı olmamakla birlikte, tapanları engellemeye kalkışmamalarıdır."

156. "Bize bu dünyada da iyilik yaz, ahirette de. Biz Sana yöneldik!" ALLAH buyurdu ki: "Kimi dilersem, onu azabıma uğratırım. Rahmetim ise her şeyi kaplamıştır. Onu Bana karşı saygılı olup, günahtan sakınanlara (muttakiler), zekâtı verenlere, ayetlerimize inananlara yazacağım!"

İblis bile bu ayeti duyunca umuda kapılmış ve: "Ben de bir şeyim..." demiştir. Biz ise Rabbimizin rahmetini umut etmeye ondan çok daha fazla hak sahibiyiz.

ALLAH'ım! Bize rahmetini, bizim liyakatımıza göre değil, Sana yakışana göre ver.

157. Onlar ki, yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmi Peygambere uyarlar. O ki, kendilerine iyiliği emreder, onları kötülükten engeller. Onlara temiz ve güzel şeyleri helal, pis ve zararlı şeyleri haram kılar. Üzerlerindeki ağırlıkları, sırtlarındaki zincirleri kaldırıp atar. Ona iman eden, onu destekleyen, ona yardımcı olan ve onunla beraber indirilen nura (Kur'an) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.

158. De ki: "Ey insanlar! Ben, sizin hepinize ALLAH tarafından gönderilen peygamberim. O ki, göklerin ve yerin hâkimiyeti O'na aittir. O'ndan başka ilah yoktur. Hayatı veren de, ölümü yaratan da O'dur. Gelin ALLAH'a ve O'nun ümmi Peygamberi olan elçisine iman edin -ki o Peygamber de ALLAH'a ve O'nun sözlerine inanmaktadır- ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız."

159. Musa'nın halkı içinde bir topluluk da vardır ki, hak din ile insanları doğru yola götürürler ve onunla halk içinde adaleti uygularlar.

160. Biz, İsrailoğulları'nı oymaklar halinde on iki kabileye ayırdık. Halkı, Musa'dan su isteyince ona: "Asanı taşa vur!" diye vahyettik. Derhal taştan on iki pınar fışkırdı. Her kabile içeceği yeri belledi. Bulutu da üzerlerine gölgelik yaptık. Onlara kudret helvası ve bıldırcın eti indirdik. "Size verdiğimiz rızıkların temizlerinden yeyin!" dedik. Ama onlar (emirlerimizi dinlememekle) Bize değil, kendilerine zulmediyorlardı.

161. Onlara: "Şu şehirde yerleşin. Ondan dilediğiniz gibi yeyin, 'bağışlanmak istiyoruz' deyin ve şehrin kapısından tevazu ile eğilerek girin ki günahlarınızı bağışlayalım. Ayrıca Biz, muhsinlere (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) ileride daha da arttıracağız." denildi.

162. Ama aralarındaki zalimler, sözü, kendilerine söylenmeyen bir sözle değiştirdiler. Biz de zulmü adet haline getirdikleri için üzerlerine gökten bir azap gönderdik.

163. Bir de onlara, o deniz kıyısında bulunan şehir halkının başlarına gelenleri sor. Hani onlar cumartesi

gününe saygısızlık edip, haddi aşıyorlardı. Çünkü cumartesi tatili yaptıkları gün, balıklar meydana çıkarak onlara akın akın gelirdi. Cumartesi tatili yapmadıkları gün de gelmezlerdi. İşte yoldan çıkmaları nedeniyle onları böyle sınıyorduk.

164. İçlerinden bir topluluk: "ALLAH'ın yerle bir edeceği ya da şiddetli bir felaket göndereceği şu güruha ne diye boşuna öğüt verip duruyorsunuz?" dedi. O salih insanlar da: "Rabbimize mazeret arz edebilmek için, bir de belki (günahtan) sakınırlar diye." dediler.

O toplum üçe ayrılmıştı. Bir grup, açıkça yasağı çiğniyordu; yani İslam'ı yaşamayı terk etmişti. İkinci bir grup, yasağı çiğnemedikleri gibi birinci grubu da sürekli uyarıyordu. Yani hem kendi nefislerinde dinlerini yaşıyor, hem de İslam'a hizmet/cihad işine devam ediyorlardı. Üçüncü bir grup ise, kendi nefislerinde dinlerini yaşamaya devam etmekle beraber, ikincilerin hizmetine/cihadına da karşı çıkıyor ve "siz kendinize bakın" diyorlardı. Tıpkı günümüzün "kıl beşi kurtar başı, başkasına karışma" diyen çokbilmişleri gibi...

İbn Abbas bu ayeti okuduğunda ağlar ve şöyle derdi: "Batıl karşısında susup, İslam'ı haykırmayan o insanlar helak oldular. Biz de öyle yapmıyor muyuz? İslam'a uymayan nice şeyler görüyoruz, sonra da susuyor hiçbir şey söylemiyoruz!"

165. Onlar kendilerine yapılan uyarıları ve verilen öğütleri unutunca, Biz de kötülükleri önlemeye çalışanları kurtardık. Zulmedenleri de yoldan çıkmaları yüzünden çetin bir azap ile yakaladık.

"Biz de kötülükleri önlemeye çalışanları kurtardık." Kurtarılanların içinde "siz kendi işinize bakın" diyenler yok. Yani Mü'minlerin Rableri karşısında sorumlulukları temelde iki tanedir: İslam'ı kendi hayatında yaşamak ve başkaları tarafından da bilinip yaşanması için ciddi, sistemli ve sürekli bir faaliyet içinde bulunmak. Aksi halde kurtuluş çok zordur. Ve azap geldiği zaman ALLAH'ın böyle yapmayanları, kimlerin içinde değerlendireceğini bu ayet çok açık söylüyor.

166. Kibirlerinden dolayı kendilerine yasak kılınan şeylerden vazgeçmeyince, onlara: "Aşağılık maymunlar olun!" dedik.

Müfessir Taberi'ye göre: "Bu insanlar gerçekten maymuna dönüşmüşlerdir. Fakat onların soyları devam etmemiş, yok olup gitmiştir."

167. O zaman Rabbin, kıyamet gününe kadar onlara,

azabın en kötüsüne uğratacak kimseler ortaya çıkaracağını bildirdi. Doğrusu Rabbin cezayı çabuk verendir. Ve O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Müfessir Taberi'ye göre: "yahudilerin kıyamet gününe kadar zelil düşürüleceklerini bildiren bu ilahi hüküm, kesindir. yahudiler, işlemiş oldukları cinayetlerin cezası olmak üzere bu hükmün gereği olarak günümüze kadar hor ve hakir düşürüldükleri gibi bundan sonra da bu kötü durumları devam edecektir. yahudilere, kıyamet gününe kadar en kötü azabı yapacak kimseler, Müslümanlardır. ALLAH (Şanı En Yüce), yahudilere, Roma imparatorlarını ve Keldanileri (Babilliler) musallat etmiş daha sonra da hristiyanların eliyle onları ezmiş ve perişan etmiştir. Sonra İslam dini gelmiş, Müslümanların davetlerini kabul etmemeleri sebebiyle, yine o perişanlıkları devam etmiştir. Son olarak bunların, Deccal'ın yardımcıları olacağı ve bu nedenle gökten inecek olan Hz. İsa'nın yanında yer alacak olan Müslümanların eliyle öldürülecekleri, hadis-i şeriflerde bildirilmektedir. Bu konuda Rasûlullah: 'Müslümanlar, yahudilerle savaşmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Müslümanlar onları öldüreceklerdir. Öyle ki yahudiler, taşların ve ağaçların arkasına saklanacaklar, fakat o taş ya da ağaç: 'Ey Müslüman, ey ALLAH'ın kulu! İşte yahudi benim arkamda. Gel onu öldür!' diyecektir. Ancak "garkat" ağacı hariç, çünkü o, yahudi ağacıdır.' (Müslim) buyuruyor."

168. Onları (yahudileri) parça parça topluluklar olarak dünyanın her yerine dağıttık. Onlardan kimi iyi kimselerdi, kimi de alçak! Belki dönerler diye onları iyiliklerle de, kötülüklerle de sınadık.

169. Onlardan sonra hayırsız bir nesil geldi ki, bunlar Kitab'a (Tevrat) varis oldular. Ama ayetleri tahrif etme karşılığında, şu değersiz dünya malını alıp: "Nasıl olsa bağışlanırız!" düşüncesiyle hareket ettiler. Bağışlanma umarken bile, kendilerine ona benzer bir çıkar gelse onu da alırlar. Peki, Kitap'ta ALLAH hakkında gerçekten başka bir söz söylemeyeceklerine dair onlardan söz alınmamış mıydı? Ve onlar Kitab'ın içindekileri okumamışlar mıydı? Elbette ahiret yurdu günahtan sakınanlar (muttakiler) için daha hayırlıdır. Düşünmüyor musunuz?

Efendimiz'in (O'na Binler Selam) ünlü sahabilerinden Muaz bin Cebel, bu ayet hakkında şöyle demiştir: "Kur'an-ı Kerim, bir elbisenin eskiyip, artık birbirini tutmaz hale gelmesi gibi bir takım

kimselerin kalplerinde eskiyecektir. Onlar bu Kitab'ı okuyacaklar fakat ona karşı ne bir istek duyacaklar, ne de bir lezzet alacaklar. Onlar kurt kalpleri üzerine koyun postu giymiş gibidirler. Amelleri hep umut etmekten ibarettir. Amelleri kabul edilir mi diye hiç korku duymazlar. Eğer kusurlu hareket ederlerse, ileride mükemmelini yaparız diye kendi kendilerini avuturlar. Eğer günahı işlerlerse, ilerde günahlarımız bağışlanacak derler." (Darimi)

170. Kitab'a sımsıkı sarılıp, namazı tam olarak kılanlar var ya! İşte Biz böyle muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) kazancını yok etmeyiz.

171. Bir zaman da dağı kaldırıp, İsrailoğulları'nın üstüne gölge gibi çektik de üstlerine düşecek sandılar. "Size verdiğimizi (Tevrat'ı) kuvvetle tutun ve içinde olanı hatırlayın ki (günahlardan) korunasınız." dedik.

172. Rabbin, Ademoğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini almış ve: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye onları kendine şahit tutmuştu. "Evet, (buna) şahidiz!" dediler. Kıyamet günü: "Biz, bundan habersizdik!" demeyesiniz.

Bu ayet, insanların, yaratılışları itibarıyla ALLAH'ın varlığını ve birliğini kabul etme eğilimine ve buna uygun bir donanıma sahip olduklarını ifade etmektedir. Yani ALLAH, kullarını, Kendisini tanıyacak ve emirlerine uyacak yetenekte yaratmış ve bu özelliği benliklerine yerleştirmiştir. Ayet, bu gerçeği mecaz ve benzetme yoluyla anlatmaktadır. Dolayısıyla, geçmişte bir tarihte, ALLAH ile insanlar arasında, karşılıklı iki insanın konuşmasına benzer biçimde bir konuşma geçtiği zannedilmemelidir.

173. Ya da: "Ne yapalım! Daha önce babalarımız ALLAH'a ortak koştu. Biz de onlardan sonra gelen bir nesildik. (Verdikleri sözü) İptal edenlerin yaptıkları yüzünden bizi helak edecek misin?" demeyesiniz diye.

174. Belki inkârdan dönerler diye ayetleri açıklıyoruz.

Mevdudi'ye göre: " 'ayetler', insan kalbine gömülmüş olan ve açıkça ALLAH'ın varlığına işaret eden, hakikat bilgisinin izleridir."

175. Onlara şu adamın haberini de oku: Kendisine ayetlerimizi verdik de onlardan sıyrıldı, çıktı. Şeytan onu peşine taktı. Böylece azgınlardan oldu.

176. Dileseydik elbette onu bu ayetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saplandı ve arzularının esiri oldu. Onun durumu tıpkı köpeğin durumuna benzer: Üstüne varsan da dilini sarkıtıp solur, onu bıraksan da

dilini sarkıtıp solur. İşte ayetlerimizi yalanlayanların durumu budur. Bu kıssayı anlat, belki düşünürler.

Bu ayetin anlattığı insan, kendi dışındaki şartların onu zorlamasından ötürü kötü değildir. Bu, onun kendi suçlarını örtmek için uydurduğu bir mazerettir. Hayır! Kötülük onun içinden, kendinden kaynaklanmaktadır. Yani köpek gibi, "Üstüne varsan da dilini sarkıtıp solur, onu bıraksan da dilini sarkıtıp solur." Elmalılı'ya göre ise: "Yani yorsan da dilini uzatır, solur; rahat ettirsen de dilini uzatır, solur. Hiçbir zaman ızdıraptan kurtulmaz. Köpeğin en aşağılık hali, başka hayvanda bulunmayan bu soluyuşudur. İşte o kimsenin halindeki alçalma, köpeğin bu en aşağılık hali gibidir. Yani alçalmanın son kertesidir."

Ayet, Kur'an'ın ilginç tevafuklarından (denk düşmelerinden) birine de örnektir: Arapçada köpek anlamına gelen "kelp" kelimesi, Kur'an'da beş kez geçmektedir. "ayetlerimizi yalanlayanların durumu" ifadesi de beş kez geçmektedir.

177. Ayetlerimizi yalanlayan ve kendilerine zulmetmekte olan topluluğun durumu ne kötüdür!

178. ALLAH kimi hidayete erdirirse, doğru yolu bulan odur. Kimi de sapıklıkta bırakırsa, hüsrana düşen de odur.

179. Andolsun ki, cehennem için birçok cin ve insan yarattık. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvan gibidir. Hatta daha da şaşkındırlar. Onlar gaflete düşenlerin ta kendileridir.

Cehennem için birçok cin ve insan yaratılmış olması, aslında şiddetli bir üzüntü taşıyan bir mecazdır. Örneğin, çocuğunu savaşta yitiren bir annenin: "Demek ki ben yavrumu kurşunlara yem olsun diye doğurmuşum!" demesi gibi. Yoksa ALLAH'ın hiç kimseyi zorla cehennemlik hale getirmediği bellidir. Hatta tam aksine buna engel olmak için Hz. Adem'den, Efendimiz'e kadar 124.000 peygamber göndermiş olan, ALLAH'tır.

Kâfirlerin hayvanlardan da şaşkın olması ise insan olarak yaratılıp, kendilerine akıl gibi bir üstünlük vasıtası verilmiş olmasına rağmen, yaşadıkları hayatın hayvanlardan farksız olmasından ötürüdür.

180. En güzel isimler ALLAH'ındır. O halde O'na o güzel isimlerle dua edin. O'nun isimleri hakkında eğriliğe sapanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını çekeceklerdir.

ALLAH'a dua ederken, O'nun güzel isimlerini zikrederek dua etmek gerekir. Örneğin, hastalıktan şifa bulmak için dua ederken, "ALLAH'ım! Şafi isminin hürmetine!" demek gibi... Ya da sadece O'nun güzel isimlerini zikrederek dua etmek gerekir. Yani bir tür zikir duası yapmak, dilimizle başka bir şey söylememek... İkisi de güzel, ikisi de kulluk... Fakat ALLAH'ı tanımakta ve O'nun dostluğunu kazanmakta mesafe kat etmiş olanlar, bildikleri bir şey var ki, ikinciye daha eğilimliler.

Ayrıca yaygın bilinen bir yanlışın aksine "ALLAH'ın Güzel İsimleri" 99 tane değildir. 99 isim sadece bazı hadislerde toplu olarak sayılmış olanlardır. Kur'an ve Sünnet'in genelinde sayılan isimler 170-180 civarındadır. Kâinatta tecelli etmiş ve bu sayede kâinatı var etmiş olan isimler, Bediüzzaman'a göre 1001 adettir. ALLAH'ın isimlerinin toplam sayısını ise Kendisinden başkası bilmemektedir.

Ve bizim bilebileceğimiz "ALLAH'ın Güzel İsimleri" ancak Kur'an ve Sünnet vasıtasıyla bize bildirilenlerden ibarettir. Anlamı, bilinen isimlerden biriyle aynı olsa bile, insanların kendi takdirlerine göre ALLAH'a isim vermeleri caiz değildir. Örneğin, "ALLAH, En Büyük Tarihçidir" denilemez. Ya da anlamı, Alîm ismine çok yakın olsa bile "ALLAH, Ariftir" denilemez.

181. Yarattıklarımız içinde, daima Hakk'a giden yolu gösteren ve onunla adaleti gerçekleştiren bir topluluk vardır.

Efendimiz (O'na Binler Selam) bu önemli konuda: "ALLAH, kimin için hayır dilerse, onu dinde derin anlayış sahibi kılar. Müslümanlardan bir topluluk, kıyamet kopuncaya kadar Hak uğrunda mücadele edecekler ve kendilerine karşı çıkanlara galip geleceklerdir." (Müslim) buyurmuştur. Fakat bu topluluğun hangisi olduğunu tespit etmek kolay değildir. Tarih boyunca ve günümüzde çeşitli İslami grupların, kendilerini bu hadiste haber verilen ve övülen topluluk olarak ilan etmelerine de ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Çünkü bu kadar mükemmel ve Hakka bağlı hiç kimse ya da hiçbir grup övünüp, kendine pay çıkarmakta acele ve hırs göstermez. Eğer gösteriyorsa, bu onun tam aksine, hadisin bildirdiği topluluk olamayacağına bir delil oluşturur. Doğrusunu ALLAH bilir. Akla en yakın ihtimal, hadisin övdüğü topluluğun Ehl-i Sünnet geneli içinde yer almak kaydıyla, bilinen, klasik grupların her birinde az ya da çok mevcut bulunan, ihlâs, takva ve gayret sahibi tek tek insanlardan oluşan, adı konmamış, soyut ve gizli bir Rabbaniler topluluğu

olduğudur. Zaten sebepler açısından, dünya ile birlikte kâinat da, varlığını o insanların ALLAH katındaki hürmetine borçludur.

182. Ayetlerimizi yalan sayanları, farkına varamayacakları şekilde yavaş yavaş helake yaklaştıracağız.

183. Onlara mühlet veririm. Ama Benim cezam çetindir.

184. Düşünmediler mi ki, arkadaşlarında (Hz. Muhammed) delilikten hiçbir eser yoktur. O, apaçık bir uyarıcıdır.

185. Göklerin ve yerin melekûtuna (hükümranlığı), ALLAH'ın yarattığı herhangi bir şeye ve ecellerinin yaklaşmış olabileceğine bakmadılar mı? O halde bundan (Kur'an) sonra hangi söze inanacaklar?

İnsanları gafletten uyandırıp, ALLAH yoluna yönlendirecek olan en etkin üç unsur: İlk ikisi Kâinat Kitabı'na ait, üçüncüsü insanın kendine... Ataullah İskenderi'nin: "Öğüt istersen ölüm yeter!" deyişi... Hadis'in diliyle: "Lezzetleri tahrip edip, acılaştıran ölüm". Onun da etki edemediği insanın işi zor demektir.

Her çeşit başarıya ulaştıran ALLAH'a hamd olsun. Kâinattaki zerrelerin tesbihleri sayısınca...

186. ALLAH kimi şaşırtırsa artık onun için yol gösteren olmaz. Ve bırakır onları azgınlıkları içinde bocalayıp dururlar.

187. Sana kıyamet saatinden soruyorlar: "Gelip çatması ne zaman?" diye. De ki: "Onun bilgisi ancak Rabbimin katındadır. Onu tam zamanında açığa çıkaracak olan yalnız O'dur. O, göklere ve yere ağır gelmiştir. O size ansızın gelecektir." Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi ancak ALLAH'ın katındadır. Ama insanların çoğu bilmezler."

Kıyametin kesin tarihi, ALLAH'tan başkası tarafından bilinmemektedir ve bu konuda verilecek her tarih kesinlikle yanlıştır. Çünkü ALLAH (Şanı En Yüce) kıyametin tarihini Efendimiz'e (O'na Binler Selam) bile bildirmemiştir. Fakat Efendimiz, çeşitli hadislerinde kıyametin alametlerini saymıştır. Konunun detayını merak edenler, o hadislere bakabilir. Fakat insan için asıl önemli olan, onun özel kıyameti demek olan, kendi ölümüdür. Dolayısıyla asıl merak edilmesi ve hazırlanılması gereken de odur.

188. De ki: "Ben ALLAH'ın dilediğinden başka, kendime herhangi bir fayda ya da zarar verecek güce sahip değilim. Eğer gaybı bilseydim elbette çok hayır (mal, para) elde ederdim. Bana kötülük dokunmamıştır (cin çarpmamıştır).

Ama ben sadece iman edecek kimseler için bir uyarıcı ve müjdeciyim."

189. Sizi bir tek candan yaratan, yanında huzur bulsun diye ondan da eşini yaratan O'dur. Eşini sarıp örtünce, eşi hafif bir yük yüklendi. Onu bir süre taşıdı. Hamileliği ağırlaşınca Rableri ALLAH'a: "Andolsun, bize kusursuz bir çocuk verirsen, muhakkak şükredenlerden olacağız." diye dua ettiler.

190. Fakat ALLAH onlara kusursuz bir çocuk verince, kendilerine verdiği bu çocuk hakkında (sonradan, insanlar) ALLAH'a ortak koştular. ALLAH ise onların ortak koştukları şeyden yücedir.

191. Kendileri yaratıldığı halde hiçbir şey yaratamayan varlıkları (ALLAH'a) ortak mı koşuyorlar?

192. Oysa ki, putlar ne onlara yardım edebilirler, ne de kendilerine bir yardımları olur.

193. Onları doğru yola çağırsanız size uymazlar. Onları çağırsanız da, sussanız da sizin için birdir.

194. ALLAH'tan başka yalvardıklarınız da sizler gibi kullardır. (Onların ilah olduğu iddianızda) Doğru iseniz, çağırın onları da size cevap versinler.

195. Onların yürüyecek ayakları mı var, yoksa tutacak elleri mi var, yoksa görecek gözleri mi var ya da işitecek kulakları mı var? De ki: "Ortaklarınızı çağırın, sonra bana istediğiniz tuzağı kurun ve bana göz bile açtırmayın!"

196. "Şüphesiz ki benim sahibim, koruyanım, Kitab'ı indiren ALLAH'tır. Ve O bütün salih kullarının sahibidir, koruyucusudur."

197. O'ndan başka taptıklarınız, yalvardıklarınız ise, ne size yardıma güçleri yeter, ne de kendilerine yardım edebilirler.

198. Doğru yolu göstermeleri için onlara dua etseniz, işitmezler. Onların sana baktıklarını sanırsın, oysa onlar görmezler.

Şeyh Hasan el-Harakani, bu ayeti tefsir ederken: "Şüphesiz ki Ebu Cehil (ve küfürde ısrar eden bütün kâfirler) ALLAH'ın Rasûlü'nü görmedi. O, sadece Muhammed bin Abdullah'ı, Ebu Talib'in yetimini gördü. Eğer ALLAH'ın Rasûlü'nü görebilseydi, iman ederdi." der. Günümüz için de aynen böyle...

199. Sen affı tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.

Efendimiz, bir sahabiye ayeti şu sözlerle tefsir etti: "ALLAH'a karşı saygılı ol ve hiçbir iyiliği hafif görme. Kardeşinin karşısına güler yüzle çık. Kovandan, su isteyenin kabına boşalt. Bir kimse,

sende olup olmadığını bilmediği bir şeyi söz konusu ederek sana hakaret edecek olursa, sen ona, onda olduğunu kesinlikle bildiğin bir kötülükten ötürü bile hakaret etme. Şüphesiz o zaman Yüce ALLAH senin için bir kazanç, ona da bir vebal yazacaktır." Hadisi rivayet eden sahabi der ki: "Canım kudret elinde olan Yüce ALLAH'a yemin olsun ki, o andan sonra ne bir koyuna, ne bir deveye sövdüm!" (Müsned) Hz. Cafer-i Sadık da bu ayet için: "Kur'an'da güzel ahlakı, bu ayetten daha fazla toplayan, başka bir ayet yoktur." demiştir.

200. Ne zaman şeytandan kötü bir düşünce seni dürtüklerse, ALLAH'a sığın. Çünkü O, Semî'dir, Alîm'dir (kullarının Kendisine sığınmaları da dâhil her şeyi işiten, kullarının şeytan karşısındaki güçsüzlükleri de dâhil her şeyi bilen).

Şeytan'ın insana bütün yapabildiği, insanın zihnine bir takım kötü düşünceler atmaktır. Ama bu kadarını bile az görmemek gerekiyor. İnsanlığın hali ortada çünkü. Ve bundan kurtulmanın yolu, öncelikle şeytanın eseri olan düşünceleri, rahmet meleklerinin eseri olanlardan ayırabilmektir. Bunun ölçüsü de İslam'ın kuralları, haramları ve mekruhlarıdır. Bazen o lanetli, öyle sinsice tuzaklar kurar ve dürtüklemelerini öyle ustaca kamufle eder ki, aklımıza gelen o şeyin kimden olduğunu teşhis etmekte güçlüğe düşeriz. Ya da İslami bilgimiz yeterli değildir. Eğer öyleyse bir bilene danışmak mecburiyetindeyiz demektir. Ama tereddütte kaldığımız durumlarda başvurulacak en etkin ve pratik yöntemi Efendimiz göstermiştir: "Günah, vicdanınızda sıkıntı ve ağırlık bırakan şeydir." Yani bir düşünce, şeytana ait ise ondan suçluluk hisseder ve kolay kolay başkalarıyla paylaşmayı düşünmeyiz; utanırız. İşte böyle şeyler karşısında ALLAH'a sığınmak gerekir. Hem de hiç zaman yitirmeden, hemen! Bunu "Euzu Besmele" getirerek dil ile yapmanın yanında, kalbimizle de samimi bir şekilde ALLAH'a sığınıp dua etmelidir. Ayetin sonundaki, "O, Semî'dir, Alîm'dir" ifadesi buna işarettir. Yüce ALLAH, adeta: "Bana sığınmanı dilinle ifade et, çünkü Semî'yim. Aynı zamanda onu bilinçli bir biçimde yap, aklın da onunla meşgul olsun, çünkü Ben, Alîm'im." buyurmaktadır. Bu, günah düşüncesi karşısında kendi kendimize bırakıldığımız takdirde, o lanetliye av olmaktan kurtulamayacağımızı ve aczimizi itiraf edip, kendi kendimizi ALLAH'a ısmarlamaktır. Sonuç da ALLAH'ın izniyle, o lanetliyi bir kez daha hayal kırıklığına uğratıp, bir kez daha inletebilmek olur. Ve unutmamalı ki, her günah, insan iradesinin suratına atılmış bir yumruktur; her günah dürtüklemesi karşılığında

"Hayır!" diyebilmek de şeytanın suratına atılmış bir yumruk... Ve Efendimiz, bir önceki ayet nazil olunca: "Öfkenin elinden kurtuluş ne mümkün!" demiş, onun üzerine de bu ayet nazil olmuştur. Ve böylece ALLAH, öfkenin elinden kurtuluşun yolunu göstermiştir. Tabii bu tavsiye ya da emir sadece öfkeyle sınırlı değildir. Niteliği ne olursa olsun, şeytandan gelen bütün kötülükler içindir.

201. ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlar, kendilerine şeytandan gelen bir vesvese dokunduğu zaman (ALLAH'ı) hatırlayıp, hemen gerçeği görürler.

202. Şeytanların dostlarına gelince, şeytanlar onları azgınlığa sürükler. Sonra da yakalarını bırakmazlar.

Dikkat, ayet günahı sürekli bir alışkanlık haline getirenlerden, "şeytanların dostları" olarak söz ediyor.

203. Onlara bir ayet getirmediğin zaman: "(Ötekiler gibi) Onu da derleyip toplasaydın ya!" derler. De ki: "Ben ancak Rabbimden bana vahyolunana uyarım. Bu (Kur'an) Rabbinizden gelen basiretlerdir (kalp gözü açan nur, gerçeğe ileten kanıt) ve inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmettir."

204. Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin.

Canlı bir ses tarafından Kur'an okunan bir yerde bulunan Müslümanlardan, en azından bir tanesinin, başka bir şeyle meşgul olmaksızın ve yönünü de Kur'an okuyana dönerek onu dinlemesi farzdır. Bu da yapılmadığı takdirde, orada bulunan herkes günaha girmiş olur. Ayrıca, tv., radyo gibi ses nakil araçları üzerinden Kur'an okunan bir ortamda, hiç kimse Kur'an'ı dinlemiyor ve herkes başka şeylerle meşgul oluyorsa, o sesin kapatılması, Kur'an'a saygının gereği olarak daha isabetlidir.

205. Rabbini, içinden, yalvararak ve ürpererek, yüksek olmayan bir sesle sabah, akşam zikret. Gafillerden olma!

Kudsi hadiste ALLAH şöyle buyuruyor: "Kulum, Beni nasıl zannederse, Ben öyleyim. O, Beni hatırladığı ve zikrettiği zaman, Ben onunla beraberim. Eğer o Beni içinden zikrederse, Ben de onu içimden anarım. Eğer o, Beni bir topluluğun içinde zikrederse, Ben de onu, o topluluktan daha hayırlı bir topluluğun içinde anarım. Eğer kulum Bana bir karış yaklaşırsa, Ben ona bir arşın yaklaşırım. O, Bana bir arşın yaklaşacak olursa, Ben ona, bir kulaç yaklaşırım. Eğer o, Bana yürüyerek gelecek olursa, Ben ona, koşarak varırım." (Buhari) Ayetin, "içinden" ifadesi, öncelikle, zikrin samimi ve sadece ALLAH rızası için yapılması gerektiğine işarettir.

206. Kuşkusuz Rabbinin katındakiler, O'na kulluk etmekten kibirlenmezler. O'nu tesbih eder ve yalnız O'na secde ederler. • • • Dikkat! Secde ayeti • • •

Efendimiz (O'na Binler Selam), iblisin şöyle dediğini haber vermiştir: "Ademoğluna secde etmesi emrolundu, o da secde etti. Onun için cennet vardır. Ben de secde etmekle emrolundum, fakat emre uymadım. Benim için de cehennem vardır." (Müslim)

8- ENFAL SURESİ

Medine'de inmiştir. 75 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Sana ganimetlerden sorarlar. De ki: "Ganimetler, ALLAH'ın ve Rasûlü'nündür. Eğer gerçek Mü'minler iseniz, ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun ve birbirinizle aranızı düzeltin. ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat edin!"

Ganimetlerin ALLAH'a ait olması mecazi bir ifadedir. Bununla, İslam Devleti kastedilmiştir. Aynı zamanda ALLAH lafzı kullanılmak suretiyle bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" yapılmış, konunun ne kadar önemli olduğu vurgulanmıştır. Bedir'de alınan ganimetlerin paylaşımı ile ilgili anlaşmazlık çıkmıştı. ALLAH, bu ayetle, bütün ganimetleri önce Efendimiz'in emrine verdi. Ve paylaşım onun tarafından yapıldı.

2. Mü'minler o kimselerdir ki, ALLAH zikredildiği zaman yürekleri ürperir. O'nun ayetleri kendilerine okunduğu zaman, bu onların imanlarını arttırır. Ve sadece Rablerine güvenirler.

"yüreklerin ürpermesi" bir cezalandırılma korkusu değildir. ALLAH'ın yüceliğinden kaynaklanan bir ürpertidir. Dolayısıyla takva sahibi Mü'minler için bu ürpertiye, bir huzur ve güven duygusu da eşlik eder. Çünkü onlar, Kudreti Sonsuz olanın kulu olduklarını, sırtlarını O'na dayamış bulunduklarını çok iyi bilirler.

Bir önceki surenin sondan ikinci ayetinde, "Rabbini içinden, yalvararak ve ürpererek, yüksek olmayan bir sesle sabah, akşam zikret. Gafillerden olma!" deniyordu. Enfal Suresi'nin baştan ikinci ayetinde de, "Mü'minler o kimselerdir ki, ALLAH zikredildiği zaman yürekleri ürperir." deniyor. Adeta söz, kaldığı yerden devam ediyor. Bu durum Kur'an'ın, ALLAH'ın Kitabı olduğunun göstergelerinden biridir.

Ümmü Derda: "Yürekteki ürperiş, kurumuş hurma dallarının çıtırdayarak alevlenişi gibi bir şeydir. İşte o anda ALLAH'a dua edin."

Seyyid Kutub: "Kur'an'ın zevkine ancak, Kur'an'ı insanların pratik hayatına hâkim kılmak için çalışan bir topluluk, erişebilir. Onlar, Kur'an'da, her okuyuşta imanlarını artıran bir enerji bulurlar."

3. Namazlarını tam olarak kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (ALLAH) için harcarlar.

4. İşte gerçek Mü'minler onlardır. Rableri katında onlar için (cennette) yüksek dereceler, bağışlanma ve tükenmez bir rızık vardır.

5. Onların bu durumu, bir grup Mü'minin, kesin olarak istememiş oldukları halde, Rabbinin seni hak ile evinden çıkardığı zamanki durumları gibidir.

Bu ayetten 20. ayete kadar olan bölümde Bedir Savaşı konu ediliyor.

6. Hak ortaya çıktıktan sonra, sanki gözleri göre göre ölüme sürükleniyorlarmış gibi, seninle (cihad konusunda) tartışıyorlardı.

Mü'minler, Medine'den yola çıkarken hafif silahlı 313 kişiden ibaretti. Hedefleri ise Kureyş kervanıydı ve kervanda da ancak 70 kadar silahlı muhafız vardı. Fakat sonraki günlerde durum değişti. Kervanı elden kaçırdılar. Ayrıca, hiç hesapta olmayan bir biçimde, 1000 kişilik ağır silahlı Mekke ordusu karşılarına çıktı. Bu duruma bakarak, az sayıda Mü'min, geri dönmeyi teklif etti. Efendimiz, bütün orduyu toplayarak istişare etti. İki ana gruptan birini oluşturan Muhacirler: "Kanımızın son damlasına kadar arkandayız" derken, ikinci grubu oluşturan Ensar'ın cevabı da: "Dünyanın öbür ucuna kadar peşindeyiz" oldu. Ve ALLAH, Mü'min kullarına Bedir gibi bir zafer ihsan etti.

7. Hatırlayın ki, ALLAH size iki topluluktan (kervan ya da Mekke ordusu) birinin, sizin olduğunu vaadediyordu. Siz de kuvvetsiz olanın (kervan), sizin olmasını istiyordunuz. Oysa ALLAH, emirleriyle hakkı gerçekleştirmek, kâfirlerin arkasını kesmek istiyordu.

8. Bu, günahkârlar istemese de (ALLAH'ın) hakkı gerçekleştirmesi (İslam'ı yüceltmesi) ve batılı ortadan kaldırması içindi.

9. Hatırlayın ki, Rabbinizden yardım dilemiştiniz de O: "Ben size, birbiri ardınca bin melekle yardım edeceğim." diye duanızı kabul buyurmuştu.

10. ALLAH bunu, sadece müjde olsun ve kalpleriniz yatışsın diye yapmıştı. Zaten yardım, sadece ALLAH katındandır. Şüphesiz ki, ALLAH Azîz'dir, Hakîm'dir (herşeye üstün, hikmeti sonsuz).

Kur'an tefsircilerinin çoğunluğuna göre; meleklerin, Müslümanlara fiili olarak yardım ettikleri tek savaş, Bedir'dir. Melekler ondan sonraki savaşlarda da (günümüze kadar) bulunabilirler fakat fiili olarak savaşa müdahale etmeyip, sadece varlıklarıyla Mü'minlerin manevi kuvvetlerini güçlendirirler.

11. Hani bir zaman sizi, katından bir güven olmak üzere, hafif bir uykuya bürümüştü. Sizi temizlemek, şeytanın pisliğini (vesvesesini) sizden gidermek, kalplerinizi birbirine bağlamak ve ayaklarınızı sabitleştirmek üzere, size gökten su indirmişti.

12. Rabbin meleklere: "Ben, mutlaka sizinleyim. İman edenlere destek olun. Kâfirlerin kalplerine korku salacağım. Vurun boyunlarına! Vurun onların bütün parmaklarına!" diye vahyediyordu.

13. Bunun nedeni, onların ALLAH'a ve Rasûlü'ne karşı gelmeleridir. Kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne karşı gelirse, bilsin ki, ALLAH'ın cezası çok çetindir.

14. İşte size ALLAH'ın azabı! Tadın bakalım onu! Kâfirlere bir de cehennem azabı vardır!

15. Ey iman edenler! Toplu halde kâfirlerle karşılaştığınız zaman, sakın onlara arkanızı dönmeyin (kaçmayın).

16. (Savaş için taktik yapan ya da bir başka birliğe katılan dışında) İçinizden her kim, öyle bir günde, düşmana arkasını dönerse, ALLAH'ın gazabına uğrar. Onun varacağı yer cehennemdir. O, ne kötü bir varış yeridir.

Savaştan kaçmak yedi büyük günahtan biridir.

17. Onları siz öldürmediniz; ALLAH öldürdü. Attığın zaman da sen atmadın; ALLAH attı. Ve bunu, Mü'minleri kendi katından güzel bir biçimde sınamak için yaptı. Şüphesiz ki ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Bedir savaşından sonra bazı sahabilerin, "düşmana şöyle vurdum, böyle attım" tarzındaki böbürlenmeleri üzerine, bu uyarı ayeti indi. Efendimiz bu türden yanlış bir şey söylememişti, sadece savaş başlarken yerden bir avuç çakıl taşı ile karışık toprak alarak, kâfir ordusunun yüzüne karşı savurmuş ve: "Yüzleri kara olsun! (ya da 'kurusun!')" demişti. Ayet, bu olayı hatırlatıyor. Fakat Kur'an'ın âdetine uygun olarak, uyarı onun şahsı üzerinden ümmetine yapılıyor.

Ve ALLAH, Müslümanlara sebepleri çok fazla önemsememelerini, gerçek sebebin ve aslında kâinattaki tek kuvvetin Kendisi olduğunu bir kez daha hatırlatmış oluyor. Bu uyarının yapılmış olmasından da bir kez daha anlıyoruz ki, Mü'minler ağızlarından çıkana dikkat etmeli, özellikle ALLAH'ın lütuflarını kendilerine mâl etmemelidir. Hz. İsa bu konuda: "Nice ibadet eden kullar vardır ki, onları, kendini beğenme duygusu fesada uğratmıştır." der.

18. İşte durumunuz! Gerçekten ALLAH kâfirlerin tuzağını bozar.

19. (Ey kâfirler!) Eğer zafer istiyorsanız, işte size zafer geldi! Eğer vazgeçerseniz, o sizin için daha hayırlıdır. Eğer tekrar savaşa dönerseniz, Biz de yardıma döneriz. O zaman askeriniz çok da olsa, size hiçbir yarar sağlamaz. Çünkü ALLAH, Mü'minlerle beraberdir.

Ayet, ilk cümlesinde kâfirlerle alay etmekte, onların haklarının sadece mağlubiyet değil aynı zamanda hakaret de olduğunu ifade etmektedir.

20. Ey iman edenler! ALLAH ve Rasûlü'ne itaat edin! İşittiğiniz halde ondan (Kur'an, Sünnet) yüz çevirmeyin.

21. İşitmedikleri halde, işittik diyenler gibi olmayın.

22. Gerçekten de ALLAH katında, yeryüzünde yürüyen canlıların en kötüsü, düşünmeyen sağırlar ve dilsizlerdir.

23. Eğer ALLAH onlarda bir hayır olduğunu bilseydi, elbette onlara işittirirdi. Fakat işittirseydi bile, yine onlar yüz çevirirlerdi.

24. Ey iman edenler! Sizi, size hayat verecek şeylere çağırdığı zaman, ALLAH'a ve Rasûlü'ne uyun! Ve bilin ki ALLAH, insan ile onun kalbi arasına girer! (İsterse arzusunu gerçekleştirmesini önler). Ve siz mutlaka O'nun huzurunda toplanacaksınız.

25. Bir de, öyle bir fitneden sakının ki, o fitne içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz. Ve yine bilin ki, ALLAH'ın azabı çok çetindir.

ALLAH'ın kanununda, yoldan çıkanlara verilen ceza daima şu iki gruba birden iner, onları birbirinden ayırmaz: Zulmedenler ve zulüm karşısında sessiz kalanlar.

26. Hatırlayın ki, bir zaman siz yeryüzünde az idiniz. Zayıftınız. İnsanların sizi kapıp götürmesinden korkuyordunuz. (Öyleyken) ALLAH, size yer, yurt verdi. Yardımıyla destekledi. Ve sizi helal şeylerle rızıklandırdı ki, şükredesiniz.

27. Ey iman edenler! ALLAH'a ve Rasûlü'ne ihanet

etmeyin! (Sonra) Bile bile kendi emanetlerinize ihanet etmiş olursunuz.

Ayet, Hendek Savaşı sonrasında, yahudi Kurayzaoğulları üzerine düzenlenen sefer sırasında inmiştir. Ebu Lübabe isimli ve Kurayzaoğulları ile yakınlığı bulunan bir sahabi, bir anlık gaflet sonucu, yahudilere, Mü'minlerin planlarıyla ilgili bir sır verdi. Ve hemen pişman olarak, kendi kendini çok ağır bir biçimde cezalandırdı. İndiriliş nedeni ile bir arada düşünüldüğünde ayet, Mü'minlere ait sırların başkalarına verilmesini yasaklamaktadır.

"Ey iman edenler! ALLAH'a ve Rasûlü'ne ihanet etmeyin" Elmalılı'ya göre: "İmanınıza zimmetlenmiş olan ALLAH'ın emirlerine ve ALLAH'ın Rasûlü'nün sünnetine uymamazlık edip de şükürden, doğruluktan, vefa ve sadakatten ayrılmayın." Efendimiz de tayin ve görevlendirmelere bu açıdan dikkat çekerek: "Her kim daha layık bir kimse dururken, bir başkasına görev verirse, ALLAH'a, Rasûlü'ne ve Mü'minlere ihanet etmiş olur." (Feyzü'l-Kadir) buyurmuştur.

28. Bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız birer sınavdır. Ve büyük mükâfat ALLAH'ın katındadır.

O nedenle, ALLAH'tan hiçbir şekilde sınanmamayı istemek, bunun için dua etmek tehlikelidir. İnsanın, böyle bir dua kabul edildiği takdirde malsız ve evlatsız kalma tehlikesi vardır.

29. Ey iman edenler! Eğer ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olur, haramlardan uzak durursanız O, size iyi ile kötüyü birbirinden ayırabilecek bir anlayış verir. Günahlarınızı örter ve sizi bağışlar. ALLAH, büyük lütuf sahibidir.

Bilgi, okuyup öğrenerek kazanılabilir. Fakat doğru bakış açısı değil... O, ancak takvalı bir yaşam sayesinde elde edilir. Çok bilgili bazı insanların, nasıl olup da hala inançsız kalabildiklerine hayret eden Mü'minlerin dikkatine!..

30. Hatırla ki, kâfirler seni tutup bağlamaları, öldürmeleri ya da sürmeleri için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kurarlarken, ALLAH da tuzak kuruyordu. ALLAH, tuzak kuranların en hayırlısıdır.

Yani ALLAH, tuzak bozanların en güçlüsüdür.

31. Onlara ayetlerimiz okunduğu zaman: "İşittik! İstesek, biz de bunların aynısını söyleyebiliriz. Bu, eskilerin masallarından başka bir şey değildir!" dediler.

32. Hani bir zaman da onlar: "ALLAH'ım! Eğer bu Kitap, Senin katından gelmiş bir gerçek ise, gökten başımıza taş yağdır ya da bize acıklı bir azap ver!" dediler.

Kâfirlerin ne kadar akılsız ve anlayışsız olduklarının kanıtı... Ve

29. ayetin vurguladığı durum... "başımıza taş yağdır ya da bize acıklı bir azap ver" diyorlar, oysa doğru bir anlayışa (ya da bakış açısına) sahip bulunsalardı, "ALLAH'ım! Eğer bu Kitab Senin katından gelmiş bir gerçek ise, bize de hidayet ver!" demeleri gerekirdi. Fakat küfürleri ve kinleri akıllarını bağladı.

33. Oysa, sen onların içerisinde bulunurken, ALLAH onlara azap edecek değildi. Ve onlar bağışlanmalarını dilerlerken de ALLAH onlara azap edecek değildir.

Hz. Ali: "Yeryüzünde iki tane güvence vardır. Biri ortadan çekildi, diğeri ise duruyor. Ortadan çekilen Rasûlullah'tır. Duran ise, bağışlanma dileğidir." dedikten sonra yukarıdaki ayeti okurdu.

34. Onlar (Mü'minleri) Ka'be'den alıkoyarlarken, ALLAH onlara niçin azap etmesin ki? Onlar Ka'be'nin bakıcısı, koruyucusu da değillerdir. Onun koruyucuları ancak ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olanlar olabilir. Fakat onların çoğu, bunu bilmezler.

35. Onların Ka'be'deki duaları da, ıslık çalmak ve el çırpmaktan başka bir şey değildir. Küfrünüzün karşılığı olarak tadın azabı!

Günümüzde de eğlenceyi din ve dinini eğlence edinenlerin durumu, bu ayetin anlattığından çok farklı değildir.

36. Kâfirler, mallarını, insanları ALLAH yolundan alıkoymak için harcıyorlar. Daha da harcayacaklar. Ama sonunda bu, onlar için bir yürek acısı olacak ve yenilgiye uğrayacaklardır. Kâfirler cehenneme toplanacaktır.

37. Bu, ALLAH'ın murdarı temizden ayırıp, bütün murdarları birbiri üstüne koyup yığarak, hepsini cehenneme atması içindir. İşte her şeylerini kaybedenler, bunlardır.

38. Kâfirlere: "Eğer vazgeçerlerse, geçmişin bağışlanacağını" söyle. Eğer yine dönerlerse, öncekilerin başına gelenler, onların da başına gelecektir.

39. Fitne (baskı, zulüm, küfür) ortadan kalkıncaya ve din (inanç sisteminin yanı sıra yaşama biçimi, toplumsal kültür, düzen, yönetim) tamamen ALLAH'ın oluncaya kadar onlarla cihad edin! Eğer vazgeçerlerse, şüphesiz ki ALLAH, onların yaptıklarını çok iyi görür.

40. Eğer yüz çevirirlerse, bilin ki ALLAH, sizin sahibinizdir. O ne güzel sahip, ne güzel yardımcıdır.

41. Eğer ALLAH'a ve kulumuza (Hz. Muhammed) indirdiğimize iman ettiyseniz bilin ki, (o hak ile batılın) ayrılma günü (Bedir), iki topluluğun karşılaştığı gün, ganimet olarak aldığınız herhangi bir şeyin beşte

biri ALLAH'ın, Rasûl'ün, onun yakınlarının, yetimlerin, yoksulların ve yolcularındır. ALLAH, her şeye kâdirdir.

Bu ayetten, 44.ayetin sonuna kadar, yine Bedir Savaşı konu edilmektedir.

Efendimiz ve onun muhtaç durumda bulunan yakınları, zekâttan hisse alamıyordu. Dolayısıyla bu ayet tarafından denge kurulmuş, adalet sağlanmış oldu. Rasûlullah'ın yakınları da diğer fakir Mü'minler kadar bir gelire sahip kılındılar. Efendimiz ise şahsına o kadarını bile almadı ve kendi hissesinin büyük bölümünü de yine muhtaç ve yoksullara dağıttı. O kadar ki, vefat ettiğinde birkaç kilo arpa unu karşılığında, parası olmadığı için, savaşta kullandığı zırhı rehin bırakmış bulunuyordu.

42. O gün siz, vadinin yakın kenarında idiniz. Onlar da uzak kenarında idiler. Kervan da sizden daha aşağıda idi. Eğer sözleşmiş olsaydınız bile, sözleştiğiniz zamanda öyle buluşamazdınız. Fakat ALLAH, takdir ettiği bir şeyi yerine getirmek için, sizi böyle buluşturdu ki, helak olan, açık delille helak olsun; yaşayan da açık delille yaşasın. Çünkü ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

43. Hatırla ki, ALLAH, rüyanda onları sana az gösterdi. Eğer onları sana çok gösterseydi, çekinirdiniz ve savaş(ın yönetimi) konusunda çekişirdiniz. Fakat ALLAH, (sizi bu durumdan) kurtardı. Çünkü O, göğüslerin özünü bilendir.

44. ALLAH, takdir ettiği bir şeyi yerine getirmek için, karşılaştığınız zaman onları sizin gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu. Bütün işler ALLAH'a döner.

45. Ey iman edenler! Herhangi bir (düşman) toplulukla karşılaştığınızda, dirençli olun ve ALLAH'ı çok zikredin ki, başarıya ulaşasınız.

Zikrin önemi... ALLAH'ı zikretmenin en son akla geleceği yer, herhalde savaş meydanı ve çatışma anıdır. Çünkü insan böyle bir ortamda, canlılığını koruma içgüdüsüyle, bütün dikkatini yaptığı işe verir, aklına başka hiçbir şeyi getirmez. İşte ALLAH, tam da böyle bir yer için, ALLAH'ı çok zikredin diyor. Yaşamın geri kalan anlarını siz düşünün!

46. ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat edin! Birbirinizle çekişmeyin! Yoksa korkar, başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz elden gider. Sabırlı olun. Çünkü ALLAH, sabredenlerle beraberdir.

47. Sakın, ülkelerinden, böbürlenmek, gösteriş yapmak ve (insanları) ALLAH yolundan alıkoymak üzere çıkanlar

gibi olmayın! ALLAH onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.

Bu ayetten, 51. ayetin sonuna kadar Bedir Savaşı konu edilmektedir.

48. Hani şeytan onlara yaptıklarını güzel göstermiş ve: "Bugün sizi yenecek hiçbir insan (topluluğu) yoktur. Ben de kesin olarak sizin yanınızdayım." demişti. Fakat iki ordu birbirine görününce, iki topuğu üzerine dönüp: "Ben sizden uzağım. Ben, sizin göremediklerinizi (melekler) görüyorum. Ben ALLAH'tan korkarım. Çünkü ALLAH'ın cezası çok çetindir." demişti.

49. O zaman münafıklar ve kalplerinde hastalık (şüphe) bulunanlar: "Bunları, dinleri aldattı!" demişlerdi. Oysa kim ALLAH'a dayanırsa bilsin ki, O ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Kalplerde olan hastalıklar iki türlüdür. Birincisi, kâfirlerdeki kalp (bilinç) hastalığıdır ki, onun adı inkârdır. Ve tedavisi de imandır. İkinci ise Mü'minlerde de bulunan hastalıklardır ki; her çeşit haram zevk, şehvet, kapris, kibir, ölümü unutup dünyaya dört elle sarılmış olma durumu, belli başlılarıdır. Bunların tedavisi de ilim, ibadet, zikir, ihlâs, tevbe ve takvadır.

50. Meleklerin, yüzlerine ve arkalarına vurarak ve: "Haydi! Tadın yangın azabını!" diyerek, o kâfirlerin canlarını alırken (onları) bir görseydin!

51. İşte bu, kendi ellerinizle sunduklarınızın karşılığıdır. Yoksa ALLAH kullarına zulmetmez.

52. (Bunların gidişatı da) Tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin gidişi gibi... (Onlar da) ALLAH'ın ayetlerini inkâr etmişlerdi de, ALLAH da onları bu günahları nedeniyle çarpıvermişti. Gerçekten ALLAH, Kavî'dir, Şedidü'l-İkab'dır (kuvveti sonsuz, cezası çetin).

53. Bu böyledir. Çünkü bir toplum kendinde bulunanı (güzelliği) değiştirmedikçe, ALLAH onlara verdiği nimeti değiştirmez. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Topluluklar için de, tek tek bireyler için de... İnsanlar, içlerindeki manevi, İslami varlığı, güzelliği değiştirip, bozmadıkça; ALLAH da onların üzerlerindeki nimetlerini almaz. Bazen her şeye rağmen alıyormuş gibi görünür. Fakat bu, o nimeti daha iyisiyle değiştirmek için yapılan bir muameledir. Çünkü ALLAH, takva sahibi bir Mü'min kuluna verdiği nimeti, daha iyisini vermedikçe, elinden almaz.

54. (Evet) Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin gidişi

gibi: Rablerinin ayetlerini yalanlamışlardı. Biz de onları günahları nedeniyle imha etmiştik. Ve Firavun ailesini boğmuştuk. Hepsi de zalimler idi.

55. ALLAH katında canlıların en kötüsü, kâfirlerdir. Onlar iman etmezler.

56. Onlar, kendileriyle anlaşma yaptığın, sonra her defasında hiç çekinmeden anlaşmayı bozan kimselerdir.

Kişi, Mü'min olsa bile verdiği sözden dönmek, bir kâfir özelliğidir.

57. Eğer savaşta onları yakalarsan, kendilerine öyle bir muamele yap ki, arkada kalan öbür düşmanlara da ibret olsun.

58. Eğer bir topluluğun (seninle yaptığı) anlaşmaya ihanet etmesinden endişelenirsen, sen de onlara (anlaşmayı) bozduğunu bildir. ALLAH, hainleri sevmez.

Efendimiz: "Hainlik eden her bir insan için, kıyamet gününde, yaptığı hainlik miktarınca yükseltilecek bir bayrak dikilir. Ve şunu bilin ki en büyük hainlik, (siyasi) yöneticinin hainliğidir." (Müslim) buyurmuştur. Müslüman bir gücün, anlaşma yapmış olduğu başka bir güç üzerine, baskın tarzında saldırması, haramdır. Önce o anlaşmanın iptal olunduğunun bildirilmesi gerekir. Oysa modern siyasi/askeri tarih bunun zıddı örneklerle doludur.

59. Kâfirler, kendilerini kurtardıklarını sanmasınlar. Onlar elimizden kurtulamazlar.

60. Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayın. Ve savaş atları yetiştirin ki, bu hazırlıkla ALLAH'ın düşmanlarını, sizin düşmanlarınızı ve onların ötesinde sizin bilemeyip de, ancak ALLAH'ın bildiği diğer düşmanları, korkutup yıldırasınız. ALLAH yolunda her ne harcarsanız, size eksiksiz ödenir. Kesinlikle haksızlığa uğratılmazsınız.

Savaş atının günümüzdeki karşılığı tank, uçak ve benzeri hücum silahlarıdır.

61. Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de yanaş. Ve ALLAH'a dayan. Çünkü O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Ayet, İslam'ın temelde barış yanlısı olduğunun ve savaşa, ancak düşman başka bir yol bırakmadığında, zorunluluk gereği başvurduğunun açık göstergesidir. Bu cümleden olmak üzere, Efendimiz, yeni doğan çocuklara "Harp" (Savaş) isminin takılmasını da hoş karşılamamıştır. Çünkü savaş, İslam'da yüceltilen ve idealize edilen bir kavram değil, başka yol kalmadığında başvurulan bir zorunluluktur.

62. Eğer seni aldatmak isterlerse, ALLAH sana yeter. Seni yardımıyla ve Mü'minlerle destekleyen, O'dur.

63. Ve onların kalplerini birleştiren de O'dur. Sen yeryüzündekilerin hepsini harcasaydın, yine de onların kalplerini birleştiremezdin. Fakat ALLAH onları birleştirdi. O, Azîz'dir, Hâkim'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

64. Ey Peygamber! Sana ve sana uyan Mü'minlere ALLAH yeter.

Bu ayet, Hz. Ömer'in Müslüman olması üzerine inmiştir. Ve ayeti iniş sebebi ile bir arada düşündüğümüz zaman, ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır: Adeta, ALLAH, Hz. Ömer'in iman etmesiyle büyük bir sevinç yaşayan Müslümanları uyarıyor. Olayı abartıp, gerçek güç sahibinin, sadece ALLAH olduğunda gaflete düşmemeleri ve örneğin Hz. Ömer gibi sebepleri, hâşâ ALLAH'ın yerine koyar gibi abartmamaları için dikkatli olmaya davet ediyor. Aksi takdirde, böyle bir hata, o seviyedeki bir Mü'min topluluğu için cezalandırılma nedeni olabilirdi.

65. Ey Peygamber! Mü'minleri savaşa teşvik et. Eğer içinizde sabreden yirmi kişi bulunursa, bunlar iki yüz kişiyi yenerler. Eğer sizden yüz kişi olsa, kâfirlerden bin kişiyi yenerler. Çünkü kâfirler, anlamayan bir topluluktur.

66. Şimdi ALLAH, sizde zayıflık olduğunu bildiği için, yükünüzü hafifletti. Bundan böyle, içinizde sabreden yüz kişi bulunursa, bunlar iki yüz kişiyi yenerler. Eğer sizden bin kişi olursa, bunlar da, ALLAH'ın izniyle iki bin kişiyi yenerler. ALLAH, sabredenlerle beraberdir.

Yeni gelen bir ayetin, aynı konuyla ilgili daha önce gelmiş olan bir ayetin hükmünü kaldırıp, onun yerine, yeni bir hüküm getirmesi durumu, İslami terminolojideki ismiyle "Nesh"tir (silme, giderme). Bu işlemin hikmeti, ALLAH'ın, nefislerine zor gelecek konularda, kullarını alıştıra alıştıra terbiye etmesidir. Örneğin, içkinin yasaklanmasının, yıllar içinde üç kademeye yayılarak gerçekleştirilmesi gibi... Ya da yukarıdaki iki ayette olduğu üzere, kulları üzerindeki şefkat ve merhametini göstermek içindir. Yani yapılması gerekeni değil, kulların yapabileceklerini emretmek... İlk ayetin hükmü silinmiş olmasına rağmen, Kur'an'da bırakılmış olmasının hikmeti de işte bununla ilgilidir. Başka türlü, nereden nereye getirildiğimizi, üzerimizdeki yükün ne oranda hafifletildiğini bilebilmemiz, mümkün değildir.

67. Hiçbir peygamberin, yeryüzünde ağırlık kazanıncaya (küfrün belini kırıncaya) kadar, esirlerinin bulunması

yakışmaz. Siz, geçici dünya malını istiyorsunuz. ALLAH ise (sizin için) ahireti istiyor. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Kur'an'ın, bazı kâfirlerin ileri sürdüğü gibi Efendimiz (O'na Binler Selam) tarafından yazılmadığının delillerinden biri daha... Ayet, Bedir'de esir alınan putperestlere yapılan muamele ile ilgili Efendimiz'i eleştiriyor. Belli ki, hitap eden ile muhatap olan, farklı varlıklar... Yoksa Efendimiz'in, kendi görüşüyle, belli bir uygulamada bulunduktan sonra, yaptığına pişman olup, kendi kendisini eleştirdiğini düşünmek saçma olurdu. Ve bu noktada da kalmayıp, bu eleştiriyi Kur'an ayeti şekline büründürüp, kıyamet kopuncaya kadar bütün Mü'minlerin gözleri önünde bulundurması, saçmalığın da ötesinde olurdu.

68. ALLAH tarafından önceden verilmiş bir hüküm (Levh-i Mahfuz'da yazılmış, yanılma sonucu varılan kararlardan ötürü, o kullara azap edilmeyeceğine dair) olmasaydı, aldığınız fidyeden dolayı, size mutlaka büyük bir azap dokunurdu.

69. Artık aldığınız ganimetleri helal ve hoş olarak yeyin! ALLAH'a karşı gelmekten sakının. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

70. Ey Peygamber! Elinizdeki esirlere de ki: "Eğer ALLAH sizin kalplerinizde bir hayır (iman yeteneği) olduğunu bilirse, size, sizden alınandan (fidye) daha hayırlısını verir ve sizi bağışlar. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

71. Eğer sana ihanet etmek isterlerse, daha önce de ALLAH'a ihanet etmişlerdi de, ALLAH onlara karşı sana imkân ve kudret vermişti. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

72. İman ederek hicret edenler, mallarıyla ve canlarıyla ALLAH yolunda cihat edenler, (muhacirleri) barındırıp yardım edenler, işte onlar birbirlerinin dostu ve koruyucusudurlar. İman edip de hicret etmeyenler ise, hicret edinceye kadar, aranızda hiçbir dostluk yoktur. Fakat onlar sizden din konusunda yardım isterlerse, kendileriyle aranızda anlaşma bulunan bir topluluğun aleyhine olmamak kaydıyla, onlara yardım etmeniz gerekir. ALLAH, yaptıklarınızı görür.

"İman edip de hicret etmeyenler ise, hicret edinceye kadar, aranızda hiçbir dostluk yoktur." İslam'ın, yaşanan bir din olduğunun açık bir örneği daha... Kalpteki, duygu, sevgi vb. şeylere

itibar edilmiyor... Belirleyici olan hissedilenler değil, somut olarak gerçekleştirilenlerdir. (Namaz kılmıyorum ama kalbim çok temiz ALLAH'ı çok seviyorum ve inancım çok güçlü vb. boş avuntularla kendilerini kandıranların kulakları çınlasın!)

73. Kâfirler de birbirlerinin dostudurlar. Eğer siz bunu yapmazsanız (kâfirleri dost tutar da, Mü'minleri bırakırsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir kargaşa olur.

74. Onlar ki, iman ettiler, hicret ettiler, ALLAH yolunda cihat ettiler ve onlar ki, hicret edenleri barındırdılar ve onlara yardım ettiler; işte gerçek Mü'minler onlardır. Onlar için bağışlanma ve bol rızık vardır.

75. Onlar ki, sonradan iman ettiler, hicret ettiler, sizinle birlikte cihat ettiler; işte onlar da sizdendir. Akraba olanlar, ALLAH'ın Kitabı'na göre, birbirlerine (varis olmaya) daha uygundurlar. Muhakkak ki ALLAH, Alîm'dir (her şeyi bilen).

Sure, ganimetlerin dağıtımından söz ederek başlamıştı. Son ayetinde de mirasların dağıtımını konu ederek sözünü noktalıyor. Ayrıca birinci ayet, "ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat edin" diyerek bitmişti; sonuncu ayet de, "Muhakkak ki ALLAH, Alîm'dir" diyerek bitiyor. Yani adeta şunu diyor: ALLAH, kimin itaat edip, kimin etmediğini çok iyi bilir.

9- TEVBE SURESİ

Medine'de inmiştir. 129 ayettir. Sure, kâfirlere seslenerek ve şiddetli bir söylemle başladığı için, ALLAH'ın sonsuz rahmetinden haber veren "Besmele" bu surenin başında yoktur.

1. ALLAH ve Rasûlü'nden, kendileriyle anlaşma yaptığımız putperestlere son uyarı!

Bazı putperest kabileler, Müslümanlarla yaptıkları anlaşmaları bozup, tehlike oluşturmaya başlamışlardı. ALLAH da bu ayetleri indirerek Efendimiz'e, sözünden dönen putperestlere dört aylık bir süre tanıdıktan sonra artık aralarındaki anlaşmaların geçersiz olacağını bildirmesini emretti. Özetlemeye çalıştığımız şartlar içerisinde verilen bu emir, Enfal Suresi'nin 59. ayetinin açıklamasında da geçtiği üzere, Müslümanların ahlaki üstünlüğünün ve güvenilirliğinin de bir kanıtı idi.

2. Yeryüzünde dört ay daha serbestçe dolaşın. İyi bilin ki, siz ALLAH'ı aciz bırakamazsınız. Ve ALLAH kâfirleri rezil, perişan edecektir!

3. Haccın en büyük gününde ALLAH ve Rasûlü'nden insanlara duyurudur: ALLAH ve Rasûlü, putperestlerden uzaktır. Eğer (şirkten) tevbe ederseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, ALLAH'ı aciz bırakacak değilsiniz. Kâfirlere acıklı bir azabı müjdele!

4. Ancak kendileriyle anlaşma yaptığınız putperestlerden, şartları tamamen yerine getiren ve sizin aleyhinize hiç kimseye destek vermeyenler, bu hükmün dışındadır. Onlarla yaptığınız anlaşmalara süreleri bitinceye kadar uyun. Çünkü ALLAH (haksızlıktan) sakınanları sever.

5. Haram aylar çıkınca putperestleri bulduğunuz yerde öldürün! Onları yakalayıp, esir edin. Onların geçebileceği bütün geçitleri tutun. Eğer tevbe edip, namazı tam olarak kılarlar ve zekâtı da verirlerse, yollarını serbest bırakın. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

"bulduğunuz yerde öldürün " emri, zaten kendileriyle fiili savaş durumu devam etmekte olan putperestler içindir. Çünkü haram aylar süresince, savaş durumunda olanlar bile birbirine saldıramıyordu.

6. Eğer putperestlerden biri Senden güvence dileyip, yanına gelmek isterse, onu yanına al ki, ALLAH'ın kelamını dinlesin. Sonra (Müslüman olmazsa bile) onu güven içinde

bulunacağı bir yere ulaştır. Çünkü onlar bilmeyen bir topluluktur.

Ayet, ALLAH katında en değerli iman şeklinin inceleme-araştırmaya dayalı, bilinçli iman olduğunu gösteriyor.

7. O putperestlerin ALLAH ve Peygamberi yanında nasıl bir sözleşmeleri olabilir? Ancak Mescid-i Haram (Ka'be) yanında sözleşme yaptıklarınız bunun dışındadır. Onlar size dürüst davrandıkça, siz de onlara dürüst davranın. ALLAH, (verdiği sözü bozmaktan) sakınanları sever.

8. Evet! Onların nasıl sözleşmeleri olabilir ki? Onlar sizi yenselerdi, sizin hakkınızda ne akrabalık, ne de sözleşme gözetirlerdi. Ağızlarıyla sizi razı etmeye çalışırlar. Fakat kalpleri (sizi) istemez. Çünkü onların çoğu yoldan çıkmışlardır.

9. ALLAH'ın ayetlerini az bir paraya sattılar da O'nun yoluna engel oldular. Onların yaptıkları gerçekten ne kötüdür.

10. Hiçbir Mü'minin, ne akrabalığını, ne de sözleşmesini gözetirler. Bunlar öyle saldırgan kimselerdir.

11. Tevbe eder, namazı tam olarak kılar, zekâtı verirlerse artık onlar dinde kardeşlerinizdir. Bilip anlayacak kimseler için ayetlerimizi iyice açıklarız.

12. Eğer sözleşme yaptıktan sonra yeminlerini bozar ve dininize saldırırlarsa, o küfür önderleriyle savaşın. Çünkü onların yeminleri(nin bir değeri) yoktur. Belki böylece (küfürden) vazgeçerler.

13. Yeminlerini bozan, Peygamberi yurdundan çıkarmaya kalkışan ve ilk defa kendileri sizinle savaşmaya başlayan bir toplulukla savaşmayacak mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer gerçekten iman etmiş insanlar iseniz, Kendisinden korkmanıza en layık olan, ALLAH'tır.

14. Onlarla savaşın ki, ALLAH, sizin ellerinizle onları cezalandırsın. Onları rezil etsin. Sizi onlara üstün getirsin. Mü'min toplumun kalplerini huzura kavuştursun.

15. Kalplerinin öfkesini gidersin. ALLAH dilediğinin tevbesini kabul eder. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

16. Yoksa sizler, ALLAH, içinizden cihat edenlerle; ALLAH'tan, Peygamberi'nden ve Mü'minlerden başkalarını sırdaş edinmeyenleri, ortaya çıkarmadan bırakılacağınızı mı sandınız? Oysa ALLAH bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

Kur'an bir kez daha Mü'minlerin, Mü'min olmayanları sırdaş edinmemelerini hatırlatıyor.

17. Putperestler, kendi kâfirliklerine bizzat kendileri şahitlik ederken, ALLAH'ın mescidlerini imar edemezler. Onların (bütün) yaptıkları boşa gitmiştir. Onlar cehennemde sonsuza kadar kalacaklardır.

18. ALLAH'ın mescidlerini ancak ALLAH'a ve ahiret gününe iman eden, namazı tam olarak kılan, zekât veren ve ALLAH'tan başkasından korkmayanlar imar ederler. İşte onlar cennete ve diğer ümitlerine kavuşmayı umabilirler.

İmam Kurtubi'ye göre: "ALLAH'tan başkasından korkmamak" ifadesiyle kastedilen, ilah olarak ALLAH'tan başka bir varlıktan (örneğin putperestlerin, putlarından korkmaları gibi) korkmamaktır. Bu anlama, son yüzyılların ilahlaştırılmaya çalışılan siyasi/ideolojik şahsiyetlerini de dâhil edebiliriz.

19. (Ey putperestler!) Siz hacılara su vermeyi ve Mescid-i Haram'ı (Ka'be'yi) onarmayı, ALLAH'a ve ahiret gününe iman edip ALLAH yolunda cihat eden gibi mi tutarsınız? Bunlar ALLAH katında bir olmazlar. ALLAH zalimler güruhuna yol göstermez.

Ayet, ALLAH'ın rızasını kazandıracak nitelikte olan hayır işleri de dâhil hiçbir şeyin, ALLAH katında cihad/hizmet kadar değerli olamayacağını söylüyor. Ve takip eden ayet de bu söylemi pekiştiriyor.

20. İman edenler, hicret edenler, ALLAH yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat edenler... (Onların) ALLAH katında dereceleri daha büyüktür. İşte kurtuluşa erenler onlardır.

Kur'an, bazı ayetlerde "kurtulmaları umulur/beklenir" gibi ifadeler kullanmakta iken (örneğin 18. ayet), bu ayette, "İşte kurtuluşa erenler onlardır" gibi, hiçbir belirsizlik içermeyen, kesin bir ifade kullanıyor. Bu dikkat çekici durumun nedeni, ayette sayılan üç büyük kulluk görevidir. Yani ihlâslı bir biçimde, iman eden, dini için hicret eden, malı ve canıyla cihad eden herkes için ALLAH da "kurtuluş" sözü vermektedir.

21. Rableri onlara, katından bir rahmet, rıza ve içinde hiç tükenmez nimetler bulunan cennetler müjdeler.

Cennet halkının mutluluğunun asıl nedeni, kazandıkları nimetler değil, o nimetlerin kendilerine ALLAH tarafından verilmiş olmasıdır. Örneğin bir padişah, kölesine bir elma hediye ederse, o köle büyük bir sevinç duyar. Bunun nedeni ise bir-kaç kuruşluk basit

bir elma değil, köle olmasına rağmen, padişahın elinden bir iltifat görmüş olmasıdır.

22. Orada sonsuza kadar kalırlar. Büyük mükâfat ise, ALLAH katındadır.

23. Ey iman edenler! Eğer babalarınız ve kardeşleriniz, küfrü, imandan daha sevimli buluyorlarsa, onları veli edinmeyin! Sizden her kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Kâfir olan baba ve kardeşlerle bütün ilişkileri kesmek değil, onları dost edinmemek... Yani velayet bağı kurmamak, onları koruyucu edinip, Mü'minlerin üzerinde söz sahibi olmalarına izin vermemek...

İbn Abbas, ayetin, "veli edinmeyin" ifadesini, "onların ALLAH'a ortak koşmalarını ya da ALLAH'ı inkâr etmelerini onaylar bir tavır içine girmeyin" şeklinde yorumlamıştır.

"Veli" Arapçada; koruyucu, yönetici, destek veren, birinin işini üstlenen ve dost anlamlarına gelmektedir.

24. De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabalarınız, kazandığınız mallar, azalmasından korktuğunuz bir ticaret ve hoşunuza giden evler; sizin için ALLAH'tan, Peygamberinden ve ALLAH yolunda cihat etmekten daha sevimli ise, ALLAH emrini getirinceye kadar bekleyin. ALLAH öyle fasıklar güruhunu zorla doğru yola iletmez."

Maddi çıkarlarını İslam'a tercih edenlerin ALLAH katındaki isimleri, Müslüman değil fasıktır. Ve ayet, dünya sevgisinden ötürü cihaddan kaçanlara, "bu durumda yapacağınız en iyi şey başınıza gelecek olan felaketi beklemektir" diyor. Ayrıca bu ayetle, ALLAH ve Hz. Muhammed sevgisine aykırı düşen, İslami görevlerin yerine getirilmesini engelleyen her türlü sevgi ve ilişkiden uzak durulması emrediliyor.

25. Gerçekten ALLAH size birçok yerde ve Huneyn gününde yardım etmişti. Çokluğunuz size kendinizi beğendirmişti. Fakat sizi hezimete uğratmaktan kurtaramamıştı. Olanca genişliğine rağmen dünya başınıza dar gelmişti. Sonra da gerisin geri kaçmıştınız.

Mü'minler, ALLAH'ın yardımından başka bir şeye güvenir ve onunla övünürlerse bu, kendileri için bir tokat nedeni olur. Nitekim ayetin işaret ettiği Huneyn Savaşı, sözünü ettiğimiz ilahi kanunun açık delillerinden birini oluşturdu. Savaş öncesi bazı yeni Mü'minler, sayılarının çok oluşuna güvenerek, "yeryüzünde bu orduyu mağlup

edecek hiçbir güç yoktur" dediler. Ve az daha savaşı kaybediyorlardı.

26. Sonra ALLAH, Peygamberi'nin ve Mü'minlerin üzerlerine sekinetini (güven ve huzur duygusu) indirdi. Sizin göremediğiniz ordular da indirdi. Ve kâfirlere de azap etti. İşte kâfirlerin cezası budur!

27. ALLAH bundan (savaştan) sonra dilediğinin tevbesini kabul eder. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

28. Ey iman edenler! ALLAH'a ortak koşanlar ancak pisliktirler. Onun için bu yıldan sonra Mescid-i Haram'a (Ka'be'ye) yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan korkarsanız, bilin ki, ALLAH dilerse, yakında sizi Kendi lütfuyla zenginleştirir. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Bazı yeni Müslüman olmuş Mekkeliler, putlar ortadan kaldırıldığı için artık kimsenin Ka'be'yi ziyarete gelmeyeceğini ve böylelikle Mekke'nin ıssızlaşacağını ve fakir düşeceklerini zannettiler. Ayet bunun üzerine indi. ALLAH kullarını dilediği zaman sınar. Dininin emirlerini yerine getirmek ya da paraya ve dünyaya sahip olmak arasında bırakır. Kaybedenler sonuçta hem dininden, hem dünyasından olur. Kazananlar ise her ikisini de kazanır.

ALLAH'ın bizi daima rızası üzerinde tutmasını dileriz.

29. Kendilerine Kitap verilenlerden; ALLAH'a ve ahiret gününe iman etmeyenlerle, ALLAH'ın ve Rasûlü'nün haram kıldığını haram saymayanlarla ve hak dini, din olarak benimsemeyenlerle, zelil bir halde kendi elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.

Cihad, gayr-ı Müslimleri zorla Müslüman yapmak için değil, İslam'a karşı çıkan, düşmanlık eden bir güç bırakmamak için yapılır.

30. yahudiler: "Üzeyir, ALLAH'ın oğludur!" dediler. hristiyanlar da: "(İsa) Mesih, ALLAH'ın oğludur!" dediler. Bu, onların ağızlarında geveledikleri sözlerdir. Bu sözlerini önceki kâfirlerin sözlerine benzetirler. ALLAH onları kahretsin! Nasıl da (haktan batıla) döndürülüyorlar.

31. ALLAH'ı bırakarak; hahamlarını, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Oysa onlara ancak tek ilaha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka ilah yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır.

Bu ayet "Rab" kavramının çok ilginç ve önemli bir boyutuna dikkat çekmektedir: Efendimiz, yeni Müslüman olmuş, Adiy bin Hatim'in yanında bu ayeti okur. Adiy, zihninde oluşan bir sorunu Efendimize arzeder: "Ey ALLAH'ın Rasûlü!" der, "Daha düne kadar

ben de bir hristiyandım ve hiçbir hristiyan, rahipleri Rab olarak kabul etmez, onların önünde secdeye kapanmaz." Efendimiz, verdiği cevapta "Rab" kavramının sınırlarının nereye kadar uzandığını göstermiş olur: "Dikkat edin! yahudi ve hristiyanlar, din adamlarına tapmıyorlardı. Fakat onlar, hahamlar ve papazlar kendilerine bir şeyi helal kılınca, onu helal sayıyorlardı. Bir şeyi haram kılınca da onu haram sayıyorlardı." (Tirmizi) Efendimiz'in ayete getirdiği açıklamadan anlıyoruz ki, bir insanın söylediğine kayıtsız şartsız itaat edip, pratikte onu Kur'an ve Sünnet'in de üzerinde olan bir otorite olarak kabul etmek, onu "Rab" olarak kabul etmektir.

32. Ağızlarıyla ALLAH'ın nurunu söndürmek isterler. Oysa kâfirler hoşlanmasa da ALLAH, mutlaka nurunu tamamlamak ister.

"ALLAH'ın nuru" İslam ve Kur'an'dır.

33. O, Kendisine ortak koşanlar hoşlanmasalar bile, dinini bütün dinlere üstün kılmak üzere, hidayet ve hak din ile Rasûlü'nü gönderendir.

Kur'an müfessirlerinin çoğunluğunun görüşüne göre, "İslam'ın bütün dinlere üstün kılınması" Hz. Mehdi ve Hz. Mesih döneminde ve onların eliyle olacaktır. Dünyada yine kâfirler de yaşamaya devam etmekle beraber, İslam, maddi ve manevi olarak üstün ve hâkim güç haline gelecektir. Efendimiz (O'na Binler Selam) bu konuda: "Muhakkak ki İslam, gece ve gündüzün ulaştığı her yere ulaşacaktır. Bütün köylere, kasabalara ve şehirlere girecektir. Ve insanlar, bu din eliyle ya aziz kılınacaklar (yani Müslüman olacaklar) ya da zelil bırakılacaklardır (yani, İslam'ı tanımış olmalarına rağmen küfürde devam edecekler)." (Müsned) buyurmuştur.

34. Ey iman edenler! Hahamlardan ve rahiplerden birçoğu haksız yere insanların mallarını yerler. Ve (insanları) ALLAH yolundan uzaklaştırırlar. Altın ve gümüşü yığıp da onları ALLAH yolunda harcamayanlar var ya, işte onlara acı bir azabı müjdele!

Ayetin altın ve gümüş biriktirenleri kınaması üzerine, sahabiler, Efendimiz'e: "Hakkımızda en hayırlı olan nedir ki, biz de onu edinelim?" dediler. Efendimiz'in cevabı şu oldu: "Zikreden bir dil, şükreden bir kalp ve kocasının dinine yardımcı olan Mü'min bir kadın." (Tirmizi)

35. Bunlar, o gün cehennem ateşinde kızdırılıp, biriktirenlerin alınları, böğürleri ve sırtları dağlanır. "İşte nefisleriniz için yığdıklarınız, yığdıklarınızı tadın!" (denilir).

Bu ayette, farz zekât borçlarını ödemeyenler de tehdit edilmekte, vermeye kıyamadıkları paralarının ahirette ateş koru haline dönüştürüleceği ve onlarla vücutlarının dağlanacağı anlatılmaktadır. Bu vesileyle biz de zekâtta cimrilik etme haramının, ahirete ne şekilde yansıyacağını öğrenmiş oluyoruz.

36. Doğrusu, ALLAH'ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki kesin hükmünde, ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylardır. İşte doğru hesap budur. O aylarda (ALLAH'ın koyduğu yasağı çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin. ALLAH'a ortak koşanların sizinle topyekün savaştığı gibi, siz de onlarla topyekün savaşın. ALLAH'ın Kendisine saygı duyanlarla (muttakilerle) beraber olduğunu da bilin!

37. (Haram ayları) ertelemek, sadece kâfirlikte ileri gitmektir. Çünkü onunla kâfir olanlar saptırılır. ALLAH'ın haram kıldığının sayısını bozmak ve O'nun haram kıldığını helal kılmak için (haram ayını) bir yıl helal sayarlar, bir yıl da haram sayarlar. (Böylece) Onların kötü işleri kendilerine güzel gösterildi. ALLAH kâfirler güruhunu hidayete erdirmez.

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki: "ALLAH yolunda savaşa çıkın!" denildiği zaman, yere çakılıp kaldınız? Ahireti bırakıp dünya hayatına mı razı oldunuz? Dünya hayatının zevkleri ahiretin yanında çok azdır.

Buradaki uyarının sahabilerin bütününü kapsadığı düşünülmemelidir. Tam aksine eleştirilenler, ashap içerisinde küçük bir gruptu. Sadece 3 kişi... Fakat Efendimiz, bir hadisinde ileride "cihad tembelliği"nin ümmetine hâkim olacağını da haber vermiştir: "Sizler, sığırın kuyruğuna takılıp, tarıma razı olur ve cihadı terkederseniz, o zaman ALLAH size, bir zillet musallat eder. Tekrar dininize dönünceye kadar da o zillet üzerinizden kalkmaz." (Ebu Davud) Hadiste dikkat çeken nokta ise şudur ki, cihadı terk etmek, dini terk etmek gibi ifade ediliyor.

39. Eğer topyekün seferber olmazsanız, O size acıklı bir şekilde azap eder. Ve yerinize sizden başka bir millet getirir. Ve O'na hiçbir zarar veremezsiniz. ALLAH, her şeye gücü yetendir.

40. Siz ona (Hz. Muhammed'e) yardım etmeseniz de, ALLAH, ona yardım etti. Hani kâfirler onu (yurdundan) çıkardıklarında, mağaradaki iki kişiden biri olarak arkadaşına: "Üzülme! ALLAH bizimle beraberdir!" diyordu. Bunun üzerine ALLAH ona (Hz. Ebubekir'e) sekinetini (güven ve huzur duygusu) indirdi. Onu da (Hz. Muhammed)

sizin göremeyeceğiniz bir ordu ile destekledi. Ve kâfirlerin davasını alçalttı. Yüce olan, ancak ALLAH'ın dinidir. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

41. Gerek hafif, gerekse ağır olarak hep birlikte savaşa çıkın! Mallarınızla ve canlarınızla ALLAH yolunda cihat edin! Eğer anlıyorsanız, bu sizin için daha hayırlıdır.

Efendimiz: "İnsanların en üstünü, canıyla ve malıyla cihad eden Mü'min'dir." (Buhari, Müslim) buyurmuştur. Ayet, Mü'minlere, savaşı içlerinden sadece bir kısmına ait bir sorumlulukmuş gibi algılamamalarını emrediyor ve belki de insanlık tarihinde ilk defa "topyekün savaş" kavramını dile getirmiş oluyor.

"Gerek hafif, gerekse ağır" zengin ya da fakir, süvari ya da piyade...

42. (Onları çağırdığın şey) Yakın bir dünya menfaati ve orta bir yolculuk olsaydı (o münafıklar), mutlaka sana uyarlardı. Fakat güçlükle aşılabilecek mesafe onlara uzak geldi. Bir de: "Gücümüz yetseydi, sizinle beraber çıkardık." diye, kendilerini perişan edercesine, ALLAH'a yemin edecekler. ALLAH onların yalancı olduklarını biliyor.

Ayet, Tebük Savaşı'na katılmayan münafıklardan söz etmektedir.

43. ALLAH seni affetsin! Doğru söyleyenler sana iyice belli olup, yalan söyleyenleri de ortaya çıkarmadan önce niçin olanlara izin verdin?

ALLAH'ın Efendimiz'e olan sevgisini gösteren ilginç bir örnek. Önce affettiğini bildiriyor, sonra da ikaz ediyor. İslam'ın ikinci nesli olan Tabiinin önde gelen ALLAH dostlarından Ebu Süfyan bin Uyeyne bu hitap için: "Şu lütuf ve ihsana bakın! Affedilen belirtilmeden, af belirtiliyor!" demiştir.

44. ALLAH'a ve ahiret gününe iman edenler; mallarıyla ve canlarıyla cihat etmek(ten kaçınmak) için senden izin istemezler. ALLAH, Kendisine saygı duyanları (muttakiler) bilir.

45. Senden ancak, ALLAH'a ve ahiret gününe inanmayanlar, kalpleri kuşkuya düşmüş ve şüpheleri içinde bocalayıp duranlar izin isterler.

46. Eğer (cihada) çıkmak isteselerdi onun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat ALLAH onların davranışlarını çirkin gördü ve onları alıkoydu. Kendilerine: "Oturanlarla (kadınlar, çocuklar) beraber siz de oturun!" denildi.

47. Eğer sizin içinizde (cihada) çıkmış olsalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı. Sizi birbirinize düşürmek için aranızda koşuşurlardı. İçinizde onlara kulak

verecekler de vardır. ALLAH, zalimleri bilir.

48. Gerçekten onlar önceden de (Uhud'da) fitne çıkarmak istediler ve sana nice işler çevirdiler. Sonunda hak geldi ve onlar istemedikleri halde ALLAH'ın emri yerini buldu.

49. Onlardan bazıları: "Bana (cihada katılmamak için) izin ver. Beni fitneye düşürme." der. Bilesiniz ki, onlar zaten fitneye düşmüşlerdir. Cehennem de kâfirleri kuşatacaktır.

50. Sana bir iyilik gelirse onlar üzülürler. Ve eğer sana bir kötülük gelse: "İyi ki, biz daha önce tedbirimizi almışız!" derler. Ve böbürlenerek dönüp, giderler.

51. De ki: "ALLAH bizim hakkımızda ne takdir etmiş, ne yazmışsa başımıza ancak o gelir. Bizim sahibimiz O'dur. Mü'minler ancak ALLAH'a dayansınlar."

52. De ki: "Siz, bizim için ancak iki iyilikten birini beklemektesiniz. Biz ise, ALLAH'ın ya Kendi katından ya da bizim ellerimizle size bir azap vermesini bekliyoruz. Bekleyin, biz de sizinle beraber beklemekteyiz."

53. De ki: "İster gönüllü verin, ister gönülsüz. Sizden (infak) asla kabul olunmayacaktır. Çünkü siz yoldan çıkan bir topluluk oldunuz."

54. Onların harcamalarının kabul edilmesini engelleyen, ALLAH'ı ve Rasûlü'nü inkâr etmeleri, namaza ancak üşene üşene gelmeleri ve istemeyerek harcamalarından başka bir şey değildir.

Namaz karşısında sürekli tembellik, bir nifak belirtisidir, dikkat!

55. Onların ne malları, ne de çocukları seni imrendirmesin! ALLAH bunlarla dünya hayatında onlara azap etmeyi ve canlarının da kâfir olarak çıkmasını ister.

"onların çocukları" Kur'an'da, mallarla beraber, dünya hayatının maddi dayanaklarından biri olarak sürekli tekrar edilen "çocuklar" terimini sadece, kişinin kendi evlatlarıyla sınırlı görmemek gerekir. Bu, günümüzde insanın sosyal çevresi, saygınlığı ve toplumsal desteği olarak anlaşılmalıdır. Nitekim ayetin indiği dönem ve kültürde de "çocuklar" babanın toplum içindeki temel güç potansiyelini oluşturuyordu. Ve bilhassa erkek olanları... O denli değerli olmaları da bu yüzdendi. Ayrıca, bir ALLAH kanununu daha görüyoruz ki, münafıklar bu dünyada ki cezalarını kendi çocukları (ya da toplumsal çevreleri) ve malları vasıtasıyla bulurlar. Diğer bir deyimle, münafık olmalarına neden olan şeyler, başlarına bela olur.

56. Mutlaka sizden olduklarına ALLAH'a yemin ediyorlar. Aslında onlar sizden değildirler. Fakat onlar

korkak bir topluluktur.

57. Eğer sığınacak bir yer ya da (barınabilecekleri) mağaralar ya da sokulacak bir delik bulsalardı, hemen oraya doğru koşuşurlardı.

58. Onların bazıları da sadakalar hakkında sana dil uzatırlar. Onlardan kendilerine verilse, hoşlanırlar. Verilmeyince de hemen kızıp, öfkelenirler.

59. Keşke onlar, ALLAH'ın ve Rasûlü'nün kendilerine verdiğine razı olup: "ALLAH bize yeter, yakında ALLAH bize lütfundan yine verir, Rasûlü de. Biz sadece ALLAH'ın rızasını isteyenleriz!" deselerdi.

"Biz sadece ALLAH'ın rızasını isteyenleriz" Bu ifade ALLAH katında en üstün niyetin ne cehennem korkusu ve ne de cennet arzusu olmayıp, doğrudan doğruya ALLAH rızası olduğunu göstermektedir.

60. Sadakalar (zekâtlar) ALLAH'tan bir farz olarak; ancak fakirlere, düşkünlere, zekâtı toplayan memurlara, kalpleri İslam'a ısındırılacak olanlara, kölelere, borçlulara, ALLAH yoluna ve yolda kalana mahsustur. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Kur'an'da zekâtı farz kılan ayet, 8 grup insana zekât verilebileceğini söylüyor. "ALLAH yolu" hem maddi, hem de manevi cihadı kapsamına alır. Ve harcama şekli de o yolda gayret gösterenlerin iaşelerinin karşılanması ve o yolun her çeşit gereklerinin giderilmesi şeklinde olur. Yani ALLAH'ın dinini yaymak için yapılan bütün faaliyetler bu başlığa dâhildir. Hatta günümüz şartlarında, zekâtlar öncelikle bu tür faaliyetleri desteklemek için kullanılmalıdır.

61. Onlardan bazıları peygamberi incitirler ve: "O, (her söyleneni dinleyen) bir kulaktır." derler. De ki: "O, sizin için bir hayır kulağıdır. Çünkü O, ALLAH'a inanır, Mü'minlere güvenir. O, iman edenleriniz için bir rahmettir." ALLAH'ın Peygamberi'ni incitenlere acıklı bir azap vardır.

62. Münafıklar, sizin gönlünüzü hoş etmek için size ALLAH adına yemin ederler. Oysa iman etmiş olsalardı, ALLAH'ı ve Rasûlü'nü hoşnut etmeleri daha uygun olurdu.

63. Hala bilmediler mi ki, kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne karşı koyarsa, elbette onun için, içinde sonsuza kadar kalacağı cehennem ateşi vardır. Büyük rezillik budur işte!

64. Münafıklar, kalplerinde gizledikleri küfrü, yüzlerine vuracak bir surenin tepelerine inmesinden çekiniyorlar. De ki: "Siz alay edin bakalım! ALLAH, çekindiğiniz şeyi ortaya çıkaracaktır."

65. Eğer onlara sorarsan: "Biz sadece lafa dalmış, şakalaşıyorduk!" derler. De ki: "ALLAH ile O'nun ayetleriyle ve O'nun Peygamberi ile mi alay ediyordunuz?"

İnsanı küfre sokan bir söz ya da davranış, şaka niyetiyle bile yapılsa küfürdür.

66. Özür dilemeyin artık. İman ettikten sonra inkâr ettiniz. Sizden (tevbe eden) bir grubu affetsek bile, bir gruba azap edeceğiz. Çünkü onlar, suçludurlar.

Aldanıp hata etmiş ve daha sonra hatasına pişman olanlar affedilecektir. Fakat bu suçu bilinçli bir nifak eseri olarak, pişman olmaksızın ömürlerinin sonuna kadar devam ettirenler için af yoktur.

67. Münafık erkekler ve münafık kadınlar birbirlerindendir. Kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyarlar. Ellerini de sıkı tutarlar. Onlar ALLAH'ı unuttular, ALLAH da onları unuttu. Münafıklar... İşte yoldan çıkanlar onlardır.

ALLAH'ın onları unutması, rahmetiyle muamele etmeyeceğini anlatan bir mecazdır. Gerçekte ise, ALLAH "unutma" gibi bir insani kusurdan münezzehtir.

68. ALLAH, münafık erkeklere, münafık kadınlara ve kâfirlere, içinde sonsuza kadar kalacakları cehennem ateşini vaadetmiştir. O, onlara yeter. ALLAH onları lanetlemiştir. Onlara sürekli bir azap vardır.

69. (Siz de) Sizden öncekiler gibisiniz. Onlar kuvvetçe sizden daha güçlü, mal ve evlatça da daha çok idiler. Onlar (dünya malından) paylarına düşenle zevklerine baktılar. İşte sizden öncekiler nasıl öyle nasiplerince yaşamak istedilerse, siz de yine kısmetinizce zevk almak istediniz. Siz de o batağa (batıla) dalanlar gibi daldınız. Onlar, yaptıkları, dünyada da, ahirette de boşa gitmiş kimselerdir. Onlar, hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

Bu ayetin konusu, Efendimiz'in gelecekle ilgili mucizelerinden birini ortaya koyan bir hadisle paraleldir. Şöyle ki: "Canım kudret elinde olan ALLAH'a yemin olsun ki sizler, sizden önce geçen ümmetlerin yolunu karış karış, arşın arşın, kulaç kulaç izleyeceksiniz. Öyle ki, onlar kertenkele deliğine girseler, siz de oraya girmeye kalkışacaksınız." Bu noktada, etrafında bulunan sahabiler sordular: "Ey ALLAH'ın Rasûlü, bunlar yahudi ve hristiyanlar mı?" Efendimiz cevap verdi: "Başka kim olacaktı!" (Buhari)

70. Onlara kendilerinden önceki; Nuh, Ad ve Semud toplumlarının, İbrahim toplumunun, Medyen halkının ve alt üst olan şehirlerin haberi gelmedi mi? Peygamberleri onlara

apaçık mucizeler getirmişti. ALLAH onlara zulmediyor değildi, onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.

71. Mü'min erkekler ve Mü'min kadınlar da birbirlerinin dostlarıdırlar. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı tam olarak kılarlar, zekâtı verirler. ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat ederler. İşte ALLAH onlara rahmet edecektir. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Efendimiz bu konuda: "Bir Mü'min, diğer bir Mü'mine karşı birbirlerine kenetlenmiş bir duvar gibidir (bunu söylerken, parmaklarını birbirine kenetledi)." (Buhari) ve "Mü'minler, birbirlerini kollamada, birbirlerini sevmede ve birbirlerine karşı merhametli olmada tek bir vücut gibidirler. Vücudun organlarından biri hasta olduğunda, diğer organlar da uykusuzluk ve acıda ona ortak olurlar." (Buhari) buyurmuştur.

72. ALLAH, Mü'min erkeklere ve Mü'min kadınlara, içinden nehirler akan ve sürekli kalacakları cennetler ve Adn Cennetlerinde güzel konaklar vaadetmiştir. ALLAH'ın (onlardan) razı olması ise, bunların hepsinden üstündür. Büyük kurtuluş da budur işte!

73. Ey Peygamber! Kâfirlerle ve münafıklarla cihad et! Onlara karşı katı ol! Onların varacakları yer cehennemdir. Orası ne kötü bir varış yeridir.

74. (Senin aleyhindeki o sözleri) Söylemediklerine dair ALLAH'a yemin ederler. Oysa, o küfür sözünü söylediler. Ve Müslüman olduktan sonra kâfir oldular. Başaramadıkları bir şeye (Hz. Muhammed'e suikast) de yeltendiler. Ve sırf ALLAH ve Rasûlü kendi lütuflarından onları zenginleştirdiği için öç almaya kalkıştılar. Eğer tevbe ederlerse kendileri için hayırlı olur. Yüz çevirirlerse, ALLAH onlara dünyada da, ahirette de acıklı bir şekilde azap eder. Ve yeryüzünde onlara ne bir dost, ne de bir yardımcı bulunmaz.

"Başaramadıkları bir şey..." Tebük Savaşı dönüşünde on iki münafığın Efendimiz'e suikast teşebbüsüydü.

75. Onların kimi de: "Eğer ALLAH, lütuf ve kereminden bize verirse, mutlaka zekât ve bağışta bulunacağız ve gerçekten salihlerden olacağız." diye ALLAH'a söz verdiler.

76. ALLAH onlara lütfundan verince de, cimrileştiler ve yüz çevirdiler. Onlar zaten yüzçeviricidirler.

77. ALLAH'a verdikleri sözden döndüklerinden ve yalan söylediklerinden dolayı, ALLAH da Kendisiyle karşılaşacakları güne kadar onların kalbine nifak (iki

yüzlülük) soktu.

78. ALLAH'ın onların sırlarını da, fısıltılarını da bildiğini ve gaybları da çok iyi bildiğini hala bilmediler mi?

79. Zekâtlar ve bağışlar konusunda gönüllü davranan Mü'minlerle alay edenleri ve güçlerinin yettiğinden fazlasını veremeyenleri ayıplayanları, ALLAH maskaraya çevirir. Onlara acıklı bir azap da vardır.

80. Onlar için ister af dile, ister dileme. Onlar için yetmiş kez af dilesen de ALLAH, onları asla affetmeyecektir. Bu, onların ALLAH'ı ve Rasûlü'nü inkâr etmelerindendir. ALLAH, fasıklar güruhunu doğru yola iletmez.

81. ALLAH'ın Rasûlü'nün arkasından gelmeyip cihattan geri kalanlar, oturup kalmalarına sevindiler. ALLAH yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat etmeyi çirkin gördüler ve: "Bu sıcakta sefere çıkmayın!" dediler. De ki: "Cehennem ateşi daha sıcak!" Keşke anlasalardı.

Efendimiz, sahabilere: "Sizin şu gördüğünüz ateş, cehennem ateşinin ancak yetmişte biri sıcaklığındadır." buyurdu. Sahabiler: "Ya Rasûlullah, v'ALLAH'i bu dünya ateşi bile bize yeter." dediler. Bunun üzerine Rasûlullah: "Cehennem ateşi, dünyadaki ateşten altmış dokuz kat daha sıcaktır. Bu altmış dokuz parçanın her birinin ısısı, dünyadaki ateş gibidir." (Buhari) buyurdu.

82. Artık, kazandıkları günahın cezası olarak az gülsünler, çok ağlasınlar.

83. Eğer ALLAH, seni onlardan bir topluluğun yanına döndürür de, (başka bir) savaşa çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: "Benimle beraber asla çıkmayacaksınız. Benimle birlikte bir daha düşmanla da savaşamayacaksınız. Çünkü siz birinci defa (Tebük seferinde) oturmaya razı oldunuz. Öyle ise geri kalanlarla (kadınlar, çocuklar) beraber oturun bakalım!"

84. Ve onlardan ölen hiçbir kimsenin (cenaze) namazını kılma! Kabri başında da durma! Çünkü onlar ALLAH'ı ve Rasûlü'nü inkâr etmişler ve yoldan çıkmış olarak ölmüşlerdir.

85. Onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Bunlarla ALLAH dünyada da onlara azap etmeyi ve canlarının da kâfir olarak çıkmasını istiyor.

86. "ALLAH'a iman edin ve Peygamberiyle birlikte cihat edin." diye bir sure indirildiğinde, onların servet sahibi olanları senden izin istediler ve: "Bırak bizi oturanlarla beraber oturalım!" dediler.

87. Geride kalan kadınlarla birlikte oturmaya razı

oldular. Kalplerine mühür vuruldu. Artık anlayamazlar.

88. Fakat Peygamber ve beraberindeki Mü'minler, mallarıyla ve canlarıyla cihat ettiler. İşte bütün hayırlar onlarındır. Kurtuluşa erenler de yalnız onlardır.

89. ALLAH onlar için, içinden nehirler akan cennetler hazırlamıştır. Sürekli olarak orada kalacaklardır. Büyük kurtuluş, işte budur.

90. Bedevilerden (cihada katılmamak için) mazeret uyduranlar, kendilerine izin verilsin diye geldiler. ALLAH ve Rasûlü'ne (bağlılık iddiasıyla) yalan söyleyenler de oturup kaldılar (ne geldiler, ne de özür dilediler). Onlardan kâfir olanlara, acı bir azap vardır.

91. ALLAH'a ve Rasûlü'ne imanda samimi olmaları şartıyla; zayıflara, hastalara (savaş donanımı için) harcayacak bir şey bulamayanlara, günah yoktur. Çünkü iyilik yapanların aleyhine bir yol (sorumluluk) yoktur. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

92. Kendilerine binek sağlaman için sana geldiklerinde: "Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum." dediğin zaman, harcayacak para bulamadıklarından dolayı, üzüntüden gözlerinden yaşlar akarak geri dönen kimselerin aleyhine de bir sorumluluk yoktur.

93. Sorumluluk ancak zengin oldukları halde senden izin isteyenleredir. Çünkü onlar, geri kalan kadınlarla beraber oturmaya razı oldular. ALLAH da onların kalplerini mühürledi. Artık onlar (başlarına geleceği) bilemezler.

94. Geri dönüp onların yanına geldiğiniz zaman sizden özür dileyecekler. De ki: "Özür dilemeyin! Size asla inanmayız! Çünkü ALLAH sizinle ilgili haberleri bize bildirdi. (Bundan sonra) Yapacaklarınızı ALLAH da görecek, Rasûlü de! Daha sonra ise, görüleni de, görülmeyeni de bilen ALLAH'a döndürüleceksiniz. O, size yaptıklarınızı bildirecektir."

95. Onların yanına döndüğünüzde, onları bırakmanız için, size ALLAH adına yemin edecekler. Onları bırakın! Çünkü onlar, pisliktir. Kazanmış olduklarının cezası olarak, varacakları yer cehennemdir.

96. Kendilerinden razı olasınız diye size yemin edecekler. Fakat siz onlardan razı olsanız bile, ALLAH o yoldan çıkmış güruhtan razı olmaz.

97. Bedeviler, kâfirlik ve münafıklık açısından hem daha beter, hem de ALLAH'ın Rasûlü'ne indirdiği kanunları tanımamaya daha yatkındır. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir

(her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Bedeviler, çölde yaşayan göçebe Araplardır. Ayetin sözünü ettiği olumsuzluklarının nedeni, ruhen kaba ve cahil oluşlarıdır.

98. Bedevilerden öyleleri vardır ki, ALLAH yolunda harcadığını zarar sayar ve sizin başınıza belalar gelmesini bekler. Belalar onların başına gelsin. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

99. Bedevilerden öyleleri de vardır ki, ALLAH'a ve ahiret gününe iman eder. Harcadığını da ALLAH'a (rızasına) yakın dereceler kazanmaya ve Peygamberin dualarını almaya vesile sayar. İyi bilin ki bu durum, onlar için bir yakınlık vesilesidir. ALLAH onları yakında rahmet cennetine yerleştirecektir. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

100. İslam'da birinci dereceyi kazanan Muhacirler ve Ensar ile onlara güzelce uyanlar var ya, ALLAH onlardan, onlar da ALLAH'tan razıdırlar. ALLAH onlar için, içinden nehirler akan cennetler hazırlamıştır. Orada sürekli kalacaklardır. İşte bu büyük kurtuluştur.

Muhacirler: Mekke'den Medine'ye hicret edenlerdir. Ensar: Medineli Mü'minlerdir.

101. Çevrenizdeki bedevilerden münafıklar olduğu gibi, bizzat Medine halkından da münafıklığı huy edinenler vardır. Sen onları bilemezsin. Onları Biz biliriz. Onlara iki defa azap edeceğiz. Sonra da büyük azaba iletileceklerdir.

Birinci azap, dünyada; ikinci azap da kabirdedir. "Sonra da onlar büyük azaba (cehennem) itileceklerdir."

102. Başka bir kısmı da günahlarını itiraf ettiler, iyi amel ile kötü ameli birbirine karıştırdılar. Umulur ki, ALLAH onların tevbesini kabul eder. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

103. Onların mallarından sadaka (zekât, bağış) al ki, bununla kendilerini temizlemiş ve (iyiliklerini) bereketlendirmiş olursun. Onlara dua et! Çünkü senin duan, onlar için bir huzur kaynağıdır. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

104. Bilmediler mi ki, kullarından tevbeyi kabul eden, sadakaları (zekât, bağış) alan ALLAH'tır. ALLAH, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

105. De ki: "Çalışın bakalım! Çalışmanızı; ALLAH da, Peygamberi de, Mü'minler de görecektir. Sonra, görülmeyeni ve görüleni bilen ALLAH'a döndürüleceksiniz. O, size yapmış olduklarınızı haber verecektir."

Efendimiz, insanın ALLAH için yaptığı hiçbir şeyin boşa gitmeyeceği konusunda: "Sizden birisi, kapısı penceresi olmayan bir kayanın içinde amel etmiş olsa bile, ALLAH onun yaptığını olduğu gibi insanlara gösterir." (Müsned) buyuruyor.

106. (Sefere katılmayanlardan) Diğer bir grup da ALLAH'ın takdirine bırakılmıştır. Onlara ya azap eder, ya da tevbelerini kabul eder. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

107. (Mü'minlere) Zarar vermek, (Hakkı) inkâr etmek, Mü'minlerin arasını ayırmak ve daha önce ALLAH ve Rasûlü'ne karşı savaş açanın (Ebu Amir isimli fasık) yolunu gözlemek için mescid yapanlar: "Biz sadece iyilik yapmak istiyorduk." diye yemin ederler. ALLAH da şahittir ki, bunlar yalancıdırlar.

108. Orada asla namaza durma! Hiç şüphe yoktur ki, başlangıçtan itibaren takva (ALLAH'a saygı) üzere kurulan bir mescidde namaz kılman daha hayırlıdır. Orada temizlenmeyi seven kimseler vardır. ALLAH da temizlenenleri sever.

109. Binasını, ALLAH'a karşı gelmekten sakınma ve O'nun rızasını kazanma (takva) temelleri üzerine kuran mı, yoksa binasını yıkılacak bir uçurumun kenarına kurup da onunla birlikte cehennem ateşine yuvarlanan mı daha hayırlıdır? ALLAH, zalimler güruhunu zorla doğru yola iletmez.

110. Yaptıkları o bina, (ölüp de) kalpleri parçalanıncaya dek, yüreklerinde bir kuşku ukdesi olarak kalacaktır. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

111. Şüphesiz ki ALLAH, Mü'minlerden canlarını ve mallarını cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar, ALLAH yolunda savaşırlar. Öldürürler ve öldürülürler. Bu, ALLAH'ın, Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da üstlendiği gerçek bir sözdür. Kim, ALLAH'tan daha çok sözünde durabilir? Öyleyse, yapmış olduğunuz bu alışverişe sevinin! Büyük kurtuluş da budur işte!

Onların mükâfatı ancak ahirettedir ve cennettir. Çünkü yaptıkları fedakârlık, ALLAH katında o kadar değerlidir ki, bu dünyanın bütününü bile alsalar, bu hak ettiklerine oranla çok az kalır. Cihad, maddi ya da manevi, ALLAH'ın sözünü yüceltmek maksadıyla gösterilen bütün gayretleri kapsar. Sadece silahla olması zorunlu değildir. Aynı anlamı vurgulamak üzere Efendimiz de: "Yüce ALLAH'ın senin elinle bir insana hidayet etmesi, senin için üzerine

güneş doğan her şeyden (yani onları sadaka olarak vermekten) daha hayırlıdır." (Buhari) buyurmuştur.

"Şüphesiz ki ALLAH, Mü'minlerden canlarını ve mallarını cennet karşılığında satın almıştır." Aslında ALLAH, Kendi mülkünü yine Kendi mülkü ile değiştirmektedir. Ancak bu değiştirme işlemi, zorunlu olmayıp, kulun rıza ve talebine bağlanmış olduğundan ALLAH, bu sözleşmenin şerefini de kullarına bağışlamaktadır. Çünkü O, Rahmeti sonsuz olandır.

112. Bunlar; tevbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, oruç tutanlar (ya da ALLAH rızası için sefere çıkanlar), rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip, kötülüğe engel olanlar ve ALLAH'ın koyduğu sınırlara uyanlardır. Mü'minleri müjdele!

113. Ne Peygamber, ne de Mü'minler (kâfir olarak ölüp) cehennemlik oldukları belli olduktan sonra, yakın akrabaları da olsa, ALLAH'a ortak koşanlar için af dileyemezler.

Bu ayet, amcası Ebu Talib'in kâfir olarak ölmesinden hemen sonra, Efendimiz'in onun için ALLAH'tan bağışlama dilemesi üzerine inmiştir. Bu tüyler ürpertici bir örnektir. Çünkü, Efendimiz'e duyduğu sevgi ve yaptığı iyilikler, Ebu Talib'in kâfir olarak ölmesine engel olamadığı gibi, böyle bir durumda ALLAH, kendisi için rahmet dilenilmesini bile kabul etmemiştir. Bu örnek üzerinden bir kez daha anlamalıyız ki, akrabalık ve yakınlık gibi şeyler, insanı kurtarmaz. Kurtuluşun tek yolu, insanın doğrudan Rabbiyle kuracağı yakınlık ve O'nun rızası doğrultusunda İslam'ı yaşaması olacaktır.

114. İbrahim'in, babası için af dilemesi ise, sadece ona verdiği sözü yerine getirmesi içindi. Fakat onun ALLAH düşmanı olduğu kendisine belli olunca, onunla bütün ilgisini kesti. Gerçekten İbrahim çok içli ve yumuşak huylu idi.

115. ALLAH bir topluluğu doğru yola ilettikten sonra, o topluluğa kaçınmaları gereken şeyleri açıklamadıkça, onları doğru yoldan saptırmaz. ALLAH, her şeyi bilendir.

116. Göklerin ve yerin hâkimiyeti ALLAH'ındır. Yaşatan ve öldüren O'dur. Sizin ALLAH'tan başka ne bir sahibiniz, ne de bir yardımcınız vardır.

117. Şanına yemin olsun ki, ALLAH, Peygamberi ve o güçlük saatinde (Tebük seferi) ona uyan Muhacirleri ve Ensarı affetti. O zaman içlerinden bir kısmının kalpleri kaymaya yüz tutmuş iken yine de onların tevbesini kabul buyurdu. Çünkü O, Rauf'dur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

118. Ve (Tebük seferinden) geri bırakılan o üç kişinin de tevbesini kabul etti. Bütün genişliğine rağmen, dünya kendilerine dar gelmiş, canları sıkılmış ve ALLAH'tan (azabından) kurtuluşun ancak ALLAH'a sığınmakta olduğunu anlamışlardı. Sonra (eski durumlarına) dönmeleri için, ALLAH onların tevbesini kabul etmişti. Şüphesiz ALLAH, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

119. Ey iman edenler! ALLAH'a karşı saygılı (muttaki) olun ve doğrularla beraber bulunun.

120. Ne Medine halkının, ne de onların çevresinde bulunan bedevi Arapların, ALLAH'ın Rasûlü'nden geri kalmaları ve onun canından önce kendi canlarının kaygısına düşmeleri, onlara yakışmaz. Bu böyledir. Çünkü onların ALLAH yolunda karşılaşacakları hiçbir susuzluk, yorgunluk, açlık, kâfirleri öfkelendirecek bir yeri çiğne(yip zaptet)meleri ve düşmana karşı bir başarı kazanmaları yoktur ki, mutlaka bunlarla kendilerine salih bir amel yazılmış olmasın. ALLAH, muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) mükâfatını zayi etmez.

121. ALLAH'ın onları, yapmakta olduklarının en güzeli ile mükâfatlandırması için, yaptıkları küçük, büyük bütün harcamalar, geçtikleri her vadi mutlaka onların lehine yazılır.

"geçtikleri her vadi" İbn Kesir'e göre: "Bir topluluk, ALLAH yolunda ailesinden uzaklaştığı ölçüde, ALLAH'a yaklaşır."

122. (Bununla beraber) Mü'minlerin hep birlikte savaşa çıkmaları gerekmez. Onların her topluluğundan bir grup, dini öğrenmek ve arkadaşları kendilerine döndüklerinde onları uyarmak (dinlerini öğretmek) için geride kalmalıdır. Umulur ki, sakınırlar.

Ayet, İslam toprakları fiilen kâfir işgali altına girmedikçe, maddi ya da manevi cihadın, ümmetin bütün fertlerine tek tek farz olmadığını anlatmaktadır. Bu durumda cihad, bir farz-ı kifayedir. Yani gerektiği kadar Mü'minin o işi yapıyor olması, geri kalan Mü'minlerden sorumluluğu kaldırır. Fakat yukarıda işaret ettiğimiz gibi cihad bir varolma-yokolma mücadelesi haline dönüşmüşse, tek tek bütün Mü'minlere farz olur.

Ayetin, cihaddan hariç tutulacak çeşitli toplumsal kategoriler içerisinde öncelikle ilim öğrenen/öğretenleri zikretmesi de son derece anlamlıdır. ALLAH'ın ilme ve ilim sahiplerine verdiği değeri

göstermektedir. Fakat bunların da ilimlerini başka bir amaç için değil, sadece geri kalan Mü'min kardeşlerini eğitmek maksadıyla öğrenmeleri gerekmektedir. Ayet, bu noktaya da işaret etmek suretiyle ortaya eksiksiz ve mükemmel bir tablo koymaktadır. Efendimiz bu konuda: "Gerçek şu ki, ilim adamları, peygamberlerin mirasçılarıdırlar. Şüphesiz peygamberler ne bir dinar (altın para), ne bir dirhem (gümüş para) miras bırakmışlardır. Onlar ancak, ilim miras bırakmışlardır. Her kim onu alırsa, hiç şüphesiz çok büyük bir pay almış olur." (Ebu Davud) ve "Şu farz namazı kılıp sonra da insanlara hayrı öğretmek için oturan alimin, gündüzlerini oruçla, gecelerini de namazla geçiren abide üstünlüğü, benim, sizden en aşağı mertebede bulunan kişiye üstünlüğüm gibidir." (Darimi) buyurmuştur.

123. Ey iman edenler! Yakınınızda bulunan kâfirlerle savaşın. Onlar sizde bir katılık bulsunlar. Bilmiş olun ki ALLAH, (günahlardan) korunanlarla (muttakilerle) beraberdir.

Ayette emredilen katılık, kişisel ilişkilerde değil, Müslümanlık onuruna sahip çıkmada ve kâfirleri hoşnut etmek için İslam'dan taviz vermemektedir.

Ayetin son cümlesinden de anlıyoruz ki, ALLAH takvamızdan ötürü bizimle beraberdir.

124. Bir sure indirildiği zaman onlardan bir kısmı der ki: "Bu sure, hangimizin imanını arttırdı?" Ama bu, iman edenlerin imanını arttırır ve onlar sevinip, birbirlerini müjdelerler.

125. Kalplerinde hastalık olanlara gelince, bu, onların pisliklerine pislik katar. Ve onlar kâfir olarak ölürler.

126. Kendilerinin her yıl bir ya da iki defa sınandıklarını görmüyorlar mı? Yine de tevbe etmiyor, öğüt almıyorlar.

127. Bir sure indirildiğinde (kaş göz oynatıp, alay ederek): "Sizi birisi görüyor mu?" diye birbirlerine bakar, sonra da sıvışıp giderler. Anlamaz bir topluluk oldukları için ALLAH onların kalplerini (imandan) çevirmiştir.

128. Şanım hakkı için, size içinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. Çünkü o, size çok düşkün, Mü'minlere de Rauf ve Rahîm'dir (çok şefkatli, çok merhametli).

ALLAH, Efendimiz'i "şefkatli" (Rauf) ve "merhametli" (Rahîm) olarak nitelendiriyor ki, ikisi de aslında ALLAH'ın isimleridir. ALLAH, daha önce hiçbir peygamberini kendi isimleriyle

sıfatlandırmamıştır. Bu durum, Efendimiz'e özel bir iltifattır.

129. (Ey Muhammed!) Eğer yüz çevirirlerse de ki: "ALLAH bana yeter! O'ndan başka ilah yoktur! Ben O'na dayandım! Ve O, yüce Arş'ın sahibidir!"

Efendimiz: "Bir kimse sabah ve akşam (namazlarından sonra) yedişer defa: 'ALLAH bana yeter! O'ndan başka ilah yoktur! Ben O'na dayandım! Ve O, Yüce Arş'ın Sahibidir!' derse, bu sözleri söylerken, ister doğru söylemiş olsun, ister yalan söylemiş olsun, onu kederlendiren her şeye karşı ALLAH ona yeter." (Ebu Davud) buyurmuştur. Bu dua, başı darda kalıp da insanlardan ve sebeplerden tamamen ümidini kesmiş olan Mü'minlerin duasıdır. Özellikle sabah ve akşam namazlarının farzlarının ardından yedişer kez yapılır.

Tevbe Suresi ilk ayetinde, ALLAH, Rasûlü ve kâfirlerden söz ederek başlamıştı. Bu son ayetinde de yine sözü ALLAH, Rasûlü ve kâfirlere getirerek bitirdi.

Hamd, her durumda Arş'ın Sahibi olan ALLAH'a aittir.

10- YUNUS SURESİ

Mekke'de inmiştir. 109 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Râ. İşte bunlar hikmet dolu Kitab'ın ayetleridir.

2. İçlerinden bir insana: "İnsanları uyar ve iman edenleri müjdele! Şüphesiz onlar için Rableri katında bir doğruluk makamı vardır." diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey midir? Kâfirler: "Besbelli ki bu, bir büyücüdür!" dediler.

Tarih boyunca bütün kâfirler, peygamberleri büyücülükle suçlamıştır. Bu suçlama aslında onların peygamberleri onaylamaları anlamına geliyordu. Çünkü peygamberlere "büyücü" demek suretiyle, dolaylı bir biçimde de olsa, onların mucizelerini ve olağanüstü kişiliklerini itiraf ediyorlardı. Fakat doğrudan iman etmek çıkarlarıyla bağdaşmadığı için, o mucizeleri "büyü" olarak isimlendiriyorlardı.

"doğruluk makamı" peygamberlerin şefaat makamıdır.

3. Sizin Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra da Arş'ı üzerinde hükümran olan, her şeyi gereği gibi yöneten ALLAH'tır. O'nun izni olmadan hiç kimse şefaat edemez. İşte O, Rabbiniz ALLAH'tır. O'na kulluk edin. Düşünmüyor musunuz?

"O'nun (ALLAH) izni olmadan hiç kimse şefaat edemez" Ayetin bu ifadesi, bazılarının iddia ettiklerinin aksine, ahirette kulların da şefaat edeceklerini gösteriyor. Çünkü ALLAH'tan başka hiçbir varlığın, hiçbir biçimde şefaat etmesi mümkün olmasaydı, bu ifade yersiz ve gereksiz olurdu. Kur'an, sadece, başkalarının göstereceği şefaatin, ALLAH'ın dilemesine bağlı olduğunu söylüyor ki, zaten bu güne kadar aksini iddia eden hiç kimse olmamıştır. Ayrıca, bu ifade, şu an içinde yaşamakta olduğumuz kâinatta hiç kimsenin, ALLAH'a rağmen bir şey yapamayacağı anlamını da içermektedir.

"her şeyi gereği gibi yöneten" ALLAH, kâinatı yarattıktan sonra başıboş, kendi haline bırakmamıştır. Bir yaprağın, ağacından düşmesine varıncaya kadar her şey, ALLAH'ın yönetimi altındadır. Gerçekte, kâinatta ALLAH'tan başka fail (yapıp-eden) yoktur.

4. Hepinizin dönüşü O'nadır. Bu, ALLAH'ın hak olarak verdiği sözdür. O, önce yaratmaya başlar, sonra iman edip salih amel işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) adaletle

karşılık vermek için tekrar yaratır (haşir). Kâfirlere gelince, inkâr etmekte oldukları gerçeklerden dolayı, onlar için kaynar sudan bir içki ve can yakıcı bir azap vardır.

5. Güneşi ışıklı, ayı da parlak kılan, yılların sayısını ve hesabını bilmeniz için aya konaklar takdir eden O'dur. ALLAH, bunları bir gerçeğe (ve hikmete) göre yaratmıştır. O, bilip anlayacak kimseler için ayetlerini açıklamaktadır.

"Güneşi ışıklı, ayı da parlak..." Kur'an'ın bilimsel mucizelerinden biri... Ayet, güneşin bizzat kendisinin ışık kaynağı olduğunu, ayın ise böyle olmayıp, başka bir yerden (yani güneşten) aldığı ışığı yansıttığını söylüyor.

6. Gece ve gündüzün değişmesinde, ALLAH'ın göklerde ve yerde yarattığı varlıklarda, O'na saygı duyan (müttaki) bir toplum için nice deliller vardır.

7. Bize kavuşmayı ummayan, dünya hayatına razı olup onunla rahat edenler ve Bizim ayetlerimizden gaflet edenler...

8. Kazandıkları günahlardan ötürü onların varacağı yer, ateştir.

9. İman edip salih amel işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) gelince; imanları nedeniyle Rableri onları (varacakları yere) yönlendirir. Naim Cennetlerinde (ayaklarının) altından nehirler akar.

"imanları nedeniyle" Cennet'i kazandıran imandır. Cennetin içindeki nimetleri belirleyen ise salih amellerdir.

10. Onların cennetteki duaları: "Sübhansın ALLAH'ım! (Her türlü noksandan münezzeh ve Yücesin!)" demektir. Birbirleriyle karşılaştıkça söyledikleri: "Selam!"; dualarının sonu da: "Elhamdülillahirabbilalemin! (Hamd, alemlerin Rabbi olan ALLAH'a mahsustur!)" sözleridir.

Ayette geçen hamd ifadesi ilk sure olan Fatiha'nın da besmeleden sonraki ilk ayeti idi. Böylece, ALLAH'a hamd ile başlayan mübarek bir yolculuk, cennette ALLAH'a hamd ile biten bir sona ulaşmış oluyor.

11. Eğer ALLAH insanlara, hayrı çarçabuk istedikleri gibi şerri de acele verseydi, elbette onların ecelleri bitirilmiş olurdu. Fakat Biz, Bize kavuşmayı arzu etmeyenleri bırakırız, azgınlıkları içinde bocalar, dururlar.

Ayet, insanların kızgınlık eseri olarak yaptıkları bedduaların, ALLAH katında ciddiye alınmadığını da ifade etmektedir. Bu durum ALLAH'ın, kullarına, dünyada ihsan ettiği en büyük lütuflarından biridir. Fakat yine de bunu, hiçbir tehlikesi yok zannederek, suistimal

etmek yanlıştır. Bazen, kızgınlıkla da olsa yapılan beddua, duanın kabul anına denk gelebilir. Bu konuda Efendimiz: "Kendinize, çocuklarınıza ve mallarınıza beddua etmeyin. Olur ki, ALLAH'ın istenilen şeyleri verdiği bir ana denk düşersiniz ve sizin de isteğiniz kabul olunur." (Müslim) buyurmuştur.

12. İnsana bir zarar dokunduğu zaman, yanı üzere yatarken ya da otururken ya da ayakta iken Bize yalvarır. Biz onun sıkıntısını giderince, sanki uğradığı dertten dolayı Bize yalvaran kendisi değilmiş gibi, yoluna devam eder. Haddi aşanlara, yaptıkları şeyler işte böyle süslü gösterildi.

"İnsana bir zarar dokunduğu zaman... Bize yalvarır" Efendimiz: "Sıkıntı ve musibet zamanında duasının kabul olunmasını isteyen herkes, bolluk zamanında çokça yalvarıp, yakarsın." (Feyzü'l-Kadir) buyurmuştur. Ayrıca sıkıntı anlarında, doğrudan ALLAH'ın isimlerinin zikriyle meşgul olmak daha isabetlidir. Çünkü ALLAH, Kudsi hadiste: "Her kim, Beni zikretmekten, Benden bir şey istemeye fırsat bulamazsa, Ben ona, Benden isteyenlere verdiğimden daha güzelini veririm." (Tirmizi) buyurmuştur.

13. Celalim hakkı için Biz, Sizden önce birçok nesilleri, peygamberleri kendilerine açık delilller getirdikleri halde, zulmettikleri için helak ettik. Onlar iman edecek değillerdi. İşte Biz günahkârlar güruhunu böyle cezalandırırız.

Mevdudi'ye göre: "Zulüm kavramı, ALLAH'a kul olmanın sınırlarını aşan insanların, işlediği tüm günah biçimlerini kapsamına almaktadır."

14. Sonra da, nasıl davranacağını görmemiz için, onların ardından sizi yeryüzünde halifeler kıldık.

ALLAH'ın, hiçbir şeyi öğrenmek için, bekleyip görmeye ihtiyacı yoktur. Buradaki "görmemiz" ifadesi mecazi anlamdadır. Dünya sınavı sayesinde, insanlar hem kendilerine, hem de birbirlerine gösterilmiş olurlar. Böylece cehenneme gidenlerin itiraz etmeye hakları kalmaz.

15. Bize kavuşmayı beklemeyenler, kendilerine ayetlerimiz açıkça okunduğu zaman: "Bize bundan başka bir Kur'an getir ya da bunu değiştir." dediler. De ki: "Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben, sadece bana vahyolunana uyarım. Eğer Rabbime karşı gelirsem, büyük bir günün azabından korkarım!"

"Bize bundan başka bir Kur'an getir ya da bunu değiştir" Ayetin bu ifadesi, bazı insanların kendi kafalarına göre bir din ve Kur'an

yapma arayışlarının, sadece bizim yaşadığımız çağa ait bir sapıklık olmayıp, ilk dönemden beri devam edegeldiğini göstermektedir.

16. De ki: "Eğer ALLAH dileseydi, Kur'an'ı size okuyamazdım. Ve ALLAH, onu size hiç bildirmezdi. Ben, bundan önce bir ömür boyu aranızda kalmıştım. (Böyle bir şey yapmadım, hep dürüst oldum). Düşünmüyor musunuz?"

Kur'an'ın Hz. Muhammed tarafından yazıldığı iddialarına, doğrudan Kur'an'ın cevabı... Hz. Muhammed daha önce bir ömür boyu içinizde yaşamıştı ve siz onda, Kur'an gibi bir Arapça edebiyat şaheserini yazabilecek edebi yetenek, bilgi birikimi gördünüz mü?.. Olmadığını kabul edersiniz... Peki, bu yetenek ve birikim bir gecede mi ortaya çıktı?

Ayrıca 40 yıl boyunca dürüstlüğüyle çevresinde nam salmış, gençliğinden itibaren "Emin (güvenilir)" lakabıyla anıla gelmiş biri, bir anda dünyanın en büyük yalancı ve sahtekârlarından birine dönüşebilir mi? 40 yaşına kadar şaka olarak bile yalan söylememiş biri, o yaştan sonra, vefat edinceye kadar 23 sene her gün, yüzlerce kez yalan söyleyerek yaşayabilir mi? Böyle bir durumda hiç yüzü kızarmaz mı? Hiç dili sürçmez mi? Ve bunlar gibi daha yüzlercesi... Hiç birine cevap verilemedi, verilemiyor...

17. ALLAH'a karşı yalan uyduranlardan ya da O'nun ayetlerini yalan sayanlardan daha zalim kim olabilir? Gerçek şu ki, suçlular kurtuluşa eremezler.

18. ALLAH'ı bırakıp, kendilerine ne zarar, ne de yarar veremeyen şeylere tapıyorlar ve: "Bunlar ALLAH katında bizim şefaatçilerimizdir." diyorlar. De ki: "Siz ALLAH'a, göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz?" O, onların koştukları ortaklardan uzak ve yücedir.

19. İnsanlar bir tek topluluktu (ümmet). Sonradan (tevhid konusunda) ayrılığa düştüler. Eğer (azabın ertelenmesine dair) Rabbinden bir söz (ezeli bir takdir, karar) geçmemiş olsaydı, ayrılığa düştükleri konuda hemen aralarında hüküm verilirdi.

İnsanların bir tek topluluk oluşları, Hz. Nuh'a kadardı. Sonra hem maddi, hem de manevi anlamda ayrıldılar, parçalandılar.

20. Diyorlar ki: "Ona, Rabbinden bir mucize indirilseydi ya!" De ki: "Gayb, ancak ALLAH'ındır. Bekleyin! Ben de sizinle beraber bekliyorum."

Efendimiz, peygamberlik hayatı boyunca binin üzerinde mucize

göstermiş olmasına rağmen, ayetin kastettiği, kâfirlerin keyiflerine bağlı olarak ve onların çıkarlarına uygun düşen mucizeler gösterilmesi talebidir. Böyle bir şey, tabii ki ALLAH'ın şanına uygun olmazdı.

21. Kendilerine dokunan bir sıkıntıdan sonra, insanlara bir rahmet tattırdığımız zaman bir de bakarsın ki, onlar, ayetlerimiz hakkında bir tuzak düşünüyorlar. De ki: "ALLAH'ın tuzağı daha çabuktur." Elçilerimiz, sizin kurduğunuz tuzakları mutlaka yazıyorlar.

22. Sizi karada ve denizde yürüten O'dur. Hatta sizi gemilerde bulunduğunuz, o gemiler de içindekileri tatlı bir rüzgârla alıp götürdüğü ve (yolcular) bununla neşelendikleri zaman, o gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar, her yerden onlara dalgalar hücum eder ve onlar çepeçevre kuşatıldıklarını anlarlar da bütün niyaz ve ibadetlerini yalnız ALLAH'a yönelterek: "Andolsun, eğer bizi bundan kurtarırsan, mutlaka şükredenlerden olacağız!" diye ALLAH'a yalvarırlar.

Bir adam Hz. Cafer-i Sadık'a: "Yaratıcının varlığının ispatı konusunda bana bir delil göster!" der. Hz. Cafer-i Sadık, adama mesleğini sorar. O da, denizde ticaretle uğraştığını söyler. Bunun üzerine Hz. Cafer-i Sadık, adama hiç deniz kazası geçirip geçirmediğini sorar. Deniz tüccarı, geçirdiğini söyleyince de kendisinden o kazayı anlatmasını ister. Deniz tüccarı da anlatır: "Denizde gidiyorduk. Fırtınaya yakalandık, derken gemim param parça oldu. Ben de onun tahtalarından birine tutundum." Hz. Cafer-i Sadık, bu noktada adamın sözünü keserek, sorar: "Kalbinde bir yakarma, bir dua hissettin mi?" Deniz tüccarı, kesin bir biçimde: "Evet!" deyince de ekler: "Senin İlah'ın, işte o sırada Kendisine yalvarıp, yakardığın Zat'tır."

23. Fakat ALLAH onları kurtarınca bir de bakarsın ki, yeryüzünde yine haksızlıkla, taşkınlık ediyorlar! Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir. Bununla sadece fani dünya hayatının menfaatini elde edersiniz. Sonunda dönüşünüz yine Bizedir. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber veririz.

24. Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz bir suya benzer. İnsanların ve hayvanların yediği arz bitkisi o su ile karıştı. Sonunda yeryüzü zinetini takıp süslendiği ve halkı da ona (ürününü devşirmeğe) güç yetireceklerini zannettikleri sırada, gece ya da gündüz ona emrimiz gelir de, onu sanki dün yerinde yokmuş gibi, kökünden koparılarak biçilmiş

hale getiririz. İşte, düşünen bir toplum için ayetleri böyle geniş geniş açıklıyoruz.

25. ALLAH, kullarını selâm (esenlik) yurduna (cennet) çağırır ve dilediğini doğru yola iletir.

26. Muhsinlere (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) daha güzel karşılık, bir de fazlası vardır. Onların yüzlerine ne bir kara, ne de bir zillet bulaşır. İşte onlar cennet halkıdır. Ve onlar orada sonsuza kadar kalırlar.

"bir de fazlası" Kur'an'da cennet nimetleri bağlamında sık geçen bu ifade, o nimetlerin ALLAH'tan olmasına, lütfuna ve ALLAH'ın bizzat Kendisini görmeye işaret etmektedir. Dikkatli bakanlar için bu "fazla" bütün o nimetlerin toplamından daha değerlidir. Çünkü ALLAH'ın sevgisini ispat etmektedir. ALLAH'ı görmeye gelince... Bu konuda sözü Efendimiz'e (O'na Binler Selam) bırakıyoruz: "Cennetlikler, cennete girdikten sonra Yüce ALLAH onlara şöyle diyecektir: 'Size bir şey daha artırmamı ister misiniz?' Cennettekiler: 'Yüzlerimizi ak etmedin mi? Bizi cennete koymadın mı? Ve bizi cehennem ateşinden kurtarmadın mı?' derler. Bunun üzerine ALLAH perdeyi kaldırır (her çeşit nicelikten ve nitelikten münezzeh ve akla gelebilecek her çeşit hayalden de sonsuz derecede uzak). O zaman, cennetlikler, Rablerini görmekten daha büyük bir nimetin kendilerine verilmediğini anlarlar (Efendimiz daha sonra bu ayeti okumuştur)." (Müslim)

27. Kötülük yapanlara da (yaptıkları) kötülüğün cezası aynen verilir. Ve onların yüzlerini bir zillet kaplar. Onları ALLAH'tan kurtaracak hiç kimse yoktur. Sanki yüzleri, karanlık geceden parçalara bölünmüştür. İşte onlar da ateş halkıdır. Orada sonsuza kadar kalırlar.

28. Gün gelir onların tümünü bir araya toplarız. Sonra ALLAH'a ortak koşanlara: "Haydi! Siz ve koştuğunuz ortaklar, yerlerinize!" deriz. Artık onların (putlarıyla) aralarını tamamen ayırırız. Koştukları ortaklar: "Siz, bize tapmıyordunuz!" derler.

"Siz, bize tapmıyordunuz" ALLAH'a ortak koşanlar, görünüşte putlarına, gerçekte ise kendi nefislerine, haram arzularına, kapris ve komplekslerine ve sapık bilinçaltlarına tapmaktadır.

29. "Şimdi bizimle sizin aranızda şahit olarak ALLAH yeter. Doğrusu biz, sizin (bize) taptığınızdan habersizdik."

30. Herkes orada geçmişte yaptıklarını görür. Ve gerçek

sahipleri olan ALLAH'a döndürülür. Uydurdukları şeyler, kendilerinden kaybolup, gider.

31. De ki: "Sizi gökten ve yerden kim rızıklandırıyor? Ya da o kulakların ve gözlerin sahibi kimdir? Ölüden diriyi, diriden ölüyü kim çıkarıyor? Kâinatı kim çekip çeviriyor?" Onlar: "ALLAH!" diyecekler. De ki: "Öyleyse O'na karşı gelmekten sakınmıyor musunuz?"

32. İşte O, sizin gerçek Rabbiniz olan ALLAH'tır. Artık haktan sonra sapıklıktan başka ne vardır? O halde nasıl (sapıklığa) döndürülüyorsunuz?

Yani kitle psikolojisi ile davranıp, sizi dinsizliğe döndürmeye çalışan propagandalara nasıl aldanıyorsunuz? Dinsizliği, hiç sorgulayıp, eleştirmeden nasıl kabulleniyorsunuz?

33. Böylece Rabbinin, yoldan çıkanlar için söylediği: "Onlar inanmazlar!" sözü gerçekleşti.

34. De ki: "Sizin (ALLAH'a) koştuğunuz ortaklardan ilk defa yaratacak, sonra da onu ilk şekliyle yeniden yaratacak olan var mı?" De ki: "ALLAH, ilk defa yaratır, sonra onu çevirip yeniden yaratır. Öyleyse nasıl (doğru yoldan) çevriliyorsunuz?"

35. De ki: "Ortak koştuklarınızdan hakka iletecek olan var mı?" De ki: "Hakka, ALLAH iletir. Öyleyse Hakka ileten mi uyulmaya daha layıktır, yoksa tutulup yola götürülmedikçe, kendisi doğru yolu bulamayan mı? Ne oluyor size! Nasıl hüküm veriyorsunuz?"

36. Onların çoğu zandan başka bir şeye uymaz. Oysa zan asla gerçeğin (ilmin) yerini tutmaz. ALLAH, onların yapmakta olduklarını çok iyi bilir.

Ayet, bilgiyi kaynağından öğrenmeyi ve uzmanlığı teşvik etmekte ve zanna dayalı görüşleri de kınamaktadır.

37. Bu Kur'an, ALLAH'tan başkası tarafından uydurulacak bir şey değildir. Ancak o, kendinden öncekileri doğrulayan ve Kitab'ı (ALLAH'ın ilmi, Levh-i Mahfuz) açıklayandır. Onda hiçbir şüphe yoktur. O, alemlerin Rabbindendir.

38. Yoksa onu (Muhammed) uydurdu mu, diyorlar? De ki: "Eğer (söylediğinizde) tutarlı iseniz, haydi onun benzeri bir sure getirin ve ALLAH'tan başka çağırabildiklerinizi de çağırın!"

39. Tam tersine! Onlar, ilmini kavrayamadıkları ve bildirdikleri henüz başlarına gelmemiş olan bir şeyi yalanladılar. Onlardan öncekiler de böyle yalanlamışlardı. Bak, o zalimlerin sonu nice oldu!

40. Onlardan kimi ona inanır, kimi de inanmaz. Rabbin

bozguncuları en iyi bilendir.

41. Onlar, seni yalanladılarsa de ki: "Benim yaptığım bana, sizin yaptığınız size. Siz, benim yaptığımdan uzaksınız, ben de sizin yaptığınızdan uzağım."

42. Onlardan seni dinleyenler de vardır. Fakat sağırlara sen mi duyuracaksın? Hele akıllarını da kullanmıyorlarsa!

43. Onlardan sana bakanlar da vardır. Fakat körleri sen mi doğru yola ileteceksin? Hele gerçeği görmüyorlarsa!

44. ALLAH insanlara asla zulmetmez. Fakat insanlar kendi kendilerine zulmederler.

45. ALLAH onları bir araya toplayacak... O gün, kendilerine dünyada sadece bir saat kadar bir zaman yaşamışlar gibi gelir. O kadar ki, birbirlerini görünce tanırlar. ALLAH'a kavuşmayı yalan sayıp da doğru yolu tutmamış olanlar, hüsrana düşmüştür.

46. Ya onları uyardığımız azabın bir kısmını sana gösteririz ya da (bundan önce) seni vefat ettiririz. (Fark etmez). Nasıl olsa dönüşleri Bizedir. Sonra ALLAH, onların yapmakta olduklarına da şahittir.

47. Her ümmetin bir peygamberi vardır. Peygamberleri onlara geldiği zaman, aralarında adaletle hükmedilir. Ve onlara asla zulmedilmez.

48. "Eğer doğru söylüyorsanız bizi tehdit (ettiğiniz) azap ne zamandır?" derler.

49. De ki: "Ben kendime bile ALLAH'ın dilediğinden başka ne bir zarar, ne de bir yarar verme gücüne sahip değilim. Her ümmetin bir süresi vardır. Ecelleri geldiği zaman ne bir an geri kalırlar, ne de ileri giderler."

50. De ki: "Söyleyin bana! O'nun azabı size geceleyin ya da gündüzün gelirse! Suçlular bunlardan hangisini acele istiyorlar?"

51. Olan olduktan sonra mı O'na iman edeceksiniz? (Onlara): "Şimdi mi iman ettiniz? Oysa o azabı acele istiyordunuz." (denilir).

Kıyamet kopmaya ya da insan ölmeye başladıktan sonra iman etmenin bir değeri yoktur. Çünkü melekler ve ahiret gibi iman konusu olan şeyler artık açıkça ve çıplak gözle görülür hale gelmiştir.

52. Sonra o zalimlere: "Sonsuz azabı tadın!" denilecek. Siz dünya hayatında neyi hak ettiyseniz, sadece onun karşılığını göreceksiniz.

"sadece onun karşılığını göreceksiniz" Cennet nimetlerinin, Mü'minlerin, bu dünyada gerçekleştirdikleri salih amellerinin karşılığı ve yansıması olması gibi, cehennemin azapları da fasık

ve kâfirlerin, bu dünyada işledikleri haramların karşılığı ve yansımasıdır. O nedenle, kendilerinden başka hiç kimseden şikâyetçi olmaya hakları olmayacaktır.

53. "Sahiden o (azap) gerçek midir?" diye senden soruyorlar. De ki: "Evet! Rabbim hakkı için o gerçektir. Siz (onu) önleyemezsiniz!"

54. (O zaman) Kendisine zulmeden her kişi, yeryüzünde ne varsa, hepsi kendisinin olsaydı (azaptan kurtulmak için) onu fidye verirdi. Ve azabı gördükleri zaman için için yanarlar. Aralarında adaletle hükmedilir. Onlara zulmedilmez.

55. Dikkat edin! Göklerde ve yerde olan her şey, ALLAH'ındır. Yine dikkat edin ki, ALLAH'ın vaadi gerçektir. Fakat insanların çoğu bunu bilmez.

56. O, hem diriltir, hem de öldürür. Ve yalnız O'na döndürüleceksiniz.

57. Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, kalplerdekiler (hastalık) için bir şifa, Mü'minler için bir yol gösterici ve rahmet gelmiştir.

Ayet, Kur'an'ın üç temel niteliğine dikkat çekiyor: 1- Bütün insanlar için bir öğüt... Bu, Kur'an'ın en kapsamlı niteliğidir. 2- Mü'min ya da kâfir, kalbinde manevi bir hastalık bulunanlar için şifa... Bu, Kur'an'ın, Mü'min ya da kâfir, kalbi hasta olan herkesi kapsamına alan niteliğidir. 3- Mü'minler için hidayet ve rahmet olma niteliği...

58. De ki: "Ancak ALLAH'ın lütfu ve rahmetiyle, evet işte bunlarla sevinsinler." Bu biriktirdiklerinizden daha hayırlıdır.

59. De ki: "Söyleyin bana! ALLAH'ın size indirdiği rızkın niçin bir kısmını helal, bir kısmını haram saydınız?" De ki: "ALLAH mı size böyle izin verdi, yoksa siz ALLAH'a iftira mı ediyorsunuz?"

60. ALLAH'a iftira edenler, kıyamet gününü ne zannediyorlar? Gerçekten ALLAH, insanlara karşı lütuf sahibidir. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

61. Ne durumda olursan ol, Kur'an'dan ne okursan oku, siz ne yaparsanız yapın, onu yapmaya giriştiğinizde, Biz mutlaka ona şahit oluruz. Çünkü ne yerde, ne gökte zerre ağırlığınca bir şey Rabbinden gizli kalmaz. Ne bundan küçük, ne de büyük hiçbir şey yoktur ki, hepsi apaçık bir Kitap'ta (Levh-i Mahfuz) olmasın.

62. İyi bilin ki, ALLAH'ın dostlarına korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır.

Efendimiz, ALLAH dostlarının niteliklerine dair: "Onlar öyle insanlardır ki, onları görenler, ALLAH'ı hatırlarlar." (Müsned) buyurmuştur.

Elmalılı'ya göre: "Evliyaullah (ALLAH'ın dostları) ünvanı, ALLAH'a dost olanlar, ALLAH için dost olanlar, ALLAH için birbirlerine destek olanlar gibi anlamlara gelebilir."

63. Onlar, iman edip de takvaya (ALLAH'a saygı sayesinde günahlardan sakınmaya) ermiş olanlardır.

Ayet, bir önceki ayette sözü edilen "ALLAH dostları"nın şu iki özellik sayesinde, o mertebeye ulaştıklarını haber veriyor: İman ve takva...

64. Dünya hayatında da, ahirette de müjde onlara! ALLAH'ın sözleri değişmez. İşte bu, büyük kurtuluştur.

Dünya hayatındaki müjdeler; sadık rüyalar, ölüm sırasında rahmet meleklerinin müjdeleri ve Kur'an ile hadislerde sayılmış olan diğer müjdelerdir. Ahiretteki müjdeler ise, cennet ve ALLAH'ı görme müjdesidir. Aynı zamanda bu ayet, evliyanın kerametinin hak olduğuna da dayanak oluşturmaktadır. Çünkü velilerin kerametleri, "dünya hayatının müjdeleri" kapsamına dâhildir.

65. Onların sözleri seni üzmesin! Çünkü bütün (şeref ve) üstünlük, ALLAH'ındır. O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

66. İyi bilin ki göklerde ve yerde ne varsa, yalnız ALLAH'ındır. ALLAH'tan başkasına tapanlar, gerçekte ortak koştuklarına uymazlar. Onlar sadece zanna uyar. Onlar sadece yalan söyler.

67. ALLAH, içinde sükûnet bulmanız için geceyi, aydınlatıcı olarak da gündüzü yaratandır. Şüphesiz bunda dinleyen bir toplum için ibretler vardır.

68. "ALLAH çocuk edindi!" dediler. Hâşâ! O, bundan münezzehtir (uzak). O'nun (çocuğa) ihtiyacı yoktur. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur. Bu konuda hiçbir deliliniz yok. ALLAH hakkında bilmediğiniz şeyi mi söylüyorsunuz?

69. De ki: "ALLAH hakkında yalan uyduranlar asla kurtuluşa eremezler."

70. Dünyada biraz geçinir, sonra Bize dönerler. Sonra da Biz, inkârlarından dolayı onlara şiddetli bir azabı tattırırız.

71. Onlara Nuh'un haberini oku. O, bir zaman halkına şöyle demişti: "Ey halkım! Benim aranızda bulunmam ve ALLAH'ın ayetlerini hatırlatmam size ağır geldiyse, bilin

ki, ben yalnız ALLAH'a güvenmekteyim. Siz de (ALLAH'a) ortak koştuklarınızla beraber yapacağınız işi kararlaştırın. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Sonra hükmünüzü bana uygulayın. Ve elinizden gelirse, bana hiç fırsat da vermeyin."

72. "Eğer yüz çevirdiyseniz (neden?), ben sizden bir ücret istemedim ki. Benim ücretim ancak ALLAH'a aittir. Bana Müslümanlardan olmam emredilmiştir."

Peygamber olsun ya da olmasın, hidayet önderleri, kendileri için dünyaya ait bir talepte bulunmazlar. Bulunanlar da hidayet önderi olamazlar.

73. Yine de onu yalanladılar. Biz de onu ve gemide onunla beraber bulunanları, kurtardık. Onları halifeler (yeryüzünün egemenleri) kıldık. Ayetlerimizi yalanlayanları da boğduk. Bak işte uyarıl(ıp da yola gelmey)enlerin sonu nice oldu!

74. Sonra onun ardından kendi halklarına birçok peygamberler gönderdik. Onlara mucizeler getirdiler. Fakat o halklar daha önce yalanlamış oldukları şeye bir türlü iman etmiyorlardı. İşte haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz.

75. Sonra onların ardından da Musa ile Harun'u, mucizelerimizle Firavun ve adamlarına gönderdik. Fakat onlar kibirlendiler ve günahkâr bir toplum oldular.

76. Katımızdan onlara hak gelince: "Bu, apaçık bir büyüdür!" dediler.

77. Musa: "Size gelen gerçek için böyle mi diyorsunuz? Büyü müdür bu? Oysa büyücüler kurtuluşa eremezler." dedi.

Büyücülüğü iş edinmiş olanlar, tevbe edip, İslam'ı yaşar hale gelmedikçe cehennemliktir.

78. Onlar dediler ki: "Sen bizi, atalarımızı üzerinde bulduğumuz dinden döndüresin ve ülkenin önderliği ikinizin eline geçsin diye mi geldin? Biz size inanacak değiliz."

79. Firavun: "Bütün bilgili büyücüleri bana getirin!" dedi.

80. Büyücüler gelince Musa onlara: "Atacağınız atın (hünerinizi gösterin)." dedi.

81. Onlar (iplerini ve değneklerini) atınca Musa şöyle dedi: "Sizin yaptığınız büyüdür. ALLAH, onu mutlaka boşa çıkaracaktır. Çünkü ALLAH, bozguncuların işini düzeltmez."

82. "Ve suçlular istemese de ALLAH, sözleriyle gerçeği ortaya çıkaracaktır."

83. Firavun ve adamlarının kendilerine kötülük yapmalarından korkarak, halkından bir grup gençten başka kimse, Musa'ya iman etmedi. Çünkü Firavun o ülkede son derece zorba ve çok aşırı gidenlerdendi.

Her İslami diriliş döneminde, öncülüğü gençler yapar. Hidayet önderlerinin de kendi davetlerini, bu gerçeği göz önünde bulundurarak düzenlemeleri gerekir. Ayete göre gençlerin öncü olmalarının nedeni, onların daha cesur olmasıdır.

84. Musa dedi ki: "Ey halkım! Eğer ALLAH'a inandıysanız ve O'na teslim olduysanız, yalnız O'na güvenin!"

85. Onlar da dediler ki: "ALLAH'a dayandık! Rabbimiz! Bizi o zalimler güruhu için bir deneme konusu kılma!"

Zalim bir ortamda, İslam'a hizmete/cihada başlama duası.

Ve aynı zamanda ayet, duadan önce "ALLAH'a dayandık!" demek suretiyle, dua eden kimsenin, duasının kabul olabilmesi için önce tam bir teslimiyet ve kalp huzuru ile ALLAH'a dayanıp, güvenmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

"deneme konusu". Onların zulüm yapıp, yapmayacakları konusundaki sınavları bizim üzerimizden gerçekleşmesin ve zulme uğramayalım anlamındadır.

86. "Ve bizi rahmetinle o kâfir güruhundan kurtar!"

87. Biz de Musa ve kardeşine: "Halkınız için Mısır'da evler hazırlayın ve evlerinizi namaz kılınacak yerler yapın. Namazı da tam olarak kılın. Mü'minleri müjdele!" diye vahyettik.

Zalim bir ortamda yapılacak hizmet/cihadın başarısının manevi dayanakları... Namaz... Namaz için özel yerler hazırlama... Namazda tadil-i erkâna ve huşûya özel dikkat... Hidayet önderlerinin, kendi cemaatlerinin morallerini yüksek tutmaya çalışması, onları müjdelemesi...

88. Musa dedi ki: "Rabbimiz! Gerçekten, Sen, Firavun'a ve ileri gelenlerine dünya hayatında servet ve nice mallar verdin. Rabbimiz! (İnsanları) Senin yolundan saptırmaları için mi? Rabbimiz! Onların mallarını yok et, kalplerine de şiddetli bir sıkıntı ver ki, acıklı azabı görünceye kadar iman etmesinler."

89. ALLAH da: "İkinizin de duası kabul olunmuştur. Dürüst olmaya devam edin. Sakın o cahillerin yoluna gitmeyin." dedi.

"İkinizin de duası kabul olunmuştur." Hz. Ali, duaların kabulü konusunda şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Ey Müslüman! Yüce ALLAH, hazinelerinin anahtarını senin eline vermiştir. Çünkü sana, dua edip, Kendisinden isteme izni verdi. İstediğin zaman dua ederek, O'nun ihsanının kapılarının açılmasını talep edersin. Rahmet bulutlarını yağdırmasını niyaz edersin. Duanın kabulünün gecikmesi, seni ümitsizliğe düşürmesin. Çünkü mükâfatın daha büyük ve bol olması için geciktirmiş olabilir."

90. Derken, İsrailoğulları'nı denizden geçirdik. Firavun ve askerleri de zulmetmek ve saldırmak için onların arkalarına düştü. Sonunda Firavun boğulmak üzere iken: "İman ettim. İsrailoğulları'nın inandığı ilahtan başka ilah yokmuş. Ben de Müslümanlardanım." dedi.

91. Şimdi mi? Oysa daha önce isyan etmiş, bozgunculardan olmuştun.

Ölüm anındaki iman geçerli değildir. Çünkü insanın gözündeki ve kulağındaki perdeler kalkmaya başlamış, dünya bir yandan silinirken, yavaş yavaş ahirete ait varlıklar görülmeye ve işitilmeye başlanmıştır. Ve bu durumda iman edilmesi gereken şeyler bir inanç konusu olmaktan çıkıp, bir bilgi konusu haline gelmektedir. Artık ahirete iman etmek söz konusu değildir, çünkü artık ahiret bilinen bir şey haline gelmiştir.

92. (Ey Firavun) Senden sonra geleceklere bir ibret olman için bugün senin bedenini kurtaracağız. Doğrusu insanların birçoğu bizim ayetlerimizden gafildirler.

Kur'an'da 14 asır öncesinden haber verildiği gibi, halen tarihsel bir belge olarak bulunan bir ceset, Kahire'deki Mısır Müzesinin Kraliyet Mumyaları bölümünde sergilenmektedir. Büyük bir ihtimalle, sular üzerine kapanıp da boğulduktan sonra, Firavun'un cesedi kıyıya vurmuş ve Kıptiler tarafından mumyalanarak, önceden hazırlanmış olan mezarına götürülmüştür. Firavunun mumyasını bulan arkeolog Sir Grafton E. Smith, mumyanın bandajlarını kaldırdığında cesedi üzerinde bir tuz tabakası bulmuştur ki, bu onun denizde boğulduğunun apaçık bir delilidir.

93. Andolsun ki Biz, İsrailoğulları'nı güzel bir yurda yerleştirdik. Ve onlara temiz nimetlerden rızık verdik. Kendilerine ilim gelinceye kadar ayrılığa düşmediler. Elbette Rabbin, kıyamet günü, onların aralarında ayrılığa düştükleri şeyler hakkında hükmünü verecektir.

94. Eğer sana indirdiğimizden (Hz. Musa'nın kıssaları hakkında) kuşkuda isen, senden önce Kitab'ı (Tevrat)

okuyanlara sor. Andolsun ki, sana Rabbinden hak gelmiştir. Sakın şüphecilerden olma!

95. Ve sakın ALLAH'ın ayetlerini yalanlayanlardan olma. Yoksa hüsrana uğrayanlardan olursun.

Son iki ayette hitap, görünürde Efendimiz'e, gerçekte ise ümmetinedir.

96. Haklarında Rabbinin hükmü kesinleşmiş olanlar, elbette inanmazlar.

97. Onlara bütün mucizeler gelmiş olsa da acı azabı görünceye kadar (iman etmezler).

98. Keşke herhangi bir ülke halkı (azap gelmeden), iman etseydi de, imanları kendilerine fayda verseydi! Yunus'un halkı hariç. Bunlar iman edince, dünya hayatında onlardan rezillik azabını kaldırdık ve onları bir süre daha (dünyada) faydalandırdık.

Hz. Yunus'un halkı kendilerine azap göründüğü sırada tevbe ve iman ettiler ve belki de tarihte ilk olarak, azap fiilen başlamış olmasına rağmen, üzerlerinden kaldırıldı. Çünkü Peygamberleri de küçük bir hata yapmış, ALLAH'tan emir ya da izin gelmediği halde, onların iman etmelerinden ümidini kestiği için kendilerini terk etmişti. Bu durum Yunus halkının lehine oldu.

99. Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi. O halde sen, inanmaları için insanları zorlayacak mısın?

100. ALLAH'ın izni olmadan hiç kimse iman edemez. Ve ALLAH pisliği (küfrü) akıllarını kullanmayanlara verir.

"ALLAH'ın izni olmadıkça" Hiç kimse ve hiçbir sebep, ALLAH'ı hiçbir şey için zorlayamaz. O, mutlak ve sonsuz irade sahibidir. Diğer taraftan, ALLAH, kullarının iman etmelerinden hoşnut olur.

101. De ki: "Göklerde ve yerde neler var bir bakın!" Fakat o ayetler ve uyarılar, inanmayacak bir topluma yarar sağlamaz.

102. Onlar sadece, kendilerinden önce gelip geçenlerin başlarına gelen günler gibisini bekliyorlar, öyle mi? De ki: "O halde bekleyin! Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."

103. Biz, sonra peygamberlerimizi ve iman edenleri kurtarırız. Böylece Mü'minleri kurtarmak üzerimize düşen bir borçtur.

104. De ki: "Ey insanlar! Benim dinimden şüphede iseniz, ben ALLAH'ı bırakıp da, sizin taptıklarınıza tapmam. Ben ancak sizi öldürecek olan ALLAH'a kulluk ederim. Çünkü

bana Mü'minlerden olmam emrolundu."

105. Ve yüzünü hanif (ALLAH'ı bir bilen) olarak dine çevir. Sakın ALLAH'a ortak koşanlardan olma!

106. ALLAH'ı bırakıp da, sana yarar ya da zarar veremeyecek şeylere tapma! Eğer böyle yaparsan, o zaman sen de zalimlerden olursun.

Bu ayette "tapmak"tan kasıt: ALLAH'tan başka bir varlıktan, zarar ya da yarar gelebileceğini düşünmektir. Efendimiz'in seviyesine sahip olan biri, böyle bir düşünceye kapılmakla bile adeta onlara tapmış gibi olacaktı.

107. Eğer ALLAH sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun keremini geri çevirecek de yoktur. O, hayrını kullarından dilediğine verir. Çünkü O Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

108. De ki: "Ey insanlar! Size Rabbinizden hak gelmiştir. Artık kim doğru yola gelirse ancak kendisi için gelir. Sapan da kendi zararına sapar. Ben, sizin üzerinize vekil değilim."

109. Sana vahyolunana uy. ALLAH, hükmünü verinceye kadar sabret. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.

Maddi ya da manevi herhangi bir sıkıntı ile sınanmakta olan Mü'minlere net bir yol haritası: İslam'ı yaşamaya ve ALLAH'ın sözünün yücelmesi için gayret göstermeye devam et ve sabret! Efendimiz de bu konuda: "İnsanlar içinde en ağır sıkıntıları çekenler peygamberler, sonra derece derece diğer insanlardır." (Fethü'l-Kebir) buyurmuştur.

11- HUD SURESİ

Mekke'de inmiştir. 123 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Râ. (Bu) Bir Kitap'tır ki, Hakîm ve Habîr olan ALLAH tarafından ayetleri sağlamlaştırılmış ve güzelce açıklanmıştır (hikmeti sonsuz, her şeyden haberdar).

2. Böylece ALLAH'tan başkasına tapmayasınız. Ben de, O'ndan size (gönderilmiş) bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.

3. Ve (bu Kitap) Rabbinizden bağışlanma dilemeniz, sonra da O'na tevbe etmeniz için (indirildi. Eğer bu emrolunanları yaparsanız), ALLAH sizi, tayin edilmiş bir süreye kadar güzel bir şekilde yaşatır, fazlasını yapan herkese de iyiliğinin karşılığını verir. Eğer yüz çevirirseniz, ben sizin başınıza gelecek büyük bir günün azabından korkarım.

"Ve Rabbinizden bağışlanma dileyesiniz, sonra da O'na tevbe edesiniz..." Bağışlanma, geçmişte işlenmiş olan günahların affını talep etmek; tevbe ise bundan sonra günah işlememeye azmetmektir. Ya da başka bir deyimle, ALLAH'tan, günah işleme yeteneklerimizi, hayır ve kulluk yapma yeteneklerine dönüştürmesini dilemektir. Bunlardan sadece biri olduğu zaman, eksik kalacağı için, Kur'an her ikisini birden zikrediyor. Ayrıca, 11. ayetten anlıyoruz ki, bağışlanma, sabredip, salih amel işleme (İslam'ı yaşama) şartına bağlanmıştır.

4. Dönüşünüz ALLAH'adır. O'nun her şeye gücü yeter.

5. Bilin ki onlar, ALLAH'tan gizlenmek için iki büklüm olurlar. Yine iyi bilin ki onlar, örtülerine büründükleri zaman bile (ALLAH onların) içlerinde gizlediklerini ve açığa vurduklarını bilir. Çünkü O, sinelerin özünü bilendir.

6. Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak ALLAH'a aittir. ALLAH, her canlının hayatını geçirdiği yeri de, öleceği yeri de bilir. Bütün bunlar, apaçık bir Kitap'tadır.

Bazı insanlar, bu durumda açlıktan ölümlerin nasıl olabildiğini merak ederler. "Madem ki rızkı ALLAH üstlenmiştir, öyleyse hiç kimsenin rızıksız kalıp da açlıktan ölmemesi gerekir!" derler. ALLAH, yeryüzünün bütününe, bütün canlıları besleyecek miktarda rızık bağışlamış mıdır? Evet, hem de birkaç kat fazlasıyla... Öyleyse sorun ALLAH'a değil, insanlara aittir. O fazla fazla yeterli olan kaynaklar, insanlar arasında adil bir biçimde dağıtılamıyor da, adına zulüm ve sömürü dediğimiz şekillerde bir suistimal yaşanıyorsa, bu bütünüyle insanlara ait bir suçtur. Nitekim Efendimiz de aynı gerçeğe işaret

ederek: "ALLAH, fakirlerin rızkını, zenginlerin malında yaratmıştır. Fakirlerin aç ve çıplak kalmaları, zenginlerin ihmalinden dolayıdır. Bu yüzden ALLAH, kıyamet gününde onları zor bir sınavdan geçirecek ve acıklı bir azapla cezalandıracaktır." (Mecmeu'z-Zevaid) buyurmuştur.

7. Arş'ı su üzerinde iken, hanginizin daha güzel davranacağını ortaya koymak için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. Böyle iken yine sen: "Öldükten sonra elbette diriltileceksiniz." desen, kâfirler derhal (Kur'an'ı kastederek): "Bu, apaçık bir büyüden başka bir şey değildir." derler.

"Arş'ı su üzerinde iken" Kur'an'ın henüz çözülememiş derin sırlarından biri... Muhtemelen astronomi ve kozmolojinin elde edeceği yeni bulgular sayesinde, bu sır da aydınlanmış olacak.

8. Andolsun ki, onların azabını sayılı bir süreye kadar ertelesek: "Onu alıkoyan nedir?" derler. Bilin ki, onlara azap geldiği gün, artık geri çevrilmez. Ve alaya aldıkları şey onları çepeçevre kuşatmış olur.

9. Andolsun ki Biz, katımızdan insana bir nimet tattırıp, sonra bunu ondan çekip alsak, hemen o umutsuzluğa düşer, nankör olur.

10. Fakat başına gelen bir dertten sonra kendisine bir nimet tattırsak: "Kötülükler başımdan gitti!" der. Sevinir, övünür durur.

Çünkü o insan, Nimetleri Verenin değil, nimetlerin kuludur. İnsanların büyük kısmı gibi... Ayrıca, ALLAH'ı hiç hesaba katmaksızın "Kötülükler başımdan gitti!" demesi, o insanın, kötülüklerin başına niçin geldiğini de bilmediğini gösterir. Olayların hikmet/arka-planından habersizdir. Sanki başına tesadüfen bazı olumsuzluklar gelmiş ve sonra yine tesadüfen, rahata ermiştir.

11. Ancak sabredip, salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) böyle değildir. İşte onlara bağış ve büyük bir mükâfat vardır.

Efendimiz: "Mü'minin işine şaşılır. Onun bütün işleri hayırdır ve bu özellik sadece Mü'mine mahsustur. Eğer ona bir ferahlık gelirse; şükreder ve bu onun için hayır olur. Eğer kendisine bir sıkıntı dokunursa; sabreder ve bu da onun için hayır olur." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

12. Belki senin: "Ona bir hazine indirilmeli ya da yanında bir melek gelmeli değil miydi?" demelerinden dolayı göğsün daralır ve sana vahyolunanın bir kısmını

terkedecek olursun. Ama sen, sadece bir uyarıcısın. ALLAH ise her şeye Vekîl'dir (her şeyi koruyan ve yöneten).

13. Yoksa (senin için): "Onu uydurdu." mu diyorlar? De ki: "Öyleyse siz de onun benzeri on uydurulmuş sure getirin. İddianızda samimi iseniz ALLAH'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın."

İ. Hakkı Bursevi: "Şüphesiz ki, bir insanın uydurabildiği şeyi, başkaları da uydurabilir." diyor. Ve en sonunda bu meydan okuma, Kur'an tarafından bir sureye (yani üç ayete) kadar indirilecek fakat hiç kimse ortaya çıkmaya cesaret edemeyecektir. Ve putperest Araplar bu kadar kolay, basit, tehlikesiz bir yolu bırakıp, Kur'an ve İslam davasını engelleyebilmek için ellerine kılıç alıp, canlarını savaş meydanlarına atacaklardır.

14. Eğer size cevap veremezlerse bilin ki, o ancak ALLAH'ın ilmiyle indirilmiştir. Ve O'ndan başka ilah yoktur. Artık siz Müslüman oluyor musunuz?

15. Dünya hayatını ve güzelliklerini isteyenlere, yaptıklarının karşılığını orada tam olarak veririz. Ve onlar orada hiçbir eksikliğe uğratılmazlar.

Elmalılı'ya göre: "Hedefi sadece dünya olanların, çalışma ve gayretlerinin karşılığı bütün değeriyle, hatta fazlasıyla bu dünyada kendilerine verilir. Alacak, verecek kalmaz, hesap kesilir ve iş bitirilir. Bundan, 'onların hepsinin eşit olarak bütün dünya muradları gerçekleştirilir' gibi bir anlam çıkarmamalı, böyle bir yanlışa kapılmamalıdır. Çünkü onlara ödenen muradları ve emelleri değil, amelleridir."

16. İşte onlar, ahirette ateşten başka bir şeyi olmayan kimselerdir. Dünyada yaptıkları heder olmuştur. Bütün yaptıkları boşa gitmiştir.

Ayet, "Edison cennete girecek mi?" gibi saçmalıkları kendilerine dert edinenlere de cevap veriyor. ALLAH rızasını taşımayan hiçbir iş, ahirette karşılık bulamayacaktır.

17. Rabbi katından açık bir delile dayanan ve kendisini O'nun katından bir şahidin izlediği, ayrıca kendisinden önce bir önder ve bir rahmet olarak Musa'nın Kitab'ı (elinde) bulunan kimse, kâfirler gibi midir? İşte bunlar Kur'an'a inanırlar. Hangi topluluk onu inkâr ederse yeri ateştir. O'ndan (Kur'an) hiç şüphen olmasın. Muhakkak o Rabbinden gelen gerçektir. Fakat insanların çoğu inanmazlar.

18. Yalan söyleyerek ALLAH'a iftira edenden daha zalim kim vardır? Onlar, Rablerine sunulurlar, şahitler de: "İşte

Rablerine yalan söyleyenler, bunlardır!" derler. İyi bilin ki, ALLAH'ın laneti zalimlerin üzerinedir.

Ayet, din adına uydurulan bütün yalanları kastediyor.

19. Onlar (insanları) ALLAH'ın yolundan alıkoyarlar ve o yolu eğri göstermek isterler. İşte onlar, ahireti inkâr edenlerdir.

Yani ahirete iman (ALLAH'a imanla birlikte), İslam'ı yaşayabilmek ya da iyi bir ahlaka sahip olabilmek için zorunludur.

20. Onlar yeryüzünde ALLAH'ı aciz bırakamazlar. Ve onları ALLAH'tan (kurtaracak) dostları da yoktur. Onların azabı kat kat olur. Çünkü gerçeği işitmeye tahammül edemezlerdi ve onu görmezlerdi.

21. İşte onlar, kendilerine yazık edenlerdir. Ve uydurdukları şeyler kendilerinden kaybolup gitmiştir.

22. Ahirette en çok kayba uğrayacaklar da onlardır.

23. İman edip de salih amel işleyen (İslam'ı yaşayan) ve Rablerine boyun eğenlere gelince, işte onlar cennet halkıdır. Orada sonsuza kadar kalırlar.

24. Bu iki zümrenin durumu, kör ve sağır ile gören ve duyan kimsenin durumuna benzer. Bunlar bir olur mu hiç? Hala ibret almaz mısınız?

Surenin buraya kadar olan bölümünde, iman ve İslam'ı yaşamakla ilgili konular anlatıldı. Buradan itibaren de somut örneklere geçilerek, teori, pratik ile desteklenmiş oluyor.

25. Celalim hakkı için Biz, Nuh'u halkına gönderdik: "Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım."

26. "ALLAH'tan başkasına tapmayın. Doğrusu ben, sizin için acıklı bir günün azabından korkuyorum." (dedi).

27. Halkından ileri gelen kâfirler dediler ki: "Bize göre sen, sadece bizim gibi bir insansın. Ve sana, bizim basit görüşlü ayak takımımızdan başkasının uyduğunu görmüyoruz. Sizin, bize karşı bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine, sizin yalancı olduğunuzu düşünüyoruz."

Küfrün sınıf ayrımcılığına bir örnek daha... Dolayısıyla İslam'ın tavrının, toplumsal sınıfların her anlamda ve olabildiğince birbirlerine yakınlaştırılması olduğu da anlaşılıyor. Seyyid Kutub'a göre de: "Bu şekildeki tepkinin sebebi, üstünlük duygusunun ileri gelenleri kuşatmış olması ve bundan uzaklaşmanın zorluğu, başkasına itaat ve boyun eğmeyi de gururlarına yediremeyişleriydi. Fakir insanlar için ise bu engeller yoktur, o bakımdan fakir kimse, bu çağrıyı kabul edip itaate girmekte elini çabuk tutar."

28. Nuh dedi ki: "Ey halkım! Eğer ben Rabbimden bir delil üzerinde isem ve O bana Kendi katından bir rahmet vermiş de, bu size gizli kalmışsa buna ne dersiniz? Şimdi siz onu istemezken, biz sizi ona (rahmete) zorla mı sokacağız?"

29. "Ey halkım! Buna karşılık sizden herhangi bir mal istemiyorum. Benim ücretim ancak ALLAH'a aittir. Ben o iman edenleri kovacak da değilim. Elbette onlar Rablerine kavuşacaklar. Fakat ben sizi cahil bir topluluk olarak görüyorum."

İsmail Hakkı Bursevi: "Yüce ALLAH fakirlerin hatırı için Hz. Peygamber'e (O'na Binler Selam) fakirliği münasip gördü. Böylece fakir, Hz. Peygamber'in fakirliğiyle teselli bulacak ve dünyanın, ALLAH katında pek değersiz bir şey olduğu anlaşılacaktır."

30. "Ey halkım! Ben onları kovarsam, ALLAH'a karşı beni kim savunur? Düşünmüyor musunuz?"

31. "Size, ALLAH'ın hazineleri yanımdadır demiyorum. Gaybı da bilmem. Ben bir meleğim de demiyorum. Hor gördüğünüz insanlar için, ALLAH onlara asla bir hayır vermeyecektir, diyemem. Onların içlerinde olanı ALLAH daha iyi bilir. Onları kovduğum takdirde ben gerçekten zalimlerden olurum."

32. Dediler ki: "Ey Nuh! Bizimle mücadele ettin ve mücadelende de çok ileri gittin! Yeter artık! Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi bizi tehdit edip durduğun azabı başımıza getir."

33. Nuh, cevap verdi: "Ancak ALLAH dilerse, onu başınıza getirir. Siz O'nu aciz bırakamazsınız."

34. "ALLAH sizin helakinizi dilemişse, ben size öğüt vermek istesem de yararı olmaz. Rabbiniz O'dur ve siz O'na döndürüleceksiniz."

35. Yoksa: "Onu (Kur'an) uydurdu mu?" diyorlar. " De ki: "Eğer onu uydurduysam, günahı bana aittir. Ama ben sizin işlediğiniz günahlardan uzağım."

Bu ayet, Hz. Nuh kıssasının ortasında bir ara sözüdür. Kıssayı pekiştirmek ve gönüllere yerleştirmek için getirilmiştir.

36. Nuh'a vahyolundu ki: "Artık halkından, daha önce iman etmiş olanlar dışında, hiç kimse iman etmeyecek. Öyleyse onların yaptıklarından dolayı üzülme."

37. "Gözlerimizin önünde ve vahyimiz uyarınca gemiyi yap. Ve o zalimler lehinde Benden hiçbir ricada bulunma. Onlar, mutlaka boğulacaklardır!"

"o zalimler lehinde Benden hiçbir ricada bulunma. Onlar,

mutlaka boğulacaklardır". Suçlu toplumlara indirilecek azap, o toplumdan iman etme yeteneğine sahip bulunan herkes, hidayete ulaşıncaya kadar geciktirilir. Fakat o sınıra ulaşıldıktan sonra bir lahza bile olsa, suçlulara süre tanınmaz. Çünkü aksi takdirde, çürük meyvenin aynı sepetteki sağlamları da çürütmesi gibi, o dejenere tipler, kendi toplumlarında bir fesat unsuru olarak, suçsuz insanları da zehirlemeye başlarlar. Dolayısıyla, zamanı gelmiş bir helak, suçlular için bir ceza, salih ve masumlar için ise bir rahmet ve korunmadır.

38. Nuh, gemiyi yaparken halkının ileri gelenleri, her uğradıklarında onunla alay ediyorlardı. Nuh dedi ki: "Şimdi bizimle alay ediyorsanız, elbet bizim de sizinle alay edeceğimiz bir gün gelir."

"Ey Nuh!" diyorlardı, "Peygamberlik yetmedi de, gemiciliğe mi başladın!" Ayrıca, bulundukları yer o sırada denizden çok içerde idi.

39. "Yakında bileceksiniz: İnsanı rezil eden azap kime geliyor, sürekli azap kimin başına iniyor?"

40. Sonunda emrimiz gelip de tandır kaynayınca: "Her (canlı) cinsten birer çifti ve boğulması kesinleşmiş olanlar dışında, aileni ve iman edenleri gemiye bindir." Zaten onunla beraber iman edenler çok azdı.

Elmalılı'ya göre: "bu geminin yelkenli olmayıp, vapur gibi, ocaklı ve istim gibi feveranlı, yani kaynayıp, fışkıran bir kuvvetle harekete geçtiğini hatırlatan şu cümle çok dikkat çekicidir: 'Sonunda emrimiz gelip de tandır kaynayınca' (ya da Elmalılı mealindeki ifadelerle: 'tennur feveran edince'. 'Tennur', Arapça da 'ocak ve fırın' anlamına gelir. 'Feveran'da, 'kuvvet ve şiddetle kaynamak, fışkırmak' anlamındadır."

41. Nuh: "Haydi! Gemiye binin. Onun yüzüp gitmesi de, durması da ALLAH'ın adıyladır. Gerçekten Rabbim Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)." dedi.

"Onun yüzüp gitmesi de, durması da ALLAH'ın adıyladır". Hz. Nuh, iki ayet aşağıda anlatılacak olan dinsiz oğlunun tam zıddı bir tavır içinde... Sebepleri tamamen aşmış, her şeyi ALLAH'ın takdir ve kudretine bağlıyor...

42. Gemi onları dağlar gibi dalgalar arasından geçirirken Nuh, biraz ötede yalnız duran oğluna: "Evladım! Bizimle beraber bin, kâfirlerle beraber olma!" diye seslendi.

43. Oğlu: "Dağa sığınacağım. O, beni sudan korur." deyince, Nuh: "Bu gün ALLAH'ın azabından, O'nun acıdıkları

dışında, kurtulacak yoktur." dedi. Ve aralarına dalga girdi; o da böylece boğulanlardan oldu.

Hz. Nuh'un oğlunun cevabı, maddeci düşünce biçiminin klasik bir örneğidir. Varlığı ve yaşamı, tamamen maddi nedenlerden ibaret olarak algılayan bir anlayış... Dünyayı sel mi alıyor? Rastlantısal bir doğa olayı! Bu selden kaçıp, canını kurtarmak mı gerekiyor? Yüksek bir daha sığınırım; o beni sudan korur! Kâfir oğlun dilinde dağ, peygamber babanın dilinde ALLAH... Yani görünür nedenler ve ilk, gerçek neden...

Ayrıca, "O'nun acıdıkları dışında kurtulacak yoktur" ifadesinden, Nuh Tufanı'nın, bütün dünya çapında olduğu anlaşılıyor.

44. "Ey yer suyunu yut ve ey gök (suyunu) tut!" denildi. Su çekildi, iş bitirildi. (Gemi de) cudiye oturdu. Ve: "Kahrolsun o zalimler!" denildi.

"Ey yer suyunu yut ve ey gök (suyunu) tut!" Bütün dünyanın çok kısa bir sürede sular altında kalması ve yine bir anda denecek kadar bir sürede o suların çekilmesi, insan gücüne göre muazzam olaylardır. Fakat ALLAH'ın sonsuz kudreti karşısında bunlar, bir hiç sayılır. Ayet, bu olayları bir iki kelimeyle ve çok basit bir işi anlatır gibi tasvir ediyor. Çünkü Kur'an, ALLAH'ın sözüdür. Ve özellikle bu ayetin, bir insan üslubu taşımadığı çok belirgindir.

"(Gemi de) cudiye oturdu" Buradaki cudinin Doğu Anadolu'daki "Cudi" dağı olduğu kesin değildir.

45. Nuh, Rabbine dua edip dedi ki: "Oğlum, benim ailemdendir! Senin sözün elbette haktır. (Sen, ailemin kurtulacağını söylemiştin). Sen, hâkimler hâkimisin."

46. ALLAH: "Ey Nuh! O asla senin ailenden değildir. Çünkü onun yaptığı kötü bir şeydir. Bilmediğin bir şeyi benden isteme. Sana cahillerden olmamanı öğütlerim." buyurdu.

47. Nuh dedi ki: "Rabbim! Bilmediğim bir şeyi Senden istemekten, Sana sığınırım. Beni bağışlamaz ve merhamet etmezsen, hüsrana düşenlerden olurum."

48. "Ey Nuh!" denildi. "Sana ve seninle beraber olan ümmetlere, Bizden bir selam ve bereketler ile (gemiden) in. Ama öyle ümmetler de vardır ki, onları bir süre yaşatacağız, sonra onlara Bizden acı bir azap dokunacaktır!"

49. İşte bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bundan önce onları ne sen biliyordun, ne de halkın. Sabret. Sonuç ALLAH'a saygılı (müttaki) olanlarındır.

50. Âd halkına da kardeşleri Hûd'u gönderdik. Dedi

ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin. Sizin, O'ndan başka ilahınız yoktur. Siz sadece uyduruyorsunuz."

51. "Ey halkım! Peygamberliğime karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim beni yaratana aittir. Hiç düşünmez misiniz?"

52. "Ey halkım! Rabbinizden af dileyin. Sonra O'na tevbe edin ki, üzerinize göğü (yağmuru) bol bol göndersin. Gücünüze güç katsın. Günah işleyerek (ALLAH'tan) yüz çevirmeyin."

Ayet, bir ALLAH kanunundan (Sünnetullah) haber vermektedir: İnsan ne kadar çok tevbe ederse, rızkı da o kadar bol ve bereketli olur. Tabii tevbenin, şartlarına uygun ve ALLAH katında makbul bir tevbe olması şartıyla...

53. Dediler ki: "Ey Hûd! Sen bize açık bir mucize getirmedin. Biz de senin sözünle tanrılarımızı terkedecek ve sana iman edecek değiliz."

54. " 'Seni tanrılarımızdan biri fena çarpmış!' demekten başka bir söz bulamıyoruz." Dedi ki: "Ben ALLAH'ı şahit tutuyorum. Siz de şahit olun ki, ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım."

55. "O'ndan başka (taptıklarınızın hepsinden uzağım). Haydi, hepiniz bana tuzak kurun. Sonra bana hiç göz açtırmayın."

56. "Ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan ALLAH'a dayandım. Hiçbir canlı yoktur ki, ALLAH onun perçeminden tutmuş olmasın. Rabbim elbette doğru bir yol üzerindedir."

57. "Eğer yüz çevirirseniz, şüphesiz benimle gönderileni, size bildirdim. Rabbim sizin yerinize başka bir halk getirebilir. Siz O'na hiçbir zarar veremezsiniz. Doğrusu Rabbim Hafîz'dir (her şeyin koruyucusu)."

58. Emrimiz gelince Hûd'u ve beraberindeki Mü'minleri rahmetimizle kurtardık. Onları ağır bir azaptan kurtardık.

Ayette iki defa "kurtardık" denmesi, Hz. Hud'un Mü'minlerinin hem dünya, hem de ahiret azabından kurtulduklarına işarettir. Ayrıca, ayetin "Mü'minleri rahmetimizle kurtardık" demesi insanların, iman edip, İslam'ı yaşasalar bile, amellerinin onlara kazandırdığı bir hak olarak değil, sadece ALLAH'ın rahmeti sayesinde kurtulabileceklerini vurgulamaktadır. Efendimiz: "Sizden hiçbir kimseyi kendi ameli kurtaramaz." deyince, ashap: "Seni de mi Ey ALLAH'ın Rasûlü?" diye sormuş, o da: "Beni de..." diye cevap vermiştir. (Müslim)

59. İşte Âd (halkı)! Rablerinin ayetlerini inkâr ettiler. O'nun peygamberlerine karşı geldiler. Ve her inatçı zorbanın emrine uydular.

"her inatçı zorbanın emrine uydular" Küfür-zulüm birlikteliğine bir vurgu daha... İslam dışı ve baskıcı olan bütün rejimler aynı zamanda din düşmanıdır da. Örneğin, Nazizm ve Komünizm... Oysa zorbalık içermeyen İslam dışı rejim ve sistemler din düşmanı değildir, sadece dine karşı kayıtsızdır. Örneğin, Demokrasi gibi... Böyle olunca, İslam sadece küfrün değil, her çeşit zorbalık ve baskıcılığın da düşmanı ve alternatifi haline geliyor. Ya da Cevdet Said'in dediği gibi: "Diktatörlük şirktir."

60. Böylece hem bu dünyada, hem de kıyamet gününde lanete uğradılar. Bilin ki, Âd halkı, Rablerini inkâr etti. Yine iyi bilin ki, Hûd'un halkı Âd, ALLAH'ın rahmetinden uzak kılındı.

61. Semûd halkına da kardeşleri Salih'i gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin! Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. O sizi yerden (topraktan) yarattı. Ve sizi orada yaşattı. O'ndan bağışlanma dileyin. Sonra da O'na tevbe edin. Çünkü Rabbim (kullarına) yakındır, Mücîb'dir (duaları kabul eden)."

62. Dediler ki: "Ey Salih! Sen önceleri, içimizde ümit beslenen biriydin. Şimdi atalarımızın taptıklarına tapmaktan, bizi engelliyor musun? Doğrusu bizi davet ettiğin şeyden şüphe ve endişe içindeyiz."

"Ey Salih! Sen önceleri, içimizde ümit beslenen biriydin". Bütün peygamberlerin ortak özelliği, peygamberlik öncesi yaşamlarında toplumlarının gelecek vadeden, seçkin kişileri olmalarıdır. Bu özellikleri servet ya da toplumsal güç gibi maddi niteliklerden ziyade, üstün kişilik ve ahlaklarından kaynaklanır. Örneğin, Mekkeliler, Efendimize, peygamberliği öncesinde Muhammed el-Emin (Güvenilir Muhammed) diyorlardı. Bu durum da bizi, peygamberlerin varisleri demek olan hidayet önderlerinde bulunması gereken önemli bir niteliğe götürür: Onlar baştan itibaren, üstün bir ahlak, seçkin ve karizmatik bir kişilik sahibi olmalıdır.

63. Dedi ki: "Ey halkım! Eğer ben Rabbimden gelen kesin bir kanıta dayanıyorsam ve O bana katından bir rahmet (peygamberlik) vermişse? Bu durumda O'na karşı gelirsem, beni ALLAH'tan kim kurtarır? Siz bana, zararımı arttırmaktan başka bir şey yapamazsınız."

64. "Ey halkım! İşte size bir mucize olarak ALLAH'ın

devesi. Bırakın onu ALLAH'ın mülkünde otlasın. Ona bir kötülük dokundurmayın. Yoksa sizi yakın bir azap yakalar."

65. Fakat onu kesip, devirdiler. Dedi ki: "Yurdunuzda üç gün daha yaşayın." Bu, yalan olmayan bir uyarıydı.

66. Emrimiz gelince Salih'i ve beraberindeki Mü'minleri, Bizden bir rahmet olarak (azaptan) ve o günün zilletinden kurtardık. İşte Rabbin, öyle Kavî, öyle Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

67. Zulmedenleri de o korkunç ses yakaladı. Ve yurtlarında diz üstü çökekaldılar.

68. Sanki orada hiç yaşamamışlardı. İyi bilin ki Semûd, Rabbini inkâr etmişti. Yine iyi bilin ki Semûd, ALLAH'ın rahmetinden kovuldu.

69. Şanım hakkı için, İbrahim'e de elçilerimiz bir müjde ile geldiler. "Selâm!" dediler. O da: "Selâm!" dedi. Hemen kızarmış bir buzağı getirdi.

70. Ellerinin buzağıya uzanmadığını görünce onları yadırgadı ve onlardan korkuya kapıldı. Dediler ki: "Korkma! Biz Lût halkına gönderildik."

71. Ayakta durmakta olan hanımı güldü. Biz de ona İshak'ı müjdeledik. İshak'ın ardından da Yakub'u.

72. "Olacak şey değil!" dedi. "Ben bir kocakarı, bu kocam da ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Doğrusu bu çok şaşılacak bir şey!"

73. Dediler ki: "ALLAH'ın işine mi şaşıyorsun? Ey ev halkı! ALLAH'ın rahmeti ve bereketi sizin üzerinizdedir. Gerçekten O Hamîd'dir, Mecîd'dir (övgüye tek başına layık, sonsuz lütuf ve ihsan sahibi).

74. İbrahim'den korku gidip kendisine sevinç gelince, Lût halkı hakkında Bizimle (elçilerimizle) tartışmaya başladı.

Mü'minler bir korku yaşamışlarsa, arkasından bir de sevinç yaşayacaklar demektir. Bu ilahi kanunlardan biridir. Ya da Bediüzzaman'ın diliyle tekrarlayacak olursak: "Musibet, mükâfatın başlangıcıdır."

75. Çünkü İbrahim çok içli, yumuşak huylu ve kendini ALLAH'a vermiş bir kimseydi.

76. (Elçilerimiz): "Ey İbrahim! Bundan vazgeç. Çünkü Rabbinin emri gelmiştir. Onlara mutlaka geri çevrilmez bir azap geliyor!" (dediler).

"Onlara mutlaka geri çevrilmez bir azap geliyor". Bu ifade, kaderin ikiye ayrıldığını gösterir: Mutlak ve mukayyet...(Kesin,

değişmez ve değişebilir) Lût halkı için takdir edilmiş olan bela, mutlak kadere ait idi. O nedenle, ALLAH'ın Kendisine "Halil" dost kabul ettiği, Hz. İbrahim gibi bir peygamberin duası bile bir şeyi değiştirmiyor. Kaderin bu ikili yapısı her şey için söz konusudur. Fakat biz, hakkımızda neyin mutlak kader, neyin mukayyet kader sınıfına ait olduğunu bilemeyeceğimiz için geleceğimize ait her şey mukayyet kaderin hükmü altındaymış gibi varsayarız. O nedenle de sebepleri yerine getirir, çalışır, tedbir alır ve dua ederiz. Doğru olan ve ALLAH'ın rızasına uygun bulunan da budur. Ama sonuçta daima, ALLAH'ın dediği olur. Çünkü O, kudreti sonsuz, iradesi sınırsız olandır.

77. Elçilerimiz Lût'a gelince, onlar yüzünden kaygılandı, içi daraldı: "Gerçekten, bu çetin bir gündür!" dedi.

"Onlar yüzünden kaygılandı" çünkü onlar azap melekleri olmalarına rağmen, parlak yüzlü delikanlılar şeklinde görünmüşlerdi. Burada bir ALLAH kanunu daha ortaya çıkıyor. Bir insan ya da bir topluluk özellikle zaafları üzerinden sınava tabi tutulur. Böylece o sınav bir ciddiyet ve değer kazanmış olur.

78. Halkı da koşarak ona geldiler. Onlar, daha önce kötü şeyler yapıyorlardı. Lût: "Ey halkım! İşte kızlarım. Onlar sizin için daha temizdir. ALLAH'tan korkun! Konuklarımın içinde beni rezil etmeyin. İçinizde aklı başında bir adam yok mu?" dedi.

Kur'an müfessirlerinin çoğu, Hz. Lût'un: "İşte kızlarım!" derken, halkının genç kızlarını kastettiği, o insanlara, normale dönerek, kızlarla evlenmelerini teklif ettiğini, çünkü her peygamberin, ümmetinin babası hükmünde olduğunu söylemişlerdir.

79. Dediler ki: "Senin kızlarında bizim bir hakkımız olmadığını biliyorsun. Sen ne istediğimizi elbette bilirsin!"

80. Lût: "Keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı ya da sağlam bir kaleye sığınabilseydim." dedi.

Efendimiz, Hz. Lût'un bu sözü hakkında: "Kardeşim Lut'a, ALLAH merhamet etsin. O, zaten çok sağlam bir kaleye sığınmıştı." (Tirmizi) demiştir. Aslında Efendimiz'in bu ifadesinde çok ince bir tariz vardır. Bir peygamber olarak, böyle bir sözün Hz. Lût'a yakışmadığını anlatmak istemiştir.

81. (Melekler) Dediler ki: "Ey Lût! Biz, Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana asla dokunamazlar. Gecenin bir kısmında ailenle beraber yola çık. Hanımın hariç, hiç kimse arkasına bakmasın. Çünkü ötekilerine erişen (azap) ona

da erişecektir. Onlara vadedilen zaman, sabahtır. Sabah da yakın değil mi?"

82. Emrimiz gelince oraların altını üstüne getirdik. Üzerlerine de taş yağdırdık. Balçıktan pişmiş, hazırlanmış, istif edilmiş...

83. Rabbinin katında işaretlenmiş (taşlar). Bu taşlar (şimdiki) zalimlerden de uzak değildir.

Ayet, bir toplum içinde cinsel sapıklık, yaygın olarak yapılıp, normal karşılanmanın da ötesine geçer ve temel cinsel eylem biçimi halini alır, normal cinsel eylemler ise adeta bir suç ve ayıp gibi algılanmaya başlanırsa (çok şükür, günümüzün en yozlaşmış toplumları bile henüz o raddeye gelmemiştir) o toplumun özel cezasının, gökten taş yağması olacağını haber veriyor. Bunun şekli, volkanik bir depremi takip eden bir lav yağmuru (Lût halkına öyle olmuştu) ya da şiddetli bir depremden sonra gelen bir meteor fırtınası şeklinde olabilir.

"Rabbinin katında işaretlenmiş (taşlar)" Pozitivistlerin zannettiği gibi, tesadüfi bir deprem ve yanardağ patlaması değil, ezelde planlanmış, ALLAH'ın iradesinin gereği, bilinçli bir ceza olarak...

Dört mezhep imamına göre de Lût halkının sapıklığını işleyen herkes öldürülür. İster evli, ister bekâr olsun...

84. Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik yapmayın. Ben sizi bolluk içinde görüyorum. Ve gerçekten ben sizi azapla kuşatacak bir günden korkuyorum."

Efendimiz: "Bir halk, ölçü ve tartılarda açıkça eksiklik yapmaya başladı mı mutlaka ALLAH da onlara kıtlık ve pahalılık belası verir." (İbn Mace) buyurmuştur.

Ayet, aynı zamanda şöyle bir ilahi kanundan da haber veriyor: Kişinin başka insanlarla ilişkileri dürüst olmadıkça, ALLAH ile arasındaki kulluk bağının iyi olabilmesi imkânsızdır.

85. "Ey halkım! Ölçüyü ve tartıyı adaletle yapın. İnsanların eşyalarını (ya da haklarını) eksik vermeyin. Ülkede bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

86. "Eğer Mü'min iseniz, ALLAH'ın (helalinden) bıraktığı (kâr) sizin için daha hayırlıdır. Ben, sizin üzerinize bekçi değilim!"

87. Dediler ki: "Ey Şuayb! Babalarımızın taptığını bırakmamızı ya da mallarımızda dilediğimiz gibi

davranmayı terk etmemizi, sana namazın mı emrediyor? Sen, doğrusu aklı başında, yumuşak huylu biriydin."

"sana namazın mı emrediyor!" Tarihin her döneminde, din karşıtlarının namaza karşı özel bir düşmanlıkları vardır. Burada da Medyen önderleri, son derece alaycı ve kindar bir dille Hz. Şuayb'ı eleştirirken, sözü hemen namaza getiriyorlar. Oysa Hz. Şuayb'ın onları günahtan sakınmaya davet etmesi ile namaz arasında doğrudan ve akli bir ilişki yok. Yani o kâfirlerin düşünce biçimlerine göre bu, mantıksız bir soru. Peki, niçin soruyorlar? Nedeni psikolojik... Namaza duydukları özel düşmanlık, ellerinde olmaksızın hemen yüzeye yansıyor. Günümüzün din düşmanları da aynı onlar gibi değil mi?

88. Dedi ki: "Ey halkım! Eğer ben Rabbimden gelen açık bir delile dayanıyorsam ve O kendi katından bana güzel bir rızık (peygamberlik) lütfetmişse? Buna ne dersiniz? Hem ben sizi birtakım şeylerden engelleyerek, kendim onları işlemek istemiyorum ki! Ben sadece gücümün yettiğince düzeltmek istiyorum. Fakat başarmam ancak ALLAH'ın yardımıyladır. Ben, yalnız O'na dayandım ve yalnız O'na yönelirim."

"ben sizi birtakım şeylerden engelleyerek, kendim onları işlemek istemiyorum" ALLAH'ın sözünü yüceltme mücadelesi veren bütün İslam hizmetçilerinin, çok dikkatli olmaları gereken bir nokta; söz ve davranış bütünlüğüdür. İslam adına insanlara anlatılan güzelliklerin, bizzat anlatan kişilerin hayatlarında hayat bulması... Çirkinliklerin ve haramların yapılmaması... Hatta buradaki hassasiyeti sadece farzları yerine getirip, haramlardan uzak durmakla bile sınırlı göremeyiz. Bu iş takva boyutuna taşınmış olmalıdır. Örneğin, insanlara, dünyanın hiçliğini, ahiretin ise her şey olduğunu anlatan insanlar, tamamen helal yollardan kazanılmış olsa bile lüks ve konforlu bir yaşam biçiminden uzak durmalıdır. Aksi takdirde anlattıkları şeyler, dinleyenlerin kalplerinde karşılık bulamayacaktır. İmam Gazali de İhya'da: "ALLAH, Meryemoğlu İsa'ya vahyetti: 'Ey Meryemoğlu! Önce nefsine öğüt ver. Kabul ederse, o zaman insanlara da anlat. Aksi halde Benden utan!' " demiştir.

89. "Ey halkım! Bana karşı gelmeniz sakın sizi Nûh halkının ya da Hûd halkının ya da Salih halkının başlarına gelen gibi bir felakete uğratmasın. Lût halkı sizden uzak değildir."

90. "Rabbinizden af dileyin, sonra O'na tevbe edin.

Şüphesiz Rabbim, Rahîm'dir, Vedûd'dur (rahmeti sonsuz, sevgisi sonsuz).

91. Dediler ki: "Ey Şuayb! Söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz ve içimizde seni cidden aciz görüyoruz. Eğer kabilen olmasaydı, seni taşlardık. Senin, bizim yanımızda hiçbir değerin yoktur."

92. Dedi ki: "Ey halkım! Size göre kabilem ALLAH'tan daha mı değerli ki, ALLAH'a sırt çevirdiniz? Doğrusu Rabbim, yaptıklarınızı (ilmiyle) kuşatmıştır."

Hidayet önderleri ve İslam'a hizmet eden bütün Mü'minler, sebepleri yerine getirme adına, eğer mümkünse toplumsal destek gibi maddi güç unsurlarına da sahip olmalı fakat kalplerini onlara değil, sadece ALLAH'a bağlamalıdır.

93. "Ey halkım! Elinizden geleni yapın. Doğrusu ben de yapacağım. Rezil eden bir azabın kime geleceğini, yalancının kim olduğunu yakında öğreneceksiniz. Bekleyin! Ben de sizinle beraber beklemekteyim."

94. Emrimiz gelince, Şuayb'ı ve beraberindekileri, katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise korkunç bir ses yakaladı. Diyarlarında diz üstü çökekaldılar.

95. Sanki orada hiç yaşamamışlardı. Bilin ki, Semûd halkı ALLAH'ın rahmetinden kovulduğu gibi, Medyen halkı da kovuldu.

96. Celalim hakkı için, Musa'yı da ayetlerimizle ve açık bir delille gönderdik.

97. Firavun'a ve adamlarına... (O insanlar), Firavun'un buyruğuna uydular. Oysa Firavun'un buyruğu, doğruya iletici değildi.

98. (Firavun) Kıyamet günü halkına öncülük eder. Onları cehenneme götürür. Varacakları yer ne kötüdür!

Ayet, ilahi bir kanunu ifade etmektedir: Bu dünyada hayırlarda öncülük edenler, ahirette de cennete gidişte öncülük edecektir. Ve bu dünyada kötülüklerde öncülük edenler de ahirette cehenneme doğru öncülük edecektir. Yani iyi ya da kötü dünyanın her şeyi ahirete yansıyacaktır.

99. Bu dünyada da lanetlenmişlerdir, kıyamet gününde de... Bu ne kötü bir armağandır.

100. Bu sana anlattıklarımız, o diyarların haberlerindendir. Onların kimi hala ayakta... Bir kısmı ise silinip, gitmiştir.

101. Biz onlara zulmetmedik. Asıl onlar kendi kendilerine zulmettiler. Rabbinin emri gelince, ALLAH'ı bırakıp taptıkları tanrılar kendilerine hiçbir yarar

sağlamadı. Sadece zararlarını arttırdı.

102. Rabbin zulmeden diyarları yakalayınca, işte böyle yakalar. Doğrusu O'nun çarpması çok çetindir, çok acıdır.

103. Ahiret azabından korkanlar için, hiç şüphesiz bu olaylarda bir ibret vardır. O, bütün insanların toplanacağı bir gündür. O gün, görülecek bir gündür.

104. Biz, o günü ancak belirli bir süreye kadar erteleriz.

105. O gün gelince, ALLAH'ın izni olmadan hiç kimse konuşamaz. Onlardan kimi bedbahttır, kimi mutlu...

Efendimiz de: "Kıyamet gününde (o günün belli bir bölümünde), peygamberler hariç hiç kimse konuşamayacaktır. O gün, peygamberlerin duaları: 'ALLAH'ım, Sen koru! ALLAH'ım, Sen koru!' olacaktır.' " (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

106. Bedbaht olanlar ateştedir. Azabın dehşetinden sürekli iç çekip, canları çıkasıya feryat ederler.

Müfessirler, onların "iç çekme"lerinin, (kelimenin Arapça anlamından yola çıkarak) merkeplerin derin derin iç çektikten sonraki şiddetli anırtılarını andıracağını söylemişlerdir.

107. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça (sonsuza kadar), onlar o ateşte sürekli kalacaklardır. Çünkü Rabbin, dilediğini yapandır.

Efendimiz'in bildirdiğine göre, cehenneme girecek olan günahkâr Mü'minler, orada sonsuza kadar kalmayacak, bir süre sonra çıkıp, cennete gireceklerdir.

108. Mutlu kılınanlar ise cennettedir. Rabbinin dilediği hariç, gökler ve yer durdukça, orada sürekli kalacaklar. Bu, kesintisiz bir ikramdır.

"Rabbinin dilediği hariç..." İlk anda bu ifade, cehennem gibi cennetten de bir süre sonra çıkılabileceğini gösteriyor. Ayeti bu şekilde anlamak doğru olur. Fakat bu "cennetten çıkarılma" insanlar için bir hüsran ya da ceza değil, tam aksi, cennetten çok daha büyük bir lütuf olacaktır. 9/Tevbe Suresi'nin 72. ayetinde sözü edilen, "cennetin de üstündeki lütuf" kavramı hakkında, ünlü Kur'an müfessiri Fahrüddin Razi, bazı Mü'minlerin, cennetten çıkartılıp, Arş'a ve ancak ALLAH'ın bilebileceği yüksek menzillere yükseltilmeleri anlamını taşıdığını söylemiştir. ALLAH'ın, lütuf ve rahmetinin sonsuzluğuna ve baş döndürücülüğüne bir örnek...

109. Onların (putperestlerin) tapınmalarının boş olduğunda şüphen olmasın. Onlar daha önce atalarının tapındığı gibi tapınıyorlar. Biz, onların nasiplerini de

eksiksiz vereceğiz!

110. Andolsun ki, Biz Musa'ya Kitab'ı (Tevrat) verdik. Onda da ayrılığa düşüldü. Eğer Rabbinin (süre tanıyacağına dair) verilmiş bir sözü olmasaydı, derhal aralarında hüküm verilmiş bulunurdu. (Senin halkın da). Bundan (Kur'an) şüphe içindedirler.

111. Şüphesiz Rabbin, hepsinin yaptıklarının karşılığını, onlara tam olarak verecektir. Çünkü Rabbin, Habîr'dir (her şeyden haberdar).

112. Emrolunduğun gibi dosdoğru ol! Seninle beraber tevbe edenler de... Haddi aşmayın. Çünkü ALLAH Basîr'dir (her şeyi gören).

Bir sahabi, Efendimiz'e: "Ey ALLAH'ın Rasûlü! İslam'a dair bana öyle bir söz söyle ki, onun hakkında senden sonra hiç kimseye soru sormayayım." der. Efendimizin cevabı: "ALLAH'a iman ettim, de; sonra da dosdoğru ol!" (Müslim) olur.

Ebu Ali Cürcani de bu ayet hakkında: "Keramet değil, istikamet peşinde ol. Senden istikamet istendiği halde, nefsin keramet isteğinde çok gayretlidir. En büyük keramet, harikulade şeyler göstermek değil, Yaratanın hizmetinde dosdoğru hareket etmektir." demiştir.

113. Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size ateş dokunur. Sizin ALLAH'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra yardım da göremezsiniz.

"meyletmeyin" yani onların kötülüklerini hoş görüyle karşılamayın... Onlardan yardım istemeyin... Onlara yağcılık yapmayın... Ayetin tüyler ürperten ifadesi "meyletmeyin"dir. Bir de doğrudan zalim olduğunuzu düşünün! ALLAH, onlara meyledenler için bile ateşin garanti olacağını söylüyor...

Ve Efendimiz, bu ayeti okuduktan sonra: "Hud Suresi ve kardeşleri beni ihtiyarlattı." buyurmuştur. Efendimiz'in endişesi kendine değil, ümmetine yöneliktir.

Ayet, aynı zamanda her türlü zulüm karşısında tepki gösterip, tavır almanın Mü'minlere vacip olduğunu söylüyor.

114. Gündüzün iki ucunda ve gecenin gündüze yakın zamanlarında namaz kıl. Çünkü iyilikler, günahları giderir. Bu, ibret alanlara bir öğüttür.

Başta namaz olmak üzere ALLAH'ın rızasını kazandıran hayırların, insana asıl kazandıracağı değer ve üstünlüklerin yanı sıra, o kişinin günahlarını silmek gibi bir işlevleri de vardır. Ve Efendimiz bu konuda: "Kul, büyük günahlardan kaçındığı sürece, beş vakit

namazdan her bir vakit, önceki vakitle kendi arasında işlenen günahları; Cuma namazı, daha önceki Cuma ile kendisi arasında işlenen günahları; Ramazan orucu ise, önceki Ramazan'dan o ana kadar işlenen günahları affettirir." (Müslim) buyurmuştur.

115. Ve sabret! Çünkü ALLAH muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi âdet haline getiren) kazancını zayi etmez.

116. Sizden önceki nesillerin ileri gelenleri, yeryüzünde bozgunculuğa engel olmalı değil miydi? Ancak onlardan, kendilerini kurtardığımız, çok az kişi böyle yaptı. Zalimler ise kendilerine verilen refahın peşine düştüler. Ve hepsi suçlu oldular.

"nesillerin ileri gelenleri, yeryüzünde bozgunculuğa engel" Toplumların manen çürümesi karşısında herkesin sorumluluğu aynı değildir. O toplumların, hangi alanda olursa olsun, tanınmış ve ileri gelen şahsiyetlerinin sorumlulukları daha ağırdır. Çünkü büyük kitleler, göz önünde bulunan az sayıdaki seckinleri takip eder. Bu, toplumsal bir kanundur.

117. Halkı ıslah olmuş kimseler olsaydı, Rabbin o diyarları zulm ile helak edecek değildi.

Elmalılı'ya göre: "Hak etmeden, helak olmaz."

Bir toplumun içinde İslami hizmet yapmaya, o toplumu daha dindar ve erdemli kılmaya çalışan insanlar, o toplumun güvenlik sigortasıdır. ALLAH korusun, onlar da bozulur ya da mağlup duruma düşüp de her gün biraz daha etkisiz hale gelirlerse... O toplumun defterinin de ALLAH tarafından dürülmesi zamanı gelmiş, demektir.

118. Rabbin dileseydi, insanları bir tek ümmet yapardı. (Fakat) Onlar, ayrılığa düşmeye devam edeceklerdir.

119. Ancak Rabbinin merhamet ettikleri hariç. Zaten Rabbin onları bunun için yarattı. Rabbinin: "Andolsun ki, cehennemi tamamen insanlar ve cinlerle dolduracağım!" sözü yerini buldu.

120. Peygamberlerin haberlerinden, senin kalbini sağlamlaştıracak her şeyi, sana anlatıyoruz. Bunda da (Hûd suresi) sana hak ve Mü'minlere bir öğüt ve bir hatırlatma gelmiştir.

121. İman etmeyenlere de ki: "Elinizden geleni yapın. Elbette biz de yapacağız!"

122. "Bekleyin! Biz de bekleyeceğiz!"

123. Göklerin ve yerin gaybı (sırrı) ALLAH'a aittir. Her iş (hükmetmesi için) O'na döndürülür. Öyleyse O'na kulluk et ve O'na dayan! Rabbin yaptıklarından habersiz değildir.

12- YUSUF SURESİ

Mekke'de inmiştir. 111 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Râ. Bunlar, apaçık Kitab'ın ayetleridir.

2. Anlayasınız diye Biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik.

Ayet, İslam'ı anlatanların, anlaşılabilir olmaya önem vermeleri gerektiğini belirtiyor. Bazı hocaların bilgiçlik taslayıp, etraflarını kendilerine hayran bırakmak için özellikle ağdalı, Osmanlıca bir dil kullanmaları, meziyet değil, en hafif deyimiyle, bir gaflettir. Ve dil, amaç değil araçtır. Önemli olan, muhatap bizi en iyi nasıl anlayacaksa, öyle anlatmaktır.

3. Biz, bu Kur'an'ı vahyetmekle sana kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Oysa daha önce senin bundan hiç haberin yoktu.

Bu surenin bir özelliği de, Hz. Yusuf kıssasının tamamının bu surede anlatılıyor olmasıdır. Kur'an başka bir yerde Hz. Yusuf'tan söz etmez. Ve Kur'an'da yer alan onlarca peygamber kıssası arasında bu kıssa (sure) için "kıssaların en güzeli" denmiştir.

4. Bir zamanlar Yusuf babasına demişti ki: "Babacığım! Gerçekten ben rüyamda on bir yıldızla, güneşi ve ayı gördüm. Onları bana secde ederlerken gördüm!"

Bu secde de meleklerin Hz. Adem'e secdeleri türünden, bir saygı ifadesi idi. Ve bu ayette, güneş sisteminin 11 ya da 12 gezegen ihtiva ettiğine dair bir işaret vardır.

5. Babası da: "Yavrucuğum! Rüyanı sakın kardeşlerine anlatma! Sonra sana bir tuzak kurarlar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır." dedi.

Peygamber bakışının derinliğine bir örnek: Hz. Yakup, tehlikenin, kıskançlık damarının etkisiyle, Hz. Yusuf'un kardeşlerinden geleceğini anlamasına rağmen, hemen arka-plandaki sebebi zikrediyor: "şeytan insanın apaçık düşmanıdır" diyor. Aynı zamanda derin bir baba şefkati de kendisini hissettirmektedir. Bu noktada, "gerçek sebep ALLAH değil midir?" diye, sorulabilir. Aslında öyledir ama Hz. Yakup, peygamber terbiyesinin sonucu olarak, kötülükleri ALLAH'a değil de, o iş için kendi iradesiyle zaten devreye girmiş bulunan şeytana dayandırıyor. Ve bu üslubuyla, bize de ince bir edep dersi veriyor.

6. İşte böylece Rabbin seni seçecek, sana olayların

yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrahim ve İshak'a nimetini tamamladığı gibi sana ve Yakub soyuna nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Anlaşılıyor ki, rüya tabiri ilmi Hz. Yakub'da da var. "nimetin tamamlanması" ise, insanın bir Mü'min olarak bu dünyadan ayrılmasıdır.

"sana olayların yorumunu öğretecek" Sadece rüyaların değil somut olayların da... Bu ifadede, ilerdeki ayetlerde ayrıntılı bir biçimde göreceğimiz, Hz. Yusuf'un başarılı politika ve ekonomi yönetimine de bir işaret vardır.

7. Şanım hakkı için, Yusuf ve kardeşlerinde, soranlar için ibretler vardır.

8. Dediler ki: "Yusuf ile (öz) kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Oysa biz kalabalık bir topluluğuz. Babamız açık bir yanlışlık içindedir."

Yusuf ile Bünyamin aynı anneden, diğer kardeşler ise başka bir annedendi. Yusuf'un kardeşlerinin düşünce biçimi de birçok insanın paylaştığı bir hatayı tekrarlıyor: Kim maddi anlamda daha güçlü ise, o daha değerli ve hatta daha sevgili olmalıdır. Bu, İslam'ın temelden reddettiği bir yaklaşımdır. Doğrusu: Kim muttaki ise, o daha değerli ve sevgili olmalıdır. Çünkü ALLAH katında böyledir.

9. "Yusuf'u öldürün ya da onu uzak bir yere atın ki, babanızın teveccühü yalnız size kalsın! Ondan sonra da (tevbe eder) salih kimseler olursunuz!"

"Ondan sonra da (tevbe eder)..." düşüncesi iblisin en etkin tuzaklarından biridir. Önce günahı işle, sonra da tevbe eder, temizlenirsin. Mevdudi'ni ifadesiyle: "Bu cümle hevalarına kapılan fakat bu arada da dinden, itikattan bütünüyle kopmak istemeyenlerin psikolojilerini çok güzel yansıtmaktadır."

10. Onlardan biri: "Yusuf'u öldürmeyin. Eğer bu işi mutlaka yapacaksanız, onu kuyunun dibine atın da geçen kervanlardan biri alsın." dedi.

11. Dediler ki: "Ey babamız! Neden Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun. Oysa biz onun iyiliğini istemekteyiz."

12. "Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de, bol bol yesin, oynasın. Biz onu elbette koruruz."

13. Babaları dedi ki: "Onu götürmeniz beni meraklandırır. Korkarım ki, sizin haberiniz olmadan onu kurt yer!"

"sizin haberiniz olmadan onu kurt yer" Bir peygamber "zelle"si... Hz. Yakup, kaderin çizdiği plana uygun olarak, bir peygamberin

söylememesi gereken bir söz söylüyor. Oysa ALLAH'tan başka bir varlıktan korkmaması gerekirdi. Ama evlat sevgisi onu da bir anlık bir gaflete düşürdü. Kur'an, çocuklarınız sizin için bir sınavdır diyordu, Hz. Yakup da sınandı. Ve yıllar sonra sınav mutlu sona ulaşıp, Yakup Yusuf'una kavuşunca soracak: "Evladım, bana hayatta olduğunu bildiren bir mektup gönderseydin, ne olurdu? Yıllarca boş yere acı çektim, gözyaşı döktüm!" Yusuf, bu kadar basit bir tedbirin kendisine unutturulmuş olmasına şaşıracak ve babasına: "Bunun bana unutturulmasının hikmetini, vahyi getirdiği zaman Cebrail'e sor!" diyecek. Cebrail de soruyu ALLAH'a arzedince, Her Şeyin Sahibi, Hz. Yakub'a işte bu sözünü hatırlatacak: "Kurttan korkacağına, Benden korkması gerekmez miydi?" Bazen insanın ağzından çıkanlar kaderine yön verir.

Ayrıca Hz. Yakup, bu sözüyle, Yusuf'un kardeşlerine de akıl öğretmiş oldu. Onlar daha sonra uyduracakları "kurt masalı"nın ilhamını babalarından aldılar.

14. Dediler ki: "V'ALLAH'i biz kuvvetli bir topluluk olduğumuz halde, eğer onu kurt yerse, o zaman biz gerçekten (acizlikten) helak olmuş kimseler sayılırız."

15. Sonunda onu götürüp de kuyunun dibine atmaya topluca karar verdikleri zaman Biz Yusuf'a: "Andolsun ki, sen, onların bu işlerini (bir gün gelecek) hiç hatırlarına gelmediği bir sırada kendilerine hatırlatacaksın!" diye vahyettik.

Kaderin bir derin tecellisi daha... İnsanlar zulmediyor, kader ise adaletini yerine getiriyor. Hatta olayın sonunu düşünürsek, rahmetini... Ve bir ALLAH kanunu da şudur: Mısır'a sultanı, kuyudan gelir. Batılı bir düşünürün diliyle: "Kuyunun dibinde bulunmamışsanız, zirvenin tepesine çıkmanın ne demek olduğunu, anlayamazsınız." Kardeşleri Yusuf'tan kurtulduklarını zannederlerken, kader ona bambaşka bir yol çiziyor ve küçük Yusuf'u, Mısır Azizliği'ne hazırlıyor. Yaşadığımız acı olaylar karşısında acele hüküm veririz ve çoğu zaman da o hükümler yanlış çıkar. İşte kuyudaki Yusuf örneği!

16. Akşamleyin ağlaşarak babalarına geldiler.

Birçok insan gözyaşından etkilenir. Oysa bu ayette örneklendiği üzere, o gözyaşları, bir zulmün ve haksızlığın perdesi de olabilir. O nedenle, özellikle toplumsal sorumluluk üstlenmiş, hâkim ve yönetici pozisyonlarında bulunan insanlar karar verirken, karşılarındakinin duygusal görünümüne değil, objektif delillere dayanmalıdır.

17. "Ey babamız!" dediler. "Biz gittik, yarışıyorduk. Yusuf'u da eşyamızın yanında bırakmıştık. Onu kurt yemiş! Ama biz doğru söylesek de sen bize inanmazsın!"

18. Gömleğinin üstünde sahte bir kan ile geldiler. Yakub dedi ki: "Hayır! Nefisleriniz sizi aldatmış, bu işe sürüklemiş. Artık tek çarem güzelce sabretmektir. Sizin anlattıklarınız karşısında, yardımına sığınılacak ancak ALLAH'tır."

"sahte bir kan ile geldiler" Her kötülük mutlaka bir ipucu bırakır. Denir ki, kardeşler Yusuf'un gömleğini kana buladılar ama acele ve heyecandan onu parçalamayı unuttular. Hz. Yakup ise bu detayı gözden kaçırmadı ve: "Ne şefkatli kurtmuş!" dedi, "Yusuf'umu gömleğine zarar vermeden yemiş!" sonra da kaderin takdirine boyun büktü. Çünkü yaşananların, karşı çıkılamaz bir sürecin aşamaları olduğunu, peygamber feraseti kendisine göstermişti.

Yusuf'un gömleği sure boyunca daha iki kez karşımıza çıkacak. Bu ilk olayda o gömlek, zulmün karşısında mağduriyetin ve çaresizliğin simgesidir. Ya da şöyle diyelim, Mısır saltanatına giden yolda ilk sınav, zulmün karşısında, hem de kardeşlerinden gelen bir zulmün karşısında mağdur olmak, çaresiz kalmaktır. Çünkü insan fıtratı Rabbini başka türlü bulamıyor, tanıyamıyor.

"güzelce sabretmek" Yani Türkçeye de geçmiş şekliyle "Sabr-ı Cemil"... Normal sabırdan ayrılan özelliği, başına gelen belayı kimseye anlatmamak, ALLAH'ı, kullarına şikâyet eder gibi tavır almamaktır. Tabii bu durum, kaderden gelen bir tokat olduğu takdirde böyledir. Başa gelen bela, bir zalimin zulmü ise, İslam'ın gereği, onun karşısında sessiz kalmak değil, o zalimi zulmedemez hale getirmektir.

Fahrüddin Razi'ye göre sabr-ı cemil: "İnsanın, belayı indirenin, cahil olmayan bir Hakîm, gafil olmayan bir Alîm, unutmayan bir Alim, zulmetmeyen bir Rahîm olduğunu bilmesidir."

19. Bir kervan geldi ve sucularını (kuyuya) gönderdiler. O da kovasını saldı: "Müjde! İşte bir oğlan!" dedi. Onu bir ticaret malı olarak sakladılar. Oysa ALLAH, onların ne yapacaklarını çok iyi biliyordu.

20. Onu değersiz bir bedele, birkaç paraya sattılar. Onlar zaten ona değer vermemişlerdi.

21. Mısır'da onu satın alan kimse, hanımına dedi ki: "Ona değer ver ve güzel bak! Umulur ki, bize yararı olur. Ya da onu evlat ediniriz!" İşte böylece, kendisine (bazı) olayların yorumunu öğretmemiz için Yusuf'u o yere

yerleştirdik. ALLAH, buyruğunu yerine getirendir. Fakat insanların çoğu bilmezler.

İlim sahibi olmanın yolu önce bir yere yerleşmekten geçiyor. Keyfi için çok gezip dolaşanların, çok hareketli olanların alim olabilmeleri zor... Ve Hz. Yusuf da ilerde yükleneceği devlet görevlerine hazırlık olarak, üst düzey yöneticilerden birinin evinde, seçkin bir eğitim görüyor. Bu eğitime, detayları hakkında bilgi/fikir sahibi olamadığımız bir manevi eğitimin de eşlik ettiği kuvvetli ihtimaldir.

İmam Kurtubi bu ayet hakkında: "Hikmet sahipleri bu ayet-i kerime hakkında şöyle demişlerdir: 'ALLAH emrinde galiptir (emrini yerine getirmeye kâdirdir)' çünkü Hz. Yakup, Hz. Yusuf'tan rüyasını kardeşlerine anlatmamasını istemişti. Fakat ALLAH'ın emri galip gelerek, o kardeşlerine rüyasını anlattı. Daha sonra kardeşleri onu öldürmek istediler. ALLAH'ın emri galip geldi ve sonunda (fiilen) hükümdar oldu, huzurunda secdeye kapandılar. Yine kardeşler, babalarının ilgisinin yalnız kendilerine ait olmasını istediler. ALLAH'ın emri galip geldi ve sonunda babalarının kalbi onlara tahammül edemez oldu. Yıllar sonra bile hep Yusuf'u andı ve "Ah Yusuf'um ah!" (Yusuf, 84) dedi. Kardeşleri bundan sonra salih kimseler olmayı tasarladılar, yani tevbe edeceklerini zannettiler. ALLAH'ın emri galip gelerek, işledikleri günahı unuttular ve bunun üzerinde ısrar ettiler. Yıllar sonra da Yusuf'un huzurunda suçlarını itiraf ettiler ve babalarına: "Gerçekten biz günah işledik" (Yusuf, 97) dediler. Diğer taraftan, ağlayarak eve getirdikleri kanlı gömlekle babalarını kandırmak istediler. ALLAH'ın emri galip geldi ve babaları kanmadı. Onun yerine: "Nefisleriniz sizi aldatmış" (Yusuf, 18) dedi. Yusuf'un sevgisinin babalarının kalbinden çıkmasını isteyerek, hileye başvurdular. ALLAH'ın emri galip gelerek, onun kalbindeki Yusuf'un sevgi ve özlemi daha da arttı. Aziz'in karısı bir plan kurarak, söze önce kendisi başlayacak olursa, Yusuf'u haksız çıkaracağını zannetti ama ALLAH'ın emri galip geldi ve sonunda Aziz: "Sen de günahının affını dile. Çünkü sen günahkârlardan oldun" (Yusuf, 29) dedi. Sonra Hz. Yusuf, zindan arkadaşlarından krala sakilik yapacak olanın, kendi durumunu krala anlatması sayesinde hapisten kurtulacağını tasarladı, ama ALLAH'ın emri galip gelerek, saki onu unuttu ve Hz. Yusuf'un zindan hayatı birkaç yıl daha uzadı." demiştir.

22. Yusuf ergenlik çağına ulaşınca, ona hüküm (yönetme

yeteneği ve bilgisi) ve ilim verdik. İşte muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi âdet haline getiren) Biz böyle mükâfatlandırırız.

23. Bulunduğu evin hanımı, Yusuf'un nefsinden murat almak istedi. Ve kapıları kilitleyip: "Haydi, gelsene!" dedi. O da: "ALLAH'a sığınırım! Çünkü kocanız benim efendimdir. Bana güzel davrandı. Şüphesiz ki zalimler, kurtuluşa eremezler." dedi.

Bir "Bilinçli Kavram Kaydırması". Hz. Yusuf, zinayı zulüm ile özdeşleştiriyor. Ve bu olayda kişiliğinin ilk erdemi ortaya çıkıyor. Vefakârlık... "Kocanız... bana güzel davrandı..."

24. Andolsun ki, kadın onu arzuladı. Eğer Rabbinin işaret ve ikazını görmeseydi, o da kadına meyledecekti. Böylece Biz kötülüğü ve fuhşu ondan uzaklaştırmak istedik. Çünkü o ihlâsa (ALLAH'a karşı samimiyet) erdirilmiş, has kullarımızdandı.

Mü'minlerin sahip oldukları kişisel erdemler, iman ve ihlâslarının mükâfatı olmak üzere ALLAH'ın birer lütfudur. Ayet, fuhşun ondan uzaklaştırılmasına sebep olarak, Hz. Yusuf'un ihlâsını gösteriyor. Öyleyse bizim için de en önemli ve temel mesele, ALLAH ile irtibatın sağlamlığı... Bütün erdem ve değerler, kulun iman ve ihlâsına bağlıdır.

25. İkisi de kapıya koştular. Kadın onun gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında kadının kocasına rastladılar. Kadın dedi ki: "Senin ailene kötülük yapmak isteyenin cezası nedir? Zindana kapatılmak ya da acı bir biçimde işkence edilmek değil midir?"

26. (Yusuf: "Hayır!) O benden murad almak istedi." dedi. Kadının akrabasından biri şöyle şahitlik etti: "Eğer gömleği önden yırtılmışsa kadın doğru söylemiştir, bu ise yalancıdır."

27. "Eğer gömleği arkadan yırtıldıysa, kadın yalan söylemiştir. Bu ise doğru söyleyenlerdendir."

28. (Kocası) Gömleğin arkadan yırtılmış olduğunu görünce (kadına): "Bu, sizin tuzağınızdır. Sizin tuzağınız gerçekten büyüktür." dedi.

Bu da ikinci gömlek. Bu gömlek, Hz. Yusuf'un iffetinin simgesi. Yani peygamberliğe ve Mısır saltanatına giden yol, ağır bir iffet sınavı da içeriyor.

29. "Ey Yusuf! Sen bun(u yaymak)dan uzak dur. (Ey kadın!) Sen de günahının affını dile. Çünkü sen günahkârlardan oldun."

30. Şehirdeki bazı kadınlar dediler ki: "Aziz'in hanımı, uşağının nefsinden murad almak istiyormuş. Sevda onun bağrını yakmış! Biz onu açık bir çılgınlık içinde görüyoruz."

31. (Kadın) Onların dedikodusunu duyunca, onlara (adam) gönderdi. Ve o kadınlar için dayalı döşeli bir sofra hazırladı. Her birinin eline bir bıçak verdi. (Yusuf'a): "Çık karşılarına!" dedi. Kadınlar onu görünce, hayran kaldılar. (Şaşkınlıklarından) Ellerini kestiler ve: "ALLAH için, hâşâ bu, insan değildir. Bu, ancak güzel bir melektir!" dediler.

32. (Kadın) Dedi ki: "İşte! Beni kınamanıza neden olan genç. Andolsun, ben onun nefsinden murad almak istedim. Fakat o, şiddetle sakındı. Andolsun o, kendisine emredeceğim şeyi yapmazsa mutlaka zindana atılacak ve elbette sürünenlerden olacaktır!"

Toplumun tamamen çürüdüğünü görüyoruz. Fuhuş artık bir utanma değil, adeta bir övünme vesilesi. Ve böyle olduğu içindir ki, o toplumun ıslahıyla görevlendirilen Peygamber, bir iffet abidesi olarak yetiştiriliyor. Özellikle fuhşa karşı direnç kazanması sağlanıyor. Bu ayetlerde günümüzde de çok sayıda benzeri olan bir kadın tipiyle karşılaşıyor ve anlıyoruz ki, bu durum insanlığın tarihsel ilerleyişi üzerinde vardığı bir kadın özgürlüğü zaferi değildir; tarihte de, bugünküne çok benzer dönemler yaşanmıştır ve bunun adı toplumsal yozlaşmadır. Mevdudi'nin diliyle de ifade edelim: "Ayrıca bu, modern Batı toplumunun ve onun Batılılaşmış, Doğulu takipçilerinin kadına "özgürlük" vermekle övünmelerini de haksız çıkarmaktadır. Çünkü bu "ilerleme" yeni bir hadise değildir. Çünkü bu moda, bundan binlerce yıl önce Mısır'da tüm haşmetiyle yürürlükte idi."

33. (Yusuf): "Rabbim! Bana göre zindan, bunların beni çağırdığı şeyden iyidir. Eğer, Sen, onların hilelerini benden çevirmezsen, onlara meyleder ve cahillerden olurum." dedi.

Hz. Yusuf, dua ederken küçük bir hata yaptı. Kadının önüne sunduğu alternatiflerle sınırlı düşündü ve "zindan" dedi. Oysa ALLAH'ın kudreti sonsuzdu. Hz. Yusuf da: "Ne zindan, ne de fuhuş, Rabbim beni her ikisinden de koru ve selamete erdir." deseydi, muhtemelen öyle olacaktı. Bu surenin belirgin özelliklerinden biri de insanların düşünmeden, ağızlarından çıkan sözlerin tehlikesini ve kaderleri üzerindeki etkisini göstermesidir. İlerdeki ayetlerde daha başka örnekler de göreceğiz.

Efendimiz (O'na Binler Selam): "Asalet ve güzellik sahibi bir kadın, kendisini davet ettiği halde: 'Ben ALLAH'tan korkarım!' diyerek onu reddeden kişinin, hiçbir gölgenin bulunmadığı Mahşer gününde, Arş'ın gölgesi altına alınacak yedi sınıf insandan biri olacağını" (Buhari, Müslim) ifade buyurmuştur.

34. Rabbi onun duasını kabul etti ve (kadınların) hilelerini ondan uzaklaştırdı. Çünkü O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

35. Sonra (Aziz ve çevresi) kesin delilleri görmelerine rağmen, yine de onu bir süre zindana atmaları, kendilerince uygun görüldü.

Toplumsal çürümeye yeni bir örnek. Egemenlerin çıkarı için masumlar göz göre göre hapsediliyor. Fakat yine insanların zulmü içinde kaderin adaletinin pırıltıları var. Çünkü Hz. Yusuf, yaşayacağı zindan tecrübesi sayesinde, ilerde ıslahını ve yönetimini yükleneceği toplumu tam olarak tanıma imkânına kavuştu. Sebepler açısından düşündüğümüzde, böyle bir tecrübe ve birikime sahip olmasaydı, ilerde yükleneceği görevde de eksik kalırdı. Bir de şu var ki, Mısır saltanatına giden yol önce kuyudan sonra da zindandan geçiyor. Hikmetine daha önce değinmiştik. Yani kaderin her şeyi güzeldir.

36. Onunla birlikte zindana iki (hizmetçi) delikanlı daha girdi. Onlardan biri dedi ki: "Ben, (rüyada) şarap sıktığımı gördüm." Diğeri de: "Ben de başımın üstünde, kuşların yemekte olduğu bir ekmek taşıdığımı gördüm." dedi. "Bunun yorumunu bize haber ver. Çünkü biz seni muhsinlerden (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi âdet haline getiren) görüyoruz." (dediler).

Efendimiz: "Aranızda rüyası en doğru çıkan, sözü en doğru olan kişidir." (Müslim, Ebu Davud) buyurmuştur.

37. Dedi ki: "Size rızık olarak verilen yemek henüz size gelmezden önce, bunun yorumunu size haber vermiş olurum. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindendir. Çünkü ben ALLAH'a inanmayan, ahireti de inkâr eden bir toplumun dinini terkettim."

38. "Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum. ALLAH'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız bize yaraşmaz. Bu, (Tevhid inancı) bize ve bütün insanlara ALLAH'ın bir lütfudur. Ama insanların çoğu şükretmezler."

39. "Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli tanrılar mı daha iyi yoksa Vâhid ve Kahhâr olan ALLAH mı? (bir, karşı konulmaz güç sahibi)."

40. "Siz, ALLAH'ı bırakıp, sadece sizin ve atalarınızın

taktığı isimlere tapıyorsunuz. ALLAH onlar(ın gerçekliği) hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm yetkisi yalnız ALLAH'ındır. O, yalnız Kendisine tapmamızı buyurmuştur. İşte dosdoğru din budur. Ama insanların çoğu bilmez."

Böylece zindanı bir tebliğ ve irşad meclisi haline getiren Hz. Yusuf, günümüze kadar sürecek mübarek bir geleneğin de başlatıcısı oldu: Medrese-i Yusufiye...

41. "Ey zindan arkadaşlarım! Biriniz, (eskisi gibi) efendisine şarap içirecek; diğeri ise asılacak ve kuşlar onun başından yiyecekler. Yorumunu sorduğunuz iş, kesinleşmiştir."

Zindan arkadaşları, Hz. Yusuf'a 36. ayette iki soru sormuşlardı. İki basit soru. Rüyalarının tabiri... Oysa Hz. Yusuf, beş uzun ayet boyunca, sorulara cevap vermeden, bambaşka bir şeyden bahsetti. ALLAH'ı anlattı ve arkadaşlarını imana çağırdı. İşte peygamber karakteri ve işte bütün Müslümanların ideal örneği... Karşısına çıkan her şeyi, yaşadığı her olayı, Rabbini anlatmaya vesile sayıyor. Ve soruların cevabı da sadece bu ayette, kısacık... Çünkü ALLAH ve O'nu bilip, O'nu tanımanın değeri karşısında geri kalan her şey, "kısacık"...

42. Onlardan, kurtulacağını bildiği kimseye dedi ki: "Beni efendinin (Mısır kralı) yanında an!" Fakat şeytan onu efendisine anmayı unutturdu. Dolayısıyla (Yusuf) birkaç sene daha zindanda kaldı.

Hz. Yusuf'ta ikinci dil sürçmesi... Babası Hz. Yakub'un: "Korkarım ki...onu kurt yer!" deyişini hatırlatır bir biçimde, Hz. Yusuf da kurtuluşu ALLAH'tan değil, insanlardan umdu. Ve cezası, birkaç yıl daha zindan oldu. Elmalılı'nın ifadesiyle: "Yusuf durumunda olan takarrüb ehline (ALLAH dostları) yakışan şey, her beklentilerini ALLAH'tan istemektir."

43. (Bir gün) Kral dedi ki: "Ben (rüyada) yedi zayıf ineğin, yedi semiz ineği yediğini gördüm. Ve yedi yeşil, yedi kuru başak gördüm. Ey efendiler! Eğer rüya yorumluyorsanız, benim rüyamı da yorumlayın."

44. Dediler ki: "Bunlar karmakarışık, yalancı düşlerdir. Biz, böyle düşlerin yorumunu bilenlerden değiliz."

İslam alimleri rüyaları üçe ayırmışlardır: 1- ALLAH'ın emriyle bir melek tarafından iletilen uyarı ve işaretler (sadık rüya), 2- İnsanın kendinden kaynaklanan anlamsız rüyalar (düş, bu ayetin sözünü ettiği rüyayı, Mısırlı rüya tabircileri bu kategoride değerlendiriyor) ve 3- şeytani rüyalar (şehevi nitelikli ya da korkutucu... Karabasan,

kâbus gibi).

45. İki kişiden kurtulmuş olanı, uzun bir zaman sonra (Yusuf'u) hatırlayarak dedi ki: "Ben size onun yorumunu haber veririm. Beni hemen (zindana) gönderin."

46. "Ey Yusuf! Ey doğru sözlü kişi. Yedi zayıf ineğin yediği, yedi semiz inek ile yedi yeşil ve yedi de kuru başak hakkında bize yorum yap. Ümit ederim ki, insanlara (isabetli yorumunla) dönerim de, belki onlar da doğruyu öğrenir ve senin kıymetini bilirler."

47. Dedi ki: "Âdetiniz üzere yedi yıl ekin ekersiniz, sonra yiyeceklerinizden az bir miktar hariç, biçtiklerinizi başağında bırakırsınız."

48. "Sonra bunun ardından, saklayacaklarınızdan az bir miktar (tohumluk) hariç, o yıllar için biriktirdiklerinizi yeyip bitirecek yedi kıtlık yılı gelecektir."

49. "Sonra onun ardından öyle bir yıl gelecek ki, o yılda, insanlara (bol yağmur ile) yardım olunacak ve o yılda (meyve suyu ve yağ) sıkacaklar."

Yedi kıtlık yılından sonra gelecek o bolluk yılı hakkında, kralın rüyasında hiçbir ipucu yoktu. Bunu Hz. Yusuf kendinden söylüyor ve ilminin derinliğini ispat ediyor.

50. (Yorumu duyan) Kral dedi ki: "Onu bana getirin!" Elçi, Yusuf'a geldiği zaman (Yusuf) dedi ki: "Efendine dön de ona: 'Ellerini kesen o kadınların derdi ne idi?' diye sor. Şüphesiz benim Rabbim onların hilesini çok iyi bilir."

Hz. Yusuf, artık dil sürçmesinden de, sebeplere güç atfetme hatasından da korunmuştur. Zindandan kurtuluş müjdesi geldiğinde, hemen çıkmıyor. Ve dikkat çeken bir diğer nokta, Hz. Yusuf'un, efendisinin hanımından özel olarak söz etmeksizin "o kadınlar" demesi, asıl suçluyu belirsizleştirmesidir. Bu Hz. Yusuf'un, kendisinden çok iyilik görmüş olduğu eski efendisine duyduğu vefanın bir göstergesidir. Hem de o efendi, onu haksız yere zindana attırmış olmasına rağmen...

Tevrat'ta Hz. İbrahim ile Hz. Yusuf dönemlerindeki Mısır hükümdarlarından 'Firavun' diye bahsedilir. Hâlbuki 'Firavun' ünvanı her iki peygamberden çok sonra kullanılacaktır. Kur'an'da Hz. Yusuf dönemindeki Mısır monarkından söz edilirken, 'hükümdar, kral, sultan' anlamına gelen Arapça 'el-melik' kelimesi kullanılır. Hz. Musa dönemindeki Mısır yöneticisinden ise 'Firavun' kelimesi ile bahsedilir. Kur'an'da yapılan bu ayrım, Tevrat ve İncil'de ya da yahudi tarihçilerce yapılmaz; Firavun ve hükümdar/kral ifadeleri

karışık olarak kullanılır. Gerçekten de Mısır tarihinde 'Firavun' teriminin kullanımı sadece 'geç dönem'e aittir. 'Firavun' ünvanı ilk olarak M.Ö. 14. yy.da Amenhotep IV. Döneminden itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Hz. Yusuf ise bu tarihten en az iki yüzyıl önce yaşamıştır. Encyclopedia Britannica'da, 'Firavun' kelimesi için, yeni krallıktan itibaren (18. hanedandan başlar: M.Ö. 1539-1292) 2. hanedana dek (M.Ö.945-730) kullanılan bir saygı ünvanı olduğu, daha sonraları bu hitabın kralın unvanına dönüştüğü, ve bundan önceleri de bu unvanın hiç kullanılmadığı ifade edilir. Bu konuda başka bir bilgi ise 'Academic American Encyclopedia'da verilir ve 'Firavun' unvanının yeni krallıktan itibaren kullanılmaya başlandığı belirtilir. Görüldüğü gibi 'Firavun' kelimesinin kullanımı belli bir tarihten itibaren olmuştur. Dolayısıyla Kur'an'da bu ayrımın tam olarak yapılması, Hz. Yusuf zamanındaki hükümdarlardan hep, 'kral' olarak söz edilirken, Hz. Musa zamanındaki hükümdarlardan her seferinde 'Firavun' olarak söz edilmesi, Kur'an'ın ALLAH'ın sözü olduğunu ispatlayan bir başka delildir.

51. Dedi ki: "Yusuf'un nefsinden murad almak istediğiniz zaman durumunuz neydi?" Dediler ki: "Hâşâ! ALLAH için, biz onda hiçbir kötülük görmedik." Aziz'in karısı da dedi ki: "Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ben, onun nefsinden murad almak istemiştim. Şüphesiz ki o, doğru söyleyenlerdendir."

Hz. Yusuf onu saklamasına rağmen, suçlu kadın, kendi kendini ele veriyor. Suçunu itiraf ve Hz. Yusuf'un masumiyetini ilan ediyor.

52. (Yusuf): "Bu, benim kendisine (Aziz'e) yokluğunda hainlik etmediğimi ve ALLAH'ın hainlerin hilesini başarıya ulaştırmayacağını, onun da bilmesi içindir."

53. "Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü Rabbimin acıyıp koruduğu hariç, nefis daima kötülüğü ister. Çünkü Rabbim, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

"Rabbimin acıyıp, koruduğu hariç" Bu ifade, nefsin kötülüklerinden, ancak ALLAH'ın yardımı sayesinde korunulabileceğini gösterir.

54. Kral dedi ki: "Onu bana getirin. Onu kendime özel (danışman) yapayım." Kendisiyle konuşunca dedi ki: "Bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi, güvenilir birisin."

Kral, Hz. Yusuf'la konuşunca onun ilmi birikimini ve aklının derinliğini anladı.

55. (Yusuf): "Beni bu ülkenin hazinelerine tayin et! Çünkü ben (onları) iyi korur, (yönetmesini) iyi bilirim." dedi.

Hz. Yusuf, siyasi/idari makama kendiliğinden talip oluyor. Oysa Efendimiz, bazı hadislerde bu tavrı kınamıştır. Bir çelişki yok... Efendimizin kınadığı durum, Müslüman bir toplumda ve İslami bir devlet içerisinde makama talip olmaktır. Oysa burada Hz. Yusuf, kâfir bir toplumda ve kâfir bir devlet içerisinde bulunuyor ve talip olduğu makam kendisine verilmezse, bir kâfir tarafından doldurulacaktır. Böyle bir ortamda, Müslümanların dünya makamlarına talip olmalarının ve hatta onlar için başkalarıyla mücadele etmelerinin bir sakıncası yoktur.

56. Böylece Biz Yusuf'a o ülkede iktidar verdik. Orada dilediği gibi hareket ederdi. Biz, dilediğimiz kimseye rahmetimizi ulaştırırız. Biz, muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi âdet haline getiren) kazancını zayi etmeyiz.

Hz. Yusuf, Mısır'ın fiili yöneticisi oldu. Ülkenin siyasetini ve ekonomisini o yönetmeye başladı. Özellikle Mısır tarımını büyük bir başarı ile yönetti. Kralın rüyasından ötürü zaten ilerdeki yıllarda yaşanacakları biliyordu. O nedenle tahıl üretimini ve tüketimini çok iyi dengeledi. Halk bu sayede, o yedi kıtlık yılında bir sıkıntı çekmediği gibi dış ülkelere bile gıda yardımı/satışı yapılabildi. Nitekim gelen ayetler bundan söz ediyor.

57. İman edip, günahlardan sakınanlar için ahiret kazancı daha hayırlıdır.

Bu ayet, bir önceki ayette sayılan dünya mükâfatlarını "en büyük ve zirve" zannetme yanlışına karşı, bir uyarıda bulunuyor ve asıl en büyük mükâfata dikkat çekiyor.

ALLAH dostlarından biri şöyle demiştir: "Eğer dünya geçici bir altın, ahiret de devamlı bir kerpiç olsaydı, yine de ahiret dünyadan daha hayırlı olurdu. Oysa dünya geçici bir kerpiç, ahiret ise devamlı bir altındır."

58. Yusuf'un kardeşleri geldiler ve huzuruna girdiler. Yusuf, onları tanıdı. Onlar ise Yusuf'u tanımadılar.

59. Yusuf, onların (zahire) yüklerini hazırlatınca şöyle dedi: "Siz, baba bir kardeşinizi de yanıma getirin. Görüyorsunuz ya, ölçüyü bol tutuyorum ve ben konukseverlerin en iyisiyim."

60. "Eğer onu bana getirmezseniz, artık benim yanımda size verilecek bir ölçek bile (erzak) yoktur. Gözüme hiç

gözükmeyin."

61. Dediler ki: "Babasını ikna etmeye çalışacağız. Bunu mutlaka yapacağız."

62. Yusuf, uşaklarına: "Sermayelerini yüklerinin içine koyun. Olur ki, ailelerine döndüklerinde bunun farkına varırlar da belki yine geri gelirler." dedi.

63. Babalarına döndüklerinde dediler ki: "Ey babamız! Erzak tahsisatımız kaldırıldı. Kardeşimizi (Bünyamin'i) bizimle beraber gönder de yiyecek alalım. Biz onu mutlaka koruruz."

64. Yakub dedi ki: "Onu, size daha önce kardeşini (Yusuf'u) emanet ettiğim gibi mi emanet edeyim? Ancak ALLAH, koruyanların en hayırlısıdır. O, merhametlilerin en merhametlisidir."

Hz. Yakup, seneler önce yaşadığı olaya çok benzeyen bir durumla karşı karşıyadır. Fakat aynı hatayı tekrar etmiyor. Kurttan korkmak yerine, "ALLAH, koruyanların en hayırlısıdır" diyor. Bir kez daha sınanıyor ve bu kez başarılı oluyor. Mükâfatını da ilerde görecek.

65. Zahire yüklerini açınca da sermayelerinin kendilerine geri verildiğini gördüler. Dediler ki: "Ey babamız! Daha ne istiyoruz? İşte sermayemiz de bize geri verilmiş. Gidelim, yine evimize erzak getiririz. Kardeşimizi de koruruz. Ve bir deve yükü de fazla alırız. Çünkü bu sefer aldığımız az bir miktardır."

66. Dedi ki: "Hepiniz kuşatılıp engellenmedikçe, onu bana getireceğinize dair ALLAH adına bana sağlam bir söz vermedikçe, onu asla sizinle göndermem." Söz verdiklerinde de: "Söylediklerimize ALLAH vekildir." dedi.

67. Dedi ki: "Oğullarım! Şehre, tek bir kapıdan değil, ayrı ayrı kapılardan girin. Gerçi ben ALLAH'tan gelecek hiçbir şeyi sizden savamam. Hüküm ancak, ALLAH'ındır. Ben sadece, O'na dayandım. Tevekkül edenler de sadece, O'na dayansınlar."

"Şehre... ayrı ayrı kapılardan girin" O dönemde, aç bir dünyanın ortasında Mısır, sahip olduğu imkânlar, gıda kaynakları ve refah düzeyiyle önemli bir çekim merkezi idi. O nedenle Mısır devleti, yabancı şahıs ve toplulukları sıkı bir kontrol altında tutuyordu. Hz. Yakub'un uyarısı buna yönelik olabilir.

68. (Mısır'a, şehre) Babalarının emrettiği gibi girdiler. Gerçi bu, ALLAH'tan gelecek hiçbir şeyi onlardan savamazdı ancak Yakub içindeki bir dileği söylemişti. Şüphesiz o, ilim sahibiydi, çünkü ona Biz öğretmiştik. Fakat insanların çoğu bilmez.

69. Yusuf'un huzuruna girdiklerinde o, öz kardeşini yanına aldı: "Ben, senin öz kardeşinim. Onların yaptıklarına üzülme." dedi.

70. Onların yüklerini hazırlatırken, su kadehini, öz kardeşinin yükünün içine koydurdu. Sonra bir tellâl şöyle bağırdı: "Ey kafile! Siz, hırsızsınız!"

71. Geri dönerek: "Ne kaybettiniz?" dediler.

72. "Kralın su kadehini arıyoruz. Onu getirene bir deve yükü (ödül) var." dediler. (Tellâl): "Ben de buna kefilim." (dedi).

73. "ALLAH'a andolsun ki, bizim bu ülkeye fesat çıkarmak için gelmediğimizi, siz de biliyorsunuz. Ve biz hırsız da değiliz."

74. (Görevliler): "Yalancı çıkarsanız onun cezası nedir?" dediler.

75. "Cezası, kimin yükünde bulunursa, o şahısa el konulmasıdır. Biz, zalimleri böyle cezalandırırız."

Hz. İbrahim'in şeriatına göre hırsız, malını çaldığı insanın kölesi olurdu.

76. (Yusuf) Kardeşinin yükünden önce onların yükünü aramaya başladı. Sonra kardeşinin yükünden su kadehini çıkardı. İşte Biz, Yusuf'a böyle bir tedbir öğrettik. Yoksa kralın dinine (kanununa) göre kardeşini alıkoyamazdı. Ancak ALLAH'ın dilemesi hariç. Biz dilediğimiz kimseleri çok üstün derecelere yükseltiriz. Çünkü her ilim sahibinin üstünde, daha iyi bilen biri vardır.

"kralın dinine (kanununa) göre" Bu ayette, bir kez daha, Kur'an'da "din" kavramının ne denli geniş bir kapsama sahip olduğunu görüyoruz. Kralın hukuk düzeni kastedilirken "din" deniyor. Çünkü din, bazılarının zannettiği gibi sadece kişi ile ALLAH arasında bir vicdan işi değil siyaset, ekonomi, hukuk, kültür, bilim, birey, toplum... Kısacası her şeydir.

77. Dediler ki: "Çalmışsa daha önce kardeşi de çalmıştı." Yusuf, bunu içinde sakladı. Onlara açmadı. (İçinden): "Durumunuz çok kötü! ALLAH, sizin anlattığınızın içyüzünü, çok iyi biliyor!" dedi.

Hz. Yusuf'a çocukken atılmış olan bir hırsızlık iftirasını hatırlatıyorlar.

78. Dediler ki: "Ey Aziz! Gerçekten onun çok yaşlı bir babası vardır. Onun yerine bizden istediğini alıkoy. Doğrusu biz, seni iyilik edenlerden görüyoruz."

79. Dedi ki: "Malımızı yanında bulduğumuz kimseden

başkasını alıkoymaktan, ALLAH'a sığınırız. Yoksa biz, zulmedenlerden oluruz."

80. Ondan ümitlerini kesince aralarında konuşmak üzere bir kenara çekildiler. Büyükleri dedi ki: "Babanızın sizden ALLAH adına söz aldığını, daha önce de Yusuf hakkında işlediğiniz kusuru bilmiyor musunuz? Artık babam bana izin verinceye ya da ALLAH benim için hükmedinceye kadar, bu yerden asla ayrılmayacağım! O, hükmedenlerin en hayırlısıdır."

81. "Siz babanıza dönün ve deyin ki: 'Ey babamız! Gerçekten oğlun hırsızlık etti. Biz ancak bildiğimize şahitlik ediyoruz. Biz, gizliyi bilenler değiliz.'

82. 'İçinde bulunduğunuz şehir halkına ve birlikte geldiğimiz kervana sor. Gerçekten biz doğru söylüyoruz.' "

83. (Yakub): "Hayır! Nefisleriniz sizi (böyle) bir işe sürüklemiş. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Belki ALLAH hepsini birden bana getirecektir. Çünkü O, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz)." dedi.

84. Ve yüzünü onlardan öteye çevirdi de: "Ah Yusuf'um ah!" dedi. Ve üzüntüsünden gözlerine ak düştü. Artık, yutkunuyor, yutkunuyordu.

85. Dediler ki: "ALLAH'a andolsun ki sen, Yusuf'u ana ana hüznünden eriyeceksin ya da helak olacaksın!"

86. (Yakub): "Ben gam ve kederimi yalnız ALLAH'a açarım. ALLAH tarafından sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.

87. "Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın. ALLAH'ın rahmetinden umut kesmeyin. Doğrusu kâfirler güruhundan başkası ALLAH'ın rahmetinden umut kesmez."

88. Yusuf'un yanına girdiklerinde dediler ki: "Ey Aziz! Bizi ve ailemizi kıtlık bastı ve değersiz de bir sermaye ile geldik. Hakkımızı tam ölçek ver. Ayrıca bağışta da bulun. Şüphesiz ALLAH, sadaka verenlere (bağışta bulunanlara) mükâfatını verir."

89. (Yusuf): "Sizler cahilken, Yusuf'a ve kardeşine neler yaptığınızı biliyor musunuz?" dedi.

90. Dediler ki: "Yoksa sen gerçekten Yusuf musun?" O da: "Ben Yusuf'um! Bu da kardeşim. ALLAH bize lütufta bulundu. Doğrusu, kim (günahtan) sakınır ve sabrederse, elbette ALLAH muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik etmeyi âdet haline getiren) kazancını zayi etmez." dedi.

91. "V'ALLAH'i, ALLAH, seni bize üstün kıldı. Doğrusu bizler suçlu idik!" dediler.

92. Yusuf dedi ki: "Bu gün size kınama yok. ALLAH sizi affetsin. O, merhametlilerin en merhametlisidir."

Çünkü merhamet edenlerin, merhametleri de ALLAH'ın rahmetinden kaynaklanmaktadır.

Efendimiz de Mekke'yi fethedip, sebepler açısından, bütün Kureyş kabilesinin kaderini iki dudağı altına aldığı gün, korku ve heyecan içinde, kendilerine nasıl bir muamelede bulunacağını soran eski efendi ve zalimlere, bu ayeti okuyarak cevap vermiş ve İslam'ın parlak geleceği adına, geçmişi bütün zulümleriyle birlikte bir kalemde silip atmıştı.

93. "Şimdi benim şu gömleğimi götürün, babamın yüzüne sürün de gözü açılsın. Ve bütün ailenizle birlikte bana gelin."

Peygamber mucizelerinin kendilerinden sonraki zamanlara yönelik bir işlevi de, kıyamet kopmadan önce, insanlığın maddi ilerlemesinin ulaşacağı son sınırların tespit edilmesidir. Bu açıdan baktığımızda, yukarıdaki ayet gelecekte koku naklinin mümkün olacağını haber vermektedir.

94. Kervan ayrıldığında babaları: "Eğer bana bunamış demezseniz, inanın ben Yusuf'un kokusunu alıyorum." dedi.

95. "V'ALLAH'i, sen hala eski şaşkınlığındasın!" dediler.

96. Müjdeci gelip de gömleği Yakub'un yüzüne sürünce, hemen gözleri açıldı. Bunun üzerine: "Ben size ALLAH tarafından sizin bilmediğiniz şeyleri biliyorum, dememiş miydim?" dedi.

Bu da Yusuf'un üçüncü gömleği... Maddi manevi saltanatın simgesi... O çileli yolun zaferle bitişi... Mağduriyet ve iffetten sonra keramet (ya da mucize) bayrağı...

İsmail Bursevi der ki: "Rivayet edildiğine göre, Hz. Yakub müjdeciye: 'Yusuf nasıldır?' diye sordu. Müjdeci: 'O, Mısır veziridir.' dedi. Hz. Yakub: 'Ben vezirliği ne yapayım? Sen bana, Yusuf'un yanından ayrılırken, o hangi din üzereydi, onu söyle!' dedi. Müjdeci: 'İslam dini üzere.' deyince Hz. Yakub: 'İşte şimdi nimet tamam oldu.' dedi." Bu noktada surenin 6. ayetini tekrar okuyabiliriz.

97. Dediler ki: "Ey babamız! Günahlarımızın affını dile! Gerçekten biz günah işledik."

98. "Sizin için (sonra) Rabbimden af dileyeceğim. Çünkü

O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

Kur'an müfessirlerinin çoğu, Hz. Yakub'un o anda dua etmeyip ileri bir zamana bırakmasını, duaların en çok kabul olunduğu seher vaktine ertelemesi olarak yorumlamıştır.

99. Yusuf'un yanına vardıklarında o, ana ve babasını bağrına bastı ve: "ALLAH'ın izniyle, güven içinde Mısır'a girin!" dedi.

100. Ana ve babasını tahtın üzerine oturttu ve hepsi onun için secdeye kapandılar (saygı ile eğildiler). O zaman Yusuf dedi ki: "Babacığım! İşte bu, zamanında gördüğüm rüyanın yorumudur. Rabbim onu gerçekleştirdi. Şeytan, benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, beni zindandan çıkaran, sizi çölden getiren Rabbim, bana çok lütufta bulundu. Gerçekten Rabbim dilediği şeyi çok ince düzenler. O, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi, her tedbiri bilen, hikmeti sonsuz)."

Bir Peygamber nezaketi... "şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra". Kardeşlerinin kendisine yaptığı kötülüğü onların yüzüne vurmuyor. Hem de surenin başında, 5. ayette Hz. Yakub'un, Hz. Yusuf'a gördüğü rüyayı kardeşlerine anlatmamasını tavsiye ettikten sonra: "Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır" sözüyle paralel bir tavır sergiliyor.

"Bu ayetlere dikkat edilirse, Yusuf Suresi'nin bütün Mü'minlere örnek olacak nice davranışlar içerdiği görülür: Kendisini ölüme mahkûm eden yakınları üzerinde tam yetki sahibi iken gösterdiği olgunluk ve müsamaha, kendisinin zirveye yükselişini hep ALLAH'ın lütfuna bağlayıp nefsine en küçük pay çıkarmama, Mü'minler tarafından şahsına yapılan en kötü bir hareketi bile te'vile gayret etme (iyiye yorma) ve şeytanın kardeşlerine yaptırdıklarında "hikmet-i ilahiyeye göre benim için bazı faydalar vardır" deme; hep ibadet ve ahiret arzusu ile dolu olma gibi; bu çok önemli ders ve hitabe Tekvin ve Talmud'da yer almamıştır. Gereksiz bir yığın ayrıntıyı anlatıp, bu uzun kıssanın en önemli dersini yazmama çok gariptir. 'Kur'an, Tekvin ve Talmud ile birlikte incelendiğinde görülür ki, Kur'an, bazı yerleri fazla anlatıyor, birçoğunu daha az anlatıyor, bazılarını ise düzeltiyor ve reddediyor. Dolayısıyla Hz. Muhammed'in bu kıssaları yahudilerden öğrendiğini iddia etmenin hiçbir gerekçesi olamaz." (Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali, Suat Yıldırım, Sh:246)

101. "Rabbim! Bana hükümranlık(tan bir pay) verdin. Ve bana (rüyadaki) olayların yorumunu öğrettin. Ey gökleri

ve yeri yaratan! Dünyada da, ahirette de benim yârim, sahibim Sensin! Benim canımı Müslüman olarak al ve beni salihler arasına kat!"

Başarıyla noktalanmış bir ömrün sonunda yapılması gereken dua... Ve mutlu son!

102. (Ey Muhammed!) İşte bu, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onlar kararlarını verip, tuzak kurarlarken sen yanlarında değildin.

103. Sen ne kadar yürekten istesen de insanların çoğu inanmaz.

İ.Hakkı Bursevi bu ayet hakkında: "Eğer: 'ALLAH mahlûkatı ibadet için yarattığı halde niçin kâfirler daha çok?' dersen, şöyle cevap veririm: 'Maksat, kâmil insanların ortaya çıkmasıdır. Bu ancak binde birdir.' " demiştir.

104. Oysa sen, buna karşılık onlardan bir ücret istemiyorsun. O (Kur'ân) alemler için sadece bir öğüttür.

Hatta peygamberler hayattayken kazanmış oldukları mallarını bile mirasçılarına değil, ümmetlerine bırakmışlardır. Bu konuda Efendimiz: "Biz (peygamberler) miras bırakmayız. Bıraktığımız mallar sadakadır (devlet hazinesine aittir)." (Buhari) buyurmuştur.

105. Göklerde ve yerde nice deliller vardır ki, onlar bu delillerin yanından yüzlerini çevirip, geçerler.

106. Onların çoğu, ALLAH'a ortak koşmaksızın iman etmez.

107. ALLAH tarafından onları kuşatacak bir musibetin gelmesinden ya da farkında olmadan anısızın kıyametin kopmasından güvende midirler?

108. De ki: "İşte bu, benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar, basiret üzere (taklitle değil, delile dayanarak, aklı ve ruhu ikna ederek) ALLAH'a çağırırız. ALLAH'ın şanı yücedir. Ve ben ortak koşanlardan değilim."

109. Senden önce de şehirler halkından, kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını (peygamber) göndermedik. Yeryüzünde hiç gezmediler mi ki, kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görsünler? ALLAH'a saygılı (müttaki) olanlar için, ahiret yurdu elbette daha hayırlıdır. Hala aklınızı kullanmaz mısınız?

110. Öyle ki, peygamberler ümitsizliğe düşüp, (artık tamamen) yalanlandıklarını sandıkları bir sırada, onlara yardımımız gelir de, dilediğimizi kurtarırız. (Fakat) Azabımız günahkârlar güruhundan asla geri çevrilmez.

Bir ALLAH kanunu (Sünnetullah). ALLAH'ın yardımı ancak, bütün ümitlerin tükendiği anda gelir. Bir Batılı düşünürün diliyle söylersek: "ALLAH'ın yardımı daima son anda gelir, ama asla geç kalmaz."

111. Andolsun ki, onların kıssalarında, akıl sahipleri için alacak dersler vardır. O, (Kur'an) uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden öncekilerin tasdiki, her şeyin açıklaması ve iman eden bir toplum için bir rehber ve rahmettir.

Yani Kur'an, anlamı bilinerek ya da bilinmeyerek ama sadece okunsun diye değil, yaşansın diye indirilmiştir. Çünkü o, dünyada Müslüman bireyin ve toplumun Anayasasıdır.

Yusuf Suresi, giriş bağlamını oluşturan ilk üç ayetinde Hz. Yusuf kıssası ile Kur'an'a dikkat çekmişti, şimdi bu son ayette de sözü yine aynı ayetlere getirerek noktalıyor. Ve dairevi bir bütünlük içindeki mükemmelliğini, bir kez daha sergiliyor.

13- RÂD SURESİ

Medine'de inmiştir. 43 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mim, Râ. Bunlar Kitab'ın ayetleridir. Sana Rabbinden indirilen haktır. Fakat insanların çoğu inanmazlar.

Bir önceki sure, son ayetinde Kur'an'a dikkat çekerek sözü bitirmişti. Bu sure de Kur'an'a dikkat çekerek söze başlıyor.

2. ALLAH, görmekte olduğunuz gökleri bir direk olmadan yükselten, sonra Arş'a istiva eden, güneşi ve ayı emrine boyun eğdirendir. Hepsi, belli bir süreye kadar akıp, gitmektedir. O, her şeyi yönetir, ayetleri size açıklar. Umulur ki, Rabbinize kavuşacağınıza tam olarak inanırsınız.

Kur'an indiği sırada insanlar, göğün direkler üzerinde durduğuna inanıyordu. Ayet, herkesin ortaklaşa kabul ettiği bu görüşün, yanlış olduğunu söylüyor.

3. Yeri yayan, orada sabit dağlar ve nehirler var eden ve orada bütün meyvelerden çifter çifter yaratan O'dur. Geceyi de gündüzün üzerine O örtüyor. Elbette bütün bunlarda düşünen bir toplum için ayetler vardır.

Elmalılı'ya göre: "Hurma ve incir gibi bazı meyvelerin erkeği,

dişisi bulunduğu ve meyve hâsıl olması için bunların döllenmesi gerektiği öteden beri bilinen bir olay olduğu halde, öteki çiçeklerin de erkekli ve dişili olarak bu döllenmeyi kendi bünyesi içinde yaptığı gerçeği, yakın zamanlara kadar bilinmiyordu. Son zamanlarda mikroskopların icadı ile bitkilerin fizyolojisi incelendikten sonra ortaya çıkan ve anlaşılan bir meseledir (...) Şu halde biz bugünkü botanik ilminin şahitliğiyle anlıyoruz ki, bu ayetin bu cümlesinde başlı başına bir ilmi mucize vardır. Bu gerçeğin bin bu kadar sene önce Kur'an'da haber verilmiş olması, Kur'an'ın ALLAH'ın Kitabı, bunu getirenin de hak peygamber olduğuna doğrudan ve apaçık bir delil teşkil eder."

4. Yeryüzünde birbirine komşu (parçalar) kıtalar, üzüm bağları, ekinler, bir kökten ya da çeşitli köklerden dallanmış hurma ağaçları vardır. Bunların hepsi bir su ile sulanır ama ürünlerini birbirinden üstün yaparız. Elbette bütün bunlarda düşünen bir toplum için ayetler vardır.

5. Şaşırıyorsan, asıl şaşılacak şey onların: "Biz toprak olduğumuz zaman mı yeniden yaratılacağız?" demeleridir. İşte onlar, Rablerini inkâr edenlerdir. Ve işte, boyunları tasmalı olanlardır. Onlar, ateş halkıdır. Orada sürekli kalacaklardır.

"tasma" bir şeyin mahkûmu ve esiri olmayı simgelemektedir. Bu dünyada nefislerinin, haram arzularının esiri olanlar, bu durumlarının ahirete ait bir yansıması olarak, cehennemde de tasma takılmış olarak azap görecektir.

6. Onlar, senden iyilikten önce kötülüğü çabucak istiyorlar. Oysa kendilerinden önce, ibret alınacak nice cezalar gelip, geçmiştir. Şüphesiz Rabbin zulmetmelerine rağmen insanlara karşı bağışlayıcıdır. Fakat Rabbinin azabı da çok çetindir.

7. Kâfirler: "Ona Rabbinden bir mucize indirilmeli değil miydi?" derler. Sen, sadece bir uyarıcısın. Ve her toplumun bir yol göstericisi vardır.

8. ALLAH, her dişinin karnında ne taşıdığını, rahimlerin neyi eksiltip, arttırdığını bilir. Her şey O'nun katında bir takdire göredir.

Döllenmemiş yumurtanın vücuttan atıldığı süreye "Menstrüasyon" dönemi denir. Döllenme gerçekleşmediği için, daha önce hazırlanmış olan rahim duvarı gerilir, kılcal damarların kopması ile birlikte yumurta dışarı atılır. Bu dönemden sonra vücut, bu işlemleri tekrar yapmak için hazırlıklara başlar. Bu aşamaların

tümü belli bir dönem boyunca, bütün kadınlarda sürekli tekrarlanır. Her ay yeni yumurta hücreleri oluşur, aynı hormonlar aynı dönemlerde tekrar tekrar salgılanır. Kadın vücudu sanki döllenme olacakmış gibi hazırlanır. Ancak son aşamada spermin olmasına ya da olmamasına göre vücuttaki hazırlıkların yönü değişir. "Menstrüasyon" döneminin başlangıcında, rahim duvarındaki rahim mukozası (endometriyum tabakası) 0,5 mm. kalınlığındadır. Yumurtalıklar tarafından salgılanan hormonların etkisi ile bu tabaka büyür ve 5-6 mm. kalınlığa ulaşır. Döllenme olmadığında ise dökülür. Yukarıdaki ayette görüldüğü gibi rahim duvarında her ay tekrarlanan bu artış ve azalmalara, Kur'an bu ayetiyle dikkat çekmektedir.

9. O, görülmeyeni de, görüleni de bilir. O, Kebîr'dir, Müteal'dir (büyüklüğü sonsuz, yüceliği sonsuz).

10. Sizden, sözü gizleyenle onu açığa vuran, geceleyin gizlenenle gündüzün yürüyen (O'nun ilminde) eşittir.

11. O (insanın) önünde ve arkasında takipçi (melek)leri vardır. Onu ALLAH'ın emriyle korurlar. Bir toplum kendi durumlarını değiştirmedikçe, ALLAH onların durumlarını değiştirmez. ALLAH, bir toplum için kötülük dilediği zaman, artık onu geri çevirecek yoktur. Zaten onların ALLAH'tan başka koruyucuları da yoktur.

Her insanı, başta cinler olmak üzere çeşitli görünmez tehlikelerden koruyan, koruyucu melekleri vardır.

"Bir toplum kendi..." Bireylerin yaşamlarını ve insanlık tarihini yönlendiren temel ALLAH kanunlarından (Sünnetullah) biri. İyilik ya da kötülük doğrultusundaki her değişiklik, önce insanların ya da toplumların iç dünyalarında başlar. Sonra ALLAH, ona göre dışlarını değiştirir.

12. Size, korku ve ümit vererek şimşeği gösteren ve ağır bulutları oluşturan O'dur.

13. O'nu, gök gürlemesi hamd ile melekler de korkusundan tesbih eder. Onlar (kâfirler) ALLAH hakkında tartışıyorlarken O, yıldırımlar gönderip dilediğini çarpar. O, tuzağı (cezası) çok çetin olandır.

Kâinattaki bütün varlıklardan çıkan bütün sesler, niteliğini bilemediğimiz bir biçimde ALLAH'ı zikretmektedir. Velayet mertebelerinde mesafe katetmiş bazı ALLAH dostları, bu zikirleri kulaklarıyla da duyabilir.

14. Gerçek dua, ancak O'nadır. O'nun dışında dua ettikleri şeyler, kendilerinin hiçbir isteklerini karşılayamaz.

Tıpkı, ağzına gelsin diye suya doğru iki avucunu açan kişi gibidir. Oysa su onun ağzına gelmez. Kâfirlerin duaları boşa gitmektedir.

15. Göklerde ve yerde bulunanlar da, onların gölgeleri de, sabah akşam isteyerek ve istemeyerek sadece ALLAH'a secde ederler. • • • Dikkat! Secde ayeti • • •

16. De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "ALLAH!" "O halde, O'nu bırakıp da kendilerine bile bir yarar ya da zarar veremeyen dostlar mı edindiniz?" de. De ki: "Hiç kör ile gören bir olur mu? Ya da karanlıklarla, aydınlık bir olur mu?" Yoksa ALLAH'a, O'nun yarattığı gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma kendilerince birbirine benzer mi göründü? De ki: "ALLAH, her şeyi yaratandır. O, Vâhid'dir, Kahhâr'dır (bir, karşı konulmaz güç sahibi)."

17. Gökten bir su indirdi de vadiler, kendi ölçüsünce çağlayıp aktı. Bu sel üste çıkan köpüğü yüklenip götürdü. Süs ya da bir eşya yapmak isteyerek ateşte erittikleri şeylerde de buna benzer bir köpük olur. İşte ALLAH, hak ile batılı böyle bir benzetme ile anlatır. Köpük, yok olup gider. İnsanlara yararı olan şey ise yeryüzünde kalır. İşte ALLAH, böyle misaller verir.

18. Rablerinin buyruğuna uyanlara, en güzel karşılık vardır. Ona uymayanlar ise, yeryüzünde bulunan her şey ve daha bir katı kendilerinin olsa (azaptan kurtulmak için) onu mutlaka feda ederlerdi. İşte onlar, hesabı en çetin olanlardır. Dönecekleri yer de cehennemdir. O, ne kötü bir yataktır.

19. Rabbinden sana indirilenin hak olduğunu bilen kimse (bunu kabul etmeyen) kör gibi olur mu? Fakat bunu ancak aklı ve vicdanı temiz olanlar anlar.

20. Onlar, ALLAH'a verdikleri sözü yerine getirenler, antlaşmayı bozmayanlardır.

21. Ve ALLAH'ın gözetilmesini istediği şeyleri gözetirler, Rablerine karşı saygılı olurlar, kötü hesaptan korkarlar.

Bu ayetteki "gözetilmesi emredilen şeyler" kavramının içine bütün insanların, hayvanların ve bitkilerin hakları da girer. Çünkü yaratılmışların hakkını gözetmek, Yaratanın hakkını gözetmek demektir.

22. Ve onlar ki, Rablerinin rızasını isteyerek sabredenler, namazı tam olarak kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık harcayanlar, kötülüğü iyilikle savanlardır. İşte onlar var ya, dünya yurdunun iyi sonu onlarındır.

"kötülüğü iyilikle savanlar" Kendisine yapılmış kötülüklere,

iyilikle karşılık vermek anlaşılacağı gibi yapılan bir kötülüğün, günahın hemen ardından bir iyilik yapmak şeklinde de anlaşılabilir. Efendimiz de bu anlamda olmak üzere: "Kötülüğün ardından iyilik yap ki, onu silsin." (Tirmizi) buyurmuştur.

23. (Bu iyi son) Adn Cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından salih olanlar da oraya gireceklerdir. Melekler de her kapıdan onların yanlarına gelip,

24. "Sabrınıza karşılık sizlere selam olsun! Dünya yurdunun sonu ne güzeldir!" (derler).

25. Ama ALLAH'a verdikleri sözü iyice pekiştirdikten sonra bozanlar, ALLAH'ın gözetilmesini emrettiği şeyleri (akrabalık bağları) terkedenler, yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlar var ya... İşte lanet onlara, yurdun kötüsü de onlara...

26. ALLAH dilediğine rızkı bollaştırır ve azaltır. Onlar, dünya hayatı ile şımardılar. Oysa ahiretin yanında dünya hayatı, bir yol azığından ibarettir.

ALLAH, dünyada rızkı, insanların Kendine yakınlık derecelerine göre dağıtmaz. Yani, biri takva sahibi bir Mü'min olmasına rağmen, rızkı dar; diğeri azgın bir din düşmanı olmasına rağmen, rızkı bol olabilir.

27. Kâfirler: "Ona Rabbinden bir mucize indirilmeli değil miydi?" derler. De ki: "ALLAH kimi dilerse onu saptırır, Kendisine yönelenleri de doğru yola iletir."

28. Onlar ki, iman edenler, gönülleri ALLAH'ın zikriyle huzura erenlerdir. Dikkat edin! Kalpler ancak ALLAH'ı zikirle huzur bulur.

Önemli bir ALLAH kanunu daha: "Kalpler ancak ALLAH'ı zikirle huzur bulur." Kur'an okuma, namaz kılma, ALLAH'ın isimlerini tekrar etme, ALLAH'ı anlatan kitapları okuma, kâinatı ALLAH'ın kitabı gözüyle öğrenme, okuma ve düşünme... Hepsi ALLAH'ı zikirdir.

29. İman edip, salih amel işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) ne mutlu! Dönülüp, varılacak güzel yurt da onlarındır!

30. Böylece seni, kendilerinden önce nice ümmetlerin gelip geçtiği bir ümmete gönderdik ki, sana vahyettiğimizi onlara okuyasın. Onlar Rahman'ı inkâr eder. De ki: "O Rahman, benim Rabbimdir. O'ndan başka ilah yoktur. Ben yalnız O'na güvendim. Dönüşüm de sadece O'nadır."

31. Eğer dağları yürütecek, yeri param parça edecek,

ölüleri bile konuşturacak bir Kitap olsaydı (işte o, bu Kur'an) olurdu. Fakat bütün işler ALLAH'a aittir. İman edenler hâlâ anlamadılar mı ki, ALLAH dileseydi bütün insanları doğru yola iletirdi. ALLAH'ın vaadi yerine gelinceye kadar inkâr edenlerin başlarına, yaptıkları işler nedeniyle bir belanın gelmesi ya da evlerinin yakınına inmesi devam edecektir. ALLAH sözünden asla dönmez.

32. Andolsun ki, senden önceki peygamberlerle de alay edildi. Ben de o kâfirlere bir süre mühlet verdim. Sonra da onları yakaladım. O zaman azabım nasılmış (gördüler).

33. Herkesin yaptığını gözeten (ALLAH) (hiçbir şey yapmayan putlarla bir) olur mu? (Böyle iken) Onlar ALLAH'a ortaklar koştular. De ki: "Onlara isim verin bakalım. Yoksa siz ALLAH'a yeryüzünde bilmediği bir şey mi haber veriyorsunuz? Yoksa anlamı olmayan kuru bir laf mı ediyorsunuz?" Doğrusu, kâfirlere tuzakları süslü gösterildi. Ve onlar doğru yoldan alıkonuldular. ALLAH kimi saptırırsa artık onu doğru yola iletecek bulunmaz.

34. Onlara dünya hayatında bir azap vardır. Ahiret azabı ise çok daha çetindir. Onları ALLAH'tan koruyacak da yoktur.

35. Müttakilere (ALLAH'a saygılı olan) vaad olunan cennetin durumu (şudur): Onun içinden nehirler akar. Meyveleri de süreklidir, gölgeleri de... İşte takva (ALLAH'a saygı) yolunu tutanların sonu budur. Kâfirlerin sonu da ateştir.

36. Ve kendilerine Kitap verdiklerimiz, sana indirilene sevinirler. Ama onlardan aleyhteki bazı gruplar, ayetlerin bir kısmını inkâr ederler. De ki: "Bana, sadece ALLAH'a kulluk etmem ve O'na ortak koşmamam emrolundu. Ben (insanları) O'na çağırıyorum, dönüşüm de O'nadır."

37. Böylece Biz Kur'an'ı Arapça bir hüküm (hikmetli söz) olarak indirdik. Andolsun ki sen, sana gelen bu ilimden sonra onların arzularına uyarsan, seni ALLAH'ın azabından koruyacak ne bir dost, ne de bir koruyucu vardır.

38. Andolsun, Biz, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlara da eşler ve çocuklar verdik. ALLAH'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir mucize getiremez. Her ecelin (yazıldığı) bir Kitap (Levh-i Mahfuz) vardır.

39. ALLAH dilediğini siler, (dilediğini de) yerinde bırakır. Ana Kitap (Levh-i Mahfuz) O'nun katındadır.

ALLAH, Kur'an'ın hükümlerini birbiri yerine getirerek, yenisi sayesinde eskisinin hükmünü yürürlükten kaldırır. Ya da aynı işlemi

çeşitli kâinat olayları arasında hatta insanların yaşamları üzerinde de yapar.

40. Onlara vaad ettiğimizin (azabın) bir kısmını sana göstersek de ya da (bundan önce) seni öldürsek de, yine sana düşen sadece tebliğ etmek, Bize düşen de hesaba çekmektir.

41. Bizim emrimizin yeryüzüne gelip de onu etrafından eksilttiğimizi görmüyorlar mı? Hüküm veren ALLAH'tır. O'nun hükmünü bozacak yoktur. O, hesabı çabuk görendir.

"onu etrafından eksilttiğimizi..." Dünya, sürekli olarak güneşten gelen bir bombardımanın etkisi altındadır. Proton, elektron ve alfa parçacıklarından oluşan bu bombardıman (Solar/Güneş rüzgârları) atmosferle dünyayı birbirlerinden kopartabilecek kadar etkindir. Ve atmosferi sürekli olarak aşındırmakta ya da diğer bir deyimle "eksiltmekte"dir. Ne var ki, dünyanın uğradığı bu madde kaybı, saniyede 3 kg. dolayındadır. Ve bu hızla dünyanın "uçlarından eksilerek" tükenmesi için güneşin toplam ömrünün beş katı kadar bir süreye ihtiyaç vardır.

42. Onlardan öncekiler de tuzak kurmuştu. Oysa bütün tuzaklar ALLAH'a aittir. O, herkesin ne yaptığını bilir. Kâfirler de bu yurdun sonunun kime ait olduğunu bilecekler.

43. Kâfirler: "Sen peygamber değilsin!" derler. De ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak ALLAH ve Kendisinde 'Kitab'ın ilmi olan' yeter."

Sure ilk ayetinde, Efendimiz'in peygamberliği hakkında bazı insanların duyduğu şüphelerden söz ederek başlamıştı. Bu son ayetinde de aynı konuya dönerek bitiyor. Ve bu sorunun sadece varlığına değil, çözüm yoluna da işaret ediyor.

14- İBRAHİM SURESİ

Mekke'de inmiştir. 52 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Râ. Bu, insanları Rablerinin izniyle karanlıklardan aydınlığa, Azîz ve Hamîd olan ALLAH'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz Kitap'tır (her şeye üstün, övgüye tek başına layık).

Râd suresinin son ayetinde Kur'an'dan söz ediliyordu. Bu surenin de ilk ayeti söze Kur'an'la başlıyor.

2. Bu yol, göklerde ve yerdekilerin sahibi olan ALLAH'ın yoludur. Uğrayacakları o çetin azaptan dolayı kâfirlerin vay haline!

3. Onlar, dünya hayatını ahirete tercih ederler. İnsanları ALLAH'ın yolundan alıkoyarlar ve o yolu eğri büğrü göstermeye çalışırlar. İşte onlar, büyük bir sapıklık içindedir.

4. Biz, her peygamberi kendi milletinin diliyle gönderdik ki, onlara gerçekleri kolayca açıklasınlar. Artık ALLAH dilediğini şaşırtır, dilediğini de doğru yola iletir. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Öyleyse her İslam tebliğcisi de muhatapları ile aynı dili konuşmaya özen göstermelidir. Esas olan anlaşılabilir olmaktır.

5. Celalim hakkı için Musa'yı mucizelerimizle gönderdik. Ona: "Halkını karanlıklardan, aydınlığa çıkar! Onlara ALLAH'ın günlerini (geçmiş kavimlerin başlarına gelenler) hatırlat!" dedik. Elbette bunda her sabredip, şükreden için nice ibretler vardır.

"Halkını karanlıklardan aydınlığa çıkar!" Bu surenin ilk ayetinde de Efendimiz'e yönelik olarak aynı emir verilmişti. Ve bu terim Kur'an boyunca birçok kez tekrarlanmıştır. Gözden kaçırılmaması gereken nokta, bütün tekrarlarda karanlıkların çoğul, aydınlığın ise tekil olarak zikredilmiş olmasıdır. Çünkü "aydınlık" bir tanedir ve o da İslam'dır. Karanlıklar ise İslam'ın dışında kalan her şeydir ve sayılamayacak kadar çok çeşidi vardır.

6. Ve o zaman Musa kavmine şöyle demişti: "ALLAH'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın! O sizi Firavun ailesinden kurtardı. Onlar sizi işkencenin en kötüsüne sürüyor, oğullarınızı kesip, kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bütün bunlarda, Rabbinizden size büyük bir sınav vardı."

7. Yine bir zaman Rabbiniz size şunu bildirmişti: "Celalim hakkı için şükrederseniz, size olan nimetimi mutlaka arttırırım. Eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz ki azabım çok çetindir."

8. Musa şöyle demişti: "Siz ve dünyada bulunan herkes kâfir olsa bile bilin ki, ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (nimet ve zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık)."

9. Sizden önce gelen Nuh, Âd ve Semûd halklarının ve onlardan sonra gelenlerin haberleri size ulaşmadı mı? Onları(n sayısını) ALLAH'tan başkası bilmez. Peygamberleri onlara, mucizelerle geldiler. Fakat onlar, ellerini, ağızlarına götürerek: "Biz, sizinle gönderilen talimatları kabul etmiyoruz! Bizi davet ettiğiniz şeyden de şüphe ve kaygı içindeyiz." dediler.

"şüphe ve kaygı içindeyiz" Tıpkı günümüzdekiler gibi tarihteki kâfirler de İslam'ın hak ve ALLAH'ın dini olduğundan şüphe etmekle yetinmiyorlar, bir de kaygı duyuyorlar. Yani ya ülkenin yönetimini ele geçirirler de bizim yaşama şeklimizi değiştirmeye kalkışırlarsa?! İçki içmemize, dilediğimizle yatıp kalkmamıza karışırlar, zorla örterler, zorla namaz kıldırıp, oruç tuttururlarsa vs. vs. Güneşin altında yeni bir şey yok... Küfrün tarih boyunca hiç değişmeyen özelliklerinden biri de bu paranoik saplantıdır.

10. Peygamberleri de: "Gökleri ve yeri yaratan ALLAH'tan hiç şüphe edilir mi? Oysa O, sizin günahlarınızın bir kısmını affetmek ve belirli bir zamana kadar da size müsaade etmek için çağırıyor." dediler. Onlar da: "Siz de bizim gibi bir insandan başka bir şey değilsiniz. Siz bizi atalarımızın taptığı tanrılardan uzaklaştırmak istiyorsunuz! Öyleyse bize apaçık bir delil getirin." dedi.

Yukarıdaki ayette işaret edilen o saplantı karşısında Müslüman tavrı, önce ALLAH'a imanı bir bilinç konusu haline getirerek anlatmak sonra da ALLAH'ın sonsuz şefkat ve merhametinden söz etmek olmalıdır. Ve bu ayette görüyoruz ki, o zaman da kâfirler hemen hatalarını kabule yanaşmayacaklar ve ikinci savunma hattına çekileceklerdir: Atalarının mirası...

11. Peygamberleri dediler ki: "Evet! Bizler de sizin gibi birer insanız fakat ALLAH, kullarından dilediğine lütufta bulunur. ALLAH'ın izni olmadan biz size delil getiremeyiz. Mü'minler sadece ALLAH'a dayansınlar!"

12. "ALLAH'a nasıl güvenmeyelim? O, bizi doğru yola yönlendirdi. Bize verdiğiniz eziyetlere elbette sabredeceğiz. Tevekkül edenler, sadece ALLAH'a tevekkül etsinler."

13. Kâfirler, peygamberlerine dediler ki: "Ya sizi ülkeden sürgün edeceğiz ya da mutlaka dinimize gireceksiniz." Bunun üzerine Rableri, peygamberlerine şöyle vahyetti: "Zalimleri mutlaka helak edeceğiz!"

14. "Onları yok ettikten sonra, yerlerine sizleri yerleştireceğiz. Bu da makamımdan ve tehdidimden korkanlar içindir."

15. (Peygamberler) Rablerinden zafer (fetih) dilediler. Her inatçı zorba hüsrana uğradı.

16. (Bunun) Ardından da cehennem vardır. (Orada) ona irinli sudan içirilecektir.

17. O suyu yutkunur, bir türlü yutamaz. Ölüm, her yerden kendisine gelir ama bir türlü ölüp, kurtulamaz. Peşinden de çetin bir azap vardır.

18. Rablerini inkâr edenlerin işleri tıpkı fırtınalı bir günde rüzgârın savurduğu küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şeyi ellerinde tutamazlar. Derin sapıklık işte budur.

19. ALLAH'ın gökleri ve yeri yerli yerince yarattığını görmez misin? Dilerse sizi götürür ve yepyeni bir halk getirir.

20. Bu, ALLAH'a güç değildir.

21. Hepsi ALLAH'ın huzuruna çıkacak. Zayıflar, büyüklük taslayanlara: "Biz, size uymuştuk. Şimdi siz, ALLAH'ın azabından herhangi bir şeyi bizden savabilir misiniz?" Onlar da şöyle cevap verir: "Ne yapalım! Eğer ALLAH bizi doğru yola yöneltseydi, biz de sizi o yola yöneltirdik. Artık sızlansak da, sabretsek de birdir. Bizim için sığınacak bir yer yoktur."

22. (Hesapları görülüp) İş bitirilince şeytan şöyle der: "ALLAH size gerçek olanı vaadetti. Ben de size vaadettim ama ben sözümden caydım. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Fakat sizi (günaha, küfre) çağırdım. Siz de benim çağrıma koştunuz. O halde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Artık ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni. Ben, sizin daha önce beni ALLAH'a ortak koşmanızı da reddetmiştim." Doğrusu zalimler için can yakıcı bir azap vardır.

"benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu". Önemli ve gözden kaçırılmaması gereken bir cümle... Yıllarca Hollywood ürünü "şeytan" filmleri seyrederek, hristiyanlığa ait yanlış bir şeytan algısının etkisinde kalmış birçok insan, şeytanın, kişinin içine girip iradesini ele geçirebileceğini ve zorla ona her istediğini yaptırabileceğini zanneder. Bu zanların hepsi temelden yanlıştır.

Ayette görüldüğü üzere, ALLAH, şeytana böyle bir güç vermemiştir. Onun bütün yapabildiği, kendi varlığını hissettirmeden, insana haramları fısıldamak, onları süslü gösterip telkinde bulunmaktan ibarettir. Başka bir deyişle, şeytanın kötü arkadaştan pek farkı yoktur. Kötülüğe çağırır ama zorlayamaz. O nedenle de işlenen günahlarda asıl sorumluluk, insanın kendisinindir.

23. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar), Rablerinin izniyle içinden nehirler akan cennetlere yerleştirilecekler ve Rablerinin izniyle orada sonsuza kadar kalacaklardır. Orada (birbirleriyle) karşılaştıkça söyledikleri: "Selam!"dır.

24. Görmedin mi ALLAH nasıl bir benzetme yaptı? Güzel bir sözü, kökü sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca (benzetti).

"güzel söz"ü müfessirlerin çoğunluğu Kelime-i Şehadet olarak yorumlamıştır.

25. O ağaç Rabbinin izniyle her zaman meyvelerini verir. ALLAH, öğüt almaları için insanlara böyle benzetmeler yapar.

26. Çirkin söz ise, toprağın üstünden sökülüp atılmış, kararsız (sabit olmayan) kötü bir ağaca benzer.

"çirkin söz" de insanı küfre sokan, dini yalanlayan ve ALLAH'ı inkâr anlamı taşıyan bütün sözlerdir.

27. ALLAH, sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında, hem de ahirette sapasağlam tutar. Zalimleri ise şaşırtır. ALLAH, dilediğini yapar.

28. ALLAH'ın nimetine nankörlükle karşılık veren ve sonunda toplumlarını helak yurduna sürükleyenleri görmedin mi?

29. Onlar cehenneme girecekler. O ne kötü karargâhtır!

30. (İnsanları) ALLAH'ın yolundan saptırmak için O'na ortaklar koştular. De ki: "Eğlenin! Gideceğiniz yer ateştir!"

31. İman eden kullarıma söyle: "Alışveriş ve dostluğun yarar sağlamayacağı gün gelmeden, namazı tam olarak kılsınlar, kendilerine verdiğimiz rızıklardan (ALLAH için) gizli, açık harcasınlar."

32. ALLAH, gökleri ve yeri yaratandır. Gökten yağmur indirip, size rızık olsun diye, onunla türlü türlü meyveler çıkarandır. İzni ile denizde dolaşmak üzere gemileri size râm eden, nehirleri de hizmetinize verendir.

33. Görevlerini devamlı yerine getiren güneşi ve ayı hizmetinize veren, geceyi ve gündüzü emrinize âmâde

kılan yine ALLAH'tır.

34. ALLAH, istediğiniz her şeyden size verdi. ALLAH'ın nimetlerini saymak isteseniz, sayamazsınız. Gerçekten insan zalim ve nankördür.

35. Bir zaman İbrahim şöyle demişti: "Rabbim! Bu beldeyi (Mekke) emin bir belde yap! Beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut!"

36. "Rabbim! Onlar insanlardan birçoğunu şaşırttılar. Bundan böyle kim bana uyarsa, o bendendir. Kim de bana karşı gelirse şüphesiz ki, Sen Gafûr'sun, Rahîm'sin (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

37. "Rabbimiz! Soyumdan bazılarını, Kutsal Ev'in (Ka'be) yanındaki çorak vadiye, Rabbimiz! Namazı tam olarak kılmaları için yerleştirdim. Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir. Onları meyvelerle rızıklandır ki şükretsinler."

Bu duanın bereketi sayesinde, Efendimiz'e kadar Arap Yarımadası, ondan sonra da bütün dünya, umre ve Hacc yapmak üzere Mekke'ye akın etti. Şehrin kendisi maddi olarak çok kurak bir coğrafyada yer almasına rağmen, senenin her mevsimi her çeşit meyve, sebze ve ürün çok ucuz fiatlarla orada bulunur oldu.

38. "Rabbimiz! Sen bizim gizlediğimizi de, açığa vurduğumuzu da çok iyi bilirsin! Yerde ve gökte hiçbir şey ALLAH'tan gizli kalmaz!"

39. "İhtiyarlık çağımda, bana İsmail'i sonra İshak'ı veren ALLAH'a hamdolsun. Şüphesiz ki Rabbim duayı çok iyi işitir."

40. "Rabbim! Beni de, soyumdan çoğunu da namazı tam olarak kılanlardan eyle! Rabbimiz! Duamı kabul buyur!"

"çoğunu" İnsan, neden Hz. İbrahim "hepsini" değil de, "çoğunu" dedi, şeklinde merak edebilir. Bu ifadenin bir benzeri de 37. ayette geçmişti. Hikmeti şudur; Hz. İbrahim daha önce aldığı vahiylerle, herkesin değil de ancak çoğunluğun namaz kılacağını biliyordu. Ve o zaman da duasını gerçeğe ve ALLAH'ın takdirine uyarlayarak yaptı.

41. "Rabbimiz! Hesabın görüleceği gün beni, babamı ve bütün Mü'minleri affet!"

42. Sakın, ALLAH'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma! ALLAH, onları, gözlerin korkudan dışarı fırlayacağı o zor güne bırakır.

43. Onlar, başlarını göğe kaldırarak, çağrıldıkları yere doğru koşacaklardır. Gözleri donacak, gönülleri bomboş kalacaktır.

Dehşetten, bütün anlama ve kavrama yeteneklerini kaybedecekler. Derin bir şok yaşayacaklar ve hiçbir şeyi anlayamadan sadece boş boş bakacaklar. Ama bu durum, haşir sırasında mezardan kaldırılış anlarını ifade ediyor. Sonra yine aynı dehşeti hissetmekle beraber akılları yerine gelecek ve sorgu sual başlayacaktır.

44. İnsanları, azabın geleceği gün ile uyar. O gün zalimler şöyle der: "Rabbimiz! Bize kısa bir süre ver de Senin çağrını kabul edelim, peygamberlere uyalım." Daha önce siz, bize hiçbir zeval (ölüm, çöküş) yoktur diye yemin etmemiş miydiniz?

45. Siz de, o kendilerine yazık eden milletlerin yerlerine oturmuştunuz. Onlara ne yaptığımızı görmüştünüz. Ve size misaller de vermiştik.

46. Onlar tuzaklar kurdular ama ALLAH tarafından da onlara tuzaklar var, isterse onların tuzakları dağları yerinden oynatacak olsun.

Sonuç olarak onların tuzaklarının etkili olması da ALLAH'ın iznine bağlıdır. O nedenle Müslümanlar, kâfirlerin tuzaklarından değil, ALLAH'tan korkmalıdır.

47. Sakın ALLAH'ın peygamberlerine olan vaadinden döneceğini sanma! Şüphesiz ALLAH Azîz'dir (her şeye üstün), intikam alandır.

48. Yerin bir başka yere, göklerin başka göklere çevrileceği ve onların Vâhid ve Kahhâr olan ALLAH'ın huzuruna vardıkları o günde... (bir, karşı konulmaz güç sahibi)

Kıyamette, dünya ve kâinat tamamen yok edilmeyecek sadece tahrip edilip enkaz haline getirilecektir. Ve sonra o enkaz malzemesinden de ahiret inşa edilecektir. Bunu, bir binayı yıkıp, önce malzemesini bir moloz yığını haline getirmeye sonra da o malzemeyi kullanarak, yeni bir bina inşa etmeye benzetebiliriz.

49. O gün günahkârların birbirleriyle zincire vurulduklarını görürsün.

50. Gömlekleri katrandandır, yüzlerini de ateş kaplamaktadır.

51. ALLAH herkese kazandığının karşılığını vermek için (diriltir). ALLAH, hesabı çabuk görendir.

52. Bu (Kur'an), insanlara bir tebliğdir. Bununla uyarılsınlar. O'nun yalnız tek İlah olduğunu bilsinler. Aklı ve vicdanı temiz olanlar öğüt alsınlar diye...

Sure söze Kur'an'dan söz ederek başlamıştı ve Kur'an'dan söz ederek bitiriyor.

15- HİCR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 99 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Râ. Bunlar, Kitab'ın, apaçık Kur'an'ın ayetleridir.

Bir önceki sure olan "İbrahim" Kur'an'a dikkat çekerek bitmişti ve bu sure de yine Kur'an'a dikkat çekerek başlıyor.

2. Bir zaman gelir ki, kâfirler: "Keşke Müslüman olsaydık!" diye hasret çekerler.

Kâfirler, bu ayetin haber verdiği zamanla ilk olarak ölüm döşeğinde karşılaşacaklar, gözlerinden ve kulaklarından perde kalktığında "Keşke Müslüman olsaydık!" diyeceklerdir. Daha sonra, mezarda ve mahşerde, yaşayacakları olaylar karşısında bu pişmanlıkları birçok kez tekrarlanacaktır.

3. Bırak onları, yesinler, eğlensinler ve boş ümit onları oyalayadursun. Yakında bilecekler.

4. Bizim yok ettiğimiz her ülke hakkında mutlaka daha önce kararlaştırılmış, bilinen bir vade vardır.

5. Hiçbir millet eceli ne öne alabilir, ne de geciktirebilir.

6. Dediler ki: "Ey kendisine Kur'an indirilen! Sen mutlaka cinlenmişsin!"

7. "Eğer doğru sözlülerden isen, bize melekleri getirsene!"

8. Biz melekleri ancak hak ile (bir hikmet gereği) indiririz. O zaman da onlara mühlet verilmez.

9. Hiç şüphe yok ki, Kur'an'ı Biz indirdik. Onu koruyacak olan da Biziz.

Bu sayede aradan geçen 14 asra rağmen, Kur'an'ın bir tek kelimesi bile kaybolmamış ve hiç kimse ona dışardan bir tek kelime bile ilave edememiştir. Böyle olduğunun en açık delili dünyanın neresinde olursa olsun, bütün Kur'an nüshalarının, birbirlerinin tıpa tıp aynı oluşları ve bizzat sahabiler tarafından yazılmış olup da günümüzde elde bulunan Kur'an nüshalarının da geri kalan bütün nüshalarla aynı oluşudur. Bu korumanın hikmeti ise Kur'an'ın son Kitap olmasıdır. O da eski kitaplar gibi tahrife uğradığı takdirde artık insanlar için hidayet yolu kapanmış ve o zaman dünya ile beraber bütün kâinatın da varlık gayesi ortadan kalkmış olurdu. İşte ALLAH, ...edenle kıyamete kadar son Kitabı'nın korunmasını bizzat Kendi

üzerine aldı. Bütün bozma girişimlerine karşı onu korudu. Bu olay Kur'an'ın en büyük fiili mucizesidir.

10. Celalim hakkı için senden önceki milletler arasından da elçiler gönderdik.

11. Onlara bir peygamber gelmeyedursun, hemen onunla alay ederlerdi.

12. İşte böylece Biz onu (inkârı, alayı), suçluların kalplerine sokarız.

13. Ona iman etmezler. Oysa öncekilerin başlarına gelenlerden ders almaları gerekirdi.

14. Onlara gökten bir kapı açsak da oraya çıkacak olsalardı:

15. "Herhalde gözlerimiz bağlandı, belki de büyüye tutulduk!" derlerdi.

16. Şanım hakkı için Biz, gökte burçlar yarattık ve onları seyredenler için süsledik.

17. Onları taşlanmış her şeytandan koruduk.

18. Ancak kulak hırsızlığı eden müstesna. Onun da peşine açık bir alev sütunu düşmüştür.

Dünya göğünde, meleklerin konuşmalarından kulak hırsızlığı yapanlar kastediliyor. O cinler, üzerlerine atılan meteorlarla püskürtülürler.

19. Yeri uzatıp, yaydık. Orada sabit dağlar yerleştirdik. Yine orada miktarı ve ölçüsü belirli olan şeyler bitirdik.

20. Orada hem siz insanlar için, hem de rızıkları size ait olmayanlar için birçok geçim vasıtaları yarattık.

21. Her şeyin hazineleri(nin anahtarları) yalnız Bizim yanımızdadır. Biz, onu ancak belirli bir ölçü ile indiririz.

22. Aşılayıcı olarak rüzgârlar gönderdik. Ve gökten bir su indirdik de onunla sizi suladık. Onu depolayan siz değilsiniz.

Ayette yağmur oluşumundaki ilk aşamanın rüzgârlar olduğuna dikkat çekilmektedir. Oysa 20 yy.ın başlarına kadar, rüzgârla yağmurun yağması arasındaki tek ilişki, rüzgârın bulutları sürüklemesi olarak biliniyordu. Meteorolojik bulgular ise rüzgârların yağmurun oluşumunda "aşılayıcı" rol oynadıklarını gösterdi. Rüzgârların bu aşılama özelliği şöyle gerçekleşir: Okyanusların ve denizlerin yüzeyinde, köpüklenme nedeniyle her an sayısız hava kabarcığı oluşmaktadır. Bu kabarcıklar patladıkları anda, milimetrenin yüzde biri çapındaki binlerce parçacığı havaya fırlatırlar. "Aerosol" adı verilen bu parçacıklar, rüzgârlar sayesinde karalardan gelen tozlarla karışarak atmosferin üst katmanlarına

taşınır. Rüzgârların bu şekilde yükseklere taşıdığı parçacıklar, burada su buharı ile temas eder. Su buharı da bu parçacıkların etrafına toplanarak yoğunlaşır ve su damlacıklarına dönüşür. Bu su damlacıkları önce bir araya gelerek bulutları oluşturur, bir süre sonra da yağmur olarak yeryüzüne iner. Görüldüğü gibi rüzgârlar, havada serbest halde bulunan su buharını, denizlerden taşıdıkları parçacıklarla "aşılamakta" ve böylece yağmur bulutlarının oluşumunu sağlamaktadır.

23. Şüphesiz Biz diriltir, Biz öldürürüz. Ve her şeye Biz varis oluruz.

24. Andolsun Biz, sizden önce gelip geçenleri de biliriz, geri kalanları da biliriz.

25. Şüphesiz Rabbin onları toplayacaktır. Çünkü O, Hakîm'dir, Alîm'dir (hikmeti sonsuz, her şeyi bilen).

26. Andolsun Biz insanı kara bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattık.

27. Cinleri de daha önce zehirli ateşten yaratmıştık.

28. Bir zaman da Rabbin meleklere demişti ki: "Ben kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan bir insan yaratacağım."

29. "Ona şekil verdiğim ve Ruhumdan üflediğim zaman hemen onun için secdeye kapanın!"

"ALLAH'ın ruhundan üflemesi" insanda, ALLAH'ın isimlerinin tecelli etmesine dönük, mecazi bir ifadedir.

30. Meleklerin hepsi hemen secde ettiler.

31. Fakat İblis hariç! O, secde edenler arasında yer almadı.

32. ALLAH: "Ey İblis! Secde edenlerle beraber olmayışının nedeni nedir?" dedi.

33. (İblis): "Ben kuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın insana secde edemem." dedi.

34. (ALLAH) Şöyle buyurdu: "Defol buradan! Artık kovuldun!"

35. "Ceza gününe kadar üzerine lanet edilecektir!"

36. (İblis): "Rabbim! Öyle ise (varlıkların) tekrar diriltileceği güne kadar bana mühlet ver." dedi.

37. (ALLAH): "Haydi! Sen mühlet verilmişlerdensin!"

38. "O, bilinen vaktin gününe kadar."

39. (İblis) Dedi ki: "Rabbim! Andolsun beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracağım."

40. "Ancak Senin ihlâsa erdirdiğin kulların hariç!"

41. (ALLAH) Buyurdu ki: "İşte Bana varan doğru yol

budur!"

42. "Şüphesiz, Benim o seçkin kullarım üzerinde senin bir hâkimiyetin yoktur. Ancak sana uyan azgınlar hariç!"

43. Şüphesiz cehennem de o azgınların hepsinin varacakları yerdir.

44. Onun yedi kapısı vardır. Her kapıya onlardan bir bölüm ayrılmıştır.

45. Takva sahipleri (ALLAH'a saygı duyanlar) ise cennetlerde ve pınar başlarındadır.

46. (Onlara): "Oraya emniyet ve selametle girin!" (denilir).

47. Onların kalplerindeki kini söküp, çıkarmışızdır. Onlar artık tahtlar üzerinde, karşı karşıya oturan kardeşler olacaklar.

48. Orada onlara hiçbir yorgunluk gelmeyecek ve onlar, oradan çıkarılmayacaklardır.

49. Kullarıma haber ver; işte Ben öyle Gafûr, öyle Rahîm'im (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

50. Benim azabımın can yakan bir azap olduğunu da bildir.

51. Onlara İbrahim'in misafirlerinden de haber ver.

52. Onun yanına girmişler; "Selâm!" demişlerdi. O da: "Biz sizden korkuyoruz." dedi.

53. Dediler ki: "Biz sana alim bir oğul müjdeliyoruz!"

54. (İbrahim): "Bana ihtiyarlık çökmesine rağmen mi beni müjdeliyorsunuz? Beni ne tuhaf bir şey ile müjdeliyorsunuz?" dedi.

55. "Sana gerçeği müjdeledik. Umut kesenlerden olma!" dediler.

56. O dedi ki: "Sapıklardan başka kim Rabbinin rahmetinden umut keser?"

57. "Ey elçiler! (Başka) Ne işiniz var?" dedi.

58. Dediler ki: "Biz suçlu bir topluma gönderildik."

59. "Ancak Lût ailesi hariç. Onların hepsini kurtaracağız."

60. "(Fakat Lût'un) Karısı müstesna. Biz onun, geri kalanlardan olmasını takdir ettik."

Bu kıssada meleklerin gelişinden anlıyoruz ki, onlar geldikleri zaman mühlet bitmiş olur ve insanlar helak edilir. Bu anlam boyutu, surenin 7. ayetinde sözü edilen, kâfirlerin, "Eğer doğru sözlülerden isen, bize melekleri getirsene!" şeklindeki taleplerine bir cevaptır. Ve meleklerin gelmemesinin hikmetini de açıklamaktadır.

61. Elçiler Lût'un ailesine geldiklerinde:

62. O: "Doğrusu siz ürkülecek kimselersiniz!" dedi.
63. Dediler ki: "Aksine! Biz, onların şüphe etmekte oldukları şeyi (cezayı) getirdik."
64. "Sana gerçeği getirdik. Biz elbette doğru söyleyenleriz."
65. "Hemen gecenin sonunda aileni yola çıkar. Sen de arkalarından git. İçinizden hiç kimse sakın dönüp de ardına bakmasın. Size emredilen yere gidin!"
66. Ona şu kesin emri vahyettik: "Sabaha çıkarlarken onların (Sodom ve Gomore halkı) kökü kesilmiş olacaktır."
67. Şehir halkı (genç delikanlılar şeklinde azap meleklerinin Lût'a misafir olduklarını duyunca) sevine sevine geldi.
68. (Lût onlara): "Bunlar benim misafirlerimdir. Beni mahçup etmeyin..."
69. "ALLAH'tan korkun! Beni rezil etmeyin!" dedi.
70. "Biz seni elalemin işine karışmaktan menetmemiş miydik?" dediler.
71. Lût: "Alacaksanız, işte benim kızlarım!" dedi.
72. Senin ömrüne yemin olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı.
73. Güneş doğarken onları o korkunç ses yakaladı.
74. Bir anda şehirlerinin üstünü altına çevirdik. Üzerlerine de balçıktan, pişirilmiş taşlar yağdırdık.
75. İşte bunda iyice düşünenler için işaretler vardır.
76. Onlar hala gözler önünde duran bir yol üzerindedir.
77. Elbette bunda iman edenler için bir ibret vardır.
78. Eyke halkı da gerçekten zalim idiler.
79. Biz, onlardan da intikam aldık. İki (şehir harabe)si de açık bir yol üzerindedir.
80. Andolsun Hicr (Semûd) halkı da peygamberleri yalanladılar.
81. Biz onlara mucizelerimizi vermiştik fakat onlardan yüz çevirmişlerdi.
82. Onlar dağlardan güven içinde kalacakları evler oyarlardı.
83. Onları da sabaha çıkarlarken, o korkunç ses yakalayıverdi de;
84. Kazandıklarının, kendilerine hiçbir yararı olmadı.
85. Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri ancak hak ile (belli bir gaye ve hikmet) yarattık. O saat (kıyamet) mutlaka gelecektir. Şimdilik güzel bir şekilde (onlardan)

yüz çevir.

Kur'an'ın indiği çağda yaşayan insanların, gökler ve yer dışında üçüncü bir kozmik kavrama daha sahip olduklarını düşünmek biraz zordur. Çünkü çıplak gözle bakıldığında gökler ve yerden başka bir şey görünmemektedir ve o insanların da çıplak gözlerinden başka bir ölçüm/gözlem araçları bulunmamaktadır. Buna rağmen ayetin dikkat çektiği "ikisinin arasındakiler" hakkında Astronomi bilimi şunları söylüyor: "Günümüz bilimi, yaradılışın ilk aşamalarında yoğunlaşmış halde sıcak bir gaz kütlesinden ve sonra da bu kütlenin parçalara ayrılarak sırasıyla, galaktik maddelerin, yıldızların ve gezegenlerin oluşturulup, böylelikle kâinatın inşa edildiğinden söz etmektedir. Her yıldızın ve galaktik cismin oluşumunda, ayrılma halinden sonra bir miktar kütle de, bu işlemin dışında, uzay boşluğunda serbest olarak kalmaktadır. Bu fazla ve serbest kütle 'yıldızlar arası galaktik madde'dir. % 60 hidrojen, % 38 helyum ve % 2 oranında da diğer elementlerden oluşan 'yıldızlar arası galaktik madde'nin ya da Kur'an'daki adıyla 'gökler ile yerin arasındakiler'in % 99'u gaz, % 1'i de ağır elementlerin 0,0001-0,001 mm. çapındaki toz zerreleridir. Bilim, bu maddeyi astrofizik ölçümler açısından çok önemli kabul etmektedir. 'Yıldızlar arası galaktik madde'nin tamamı göz önüne alındığında, uzaydaki galaksilerin toplamından daha büyük bir kütle ortaya çıkmaktadır. Yani 'gökler ile yerin arasında bulunanlar'ın toplam ağırlıkları, 'gökler ile yer'in toplam ağırlıklarından daha fazladır. Bu yönüyle, göklerle yerin birbirinden ayrılması sırasında ortaya çıkan 'ikisinin arasındakiler' daha büyük ve belki daha önemli bir gerçeğe işaret etmektedirler: Astronominin ancak 20.yy. teknolojisiyle ulaştığı, Kur'an'ın ise yüzyıllardan beridir tekrarlayageldiği bir gerçeğe..."

86. Elbette Rabbin, Hâllak'tır, Alîm'dir (her şeyi hakkıyla yaratan, her şeyi bilen).

87. Celalim hakkı için Biz sana tekrarlanan yedi ayeti (Fatiha Suresi) ve yüce Kur'an'ı verdik.

88. Sakın onlardan bir kısmına verdiğimiz dünya malına göz dikme. Onlardan (kâfirler) dolayı üzülme. Ve Mü'minlere alçak gönüllü ol!

89. Ve: "Şüphesiz ki, ben apaçık bir uyarıcıyım!" de.

90. Nitekim Biz, komplo kuranlara (azabı) indirmişizdir.

91. Onlar, Kur'an'ı bölüp ayıranlardır.

Kur'an'ı bölüp, ayırma, günümüzde de yaygın olarak karşılaşılan

bir sapkınlıktır. Örneğin, Kur'an'ın kişisel ahlakla ilgili ayetlerini kabul edip, toplumsal düzenle ilgili olanlarını ise laiklik-çağdaşlık gibi nedenlerle kabul etmeye yanaşmamak... Bu, Kur'an'ı bölüp ayırmaya mükemmel bir örnektir. Oysa Kur'an'ın bütünü ALLAH'ındır. Ve kulların, Rablerinin Kitabı üzerinde, bu türlü bir bölüp ayırma yetkileri olmasa gerektir. Ayrıca dikkat edilmelidir ki, bir önceki ayette ALLAH, öyle insanları "komplocu" olarak nitelendiriyor. Bu, kalbinde zerre kadar ahiret imanı ve ALLAH korkusu bulunan herkesin, tüylerini diken diken etmesi gereken bir nitelemedir.

92. Senin Rabbin hakkı için Biz onların hepsine mutlaka soracağız:

93. Yaptıkları şeylerden...

94. Sen emrolunduğun şeyi açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir.

Bu ayette de "Kur'an'ı bölüp ayıranlar"dan "müşrik (ALLAH'a ortak koşan)" olarak söz edilmektedir.

95. O alay edenlere karşı Biz sana yeteriz.

96. Onlar, ALLAH ile beraber başka bir ilah edinenlerdir. Yakında bilecekler...

97. Celalim hakkı için biliyoruz ki, onların söyledikleri şeyler yüzünden senin göğsün daralıyor.

98. Sen, hamd ile Rabbini tesbih et ve secde edenlerden ol.

99. Ve sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine kulluk yap.

Bu surenin 2. ayeti, ölüm anını hatırlatarak: "Bir zaman gelir ki, kâfirler: 'Keşke Müslüman olsaydık!' diye hasret çekerler." ifadesiyle başlamıştı. Şimdi bu ayet de aynı yere geri döndü. Fakat bu kez konu, ölüme kadar geçecek sürede Müslümanların ne yapmaları gerektiğidir. Yani, ölüm gelene kadar, Rabbine kulluk yaparsan, o geldiğinde "Keşke Müslüman olsaydık" diye pişman olup dövünenlerden olmazsın.

Bazı müfessirler, "yakîn" ifadesini kesin bilgi olarak yorumlamaktadır. O zaman ayetin anlamı şöyle olur: "Ve sana kesin bilgi gelinceye kadar Rabbine kulluk yap!"

16- NAHL SURESİ

Mekke'de inmiştir. 128 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. ALLAH'ın emri geldi, artık onu acele istemeyin. ALLAH onların ortak koştukları şeylerden uzaktır, yücedir.

Bir önceki sure "yakîn (ölüm/kesin bilgi) gelinceye kadar" diyerek bitmişti, şimdi yeni sure de "ALLAH'ın emri geldi" diyerek başlıyor.

Ayetin, bizim için gelecek zamana ait bir olay olan kıyametten söz ederken, şimdiki zaman kipinin kullanılması, 1- ALLAH'ın zamandan bağımsız olduğunu, 2- Kıyametin olup bitmiş bir şeymişçesine kesinleşmiş bulunduğunu vurgulamak içindir.

Ayet, kıyamet sürecinin uzay/zamanın şu an bize çok uzak noktalarında başlamış olabileceğine dair bir ihtimal de içeriyor.

2. Melekleri kullardan dilediğine, emrinden olan ruh (vahiy) ile indirip: "(İnsanları) Uyarın, Benden başka hiçbir ilah yoktur. Bana karşı saygılı (müttaki) olun!" diye emretmektedir.

3. O, gökleri ve yeri hak ile (bir gerçek olarak, belirli bir gaye ve hikmete yönelik) yarattı. O, onların ortak koştuklarından çok yücedir.

4. İnsanı, bir meniden yarattı. Birden o, apaçık bir mücadeleci düşman olup çıktı.

5. Hayvanları da yarattı. Onlarda sizin için ısıtıcı (şeyler) ve birçok yararlar vardır. Hem onlardan bazılarını da yersiniz.

6. Akşamleyin otlaktan getirirken ve sabahleyin otlağa salarken, onlarda sizin için bir güzellik de vardır.

7. (Bu hayvanlar) Ağırlıklarınızı, ancak büyük zorluklarla ulaşabileceğiniz şehirlere taşırlar. Şüphesiz Rabbiniz, Rauf'tur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

8. Binmeniz için ve süs olarak atları, katırları ve merkepleri de yarattı. Ve daha sizin bilmediğiniz nice şeyler yaratmaktadır.

"ve daha sizin bilmediğiniz..." Kur'an'ın sırlı ifadelerinden biri daha...

9. Doğru yolu göstermek ALLAH'a aittir. Ama yolun eğri olanı da vardır. Eğer ALLAH dileseydi hepinizi doğru

yola iletirdi.
10. Sizin için gökten suyu indiren O'dur. İçeceğiniz ondandır. Hayvanlarınızı otlattığınız bitkiler de ondandır.
11. Onunla size ekin, zeytin, hurma, üzümler ve her çeşit meyvelerden bitirmektedir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır.
12. O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize verdi. Yıllar da O'nun emrine bağlıdır. Şüphesiz bunda aklını kullanan bir toplum için işaretler vardır.
13. Yeryüzünde çeşitli renklerde yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Elbette bunda düşünen bir toplum için ibret vardır.
14. O, denizi de hizmetinize verdi ki, ondan taptaze et yiyesiniz ve ondan kuşanacağınız süsler çıkarasınız. Görüyorsun, gemiler de denizi yara yara akıp gitmektedir. ALLAH'ın lütfunu aramanız ve O'na şükretmeniz için.
15. Sizi sarsmaması için yeryüzüne sabit dağları koydu. Nehirleri ve geçitleri de doğru yolu bulasınız diye yarattı.
16. İşaretler de yarattı. Onlar, yıldızlarla da yollarını bulurlar.
17. Yaratan, yaratmayan gibi midir? Hiç düşünmüyor musunuz?
18. ALLAH'ın nimetini saymaya kalksanız, sayamazsınız. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).
19. ALLAH, gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi bilir.
20. ALLAH'tan başka yalvardıkları hiçbir şey yaratamazlar. Zaten kendileri yaratılmışlardır.
21. Onlar ölüdürler, diri değil. Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.
22. İlahınız bir tek İlah'tır. Ahirete iman etmeyenlerin kalpleri inkârcıdır. Hep kibirlenip, dururlar.
23. Gerçekten ALLAH, onların gizlediklerini de bilir, açığa vurduklarını da. O, kibirlenenleri sevmez.
24. Onlara: "Rabbiniz ne indirdi?" denildiği zaman: "Eskilerin masalları!" derler.
25. Bunu, kıyamet günü kendi günahlarını tamamen yüklendikten başka, saptırdıkları bilgisiz kimselerin günahlarından bir kısmını da yüklenmeleri için yapıyorlar. Bak! Ne kötü şey yükleniyorlar.
26. Onlardan önceki (kâfir)ler de tuzak kurmuşlardı da, bunun üzerine ALLAH, binalarına temellerinden gelmiş, üstlerindeki tavan başlarına çökmüştü. Ve azap onlara

ummadıkları yerden gelmişti.

27. Sonra kıyamet günü ALLAH onları rezil eder ve der ki: "Nerede o, uğrunda (Mü'minlere) düşmanlık ettiğiniz ortaklarım?" Kendilerine ilim verilmiş olanlar derler ki: "Bugün her türlü zillet ve rezalet kâfirlerin başınadır."

28. Kendilerine zulmederlerken, meleklerin canlarını aldığı kimseler: "Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk!" diye başlarını önlerine eğerler. "Hayır! ALLAH sizin yaptıklarınızı çok iyi biliyor!"

29. Öyleyse içinde sonsuza kadar kalmak üzere, cehennemin kapılarından girin! Kibirlenenlerin yeri ne kötüdür!

30. ALLAH'a karşı saygılı olanlar da (müttakiler): "Rabbiniz ne indirdi?" denildiği zaman: "Hayır (indirdi!)" dediler. Bu dünyada güzel amel işleyenlere (İslam'ı yaşayanlar) güzellik vardır. Ahiret yurdu ise elbette daha hayırlıdır. Takva sahiplerinin (ALLAH'a karşı saygılı olanların) yurdu ne güzeldir!

31. Zeminlerinden nehirler akan Adn Cennetlerine girerler. Orada, onlar için diledikleri her şey vardır. İşte ALLAH, takva sahiplerini böyle mükâfatlandırır.

"Orada, onlar için diledikleri her şey vardır." Cennette ALLAH tarafından kuluna ikram edilenlerin dışında, kulun dilediği her şey de anında gerçekleşir. Örneğin bu dünyada çok isteyip de imkânı olmayışından ya da başka bir sebepten gerçekleştiremedikleri şeyler, orada sadece o şeyi düşünmekle gerçekleşecektir.

32. Onlar ki, melekler canlarını tatlılıkla alırlar: "Selâm size! Yaptıklarınıza karşılık girin cennete!" derler.

Ayet, takva sahibi Mü'minlerin canlarının nasıl alınacağını anlatıyor.

33. (Kâfirler) Mutlaka kendilerine meleklerin gelmesini ya da Rabbinin emrinin gelmesini mi bekliyorlar? Onlardan öncekiler de böyle yapmıştı. ALLAH onlara zulmetmedi fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.

34. Sonunda yaptıklarının cezası onlara ulaştı ve alay ettikleri şey onları kuşattı.

35. Ortak koşanlar şöyle dedi: "ALLAH dileseydi ne biz, ne de atalarımız O'ndan başka hiçbir şeye tapmazdık ve O'nun emri olmadan hiçbir şeyi de haram kılmazdık." Onlardan öncekiler de böyle yapmıştı. Peygamberlere düşen yalnız açıkça tebliğ etmek değil mi?

Kendi küfrüne ya da günahlarına, ALLAH'ın takdirini ve kaderi gerekçe göstermek, birçok insanın kullandığı fakat mantıksız bir

açıklamadır. Çünkü o insanlara, başka biri bir kötülük yaptığında: "Ben ne yapayım, ALLAH'ın dilediği böyle imiş!" şeklindeki bir açıklamayı kabul etmeyecekleri ve suçu karşılarındaki insanın iradesine bağlayacakları bellidir.

36. Celalim hakkı için Biz her ümmete: "ALLAH'a ibadet edin. Tağuttan (insanları azdıran cin ya da insan türünden şeytan) kaçının!" diyen bir peygamber gönderdik. Onlardan kimine ALLAH hidayet etti, kimine de sapıklık hak oldu. Yeryüzünde gezin de görün kâfirlerin sonu nasıl olmuş!

37. Sen onların doğru yola gelmelerini ne kadar istesen de ALLAH, saptırdığı kimseleri (dilemezse) doğru yola erdirmez. Ve onların yardımcıları da olmaz.

Yani bir insan, iradesini kötüye kullanarak sapkınlığı tercih eder ve hep orada kalmakta ısrar ederse, ALLAH böyle birini zorla doğru yola erdirmez.

38. Onlar bütün güçleriyle: "ALLAH, ölen kimseyi tekrar diriltmez!" diye ALLAH'a and içtiler. Hayır! Diriltecektir! Bu, O'nun gerçek olarak verdiği bir sözdür. Fakat insanların çoğu bilmezler.

39. (Diriltecektir ki) Hakkında ayrılığa düştükleri gerçeği onlara açıklasın ve kâfirler de kendilerinin yalancı olduklarını bilsinler.

40. Biz, bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona sadece "Ol!" dememiz yeter. O da hemen oluverir.

41. Zulme uğradıktan sonra ALLAH uğrunda hicret edenleri, elbette dünyada güzel bir yere yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse, ahiret mükâfatı elbette daha hayırlıdır.

42. Onlar ki, sabrederler ve sadece Rablerine tevekkül ederler.

43. Senden önce de kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını (peygamber) göndermedik. Eğer bilmiyorsanız Zikir (Kitap, Kur'an) ehline sorun.

44. Biz, o peygamberleri açık delillerle ve Kitaplarla gönderdik. Sana da, kendilerine indirileni insanlara açıklaman için Zikr'i (Kur'an, Sünnet) indirdik. Belki düşünüp, öğüt alırlar.

"Bu ayetteki Zikr, Kur'an ya da Sünnet olarak tefsir edilir. İkinci tefsir daha az yaygın olmakla beraber, daha tutarlıdır. Zira indirilen Kur'an'ı, Hz. Peygamberin açıklaması, yine ona indirilen bu Zikr sayesinde olmaktadır. Bu ayet, Kur'an'ın Sünnet ile açıklanması gerektiğine en kuvvetli delillerdendir. "Dinin tek kaynağı Kur'an'dır." diyenler şöyle derler: a) Peygamberin görevi sadece tebliğdir. b)

Bugün için sadece Kitap gereklidir, zira Peygamberin açıklaması olarak rivayet edilen bilgiler geçerliliğini yitirmiştir. c) Peygambere mâl edilen rivayetler bize güvenilir yollarla ulaşmamıştır... Bu iddiaların üçü de yanlıştır. Zira a) ALLAH'ın muradı sırf mesajı ulaştırmak olsaydı, onu melekle ya da başka bir tarzda gönderirdi. İnsanlardan bir Rasûl ile gönderdiğine göre, birçok ayette açıkça bildirdiği üzere, ona açıklama ve uygulama görevi vermiştir. b) Hz. Peygamber'in Kur'an'ı tebliğ vazifesinden başka tebyin (açıklama) ve tatbik görevi de vardır. c) Kur'an'ın birçok hükmünü, hatta namaz ve zekât gibi en kesin emirlerini Sünnet'in açıklaması olmaksızın uygulamak mümkün değildir. d) Hz. Peygamber'den sahih surette nakledilen çok hadis vardır. Bunları inkâr edenin tarihi de inkâr etmesi gerekir." (Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali, Suat Yıldırım, Sh: 271)

45. Şer planları hazırlayanlar, ALLAH'ın kendilerini yerin dibine geçirmeyeceğinden ya da hiç ummadıkları bir yerden kendilerine azabın gelmeyeceğinden emin midirler?

46. Ya da gezip dolaşırlarken O'nun kendilerini yakalamayacağından? Onlar ALLAH'ı aciz bırakacak değillerdir.

47. Ya da ALLAH'ın kendilerini yavaş yavaş tüketerek cezalandırmayacağından? Gerçekten Rabbiniz Rauf'tur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

Son üç ayete toplu olarak baktığımızda, Mü'minler aleyhinde gizli planlar hazırlayanlar için ALLAH'ın dört seçenekli bir imha planı olduğunu görüyoruz.

48. ALLAH'ın yarattığı şeylere bakıp görmüyorlar mı? Onların gölgeleri, ALLAH'ın kudretine boyun eğip secde ederek, sağa sola döner, dolaşır.

49. Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan ALLAH'a secde ederler.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

50. Onlar üstlerindeki Rablerinden korkarlar ve kendilerine ne emrolunursa, onu yaparlar.

51. ALLAH: "İki ilah edinmeyin. O, ancak bir İlah'tır. Yalnız Benden korkun!" demiştir.

52. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Din de yalnız O'nundur. O halde ALLAH'tan başkasından mı korkuyorsunuz?

53. Size ulaşan her nimet ALLAH'tandır. Kaldı ki, size bir sıkıntı dokunduğu zaman da yalnız O'na yalvarırsınız.

54. Sonra sizden o sıkıntıyı kaldırdığı zaman, içinizden bir grup hemen Rablerine ortak koşarlar.

55. Ki kendilerine verdiğimiz (nimetlere) karşı nankörlük etsinler. Şimdi bir süre daha eğlenin, yakında bileceksiniz.

56. Bir de kendilerine rızık olarak verdiklerimizden, bilmedikleri şeylere (putlar) pay ayırıyorlar. ALLAH'a andolsun ki siz, bu uydurduğunuz şeylerden mutlaka sorulacaksınız.

57. Onlar şanı yüce ALLAH'a kızlar mâl ediyorlar da, kendilerine hoşlandıklarını (erkek çocukları) alıyorlar.

58. Oysa onlardan birine kız müjdelendiği zaman, içi öfkeyle dolarak yüzü kapkara kesilir.

59. Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı, halkından gizlenir. (O kızı) Kendisini hor ve hakir bırakan bir bela olarak yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün? Bak! Ne kötü hüküm veriyorlar!

Son iki ayetin anlamı tersten değerlendirildiğinde, kız çocuğu olan kişinin, bu durumu "özel" bir sevinçle karşılaması, bir Mü'min özelliği olarak görünüyor.

60. Ahirete inanmayanların durumu (bu nedenden ötürü) kötüdür. En yüce sıfatlar ise ALLAH'ındır. Çünkü O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

61. Eğer ALLAH insanları zulümleri yüzünden (hemen) cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat onları, takdir ettiği bir süreye kadar bekletir. Ecelleri geldiği zaman da, onlar ne bir saat geri kalabilirler, ne de ileri geçebilirler.

ALLAH'ın kanunlarından biridir: İmhal eder (mühlet verir), fakat ihmal etmez.

62. Kendilerinin hoşlanmadıkları şeyi ALLAH'a veriyorlar. Üstelik dilleri: "En güzel sonuç (bizim) kendilerinin olacak." diye yalan söylüyor. Onlar için sadece ateş vardır ve onlar (ateşe) terkolunacaktır.

Ayet, peygamberler dışında, cennetlik olduğundan emin olan herkese hitap ediyor.

63. ALLAH'a andolsun ki, senden önceki ümmetlere de peygamberler gönderdik. Fakat şeytan onlara (ümmetlere) işlerini (günahları) süslü gösterdi. O, bugün de onların dostudur. Onlar için acı bir azap vardır.

64. Biz bu Kitab'ı sana, ancak hakkında ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman ve iman eden bir topluma yol gösterici ve rahmet olsun diye indirdik.

65. ALLAH, gökten bir su indirdi ve onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Elbette bunda gerçeğe kulak verecek kimseler için bir ibret vardır.

66. Doğrusu sizin için hayvanlarda da büyük bir ibret vardır. Size, onların karınlarındaki işkembe ve kan arasından gelen, içenlerin boğazından kolayca geçen halis bir süt içiriyoruz.

Vücudun beslenmesini sağlayan temel maddeler, sindirim sistemindeki kimyasal dönüşümler sonucunda oluşur. Sindirilen bu besin maddeleri daha sonra bağırsak duvarından kan dolaşım sistemine geçerler. Böylelikle bu besinler kan dolaşımı sayesinde ilgili organlara sevk edilmiş olurlar. Süt bezleri de diğer vücut dokuları gibi kan yoluyla kendilerine getirilen sindirilmiş gıdalarla beslenirler. Bu nedenle kan, besinlerden gelen gıdanın toplanıp iletilmesinde çok önemli bir rol oynar. Süt de tüm bu aşamalardan sonra süt bezleri tarafından salgılanır ve sindirilmiş besinin, kan dolaşımıyla taşınması sonucunda oluştuğu için besin değeri oldukça yüksektir. Böylece insanların doğrudan tüketemeyeceği kan ve yarı sindirilmiş besinden, içilir nitelikte, besleyici bir gıda olan süt elde edilmiş olur. Görüldüğü gibi bu ayette, sütün biyolojik oluşumu ile ilgili tarif edilenler, günümüz biliminin ortaya koyduğu bilgilerle tam bir uyum içerisindedir. Memelilerin sindirim sistemine yönelik, uzmanlık gerektiren böyle bir bilginin, Kur'an'ın indirildiği dönemde insanlar tarafından bilinmesinin mümkün olamayacağı ise son derece açıktır.

67. Hurma ve üzüm meyvelerinden de hem içki, hem de güzel rızık edinirsiniz. İşte bunlarda aklını kullanan kimseler için bir ibret vardır.

68. Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: "Dağlardan, ağaçlardan ve insanların kurdukları kovanlardan evler edin."

69. "Sonra her çeşit meyvelerden ye de, Rabbinin (senin için) kolaylaştırdığı yollarında yürü!" Onların karınlarından, renkleri çeşit çeşit bir içecek çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda düşünen bir toplum için bir ibret vardır.

Arapçada iki çeşit fiil kullanımı vardır ve fiillerin bu kullanımından, öznenin erkek mi yoksa dişi mi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim yukarıdaki ayetlerde arı için kullanılan fiiller, fiilin dişiye özel şekliyle kullanılmıştır. Böylece Kur'an bal yapımında çalışan arıların dişi olduğuna işaret etmek suretiyle,

o gün için bilinmesi mümkün olmayan somut bir olguya dikkat çekmiştir. Ayrıca, uzunluğu 1-3 cm. arasında değişen arının vücudu, baş, göğüs ve karın olmak üzere üç bölümden oluşur. En arkadaki karın bölümü gövdenin öbür bölümlerinden daha uzundur ve halka biçimindeki bölütlerden oluşur. Ayette ise tekil dişi arıda "karınlar" olduğu vurgulanmaktadır. Bu durum, ayetin Arapçasında "butuhina" ifadesiyle belirtilmiştir. Çünkü kelimenin sonundaki "ha" dişilik ve tekil şahıs ifadesidir. Eğer çoğul dişi arılardaki karınlar vurgulanmak istenseydi bu ifade "butunihinne" olurdu. Böylece ayet, arının bölütlü, parçalı karın yapısına da işaret etmektedir. Bu parçalı karın yapısıyla arı, "karınların" sahibi olarak nitelenmektedir. Arıların bu karın yapılarının iç kısmında, birine bal torbası, diğerine de kursak adı verilen iki mide vardır. Kur'an bütün bunları 14 asır öncesinde bilmekle, bir insan sözü olamayacağını ispat etmektedir.

70. Sizi ALLAH yarattı. Sonra da sizi O öldürecek. Daha önce bilgili iken hiçbir şeyi bilmez hale gelsin diye sizden bazı kimseler ömrün en kötü çağına kadar yaşatılacak... ALLAH, Alîm'dir, Kadîr'dir (her şeyi bilen, gücü sonsuz).

71. ALLAH, rızıkta kiminizi kiminizden üstün kıldı. Üstün kılınanlar, ellerinin altındakilere kendi rızıklarını vermiyorlar ki, onda eşit olsunlar. Yoksa ALLAH'ın nimetini mi inkâr ediyorlar?

72. ALLAH size kendi nefislerinizden eşler yarattı. Eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar yarattı. Ve sizi temiz gıdalarla rızıklandırdı. Böyle iken, onlar hala batıla (boş şeyler) inanıp, nankörlük mü ediyorlar?

73. ALLAH'ı bırakıp da kendilerine göklerde ve yerde olan rızıktan hiçbir şey veremeyen ve buna asla güçleri yetmeyecek olan şeylere tapıyorlar.

74. ALLAH'a benzerler ortaya koymaya kalkmayın! Çünkü ALLAH bilir, siz ise bilmezsiniz.

75. ALLAH şu örneği verdi: Hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köle ile kendisine güzel bir rızık verdiğimiz ve rızıktan gizli ve açık olarak harcayan kimse bir mi? Hiç eşit olur mu? Hamd ALLAH'a mahsustur, fakat çokları bilmez.

76. ALLAH, şu iki kişiyi de örnek verdi: Onlardan biri dilsizdir, hiçbir şey beceremez ve efendisinin üstüne bir yüktür. (Efendisi) Onu nereye gönderse bir hayır getiremez. Şimdi bu (zavallı), doğru yolda yürüyerek adaleti emreden kimse ile eşit olur mu?

77. Göklerin ve yerin gaybı ALLAH'a aittir. Kıyamet

saatinin durumu göz açıp kapama gibi, ya da daha yakındır. Şüphesiz ALLAH, her şeye kâdirdir.

78. Siz hiçbir şeyi bilmezken, ALLAH sizi analarınızın karnından çıkardı. Şükredesiniz diye size kulaklar, gözler, kalpler verdi.

79. Göğün boşluğunda O'nun emrine boyun eğdirilmiş olan kuşlara bakmadılar mı? Onları orada ALLAH'tan başkası tutamaz. Elbette bunda iman eden kimseler için ibretler vardır.

80. ALLAH evlerinizi sizin için bir huzur ocağı yaptı. Ve hayvanların derilerinden, gerek göç ettiğinizde ve gerekse konakladığınızda, sizin için taşınması kolay evler yaptı. Hayvanların yünlerinden, yapağılarından ve kıllarından bir süreye kadar faydalanacağınız bir ev eşyası ve geçimlik (ticaret malı) yaptı.

81. ALLAH, yarattıklarından sizin için gölgeler yaptı. Dağlarda da sizin için barınaklar yaptı. Sizi sıcaktan koruyacak elbiseler ve savaşta sizi koruyacak zırhlar yarattı. Böylece ALLAH üzerinizdeki nimetini tamamlar ki, O'na teslimiyetle itaat edesiniz.

82. Yine de yüz çevirirlerse, sana düşen ancak açık bir tebliğden ibarettir.

83. Onlar, ALLAH'ın nimetini bilirler, sonra da onu inkâr ederler. Çünkü onların çoğu kâfirdir.

84. Her ümmetten bir şahit getireceğimiz gün artık ne kâfir olanlara izin verilir, ne de onlardan özür dilemeleri istenir.

85. O zalimler azabı gördüklerinde, artık onlardan azap hafifletilmez. Onlara süre de verilmez.

86. Ortak koşanlar, ortak koştukları şeyleri gördüklerinde derler ki: "Rabbimiz! İşte bunlar, Seni bırakıp da tapmış olduğumuz ortaklarımızdır." Onlar da bunlara: "Siz, yalancının tekisiniz!" diye laf atarlar.

87. Ve o gün zalimler, ALLAH'ın hükmüne teslim olur ve uydurmakta oldukları şeyler onlardan kaybolup giderler.

88. Kâfir olup da (insanları) ALLAH yolundan alıkoyanlar var ya, işte onlara, yapmakta oldukları bozgunculuklardan dolayı azaplarını kat kat arttıracağız.

89. O gün, her ümmetin içinden kendilerine birer şahit göndereceğiz. Seni de hepsinin üzerine şahit olarak getireceğiz. Bu Kitab'ı da sana her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı, Müslümanlar için de bir müjde olarak indirdik.

90. Muhakkak ki ALLAH, adaleti, ihsanı, akrabaya

vermeyi emreder. Çirkin işleri (edepsizlik, fahşâ), kötülük (münker) ve azgınlığı (bağy) yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt verir.

91. Antlaşma yaptığınız zaman ALLAH'ın huzurunda verdiğiniz sözü (ahd) tam yerine getirin. Ve ALLAH'ı üzerinizde şahit tutarak pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın. Şüphesiz ALLAH, yaptığınız her şeyi bilir.

92. Bir topluluk, diğer bir topluluktan daha çok olduğu için yeminlerinizi aranızda bir fesat aracı edinerek, ipliğini kuvvetle büktükten sonra çözen kadın gibi olmayın. Çünkü ALLAH, bununla sizi dener. Hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri, kıyamet gününde size mutlaka açıklayacaktır.

93. ALLAH dileseydi, sizi tek bir ümmet yapardı. Fakat O, dilediğini şaşırtır, dilediğini de doğru yola erdirir. Ve siz mutlaka yaptığınız işlerden sorumlu tutulacaksınız.

94. Yeminlerinizi aranızda bir aldatma ve fesat aracı edinmeyin. Sonra sağlamca yere basmakta olan ayak sürçebilir. (İnsanları) ALLAH yolundan alıkoymanızdan dolayı kötü bir azap tadarsınız. Ve ahirette de size çok büyük bir azap olur.

95. ALLAH'a verdiğiniz sözü, az bir karşılığa değişmeyin. Eğer anlayan kimseler iseniz, şüphesiz ALLAH katında olan, sizin için daha hayırlıdır.

96. Sizin elinizdekiler tükenir. ALLAH katında bulunan ise kalıcıdır. Biz, sabredenlerin karşılığını yaptıklarının en güzeliyle vereceğiz.

97. Erkek ya da kadın, kim Mü'min olarak iyi bir iş yaparsa, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve onların mükâfatlarını, yaptıklarının en güzeliyle veririz.

98. Kur'an'ı okuduğun (okumaya başlayacağın) zaman, o kovulmuş şeytandan ALLAH'a sığın.

99. Gerçek şu ki, onun, iman edenler ve yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde hiçbir hâkimiyeti yoktur.

100. Onun hâkimiyeti ancak onu dost edinenlere ve onu ALLAH'a ortak koşanlaradır.

101. Biz bir ayetin yerine başka bir ayet getirdiğimiz zaman -ki ALLAH neyi indireceğini çok iyi bilir- Onlar: "Sen ancak bir iftiracısın!" derler. Hayır! Onların çoğu bilmezler.

102. De ki: "Onu Ruhu'l-Kudüs, iman edenlere sebat vermek, Müslümanları doğru yola iletmek ve onlara müjde vermek için Rabbin katından hak olarak indirdi."

103. Biz onların: "Ona bir insan öğretiyor!" dediklerini [illegible]. (Gerçeklerden) Saparak kastettikleri şahsın dili

yabancıdır. Oysa bu (Kur'an) apaçık bir Arapçadır.

Ayet, Mekke putperestlerinin, Efendimiz'in Kur'an'ı, Arap olmayan bazı hristiyan kölelerden öğrendiği şeklindeki iddialarına cevap olarak inmiştir.

Elmalılı'ya göre: "Öyle apaçık bir Arapçadır ki, bütün Arap edebiyatçılarını benzerini yapmaktan aciz bırakmıştır. Bunu Arap olmayan biri nasıl yapabilir? Böyle parlak bir Arapça, Arap olmayan birisinin öğretimine nasıl isnat edilebilir?"

104. ALLAH'ın ayetlerine inanmayanları, ALLAH doğru yola iletmez. Onlar için acı bir azap vardır.

105. Yalanı ancak ALLAH'ın ayetlerine inanmayanlar uydurur. Yalancılar, işte onlardır.

Ayet, bir Mü'min için yalancılığın düşünülemeyeceğini söylüyor. ALLAH'a ve ahiret gününe inanan herkesin tüylerini ürpertmesi gereken bir ifade...

106. Kalbi imanla dolu olduğu halde dinden dönmeye zorlanan hariç, kim iman ettikten sonra ALLAH'ı inkâr edip, kalbini küfre açarsa, onların üzerine ALLAH'tan bir gazap ve büyük bir azap vardır.

107. Bu, onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve ALLAH'ın da kâfirler topluluğunu doğru yola iletmemesinden dolayıdır.

108. İşte onlar, ALLAH'ın kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Ve onlar gafillerin ta kendileridir.

109. Elbette ahirette de hüsrana uğrayanlar onlar olacaklardır.

110. Şüphesiz Rabbin, eziyet edildikten sonra hicret eden, ardından cihad eden ve sabredenlerin yardımcısıdır. Elbette Rabbin bütün bunlardan sonra Gafûr ve Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

111. O gün herkes gelir, kendi canını kurtarmaya çalışır ve herkese yaptığının karşılığı eksiksiz olarak ödenir. Onlara asla haksızlık edilmez.

112. ALLAH güven ve huzur içinde olan bir şehri örnek verir: O şehrin rızkı her taraftan bol bol geliyordu. Fakat ALLAH'ın nimetlerine nankörlük ettiler, bunun üzerine yaptıklarından dolayı ALLAH onlara açlık ve korku sıkıntısını tattırdı.

113. Celalim hakkı için onlara kendilerinden bir peygamber geldi de, onu yalanladılar. Onlar zulümlerine devam ederlerken, azap kendilerini hemen yakaladı.

114. ALLAH'ın verdiği rızıktan helal ve temiz olarak yeyin ve gerçekten ALLAH'a kulluk ediyorsanız, O'nun nimetine şükredin.

115. (ALLAH) Size ölü hayvanı, kanı, domuz etini ve ALLAH'tan başkasının adı anılarak kesilen (hayvanlar) ı haram kıldı. Ancak kim mecbur kalırsa, (başkalarının haklarına) saldırmaksızın ve sınırı da (zaruret miktarı) aşmadan (bunlardan) yiyebilir. Çünkü ALLAH Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

116. Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak: "Bu helaldir, şu da haramdır." demeyin. Çünkü ALLAH'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. ALLAH'a karşı yalan uyduranlar ise kurtuluşa eremez.

İslam hukukunun dört ana kaynağını oluşturan, Kur'an, Sünnet, İcma ve Kıyas yollarının birinden, kesin bir dayanağa sahip olmaksızın, herhangi bir şey hakkında "haram" sonucuna varmak, manen son derece tehlikeli bir şeydir.

117. (Kazandıkları) Çok az bir menfaattir. Sonra onlar için can yakıcı bir azap vardır.

118. Sana anlattıklarımızı daha önce yahudi olanlara da haram kılmıştık. Biz onlara zulmetmedik. Fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.

119. Sonra şüphesiz Rabbin, cahillik sebebiyle kötülük yapan, sonra da bunun ardından tevbe edip, durumlarını düzeltenleri bağışlayacaktır. Çünkü onlar tevbe ettikten sonra Rabbin elbet Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

120. Gerçekten İbrahim, ALLAH'a itaat eden, O'nu birleyen bir önderdi. Ortak koşanlardan değildi.

121. O'nun nimetlerine şükrediciydi. ALLAH onu seçmiş ve doğru yola iletmişti.

122. Ona dünyada güzellik verdik. Elbette o, ahirette de salihlerdendir.

123. Sonra sana: "Doğru yola yönelerek İbrahim'in dinine uy! O, ortak koşanlardan değildi." diye vahyettik.

124. Cumartesi tatili, ancak onda ayrılığa düşenlere (farz) kılınmıştı. Rabbin, elbette ayrılığa düştükleri şey hakkında, kıyamet günü aralarında hükmünü verecektir.

125. Sen Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Çünkü Rabbin yolundan sapanları en iyi bilendir. Ve o yola gelenleri de en iyi bilendir.

Ayet, İslam'ın tebliğ edilmesinde uygulanacak metodun özünü

ifade ediyor: Hikmet, güzel öğüt ve yapıcı, sempatik bir üslupla anlatmak... Ya da bu ayetten yola çıkılarak, muhatapların üç gruba bölündüğü söylenebilir: 1- Aklı esas alan, dar fakat seçkin bir grup; bunlara akli/ilmi delillerle yani hikmetle hitap edilir. 2- Büyük kitleler... Onları yönlendiren daha ziyade duygular ve kâr/zarar düşünceleridir; bunlara da güzel öğütler vererek, hak yolda kalmaları sağlanır. 3- Din karşıtı ve kâfir grubunu oluşturan aykırı kişilerle de, Müslümana yakışır bir vekar ve üslup ile tartışarak, Hakk'ı tebliğ etmek gerekir.

126. Eğer azap edecekseniz, size yapılan kadar azap edin. Ama sabrederseniz andolsun ki o, sabredenler için daha hayırlıdır.

Bu, zulme uğramış bütün Mü'minler için ALLAH tarafından verilen bir izindir.

127. Sabret! Sabrın ancak ALLAH'ın yardımı iledir. Onlara üzülme ve kurdukları tuzaklardan dolayı da kaygı duyma.

Bu da Efendimiz'in şahsı üzerinden, onunla sembolize edilen bütün Muhammedilere ya da diğer bir deyimle, bütün takva sahiplerine ALLAH'tan bir emirdir...

128. Şüphesiz ALLAH, Kendisine saygı duyanlarla (müttakiler) ve ihsanda bulunanlarla (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik yapmayı âdet haline getiren) beraberdir.

17- İSRÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 111 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Geceleyin kulunu, ayetlerimizden bir kısmını göstermek için Mescid-i Haram'dan (Ka'be), çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya (Kudüs) götüren ALLAH, noksan sıfatlardan münezzehtir (her türlü eksiklikten uzaktır). O Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

Önceki surenin son iki ayetinde sabır emredilmiş ve ALLAH'ın yardımına dikkat çekilmişti. Şimdi bu sure de, adeta sabrın hakkını vererek, ALLAH'ın yardımına hak kazananlara, bu yardımın ne şekilde geleceğine bir örnek verilerek başlıyor.

Ayetin anlattığı ve bu sureye de isim olan olay, Efendimiz'in Mekke döneminin son yıllarında, bir gece Hz. Cebrail tarafından Mekke'den Kudüs'e götürülmesidir. Ve aynı gece, oradan da Mi'rac'a çıkartılmıştır. Bu olay, hem bedenle, hem de ruhla yaşanmıştır. Bazı

modernistlerin göstermeye çalıştıkları gibi basit bir rüyadan ibaret değildir. Çünkü o takdirde olayın mucizevi bir boyutu kalmazdı. Zira her insan, rüyasında her şeyi görebilir. En akıl almaz ve olağanüstü olayları bile...

Ayrıca Efendimiz'e (O'na Binler Selam) ALLAH'ın kâinattaki ayetleri gösterildiği gibi Efendimiz de en büyük ayet olarak bütün alemlere gösterilmiş oldu.

2. Biz Musa'ya Kitap verdik ve İsrailoğulları'na: "Benden başkasını Rab edinmeyin. Benden başkasının himayesine girmeyin." diye bu Kitab'ı doğru yolu gösteren bir rehber kıldık.

3. Ey Nuh ile birlikte (gemide) taşıdığımız kimselerin çocukları! Doğrusu o, çok şükreden bir kuldu.

4. Biz Kitap'ta İsrailoğulları'na şu hükmü verdik: "Siz o ülkede iki kere bozgunculuk yapacaksınız ve azgınlık derecesinde bir kibre kapılacaksınız."

5. Bunlardan birincisinin zamanı gelince, üzerinize kuvvet ve şiddet sahibi kullarımızı musallat ettik. Bunlar, evlerin arasında dolaşarak (sizi) aradılar. Bu, yerine getirilmesi gereken bir vaad idi.

6. Sonra, o istilacılara karşı size galibiyet ve zafer verdik. Ve sizi mallarla, oğullarla destekledik. Savaşçılarınızı çoğalttık.

7. İyilik ederseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz. Kötülük ederseniz, o da kendi aleyhinizedir. (Çıkardığınız) Son bozgunculuğun (cezalandırılma) zamanı gelince, yüzünüzü kara etsinler, daha önce girdikleri gibi yine Mescid'e girsinler ve ellerine geçirdikleri her şeyi büsbütün tahrip etsinler (diye yine başınıza düşmanlarınızı musallat ettik).

8. Belki Rabbiniz size merhamet eder. Fakat siz (bozgunculuk yapmaya) dönerseniz, Biz de (sizi cezalandırmaya) döneriz. Cehennemi kâfirler için kuşatıcı (bir zindan) yapmışızdır.

Ayet, ilerde yahudilerin tekrar yoldan çıkacaklarını ve tekrar cezalandırılacaklarını bildiriyor. Bu, bugüne kadar gerçekleşmedi fakat ayetin işaretine göre, demek ki bundan sonra olacaktır.

9. Gerçekten bu Kur'an, insanları en doğru yola iletir. Salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan) Mü'minlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.

10. Ahirete inanmayanlara da acı bir azap hazırlamışızdır.

11. İnsan, hayra dua ettiği gibi şerre de dua eder. İnsan,

çok acelecidir.

Ayetin sözünü ettiği "şerre dua", insanın bilmeden ve birtakım kaprislerinin, nefsanî arzularının esiri olup da hayır zannederek, ALLAH'tan başına bela olabilecek şeyler istemesini kastediyor. Örneğin, hakkında hayır mı yoksa şer mi getireceğini hiç düşünmeden, belli bir dünyevi/maddi nimeti isteyen bir insanın durumu gibi... Doğrusu ve ihtiyata da, kulluk edebine de uygun olanı, dualarda somut/maddi şeyleri zikretmeden, ALLAH'tan hakkımızda hayırlı ve selametli olanı istemektir.

"şerre dua"nın ikinci bir anlamı da, insanın dara düştüğü olumsuz bir durumdan kurtulmak için çabucak ALLAH'ın rahmetinden ümit keserek, ölümü temenni etmesidir. Ayet, bu yanlış tavrı da yasaklıyor.

12. Biz geceyi ve gündüzü iki ayet kıldık. Rabbinizin nimetlerini araştırmanız, ayrıca yılların sayısını ve hesabını bilmeniz için gecenin karanlığını silip (yerine) aydınlatan gündüzün aydınlığını getirdik. Biz, her şeyi açık açık bildirdik.

13. Her insanın yaptığını (ya da kaderini) boynuna bağladık. Kıyamet günü, onun için açılmış olarak bulacağı bir Kitap çıkaracağız.

14. Kitabını oku! Bugün sana hesap sorucu olarak kendi nefsin yeter!

Ayetin haber verdiği durum, bir kitaptaki yazıları okumak gibi değil de insanın bu dünyada yapıp ettiklerini, üç boyutlu bir biçimde karşısında görmesi şeklinde olacaktır. Yani hiç kimsenin onları inkâr etmeye mecali kalmayacaktır. En doğrusunu ise ALLAH bilir.

15. Kim hidayet yolunu seçerse, bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur. Kim de saparsa, kendi aleyhinde sapmış olur. Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü taşımaz. Biz, peygamber göndermedikçe azap etmeyiz.

"Hiçbir günahkâr başkasının..." Bazı insanlar, başkalarını da kandırıp kendi günahlarına ortak etmek için, "sen yap, senin günahın da benim olsun" gibi aldatmacalara başvururlar. Ayet, bu türlü sözlerin ALLAH katında hiçbir geçerliliği olamayacağını söylüyor. Zaten neyin günah olup olmadığına da, kimin ne kadar günah yükleneceğine de tek başına karar verecek olan ALLAH değil midir? O insanlara ne oluyor ki! Kendilerini İlah mı zannediyorlar?

Ayrıca ayet, kendisine İslam ulaşmamış insanların, ahirette Müslüman olmaktan sorumlu tutulmayacaklarını anlatmaktadır.

16. Bir ülkeyi helak etmek istediğimizde, oranın lüks

içinde yaşayan şımarıklarına (itaat etmelerini) emrederiz. Buna rağmen onlar orada kötülük işlerler. Böylece o ülke helake müstahak olur. Biz de orayı darmadağın ederiz.

ALLAH, hiçbir zaman doğru yolda olanları, yoldan çıkartıp helak etmez. O nedenle ayetteki sebep sonuç ilişkisi, düz mantıkla anlaşılmamalıdır. Bu ayetin anlattığı ALLAH kanununun, bu şekilde ifade edilmesinin nedeni, ALLAH'ın iradesinin, Kendi dışında hiçbir şeye tabi olmayacağını ve "doğru zaman çizgisi" üzerindeki sebep-sonuç ilişkilerinin, sadece insanlar için geçerli olabileceğini vurgulamak içindir.

17. Nitekim Nuh'tan sonra nice nesilleri helak ettik. Kullarının günahlarını bilen ve gören olarak Rabbin yeter.

18. Her kim, bu çarçabuk geçen dünyayı dilerse ona, yani dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadarını dünyada hemen verir ama sonra yerini cehennem yaparız! Kınanmış ve kovulmuş olarak oraya girer.

19. Kim de ahireti diler ve bir Mü'min olarak ona yaraşır bir çaba ile o gün için çalışırsa, öylelerinin çalışmalarının karşılığı verilir.

20. Hepsine... Dünyayı isteyenlere de, ahireti isteyenlere de Rabbinin ihsanından veririz. Rabbinin ihsanı kısıtlanmış değildir.

21. Baksana! Biz, (dünyada) insanların kimini kiminden nasıl üstün kılmışızdır! Elbette ahirette erişilecek daha büyük mertebeler, kazanılacak daha yüksek erdemler vardır.

22. ALLAH ile beraber başka bir ilah edinme. Sonra kınanmış ve kendi başına terk edilmiş olarak kalırsın.

23. Rabbin sadece Kendisine ibadet etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri ya da her ikisi senin yanında yaşlanırlarsa, sakın onlara: "Öf!" bile deme. Onları azarlama. İkisine de güzel söz söyle.

"onlara: 'Öf!' bile deme". Bu ifade, Kur'an'ın edebi harikalarından biridir. Çünkü bir evladın, anne-babasına gösterebileceği tepkinin asgarisi, onlara "öf" demesidir. İşte Kur'an bu asgari tepkiyi zikredip ona yasak getirmek suretiyle, evlatlara uzun bir yasaklar listesi sunma külfetinden kendini kurtarmış oluyor. Yani artık anne-babayı azarlama, onlara sövme, onları dövme vb. gibi şeyleri saymasına ihtiyaç kalmamıştır.

Efendimiz, üç kez: "Burnu sürtülsün!" der. Bir şey anlayamayan sahabiler sorar: "Kimin ya Rasûlullah?", "Anne ve babası (ya da en

azından bir tanesi) yanında ihtiyarladıkları halde cennete giremeyen kişinin!" (Müslim)

24. Onlara acıyarak, alçakgönüllülükle kanadını ger ve de ki: "Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et!"

Evladın anne-babaya yapması gereken dua metni... Bu duayı öğretenin ALLAH olduğunu unutmayarak tekrar düşünmeli: "Vermek istemeseydi, istemek vermezdi."

25. Rabbiniz sizin kalplerinizdekini çok iyi bilir. Eğer siz salih olursanız (İslam'ı yaşarsanız), şunu bilin ki, O da Kendisine tevbe edip, yönelenlere Gafûr'dur (bağışlaması sonsuz).

26. Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Fakat saçıp, savurma.

27. Çünkü saçıp savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür.

28. Eğer, Rabbinden umduğun bir rızkı beklemek durumunda (elin dar) olduğu için onlara bakamıyorsan, hiç olmazsa kendilerine gönül alıcı bir söz söyle.

29. Eli sıkı olma; büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır, (kaybettiklerinin) hasretini çeker durursun.

30. Doğrusu, Rabbin rızkı dilediğine çok, dilediğine az verir. Şüphesiz ki O, kullarına karşı Habîr'dir, Basîr'dir (her şeyden haberdar, her şeyi gören).

31. Geçim endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Onların da, sizin de rızkınızı veren Biziz. Onları öldürmek, büyük günahtır.

Kur'an'dan, adına "kürtaj" denilen çocuk cinayetlerine karşı net bir tavır daha... Özellikle günümüzde yapılan kürtajlarda, birinci sebebin ekonomik olduğu düşünüldüğünde, ayetin önemi daha da artıyor.

32. Sakın zinaya yaklaşmayın. Çünkü o, bir hayâsızlıktır ve çok kötü bir yoldur.

Dikkat, ayet zina etmeyin demiyor, "sakın zinaya yaklaşmayın" diyor. Bu durumda zina fiilini gerçekleştirmenin, ALLAH katında ne demek olduğunu daha iyi düşünebiliriz. Ayrıca ayet, "zinaya yaklaşmayın" demek suretiyle sadece zina fiilini değil, insanı zinaya götürebilecek her çeşit ortamı ve ön-sebebi de yasaklamış olmaktadır. İslam'da kadın-erkek ilişkilerine getirilen sınırlamaları aşırı bulanlar, konuyu bir de bu açıdan düşünmelidir. Efendimiz bu konuda önemli bir ayrıntıya dikkat çekerek: "Gözler de zina eder; onların zinası, kötü niyetle bakmaktır. Eller de zina eder; onların

zinası, tutmaktır." (Müslim) buyurmuştur.

33. Haklı bir gerekçe olmaksızın ALLAH'ın muhterem kıldığı cana kıymayın. Bir kimse zulmen öldürülürse, onun velisine (mirasçısına), (hakkını alması için) yetki verdik. Ancak bu veli de kısasta ileri gitmesin. Zaten (kendisine bu yetki verilmekle) ona yardım edilmiştir.

"cana kıymayın" emrine, insanın kendi canı da dâhildir. Yani intihar da cinayettir ve büyük bir günahtır.

34. Yetimin malına, rüşdüne erinceye kadar, tam bir iyi niyet taşımaksızın yaklaşmayın. Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü verilen söz, sorumluluk gerektirir.

35. Ölçtüğünüz zaman ölçüyü tam yapın, doğru terazi ile tartın. Bu, daha hayırlıdır ve sonuç bakımından daha güzeldir.

36. Bilmediğin bir şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi yaptığından sorumludur.

37. Yeryüzünde kabara kabara yürüme. Çünkü sen ne yeri yarabilir, ne de dağların boyuna erişebilirsin.

38. Bütün bunlar kötülüğü olan, Rabbinin katında da hoş olmayanlardır.

39. İşte bunlar, Rabbinin sana vahyettiği hikmetlerdir. ALLAH ile birlikte başka ilah edinme. Yoksa kınanmış ve (ALLAH'ın rahmetinden) kovulmuş olarak cehenneme atılırsın.

40. Rabbiniz erkek çocukları size ayırdı da, Kendisi meleklerden kız çocukları mı edindi? Gerçekten siz büyük (çok tehlikeli) bir söz söylüyorsunuz.

Ayet, çocuklar arasındaki cinsiyet ayrımcılığını kökten reddetmektedir.

41. Biz, onların akıllarını başlarına toplamaları için bu Kur'an'da (çeşitli uyarıları) türlü şekillerde tekrar ettik. Fakat bu, onların sadece kaçışlarını arttırıyor.

42. De ki: "Eğer söyledikleri gibi ALLAH ile birlikte başka ilahlar da bulunsaydı, o zaman bu ilahlar da Arş'ın Sahibi'ne gitmenin yolunu ararlardı."

43. ALLAH, onların söyledikleri şeylerden münezzehtir (sonsuz uzaklıktadır). Çok yücedir, uludur.

44. Yedi gök, yer ve bunlarda bulunanlar O'nu tesbih eder. O'nu hamd (övgü) ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ama siz onların tesbihlerini anlamazsınız. O, Halîm'dir, Gafûr'dur (ceza vermekte acele etmeyen, bağışlaması sonsuz).

45. Biz, Kur'an okuduğun zaman, seninle ahirete

inanmayanların arasına gizleyici bir perde çekeriz.

46. Ayrıca onu anlamamaları için kalplerine bir kapalılık ve kulaklarına bir ağırlık koyarız. Sen, Kur'an'da Rabbinin birliğini yâd ettiğinde onlar, nefretle arkalarını dönüp giderler.

ALLAH'ın böyle yapmasının hikmeti, onların küfürlerinden bir rahatsızlık duymamaları, doğru yolu bulmaya ya da en azından objektif bir biçimde Kur'an'ı/Efendimiz'i dinlemeye yönelik hiçbir niyetlerinin olmayışıdır.

47. Biz, onların seni dinlerken ne maksatla dinlediklerini, kendi aralarında fısıldaşırlarken de o zalimlerin: "Siz, büyülenmiş bir adamdan başkasına uymuyorsunuz!" dediklerini çok iyi biliriz.

48. Baksana! Senin için ne türlü benzetmeler yaptılar! Bu yüzden (öyle bir) saptılar ki, artık (doğru) yolu bulamayacaklar.

49. Bir de onlar dediler ki: "Biz kemikler haline geldikten, ufalanıp toprak olduktan sonra mı, gerçekten biz mi yeniden bir yaratılışla diriltileceğiz?"

50. De ki: "İster taş olun, ister demir!"

51. "İsterse yeniden diriltilmesi aklınıza imkânsız gibi görünen, herhangi bir yaratık!" Diyecekler ki: "Bizi tekrar kim diriltir?" De ki: "Sizi ilk kez yaratan!" Sana alaylı alaylı başlarını sallayacaklar ve: "Ne zaman mış o?" diyecekler. De ki: "Çok yakın olabilir."

52. ALLAH sizi çağıracağı gün, O'na hamd ederek çağrısına uyarsınız. Ve (dünyada) çok az kaldığınızı sanırsınız.

53. Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler! Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan insanın apaçık düşmanıdır.

Ayet, Mü'minlere nezahat ve nezaketten uzak, her çeşit kaba konuşmayı yasaklıyor. Muhatap, kendisine nezaket gösterilmesini hak etmese bile...

54. Rabbiniz sizi en iyi bilendir. Dilerse size merhamet eder. Dilerse sizi cezalandırır. Biz seni onların üzerine bir vekil olarak göndermedik.

55. Rabbin, göklerde ve yerde olan herkesi en iyi bilendir. Celalim hakkı için Biz, peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık. Davud'a da Zebur'u verdik.

56. De ki: "O'ndan başka ilah sandığınız şeylere yalvarın. Onlar ne sizden sıkıntıyı kaldırabilirler, ne de (onu) başka bir yana çevirebilirler."

57. Onların tanrılaştırıp yalvardıkları kimseler: "Ne yaparsam O'na daha yakın olabilirim?" diye Rablerine vesile ararlar. O'nun rahmetini umarlar ve azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı sakınılacak bir azaptır.

58. Ne kadar ülke varsa hepsini kıyamet gününden önce ya helak edecek ya da en çetin bir şekilde azaplandıracağız. Bu, Kitap'ta (Levh-i Mahfuz) yazılıdır.

"helak" bildiğimiz ölüm; "azap" da bir bela ve musibet sonucunda ölümdür.

59. Bizi mucizeler göndermekten alıkoyan tek şey, öncekilerin onları yalanlamış olmasıdır. Nitekim Semûd halkına, açık bir mucize olmak üzere bir dişi deve vermiştik. Onlar ise bu yüzden zalim oldular. Oysa Biz mucizeleri ancak korkutmak için göndeririz.

60. Bir zaman sana: "Rabbin insanları çepeçevre kuşatmıştır." demiştik. Sana gösterdiğimiz o görüntüleri (Mi'rac) ve Kur'an'da lanetlenen ağacı (Zakkum), ancak insanları sınamak için meydana getirdik. "Biz onları korkutuyoruz. Fakat korkutmamız, onların azgınlıklarını daha da arttırmaktan başka bir şey yapmıyor." demiştik.

61. Bir zaman da meleklere: "Adem'e secde edin!" demiştik. İblis'in dışında hepsi secde ettiler. İblis: "Ben, çamurdan yarattığın kimseye secde mi ederim?" dedi.

62. (Ve ekledi:) "Şu benden üstün kıldığına da bir bak! Yemin ederim ki, eğer beni kıyamete kadar yaşatırsan, onun soyunu, çok azı hariç kökünden koparıp, (peşimden) sürükleyeceğim."

63. ALLAH buyurdu ki: "Defol! Onlardan kim sana uyarsa, cezanız cehennemdir." Tam bir ceza!

64. "Onlardan gücünün yettiğini sesinle aldatıp, kötülüklere kaydır. Süvarilerinle, yayalarınla onları yaygaraya boğ! Mallarında ve evlatlarında onlara ortak ol. Onlara bol bol vaadlerde bulun." Fakat şeytan onlara bir aldanmadan başka ne vaad eder?

65. "Doğrusu o Benim ihlâslı kullarım üzerinde, senin hiçbir hâkimiyetin olmayacaktır. Vekil (koruyucu) olarak Rabbin yeter."

66. Rabbiniz, lütfundan rızık arayasınız diye gemileri denizde sizin için yüzdürendir. Gerçekten O, size karşı Rahîm'dir (rahmeti sonsuz).

67. Denizde, başınıza bir musibet geldiğinde, O'ndan başka bütün yalvardıklarınız kaybolur gider. Derken, O, sizi kurtarıp karaya çıkardığında, yine yüz çevirirsiniz.

Zaten insanoğlu nankördür.

68. O'nun sizi karada yerin dibine geçirmeyeceğinden ya da üzerinize taşlar savuran bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz? Sonra kendinize bir koruyucu da bulamazsınız.

69. Ya da O'nun, sizi tekrar denize gönderip üstünüze kırıp geçiren bir kasırga yollayarak, inkâr ve nankörlüğünüz nedeniyle sizi boğmayacağından emin misiniz? Sonra, Bize karşı size arka çıkacak hiçbir kuvvet bulamazsınız.

70. Şanım hakkı için Biz, insanoğullarını şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Güzel rızıklarla besledik. Ve onları, yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.

71. Her insan topluluğunu, önderleriyle birlikte çağıracağımız o günde, kimin Kitab'ı sağ eliyle verilirse, onlar, en küçük bir haksızlığa uğramamış olarak Kitaplarını okurlar.

72. Bu dünyada kör olan, ahirette de kördür. Üstelik yolunu iyice şaşırmıştır.

Ayet, bu dünyadaki manevi körlüğün ahiretteki cezasının, maddi körlük olacağını haber veriyor.

73. Onlar, sana vahyettiğimizden başka bir şeyi uydurup Bize mâl etmen için seni, akılları sıra kandıracak ve öyle yaptığın takdirde seni candan dost kabul edeceklerdi.

74. Eğer seni dirençli kılmasaydık, onlara bir parça yanaşacaktın.

75. O zaman, hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün acısını kat kat tattırırdık. Sonra, Bize karşı hiçbir yardımcı da bulamazdın.

Son iki ayet, ALLAH'ın yardımı olmadığı takdirde kâfirlerin, Müslümanlara karşı kuracakları tuzaklardan korunmanın imkânsız olduğunu ifade etmektedir. Ve İslam'a hizmeti/cihadı kendilerine görev edinmiş insanlar, bu tehlikeyi hiçbir zaman göz ardı etmeden, ALLAH'la irtibatlarını çok sıkı tutmaya çalışmalıdır.

76. Yine onlar, seni yurdundan çıkarmak için neredeyse dünyayı başına dar getirecekler. O takdirde, kendileri de senin arkandan fazla kalamazlar.

77. Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler hakkındaki kanun da budur. Bizim kanunumuzda hiçbir değişiklik bulamazsın.

78. Güneşin batmasından gecenin kararmasına kadar olan namazları (akşam ve yatsı) güzel kıl. Bir de, okunan Kur'an'la seçkin olan sabah namazını. Çünkü sabah Kur'an'ının (namazının) şahitleri vardır.

79. Ve (sana özel , nafile) yararını göreceğin bir namaz için uykudan kalk. Kur'an ile teheccüd kıl. Yakındır ki, Rabbin seni bir Makam-ı Mahmud'a (övülmüş bir makama) çıkaracaktır.

80. Ve de ki: "Rabbim! Gireceğim yere dürüst olarak girmemi, çıkacağım yerden de dürüst olarak çıkmamı sağla. Bana Katından yardımcı bir güç ver!"

81. Ve de ki: "Hak geldi, batıl yıkılıp gitti! Gerçekten batıl, çok zavallıdır."

82. Biz, Kur'an'dan parça parça öyle bir şey indiriyoruz ki, o, Mü'minler için bir şifa ve rahmettir. Zalimlerin ise sadece zararını arttırır.

83. İnsana nimet verdiğimiz zaman o, (ALLAH'ı zikirden) yüz çevirip yan çizer. Kendisine bir kötülük dokunduğu zaman da hemen umutsuzluğa düşer.

84. De ki: "Herkes kendi karakterine göre hareket eder. Yolu en doğru olanı ise en iyi Rabbiniz bilir."

85. Sana ruhtan sorarlar. De ki: "Ruh, Rabbimin emrindendir (işidir). Ve size ilimden az bir şey verilmiştir."

"Ruh, Rabbimin emrindendir (işidir)". Aslında her şey "Rabbin emri (işi)" değil midir? Evet, kesinlikle öyledir! O zaman Kur'an'ın, bu niteliği özellikle "ruh" için zikretmesinin anlamı nedir? Çünkü "ruh" geri kalan yaratılmışlardan farklı olarak, araya maddi/manevi sebepler girmeden, doğrudan Rabbin isimlerinin tecellisi ile var olmuştur. Ve işte bu yüzden de bize, onun hakkında çok az ilim (bilgi) verilmiştir. Çünkü insanlar kâinattaki varlıkları ve olayları ancak ALLAH'ın isimlerinin tecellilerine vesile ve perde olan sebepler sayesinde algılayabilmektedir. Ruhun var edilişinde ise böyle bir mekanizma çalışmadığı için, o, insan zihni tarafından bilinemez/algılanamaz olarak kalmaktadır. En azından bu dünyada...

86. Celalim hakkı için, dilersek, sana vahyettiğimizi de ortadan kaldırırız. Sonra Bize karşı kendine bir yardımcı da bulamazsın.

87. Ancak Rabbinden bir rahmet olarak (onu koruduk). Gerçekten O'nun sana olan lütfu çok büyüktür.

88. De ki: "Yemin ederim! Bu Kur'an'ın bir benzerini yapmak üzere insanlar ve cinler bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar, onun benzerini getiremezler."

89. Celalim hakkı için, Biz, bu Kur'an'da insanlara her türlü misali çeşitli şekillerde anlattık. Yine de insanların

çoğu inanmamakta ısrar ettiler.

90. Ve: "Biz" dediler, "şu yerden bir pınar akıtmadıkça sana asla inanmayacağız."

91. "Ya da senin bir hurma bahçen ve üzüm bağların olmalı; öyle ki, içlerinden gürül gürül nehirler akıtmalısın."

92. "Ya da ileri sürdüğün gibi, göğü üzerimize parça parça edip düşürmelisin ya da ALLAH'ı ve melekleri getirmelisin."

93. "Ya da altından bir evin olmalı ya da göğe çıkmalısın. Bize okuyacağımız bir Kitap indirmediğin sürece göğe çıktığına da asla inanmayız." De ki: "SübhanALLAH! Ben sadece insan olan bir Elçi'yim!"

"Ben sadece insan olan bir Elçi'yim!" Kur'an'ın Efendimiz'e öğrettiği bu cevap, onun mucizesi olmadığını değil, mucizelerin ondan olmadığını göstermektedir. Yani kâfirlere mucizeyi yanlış yerden istediklerini, gerçekte bu taleplerini ALLAH'a arz etmeleri gerektiğini öğretmektedir.

94. Zaten kendilerine doğru yolu gösteren bir rehber geldiğinde, insanların iman etmelerine, sadece şöyle demeleri engel oldu: "ALLAH, bir insanı mı peygamber olarak gönderdi?"

95. Söyle onlara: "Eğer yeryüzünde uslu uslu yürüyenler melekler olsaydı, elbette onlara gökten, peygamber olarak bir melek gönderirdik."

96. De ki: "ALLAH, sizinle benim aramda şahit olarak yeter. Doğrusu O, kullarına karşı Habîr'dir, Basîr'dir (her şeyden haberdar, her şeyi gören).

97. Ve ALLAH kime hidayet ederse, o doğru yolu tutar. Kimi de sapıklıkta bırakırsa, artık onlar için, ALLAH'tan başka dost bulamazsın. Ve Biz, kıyamet gününde onları, kör, dilsiz, sağır bir halde yüzleri üstü diriltiriz. Varacakları yer cehennem olur. Ateşi zayıfladıkça o çılgın alevi arttırırız.

98. Cezaları işte budur! Çünkü onlar ayetlerimizi inkâr ettiler ve: "Biz, bir yığın kemik ve ufalanmış toprak haline geldiğimiz zaman mı, biz mi gerçekten yeni bir yaratılışla diriltileceğiz?" dediler.

99. Düşünmediler mi ki, gökleri ve yeri yaratmış olan ALLAH, kendilerinin benzerini yaratmaya da kâdirdir. Kendileri için de bir süre koymuştur, bunda hiç şüphe yoktur. Fakat zalimlerin inkârdan başka bir şeye baktıkları yok!

100. De ki: "Rabbimin rahmet hazinelerine siz sahip

olsaydınız, tükenir korkusuyla yine de cimrilik ederdiniz." Gerçekten insan çok cimridir.

101. Celalim hakkı için, Musa'ya açık açık dokuz mucize verdik. Haydi! İsrailoğulları'na sor: Musa, kendilerine geldiğinde Firavun, ona: "Ey Musa!" dedi. "Senin büyülenmiş olduğunu sanıyorum."

102. Musa da: "Çok iyi bilirsin ki, bunları birer ibret olmak üzere ancak göklerin ve yerin Rabbi indirdi. Ey Firavun! Ben de senin gerçekten mahvolduğunu sanıyorum." dedi.

103. Derken, Firavun onları, o ülkeden sürüp çıkarmak istedi. Biz de onu yanındakilerle birlikte toptan boğduk.

104. Onun ardından da İsrailoğulları'na: "O topraklarda oturun! Ahiret zamanı gelince, hepinizi toplayıp bir araya getireceğiz." dedik.

105. Biz, Kur'an'ı hak olarak indirdik; o da hakkı getirdi. Seni de ancak sevabımızın müjdecisi ve azabımızın uyarıcısı olarak gönderdik.

106. Biz Kur'an'ı ayet ayet ayırdık ki, onu insanlara dura dura okuyasın. Ve Biz onu azar azar indirdik.

107. De ki: "Siz ona ister inanın, ister inanmayın. Şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere, o Kur'an okununca, derhal yüzüstü secdeye kapanırlar."

Bu ayetin mealini bile okuyan ya da dinleyen her Müslümanın, tilavet secdesine gitmesi vaciptir.

Kur'an'daki ondört secde ayetinden birinin Arapça metnini ya da başka bir dildeki mealini, kısmen ya da tamamen okuyan ya da dinleyen her Müslüman, abdestli olarak kıbleye dönüp ellerini kaldırmadan "ALLAHu Ekber" deyip secdeye gider. Secdede üç defa "Sübhane Rabbiyelâlâ" der ve tekrar tekbir alarak ayağa kalkar.

108. Ve derler ki: "Rabbimizin şanı yücedir! Gerçekten Rabbimizin vaadi yerine getirilmiş bulunuyor."

109. Ve ağlayarak yüzüstü yere kapanırlar. Bu, onların huşuunu arttırır.

110. De ki: "İster ALLAH deyin, ister Rahman deyin. Hangisini deseniz, hepsi O'nundur! O, en güzel isimler." Namazında sesini pek yükseltme ama iyice de kısma. Bu ikisinin arasında bir yol tut!

Ayet, ALLAH lafzı ile Rahman ismi arasında bir özdeşlik olduğunu haber veriyor. Aslında ALLAH ismi Cenab-ı Hakk'ın özel ismi olup, bütün isim ve sıfatlarını ifade eder. Ve bu açıdan Rahman ismi de ALLAH isminin kapsamı dâhilindedir. Fakat bu ayet, Rahman ismine, geri kalan ilahi isim ve sıfatlara göre önemli bir ayrıcalık

vermiş oluyor. O nedenle, ALLAH'ın, Kadîr, Cemîl, Metîn gibi diğer isimleri, insanlar tarafından da isim olarak kullanılabilmekte fakat Rahman ismi, bu ayetin bildirdiği hüküm nedeniyle, aynen ALLAH ismi gibi sadece Cenab-ı Hakk'a ait olmaktadır. Ve kendisine bu ayrıcalığın tanındığı tek ismin, ALLAH'ın, ezelden ebede kadar bütün yaratıklarına olan sonsuz rahmetini ifade eden isim olması da son derece anlamlıdır.

111. Ve şöyle de: "Çocuk edinmeyen, hâkimiyette ortağı bulunmayan, aczinden ötürü bir dosta da ihtiyacı olmayan ALLAH'a hamd ederim." Ve tekbir getirerek O'nun şanını yücelt.

Sure, ALLAH'ı tesbih ile başlamıştı, tekbir ile bitiyor.

18- KEHF SURESİ

Mekke'de indirilmiştir. 110 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hamd, O ALLAH'a ki, kuluna Kitap indirdi. Ve ona tutarsız hiçbir şey koymadı.

Bir önceki sure olan İsrâ, Mü'minleri, ALLAH'a hamd ve tekbir etmeye davet ederek bitmişti. Şimdi Kehf Suresi de yine hamd ile başlıyor.

2. Onu dosdoğru bir Kitap olarak indirdi ki, ALLAH'ın katından gelecek şiddetli azaba karşı (insanları) uyarsın ve salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan) Mü'minlere de kendileri için güzel bir mükâfat bulunduğunu müjdelesin.

3. Onlar, sonsuza kadar o mükâfat içinde bulunacaklar.

4. Ve: "ALLAH, çocuk edindi." diyenleri de uyarsın...

5. Bu konuda ne kendilerinin ne de atalarının hiçbir bilgisi yoktur. Bu, ağızlarından çıkan ne küstahça bir sözdür! Onların söylediği yalandan başka bir şey değildir!

6. Bu yeni Kitab'a inanmazlarsa (ve bu yüzden helak olurlarsa) arkalarından üzüntüyle neredeyse kendini harap edeceksin.

7. Biz, dünyada bulunan her şeyi ona bir süs kıldık ki, böylece insanlardan kimin daha güzel davranışlarda bulunacağını deneyelim.

8. Ve elbette Biz onun üstünde ne varsa (bir gün) hepsini, kupkuru yapıp, dümdüz edeceğiz.

9. Yoksa sen, Bizim ayetlerimiz içinde yalnız Ashab-ı Kehf ve Rakîm'in mi ibrete şayan olduklarını sandın?

10. O yiğit gençler mağaraya sığındılar ve şöyle dediler:"Rabbimiz! Bize katından bir rahmet ver! Ve bu davamızda bize doğruluk ve zafer ihsan eyle!"

11. Bunun üzerine onların kulaklarına ağırlık vurduk (mağarada onları uykuya daldırdık). Nice yıllar öylece kaldılar.

12. Sonra onları uyandırdık ki, iki gruptan (gençler ve din düşmanları) hangisinin, kaldıkları müddeti daha iyi hesaplayacağını bilelim.

13. Biz sana onların başlarından geçenleri gerçek olarak anlatıyoruz. Onlar, Rablerine inanmış gençlerdi. Biz de onların hidayetlerini arttırdık.

Kur'an müfessirlerinin çoğunluğuna göre bu olay Hz. İsa ile Efendimiz (O'na Binler Selam) arasındaki dönemde yaşanmıştır. Bu gençler de Hz. İsa'ya iman etmiş Mü'minler idi ve onların sahip olduğu din, daha sonranın hristiyanlığı gibi henüz bozulmamıştı.

14. Kalplerine kuvvet verdik. O yiğitler ayağa kalkıp: "Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Biz, ondan başka bir ilaha tapmayız. Yoksa saçmalamış oluruz."

Elmalılı'ya göre: "Çünkü O'ndan başka ilah imkânsızdır, yalandır. İşte bu yiğitlerin işlerinin aslı şu idi: Müşriklere karşı ayaklanma ile tevhidi ilan."

15. "Şu bizim halkımız, tuttular O'ndan başka ilahlar edindiler. Onların ilah olduğuna dair açık bir delil getirseler ya! Uydurduğu yalanı ALLAH'a mâl edenden daha zalim kim olabilir?" dediler.

16. (İçlerinden biri şöyle dedi): "Madem ki onlardan ve onların ALLAH dışında taptıklarından uzaklaştınız, o halde mağaraya sığının ki, Rabbiniz size rahmetini yaysın ve davanızda sizin için bir kolaylık sağlasın."

17. (Rasûlüm! Orada bulunsaydın) Güneşi görürdün. Doğduğu zaman mağaralarının sağına meyleder; batarken de sol taraftan, onlara isabet etmeden geçerdi. Onlar, mağaranın bir köşesinde uyurlardı. (Böylece güneş onları rahatsız etmezdi). İşte bu, ALLAH'ın ayetlerindendir. ALLAH kime hidayet etmişse, işte o, hakka ulaşmıştır. Kimi de sapıklıkta bırakmışsa, artık onu doğruya yöneltecek bir dost bulamazsın.

18. Uykuda oldukları halde sen onları uyanık sanırdın. Biz, onları sağa sola çevirirdik. Köpekleri de, girişte iki ayağını uzatmıştı. Onları görseydin, sen de ürker, derhal dönüp kaçardın. İçin korku ile dolardı.

19. Yine böylece onları uyandırdık ki, birbirlerine

sorsunlar. İçlerinden biri: "Ne kadar kaldınız?" dedi. "Bir gün, belki bir günden de az." dediler. "Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir. Birinizi şu gümüş para ile şehre gönderin de baksın hangi yiyecek daha temiz ise, ondan size azık getirsin. Fakat çok tedbirli davransın, sakın sizi birisine sezdirmesin."

Ayet, her İslami uyanış döneminin ilk aşamalarında, İslam'a hizmet/cihad eden insanların çok dikkatli olmalarını, geniş kitlelerde yadırgamaya ve tepkiye neden olacak her çeşit tavır ve radikallikten uzak bulunmaları gerektiğini anlatmaktadır.

20. "Çünkü onlar sizi ellerine geçirirlerse taşlayarak öldürürler ya da kendi dinlerine döndürürler. O takdirde de asla kurtuluşa eremezsiniz."

21. Böylece (insanları) onlardan haberdar ettik ki, ALLAH'ın vaadinin hak olduğunu, kıyametin şüphe götürmez olduğunu bilsinler. (Onları bulan halk) aralarında Ashab-ı Kehf'in durumunu tartışıyordu. Dediler ki: "Onların anısına bir anıt dikin." Rableri onları daha iyi bilir. Görüşleri ağır basanlar (Mü'minler) ise: "Mutlaka onların yanı başlarına bir mescid yapacağız." dediler.

Çünkü Mü'minler hatırlanmak için anıt dikmez, mescid ve okul gibi insanların dünyalarına ve ahiretlerine yararı olacak hayır eserleri bırakır.

22. (Bazı insanlar) Görülmeyene taş atar gibi: "Onlar, üçtür, dördüncüleri köpekleridir." diyecekler; "Beştir, altıncıları köpekleridir." diyecekler. (Hayır) "Yedidir, sekizincileri, köpekleridir." diyecekler. De ki: "Onların sayısını Rabbim daha iyi bilir. Onları bilen azdır." Öyle ise Ashab-ı Kehf hakkında, delillerin açık olması dışında kimseyle tartışma ve onlar hakkında (ileri geri konuşan) insanlardan bilgi isteme.

23. Hiçbir şey hakkında: "Yarın bunu yapacağım." deme.

24. Ancak: "ALLAH dilerse yapacağım." de. Unuttuğun zaman ALLAH'ı zikret ve: "Rabbimin beni bundan daha doğru bir yola ulaştıracağını umarım." de.

Son iki ayetin hitabı görünüşte Efendimiz'e, gerçekte ise bütün Mü'minleredir.

25. Onlar mağaralarında üç yüz sene kaldılar. Bazıları buna dokuz sene daha eklediler.

Miladi ve hicri takvimler arasında her yıl 11 günlük bir fark oluşmaktadır. Ve bu fark, bu ayette bir Kur'an mucizesine daha konu olmuştur: Kehf Ashabı'nın mağarada miladi takvime göre 300

sene boyunca uyutulduklarını düşünürsek, bu sürenin hicri takvime göre farkı 300x11=3.300 gündür. 1 miladi senenin 365 gün 5 saat 48 dakika ve 45.5 saniyeden oluştuğu dikkate alınırsa 3.300 gün: 365x24 gün=9 sene olur. Bu durumda da Kehf Ashabı'nın, hicri takvime göre 309 sene uyudukları anlaşılır. Yani Kur'an'ın deyimiyle, "üç yüz sene kaldılar. Bazıları buna dokuz sene daha eklediler."

26. De ki: "Ne kadar kaldıklarını ALLAH daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gizli bilgisi O'na aittir. O, öyle güzel görür, öyle güzel işitir ki! (Göklerde ve yerde olanların) O'ndan başka yöneticisi yoktur. O, kendi hükümranlığına kimseyi ortak etmez."

27. Sana vahyedilen Rabbinin Kitab'ını oku. O'nun kelimelerini değiştirebilecek yoktur. O'ndan başka bir sığınak da bulamazsın.

28. Sabah akşam Rablerine, O'nun rızasını dileyerek dua edenlerle birlikte candan sebat et. Gözlerin, dünya hayatının süsünü isteyerek onlardan başka yana sapmasın. Kalbini, Bizi zikretmekten gafil bıraktığımız, kapris ve arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimselere itaat etme.

Ayet, Kureyş'in putperest egemenlerinin, Efendimiz'e: "Biz seni ziyarete geleceğimiz zaman, fakir ve garip Mü'minleri yanından uzaklaştır." demeleri üzerine nazil olmuştur.

29. Ve de ki: "Bu gerçek, Rabbinizdendir. Artık dileyen iman etsin, dileyen kâfir olsun." Çünkü Biz, zalimler için öyle bir ateş hazırladık ki, duvarları kendilerini kuşatmıştır. Eğer feryat edip yardım isterlerse, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile kendilerine yardım edilir. O ne kötü bir içecektir. Cehennem ne kötü bir barınaktır.

30. İman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlar) gelince, elbette Biz salih ameller işleyenin kazancını zayi etmeyiz.

31. İşte onlara altlarından nehirler akan Adn Cennetleri vardır. Orada altın bileziklerle bezenirler; ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler giyerek koltuklara yaslanırlar. Ne güzel sevap, ne güzel dayanak!

32. Onlara, şu iki adamı misal ver: Birine iki üzüm bağı vermiş, bağların etrafını hurmalarla donatmış, aralarında da ekinler bitirmiştik.

33. Her iki bağ da meyvesini vermiş, hiçbirini eksik bırakmamıştı. Aralarından bir de nehir akıtmıştık.

34. Bağ sahibi olan adamın başka geliri de vardı. Arkadaşıyla konuşurken ona: "Ben servetçe senden

zenginim. Adamca da senden güçlüyüm." dedi.

35. Böylece kendisine yazık ederek bağına girdi ve: "Bu bağın yok olacağını hiç sanmam." dedi.

36. "Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Zaten, Rabbimin huzuruna götürülsem bile, kesinlikle orada da bundan bile daha güzel bir sonuç bulurum."

37. Arkadaşı, ona dedi ki: "Seni topraktan, sonra nutfeden (sperma) yaratan sonra da seni bir adam biçimine koyan Rabbine nankörlük mü ediyorsun?"

38. "Fakat O ALLAH, benim Rabbimdir. Ve ben Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam."

39. "Bağına girdiğin zaman: 'MâşâALLAH! Kuvvet yalnız ALLAH'ındır!' demen gerekmez miydi? Gerçi sen beni malca ve adamca kendinden zayıf görüyorsun ama..."

40. "Rabbim bana, senin bağından daha iyisini verebilir. Seninkinin üstüne de gökten bir afet indirir de bağın kupkuru bir toprak kesilir!"

41. "Ya da suyu dibe çekilir de bir daha onu aramakla bulamazsın."

42. Derken onun serveti kuşatılıp, yok edildi. Çardakları üzerine yıkılmış olan bağın karşısında, ona harcadıklarına acıyarak, ellerini oğuştura oğuştura: "Ah nolaydım! Ben, Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmamış olaydım!" diyordu.

43. ALLAH'tan başka kendisine sahip çıkacak bir topluluk olmadı. Kendi kendini de kurtaramadı.

44. İşte burada yardım ve dostluk, Hak olan ALLAH'a mahsustur. Mükâfatı en iyi olan O, en güzel akıbeti veren yine O'dur.

45. Onlara, dünya hayatının tıpkı şöyle olduğunu anlat: Gökten bir su indirdik. Onunla yeryüzünün bitkileri yeşerdi ve rüzgârların savurduğu çöp kırıntıları haline geldi. ALLAH, her şeyin üzerinde iktidar sahibidir.

46. Mal ve oğullar, dünya hayatının süsüdür. Kalıcı olan salih ameller (İslam'ı yaşamak) Rabbinin katında sevapça da daha hayırlıdır, umutça da...

"Mal ve oğullar" dünyaya ait maddi güçlerin iki temel boyutudur. Fakat "oğullar" ifadesi sadece kişinin kendi soyundan olan erkek çocuklarıyla sınırlı değildir. O kişinin bütün toplumsal çevresini, desteğini, saygınlığını da gösterir.

47. Gün gelir, dağları yürütürüz. Yeri de çırıl çıplak görürsün. Onların (ölenlerin) hiçbirini bırakmayıp, hepsini toplamışızdır.

48. Ve hepsi sıra sıra Rabbinin huzuruna çıkarılmışlardır:

"Celalim hakkı için, sizi ilk defa yarattığımız gibi (çıplak ve malsız-mülksüz) Bize geldiniz. Siz ise, size böyle bir buluşma tayin etmediğimizi iddia ederdiniz, değil mi?"

49. Kitap da ortaya konmuştur. Suçluları onun içinde yazılı olanlardan ötürü heyecanlar içinde titreşerek şöyle dediklerini duyarsın: "Vay halimize! Bu nasıl Kitapmış? Küçük büyük hiçbir şey bırakmayıp yaptıklarımızın hepsini dökmüş!" Yaptıklarını karşılarında bulurlar. Rabbin kimseye haksızlık etmez.

50. Bir zaman meleklere: "Adem'e secde edin!" demiştik. İblis hariç, hemen hepsi secde etti. O, cinlerdendi. Rabbinin emrinden çıktı. (Ey Adem'in çocukları!) Şimdi siz, Beni bırakıp da onu ve onun soyunu mu dost ediniyorsunuz? Oysa onlar, sizin düşmanınızdır. Zalimler için ne kötü bir bedel! Ne zararlı bir takas!

51. Ben, onları (iblis ve soyu) göklerin ve yerin yaradılışına tanık etmediğim gibi, kendi yaratılışlarına da şahit kılmadım. Ben, yoldan çıkaranları yardımcı edinecek değilim.

52. O gün (ALLAH, kâfirlere) der ki: "Benim ortaklarım zannettiğiniz şeyleri çağırın!" Çağırmışlardır onları; yalvarmışlardır; fakat kendilerine cevap vermemişlerdir. Ve Biz aralarına bir uçurum koymuşuzdur.

53. Suçlular ateşi görür görmez, orayı boylayacaklarını anlarlar. Oradan savuşacak bir yer de bulamazlar.

54. Şanım hakkı için, Biz, bu Kur'an'da, insanlar için her türlü misali sayıp dökmüşüzdür. Ama insan tartışmaya, her şeyden daha çok düşkündür.

55. Kendilerine hidayet geldiği zaman, insanları iman etmekten ve günahlarının bağışlanmasını dilemekten alıkoyan şey; sadece, öncekilerin başlarına gelenlerin kendi başlarına da gelmesini ya da ahiret azabının göz göre göre kendilerine gelmesini beklemeleridir.

56. Oysa Biz peygamberleri (azap getirmeleri için değil) sadece müjdeciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kâfirler ise hakkı ortadan kaldırmak için batıl yolu kullanarak mücadele verirler. (Onlar) Ayetlerimle ve uyarıldıkları şeyle alay ettiler.

57. Kendisine Rabbinin ayetleri hatırlatıldığı halde, onlara sırt çevirenden ve kendi elleriyle yaptığını unutandan daha zalim kim vardır? Biz onların kalplerine bunu anlamalarına engel olacak perdeler, kulaklarına da ağırlıklar koyduk. Sen onları doğru yola çağırsan da artık hiçbir zaman hidayete gelemeyeceklerdir.

58. Rabbin, Gafûr ve Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz). Eğer onları yaptıkları yüzünden hemen cezalandıracak olsaydı, azabı onlara hemen gönderirdi. Fakat onlar için belirlenmiş bir süre vardır ki, o zaman geldiğinde ALLAH'ın cezasından hiçbir kurtuluş bulamayacaklardır.

59. İşte şu ülkeler! Zulümlerinde ısrar ettikleri zaman onları helak ettik. Onları helak etmek için de belli bir zaman tayin etmiştik.

60. Bir zaman Musa, genç yardımcısına demişti ki: "Ben iki denizin birleştiği yere varıncaya kadar durmayıp gideceğim. Gerekirse senelerce yürüyeceğim."

61. Onlar, iki denizin birleştiği yere vardıklarında, balıklarını unuttular. Balık, denizde bir yol tutup gitmişti.

62. Buluşma yerini geçtiklerinde Musa, genç yardımcısına: "Getir artık kahvaltımızı! Gerçekten biz, bu yolculuğumuzda epey yorulduk!" dedi.

63. Genç adam: "Gördün mü?" dedi. "Kayaya sığındığımız zaman balığı unuttum. Onu sana söylememi bana ancak şeytan unutturdu. O, şaşılacak bir şekilde denizde yolunu tutup gitmişti."

64. Musa: "İşte aradığımız o idi." dedi. Ve hemen izlerinin üzerine geri döndüler.

65. (Orada) Kullarımızdan bir kul buldular ki, Biz ona katımızdan bir rahmet vermiş ve katımızdan bir ilim öğretmiştik.

Kur'an müfessirlerinin tamamına yakınının görüşüne göre o kişi, Hz. Hızır idi.

66. Musa, ona: "Sana öğretilenden bana da öğretmen için sana tâbi olabilir miyim?" dedi.

İlmin değeri bir kez daha ortaya çıkıyor. Sosyal statü ya da ekonomik durum gibi özelliklere bakılmaksızın, ilmi en çok olan kim ise bütün Mü'minlerin de ona uymaları gerekir. Ayet bu kuralı, Hz. Musa gibi en büyük beş peygamberden biri olan yüce bir şahıs üzerinden örneklendiriyor.

67. O da, Musa'ya: "Sen benimle beraberliğe sabredemezsin." dedi.

68. "Mahiyetini kavrayamadığın şeye (bir bilgiye) nasıl sabredebilirsin?"

69. Musa: "İnşaALLAH!" dedi. "Beni sabırlı bulacaksın. Emrine de karşı gelmem."

70. O kul: "Eğer bana tâbi olursan, ben sana anlatıncaya kadar, hiçbir şey hakkında bana soru sorma!" dedi.

71. Bunun üzerine yürüdüler. Sonunda gemiye bindikleri zaman o (Hızır) gemiyi deldi. (Musa): "Yolcularını boğmak için mi gemiyi deldin? Gerçekten sen kötü bir iş yaptın!" dedi.

72. (Hızır): "Sen, benimle beraberliğe katlanamazsın, demedim mi?" dedi.

73. Musa: "Unuttuğum şeyden dolayı beni kınama ve bana bundan dolayı güçlük çıkarma!" diye cevap verdi.

74. Yine yola koyuldular. Derken bir erkek çocuğa rastladılar. (Hızır) Hemen onu öldürdü. Musa: "Tertemiz bir canı, bir can karşılığı olmaksızın öldürdün ha! Gerçekten sen çok kötü bir iş yaptın!" dedi.

75. (Hızır) Cevap verdi: "Sana benimle beraber (olacaklara) sabredemezsin, demedim mi?"

76. Musa da ona: "Eğer bundan sonra sana bir şey daha sorarsam, benimle arkadaşlık etme! Artık özür dileyemeyecek hale geldim." dedi.

77. Yine yürüdüler. Nihayet bir köy halkına varıp, onlardan yiyecek istediler. Köy halkı ise onları misafir etmekten kaçındı. Derken orada yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar buldular ve (Hızır) onu doğrulttu. Bunun üzerine Musa: "İsteseydin, buna karşılık bir ücret alırdın." dedi.

78. (Hızır): "İşte bu, seninle benim aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana sabredemediğin şeylerin içyüzünü bildireceğim." dedi.

79. "Gemi var ya, o, denizde çalışan yoksul kimselerindi. Onu kusurlu yapmak istedim. (Çünkü) Onların arkasında her (sağlam) gemiyi gasp etmekte olan bir zorba vardı."

80. "Çocuğa gelince, onun anne ve babası Mü'min insanlardı. Bu çocuğun onları ilerde azgınlığa ve küfre sürüklemesinden korktuk."

Efendimiz bu çocuk hakkında: "Hızır'ın öldürdüğü çocuk kâfir olarak mühürlenmiştir. Yaşamış olsaydı, anne ve babasını da ALLAH'a karşı inkâr ve isyana sevkedecekti." (Müslim) buyurmuştur.

81. "Böylece istedik ki, Rableri onun yerine kendilerine, ondan daha temiz ve daha merhametlisini versin."

82. "Duvara gelince, köydeki iki yetim çocuğun idi. Altında da onlara ait bir hazine vardı. Babaları da salih bir kimse idi. Rabbin istedi ki, o iki çocuk, güçlü çağlarına erişsinler ve Rabbinden bir rahmet olarak kendi hazinelerini çıkarsınlar. Ben bunları kendiliğimden yapmadım. İşte, hakkında sabredemediğin şeylerin içyüzü budur!"

60. ayetten buraya kadar anlatılan Hz. Musa-Hz. Hızır

kıssasından alınacak en önemli ders, hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığı ve olamayacağıdır. Varlıkların ve olayların gerçek nitelikleri ancak ALLAH ve ALLAH tarafından kendilerine özel bir ilim (ilm-i ledün) verilmiş olan kişiler tarafından bilinebilir. Bu noktada Mü'minlerin geneline düşen sorumluluk ise yukarıdaki sırrı göz önünde bulundurarak, her konuda İslam'ın ölçülerine göre hareket etmeleridir.

83. (Bir de sana) Zülkarneyn'i sorarlar. De ki: "Size onun hakkında bir haber okuyacağım."

84. Biz, onu yeryüzünde güçlü kıldık. Ve ona her şeyden bir sebep (istediği her şeye ulaşmanın yolunu, aracını) verdik.

85. O da (batıya doğru) bir yol tuttu.

86. Sonunda batıya ulaştığında, güneşi adeta kara bir balçıkta batar buldu. Orada yerli bir halka rastladı. Biz: "Ey Zülkarneyn!" dedik. "İster onlara azap edersin, ister güzel davranırsın!"

87. O da: "Kim zulmederse, ona azap edeceğiz, sonra o, Rabbine döndürülecektir. ALLAH da ona, görülmemiş bir azap edecektir." dedi.

88. "Fakat iman edip, salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan) kimseye de en güzel mükâfat vardır ve ona kolay olan buyruklarımızdan emredeceğiz."

89. Sonra yine bir yol tuttu.

90. Güneşin doğduğu yere varınca, onu öyle bir halkın üzerine doğar buldu ki, onlar için güneşe karşı bir örtü yapmamıştık.

91. İşte böyle! Onunla ilgili her şeyden haberimiz vardı.

92. Sonra o başka bir yol tuttu.

93. Sonunda iki dağ arasına ulaştığında, onların önünde, neredeyse hiç söz anlamayan bir halk buldu.

94. Dediler ki: "Ey Zülkarneyn! Ye'cûc ve Me'cûc bu ülkede bozgunculuk yapıyorlar. Bizimle onların arasına bir set yapman için sana bir vergi verelim mi?"

Ye'cûc ve Me'cûc'un belli bir millet olmaktan ziyade aslı, soyu belirsiz, yarı vahşi, din ve medeniyete baş kaldırmış bir insan topluluğu olma ihtimali daha kuvvetlidir. Çıkışları kıyamet alametidir. Yeryüzünde büyük bir bozgun ve karmaşaya neden olacaklardır.

95. Dedi ki: "Rabbimin bana verdiği imkânlar (güç, iktidar) sizin vereceğinizden daha hayırlıdır. Siz bana beden gücüyle yardımcı olun da sizinle onlar arasında

aşılmaz bir set yapayım."

96. "Bana demir kütleleri getirin." İki dağın arasını aynı seviyeye getirince (bütün vadiyi demir kütleleri ile doldurarak): "Körükleyin!" dedi. Ve onları kor haline sokunca: "Getirin bana da üzerine erimiş bakır dökeyim." dedi.

97. Artık onu, (Ye'cûc, Me'cûc) ne aşabildiler, ne de delebildiler.

98. Zülkarneyn: "Bu, Rabbimden bir rahmettir. Fakat Rabbimin belirlediği zaman geldiğinde O, bu seddi (Ye'cûc, Me'cûc'ün çıkması için) yerle bir eder. Rabbimin vaadi mutlaka gerçekleşir." dedi.

"Rabbimin vaadi mutlaka gerçekleşir". Elmalılı'ya göre: "İlerde Enbiyâ Suresi'nde de geleceği üzere 'Sonunda Ye'cûc ve Me'cûc (setleri) açıldığı ve onlar her tepeden akın ettiği zaman...' (21/Enbiyâ:96) ayetinin sırrı belirip Ye'cûc ve Me'cûc çıkacak, yeryüzünün düzeni bozulacak, kıyamet kopacaktır... ALLAH doğrusunu daha iyi bilir ya, Kur'an'ın bahsettiği bu duvar, Zülkarneyn'den, onun yapılmasını isteyen kavmin, bu sayede oluşturdukları toplantı kurulları olsa gerektir ki, demir kütleleri gibi dayanıklı ve sağlam olan unsurlarına akıtılan ALLAH feyzi ile meydana gelmiş olan maddi ve manevi bir sed demek olur. Eğer bu kavim tefsir alimlerinin naklettikleri şekli ile Türk idiyse, burada, Zülkarneyn'e kuvvetle yardım eden Türklerin, geçmişte yeryüzünü bozgunculuktan kurtarmak için ettikleri hizmetin önemi anlatılmış olduğu gibi, yüce Peygamberimizin, peygamber olarak gönderilmesinden sonra İslam'a yapacakları hizmete de işaret edilmiş demektir. Ve şu halde Türklerin yok olması, Ye'cûc ve Me'cûc seddinin yıkılması ve yeryüzü düzeninin bozulması demek olacaktır ki, kıyametin alametlerindendir. Özetle, doğu ve batıyı dolaşan Zülkarneyn'in en büyük işi, sırf ALLAH'ın bir rahmeti olarak bu duvarın yapılmasıdır ki, yıkılması, yeryüzünde insanlığın pek büyük bir felaketi olacaktır."

99. O gün (kıyamet) onlar deniz dalgaları gibi birbirine çarparak çalkalanırlar. Sûr'a da üfürülmüştür. İnsanların hepsini bir araya toplamışızdır.

100. Kâfirlere o gün, cehennemi açıkça göstermişizdir.

101. Onlar ki, Beni anlatan ayetlere karşı gözleri perdeli idi. Ve (Kur'an'ı) dinlemeye de tahammül edemiyorlardı.

102. O kâfirler, Beni bırakıp da kullarımı dost edinebileceklerini mi sandılar? Biz, cehennemi kâfirlere bir konak olarak hazırladık.

"Beni bırakıp da kullarımı...". Bir ALLAH kanunu: Bilinçli bir biçimde ALLAH'ın dostluğuna sırt çeviren herkes, insanlardan düşmanlık görür. Sonuçta dünya ona yar olmaz.

103. De ki: "Size, yaptıkları işler bakımından en çok zarara uğrayacak olanları söyleyeyim mi?"

104. "Bunlar, iyi işler yaptıklarını sandıkları halde, dünya hayatındaki çabaları boşa giden kimselerdir."

Çünkü onların hem dünyaları, hem de ahiretleri hüsranla sonuçlanmıştır.

105. İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr eden ve bu yüzden de hayır adına yaptıkları amelleri (eylem, davranış) boşa giden kimselerdir. Biz onlar için kıyamet gününde bir terazi kurmayacağız (tartılacak bir şeyleri kalmamıştır ya da hiçbir değerleri kalmamıştır).

106. İnkâr ettikleri, ayetlerimi ve peygamberlerimi alaya aldıkları için, onların cezası cehennemdir.

107. İman edip, salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) gelince, onların konağı da Firdevs Cennetleridir.

"Firdevs"in kelime anlamı, her türlü bahçede bulunan bütün çiçekleri ve güzellikleri kendisinde toplamış olan bahçedir. Efendimiz Firdevs cenneti hakkında: "Cennet yüz kademedir. Her kademe arası yer ile gök kadardır. Firdevs ise cennetin en üst kademesidir. Oradan dört nehir fışkırır. Onun üzerinde de Rahman'ın Arş'ı vardır. ALLAH'tan (cenneti) istediğinizde Firdevs'i isteyin." (Fethü'l-Bari) buyurmuştur.

108. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Oradan hiç ayrılmak istemezler.

109. De ki: "Rabbimin sözleri(ni yazmak için) deniz mürekkep olsa, bir o kadar da eklesek, bu deniz tükenir, Rabbimin sözleri yine de bitmezdi."

110. De ki: "Ben de sizin gibi bir insanım. Ancak şu farkla ki, bana: 'Sizin ilahınız bir tek ilahtır!' diye vahyediliyor. Kim, Rabbine kavuşmayı arzu ediyorsa, salih amel işlesin (İslam'ı yaşasın) ve Rabbine (yaptığı) ibadete hiç kimseyi ortak etmesin."

19- MERYEM SURESİ

Mekke'de indirilmiştir. 98 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kâf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd.

2. (Bu) Rabbinin, Zekeriya kuluna rahmetinin anılmasıdır.

3. O, Rabbine gizli bir seslenişle yalvarmıştı.

4. Demişti ki: "Rabbim! İşte ben! Artık kemik gevşedi benden. Ve baş bembeyaz alev aldı. Ve Rabbim, Sana dua ederek, hiçbir zaman bedbaht olmadım."

Dualarımız için önemli bir incelik: Her duanın başında "Rabbim! Sana dua ederek hiçbir zaman bedbaht olmadım" diyebilmek... Yani, "hep verdin ve beni hep almaya alıştırdın, öyleyse bu istediğimi de Senden istiyorum..." Duanın kabulünü güçlendirecek sırlı bir söz... Düşünün ki, Hz. Zekeriya bu sırlı söz sayesinde, yaşlılığında bir evlat sahibi oldu.

5. "Doğrusu ben, arkamdan yerime geçecek akrabamdan ötürü endişeliyim. Eşim de kısır. Rabbim! Bana Katından bir oğul bağışla ki..."

6. "Bana ve Yakuboğulları'na mirasçı olsun. Rabbim! Onu rızana layık kıl!"

7. (ALLAH): "Ey Zekeriya! Biz sana bir oğul müjdeleriz ki, onun adı Yahya'dır. Daha önce bu adı kimseye vermemiştik." (buyurdu).

8. Zekeriya: "Rabbim!" dedi. "Karım kısır, ben de son derece kocamışken, nasıl oğlum olabilir?"

9. (Melek): "Öyledir! Fakat Rabbin buyurdu ki, o Bana kolaydır. Daha önce sen hiçbir şey değilken seni de yaratmıştım." dedi.

10. Zekeriya: "Rabbim! Öyle ise bana bir işaret ver!" dedi. ALLAH: "Senin işaretin sapasağlam olduğun halde (üç gün) üç gece insanlarla konuşamamandır." buyurdu.

11. Zekeriya, bunun üzerine mabetten çıkıp halkına: "Sabah, akşam ALLAH'ı tesbih edin." diye işarette bulundu.

12. "Ey Yahya! Kitab'a (Tevrat'a) var gücünle sarıl!" (dedik). Ve daha çocuk iken ona hikmet verdik.

13. Katımızdan ona bir merhamet ve safiyet de verdik. O, ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) bir kimse idi.

14. Ana-babasına çok iyi davranırdı. O, isyankâr bir zorba değildi.

15. Doğduğu gün de, vefat ettiği gün de, diriltilip

kabirden kalkacağı gün de selam olsun ona!

16. (Rasûlüm!) Kitap'ta Meryem'i de an! Hani o, ailesinden ayrılarak doğu yönünde bir yere çekilmişti.

17. Onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Biz, ona rûhumuzu (Cebrail'i) göndermiştik de o, kendisine kusursuz, mükemmel bir insan şeklinde görünmüştü.

18. (Meryem): "Ben senden Rahman (olan ALLAH)'a sığınırım eğer ALLAH'tan sakınan bir kimse isen..." dedi.

19. (Cebrail): "Ben, sadece Rabbimin elçisiyim! Sana tertemiz bir erkek çocuk bağışlamak için geldim." dedi.

20. (Meryem): "Bana bir insan dokunmamışken, iffetsiz de olmadığım halde, benim nasıl çocuğum olabilir?" dedi.

21. (Cebrail): "Öyledir!" dedi. "Fakat Rabbin buyurdu ki: 'Bu, Bana kolaydır. Onu insanlar için bir mucize ve Katımızdan da bir rahmet kılacağız. Hem bu, önceden (ezelde) takdir edilmiş bir iştir.' "

22. Meryem, İsa'ya gebe kaldı ve onunla uzak bir yere çekildi.

23. Doğum sancısı onu, bir hurma dalı(nın altı)na getirdi. "Keşke" dedi, "bundan önce ölseydim de, unutulup gitseydim."

24. (Cebrail) Alt tarafından ona seslendi: "Sakın üzülme! Rabbin alt yanında bir su arkı var etti."

"The Lacent" isimli Amerikan bilim dergisinin, Aralık 1983 sayısında, Michel Odent imzalı bir inceleme yazısı şunları söylemektedir: "... Ilık su, vücudu stres ve heyecan durumlarına hazırlayan noradrenalin ve diğer kotekolaminlerin salgılanmasını azaltarak, doğumun birinci dönemini kolaylaştırır. Bizim bulgularımıza göre, bazen kadının yalnızca suyu görmesi ve suyun havuzu doldurduğunu işitmesi bile gerekli inhibitasyonlar için yeterli olmaktadır. Su, doğum yapan kadınların, çevresinde olup bitenlere karşı ilgisiz olmalarını sağlayacak bir bilinç durumuna kavuşmalarını sağlamaktadır. Bunun için özel bir suya da ihtiyaç yoktur. Doğum odasının yakınına böyle bir havuz yapmak yeterli olacaktır."

25. "Hurma dalını kendine doğru silkele, üzerine taze olgun hurma dökülsün."

Hurmaya gelince; yapılan son araştırmalar, hurmada, rahim kaslarını kasıp doğumu hızlandıran, doğumdan sonra da tahrip olmuş damarları onararak, kanamayı önleyen oxytoksin maddesinin bulunduğunu tespit etmiştir.

ALLAH'ın "dalı silkele" emri, mucize türünden yapılan lütuflarda

bile kulun belli bir miktarda emeğinin gerektiğine ve her zaman sebeplere sarılmaya dikkat çekmek içindir.

26. "Ye, iç, gözün aydın olsun. Eğer insanlardan birini görürsen: 'Ben, Rahman için susma orucu adadım. Bu gün hiçbir insanla konuşmayacağım.' de."

Eskiden Mü'minler "susma/konuşmama" orucu da tutuyordu. Efendimiz bu orucu yasaklamıştır.

27. Çocuğu alıp, halkının yanına getirdi. Dediler ki: "Ey Meryem! Gerçekten sen iğrenç bir şey yaptın!"

28. "Ey Harun'un kız kardeşi! Baban kötü bir kimse değildi, annen de iffetsiz değildi."

29. Meryem, çocuğu gösterdi. Onlar: "Nasıl olur da" dediler, "beşikteki bebekle konuşuruz?"

30. (Bebek): "Ben ALLAH'ın kuluyum!" dedi. "O, bana Kitap verdi ve beni peygamber yaptı."

Bebek İsa'nın ilk söz olarak "Ben ALLAH'ın kuluyum" demesi ilginç ve önemlidir. ALLAH için yapılan tevazunun değerine işaret ediyor.

31. "Nerede olursam olayım O, beni mübarek kıldı. Yaşadığım sürece bana namazı ve zekâtı emretti."

32. "Beni anneme saygılı kıldı. Beni asi bir zorba yapmadı."

33. "Ve selam bana! Hem doğduğum gün, hem öleceğim gün, hem diri olarak kabirden kaldırılacağım gün."

34. İşte hakkında şüpheye düştükleri Meryem oğlu İsa, gerçek söze göre budur.

35. Çocuk edinmek ALLAH'a yakışmaz. O'nun şanı yücedir. Bir işi yapmak istedi mi, ona sadece: "Ol!" der. O da olur.

36. (İsa dedi ki): "Muhakkak ki ALLAH, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Onun için hep O'na kulluk edin. İşte doğru yol budur."

37. Sonra (onun hakkında birtakım) gruplar ayrılığa düştüler. Vay o büyük günü görecek kâfirlerin haline!

Yeryüzünde hiçbir dinin mensupları hristiyanlar kadar kendi içlerinde bölünmemiştir.

38. Neler işitecek, neler görecekler onlar, o huzurumuza gelecekleri gün. Fakat o zalimler, bugün açık bir sapıklık içindedir.

39. Onlar gaflet içinde iken, henüz iman etmemişken, o hasret gününün, o işin bitirildiği zamanın dehşetini kendilerine haber ver.

40. Dünyaya ve üzerinde bulunanlara Biz varis oluruz,

Biz. Ve onlar Bize döndürülürler.

41. Kitap'ta İbrahim'i de an. Gerçekten o doğru biri idi. Bir peygamberdi.

Dikkat! Kur'an, Hz. İbrahim'in doğruluk sıfatını, peygamberlik sıfatından önce zikrediyor.

42. Babasına demişti ki: "Babacığım! Duymayan, görmeyen ve sana hiçbir yararı olmayan şeylere niçin tapıyorsun?"

43. "Babacığım! Doğrusu sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Bana uy, seni doğru yola ileteyim."

44. "Babacığım! Şeytana kulluk etme. Çünkü şeytan, Rahman'a asi olmuştur."

45. "Babacığım! Doğrusu ben sana Rahman katından bir azap gelip de şeytanın dostu olmandan korkuyorum!" dedi.

46. (Babası): "Ey İbrahim! Sen benim tanrılarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, seni taşlarım. Uzun süre benden ayrıl, git!" dedi.

47. İbrahim: "Sana selam olsun!" dedi. "Senin için Rabbimden af dileyeceğim. Çünkü O, bana çok lütufkârdır."

48. "Sizden de, ALLAH'ın dışında taptığınız şeylerden de uzaklaşıyor ve Rabbime yalvarıyorum. Umulur ki, Rabbime dua etmekle bahtsız olmam."

49. İbrahim onlardan ve ALLAH'tan başka taptıkları şeylerden uzaklaşıp bir tarafa çekildiği zaman, Biz ona İshak ve Yakub'u bağışladık. Ve her birini peygamber yaptık.

50. Onlara rahmetimizden bağışta bulunduk. Her dilde üstün bir şekilde anılmalarını sağladık.

51. Kitap'ta Musa'yı da an. Gerçekten o, ALLAH tarafından ihlâsa erdirilen bir kul idi. Ve hem rasûl, hem de nebî idi.

52. Ona Tur'un sağ yanından seslendik. Ve onu dua makamında, yakınlık mertebesine erdirdik.

53. Ve rahmetimizden, ona kardeşi Harun'u da bir peygamber olarak bağışladık.

54. Kitap'ta İsmail'i de an. Gerçekten o, sözüne sadıktı. Rasûl ve nebî idi.

55. Halkına namazı ve zekâtı tavsiye ederdi. Rabbi katında beğenilmişti.

56. Kitap'ta İdris'i de an. Gerçekten o, çok doğru bir insan, bir peygamberdi.

57. Biz, onu yüce bir yere yükselttik.

58. İşte bunlar, ALLAH'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerden, Adem'in soyundan, Nuh'la beraber gemide taşıdıklarımızdan, İbrahim ve İsrail'in (Yakub) soyundan, doğru yola erdirdiğimiz ve seçkin kıldığımız kimselerdendir. Kendilerine Rahman'ın ayetleri okunduğu zaman, ağlayarak secdeye kapanırlardı.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

59. Sonra arkalarından bozuk bir nesil geldi. Onlar, namazı bıraktılar, şehvetlerinin peşine düştüler. Onlar da Gayya'yı boylayacaklardır.

"Namaz, Mü'mini Rabbi ile irtibatlandıran bağdır, kablodur. O olmazsa akım gelmez, karanlıkta kalır, ruh gıdasını alamaz. Ayet, ümmetlerin, çöküşlerinin, namazı gevşetmekle başladığına işaret ediyor." (Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali, Suat Yıldırım, Sh:308)

60. Ancak tevbe edip, iman eden ve salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) hariç... Onlar, zerre kadar hakları yenmeyerek cennete girecekler.

61. Rahman'ın kullarına söz verdiği Adn Cennetlerine... Şüphesiz ki, O'nun vaadi hep yerine getirilmiştir.

62. Orada hiç boş söz işitmezler. Sadece "Selam!" denildiğini duyarlar. Orada sabah, akşam ziyafetleri de hazırdır.

63. Kullarımızdan, takva sahibi (ALLAH'a karşı saygılı) kimselere vereceğimiz cennet işte budur!

64. Biz (melekler), ancak Rabbinin emriyle ineriz. Geçmişimizi, geleceğimizi ve ikisi arasındakileri bilmek O'na mahsustur. Ve Rabbin seni unutmuş değildir.

65. Göklerin, yerin ve ikisinin arasında olan her şeyin Rabbidir, O. Öyleyse O'na kulluk et ve O'na kullukta sabret. Hiç O'nun adıyla anılan birini biliyor musun?

66. İnsan: "Ben, öldükten sonra mı diri olarak çıkarılacağım?" der.

67. İnsan düşünmez mi ki, o daha önce hiçbir şey değil iken Biz kendisini yarattık.

68. Rabbine yemin olsun ki, Biz onları ve o şeytanları mutlaka mahşere toplayacağız. Sonra onları mutlaka, dizleri üstünde cehennemin etrafına dizeceğiz.

69. Sonra her toplumdan Rahman'a en çok kim başkaldırmışsa, onları çekip ayıracağız.

70. Sonra, elbette Biz kimlerin orayı boylamayı hak ettiklerini daha iyi biliriz.

71. İçinizden oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir

hükümdür.

Ayet, peygamber bile olsa herkesin cehennemden geçeceğini, oraya uğrayacağını belirtiyor. Fakat bu, herkesin mutlaka cehenneme girip azab göreceği anlamında değildir. Salih Mü'minlerin cehennem geçişi Sırat köprüsünde olacaktır. Yani bütün dehşeti ile önce cehennemi görecekler ve ancak ondan sonra cennete gireceklerdir. Böylece de cennetin kendileri için ne büyük bir nimet olduğunu ve ALLAH'ın onları nasıl bir tehlikeden kurtarmış bulunduğunu tam olarak anlayabileceklerdir.

72. Sonra müttaki (ALLAH'a karşı saygılı) olanları kurtarırız. Ve zalimleri dizleri üstü orada bırakırız.

73. Ayetlerimiz kendilerine açık açık okunduğu zaman, o kâfirler iman edenlere dediler ki: "Bu iki topluluğun (Mü'min ve kâfir) hangisinin makamı daha iyi ve yeri daha güzeldir?"

74. Oysa Biz onlardan önce nice nesiller yok ettik ki, onlar daha varlıklı ve daha gösterişliydi.

75. De ki: "Kim sapıklıkta ise Rahman ona mühlet versin. Sonunda tehdit edildikleri azabı ya da kıyameti gördükleri zaman, kimin yerinin daha kötü ve taraftarlarının daha zayıf olduğunu bileceklerdir."

76. Doğru yolu kabul edenlerin ise ALLAH hidayetlerini arttırır. Kalıcı olacak salih ameller (İslam'ı yaşamak) ise Rabbinin katında hem sevap, hem sonuç bakımından daha hayırlıdır.

77. Ayetlerimizi inkâr edip: "Bana elbette mal da, evlat da verilecektir!" diyen adamı gördün mü?

78. Gaybı mı öğrenmiş? Yoksa Rahman'ın katından bir söz mü almış?

79. Hayır! Biz onun dediklerini yazacağız ve azabını uzattıkça uzatacağız.

80. Ve o söylediğin şeylerin hepsini elinden alacağız da o, Bize tek başına gelecek.

81. Tuttular, kendilerine şeref ve kuvvet versinler diye ALLAH'tan başka ilahlar edindiler.

Dünyevi güç ve iktidarı tanrı kabul edenler... Modern zamanların en yaygın ALLAH'a ortak koşma biçimi!..

82. Hayır! O putlar yarın onların tapınmalarını inkâr edecekler ve kendilerine düşman olacaklar.

83. Görmüyor musun ki Biz, kâfirlere şeytanları musallat ediyoruz? Onları oynatıp duruyorlar.

84. Onlar için acele etme. Biz onların günlerini tek tek

sayıyoruz.

85. Müttakileri (ALLAH'a karşı saygılı olanları) o gün Rahman'ın huzurunda, O'na gelmiş konuklar olarak toplarız.

86. Suçluları da susuz olarak cehenneme süreriz.

87. Rahman'ın huzurunda söz almış olanlardan başkaları şefaate sahip olamayacak.

Ayet, ahirette insanların şefaatinin de mümkün ve gerçek olduğunun Kur'an'daki en kesin delillerinden biridir.

88. "Rahman çocuk edindi." dediler.

89. Andolsun ki: "Siz çok kötü cürette bulundunuz."

90. Neredeyse o sözün dehşetinden gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar yıkılıp, dağılacaktır.

91. Rahman için çocuk iddia ettiklerinden ötürü.

92. Oysa çocuk edinmek Rahman'ın şanına yakışmaz.

93. Göklerde ve yerde hiçbir kimse yoktur ki, o Rahman'a kul olarak gelecek olmasın.

94. Andolsun ki (ALLAH) onları kuşatmış ve tek tek saymıştır.

95. Ve hepsi kıyamet günü O'na tek olarak gelecektir.

96. İman edip, salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için Rahman, gönüllerde bir sevgi yaratacaktır.

İnsani ilişkilerimiz ve sosyal hayatımız açısından önemli bir ALLAH kanunu... Bir Mü'min olarak insanlar tarafından sevilip sayılmanın yolu, onlara kendimizi sevdirmek için özel bir gayret sergilemekten çok, sağlam ve bilinçli bir iman ile müttaki bir hayata sahip olmaktan geçiyor. Yani kim ALLAH ile arasını düzeltirse, ALLAH da onunla insanların arasını düzeltir.

97. Biz, onu (Kur'an) senin dilinde indirerek kolaylaştırdık ki, onunla takva sahiplerini (ALLAH'a karşı saygılı olanları) müjdeleyesin ve iman edenleri de uyarasın...

Yukarıdaki ayetin sözünü ettiği ALLAH kanununun tamamlayıcısı... Mü'min ve müttaki olabilmenin yolu da Kur'an'dan geçiyor... Onu iyi bilmek ve ihlâsla yaşamaktan...

98. Biz, onlardan önce nice nesilleri helak ettik. Onlardan hissedip, gördüğün ya da sesini duyduğun bir tek kişi bile var mı?

20- TÂ HÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 135 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Tâ, Hâ.
2. Biz, bu Kur'an'ı sana güçlük çekesin diye değil...
3. Ancak ALLAH'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik.
4. O (Kur'an) yeri ve gökleri Yaratan katından peyderpey indirilmiştir.
5. Rahman, Arş'ı istiva etmiştir (bütün isimleriyle kaplamıştır).
6. Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan şeyler ile toprağın altında olanlar hep O'nundur.
7. Eğer sen sözü açıktan söylersen bilesin ki, O, gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilir.
8. ALLAH ki, O'ndan başka ilah yoktur. En güzel isimler O'nundur.
9. Musa'nın haberi sana geldi mi?
10. Hani o bir ateş görmüştü de ailesine: "Bekleyin! Eminim ki bir ateş gördüm. Belki ondan size bir meşale getiririm. Ya da onun yanında bir rehber bulurum." demişti.
11. Oraya vardığında, kendisine (tarafımızdan): "Ey Musa!" diye seslenildi.

ALLAH'ın manevi kanunlarından biri de şudur ki, O, bir kuluna lütufta bulunacağı zaman, önce o kul için bir ihtiyaç yaratır ve o ihtiyacı aracı kılarak kulunu Kendisine yaklaştırır. Tıpkı Hz. Musa'nın eşiyle beraber yolculuğu sırasında, çölde soğuk bir gecede ateşe ihtiyaç duyup da ilerde gördüğü ışık kaynağına bir parça ateş almak için yönelmesi gibi... Hz. Musa basit bir ateş almak niyetiyle gittiği yerden vahiy ile peygamberlik alarak döndü.

12. "Muhakkak ki Ben, evet Ben senin Rabbinim! Hemen pabuçlarını çıkar çünkü sen kutsal vadi, Tuvâ'dasın!"
13. "Ben seni seçtim. Şimdi vahyedilene kulak ver."
14. "Muhakkak ki Ben, yalnızca Ben ALLAH'ım! Benden başka ilah yoktur. Onun için Bana ibadet et. Beni zikretmek için namaz kıl."
15. Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Herkese yaptığının karşılığı verilsin diye neredeyse onu (Kendimden bile) gizleyeceğim.
16. Ona inanmayan, nefislerinin arzularına uyan kimseler sakın seni ondan (kıyamete inanmaktan) alıkoymasın. Sonra mahvolursun.

17. (ALLAH:) "Sağ elindeki nedir, ey Musa?" dedi.

18. (Musa:) "O, benim asamdır. Ona dayanırım. Onunla davarlarıma yaprak silkelerim. Onda benim daha birçok ihtiyaçlarım vardır." dedi.

Hz. Musa, ALLAH ile konuşmanın haz ve heyecanından sözü uzatabildiği kadar uzatıyor. Oysa sadece "o benim asamdır" demiş olsaydı, cevap vermiş sayılacaktı.

19. ALLAH, buyurdu ki: "At onu ey Musa!"

20. Onu hemen attı. Bir de ne görsün, hızla sürünen bir yılan değil mi?

Asanın yılana dönüşmesinin hikmeti, Hz. Musa'nın ALLAH'ın sorusuna cevap verirken, "O benim asamdır" deyip asanın mülkiyetini kendine dayandırması idi. Oysa Hz. Musa seviyesindeki bir peygamberin, mülkün bütünüyle ALLAH'a ait olduğunu hiç unutmaması gerekiyordu. Bu kıssadan bize çıkacak hisse de şudur: Varlık tamamen ALLAH'a aittir. Bunun tersine hareket edip kendilerini ALLAH'tan bağımsız güç sahibi görenlerin elinde, kuru odun parçaları bile yılana döner.

21. ALLAH, buyurdu: "Tut onu! Korkma! Biz onu eski haline çevireceğiz."

22. "Bir de elini koynuna sok! Bir başka mucize olarak bembeyaz bir durumda çıksın."

23. "Böylece sana en büyük mucizelerimizden birini göstermek istiyoruz."

24. "Firavun'a git! Çünkü o iyice azdı."

25. Musa: "Rabbim!" dedi. "Genişlet göğsümü!"

26. "Kolaylaştır işimi!"

27. "Çözüver şu dilimin bağını!"

28. "Ki sözümü anlasınlar."

29. "Bana ailemden de bir yardımcı ver!"

30. "Kardeşim Harun'u."

31. "Onunla sırtımı sağlamlaştır."

32. "Ve onu davama ortak kıl."

33. "Ki Seni çok tesbih edelim."

34. "Ve Seni çok zikredelim."

Hz. Musa, bütün bir peygamberlik davasının sonu ve hedefi olarak, ALLAH'ı tesbih etmeyi ve O'nu zikretmeyi görüyor. Ayrıca, 24. ayette ALLAH'tan, ne yapması gerektiğine dair emri aldıktan sonra, yanlış bir tevekkül anlayışına kapılıp gitmiyor. O emri yerine getirebilmek için ihtiyaç duyduğu sebepleri de istiyor. Bu tavır bize, sebeplere dikkat edip, onların gereğini yerine getirmeden, soyut

olarak ALLAH'ın rahmet ve yardımına bel bağlamanın yanlışlığını anlatıyor.

35. "Şüphesiz Sen bizi görmektesin."

36. (ALLAH:) "Ey Musa!" dedi. "İstediğin sana verildi."

37. "Andolsun, Biz sana bir defa daha lütufta bulunmuştuk."

38. "O zaman annene ilham edip dedik ki:"

39. "Onu sandığa koy, sonra nehre bırak. Nehir de onu kıyıya atsın. Sonra, onu, hem Bana düşman, hem ona düşman biri alsın." (Ey Mûsâ! Sevilmen) ve Benim gözetimim altında yetiştirilmen için Sana, Kendimden bir sevgi verdim."

ALLAH, Hz. Musa zannıyla binlerce masum bebeği öldüren Firavun'un sarayında, Hz. Musa'yı büyüttürdü. Böylece 1- Gücünün sonsuzluğunu, 2- Kendi düşmanlarının aslında ne denli aciz olduklarını ve 3- Bebek Musa'ların hep Firavunların saraylarında büyütülecekleri şeklindeki manevi kanununu göstermiş oldu.

40. Hani kız kardeşin gidip: "O'na iyi bakacak birini size bulayım mı?" demişti. Böylece seni, annene geri verdik ki, gözü aydın olsun, üzülmesin. Derken bir adam öldürdün de seni kederden Biz kurtardık. Ey Musa! Seni türlü imtihanlarla sınayıp, yetiştirdik. Bu yüzden yıllarca Medyen halkı içinde kaldın. Sonra takdirimizle buraya (ya da bu makama) geldin, Ey Musa!

41. "Seni, Kendim için elçi seçtim."

42. "Sen ve kardeşin, ayetlerimi götürün. Ve Benim zikrimde gevşeklik göstermeyin."

43. "Firavun'a gidin. Çünkü o çok azdı."

44. "Ona yumuşak söz söyleyin. Belki öğüt alır ya da korkar."

ALLAH, Hz. Musa ile Hz. Harun'un Firavun'a yapacakları tebliğin sonucunun ne olacağını ezelden beri biliyor olmasına rağmen, "yumuşak söz söyleyin" diyor. Yani hiçbir İslam hizmetçisi/mücahidi, "ben İslam'ı tebliğ ediyorum" gerekçesine sığınarak, muhatabını rencide edecek sert bir dil kullanamaz. Ayetin verdiği örneğe baktığımızda muhatabı, Firavun bile olsa...

45. "Rabbimiz!" dediler. "Korkarız ki, o bize şiddetle saldırır ya da azgınlığını arttırır."

46. ALLAH: "Korkmayın!" buyurdu. "Ben, sizinle beraberim. Duyar ve görürüm."

47. "Haydi, gidin de ona deyin ki: 'Haberin olsun! Biz Rabbi'nin elçileriyiz. İsrailoğulları'nı bizimle gönder ve

onlara işkence etme. Biz, sana Rabbinden bir ayet getirdik. Kurtuluş, hidayete uyanlarındır.' "

48. "İnan ki: 'Dini yalan sayıp, ondan yüz çeviren mutlaka azaba uğrayacaktır.' diye vahyedildi bize."

49. Firavun: "Rabbiniz de kimmiş, ey Musa?" dedi.

50. Musa: "Bizim Rabbimiz, her şeye yaratılışını (varlığını, niteliğini, amacını) veren sonra da ona doğru yolu gösterendir." dedi.

51. Firavun: "Öyleyse önceki nesillerin hali ne olacak?" dedi.

52. Musa: "Onların durumu Rabbimin katındaki bir Kitap'tadır. O, ne şaşırır, ne de unutur."

53. O ki yeri size beşik yaptı. Orada sizin için yollar açtı. Gökten de bir su indirdi. Onunla Biz her çeşit bitkiden çiftler çıkardık.

54. Hem siz yeyin, hem hayvanlarınızı otlatın. Elbette bunda akıl sahipleri için deliller vardır.

55. Sizi topraktan yarattık, yine ona döndüreceğiz. Ve sizi ondan bir kez daha çıkaracağız.

56. Andolsun ki Biz, ona (Firavun) bütün delillerimizi gösterdik. Yine de o: "Yalan!" dedi, durdu.

57. "Ey Musa!" dedi. "Sen, büyünle bizi yurdumuzdan çıkarmak için mi geldin?"

58. "Öyleyse bilmiş ol ki, biz de sana onun gibi bir büyü getireceğiz. Sen, şimdi seninle bizim aramızda bir buluşma yeri ve zamanı tayin et. Ne senin, ne de bizim caymayacağımız uygun bir yer olsun."

59. Musa: "Buluşma zamanımız, bayram günü ve insanların toplanacağı kuşluk zamanı olsun." dedi.

60. Bunun üzerine Firavun, dönüp gitti. Bütün hilesini (büyücülerini vs.) topladı ve (oraya) geldi.

61. Musa, onlara: "Yazık size!" dedi. "ALLAH hakkında yalan uydurmayın. Yoksa size öyle bir azap gönderir ki, kökünüzü keser. İftira eden mutlaka perişan olur." dedi.

62. Bunun üzerine onlar, aralarında tartışmaya ve fısıldaşmaya başladılar.

63. Sonunda: "Mutlaka" dediler, "bu ikisi, büyüleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak ve ideal yaşam tarzınızı (düzeninizi, rejiminizi) ortadan kaldırmak isteyen iki büyücüdür!"

64. "Öyle ise bütün hilenizi kurun, sonra sıra halinde gelin. Bugün üstün gelen mutlak bir zafer kazanmış olur."

65. Dediler ki: "Ey Musa! Ya sen at ya da önce atan biz olalım."

66. (Musa): "Hayır! Siz atın!" dedi. Bir de baktı ki, büyüleri sayesinde onların ipleri ve sopaları kendisine gerçekten hareket ediyormuş gibi göründü.

67. Musa, birden içinde bir endişe duydu.

68. "Endişe etme!" dedik. "Üstün gelecek olan sensin, sen!"

69. "Sağ elindekini at! Onların yaptıklarını yutsun. Çünkü onların yaptıkları sadece bir büyücü hilesidir. Büyücü ise ne yapsa, kurtulamaz."

70. Derken bütün büyücüler secdeye kapandılar. "Harun'un ve Musa'nın Rabbine iman ettik!" dediler.

71. Firavun: "Ben size izin vermeden ona iman ettiniz ha! Size büyüyü öğreten ustanız demek ki, oymuş. Şimdi yemin olsun, ben de sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim ve sizi hurma dallarına asacağım. İşte o zaman anlayacaksınız, kimin azabı daha şiddetli, daha devamlı!" dedi.

72. Büyücüler: "Mümkün değil" dediler, "bize gelen bunca delillere ve bizi Yaratana karşı seni tercih edemeyiz. İstediğin hükmü ver. Senin hükmün en çok bu dünyada geçer."

73. "Bize hatalarımızı ve senin bize zorla yaptırdığın büyüyü bağışlaması için Rabbimize iman ettik. ALLAH, (sevabı) en hayırlı ve (cezası) en sürekli olandır."

74. Kim Rabbine suçlu olarak varırsa, onun yeri cehennemdir. Orada ne ölür, ne de yaşar.

75. Ve kim de O'na, Mü'min olarak, salih ameller işlemiş (İslam'ı yaşamış) bir halde varırsa, işte onlara da en yüksek dereceler vardır.

76. İçinde sonsuza kadar kalacakları, içinden nehirler akan Adn Cennetleri... İşte o, kötülüklerden arınanların mükâfatıdır.

77. Andolsun Biz, Musa'ya şöyle vahyettik: "Kullarımı geceleyin (Mısır'dan çıkarıp) yürüt. (Asanla suya) Vur! Denizde onlar için kuru bir yol aç. (Firavun) Yetişir mi diye, korkma; (boğulmaktan) endişe etme."

78. Firavun ordularıyla onların peşine düştü. Deniz onları gömüp boğuverdi.

79. Böylece Firavun, halkını sapıklığa sürükledi, doğru yola götürmedi.

80. Ey İsrailoğulları! Sizi düşmanınızdan kurtardık. Tûr'un sağ tarafında (Musa ile konuşmayı) size vaad ettik. Ve üzerinize kudret helvası ile bıldırcın indirdik.

81. Size verdiğimiz rızıkların temiz olanların yeyin. Ama

bu konuda taşkınlık etmeyin ki, sonra üzerinize gazabım iner. Kimin üzerine gazamın inerse o, uçuruma gider.

82. Şu da muhakkak ki ben, tevbe eden, iman edip, salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan), sonra da doğru yolda devam eden kimse için Gaffar'ım (en büyük günahları da bağışlayan).

83. "Hem seni aceleyle halkından ayrılmaya yönelten nedir, ey Musa!"

84. Musa: "İşte!" dedi. "Onlar da beni izliyorlar. Benden daha çok razı olman için Sana kavuşmakta acele ettim, Rabbim!"

85. ALLAH: "Senden sonra Biz halkını sınadık da, Samirî onları yoldan çıkardı."

86. Musa derhal, son derece kızgın ve üzgün olarak halkının yanına döndü: "Ey halkım!" dedi. "Rabbiniz size güzel vaadde bulunmadı mı? Verilen sözün üzerinden çok mu uzun bir süre geçti? Yoksa Rabbinizin gazabının tepenize inmesini mi istiyorsunuz ki, bana olan sözünüzden caydınız?"

87. Dediler ki: "Biz sana olan sözümüzden kendi irade ve gücümüzle dönmedik. Fakat biz o halkın (Mısırlıların) ziynet eşyalarından bazı ağırlıkları yüklenmiştik. Onları ateşe attık. Samirî de (kendi mücevherlerini) attı."

88. Derken (Samirî) onlar için böğürebilen biz buzağı heykeli döküp çıkardı. Samirî ve arkadaşları: "İşte bu sizin de, Musa'nın da tanrısıdır. Fakat Musa onu unuttu."

89. Onlar görmüyorlar mıydı ki, o şey kendilerine bir söz söyleyip cevap veremez, bir zarar ve yarar sağlayamaz?

90. Andolsun Harun onlara daha önce: "Ey halkım! Siz, bununla sınandınız. Fakat Rabbiniz Rahman'dır (bütün varlıklara karşı sonsuz rahmet sahibi). O halde gelin bana uyun, emrime itaat edin!" dedi.

91. Onlar: "Musa dönünceye kadar ona tapmaktan asla vazgeçmeyeceğiz." dediler.

92. Musa, döndüğünde: "Ey Harun! Onların sapıttıklarını gördüğün zaman sana ne engel oldu?"

93. "Benim arkamdan gelmedin! Emrime asi mi oldun?" dedi.

94. Harun: "Ey anamın oğlu!" dedi. "Saçımı, sakalımı yolma! Ben senin 'İsrailoğulları'nın arasında ayrılık çıkardın, sözümü tutmadın.' demenden korktum."

95. Musa: "Ya senin zorun nedir, ey Samirî?"dedi.

96. O: "Ben onların görmedikleri bir şeyi gördüm. O Rasûl'ün izinden bir avuç (toprak) alıp, onu (potanın içine)

attım. Nefsim böyle yapmayı bana hoş gösterdi." dedi.

97. Musa dedi ki: "Defol! Artık hayatın boyunca sen, 'Bana dokunmayın' diyeceksin. Hem senin için öyle bir ceza günü var ki, ondan asla kurtulamayacaksın. Şimdi tapınıp durduğun tanrına bak. Yemin ederim biz onu yakacağız, sonra da parça parça edip denize savuracağız."

98. Sizin ilahınız ancak O ALLAH'tır ki, O'ndan başka ilah yoktur. O, ilmi ile her şeyi kuşatmıştır.

99. İşte böylece sana, geçmiş önemli olaylardan bir kısmını anlatıyoruz. Gerçekten sana Katımızdan bir Zikr (Kur'an) verdik.

100. Kim ondan yüz çevirirse, muhakkak ki o, kıyamet günü ağır bir vebal yüklenecektir.

101. Bu kimseler sonsuza kadar o vebalin altında kalacaktır. Kıyamet günü bu yük, onlar için ne ağır bir yük olacaktır.

102. O gün ki, Sûr'a üflenir ve Biz o gün günahkârları gözleri (korkudan) gömgök bir halde mahşerde toplarız.

103. Kendi aralarında gizli gizli: "(Dünyada) On günden fazla kalmadınız." derler.

104. Aralarında dediklerini (kalış süresini) Biz daha iyi biliriz. En akıllıları ise: "Siz yalnız bir gün kaldınız." der.

105. Bir de sana dağlardan soruyorlar. De ki: "Rabbim onları darmadağın edecek."

106. "Yerlerini dümdüz edip, bomboş bırakacak."

107. "Orada artık ne iniş, ne yokuş göremeyeceksin."

108. O gün (insanlar) davetçiye (İsrafil) uyacaklar. Ona karşı yan çizmek yoktur. Öyle ki, Rahman'ın heybetinden sesler kesilmiştir. Artık bir fısıltıdan başka bir şey işitemezsin.

109. O gün şefaat yarar sağlamaz. Ancak Rahman'ın izin verdiği ve sözüne razı olduğu kimseler hariç.

110. O, insanların geleceklerini de, geçmişlerini de bilir. Kulların ilmi ise bunu asla kavrayamaz.

111. Bütün yüzler o Hayy û Kayyûm (hayat sahibi olup hayatı veren, Varlığı Kendinden olan ve bütün varedilmişleri ayakta tutan) olan ALLAH'a baş eğmiştir. Ve zulüm yüklenerek gelenler, perişan olmuştur.

112. Her kim, Mü'min olarak salih ameller işlerse (İslam'ı yaşarsa) artık o, ne zulümden, ne de hakkının çiğnenmesinden korkar.

113. İşte böylece bu Kitab'ı Arapça bir Kur'an olarak indirdik. Ve onda tehditleri türlü biçimlere çevirip açıkladık ki, korunsunlar. Böylelikle takva (ALLAH'a karşı saygılı

olma) yolunu tutsunlar ya da Kur'an onlara bir hatırlatma olsun.

114. Gerçek hükümdar olan ALLAH yüce, çok yücedir. Sana vahyedilmesi henüz tamamlanmadan Kur'an'ı okumakta acele etme. Ve: "Rabbim! İlmimi arttır!" de.

"Rabbim ilmimi artır!" Her Mü'min için ALLAH'tan ilim talep etme duası...

115. Andolsun, Biz daha önce de Adem'e ahid (cennetteki ağaçtan yememe emri) vermiştik. Fakat o, unuttu. Onda bir azim bulmadık.

116. Bir zaman Biz meleklere: "Adem'e secde edin!" demiştik. Hemen secde ettiler. Yalnız iblis, diretti.

117. Bunun üzerine: "Ey Adem!" dedik. "Bu sana ve eşine düşmandır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın. Sonra sıkıntı çeker, mutsuz olursunuz."

118. "Sen cennette asla açlık çekmeyecek ve asla çıplak kalmayacaksın."

119. "Burada susuzluk çekmeyecek, sıcaktan da bunalmayacaksın."

120. Derken, şeytan onun aklını karıştırdı: "Ey Adem! Sana ebedilik ağacını ve yok olmayacak bir hükümrânlığı göstereyim mi?" dedi.

121. İkisi de o ağacın meyvesinden yediler. Bunun üzerine kendilerine mahrem yerleri göründü. Üstlerini cennet yaprağıyla örtmeye çalıştılar. Adem, Rabbinin buyruğuna asi oldu da yolunu şaşırdı.

122. Sonra Rabbi onun seçti. Tevbesini kabul etti. Ve doğru yola yöneltti.

123. Dedi ki: "Birbirinize düşman olarak hepiniz oradan inin. Artık Benden size hidayet geldiğinde, kim Benim hidayetime uyarsa o, sapmaz ve sıkıntıya düşmez."

124. "Ama kim Benim zikrimden yüz çevirirse, andolsun, onun sıkıntılı bir hayatı olur. Ve Biz onu kıyamet günü de kör olarak diriltiriz."

125. "Rabbim!" der. "Niçin beni kör olarak dirilttin? Oysa ben görür idim!"

126. ALLAH: "Bu böyledir! Nasıl sana ayetlerimiz geldiği zaman, onları unuttuysan, bugün sen de öyle unutulursun." der.

127. Doğru yoldan sapanı ve Rabbinin ayetlerine inanmayanı, işte böyle cezalandırırız. Ahiret azabı ise elbette daha çetin ve süreklidir.

128. Bizim, onlardan önce nice nesilleri helak etmiş

olmamız kendilerini yola getirmedi mi? Oysa ki onların yurtlarında gezinip, dolaşıyorlar. Elbette bunda akıl sahipleri için ibretler vardır.

129. Eğer Rabbin tarafından daha önce verilmiş bir söz ve belirlenmiş bir süre olmasaydı, (ceza onlar için de dünyada) kaçınılmaz olurdu.

130. Onların söylediklerine sabret! Güneşin doğmasından ve batmasından önce Rabbini hamd ile tesbih et. Gecenin bazı zamanları ile gündüzün bazı taraflarında da O'nu tesbih et ki, rızaya eresin.

Ayetin sözünü ettiği hamd ve tesbih öncelikle namazdır.

131. Onlardan bazı zümrelere, kendilerini denemek için verdiğimiz dünya hayatının süslerine gözünü dikme. Rabbinin nimeti hem daha hayırlı, hem daha süreklidir.

132. Ailene ve ümmetine namaz kılmalarını emret. Kendin de ona sabırla devam et. Biz, senden rızık istemiyoruz. Aksine, seni Biz rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç, takva sahiplerinindir.

Ayet, bazı insanların iddialarının aksine, ALLAH'ın hiç kimsenin namazına muhtaç olmadığını bildirmektedir. Aslında ALLAH'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Gerek namaz gerekse başka şeyler için muhtaç olan varlık sadece insandır.

133. Dediler ki: "Rabbinden bize bir mucize getirmeli değil miydi?" Onlara, önceki Kitaplarda bulunan deliller gelmedi mi?

134. Eğer Biz, bundan (Kur'an'dan) önce onları bir azapla helak etseydik, mutlaka şöyle diyeceklerdi: "Rabbimiz! Ne olurdu bize bir elçi gönderseydin de böyle alçak ve rezil olmadan önce Senin ayetlerine uysaydık!"

Yani ALLAH'ın, kullarını bu dünya sınavından geçirmesinin hikmeti, onlarla ilgili bilmediği bir şeyi öğrenmek değil, onları birbirlerine ve kendi kendilerine öğretmek suretiyle ahiret gününde itiraz etmelerine engel olmaktır.

135. De ki: "Herkes beklemektedir. Öyle ise siz de bekleyin. Yakında anlayacaksınız. Doğru yolun yolcuları kimmiş ve hidayette olanlar kimlermiş!"

21- ENBİYÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 112 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. İnsanların hesaba çekilmeleri yaklaştı. Onlar ise hâlâ gafletteler, aldırmıyorlar.

Bir önceki sure, hesap ve ceza gününe dikkat çekerek bitmişti. Bu sure de aynı konudan söz ederek başlıyor.

2. Rablerinden kendilerine gelen her yeni uyarıyı mutlaka eğlenerek dinliyorlar.

3. Kalpleri hep oyun peşinde. O zalimler şöyle fısıldaşıyor: "Bu da ancak bizim gibi bir insan. Şimdi siz göz göre göre büyüye mi kapılıyorsunuz?"

4. Peygamber dedi ki: "Rabbim gökte ve yerde konuşulan her sözü bilir. O Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen)."

5. Dediler ki: "Hayır! Bunlar karmakarışık hayallerdir. Yok, yok böyle de değil! Onu kendisi uydurmuş! Hayır, bu da değil! O bir şairdir! (Değilse) Öncekilere gönderilenler gibi, o da bize bir mucize getirsin."

Mekkeli putperestlerin, Efendimiz'in kimliğine yönelik açıklamalarının çokluğu ve çelişkileri bile onun peygamber olduğunun delilleri arasındadır.

6. Kendilerinden önce imha ettiğimiz hiçbir belde iman etmemişti. Şimdi onlar mı iman edecekler?

7. Biz, senden önce, kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını peygamber olarak göndermedik. Eğer bilmiyorsanız Kitap sahiplerine sorun.

8. Biz onları yemek yemeyen birer ceset kılmadık. Onlar ölümsüz de değillerdi.

9. Sonra onlara verdiğimiz sözü yerine getirdik. Kendilerini ve dilediklerimizi kurtardık. Haddi aşanları ise helak ettik.

10. Şanım hakkı için size bir Kitap indirdik ki, bütün şerefiniz ondadır. Hala akıllanmayacak mısınız?

Kur'an'ın, Mü'minler için ne ifade ettiğine dair çok ilginç ve önemli bir bilgi: "bütün şerefiniz ondadır" yani Mü'minlerin, Kur'an'ı bilmeden, yaşamadan ve başka insanlar tarafından da bilinip yaşanması için ona hizmet etmeden, gerçek bir şerefe sahip olmaları, bu ALLAH kanununa göre imkânsızdır.

11. Oysa biz, zulme batmış olan nice beldeleri kırdık,

geçirdik. Onlardan sonra da başka toplumlar yarattık.

12. Onlar azabımızı sezdikleri zaman hemen oradan kaçıyorlardı.

13. "Durun! Kaçmayın! Dönün o içinde şımardığınız refah ve konfora! Dönün o konaklarınıza ki, sorguya çekileceksiniz!"

14. "Vay başımıza gelenlere!" dediler. "Gerçekten biz, zalimlermişiz!"

15. Artık bütün feryatları bu söz oldu, kaldı. Sonunda onları öyle yaptık ki, kuruyup biçilmiş ekine, sönmüş ateşe döndüler.

16. Biz, göğü, yeri ve ikisi arasındakileri oyun olsun diye yaratmadık.

17. Eğer bir eğlence edinmek isteseydik, Kendi katımızdan edinirdik. Yapacak olsa idik böyle yapardık.

18. Hayır! Biz hakkı, batılın tepesine indiririz de onun beynini parçalar, o batılın canı bir anda çıkar. ALLAH'a yakıştırdığınız niteliklerden ötürü de vay sizin halinize!

19. Göklerde ve yerde kim varsa hepsi O'nundur. O'nun katında olanlar, O'na ibadette büyüklük taslamazlar, bir yorgunluk da duymazlar.

20. Gece gündüz O'nu tesbih ederler. Asla usanmazlar.

İnsanlar için hava, balıklar için su neyse, melekler için de tesbih odur.

21. Yoksa onlar yeryüzünden bir takım tanrılar edindiler de ölüleri onlar mı diriltecek?

22. Eğer gökte ve yerde ALLAH'tan başka ilahlar olsaydı, gök ve yer bozulup, gitmişti. Rabbin, Arş'ın Rabbi olan ALLAH'tır ki, onların nitelendirmelerinden uzaktır. Yücedir.

Kâinattaki düzen ALLAH'ın varlığının ve birliğinin en kesin göstergelerinden biridir.

23. O'na yaptığından sorulmaz. Onlar ise sorguya çekileceklerdir.

24. Yoksa O'ndan başka tanrılar mı edindiler? De ki: "Haydi, getirin delillerinizi! İşte benimle beraber olanların Kitab'ı ve benden öncekilerin Kitab'ı." Hayır! Onların çoğu gerçeği bilmezler. Bu nedenle yüz çevirirler.

25. Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona: "Benden başka ilah yoktur. Artık bana kulluk edin." diye vahyetmiş olmayalım.

26. Gerçek böyle iken bazıları: "Rahman çocuk edindi." dediler. O Sübhan'ı tenzih ederiz. Onların çocuk dedikleri

varlıklar, ikram olunmuş kullardır.

27. O'ndan (emir almadan) önce konuşmazlar. Sadece O'nun emirlerini yerine getirirler.

28. ALLAH onların yaptıklarını da bilir, yapacaklarını da. Onlar ALLAH'ın razı olduğu kimselerden başkasına şefaat etmezler. Ve O'nun korkusundan titrerler.

29. Onlardan her kim: "İlah O değil, benim!" derse, onu cehennemle cezalandırırız. Biz zalimleri böyle cezalandırırız.

30. O kâfirler görüp bilmediler mi ki, göklerle yer bitişik (bir bütün) idi, onları Biz ayırdık. Her canlıyı sudan yarattık. Yine de inanmazlar mı?

Ayette geçen "bitişik" deyimi, Arapçada "ratk" kelimesiyle ifade edilir. "Ratk" birbiriyle iç içe, ayrılmaz durumda, kaynaşmış demektir. Başka bir deyimle, tam bir bütün oluşturan iki maddeyi tanımlamak için "ratk" ifadesi kullanılır. Ayetteki "ayırdık" deyimi ise "fatk" kelimesiyle ifade edilmektedir. Bu fiil de "bitişik durumda olan bir nesneyi yarıp, parçalayıp dışarı çıkarmak" anlamlarına gelir. Tohumun filizlenerek topraktan dışarı çıkması gibi... Yaratılışın (Big Bang) ilk anlarında kâinatın ham maddesi, kozmik bir çorba olarak birbiriyle bitişik, iç içe kaynaşmış haldedir. Yani tam olarak Arapçadaki "ratk" kelimesinin anlattığı durumdadır. Sonraki aşamalarda ise birbirinden ayrılmış ve bu kez de Arapçadaki "fatk" kelimesinin anlattığı durum ortaya çıkmıştır.

31. Yeryüzünde, onları sarsmasın diye sabit dağlar yarattık. Ve istedikleri yere gidebilmeleri için orada geniş yollar açtık.

32. Göğü korunmuş bir tavan yaptık. Onlar ise hala göğün (ALLAH'ın kudretini gösteren) ayetlerinden yüz çevirmektedir.

Ayet, çok açık bir biçimde gökyüzünün korunmuş/koruyucu özelliğine dikkat çekmektedir. Atmosfer bu işlevini: 1- Dünya'ya doğru gelen göktaşlarını parçalayıp yok etmesiyle; 2- Uzaydan gelen zararlı ışınları, filtre etmesiyle (aynı zamanda zararsız olanların ise geçişine izin verir. Görünür ışık, kızılötesi ışınlar ve radyo dalgaları gibi...); 3- Güneş'ten gelen ultraviole ışınlarından ise sadece fotosentez için gerekli miktarı geçirmesiyle, (zararlı olan büyük bölümü ise ozon tabakasına takılır); 4- Uzay ortamının yaklaşık -270 derecelik dondurucu soğuğundan Dünya'yı korumasıyla gerçekleştirir. Bütün bunlardan başka atmosferi dışarıdan kuşatan ve Dünya'nın manyetik alanının bir ürünü olan "Van Allen

Kuşakları" isimli bir diğer tabaka da Güneş'te sık sık yaşanan enerji patlamalarının yıkıcı etkisine karşı görev yapan bir diğer "zırh"ı oluşturmaktadır. Örneğin, yakın geçmişte yaşanan ve Hiroşima'ya atılan nükleer bombanın 100 milyar katı etkisinde olan bir enerji patlaması sırasında Güneş'ten gelen sıcaklık, atmosferin 250 km. dışında 2500 dereceye kadar yükselmiş ve bu arada Dünya'ya hiçbir şey olmamıştır.

33. O, geceyi, gündüzü, güneşi, ayı... Yaratandır. Her biri bir yörüngede yüzmektedir.

34. Biz, senden önce de hiçbir insanı ölümsüz kılmadık. Sanki sen ölsen, onlar ebedi mi kalacaklar!

35. Her can ölümü tadacaktır. Biz sizi bir sınav olarak kötülük ve iyilikle deneriz. Ve sonunda Bize döndürüleceksiniz.

36. O kâfirler seni gördükleri zaman alaya alıp: "Bu mu sizin tanrılarınızı diline dolayan adam!" diyorlar. Oysa onlar Rahman'ın Zikri'ni (Kur'an) reddediyorlar.

37. İnsan aceleci olarak yaratılmıştır. Yarın Ben onlara ayetlerimi göstereceğim, şimdi siz acele etmeyin.

38. "Eğer doğru iseniz, bu tehdit ne zaman?" diyorlar.

39. İnkâr edenler, ne yüzlerinden, ne de sırtlarından ateşi savamayacakları, kendilerine yardım da edilmeyeceği zamanı bir bilselerdi!

40. Aksine o, kendilerine ansızın gelecek de birden dona kalacaklar. Ne onu savabilecekler, ne de kendilerine süre verilecek.

41. Yemin olsun senden önce de nice peygamberlerle alay edildi. Ama onlarla alay edenleri, o alay ettikleri şey kuşatıverdi.

42. De ki: "Sizi gece ve gündüz Rahman'dan kim koruyacak?" Buna rağmen onlar Rablerinin zikrinden yüz çevirirler.

43. Yoksa kendilerini Bize karşı koruyacak tanrıları mı var? Onlar kendilerini bile kurtaramayacaklar. Katımızdan da dostluk görmeyecekler.

44. Doğrusu biz, hem bunları hem de atalarını bolluk içinde yaşattık. Hatta o ömür onlara uzun geldi. Oysa onlar, Bizim yerküreye gelip onu uçlarından eksilttiğimizi görmüyorlar mı? Böyle iken onlar nasıl galip gelecekler?

45. De ki: "Ben ancak sizi vahiyle uyarıyorum." Fakat sağırlar uyarılsalar da çağrıyı işitmezler.

46. Andolsun onlara Rabbinin azabından bir esinti dokunsa: "Vah bize! Biz gerçekten zalimlermişiz!" derler.

47. Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Hiçbir kimseye zerre kadar haksızlık edilmez. (Yapılan iş) Hardal tanesi kadar bile olsa onu (teraziye) getiririz. Hesap gören olarak Biz yeteriz.
48. Celalim hakkı için Biz, Musa'ya ve Harun'a takva sahipleri için Furkan'la (Tevrat) birlikte bir ışık ve bir öğüt verdik.
49. O takva sahipleri ki, görmedikleri halde Rablerine candan saygı duyarlar. Kıyametten de titrerler.
50. İşte bu (Kur'an) da Bizim indirdiğimiz mübarek bir öğüttür. Şimdi siz onu inkâr mı ediyorsunuz?
51. Şanım hakkı için, bundan önce İbrahim'e de doğru yolu bulma yeteneğini vermiştik. Biz onu iyi tanırdık.
52. Babasına ve halkına: "Sizin şu karşısına geçip tapmakta olduğunuz heykeller de ne oluyor?" dedi.
53. Onlar: "Biz babalarımızı bunlara tapar bulduk." dediler.
54. O da: "Andolsun ki!" dedi. "Siz de babalarınız da açık bir sapıklık içindesiniz."
55. Dediler: "Sen ciddi misin, yoksa bize şaka mı yapıyorsun?"
56. İbrahim: "Hayır! Rabbiniz göklerin ve yerin Rabbidir ki, onları yaratmıştır. Ben de buna şahitlik edenlerdenim!"
57. (İçinden): "ALLAH'a yemin ederim ki, siz dönüp gittikten sonra putlarınıza bir tuzak kuracağım!" dedi.
58. Sonunda onları paramparça etti. Yalnız onların büyüğünü bıraktı; belki ona müracaat ederler diye.

Hz. İbrahim bütün putları parçaladıktan sonra baltayı en büyük putun boynuna astı.

59. "Bunu bizim tanrılarımıza kim yaptı? Şüphesiz o zalimlerdendir." dediler.
60. (Bazıları): "Bir delikanlı duyduk, tanrılarımızı diline dolamış. Adına da İbrahim deniyormuş." dediler.
61. "Haydin!" dediler. "Getirin onu halkın önüne de, çekeceği cezaya onlar da şahit olsun!"
62. İbrahim'e sordular: "Ey İbrahim! Bunu tanrılarımıza sen mi yaptın?"
63. O: "Belki şu büyükleri yapmıştır. Eğer konuşabilirse, bir sorun bakalım!" dedi.
64. Bunun üzerine kendi vicdanlarına dönerek, içlerinden: "Asıl zalim (İbrahim değil), sizlermişsiniz!" dediler.
65. Sonra yine eski kafalarına dönerek: "Sen de bilirsin

ki, bunlar konuşamaz." dediler.

66. İbrahim: "Öyleyse" dedi; "siz ALLAH'ı bırakıp da size hiçbir yarar ve zarar vermeyen şeylere mi tapıyorsunuz?"

67. "Size de, ALLAH'tan başka taptıklarınıza da yuh olsun! Hala akıllanmayacak mısınız?"

68. Kâfirler: "Eğer yapacağınız bir şey varsa, bunu yakmaktır. Böylece tanrılarınıza sahip çıkın!" dediler.

Bu sırada Hz. İbrahim sürekli "Bana vekil olarak ALLAH yeter. O, ne güzel vekildir." diyordu.

69. Biz de: "Ey ateş! Dokunma İbrahim'e! Serin ve selamet ol ona!" dedik.

70. Böylece onlar İbrahim'e bir tuzak kurmak istediler. Biz de onları hüsrana uğrattık. Asıl tuzağa düşenler kendileri oldular.

71. Onu ve Lût'u kurtarıp bütün alemler için kutlu ve bereketli kıldığımız diyara ulaştırdık.

72. Ve ona İshak'ı bağışladık. Sonra da Yakub'u. Ve her birini salihlerden kıldık.

73. Ve hepsini emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık. Kendilerine hayır işlemeyi, namaz kılmayı ve zekât vermeyi vahyettik. Onlar yalnız Bize ibadet ediyorlardı.

74. Lût'a da hüküm ve ilim verdik. Ve onu iğrenç işler yapan ülkeden de kurtardık. Gerçekten onlar kötü ve yoldan çıkmış bir güruhtu.

75. Biz Lût'u rahmetimize kattık. Çünkü o salihlerden idi.

76. Nuh'u da hatırla! O da bunlardan önce bize yalvarmıştı. Biz de duasını kabul edip kendisini, ailesini ve iman edenleri büyük bir beladan kurtarmıştık.

77. Ve ayetlerimizi yalanlayan halktan onun öcünü aldık. Gerçekten onlar, kötü bir toplum idi. Biz de hepsini birden boğuverdik.

Bir toplum hem açıkça dine baş kaldırır, hem de yaşantısında her çeşit sapıklığa yer tanırsa helak edilir. Bu, ALLAH'ın manevi kanunlarından biridir.

78. Davud ile Süleyman'ı da hatırla! Hani onlar, halkın davarının yayıldığı bir ekin hakkında hükmediyorlardı. Biz de hükümlerine şahit idik.

79. Biz, onu (hükmü) Süleyman'a öğretmiştik. Onların hepsine de hükümdarlık ve ilim verdik. Dağları ve kuşları Davud'un emrine verdik. Onunla beraber tesbih ediyorlardı. Bunları yapan Bizdik.

80. Davud'a, sizi savaşın şiddetinden koruması için,

zırh yapmayı öğrettik. Ama siz şükrediyor musunuz ki!?

81. Süleyman'ın emrine de kasırga (gibi esen) rüzgârı verdik. Rüzgâr onun emriyle kutlu beldeye doğru eserdi. Her şeyin gerçek niteliğini Biz biliriz.

82. Kendisi için dalgıçlık eden ve bundan başka işler yapan bazı şeytanları da emrine vermiştik. Onları Süleyman'ın emri altında tutan da Bizdik.

83. Eyyub'u da hatırla! O, Rabbine: "Bu dert bana dokundu. Sen merhametlilerin en merhametlisisin!" diye dua etmişti.

Mü'min, yaşadığı sıkıntıya dayanamaz ve artık neredeyse ALLAH'a isyan edecek hale geldiğini hissettiği zaman, bu dua ile Rabbine sığınmalıdır.

84. Biz de onun duasını kabul etmiş, kendisine bulaşan derdi kaldırmıştık. Ona Katımızdan bir lütuf ve ibadet edenler için bir öğüt olarak ailesini ve dostlarını bir misliyle beraber vermiştik.

85. İsmail'i, İdris'i ve Zülkifl'i de hatırla! Hepsi de sabredenlerdendi.

86. Onları da rahmetimize aldık. Çünkü onlar salihlerdendi.

87. Zünnun'u da hatırla! Hani kızarak çekip gitmişti de Bizim kendisini asla sıkıştırmayacağımızı zannetmişti. Derken karanlıklar içinde: "Senden başka ilah yok. Senin şanın yücedir. Ben zalimlerden oldum!" diye yalvardı.

"Senden başka ilah yok..." Efendimiz (O'na Binler Selam) Hz. Yunus'un bu duası hakkında: "Her kim teheccüd namazını kıldıktan sonra bu dua ile ALLAH'a yönelirse, ALLAH da mutlaka onun sıkıntısını giderir." (Tirmizi) buyurmuştur. Ve bu dua özellikle bütün sebepler bitip de kul kendini çaresiz hissettiği zaman yapılmalıdır.

88. Biz de duasını kabul ettik ve onu sıkıntıdan kurtardık. İşte Biz, Mü'minleri böyle kurtarırız.

89. Zekeriya'yı da hatırla! Hani Rabbine: "Rabbim! Beni yalnız bırakma! Sen, varislerin en hayırlısısın (her şeyim Sana kalacaktır!)" diye dua etmişti.

90. Biz de onun duasını kabul ettik ve kendisine Yahya'yı verdik. Eşini çocuk doğurmaya elverişli hale getirdik. Gerçekten onlar (bütün bu peygamberler) hayırlarda yarışırlar, umarak ve korkarak Bize yalvarırlardı. Bize derin saygı gösterirlerdi.

91. Irzını iffetle korumuş olan kadını da (Meryem) hatırla! Ona Ruhumuzdan üflemiş, onu ve oğlunu alemler için bir ibret kılmıştık.

92. İşte bu, tek bir din olarak sizin dininizdir. Ben de Rabbinizim. Onun için Bana kulluk edin.

93. (Ama insanlar) Kendi aralarında (din ve dünya) işlerinin birliğini bozdular. Oysa hepsi bize döneceklerdir.

94. Her kim Mü'min olarak salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) onun gayretlerine nankörlük edilmeyecektir. Çünkü Biz onun yaptıklarını yazmaktayız.

95. İmha ettiğimiz bir memleket halkının mahşerde huzurumuza gelmemesi mümkün değildir.

96. Sonunda Ye'cûc ve Me'cûc (setleri) açıldığı ve onlar her tepeden akın ettiği zaman...

97. Gerçek vaad (kıyamet) yaklaşmış olur. İnkâr edenlerin gözleri birden dona kalır: "Yazıklar olsun bize! Biz bundan gaflet içindeydik. Hayır! Biz zalimlerdik!" derler.

98. Haberiniz olsun ki, siz ve ALLAH'tan başka taptıklarınız, cehennemin odunusunuz. Hep beraber oraya gireceksiniz.

99. Eğer onlar ilah olsalardı, oraya girmezlerdi. Oysa hepsi orada sonsuza kadar kalacaklardır.

100. Onlar orada inim inim inleyecekler, kendilerini sevindirecek hiçbir haber de işitmeyeceklerdir.

101. Katımızdan kendilerine güzel bir akıbet takdir edilmiş olanlara gelince... İşte onlar cehennemden uzaklaştırılmıştır.

102. Onlar cehennemin hışıltısını bile duymazlar. Ve onlar canlarının çektiği nimetler içinde sonsuza kadar kalırlar.

103. O en büyük dehşet (Sûr'a ikinci üfleyiş) bile onları tasalandırmaz. Melekler kendilerini: "İşte size vaad olunan gün bugündür!" diye karşılarlar.

104. O gün ki göğü, yazılı tomar kâğıtlarını dürer gibi toplarız. Tıpkı ilk yaratmaya başladığımız gibi onu tekrar aynı hale getiririz. Bu üzerimize aldığımız bir vaaddir. Biz vaadettiğimizi yaparız.

Kâinat, adına "Big Bang (Büyük Patlama)" denilen bir olayla, bundan yaklaşık 15 milyar sene önce yaratılmıştı. Ve o andan beri Kâinat kütlesinin çekim gücünden ötürü, sürekli ivmesi düşen bir hızla genişlemektedir. Belli bir noktada Kâinatın genişleme hızı, çekim gücünün altında kalacaktır. İşte o zaman genişleme tersine dönecek ve astronomların adına "Big Crunch (Büyük Çöküş)" dedikleri, Kâinatın kendi içine doğru çökmesi/büzülmesi süreci başlayacaktır. Yani tam olarak bu ayetin anlattığı olay...

Bu süreç de Kâinatın yaratıldığı an olan Big Bang noktasına geri dönmesiyle sonuçlanacaktır. Bu süreci, Stanford üniversitesi fizik profesörlerinden Renata Kallosh ve Andrei Linde şöyle tarif etmektedir: "Kâinat bir küçülmeye ve yok olmaya doğru gidiyor. Gördüğümüz ve göremediğimiz bütün cisimler bir protondan bile daha küçük boyutlarda küçülecek. Sanki bir kara deliğin içindeymiş gibi..."

105. Andolsun Biz, Zikr'den (Tevrat) sonra Zebur'da da: "Dünyaya salih kullarım varis olacaklar (dünya onların eline geçecek)." diye yazmıştık.

Bir ALLAH kanunu olarak her tarihsel dönemin/çevrimin sonunda dünya egemenliği Müslümanların eline geçer. Elmalılı'ya göre de: "Yeryüzü fitne ve fesat çıkaranlardan alınır, verasete layık, halifeliğe ehil ve yetkili olan Cenab-ı Hakk'a kulluk yapanlara verilir. Yani uzunca yaşama sırrı, dürüst olma prensibine dayanır. Bozuk olanların yaşama hakkı yoktur (...) '(Ama insanlar) Kendi aralarında (din ve dünya) işlerinin birliğini bozdular' (21/Enbiyâ:93) ayeti ile işaret edildiği ve sahih hadislerde de bildirildiği üzere, bu ümmette de ayrılıklar çıkacak; aralarında emir komuta zinciri parçalanarak memleketler elden çıkacak, bununla beraber yine de Peygamber ve ashabının yolunda giden bir fırka-i naciye, bir iyiler grubu eksik olmayacak, zamanlar gelecek din garip olacak, iyi insanlar garip kalacak, sonra yine din, başlangıçta olduğu gibi, dönüp yeniden ortaya çıkacak, peygamberlik iddiasında bulunacak olan otuz kadar Deccal'den sonra tanrılık davasına kalkışacak olan büyük Deccal, İsa Mesih'in yeryüzüne inmesiyle helak olacak, derken Ye'cûc ve Me'cûc çıkacak, yeryüzünde görülmedik fesatlar, tasvire sığmaz savaşlar yaptıktan sonra ALLAH'ın emriyle yok olacaklar. Artık salib (haç) kırılacak, domuz öldürülecek, iyi insanlar hâkim olacak, Hz. Muhammed'in getirdiği şeriatın her tarafa yerleşmesiyle insanlık bir mutluluk dönemine girecektir. Nihayet küçük ve orta nice alametlerden sonra da Dabbetü'l-Arz'ın çıkması, güneşin batıdan doğması ve Sûr'un üflenmesiyle büyük kıyamet kopacak ve ikinci defa Sûr'a üflenmekle yaratıklar ilk yaratıldıkları gibi tekrar diriltilecek, haşir ve neşir olup, kıyamet günü mutlak surette gelecek, nihayet cennet salih kimselerin olacaktır."

106. Şüphesiz bunda kulluk eden kimseler için yeterli bir öğüt vardır.

107. (Ey Muhammed!) Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.

108. De ki: "Bana ilahınızın ancak bir tek ilah olduğu vahyediliyor. Hala Müslüman olmayacak mısınız?"

109. Eğer yüz çevirirlerse, de ki: "(Bana emrolunanı) Hepinize açıkladım. Artık tehdit edildiğiniz şey (kıyamet günü) yakın mı yoksa uzak mı onu bilmem!"

110. "Şüphesiz ALLAH sözün açığını da bilir, gizlediklerinizi de bilir."

111. "Bilmiyorum, belki de o (azabın ertelenmesi) sizi denemek ve bir zamana kadar sizi (imkânlardan) faydalandırmak içindir."

112. "Rabbim! Hak ile hükmet! Bizim Rabbimiz Rahman'dır. Sizin bütün isnat ve iftiralarınıza karşı tek Müstean'dır (yardımına sığınılan)."

Enbiyâ Suresi, "İnsanların hesaba çekilmeleri yaklaştı" ifadesi ile başlamıştı. "Rabbim! Hak ile hükmet!" ifadesi ile de bitiyor. Her surenin kendi içinde bir bütün ve özet bir Kur'an oluşturduğu gerçeğine yeni bir örnek daha veriyor. Ayrıca bu ayet, İslam düşmanlarının yapacakları saldırı ve iftiralar karşısında Mü'minlerin Rablerine sığınmak, O'nun yardımını istemek için hangi duayı okumaları gerektiğini de öğretmektedir.

22- HAC SURESİ

Mekke'de inmiştir. 78 ayettir.

Rahman ve Rahîm olan ALLAH'ın adıyla.

1. Ey insanlar! Rabbinizden korkun! Gerçekten kıyamet vaktinin depremi müthiş bir şeydir!

2. Onu gördüğünüz gün, her emziren kadın, emzirdiği çocuğu unutur; her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları sarhoş görürsün. Oysa sarhoş değillerdir. Fakat ALLAH'ın azabı çok çetindir.

3. Öyle insanlar vardır ki, ALLAH hakkında bilmeden tartışır ve her inatçı şeytanın peşine takılır.

Ayetin sözünü ettiği şeytanlar insan da olabilir cin de...

4. O şeytan ki (adeta alnında) şöyle yazılıdır: "Kim bunu yoldaş edinirse, bilsin ki, kendisini saptıracak ve alevli ateşin azabına sürükleyecektir."

5. Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekte şüphede iseniz, şunu bilin ki, Biz sizi topraktan, sonra nutfeden (sperma), sonra alakadan (aşılanmış yumurta), sonra uzuvları (önce) belirsiz, (sonra) belirlenmiş canlı et parçasından (zamanla oluşan cenin) yarattık ki size (kudretimizi) gösterelim ve dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutar sonra sizi bebek olarak dışarı çıkarırız. Sonra güçlü çağınıza ulaşmanız için (sizi büyütürüz). İçinizden kimi vefat eder; kimi de ömrünün en verimsiz çağına kadar götürülür. Ta ki çok şey bilirken bir şey bilmez hale gelir. Yeryüzünü de kupkuru bir halde görürsün. Fakat Biz üzerine yağmur indirdiğimiz zaman o, kıpırdanır, kabarır, gözü gönlü açan her güzel çiftten nice bitki bitirir.

6. Bu böyledir! Çünkü ALLAH, Hakk'ın ta kendisidir (tek gerçektir, her şey O'nunla varlık kazanır). Ölüleri dirilten O'dur. Her şeye hakkıyla kâdir olan da O'dur.

7. Kıyamet vakti de gelecektir; bunda şüphe yoktur. Ve ALLAH, kabirlerde olanları diriltecektir.

8. Öyle insanlar vardır ki, hiçbir bilgiye, hiçbir delile ve hiçbir aydınlatıcı Kitaba dayanmaksızın ALLAH hakkında tartışır, durur.

Ayet iki ayrı anlamı kastediyor. 1- Bazı insanlar ALLAH'ın olmadığını iddia ederler. 2- Bazıları da ALLAH'a inanmakla birlikte, Kur'an ve Sünnet'in öğrettiğinin zıddına, kendi zihinlerinde, kendi kapris ve arzularına uygun olarak oluşturdukları bir ilah algısına sahiptir. Kur'an'da bulunmayan ayetler uydururlar. Aslında kendi

bilinçaltını ilah haline getirmişlerdir. Farkında olmadan ALLAH'ın söyledikleriymiş gibi, kişisel düşüncelerini dile getirirler.

Ayrıca bu ayet İslam'a göre insan bilgisinin üç ana kaynağına işaret etmektedir: Vahiy, deney, akıl...

9. (İnsanları) ALLAH'ın yolundan şaşırtmak için kibirle kabararak tartışmasını sürdürür. Onun için dünyada bir kepazelik vardır. Kıyamet günü de kendisine o yangın azabını tattıracağız.

10. "İşte bu, dünyada işlediklerinin cezasıdır. Yoksa ALLAH kullarına zulmedici değildir." deriz.

11. Öyle insanlar vardır ki, ALLAH'a belli bir hesaba dayalı olarak iman eder. Eğer kendisine bir iyilik gelirse, buna çok memnun olur; eğer bir musibet isabet ederse, yüzüstü döner. Onun dünyası da hüsran olmuştur, ahireti de. Ve apaçık hüsran, işte budur.

12. ALLAH'ı bırakır da kendisine ne zarar, ne yarar vermeyecek şeylere yalvarır. İşte apaçık sapıklık budur.

13. Hatta bazen zararı yararından daha çok olana yalvarır. Yalvardığı şey ne kötü yardımcı ve ne kötü dosttur.

14. Muhakkak ki ALLAH, iman edip salih amel işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) içinden nehirler akan cennetlere koyacaktır. Şüphe yok ki ALLAH, ne isterse yapar.

15. Her kim, ona (Hz. Muhammed) ALLAH dünyada ve ahirette asla yardım etmez zannediyorsa (ALLAH ona yardım ettiğine göre), artık o kimse tavana bir ip atsın, (boğazına geçirsin); sonra da (ayağını yerden) kessin! Şimdi bu kimse baksın! Acaba, hilesi (bu yaptığı), öfke duyduğu şeyi (ALLAH'ın peygamberine yardımını) gerçekten engelleyecek mi?

Elmalılı'ya göre: "Çünkü onu böyle bir zanna iten, Hz. Peygambere olan kin ve kıskançlığıdır. Dünya ve ahirette ALLAH'ın ona yardım edip işlerinde muvaffak kılmasını görmek istememesidir. Oysa ALLAH'ın, Peygambere dünya ve ahiret yardımı o kadar kesin ve şüpheden uzaktır ki, onu istemeyenin hakkı kahrından kendi kendini boğmaktır. O halde Peygamberin ve dolayısıyla dinin zafere ulaşmasını istemeyen kimse, onu dünyada görmek istemediğine göre, intihar etsin de ahiretten bir baksın, "Acaba, hilesi (bu yaptığı), öfke duyduğu şeyi (ALLAH'ın Peygamberine yardımını) gerçekten engelleyecek mi?" Din galip gelmesin diye kurduğu tuzak, çevirdiği oyun, gerçekleşmesi kesin olan ALLAH'ın dinine olan yardımına sanki engel mi olacak? Hayır! ALLAH'ın, Peygamberine söz verdiği yardım dünyada ve ahirette şüphesiz gerçekleşecektir."

16. İşte böylece Biz, Kur'an'ı açık seçik ayetler halinde indirdik. Gerçek şu ki ALLAH, dilediği kimseyi doğru yola iletir.

17. İman edenler, yahudi olanlar, sâbiîler, hristiyanlar, mecusiler ve ALLAH'a ortak koşanlar var ya! İşte ALLAH bunlar arasında kıyamet günü hükmünü verir. Çünkü ALLAH Şâhîd'dir (her şeye şahid).

18. Görmez misin ki, göklerde olanlar ve yerde bulunanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu ALLAH'a secde ediyor. Birçoğu üzerine de azap hak olmuştur. ALLAH'ın zelil kıldığını aziz edecek kuvvet yoktur. Şüphesiz ki ALLAH, ne dilerse yapar.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

19. İşte şunlar, Rableri hakkında çekişen iki hasım taraf: Nankörler için ateşten giysi biçildi. Başlarının üstünden de kaynar su dökülüyor!

20. Onunla karınlarının içindekiler ve derileri eritiliyor.

21. Bir de onlar için demir kamçılar var.

22. Her ne zaman ateşten, bunaltısından dışarı çıkmak isterlerse, içine geri çevrilirler: "Haydi, tadın yangın azabını!" (denilir).

23. Şüphesiz ALLAH, iman edip salih amel işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) içinden nehirler akan cennetlere koyar. Orada altın bilezikler ve incilerle bezenirler. Orada giysileri de ipektir.

Tekrar hatırlatalım! Kur'an'ın ahiretle ilgili tasvir ve anlatımları mecazi değil gerçektir. Çünkü ahiret, ALLAH'ın öncelikle kudretini göstereceği yerdir.

24. Ve onlar sözün en güzeline yöneltilmişler, hamd'e layık olan ALLAH'ın yoluna iletilmişlerdir.

Sözün en güzeli Kelime-i Tevhid ya da Kelime-i Şehadettir.

25. Dini inkâr edenler, üstelik insanları ALLAH'ın yolundan ve gerek şehirli, gerek taşralı, bütün insanlar için yaptığımız Mescid-i Haram'dan (Ka'be) engelleyip, uzaklaştıranlar bilsinler ki, orada böyle zulüm ile haktan sapmak isteyene, can yakıcı bir azap tattırırız.

26. Bir zamanlar İbrahim'e Beytullah'ın (Ka'be) yerini hazırlamış: "Bana hiçbir şeyi ortak koşma; tavaf edenler, kıyamda duranlar, rükû ve secde edenler için Ev'imi temiz tut!" (demiştik).

27. "İnsanlar arasında haccı ilan et ki, gerek yaya olarak, gerekse uzak yoldan gelen yorgun develer üzerinde sana gelsinler."

28. "Böylece kendilerine ait yararları kesin olarak görsünler ve ALLAH'ın onlara rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine, belli günlerde, ALLAH'ın ismini ansınlar (kurban kessinler). Artık onlardan hem kendiniz yeyin, hem de sıkıntı içinde olanlara ve fakirlere yedirin."

29. "Sonra kirlerini gidersinler, adaklarını yerine getirsinler ve Eski Ev'i (Ka'be) tavaf etsinler."

30. İşte böyle. Her kim ALLAH'ın emir ve yasaklarına saygı gösterirse bu, kendisi için Rabbinin katında kesin bir hayırdır. (Haram olduğu) Size okunanların dışında kalan hayvanlar size helal kılındı. O halde putların pisliğinden sakının; yalan sözden de sakının.

31. ALLAH'a ortak koşmadan, halis olarak O'nu birleyenler olun. Kim ALLAH'a ortak koşarsa, o sanki gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış ya da rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir.

32. İşte böyle. Her kim ALLAH'ın hükümlerine saygı gösterirse, şüphesiz bu kalplerin takvasındandır.

Efendimiz kalbini göstererek: "Takva, buradadır!" (Müslim) buyurmuştur.

33. Onlarda (kurbanlıklarda ya da hacda) sizin için belli bir süreye kadar birtakım yararlar vardır. Sonra bunlar(dan yararlanma) Eski Ev'de (Ka'be) son bulur.

34. Biz her ümmet için bir kurban ibadeti koyduk ki, ALLAH'ın kendilerine rızık verdiği hayvanları keserken, ALLAH'ın adını zikretsinler. Hepinizin ilahı bir tek ilahtır. Öyleyse O'na teslim olun. O ihlâslı ve mütevazı insanları müjdele!

35. Onlar, ALLAH zikredildiği zaman kalpleri titreyen, başlarına gelene sabreden, namazı tam olarak kılan ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden ALLAH yolunda harcayan kimselerdir.

Salih Mü'minin ALLAH katında kendisine değer kazandıran dört temel özelliği...

Sadece para ve mal türü şeylerden değil, rızık olarak verilen her şeyden... Sağlık, zaman, mutluluk, akıl ve her çeşit yetenek...

36. Biz büyük baş hayvanları da sizin için ALLAH'ın (dininin) işaretlerinden (kurban) kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Onlar boğazlanmak üzere saf halinde dururken, kendilerini kestiğiniz zaman ALLAH'ın adını zikredin. Yanı üstü yere yıkılınca da, onlardan hem siz yeyin, hem kanaat eden fakire de, isteyen fakire de yedirin. İşte böylece onları sizin emrinize verdik ki, şükredesiniz.

37. Elbette onların ne etleri, ne kanları ALLAH'a ulaşmaz. O'na ancak sizin takvanız (ALLAH'a duyduğunuz saygı) ulaşır. ALLAH onları sizin emrinize verdi ki, size yolunu gösterdiğinden dolayı O'nun yüceliğini ilan edesiniz. (Ey Muhammed!) Güzel davrananları müjdele!

38. ALLAH iman edenleri korur. Ve ALLAH, hain ve nankör olanları sevmez.

39. Kendileriyle savaşılanlara (Mü'minlere), zulme uğramış olmaları nedeniyle (savaşmak için) izin verildi. ALLAH onlara zafer vermeye elbette kâdirdir.

Bu ayetle sahabilere ilk kez savaş izni verildi.

40. Onlar ki sadece: "Rabbimiz ALLAH'tır!" dedikleri için haksız yere yurtlarından çıkarıldılar. Eğer ALLAH bir kısım insanların kötülüklerini diğer bir kısmı ile savmasaydı kesinlikle manastırlar, kiliseler, havralar ve ALLAH'ın adının çok zikredildiği mescidler yıkılır, giderdi. ALLAH, Kendi (dini)ne yardım edene, elbette yardım eder. Muhakkak ki ALLAH Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

Önemli bir ALLAH kanunu ve Tarih Felsefesi kuralı... Bu ayet doğru ve derinlemesine anlaşıldığı takdirde, bütün bir insanlık tarihinin çok ilginç bir bakış açısıyla, yeni baştan okunmasına imkân verir.

41. Onlar ki, yeryüzünde kendilerine iktidar verirsek namazlarını tam olarak kılarlar, zekâtı verirler, iyiliği duyurup kötülüğe engel olurlar. Onların akıbeti elbette ALLAH'a aittir.

Ayette, dünyada iktidar sahibi kılınmış Mü'minlerin ALLAH'la olan irtibatlarını koruyabilmek adına özellikle dikkat etmeleri gereken üç temel nitelik sayılıyor.

Ayrıca, yetkin bir "Kur'an kavramları alimi" olan Ragıp İsfehani: "Yüce ALLAH, namaz kılanları övdüğü her ayette, 'ikame' yani 'namazı tam olarak kılma' lafzını zikretmiş; sadece münafıklar için bunu zikretmeden, doğrudan 'namaz kılanlar' deyimini kullanarak, 'namaz kılanların vay haline' (107/Maun:4) demiş ve onların namazı gösteriş için kıldıklarını, gerçekte ise namazın anlamından gafil olduklarını belirtmiştir." der.

42. (Ey Muhammed!) Eğer (bunlar, ALLAH'a ortak koşanlar) seni yalanlıyorlarsa, bil ki daha önce Nûh, Âd ve Semûd halkı da yalanlamıştı.

43. İbrahim'in ve Lût'un halkı da...

44. Medyen halkı da... Musa da yalanlanmıştı. Ben de

kâfirlere her defasında süre verdim. Sonra da tuttuğum gibi işlerini bitirdim. Onların inkârı karşısında Benim onları inkârım (cezam) nasıl olurmuş, cümle alem gördü.

45. Evet, nice ülkeler vardı ki Biz, onları zulmetmekte iken yok ettik. Duvarları, yıkılan tavanlarının üstüne çökmüştür. Nice kullanılmaz hale gelmiş kuyular ve (ıssız kalmış) ulu saraylar vardır.

46. Hiç yeryüzünde dolaşmadılar mı? Eğer dolaşsalardı elbette düşünecek kalpleri ve duyacak kulakları olurdu. Çünkü gerçek şudur ki, gözler kör olmaz ama sinelerdeki kalpler körelir.

Kalplerin (bilinçlerin) ve kulakların gerçekleri duyup algılayabilmeleri, bir takım fiili deneyimler yaşamalarına bağlıdır. İbret almak gözüyle yeryüzünü gezip dolaşmak da bunlardan biridir.

47. Onlar senden azabın çabuk gelmesini istiyorlar. ALLAH sözünden asla caymaz. (Ama her şeyin bir zamanı vardır. O, acele etmez. Çünkü) Rabbinin katında bir gün sizin saymakta olduklarınızdan bin yıl gibidir.

Kur'an çok net bir biçimde zamanın izafiyetinden söz etmektedir. Einstein'dan 14. asır önce...

48. Zulmetmektelerken kendilerine süre verdiğim nice ülkeler vardır ki, sonunda tuttuğum gibi işlerini bitirdim. Dönüş yalnız Banadır.

49. De ki: "Ey insanlar! Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıcıyım!"

50. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için bağışlanma ve karşılıksız, çok değerli bir rızık vardır.

51. Ayetlerimizi etkisiz bırakmak için çalışanlara gelince, onlar da cehennem halkıdır.

52. Biz senden önce hiçbir resul ve nebi göndermedik ki, o bir temennide bulunduğunda şeytan onun temennisine ille de (beşeri arzular) katmaya kalkışmasın. Fakat ALLAH şeytanın kattığını siler, sonra Kendi ayetlerini sağlamlaştırır. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

53. (ALLAH böyle yapar ki) Şeytanın kattığını kalplerinde hastalık olanlar ve kalpleri katılaşanlar için bir deneme yapsın. Çünkü o zalimler (haktan) uzak bir ayrılık içindedir.

54. Ve kendilerine ilim verilmiş olanlar da onun (Kur'an) Rabbinden gelen bir gerçek olduğunu bilsinler de ona iman etsinler. Bu sayede kalpleri ona saygı duysun.

Şüphesiz ALLAH, iman edenleri mutlaka doğru yola iletir.

55. O kâfirler de kendilerine son saat (kıyamet) ansızın gelinceye ya da (kendileri için hayır yönünden) kısır bir günün azabı gelinceye kadar onun (Kur'an) hakkında hep şüphe içindedirler.

56. O gün mülk (hâkimiyet) ALLAH'ındır. (O, insanların) Aralarında hükmünü verir. İman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) Naîm Cennetleri'ndedir.

57. Kâfirlik edip, ayetlerimize yalan demiş olanlar ise... İşte onlara, zelil eden bir azap vardır.

58. ALLAH yolunda hicret edip de sonra öldürülmüş ya da ölmüş olanlara gelince, elbette ALLAH onları en güzel rızıkla rızıklandıracaktır. Çünkü ALLAH, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

59. O, elbette onları hoşnut olacakları bir yere yerleştirecektir. Muhakkak ki ALLAH, Alîm'dir, Halîm'dir (her şeyi bilen, ceza vermekte acele etmeyen).

60. İşte böyle. Her kim kendisine verilen eziyetin dengiyle karşılık verir de bundan sonra kendisine yine bir tecavüz olursa, elbette ALLAH ona yardım eder. Çünkü ALLAH, Afüvv'dür, Gafûr'dur (günahları yok eden, bağışlaması sonsuz).

61. İşte böyle. Çünkü ALLAH, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine... Ve ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

62. İşte böyle. Çünkü ALLAH hakkın (gerçeğin) ta kendisidir. O'nun dışındaki taptıkları ise batılın ta kendisidir. Gerçek şu ki ALLAH, evet O, uludur, büyüktür.

63. Görmedin mi ALLAH gökten bir su indirdi de yer yeşeriyor. Doğrusu ALLAH, Latîf'dir, Habîr'dir (her şeyin inceliklerini bilen ve her şeyi lütfeden, her şeyden haberdar).

64. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Gerçekten ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

65. Görmedin mi ALLAH, yerdekileri ve emriyle (koyduğu kanunla), denizde akıp giden gemileri sizin buyruğunuza verdi! Göğü de Kendi izni olmadıkça, yer üzerine düşmekten korur. Çünkü ALLAH insanlara karşı Raûf'tur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, bağışlaması sonsuz).

66. Size hayatı veren de O'dur. Sonra sizi öldürür. Sonra sizi yine diriltir. Gerçekten insan çok nankördür.

67. Biz her ümmete uygulamakta oldukları bir ibadet tarzı gösterdik. Öyle ise onlar (Ehl-i Kitab) bu işte seninle

çekişmesinler. Sen insanları Rabbine davet et. Çünkü sen gerçekten dosdoğru bir yoldasın.

68. Eğer seninle tartışıp mücadele ederlerse: "ALLAH yaptıklarınızı çok iyi bilmektedir!" de.

69. Ve ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında ALLAH kıyamet günü aranızda hükmünü verecektir.

70. Bilmez misin ki ALLAH, gökte ve yerde ne varsa hepsini bilir? Bunların hepsi bir Kitap'tadır (Levh-i Mahfuz). Bu, ALLAH'a kolaydır.

71. Onlar, ALLAH'ı bırakıp, ALLAH'ın kendisine hiçbir delil indirmediği, kendilerinin bile hakkında bir bilgiye sahip olmadıkları şeylere tapıyorlar. Zalimlerin hiç yardımcısı yoktur.

72. Ayetlerimiz kendilerine karşı açık birer delil olarak okunduğunda o kâfirlerin yüzündeki inkârcılığı hemen tanırsın. Öyle ki neredeyse kendilerine ayetlerimizi okuyanlara saldıracak olurlar. De ki: "Size bundan (bu öfkeli halinizden) daha kötüsünü bildireyim mi? Ateş!" ALLAH, onu kâfirlere söz verdi. O, ne kötü sondur!

73. Ey insanlar! Size bir misal veriliyor, onu iyi dinleyin: Haberiniz olsun ki, sizin ALLAH'tan başka taptıklarınız bir sinek bile yaratamazlar. Hepsi bunun için toplanmış olsalar bile! Ve eğer sinek onlardan bir şey kapsa, bunu ondan kurtaramazlar. İsteyen de aciz, istenen de!

74. ALLAH'ın kadrini gereği gibi takdir edemediler (O'nu gereği gibi bilemediler). Muhakkak ki ALLAH, Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

75. ALLAH, meleklerden de elçiler seçer, insanlardan da. Şüphesiz ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

76. Onların geçmişlerini de bilir, geleceklerini de. Bütün işler ALLAH'a döndürülür.

77. Ey iman edenler! Rükû edin; secde edin; Rabbinize ibadet edin ve hayır işleyin ki, kurtuluşa eresiniz.

78. ALLAH yolunda hakkını vererek cihad edin. O, sizi seçti. Dinde size bir zorluk yüklemedi. Babanız İbrahim'in dinine uyun. Peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için O, gerek daha önce (gelmiş Kitaplarda) gerekse bu (Kur'an'da) size "Müslümanlar" adını verdi. Öyleyse namazı kılın; zekâtı verin ve ALLAH'a sımsıkı sarılın. Sizin Mevlanız (efendi, sahip) O'dur. O ne güzel Mevla, ne güzel yardımcıdır!

Cihad, üç kısımdır. 1- İslam düşmanına karşı yapılan... Bu

cihad, içinde bulunulan şartlara göre silahla olabileceği gibi kültürel araçlar ve iletişim organları aracılığıyla da olabilir. Maddi ya da manevi olarak ikiye ayrılır. Ayetin öncelikle kastettiği bu tür cihadlardır. 2- Şeytana karşı cihad: İnsan ya da cin türünden olan şeytanların yaptığı isyan, küfür ve günah telkinlerine direnmektir. Bu cihad, manevi/psikolojik bir niteliğe sahiptir. 3- Nefse karşı cihad: En zor ve en tehlikeli olan da budur. Nefsin haram işleme ve İslam'ın gereklerini yerine getirmeme (örneğin namaz kılmama) gibi arzu ve kaprislerine direnmek şeklindedir. Efendimiz Tebük seferinden dönüşünde: "Küçük cihaddan, büyük cihada dönüyoruz" derken bunu kastetmiştir. Bu cihadın önem ve tehlikesini şuradan anlayabiliriz: Düşmanla yapılan maddi cihadı kaybeden, şehid olur, sorgusuz cennete gider. Nefisle yapılan cihadı kaybeden ise kâfir olur, sonsuza kadar cehenneme gider.

Sure, ilk ayetinde ALLAH'tan korkmaya ve kıyamete dikkat çekerken, bu son ayetinde de cihad, dine uyma, namaz ve zekât diyor. Yani bunların gereğini yerine getirirseniz, gerçekten ALLAH'tan korkuyorsunuz demektir. O zaman da kıyamet gününde korunur, korkutulmazsınız...

23- MÜ'MİNÛN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 118 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Gerçekten Mü'minler kurtuluşa ermiştir.

Bir önceki sure olan Hac'ın son ayetinde sayılanları yerine getirenler... İşte onlar Mü'mindir. Ve onlar "gerçekten kurtuluşa ermiştir."

2. Onlar ki, namazlarında huşu içindedirler.

3. Onlar ki, boş şeylerden uzak dururlar.

4. Onlar ki, zekâtı verirler.

5. Ve onlar ki, iffetlerini korurlar.

6. Ancak eşleri ya da sahip oldukları (cariyeler) hariç. Bunlarla ilişkiden dolayı kınanmazlar.

7. Ama bunun ötesine gitmek isteyen olursa, işte onlar haddi aşanlardır.

8. Ve onlar emanetlerine ve verdikleri sözlere özen gösterirler.

9. Ve onlar ki, namazlarına devam ederler.

10. İşte varis olacaklar, onlardır.

11. Firdevs'e (cennet) varis olacak ve orada sonsuza kadar kalacaklardır.

12. Şanım hakkı için Biz, insanı çamurdan (süzülüp, çıkarılmış) bir özden yarattık.

13. Sonra onu nutfe (sperma) halinde sağlam bir yere yerleştirdik.

14. Sonra nutfeyi alaka (aşılanmış yumurta) yaptık. Ardından da alakayı müdğaya (bir parçacık et) çevirdik. Müdğayı da kemiklere döndürdük. Kemikleri etlerle kapladık. Sonra onu başka bir yaratılışla insan haline getirdik. Bak, ALLAH ne şanlıdır ki, şekil verenlerin en güzelidir!

15. Sonra siz, bunun ardından mutlaka öleceksiniz.

16. Daha sonra siz kıyamet günü yeniden diriltileceksiniz.

17. Andolsun Biz, üstünüzde yedi tabaka (ya da yedi yol) yarattık. Ve Biz, yaratmaktan gafil değiliz.

"yedi tabaka (ya da yedi yol)" kavramı Elmalılı'ya göre: "Yedi gök, meleklerin çıkış yolları demek olan yedi yol anlamındadır."

18. Biz gökten belirlediğimiz bir ölçüye göre su indirir ve onu yerde dinlendiririz. Biz onu (yerden) gidermeye de

kâdiriz.
19. Böylece onunla size hurma ve üzüm bahçeleri var ettik. Onlarda sizin için birçok meyveler vardır ve siz onlardan yersiniz.
20. Sîna Dağı'nda yetişip, hem yağ hem de yiyenlere katık veren bir ağacı (zeytin) var ettik.
21. Hayvanlarda da elbette sizin için ibretler vardır. Onların içinden çıkan sütle sizi besleriz. Onlarda sizin için daha birçok yararlar vardır. Ayrıca etlerinden yersiniz.
22. Onların üzerinde ve gemilerde taşınırsınız.
23. Celalim hakkı için Biz, Nûh'u halkına elçi olarak gönderdik ve o dedi ki: "Ey halkım! ALLAH'a ibadet edin. Sizin O'ndan başka bir ilahınız yoktur. Hala sakınmaz mısınız?"
24. Bunun üzerine halkının inkârcı ileri gelenleri şöyle dediler: "Bu, ancak sizin gibi bir insandır; başka bir şey değil! Size üstün ve hâkim olmak istiyor. Eğer ALLAH (peygamber göndermek) isteseydi, melekleri gönderirdi. Biz geçmişteki atalarımızdan böyle bir şey duymadık."
25. "Bu delinin tekidir; başka bir şey değil! Öyleyse daha bir süre ona katlanıp, bekleyin bakalım."
26. (Nûh): "Rabbim!" dedi. "Beni yalanlamalarına karşı bana yardım et!"
27. Biz de ona şöyle vahyettik: "Denetimimiz altında ve vahyettiğimiz şekilde gemiyi yap. Emrimiz gelip de tandır kaynayınca (ya da sular coşup yükselmeye başlayınca) her cinsten birer çift ile daha önce kendisi aleyhinde hüküm verilenler dışındaki aile halkını gemiye al. Zulmedenler hakkında Bana hiç yalvarma! Onlar mutlaka boğulacaktır."
28. "Sen ve yanında bulunanlar gemiye yerleşince: 'Hamd olsun O ALLAH'a ki, bizi bu zalim halktan kurtardı.' de."
29. Ve de ki: "Rabbim! Beni mübarek bir yere indir! Sen konuklayanların en hayırlısısın!"
30. Bunda elbette alınacak çok ibretler vardır. Gerçekten Biz insanları denemekteyiz.
31. Sonra onların ardından başka bir nesil var ettik.
32. Onlara da kendi içlerinden: "ALLAH'a ibadet edin. O'ndan başka bir ilahınız yoktur. Hâlâ ALLAH'tan korkmaz mısınız?" diyen bir peygamber gönderdik.
33. Onun halkından dünya hayatında kendilerine refah verdiğimiz halde nankörlük edip, ahirete ulaşmayı inkâr eden önde gelenler güruhu ise şöyle dedi: "Bu başka bir şey değil, sadece sizin gibi bir insan! Yediğinizden yiyor,

içtiğinizden içiyor."

34. Andolsun ki siz, tıpkı sizin gibi bir insana uyarsanız, mutlaka hüsrana uğrarsınız.

35. "O size, siz öldüğünüz ve toprak ve kemik haline geldiğiniz zaman yeniden hayata çıkarılacağınızı mı vaad ediyor?"

36. "Heyhat! Size vaad edilen ne kadar uzak!"

37. "Hayat sadece dünya hayatından ibarettir. (Kimimiz) Ölürüz, (kimimiz) yaşarız. Fakat öldükten sonra dirilmeyiz."

38. "O, sadece ALLAH hakkında yalan uyduran bir adamdır. Biz de ona inanacak değiliz."

39. O (peygamber): "Rabbim!" dedi. "Beni yalancı saymalarına karşı Sen bana yardım eyle!"

40. (ALLAH): "Az bir zamanda pişman olacaklar!" dedi.

41. Derken korkunç bir ses onları kıskıvrak yakaladı. Adalet yerini buldu. Onları sel süprüntüsüne çevirdik. Zalimler güruhunun canı cehenneme!

42. Sonra onların ardından başka nesiller var ettik.

43. Hiçbir ümmet ecelini ne öne alabilir ve ne de erteleyebilir.

44. Sonra ardı ardına peygamberlerimizi gönderdik. Her ümmete kendi peygamberi geldikçe, onu yalanladılar. Biz de onları birbirleri ardınca devirdik. Ve hepsini birer efsane yaptık. İman etmeyen o insanların canı cehenneme!

45. Sonra mucizelerimizle ve açık bir delille Musa'yı ve kardeşi Harun'u gönderdik.

46. Firavun'a ve ileri gelen adamlarına... Onlar ise kibre kapıldılar, büyüklük taslayan bir topluluk oldular.

47. "Halkları bizim hizmetçi kölelerimiz iken şimdi kalkıp bizim gibi insan olan bu iki adama mı inanacağız?" dediler.

48. Böylece onları yalanladılar. Kendileri de helak edilenler güruhuna dâhil oldular.

49. Şanım hakkı için, Biz Musa'ya, belki yola gelirler diye o Kitab'ı (Tevrat) verdik.

50. Meryem oğlunu ve annesini bir mucize kıldık. Ve onları pınarı bulunan, oturmaya müsait bir tepeye yerleştirdik.

51. Ey peygamberler! Helal ve hoş şeylerden yeyin ve salih amel işleyin (İslam'ı yaşayın). Çünkü Ben, ne yaparsanız hepsini bilmekteyim.

52. Ve hepinizin dini bir tek dindir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyleyse Bana karşı gelmekten sakının!

Hz. Adem'den Efendimiz'e kadar bütün peygamberlere gönderilen din aynıdır, sadece İslam'dır. Peygamberlere göre değişenler sadece şeraitlerdir. Yani İslam dinine ait uygulamayla ilgili konuların, o çağın şartlarına uyarlanmış biçimidir.

53. Ama peygamberleri izlediklerini iddia eden ümmetler çeşitli topluluklara ayrılıp, grup grup oldular. Her grup seçtikleri dini beğenmektedir.

54. Sen onları bir süreye kadar gafletleriyle başbaşa bırak.

55. Onlar sanıyorlar mı ki, kendilerine verdiğimiz mal ve oğullar ile,

56. Onların iyiliklerine koşuyoruz!? Hayır! Onlar işin farkına varamıyorlar.

57. Onlar (Mü'minler) ki, Rablerine duydukları saygıdan titrerler.

58. Ve Rablerinin ayetlerine iman ederler.

59. Ve Rablerine ortak tanımazlar.

60. Verdiklerini, Rablerine döneceklerini bildikleri için yürekleri çarparak verirler.

61. Evet, işte onlardır hayırlara koşanlar ve o işlerde öne geçenler.

62. Biz, hiç kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmeyiz. Katımızda gerçeği söyleyen bir Kitap vardır. (Bu yüzden) Onlara asla haksızlık edilmez.

63. Fakat onların (kâfirlerin) kalpleri bundan gaflet içindedir. Onların bundan başka (birtakım pis) işleri daha var ki, onları işler, dururlar.

64. Sonunda bolluk içinde olanlarını azap ile yakaladığımız zaman hemen feryadı basarlar.

65. "Bugün feryat etmeyin! Bize karşı size yardım olunmaz."

66. "Karşınızda ayetlerim okunuyordu da siz, ardınıza dönüyordunuz!"

67. Ayetlerime karşı kibirlenerek geceleyin (onun aleyhinde ileri geri konuşarak), saçmalıyordunuz.

68. Onlar bu sözü (Kur'an'ı) hiç düşünmediler mi? Yoksa kendilerine geçmişteki atalarına gelmeyen bir şey (bir peygamber ve Kitap) geldi diye mi (böyle davranıyorlar)?

69. Yoksa peygamberlerini tanımadıkları (onun doğruluğunu, dürüstlüğünü bilmedikleri) için mi onu inkâr ediyorlar?

70. Yoksa "Onda bir delilik var!" mı diyorlar? Hayır! O kendilerine hakkı getirdi. Onların çoğu ise haktan

hoşlanmıyor.

71. Eğer hak onların keyiflerine uysa idi; gökler, yer ve bunlarda bulunanlar bozulur giderdi. Hayır! Biz onlara şan ve şereflerini getirdik. Fakat onlar kendi şereflerine sırt çeviriyorlar.

Kur'an'ın tarihle ilgili mucizelerinden biri... Araplar, Kur'an ile şereflenip Müslüman oluncaya kadar, dünya üzerinde herhangi bir ağırlığı ve değeri olmayan bir insan topluluğu idiler. Ancak İslam ve Kur'an sayesinde en büyük halklardan biri oldular ve insanlığın en büyük uygarlıklarından birini inşa ettiler.

72. Yoksa sen onlardan bir karşılık mı istiyorsun? Rabbinin vereceği daha hayırlıdır. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

73. Gerçek şu ki, sen onları dosdoğru bir yola çağırıyorsun.

74. Ama şu da gerçek ki, ahirete inanmayanlar ısrarla yoldan sapıyorlar.

75. Eğer Biz onlara acıyıp da içinde bulundukları sıkıntıyı giderseydik, iyice körleşerek azgınlıklarında bocalamaya devam ederlerdi.

76. Andolsun ki Biz, onları sıkıntıya düşürdük. Ama yine de Rablerine boyun eğmediler. O'na yalvarmıyorlar.

Maddi ya da manevi sıkıntıların geliş nedenleri, insanın uyanıp Rabbine dönmesini sağlamaktır. Eğer insan yaşadığı o sıkıntıdan gereken mesajı bir türlü almayıp doğru tavrı göstermiyorsa, o sıkıntı da devam edecek demektir.

77. Sonunda üzerlerine azabı çok çetin olan bir kapı açtığımız zaman, bir de bakarsın ki, onlar orada şaşkın ve ümitsiz kalmışlardır.

78. O sizin için kulakları, gözleri ve gönülleri yaratandır. Ne kadar az şükrediyorsunuz!

Kur'an'ın bütününde, bu ayetin sözünü ettiği duyu ve organlardan hep aynı sırayla bahsedilmektedir. Bu durum da yapılan sıralamanın tesadüfî olmadığının göstergesidir. Bilimsel anlamı ise şudur: Embriyolog Dr. Keith Moore, "Journal of Islamic Medical Association"da yayınlanan bir makalesinde, embriyonun gelişim sürecinde iç kulakların ilk halinin belirlenmesinden sonra gözün oluşmaya başladığını ifade etmektedir. Hissetme ve anlama merkezi olan beynin ise kulak ve gözün ardından gelişimine başladığını söylemektedir.

79. Ve sizi çoğaltıp, dünyaya yayan da O'dur. Muhakkak

yine O'nun huzuruna götürüleceksiniz.
80. Ve O, yaşatan ve öldürendir. Gecenin ve gündüzün değişmesi O'nun eseridir. Artık akıllanmayacak mısınız?
81. Hayır! Onlar da öncekilerin dedikleri gibi dediler:
82. "Ölüp de toprak ve kemik yığını haline geldiğimiz zaman mı? Cidden biz mi yeniden diriltileceğiz?"
83. "Andolsun bu tehdit bize de, bizden önce atalarımıza da yapıldı. Bu öncekilerin masallarından başka bir şey değildir."
84. De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin bakalım), bu dünya ve onda bulunanlar kime aittir?"
85. "ALLAH'a aittir!" diyecekler. "Öyleyse düşünmez misiniz?" de.

Ahirete ve dine inanmadığı halde ALLAH'ın varlığını kabul eden bu insan tipi, günümüzün deistlerini hatırlatmaktadır.

86. "Yedi kat göklerin ve o azametli Arş'ın Rabbi kimdir?" diye sor.
87. "ALLAH'tır!" diyecekler. "Öyleyse korkmaz mısınız?" de.
88. "Eğer biliyorsanız (söyleyin), her şeyin mülkiyeti ve yönetimi Kendisinin elinde olan, Kendisi her şeyi koruyup kollayan fakat Kendisi korunmaya muhtaç olmayan kimdir?" de.
89. "ALLAH'tır!" diyecekler. "Öyleyse nasıl büyüleniyorsunuz?" de.
90. Doğrusu Biz onlara hakkı (gerçeği) getirdik. Onlar ise yalanı tercih ediyorlar.
91. ALLAH çocuk edinmemiştir. O'nunla beraber hiçbir ilah da yoktur. Aksi takdirde her tanrı kendi yarattığını sevk ve idare eder ve mutlaka onlardan biri diğerine üstün gelmeye çalışırdı. ALLAH, onların yakıştırdıkları şeylerden uzaktır.
92. O, görünmeyeni de görüneni de bilir. ALLAH, onların ortak koştukları şeylerden uzaktır.
93. De ki: "Rabbim! Eğer onların tehdit edildikleri azabı mutlaka bana da göstereceksen,
94. Beni bu zalim topluluğun içinde bırakma, Rabbim!"
95. Bizim onlara yöneltiğimiz tehdidi sana göstermeye elbette gücümüz yeter.
96. Sen kötülüğü en güzel şeyle sav! Biz onların ne halt edeceklerini (senin hakkında neler söyleyeceklerini) daha iyi biliriz.
97. Ve de ki: "Rabbim! Şeytanların dürtüklemelerinden

Sana sığınırım."

98. "Onların yanımda bulunmalarından da Sana sığınırım, Rabbim!"

99. Sonunda onlardan birine ölüm gelip çattığında diyecek ki: "Rabbim! Döndür, döndür, beni döndür!"

100. "Ki zayi ettiğim ömrümü telafi edip salih ameller işleyeyim (İslam'ı yaşayayım)." Hayır, hayır! Bu, boş bir laftan ibarettir. Onların önünde yeniden diriltilecekleri güne kadar bir berzah vardır.

"berzah"ın sözlük anlamı "engel"dir. İslami anlamında ise kabir alemi kastedilir.

101. Sûr'a üflendiği zaman, artık aralarında bir akrabalık ve soy bağı kalmamıştır. Birbirlerini arayıp, sormazlar.

102. O zaman her kimin (sevap) tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

103. Her kimin de tartıları hafif gelirse, işte onlar kendilerine yazık edenler, cehennemde kalanlardır.

104. Ateş onların yüzlerini yalar. Ve orada (dudakları yandığı için) dişleri sırıtır kalır.

105. (Kendilerine): "Ayetlerim size okunurdu da, siz onları yalanlardınız değil mi?" denir.

106. Derler ki: "Rabbimiz! Azgınlığımız bizi alt etti. Biz bir alay sapık idik!"

107. "Rabbimiz! Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha o kötülükleri yaparsak, artık biz gerçekten zalimler oluruz."

108. (ALLAH) Buyurur ki: "Alçaldıkça, alçalın orada! Bir daha Bana bir şey söylemeye kalkışmayın!"

109. "Çünkü kullarımdan bir topluluk şöyle diyordu: 'Rabbimiz! Biz iman ettik. Bizi affet, bize acı! Sen merhametlilerin en hayırlısısın!' "

110. "Siz ise onları alaya aldınız. Sonunda onlar(la alay etmeniz) size Beni hatırlamayı unutturdu. Ve siz sürekli onlara gülüyordunuz."

ALLAH, Kendisinin inkâr edilmesinden çok Mü'min kullarıyla alay edilmesine gazaplanacaktır. Bu, Mü'minlerin ALLAH'ın katındaki değerini göstermesi bakımından önemli bir örnektir.

111. "Bugün Ben onlara sabretmelerinin karşılığını verdim. Onlar, evet işte onlardır, kurtulup murada erenler."

112. (ALLAH): "Yeryüzünde kaç yıl kaldınız?" diye sorar.

113. "Bir gün ya da günün bir kısmı kadar kaldık. İşte sayanlara sor! (Çünkü bizim aklımız başımızdan gitmiş durumda)." derler.

114. (ALLAH) Buyurur ki: "Sadece az bir süre kaldınız.

Keşke siz bilseydiniz!"

115. "Bizim sizi boşuna yarattığımızı, Bizim huzurumuza dönüp hesap vermeyeceğinizi mi sandınız?"

116. Mutlak hâkim ve Hakk olan ALLAH, yüce, çok yücedir. Başka ilah yok, sadece O var. O yüce Arş'ın Rabbidir.

117. Her kim ALLAH ile birlikte başka bir ilaha taparsa -ki bununla ilgili hiçbir delili yoktur- o kimsenin hesabı ancak Rabbinin katındadır. Gerçek şu ki, kâfirler kurtulamazlar.

118. De ki: "Rabbim! Bağışla ve merhamet et! Sen, merhametlilerin en hayırlısısın!"

24- NUR SURESİ

Medine'de inmiştir. 64 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Bu indirdiğimiz ve içindeki hükümleri farz kıldığımız bir suredir. Düşünüp öğüt almanız için ondan açık açık ayetler indirdik.

Bu sure çok sayıda emir ve hüküm içerdiği için okuyucu, hemen girişte, ilk ayet tarafından uyarılmaktadır. Emredilen ve farz kılınan şeylerin bilinmesinin yeterli olmadığına, bunların mutlaka yerine getirilmesi gerektiğine, çünkü Kur'an'ın bilinmesi ve yaşanması için indirilmiş bir Kitab olduğuna dikkat çekilmektedir.

2. Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz sopa vurun, ALLAH'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız. ALLAH'ın dininde (hükümlerini uygularken) onlara acıyacağınız tutmasın. Mü'minlerden bir grup da, onlara uygulanan cezaya şahit olsun.

Bu hüküm bekâr olarak zina suçunu işleyenler içindir. Evli olduğu halde zina edenler ise öldürülür.

3. Zina eden erkek sadece zina eden ya da ALLAH'a ortak koşan bir kadınla evlenir. Zina eden kadın da ancak zina eden ya da ALLAH'a ortak koşan bir erkekle evlenir. Böyleleriyle evlenmek Mü'minlere haram kılınmıştır.

Zina fiiline devam etmekte olup, bunu çirkin ve günah kabul etmeyenler, bu halleriyle kâfir hükmünde olacakları için bunlarla Mü'minlerin nikâhı caiz değildir.

4. Namuslu kadınları zina ile suçlayıp da sonra (bu suçlamalarını ispat için) dört şahit getirmeyenlere seksen sopa vurun. Ve artık onların şahitliğini asla kabul etmeyin. Onlar yoldan çıkmış kimselerdir.

5. Ancak bundan sonra tevbe edip, durumlarını düzeltenler hariç. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

6. Eşlerini zina ile suçlayıp da kendilerinden başka şahit bulunmayan kocalara gelince: Onlardan her birinin şahitliği kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair dört defa ALLAH adına yemin ederek şahitlik etmesidir.

7. Beşinci defa da: Eğer yalan söyleyenlerden ise ALLAH'ın lanetinin kendi üzerine olmasını dilemesidir.

8. Kadının da dört defa, sözüne ALLAH'ı şahit tutup kocasının, mutlaka yalan söyleyenlerden olduğuna şahitlik

etmesi, kendisinden cezayı kaldırır.

9. Beşinci defa da: Eğer kocası doğrulardan ise ALLAH'ın gazabının kendi üzerine olmasını diler.

10. Ya ALLAH'ın size lütfu ve rahmeti olmasaydı? Ya ALLAH Tevvab ve Hakîm olmasaydı? (tevbeleri çok çok kabul eden, hikmeti sonsuz)

11. O ağır iftirayı uyduranlar içinizden küçük bir gruptur. Bunu kendiniz için bir kötülük sanmayın. Aksine o, sizin için bir hayırdır. Onlardan her birine günah olarak ne işlemişse (onun cezası) vardır. Bu yaygaranın elebaşlığını yapana ise, azabın en büyüğü vardır.

Bu ayet ile birlikte takip eden altı ayet, Hz. Aişe'ye atılan zina iftirasını konu almaktadır. Ayetin sözünü ettiği hayır, bu vesile ile namuslu Mü'min kadınların kendilerine atılabilecek namus iftiralarına karşı ALLAH tarafından çok kuvvetli bir biçimde koruma altına alınmış olmalarıdır. Yani 4. ayetin dile getirdiği gibi 80 sopa...

12. Bu iftirayı duyduğunuzda erkek ve kadın Mü'minlerin kendi vicdanlarıyla hüsnü zanda bulunup da: "Bu apaçık bir iftiradır!" demeleri gerekmez miydi?

Mü'minler konu her ne olursa olsun birbirlerine sahip çıkıp, hüsn-ü zanla bakmalı özellikle Mü'min bir birey ya da topluluk aleyhinde Müslüman olmayanların ileri sürdükleri iddialar, başka Mü'minler tarafından kesinlikle sahiplenilmemelidir. Bu çok ağır bir sorumluluk, çok büyük bir vebaldir.

13. Onların (iftiracıların) da bu konuda dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Madem ki şahitleri getiremediler, onlar ALLAH katında yalancıların ta kendileridir.

14. Eğer size, dünyada ve ahirette ALLAH'ın lütfu ve merhameti olmasaydı, içine daldığınız bu iftiradan dolayı size mutlaka büyük bir azap dokunurdu.

15. Çünkü siz bu iftirayı dilden dile birbirinize aktarıyor, hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyi ağızlarınızda geveleyip duruyordunuz. Ve bunu basit, önemsiz bir şey sanıyordunuz. Oysa o, ALLAH katında çok büyük bir suçtu.

16. Onu duyduğunuzda: "Bunu konuşup, yaymamız bize yakışmaz. Hâşâ! Bu çok büyük bir iftiradır." demeniz gerekmez miydi?

17. ALLAH size öğüt veriyor ki, eğer Mü'min iseniz böyle bir şeye bir daha asla dönmeyesiniz.

18. Ve ALLAH ayetlerini size açık açık bildiriyor. ALLAH Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

19. Mü'minler arasında kötü söz ve davranışların yayılmasını arzulayanlar için dünya ve ahirette can yakan bir azap vardır. ALLAH bilir, siz bilmezsiniz.

Ayet, ALLAH'ın manevi kanunlarından birini ifade etmektedir.

20. Ya size ALLAH'ın lütfu ve merhameti olmasaydı? Ya ALLAH Râuf ve Rahîm olmasaydı? (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

21. Ey iman edenler! Şeytanın adımlarını takip etmeyin. Kim şeytanın adımlarını izlerse, şunu bilsin ki o, edepsizliği ve kötülüğü emreder. Eğer üstünüzde ALLAH'ın lütuf ve merhameti olmasaydı içinizden hiç kimse asla temize çıkamazdı. Fakat ALLAH dilediğini arındırır. Ve ALLAH Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

22. Sizden fazilet ve servet sahibi kimseler akrabaya, yoksullara, ALLAH yolunda göç edenlere (mallarından) vermeyeceklerine yemin etmesinler. Bağışlasınlar, feragat etsinler. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

23. O namuslu, bir şeyden habersiz, Mü'min kadınlara zina iftirasında bulunanlar, dünya ve ahirette lanetlenmiştir. Ve onlar için çok büyük bir azap vardır.

24. Ki o gün dilleri, elleri ve ayakları yapmış olduklarına karşılık aleyhlerine şahitlik edecektir.

Hesap gününde vücudu oluşturan organlar da niteliğini bilemediğimiz bir biçimde işlenen günahlara şahitlik edecektir.

25. O gün ALLAH onlara hak ettikleri cezalarını tam olarak verecek ve onlar ALLAH'ın apaçık gerçek olduğunu anlayacaktır.

26. Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler ise kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara yakışır. Bu temiz insanlar, o iftiracıların söylediklerinden çok uzaktır. Kendileri için bağışlanma ve güzel bir rızık vardır.

27. Ey iman edenler! Kendi evleriniz dışındaki evlere, izin alıp ev halkına selam vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha hayırlıdır. Olur ki düşünür, hikmetini anlarsınız.

Efendimiz'in Sünnetine göre, bir eve girmek için izin isterken, "kim o?" sorusuna "ben" diye cevap vermekle yetinmemeli, ismi de açık olarak söylemelidir.

28. Orada kimseyi bulamazsanız, size izin verilinceye kadar oraya girmeyin ve eğer size: "Geri dönün!" denilirse, hemen dönün. Çünkü bu, sizin için daha nezih bir davranıştır. ALLAH, yaptıklarınızı tamamen bilendir.

29. Oturulmayan ve içinde eşyanız bulunan evlere (izinsiz) girmenizden dolayı size bir günah yoktur. ALLAH, açığa vurduğunuzu da, gizlediğinizi de bilir.

30. Mü'min erkeklere söyle: Gözlerini haramdan çevirsinler ve ırzlarını korusunlar. Bu kendileri için daha temizdir. Ve ALLAH, ne yaparlarsa Habîr'dir (her şeyden haberdar).

31. Mü'min kadınlara da söyle: Gözlerini haramdan çevirsinler ve ırzlarını korusunlar. (Mecburen) Görünen kısımları hariç olmak üzere zinetlerini teşhir etmesinler. Başörtülerini yakalarının üzerine kadar örtsünler. Kocaları, babaları, kocalarının babaları, kendi oğulları, kocalarının oğulları, erkek kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, kendi kadınları (Mü'min kadınlar), ellerinin altında bulunanlar (köleleri), erkeklerden ailenin kadınlarına şehvet duyamayacak yaşlı, hizmetçi gibi kimseler ve henüz kadınların mahrem yerlerini anlamayan çocuklar dışında kimseye zinetlerini (zinet takılan yerlerini) göstermesinler. Gizlemekte oldukları zinetleri anlaşılsın diye ayaklarını yere vurmasınlar (dikkatleri üzerine çekecek tarzda yürümesinler). Ey iman edenler! Hep birlikte ALLAH'a tevbe edin ki, kurtuluşa eresiniz.

Elmalılı'ya göre: " 'Gözlerini haramdan çevirsinler' helal olmayan erkeklere bakmaktan sakınsınlar. Çünkü bakmak, zinanın postacısıdır, derler. 've ırzlarını (avret yerlerini) korusunlar' tamamiyle örtüp, zinadan korunsunlar. 'zinetlerini teşhir etmesinler' Kadının zineti denince örfte, taç, küpe, gerdanlık, bilezik ve benzeri takılar, sürme, kına ve benzerleri ve elbise süsleri gibi şeyler akla gelir. (...) O halde bu zinetleri açmak bile yasaklanmış olunca, bunların mahalli olan vücudu açmak öncelikle yasaklanmış olur. Yani vücudlarını açmak şöyle dursun, üzerlerindeki zinetleri bile açmasınlar. (...) Ebu Davud'un Müsned'inde rivayet edildiği üzere, Peygamber, Hz. Esma'ya: 'Ey Esma! Kadın büluğa erince onun vücudundan görülebilecek olan ancak şu kadarıdır.' buyurmuş ve kendi mübarek yüzüne ve ellerine işaret etmiştir. (...) 'Başörtülerini yakalarının üzerine kadar örtsünler' başlarını, saçlarını, boyunlarını, gerdanlarını, göğüslerini açık tutmayıp, bu şekilde sımsıkı örtünsünler ve o halde bu emri yerine getirebilecek olan başörtüsünü kullansınlar. Tefsircilerin aktardığına göre cahiliye kadınları da hiç başörtüsü kullanmaz değillerdi. Fakat yalnız enselerine bağlar ya da arkalarına bırakırlar yakaları önden

açılır, gerdanları ve gerdanlıkları açığa çıkardı. Zinetleri görünürdü. Demek ki, son zamanlarda çağdaşlık sayılan açık saçıklık böyle eski bir cahiliye âdeti idi. İslam, böyle açıklığı yasaklayıp başörtülerin yakalar üzerine örtülmesini emrederek, tesettürü farz kılmıştır. Görülüyor ki, bu emirde yalnız tesettürün farz oluşu değil, özel bir şekli de gösterilmiştir ki, kadının terbiye ve temizliğinin en güzel ifadesi budur. (...) 'kendi kadınları' demek kendi dinlerinden olan Müslüman kadınlar demektir. Bundan dolayı, Müslüman kadınlar, Müslüman olmayan kadınlara açılmamalıdırlar. (...) 'Gizlemekte oldukları zinetleri anlaşılsın diye ayaklarını yere vurmasınlar' yani baştan aşağı örtündükten sonra yürürken de edep ve vakar ile yürüsünler. (...) 'Ey iman edenler! Hep birlikte ALLAH'a tevbe edin ki kurtuluşa eresiniz' Demek ki, bozuk bir toplulukta kurtuluş ümid olunmaz. Toplumun bozukluğu da kadınlardan önce erkeklerin kusur ve hatalarındandır."

32. Aranızdaki bekârları, köle ve cariyelerinizden salih olanları evlendirin. Bunlar fakir iseler, ALLAH Kendi lütfuyla onları zenginleştirir. ALLAH, Vasî'dir, Alîm'dir (lütfunun genişliği sonsuz, her şeyi bilen).

33. Evlenme imkânı bulamayanlar ise, ALLAH lütfuyla kendilerini varlıklı kılıncaya kadar iffetlerini korusunlar. Ellerinizin altında bulunanlardan (köleler ve cariyelerden) mükâtebe (azad olma anlaşması) yapmak isteyenlerle eğer kendilerinde bir hayır görüyorsanız, hemen mükâtebe yapın. ALLAH'ın size vermiş olduğu malından siz de onlara verin. Dünya hayatının geçici menfaatlerini elde etmek için, namuslu kalmak isteyen cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Kim onları zorlarsa, bilinmelidir ki, zorlanmalarından sonra ALLAH Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

34. Andolsun ki, Biz size açıklayıcı ayetler ve sizden önce gelip geçenlerden örnekler ve takvaya ulaşmış kimseler için öğütler indirdik.

35. ALLAH, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nuru, içinde lamba bulunan bir kandil yuvası gibidir. O lamba bir billur içindedir. O billur da sanki inciye benzer bir yıldız gibidir ki, ne yalnız doğuya, ne de batıya ait olmayan kutlu ve çok bereketli bir zeytin ağacından tutuşturulur. (Bu öyle bereketli bir ağaçtır ki) Yağı neredeyse ateş değmeden de ışık verir. Nur üstüne nurdur. ALLAH dilediği kimseyi nuruna kavuşturur. ALLAH insanlara (gerçeği anlamaları için işte böyle) örnekler verir. ALLAH, Alîm'dir (her şeyi

bilen).

Ayet, yıldıza benzettiği ışık veren bir nesneden söz etmektedir. Yakıtı doğuda ve batıda bulunmamaktadır. Bu da akla, yakıt kaynağının enerji olabileceğini getirmektedir. Bu durumda, ayette yapılan genel tanımı da göz önünde bulundurduğumuzda, elektrik ampulüne işaret ettiği görülmektedir.

"ALLAH, göklerin ve yerin nurudur" onları aydınlatandır. Gökler ve yer, ALLAH'ın "Nur" isminin tecellisi sayesinde aydınlanır. Hem maddi, hem de manevi anlamda görünür hale gelir. Yani akıl gözünün anlama ve algılama alanı içine girmiş olur.

36. (Bu kandil) Birtakım evlerdedir ki, ALLAH (o evlerin) yücelmesine ve içlerinde isminin zikredilmesine izin vermiştir. Orada sabah akşam O'nu (öyle kimseler) tesbih ederler ki;

Bir ALLAH kanunu (Sünnetullah) olmak üzere her İslami diriliş devresinde, ALLAH'ın adının anılmasına ve O'nun dinine hizmet edilmesine tahsis edilmiş evler olacaktır. Ve bu evlerde yetişen yiğitler kendi zamanlarının İslami dirilişini gerçekleştirecektir.

37. Onlar ne ticaret, ne de alışverişin kendilerini ALLAH'ı zikretmekten, namazı tam olarak kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin (dehşetten) allak bullak olacağı günden korkarlar.

38. Çünkü (o günde) ALLAH, onları yaptıklarının en güzeliyle mükâfatlandıracak ve lütfundan onlara fazlasıyla verecektir. ALLAH dilediğini hesapsız rızıklandırır.

39. İnkâr edenlere gelince, onların amelleri ıssız çöllerdeki serap gibidir ki, susayan onu su zanneder. Sonunda yanına vardığında orada herhangi bir şey bulamamış, üstelik yanı başında da (inanmadığı, Kendisinden sakınmadığı) ALLAH'ı bulmuştur. ALLAH ise onun hesabını tastamam görmüştür. ALLAH hesabı çok çabuk görür.

40. Ya da (o kâfirlerin duygu, düşünce ve davranışları) engin bir denizdeki yoğun karanlıklar gibidir. (Öyle bir deniz) Ki onu dalga üstüne dalga kaplıyor; üstünde de bulut... Birbiri üstüne karanlıklar... İnsan, elini çıkarıp uzatsa, neredeyse onu bile göremez. Bir kimseye ALLAH nur vermemişse, artık o kimsenin aydınlıktan nasibi yoktur.

ALLAH'ın bir kimseye nur vermesi, onun aklını Kur'an'a ve Sünnet'e açması ve basiret sahibi kılması demektir.

Derin denizlerde ve okyanuslarda karanlık 200 m.den başlar.

1000 m.ye dek giderek azalır. 1000 m.den sonrası ise tam bir karanlıktır. Ve bir insanın 70 m.den daha derine dalabilmesi imkânsızdır. Ekipman desteği olmaksızın 200 m.de yani karanlığın başlangıcını oluşturan derinlikte yaşayabilmek de imkânsızdır. Bu nedenle denizlerin karanlığıyla ilgili bilgiler çok geç tarihlerde keşfedilmiştir. Kur'an'ın indirildiği çağda ise insanların böyle bir gerçeğin değil farkında olmaları hayal bile edebilmeleri mümkün değildir. Hele Kur'an'ın indirildiği, Arap Yarımadası gibi bir çöl ortamında...

41. Baksana! Göklerde ve yerde olan herkes, kanatlarını çırparak uçan dizi dizi kuşlar, hep ALLAH'ı tesbih ederler. Her biri kendi duasını ve tesbihini (öğrenmiş) bilmiştir. ALLAH onların yapmakta olduklarını çok iyi bilir.

Her varlık, hem beden diliyle, hem de niteliğini anlayamadığımız daha başka ve "derin" biçimlerde sürekli olarak ALLAH'ı zikir halindedir.

42. Göklerin ve yerin hâkimiyeti (mülkü) ALLAH'ındır. Dönüş de ancak O'nadır.

43. Baksana! ALLAH bulutları sevk ediyor; sonra onları bir araya getirip üst üste yığıyor. İşte görüyorsun ki, bunlar arasından yağmur çıkıyor. O, gökten, oradaki dağ (gibi bulut)lardan dolu yağdırır da onunla dilediğini vurur, dilediğini de ondan korur. (Bu bulutlardan çıkan) Şimşeğin parıltısı neredeyse gözleri alıverecek!

44. ALLAH, gece ile gündüzü birbirine çeviriyor. Elbette bunda görebilenler için alınacak bir ders vardır.

45. ALLAH, her canlıyı sudan yarattı. Onlardan kimi karnı üzerinde sürünür, kimi iki ayak üstünde yürür, kimi de dört (ayak) üstünde yürür. ALLAH, dilediğini yaratır çünkü ALLAH, her şeye gücü yetendir.

Kur'an'ın indirildiği çağda, canlıların sudan yaratılmış olduklarını insanların kendi imkânlarıyla bilmeleri mümkün değildi. Bu nedenle ayet, Kur'an'ın bilimsel mucizelerinden birini oluşturmaktadır. Su, canlı maddelerin en temel öğesidir. Canlı organizmaların ağırlıklarının % 50-90'ı sudur.

46. Andolsun ki, Biz (gerçekleri) açıklayan ayetler indirdik. ALLAH, dilediğini doğru yola iletir.

47. (Bazı insanlar): "ALLAH'a ve Rasûlü'ne inandık ve itaat ettik." diyorlar. Sonra onlardan bir kısmı bunun arkasından yan çiziyorlar. Bunlar Mü'min değillerdir.

Ayet, açık bir biçimde, sadece dille Müslüman olunamayacağını

söylemektedir. İslam'ın hiçbir gereğini yerine getirmeden, "elhamdülillah Müslümanım" diyen kişinin durumu, İmam Gazali'nin anlatımıyla, bütün hayati faaliyetleri durmuş ve sadece nefes alıp verebilen, komadaki bir insanın durumu gibidir. Böyle bir insanın yaşadığı hayatın anlam ve değeri ne ise, İslam'ı yaşamadan Müslüman olduğunu ileri süren bir insanın imanının anlam ve değeri de odur. Kişinin Müslümanlığına ciddiyet kazandıran şey ise, karşılaştığı sorunların çözümünü Kur'an ve Sünnete arz etmesi ve sonuç kendi aleyhine olduğunda da hiçbir yüksünme duymadan bunu kabullenebilmesidir.

48. Onlar aralarında hüküm vermesi için ALLAH'a ve Peygamberi'ne çağrıldıklarında, bakarsın ki, içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.

49. Eğer hüküm kendi lehlerine olursa, itaat ederek gelirler.

50. Kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa (imanda) şüpheye mi düştüler? Yoksa ALLAH ile Rasûlü'nün kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır! Asıl zalimler, kendileridir!

51. Aralarında hüküm vermesi için ALLAH'a ve Rasûlü'ne davet edildiklerinde: "İşittik ve itaat ettik." demek sadece Mü'minlerin söyleyeceği sözdür. İşte asıl bunlar, kurtuluşa erenlerdir.

52. Her kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat eder, ALLAH'a saygı duyar ve O'ndan sakınırsa, işte asıl kurtulanlar, onlardır.

53. (Münafıklar) Sen kendilerine emrettiğin takdirde mutlaka (cihada) çıkacaklarına dair en ağır yeminleriyle ALLAH'a yemin ettiler. De ki: "Yemin etmeyin! İtaatiniz bellidir! Bilin ki ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır."

54. De ki: "ALLAH'a itaat edin ve Rasûl'e itaat edin! Eğer yüz çevirirseniz şunu bilin ki, Rasûl'ün sorumluluğu kendisine yükletilen, sizin sorumluluğunuz da size yükletilendir. Eğer ona itaat ederseniz, doğru yolu bulursunuz. Rasûl'ün üzerine düşen, sadece açık bir şekilde duyurmaktır."

Elmalılı'ya göre: "Yani Peygambere itaat de özellikle ALLAH emridir. Ona itaat edilmedikçe, ALLAH'a itaat edilmiş olunmaz. Şu halde ALLAH'ın Kitabı'na yapışmak bir görev olduğu gibi, Peygamberin sünnetine yapışmak da bir görev, bir sorumluluktur."

55. ALLAH, sizden iman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) daha önce Mü'minleri dünyada

sahip ve hâkim kıldığı gibi onları da yeryüzüne sahip ve hâkim kılacağını, kendileri için seçip beğendiği dini iyice yerleştirip koruyacağını, geçirdikleri korku döneminden sonra kendilerini tam bir güvene erdireceğini vaat etti. Çünkü onlar Bana kulluk ederler ve hiçbir şeyi Bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır.

56. Namazı tam olarak kılın, zekâtı verin, Peygamber'e itaat edin ki, merhamet göresiniz.

57. İnkâr edenlerin yeryüzünde (ALLAH'ı) aciz bırakacaklarını sanma! Onların varacağı yer ateştir. Ne kötü bir varış yeri!

58. Ey iman edenler! Elleriniz altında bulunan (köle ve cariyeleriniz) ile içinizden henüz ergenlik çağına ermemiş olanlar (çocuklarınız) şu üç vakitte; sabah namazından önce, öğleyin soyunduğunuz vakit ve yatsı namazından sonra (yanınıza gireceklerinde) sizden üç defa izin istesinler. Bunlar, mahrem halde bulunabileceğiniz üç vakittir. Bu vakitlerin dışında ne sizin için, ne de onlar için bir mahsur yoktur. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. İşte ALLAH ayetleri size böyle açıklar. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

59. Çocuklarınız ergenlik çağına girdiklerinde, kendilerinden öncekilerin (büyüklerin) izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler. İşte ALLAH ayetlerini size böyle açıklar. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

60. Evlenme arzusu kalmamış, oturan (ihtiyar) kadınların kasten zinetlerini göstermeye çalışmadan dış elbiselerini çıkarmalarında kendileri için bir günah yoktur. Ama sakınmaları kendileri için daha hayırlıdır. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

Elmalılı'ya göre: "Hayız ve nifastan kesilmiş kadınlar yukarıda geçen 'Başörtülerini yakalarının üzerine kadar örtsünler' (24/ Nur:31) emri gereğince gizlemeleri gereken zinetlerden hiçbirini göstermemek şartıyla üzerlerindeki çarşaf, manto gibi dış elbiselerini bırakıp, sokağa yalnız başörtüsüyle çıksalar, bunda bir sakınca yoktur, günah olmaz. Fakat kadının kendisini süsleyip sokağa çıkması, gençler için günah olduğu gibi ihtiyarlar için de günahtır. Süslenmeleri günah değil, süsle yabancı erkeklere çıkmaları günahtır. İhtiyar kadınlar süslenir mi dememeli. Ne yaşlı kadınlar vardır ki, gençlerden daha çok güzel görünmeye özenirler."

61. Köre güçlük yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya güçlük yoktur. Sizin için gerek kendi evlerinizden, gerek babalarınızın evlerinden, annelerinizin evlerinden, erkek kardeşlerinizin evlerinden, kız kardeşlerinizin evlerinden, amcalarınızın evlerinden, halalarınızın evlerinden, dayılarınızın evlerinden, teyzelerinizin evlerinden ya da anahtarları ellerinizde bulunan evlerden ya da arkadaşlarınızın evlerinden yemenizde bir sakınca yoktur. Toplu halde ya da ayrı ayrı yemenizde de üzerinize bir günah yoktur. Evlere girdiğiniz zaman, ALLAH tarafından bereket ve çok güzel bir yaşama dileği olarak kendinize (birbirinize) selam verin. İşte ALLAH ayetlerini size böylece açıklıyor. Umulur ki, düşünüp hikmetini anlarsınız.

62. (Gerçek) Mü'minler ancak öyle kimselerdir ki, ALLAH'a ve Rasûlü'ne bütün kalpleriyle inanmışlardır. Onlar, o peygamberle birlikte bütün toplumu ilgilendiren meseleleri görüşürken, ondan izin istemedikçe bırakıp gitmezler. (Rasûlüm!) Şu senden izin isteyenler, gerçekten ALLAH'a ve Rasûlü'ne iman etmiş kimselerdir. Öyle ise bazı işleri için senden izin istediklerinde, sen de onlardan dilediğin kimselere izin ver ve onlar için ALLAH'tan af dile. Muhakkak ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Ayet, Hendek Savaşı öncesinde bazı münafıkların kazmaları gereken hendeği bırakıp, izinsiz evlerine dönmeleri üzerine inmiştir.

63. Peygamberin çağırmasını, kendi aranızda birinizin diğerini çağırması gibi tutmayın. İçinizden, birini siper ederek sıvışıp gidenleri muhakkak ki ALLAH, bilmektedir. Bu nedenle onun emrine aykırı davrananlar, başlarına (dünyada) bir bela gelmesinden ya da kendilerine (ahirette) çok can yakan bir azap isabet etmesinden sakınsınlar.

Bu ayetin gereği olarak da Efendimiz'den (O'na Binler Selam) söz ederken sadece ismini zikredip önüne ya da sonuna hiçbir saygı ifadesi eklememek, hatalı ve ümmet-i Muhammed'e mensup olmanın gereğine uymayan bir davranıştır.

64. Bilmiş olun ki, göklerde ve yerde ne varsa ALLAH'ındır. O sizin ne yolda olduğunuzu, iyi bilir. İnsanlar O'nun huzuruna döndürüldükleri gün, yapmış olduklarını onlara hemen bildirir. ALLAH, her şeyi hakkıyla bilendir.

25- FURKAN SURESİ

Mekke'de indirilmiştir. 77 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ne mübarektir O ALLAH ki, alemlere uyarıcı olsun diye kuluna Furkan'ı (Kur'an) indirdi.

Bir önceki sure, son ayetinde "ALLAH, her şeyi hakkıyla bilendir" diyerek noktayı koymuştu. Ve şimdi bu sure "ALLAH, Kur'an'ı indirdi" diye başlıyor. Yani ALLAH'ın ilminin bize yansıyan en kesin ifadesi Kur'an'dır.

2. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. O, çocuk edinmemiştir. Hâkimiyette ortağı yoktur. Her şeyi yaratan O'dur. Her şeye biçim ve düzen veren O'dur.

3. (Böyle iken kâfirler ALLAH'tan) Başka birtakım tanrılar edindiler ki, hiçbir şey yaratmaya güçleri yetmez. Aksine kendileri yaratılmıştır. Kendilerine bile ne zarar, ne de bir fayda veremezler. Öldürmeye, hayat vermeye ve ölüleri yeniden diriltip, kabirden çıkarmaya güçleri yetmez.

4. Kâfirler: "Bu (Kur'an) olsa olsa, onun uydurduğu bir yalandır. Ve bu işte başkaları da kendisine yardımcı olmuşlardır." dediler. Onlar böylece, kesin bir yalan söyleyip zulmettiler.

5. Yine onlar dediler ki: "Bu, eskilerin masallarıdır. Onları başkasına yazdırtmış da kendisine sabah akşam okunmaktadır."

Mekke putperestleri, Efendimiz'in okuma yazma bilmediğini itiraf etmiş oluyorlar. Bu niteliği Efendimiz'in en önemli peygamberlik delillerindendir. Çünkü okuma yazma bile bilmeyen bir insanın Kur'an gibi bir Kitab'ı yazmış olduğunu iddia etmek, aklın sınırlarının çok ötesine geçmektir.

6. De ki: "Onu, göklerdeki ve yerdeki bütün sırları bilen, yüce ALLAH indirdi. O, gerçekten Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

7. Bir de: "Bu ne biçim peygamber böyle" dediler, "yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor! Bari yanında bir melek olsaydı da insanları korkutup, uyarıda bulunsaydı!"

8. "Ya da kendisine bir hazine verilse ya da içinden yiyeceği (zorlanmadan geçimini sağlayacağı) bir bahçesi olsaydı!" O zalimler: "Doğrusu siz, sadece büyülenmiş bir adamın peşine düşmüşsünüz!" dediler.

9. İşte bak senin hakkında nasıl tutarsız misaller getiriyorlar. Doğrusu onlar saptılar, artık asla yol

bulamazlar.

10. ALLAH'ın şanı yücedir. O, dilerse, sana daha iyisini, içinden nehirler akan cennetleri verir ve senin için orada saraylar yaptırır.

Efendimiz'in fakirliği üç hikmete dayalı idi. 1- Bu sayede sadece samimi niyetli insanlar onun çevresine toplanıp iman ettiler. Yoksa mal ve para elde etme amacını güden birçok insan, en erken tarihlerden İslam'a karışıp dinin temellerini çürütmüş olacaktı. 2- Kıyamet kopuncaya kadar ümmetinden gelecek bütün fakirler için bir teselli oldu. Fakir Mü'minlerin ALLAH'ın takdirine daha rahat itaat etmelerini sağladı. 3- ALLAH katında dünya, bir sineğin bir kanadı kadar bile değeri olmayan bir yerdi. O da fakirliğiyle Rabbine olan bağlılığını göstermiş oldu.

11. Onlar üstelik, o saati (kıyameti) de yalanladılar. Biz ise onu yalanlayanlara öyle harlı, öyle çılgın bir ateş hazırladık ki...

12. (Ateş) Uzaktan onları gördüğü zaman, onun müthiş kaynamasını ve uğultusunu işitirler.

13. Elleri boyunlarına bağlı olarak onun dar bir yerine atıldıkları zaman, orada yokoluvermeyi isterler.

14. (Onlara:) "Bugün yok olmayı bir defa istemeyin! Birçok defalar isteyin!" denir.

15. De ki: "Bu mu daha iyi, yoksa takva sahiplerine vaad edilen Huld (sonsuzluk) Cenneti mi?" Orası, onlar için bir mükâfat ve (huzura kavuşacakları) bir varış yeridir.

16. Onlar için orada ne isterlerse vardır ve sonsuza kadar kalacaklardır. İşte bu, Rabbinin üzerine aldığı (ve yerine getirilmesi istenen) bir vaaddir.

17. Gün gelir, Rabbin onları ve onların ALLAH'tan başka taptıklarını toplayıp, der ki: "Şu kullarımı siz mi saptırdınız? Yoksa onlar mı yoldan saptılar?"

18. Derler ki: "Seni tenzih ederiz! Seni bırakıp da başka dostlar edinmek bize yaraşmaz. Fakat Sen onlara ve atalarına o kadar bol nimet verdin ki, sonunda (Seni) anmayı unuttular ve helakı hak eden bir güruh oldular."

İhtiyacın üzerindeki nimet, gerçekte nimet değil, ağır bir sınavdır. Ayette görüldüğü üzere bu düzeyde bir nimete sahip olmakla, ALLAH'a nankörlük etmek, O'na isyan etmek ve en sonunda O'nu inkâr etmek arasında doğrudan bir bağlantı vardır.

19. (Hitap, onlara tanrı diye tapanlara yönelir): "İşte (taptıklarınız) söylediklerinizde sizi yalancı çıkardılar. Artık ne (azabı) geri çevirebilir, ne de bir yardım bulabilirsiniz.

(İşte ey bütün insanlar, bilin ki!) İçinizden zulmedenlere büyük bir azap tattıracağız."

20. Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de yemek yerler, çarşılarda dolaşırlardı. Sizin bir kısmınızı diğer bir kısmınıza imtihan kıldık. (Bakalım!) Sabredecek misiniz? Rabbin, her şeyi görmektedir.

21. Bizimle karşılaşmayı ummayanlar dediler ki: "Bize ya melekler indirilmeliydi ya da Rabbimizi görmeliydik." Celalime yemin olsun ki, onlar kendilerini çok büyük gördüler, büyük azgınlık ettiler.

22. Melekleri görecekleri gün... O gün suçlulara müjde yoktur. (Melekler onlara, size bugün sevinmek): "Yasaktır, yasak!" diyecekler.

23. Onların yaptıkları her işin üzerine varıp, o işleri saçılmış zerreler haline getiririz.

Ayet bir kez daha ALLAH rızasını amaç edinmemiş olan iyiliklerin ahirette bir işe yaramayacağını bildiriyor. Onların karşılıkları bu dünyada ödenir.

24. O gün cennetliklerin kalacakları yer çok huzurlu, dinlenecekleri yer çok güzeldir.

25. O gün gökyüzü beyaz bulutlar ile yarılacak ve melekler bölük bölük indirilecektir.

26. İşte o gün gerçek mülk (hükümranlık) Rahman'ındır. Ve o gün, kâfirler için çok çetin bir gündür.

27. O gün zalim ellerini ısıracak: "Eyvah!" diyecektir. "Keşke o peygamberle birlikte bir yol tutsaydım."

28. "Yazıklar olsun bana! Keşke falancayı dost edinmeseydim!"

Efendimiz: "Kişi, dostunun dinindendir. Bu nedenle her biriniz, kiminle dost olduğuna dikkat etsin." (Ebu Davud, Tirmizi) buyurmuştur.

29. "Çünkü beni, bana gelmiş iken Zikr'den (Kur'an) o, saptırdı." Şeytan insanı yapayalnız ve yardımcısız bırakır.

30. Peygamber de: "Rabbim! Halkım bu Kur'an'ı terkedip uzaklaştılar!" der.

31. İşte Biz böylece, her peygamber için günahkârlardan düşmanlar var ettik. Fakat sana Hâdi ve Nasîr olarak ALLAH yeter (kullarına hidayet veren, yardımı sonsuz).

32. Yine o kâfirler dediler ki: "Kur'an ona topluca, bir defada indirilmeli değil miydi?" Biz onu senin kalbine iyice yerleştirmek (ya da onunla kalbini iyice pekiştirmek) için böyle yaptık ve onu tane tane okuduk.

33. Onların sana getirdiği her misale (soruya) karşı Biz,

sana mutlaka gerçeği ve en güzel açıklamayı getiririz.

34. Yüzükoyun cehennemde toplanacak olanlar var ya, işte onlar yerleri en kötü, yolları en sapık olanlardır.

35. Celalim hakkı için Biz, Musa'ya Kitab'ı (Tevrat) verdik. Ve kardeşi Harun'u da ona yardımcı yaptık.

36. "Ayetlerimizi yalanlayan halka gidin!" dedik. Sonunda o halkı yerle bir ederek yok ettik.

37. Nuh halkını da peygamberlerini yalanladıkları zaman suda boğduk ve kendilerini insanlara bir ibret yaptık. Zalimler için çok acıklı bir azap hazırladık.

38. Âd'ı, Semûd'u, Ress halkını ve bu arada daha birçok nesilleri de...

39. Onların her birine (uyarı olarak) misaller getirdik. (Fakat öğüt almadılar). Ve hepsini kırdık geçirdik.

40. Celalim hakkı için, (bu Mekkeli putperestler), bela yağmuruna tutulan o beldeye uğramışlardır. Peki, orada olup biteni fark etmediler mi? Hayır! Onlar öldükten sonra dirilmeyi ummamaktadır.

Ayette sözü edilen belde Sodom ve Gomore şehirleridir.

41. Seni gördükleri zaman: "ALLAH'ın peygamber olarak gönderdiği bu mu!" diyerek hep alay ediyorlar.

42. "Eğer Biz tanrılarımıza tapmakta ısrar etmeseydik, neredeyse bizi onlardan saptıracaktı." diyorlar. Azabı gördükleri zaman, asıl kimin yolunun sapık olduğunu bilecekler!

43. Çirkin arzularını tanrı edinen kimseyi gördün mü? Sen (Rasûlüm!) ona koruyucu olabilir misin?

ALLAH insanı öyle bir fıtratta yarattığı için insanın tam olarak "ilahsız/tanrısız" kalabilmesi imkânsızdır. Bu nedenle insan ya gerçek ilah olan ALLAH'ı kabul edip Müslüman olacak ya da kendi nefsinin en çirkin ve en rezil arzularının emri altına girip onların kulu haline gelecektir. Ve Efendimiz de: "Gök kubbesi altında ALLAH'tan başka tapılan şeyler içinde, nefsin çirkin arzularından (hevadan) daha müthişi yoktur." (Taberani) buyurmuştur.

44. Yoksa sen onların çoğunu işitebilir ya da aklı erer mi zannediyorsun? Hayır! Onlar hayvanlar gibidir. Hatta onlar gidişçe daha sapıktırlar.

Kâfirler, insan olarak hayvanlara verilmemiş olan akla sahip oldukları ve buna rağmen ALLAH'ı tanıyıp itaat etmedikleri için hayvanlardan daha aşağıdırlar.

45. Rabbinin gölgeyi nasıl uzattığını görmedin mi? Eğer dileseydi, onu elbette hareketsiz kılardı. Sonra Biz

güneşi, ona delil kıldık.

46. Sonra onu (gölgeyi) yavaş yavaş Kendimize çektik (kısalttık).

47. Geceyi sizin için örtü, uykuyu dinlenme, gündüzü de yayılıp çalışma zamanı yapan O'dur.

48. Yine O'dur ki, rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderir. Ve gökten tertemiz bir su indirir.

49. Ki onunla ölü bir beldeyi diriltelim ve yarattığımız nice hayvanlara ve insanlara su sağlayalım.

50. Celalim hakkı için bunu (gerçeği), insanların öğüt almaları için aralarında çeşit çeşit şekillerde anlatmışızdır. Ama insanların çoğu nankörlük edip diretmiştir.

51. Eğer dileseydik, elbette her şehre bir uyarıcı gönderirdik.

52. (Fakat madem ki yalnız seni gönderdik). O halde kâfirlere itaat etme! Ve bununla (Kur'an) onlarla cihad et... (Hem de) Büyük cihad...

ALLAH, Kur'an'la yapılacak cihadı büyük cihad olarak isimlendiriyor. Silahla yapılan cihad, bunun yanında daha küçüktür. Çünkü silahla yapılan cihadın sonunda Mü'minin cennetlik fakat kâfirin cehennemlik olması söz konusudur. Kur'an'la yapılan cihad başarıya ulaştığı takdirde ise bütün taraflar cennete gidecek demektir.

53. Biri tatlı, susuzluğu giderici; öbürü tuzlu ve acı iki denizi salıveren, birbirine karışmadan akıtan, aralarına bir engel, aşılmaz bir sınır koyan O'dur.

54. İnsanı bir parça sudan yaratıp da soy ve evlilik bağından oluşan bir sülale haline getiren de O'dur. Senin Rabbin her şeye kâdirdir.

55. (Böyle iken kâfirler) ALLAH'ı bırakıp da kendilerine ne yarar, ne de zarar veremeyecek şeylere tapıyorlar. Zaten kâfir Rabbine karşı hep, batıla arka çıkar.

56. Oysa Biz seni, sadece bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.

57. De ki: "Buna karşılık sizden, Rabbine doğru bir yol tutmayı dileyen kimseler (olmanız) dışında, herhangi bir ücret istemiyorum."

58. Sen, ölümsüz ve daima diri olan ALLAH'a güvenip, dayan! O'nu hamd ile tesbih et! Kullarının günahlarını O'nun bilmesi yeter!

"O'nu hamd ile tesbih et!" Efendimiz: "Kim her gün yüz kere 'SübhanALLAH ve bihamdih' derse, günahları denizin köpükleri kadar da olsa bağışlanır." (Müslim) buyurmuştur.

59. Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan sonra da Arş'ı üzerine hükümran olan O'dur. O Rahman'dır. Sen O'nu, o her şeyi bilene sor!

60. Onlara: "Rahman'a secde edin!" dendiği zaman: "Rahman da neymiş! Bize emrediyorsun diye secde mi edeceğiz?!" derler. Ve bu emir onların nefretini arttırır.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

61. Gökte burçlar yaratan, onların içinde bir çerağ (güneş) ve nurlu bir ay yerleştiren ALLAH, yüceler Yücesidir!

62. İbret almak ya da şükretmek isteyen kimseler için gece ile gündüzü birbiri ardına getiren de O'dur.

63. Rahman'ın (has) kulları öyle kimselerdir ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında: "Selametle!" derler.

Ayet, Mü'minlerin, kâfirler karşısında vakur, mesafeli ve tahrikten uzak bir tavır takınmalarını öngörüyor.

64. Ve onlar ki, gecelerini Rablerine secde ederek, O'nun divanında kıyamda durarak geçirirler.

65. Ve onlar ki: "Rabbimiz!" derler. "Gider bizlerden cehennem azabını! Doğrusu O'nun azabı gelip geçici bir şey değildir."

66. Orası, gerçekten ne kötü bir uğrak, ne kötü bir konaktır.

67. Ve onlar ki, harcadıkları zaman ne israf, ne de cimrilik ederler. İkisi arasında orta bir yol tutarlar.

68. Ve onlar ki, ALLAH ile beraber başka bir tanrıya yalvarmazlar. ALLAH'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmezler. Ve zina etmezler. Kim de bunları yaparsa, günahının cezasını bulur.

69. Kıyamet günü azabı kat kat arttırılır. Ve azapta alçaltılmış olarak temelli kalır.

70. Ancak tevbe ve iman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) başka. Çünkü ALLAH, onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Ve ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

"kötülüklerini iyiliklere çevirir". Günah işleme yeteneklerini, hayır ve sevap işleme yeteneklerine dönüştürür.

71. Ve her kim tevbe edip salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa), şüphesiz o, tevbesi kabul edilmiş olarak ALLAH'a döner.

Kişi, hayatının İslam hidayetinden önceki döneminde işlediği günahlardan tevbe edip İslam'ı yaşamaya başladıktan sonra temizlenmiş olur.

72. Ve onlar ki, yalan yere şahitlik etmezler. Boş sözlerle karşılaştıklarında vakarla oradan geçip giderler.

73. Ve onlar ki, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığında onlara karşı sağır ve kör davranmazlar.

74. Ve onlar ki: "Rabbimiz! Bize gözümüzü aydınlatacak eşler ve nesiller bağışla! Ve bizi takva sahiplerine önder kıl!" derler.

Kur'an, Mü'minleri, sadece müttaki olmakla yetinmeyip onlara önder olmaya da teşvik ediyor.

75. İşte onlar, sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamıyla mükâfatlandırılacaklar, orada hürmet ve selamla karşılanacaklardır.

76. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Orası ne güzel bir konak ve ne güzel bir makamdır!

77. De ki: "Duanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin ki?" (Ey kâfirler!) Yalanladınız! Onun için azap yakanızı bırakmayacaktır!

26- ŞUARÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 227 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Tâ, Sîn, Mîm.

2. Bunlar, apaçık Kitab'ın ayetleridir.

3. (Rasûlüm!) Onlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksın!

4. Eğer dilersek üzerlerine gökten bir mucize indiririz de, ona boyunları eğilip kalır.

Fakat burası sınav meydanı olduğundan, ALLAH insanların iradelerini ellerinden alıp onları iman etmek mecburiyetinde bırakmaz.

5. Rahman'dan onlara hiçbir yeni uyarı gelmez ki, ondan yüz çevirmiş olmasınlar.

6. Üstelik (ona): "Yalandır!" derler. Fakat alay edip durdukları şeylerin haberleri yakında kendilerine gelecektir.

7. Yeryüzüne bir bakmadılar mı? Biz onda her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik.

8. Şüphesiz ki, bunlarda kesin ibretler vardır. Ama çoğu iman etmezler.

9. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

10. Bir zaman Rabbin Musa'ya seslendi: "Git, o zalimler güruhuna!" dedi.

11. "Firavun'un halkına... Onlar hâlâ sakınmayacaklar mı?"

12. (Musa şöyle dedi): "Rabbim! Doğrusu beni yalancılıkla suçlamalarından korkuyorum."

13. "(Bu durumda) İçim daralır, dilim dönmez. Onun için Harun'a da elçilik ver!"

14. "Hem onların bana isnad ettikleri bir suç vardır. Bundan ötürü beni öldürmelerinden korkuyorum."

15. (ALLAH): "Hayır!" buyurdu. "İkiniz de mucizelerimizle gidin! Şüphesiz ki, Biz sizinle beraberiz. Ve her şeyi işitmekteyiz."

16. "Gidin o Firavun'a deyin ki: 'Biz alemlerin Rabbinin elçisiyiz.'

17. 'İsrailoğulları'nı bizimle beraber gönder.' "

18. (Firavun dedi ki): "Biz seni çocukken himayemize alıp, büyütmedik mi? Hayatının nice yıllarını aramızda

geçirmedin mi?"
19. "Ve sonunda o yaptığını da yaptın. Sen nankörün birisin!"
20. (Musa): "Ben o işi, o anda sonunun ne olacağını bilmeyerek yaptım."
21. "Sizden korkunca da aranızdan hemen kaçtım. Sonra Rabbim bana hikmet bağışladı ve beni peygamberlerden kıldı."
22. "O nimet diye başıma kaktığın ise İsrailoğulları'nı kendine kul köle etmen (yüzünden)dir."
23. Firavun dedi ki: "Sahi, şu bahsettiğin alemlerin Rabbi de nedir?"
24. (Musa): "O; göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin Rabbidir. Eğer işin gerçeğini düşünüp anlayan kişiler olsanız (siz de itiraf edersiniz)."
25. (Firavun) Çevresindekilere: "İşitiyor musunuz?" dedi.
26. (Musa): "O sizin de Rabbiniz, daha önceki atalarınızın da Rabbidir." dedi.
27. (Firavun): "Size gönderilen bu elçi, kesinlikle bir delidir." dedi.
28. (Musa): "Eğer düşünürseniz, O, doğunun, batının ve bu ikisi arasında bulunanların Rabbidir!" dedi.
29. (Firavun): "Yemin ederim ki, benden başkasını tanrı edinirsen, seni mutlaka zindanlık ederim!" dedi.
30. (Musa): "Sana doğruluğumu ispatlayan apaçık bir delil getirmiş olsam da mı?"
31. (Firavun): "Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi, göster o delilini de görelim!" dedi.
32. Bunun üzerine Musa asasını yere attı; bir de ne görsünler, asa apaçık, koca bir ejderha olmuş.
33. Elini de (koynundan) çıkardı; O da seyredenlere parıl parıl parlayan bir şey oluvermiş.
34. (Firavun, çevresindeki ileri gelenlere): "Bu, doğrusu çok usta bir büyücüdür!" dedi.
35. "Sizi büyüsüyle yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Şimdi ne buyurursunuz?"
36. (Dediler ki): "(Onu) Burada beklet ve bütün şehirlere toplayıcı görevliler gönder!"
37. "Bütün usta büyücüleri getirsinler."
38. Böylece büyücüler belli bir günün, belirlenen vaktinde bir araya getirildi.
39. Halka da: "Ne duruyorsunuz, siz de toplanın!" denildi.

40. (Firavun'un çevresi): "Eğer büyücüler üstün gelirlerse, biz de onların dinlerine uyarız." dediler.

41. Büyücüler geldiler ve Firavun'a: "Eğer biz üstün gelirsek, muhakkak bize bir ücret vardır, değil mi?" dediler.

42. (Firavun): "Evet!" dedi. "Üstelik siz o zaman benim gözdelerimden olacaksınız."

43. Musa onlara: "Atın!" dedi. "Ne atacaksanız!"

44. Hemen iplerini ve sopalarını ortaya attılar ve: "Firavun'un büyüklüğüne yemin olsun ki, galip gelen biz olacağız!" dediler.

45. Musa da asasını attı. Bir de baktılar ki, onların uydurduklarını yutuveriyor.

46. Büyücüler derhal secdeye kapandılar.

47. "İman ettik alemlerin Rabbine!"

48. "Musa ve Harun'un Rabbine..." dediler.

49. (Firavun): "Ben size izin vermeden mi ona iman ettiniz! Demek ki size büyü öğreten büyüğünüz, oymuş! Size yapacaklarımı da yakında göreceksiniz! Ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim. Hepinizi astıracağım."

50. Dediler ki: "Zararı yok! (Nasıl olsa) Biz Rabbimize döneceğiz!"

51. "Biz, iman edenlerin ilki olduğumuz için de Rabbimizin günahlarımızı bağışlayacağını umarız."

52. Musa'ya: "Kullarımı geceleyin (Mısır'dan çıkar) yürüt! Çünkü takip edileceksiniz." diye vahyettik.

53. Firavun da şehirlere (asker) toplayıcılar gönderdi.

54. "Şunlar (İsrailoğulları) sayıları az, çok küçük, sefil bir gruptur."

55. "Fakat bize karşı kızgın olup, diş bilemektedirler."

56. "Biz ise elbette uyanık, koca bir topluluğuz." diyordu.

57. Böylece Biz onları (Firavun ve adamları) çıkardık: Bahçelerinden, çeşmelerinden...

58. Hazinelerinden ve o güzelim yerlerinden...

59. Böylece onları İsrailoğulları'na miras kıldık.

60. Derken (Firavun ve adamları) gündoğumunda onların ardına düştüler.

61. İki topluluk birbirini görünce, Musa'nın adamları: "Eyvah, yakalandık!" dediler.

62. Musa: "Asla!" dedi. "Rabbim, şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir."

63. Bunun üzerine Musa'ya: "Asanı denize vur!" diye vahyettik. (Vurunca, deniz) Derhal yarıldı. Her parça koca

bir dağ gibi oldu.

64. Ötekilerini de oraya yaklaştırdık.

65. Musa ve beraberinde bulunanların hepsini kurtardık.

66. Sonra ötekileri suda boğduk.

67. Elbette bunda alınacak bir ibret vardır. Fakat onların çoğu iman etmezler.

Bu konuyla ilgili yakın geçmişte bulunmuş papirüslerde şöyle bir izaha rastlanmaktadır: "Sarayın beyaz odasının muhafızı, kitaplarının reisi Amenamoni'den yazıcı Penterhor'a: 'Bu mektup elinize ulaştığı ve noktası noktasına okunduğu zaman, kalbini paramparça edecek bir felaketi, girdaba gark olma felaketini öğrenerek, kendini kasırga önündeki yaprak gibi en şiddetli ızdıraba teslim et. Musibet birdenbire onu eline aldı. Sular içindeki ölüm, canlıyı acınacak bir şey yaptı. Reislerinin ölümünü, kavimlerin efendisinin, doğuların ve batıların kralının mahvolmasını tasvir et. Sana gönderdiğim bu haber hangi felaketle karşılaştırılabilir ki?' Mısır hükümetinin çağrısı üzerine 1990'ların başlarında mumyanın (II. Ramses) otopsisini yapan Maurice Bucaille ve Fransız Bilimler Akademisinden bir grup uzmanın ulaştığı bulgular ise şöyledir: "Vücudunda birçok yönden gelen şiddetli çarpmalar sonucu oluşan izler bulunmaktadır. Ölümü esnasında vücuduna çok şiddetli bir şeyin çarptığı anlaşılmıştır." Asıl ilginç olanı ise, kas örneklerinin mikroskobik incelemesinden sonra ortaya çıkacaktı. Tüm veriler tartışmasız bir biçimde cesedin uzun bir süre suda kaldığını gösteriyordu. Olay, tam da Kur'an'da anlatıldığı gibi olmuştu. Hızla çarpan denizin şiddeti sonucu ölüm... Uzun bir süre suda kalış... Sonra cesedin kurtarılması ve insanlara bir ibret olmak üzere mumyalanıp, korunması...

68. Ve şüphesiz Rabbin Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

69. Onlara İbrahim'in başından geçenleri de anlat.

70. Hani o, babasına ve halkına: "Siz neye ibadet ediyorsunuz?" demişti.

71. Onlar: "Putlara ibadet ediyoruz ve onlara tapmaya da devam edeceğiz!" dediler.

72. İbrahim: "Peki!" dedi. "Siz dua ettiğiniz zaman, işitiyorlar mı?"

73. "Ya da size bir yarar veya zarar verebiliyorlar mı?"

74. "Yok!" dediler. "Ama atalarımızı böyle bulduk, böyle yapıyorlardı."

75. İbrahim: "İşte gördünüz mü neye tapıyorsunuz?" dedi.

76. "Siz ve eski atalarınız?"

77. "Bilin ki onlar, benim düşmanımdır ancak alemlerin Rabbi başka!"

78. "Beni yaratan ve beni doğru yola ileten O'dur."

79. "Bana yediren ve içiren O'dur."

80. "Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur."

Hz. İbrahim bu ayette bize ince bir kulluk edebi dersi veriyor. Üstteki iki ayette "beni yaratan, doğru yola ileten, yediren, içiren ALLAH'tır" dedikten sonra "beni hasta eden" demiyor. Hastalığı adeta kendi nefsinden sayıyor. Oysa bütün şerlerin ve hayırların ALLAH'tan olması kaidesi gereğince hastalık da ALLAH'tandır. Fakat Hz. İbrahim kulluk edebi gereği olarak olumsuz şeyleri doğrudan ALLAH'a dayandırmıyor. Ve sonra devam ediyor, "bana şifa veren O'dur."

81. "Benim canımı alacak sonra beni diriltecek O'dur."

Üstteki ayetin perspektifiyle baktığımız zaman, Hz. İbrahim'in, canının alınmasını hiçbir biçimde olumsuz bir olay saymadığını görüyoruz. Sıradan insanlar ise öyle değildir. Hastalıktan bir çekinirlerse, ölümden bin çekinirler. Ve bu tavrıyla Hz. İbrahim, bize ikinci önemli bir ders daha vermiş oluyor. Efendimiz'in buyurduğu gibi: "ALLAH'ın, Mü'min kuluna en büyük hediyesi ölümdür."

82. "Ve hesap günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum, ulu Rabbim de yine O'dur."

83. "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni salihler arasına kat!"

84. "Sonra gelecekler içinde beni doğrulukla anılanlardan eyle!"

85. "Beni Naim Cennetinin varislerinden eyle!"

86. "Babamı da bağışla! Çünkü o, yolunu şaşıranlar arasındaydı."

87. "(İnsanların) Diriltilecekleri gün beni mahçup etme!"

88. "O gün ki, ne malın yararı vardır, ne de oğulların."

89. "Ancak ALLAH'a kalb-i selim (temiz bir kalp) ile gelenler (kurtuluşa erer)."

90. (O gün) Muttakiler (ALLAH'a karşı saygılı olanlar) için cennet yaklaştırılmış,

91. Azgınlar için de cehennem hortlatılmıştır.

92. Onlara: "Hani nerede o ALLAH'tan başka taptıklarınız?"

93. "Nasıl size yardım ediyorlar ya da kendilerini kurtarabiliyorlar mı?" denilir.
94. Artık onlar, o azgınlar tepetaklak oraya atılır.
95. İblis'in bütün orduları da!
96. Orada birbirleriyle çekişerek şöyle derler:
97. "V'ALLAH'i biz, gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz!"
98. "Çünkü biz sizi alemlerin Rabbine eşit tutuyorduk."
99. "Ama bizi saptıran, o günahkârlardır."
100. "Şimdi artık bizim ne şefaatçilerimiz var."
101. "Ne de yakın bir dostumuz."
102. "Ah! Ne olurdu, imkân olsa da dünyaya bir daha dönsek ve Mü'minlerden olsaydık."
103. Elbette bunda büyük bir ders vardır ama çokları iman etmezler.
104. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
105. Nuh'un halkı da peygamberlerini yalancılıkla suçladılar.
106. Hani kardeşleri Nuh, onlara şöyle demişti: "Siz ALLAH'tan korkmaz mısınız?"
107. "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."
108. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."
109. "Buna karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan ancak alemlerin Rabbidir."
110. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."
111. Dediler ki: "Sana düşük seviyeli kimseler uymuşken biz, sana hiç iman eder miyiz?"

Tarih boyunca küfrün temel özelliklerinden biri, sınıf ayrımcılığını körükleyip toplumu bölmesi ve egemen sınıfların, alt sınıflar üzerinde kesin hâkimiyetine dayalı, faşizan bir siyasi yapıya özenmesi olmuştur.

112. Nuh dedi ki: "Onların yaptıkları hakkında bilgim yoktur."
113. "Onların hesabı ancak Rabbime aittir, bir düşünseniz!"
114. "Ben iman eden o kimseleri kovacak değilim!"
115. "Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."
116. Dediler ki: "Ey Nuh! Vazgeçmezsen iyi bil ki, taşa tutulanlardan olacaksın!"

117. Nuh: "Rabbim!" dedi. "Halkım beni yalancı saydı."
118. "Artık benimle onlar arasındaki hükmünü Sen ver! Beni ve beraberimdeki Mü'minleri kurtar!"
119. Bunun üzerine Biz de onu ve beraberindekileri, o dolu geminin içinde (taşıyarak) kurtardık.
120. Sonra da geri kalanları suda boğduk.
121. Doğrusu bunda büyük bir ders vardır ama çokları iman etmezler.
122. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
123. Âd halkı peygamberleri yalancı saydı.
124. Hani kardeşleri Hûd onlara şöyle demişti: "Siz ALLAH'tan korkmaz mısınız?"
125. "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."
126. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."
127. "Buna karşı ben sizden bir ücret de istemiyorum. Benim ücretim ancak alemlerin Rabbine aittir."
128. "Siz her yol üzerine (gelip geçenleri yanıltmak için) bir işaret yapıp da boş şeylerle mi uğraşıyorsunuz?"
129. "O muazzam yapıları dünyada ebedi kalmak gayesiyle mi inşa ediyorsunuz?"

Günümüzün modern medeniyetine çok benzeyen bir durum... Demek tarih boyunca, küfrün ortak özelliklerinden biri de "bina kültü"dür. İhtiyaçtan çok bir ihtişam ve gösteriş sembolü olmak üzere dev binalar inşa etme hastalığı... Bu tür süreçlerin sonunun nasıl geleceğini merak edenler için, aşağıdaki ayetler çok iyi yol gösteriyor.

130. "(Bir topluluğu) Yakaladığınız zaman da zorbalar gibi yakalıyorsunuz."
131. "Artık ALLAH'tan korkun ve bana itaat edin."
132. "Size bildiğiniz nimetleri bol bol veren (ALLAH)'tan korkun."
133. "O size verdi. Davarlar, oğullar..."
134. "Cennet gibi bağlar, bahçeler, pınarlar..."
135. "Doğrusu ben size büyük bir günün azabı(nın çarpması)ndan korkuyorum."
136. Dediler ki: "Sen öğüt versen de, vermesen de bizce birdir."
137. "Bizim yolumuz, öncekilerin yolundan başka bir şey değildir."
138. "Biz azaba uğratılacak da değiliz."

139. Böylece onu yalancılıkla suçladılar. Biz de kendilerini helak ettik. Doğrusu bunda büyük bir ibret vardır ama çokları iman etmezler.
140. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
141. Semûd peygamberleri yalancı saydı.
142. Hani kardeşleri Salih onlara demişti: "ALLAH'tan korkmaz mısınız?"
143. "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."
144. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."
145. "Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan ancak alemlerin Rabbidir."
146. "Siz burada güven içinde bırakılacağınızı mı sanıyorsunuz?"
147. "Böyle bahçelerde, çeşme başlarında!.."
148. "Ekinler ve yumuşak tomurcuklu, güzel hurmalıklar arasında?"
149. "(Böyle sanıp) Dağlardan ustaca evler yontuyorsunuz, (oyun yapıyorsunuz)."
150. "Artık ALLAH'tan korkun ve bana itaat edin."
151. "O haddi aşanların emrine uymayın!"
152. "Yeryüzünde bozgunculuk yapan ve ıslah etmeyen o kimselerin..."
153. Dediler ki: "Sen iyice büyülenmişsin!"
154. "Sen de bizim gibi bir insandan başka nesin? Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi, bir mucize getir!"
155. Salih: "İşte (mucize), bu dişi devedir. (Bir gün) onun su içme hakkı var, bir günün su içme hakkı da sizin."
156. "Sakın ona bir kötülük dokundurmayın, yoksa sizi müthiş bir günün azabı çarpıverir!"
157. Derken onu kestiler fakat pişman oldular.
158. Çünkü azap kendilerini yakalayıverdi. Doğrusu bunda büyük bir ders vardır ama çokları iman etmezler.
159. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
160. Lût halkı peygamberleri yalancı saydı.
161. Hani kardeşleri Lût, onlara demişti: "Siz ALLAH'tan korkmaz mısınız?"
162. "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."
163. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."

164. "Buna karşı ben sizden bir ücret de istemiyorum. Benim ücretim ancak alemlerin Rabbine aittir."

165. "Alemlerin içinde erkeklere mi gidiyorsunuz?"

166. "Ve Rabbinizin sizin için yarattığı eşlerinizi bırakıyorsunuz? Doğrusu siz, insanlıktan çıkmış bir topluluksunuz."

167. Dediler ki: "Ey Lût! (Bu davadan) Vazgeçmezsen iyi bil ki, sürülenlerden olacaksın!"

168. Lût: "Doğrusu," dedi, "ben sizin bu işinizden tiksinmekteyim!"

169. "Rabbim! Beni ve bana tâbi olanları, bunların yaptıkları kötülüğün cezasından kurtar!"

170. Biz de onu ve ona uyanları kurtardık.

171. Yalnız bir yaşlı kadın kaldı.

172. Sonra geridekilerin altını üstüne getirdik.

173. Ve üzerlerine de öyle bir yağmur yağdırdık ki... O uyarılmış olanların yağmuru ne kötü idi!

174. Elbette bunda büyük bir ibret vardır fakat çokları iman etmezler.

175. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

176. Eyke halkı peygamberleri yalancı saydı.

177. Hani Şuayb onlara demişti: "Siz ALLAH'tan korkmaz mısınız?"

178. "Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."

179. "Artık ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin."

180. "Buna karşı ben sizden bir ücret de istemiyorum. Benim ücretim ancak alemlerin Rabbine aittir."

181. "Ölçüyü tam yapın, hak yiyenlerden olmayın."

182. "Ve doğru terazi ile tartın."

183. "İnsanların hakkı olan şeyleri kısmayın. Ve ülkede bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

184. "Sizi ve sizden önceki nesilleri yaratana karşı gelmekten sakının!"

185. Dediler ki: "Sen iyice büyülenmiş birisin!"

186. "Sen bizim gibi bir insandan başka nesin? Biz seni mutlaka yalancılardan sanıyoruz."

187. "Eğer doğru söyleyenlerden isen, üzerimize gökten parçalar düşür!"

188. Şuayb: "Rabbim yaptıklarımızı en iyi bilendir!" dedi.

189. Sonuçta onu yalancı saydılar. Bunun üzerine

o gölge gününün azabı onları çarpıverdi. Gerçekten o, müthiş bir günün azabı idi!

190. Doğrusu bunda büyük bir ders vardır ama çokları iman etmezler.

191. Ve şüphesiz ki Rabbin, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

192. Elbette bu (Kur'an) alemlerin Rabbinin indirdiği bir Kitap'tır.

193. Onu Rûhu'l-Emin (Cebrail) indirdi.

194. Senin kalbine, uyarıcılardan olman için.

195. Apaçık Arapça bir dille.

196. O (Kur'an) şüphesiz daha öncekilerin Kitaplarında da vardır.

Yani onlara indirilmiş Kitaplarda Kur'an'ın indirileceğine dair haberler ve bilgiler vardı.

197. İsrailoğulları'nın bilginlerinin onu bilmeleri de, onlar için bir delil değil midir?

198. Biz onu Arapça bilmeyenlerin birine indirseydik de,

199. Onu kendilerine okusaydı, yine de ona iman etmezlerdi.

200. Biz o yalanlamayı, o suçluların kalplerine, öyle bir soktuk ki,

201. O can yakıcı azaba girmedikçe, ona iman etmezler.

202. İşte bu azap, onlara öyle ansızın gelir ki, hiç farkında olmazlar.

203. İşte o zaman: "Acaba bize süre verilir mi?" derler.

204. Onlar hâlâ Bizim azabımızın çarçabuk gelmesini mi istiyorlar?

205. Ne dersin! Eğer Biz onları yıllarca yaşatıp zevk ettirsek,

206. Sonra tehdit edilmekte oldukları o azap başlarına gelse,

207. O yaşatıldıkları zevkin kendilerine hiçbir yararı olmayacaktır.

208. Biz hiçbir ülkeyi uyarıcıları gelmeden imha etmedik.

209. O ülke uyarılmıştır ve Biz zulmetmiş değiliz!

210. Ve bunu (Kur'an) şeytanlar indirmedi.

211. Bu onların yapacağı iş değildir. Zaten güçleri de yetmez.

212. Şüphesiz onlar, vahyi işitmekten uzak tutulmuşlardır.

213. Öyleyse sakın ALLAH ile beraber başka tanrıya yalvarma sonra azap edilenlerden olursun.

Ayetteki hitap, görünüşte Efendimiz'e gerçekte ise bütün ümmetinedir. Ve şuna dikkat etmek gerekir; değil Efendimiz, basit bir Mü'min bile ALLAH'tan başka bir varlığa ilah gözüyle bakıp da yalvarmaz. O zaman ayetten şunu anlamak daha doğru olur: Kendisine ilah nitelikleri yakıştırılan bir varlığa yalvarıp da ondan bir şey isteme!..

214. Önce en yakın akrabanı uyar.

İslam'ı tebliğ etmekte öncelik, nesep bağı ya da sosyal ilişkiler açısından Mü'minin en yakın çevresini oluşturan ve ALLAH'ın mesajını almaya en uygun olanlara verilmelidir.

215. Sana uyan Mü'minlere kol kanat ger (ya da rahmet kanadını indir, tevazu göster).

216. Eğer sana karşı gelirlerse, de ki: "Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki, uzağım."

217. Ve O Azîz ve Rahîm olana tevekkül et (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

218. O ki, (gece namaza) kalktığın zaman seni görüyor.

219. Ve secde edenler arasında dolaşmanı da...

220. Çünkü O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

221. Şeytanların ise kime ineceğini size haber vereyim mi?

222. Onlar günaha, iftiraya düşkün olan herkesin üstüne inerler.

Bir ALLAH kanunu: İnsan ne kadar yoğun bir biçimde günaha dalmış ve rahatsızlık duymadan işlemeye devam ediyorsa, etrafındaki şeytanlar da o kadar kalabalıktır. Ve bu durumda bir kısır döngü oluşur. Aynı biçimde tam tersi de geçerlidir: İnsanın hayırları ne kadar çok ve İslam'ı yaşaması ne kadar mükemmel ise etrafındaki rahmet melekleri de o kadar kalabalıktır. Ve bu durumda da sürekli hayır üreten bereketli bir daire oluşur.

223. Bunlar (şeytanlara) kulak verirler ve onların çoğu yalancıdır.

224. Şairlere gelince; bunların peşine de azgınlar düşer.

225. Baksana onlar, her vadide şaşkın şaşkın dolaşırlar!

Ayetin indirildiği zamandaki şair kavramı bugünden farklıdır. Cahiliye şairleri genellikle cinlerin oyuncağı olmuş, uyaklı sözler söyleyen fakat ne yaptığından habersiz yarı deli insanlardı. Ayet bunları kastediyor. Yoksa İslam'ın şiire ve şairlere karşı olumsuz

nitelikli bir tavrı yoktur. Hatta Medine döneminde Efendimiz'in İslam davasına hizmet için görevli şairleri bile vardı. Hasan bin Sabit gibi... Ve Efendimiz, onlara iltifat etmekten geri durmuyor, örneğin Hasan bin Sabit'e: "Putperestleri hicvet, Cebrail seninle beraberdir." (Buhari) diyordu.

226. Ve onlar yapmayacakları şeyleri söylerler.

227. Ancak iman edip, salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) ve ALLAH'ı çok zikredenler ve kendilerine zulmedildikten sonra öçlerini alanlar hariç. Zulmedenler yakında nasıl bir devrimle yıkıldıklarını bileceklerdir.

Elmalılı'ya göre: "Bu cümle, İslam dininin dünyada zalimlere karşı yapacağı hak ve adalet devriminin önemini hatırlatmaktadır ki, geleceğe ait bu gizli haberin önemi çok açıktır."

27- NEML SURESİ

Mekke'de inmiştir. 93 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Tâ. Sîn. Bunlar Kur'an'ın ve apaçık bir Kitab'ın ayetleridir.

2. Mü'minlere birer hidayet ve müjde olmak üzere...

3. Onlar ki, namazı tam olarak kılarlar, zekâtı verirler ve ahirete de kesin olarak iman ederler.

4. Biz, ahirete inanmayanların yaptıkları işleri süsledik. O yüzden onlar ilerisini göremezler, kalpleri körelmiştir.

5. İşte bunlar, azabı en çetin olanlardır. Ahirette en büyük hüsrana düşecek olanlar da onlardır.

6. Ve emin ol ki Kur'an, sana, ilminin ve hikmetinin sonu olmayan (ALLAH)'ın Katından verilmektedir.

7. Hani bir zaman Musa ailesine şöyle demişti: "Gerçekten ben bir ateş gördüm. Size oradan bir haber ya da bir ateş koru getireyim de ısınasınız."

8. Oraya geldiğinde kendisine şöyle seslenildi: "Bu ateşin içinde bulunan da, çevresinde olan da mübarek kılındı. Alemlerin Rabbi olan ALLAH, Sübhan'dır, Yücedir."

9. "Ey Musa! Gerçek bu! Ben, Azîz ve Hakîm olan ALLAH'ım! (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)"

10. "At asanı!" Musa, asasını yerde, hızlı bir yılan gibi hareket ediyor görünce, dönüp geri kaçtı ve arkasına bakmadı. (ALLAH buyurdu): "Ey Musa! Korkma! Çünkü Benim huzurumda Resûller korkmaz."

11. "Benden korkanlar zulüm ve günah işleyenlerdir. Fakat onlar da o kötülükten sonra güzel işler yaparlarsa, bilsinler ki, Ben Gafûr ve Rahîm'im (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

12. "Bir de elini koynuna sok, kusursuz ve bembeyaz çıkacaktır. Dokuz mucize ile Firavun ve halkına git. Çünkü onlar, yoldan çıkmış bir topluluk oldular."

13. Mucizelerimiz onların gözleri önüne serilince: "Bu, besbelli ki bir büyüdür." dediler.

14. Vicdanları o mucizelerin doğruluğuna şahitlik ettiği halde, sırf zulüm ve kibirlerinden ötürü onları bile bile inkâr ettiler. Fakat bak ki, o bozguncuların sonu nasıl oldu.

15. Şanım hakkı için Biz, Davud'a ve Süleyman'a bir ilim verdik. İkisi de: "Hamd O ALLAH'a ki," dediler, "bizi Mü'min kullarından birçoğuna üstün kıldı."

16. Ve Süleyman Davud'a mirasçı oldu ve dedi ki: "Ey

insanlar! Bize kuşların dili öğretildi. Ve bize her şeyden verildi. Doğrusu bu, apaçık bir lütuftur."

17. (Günün birinde) Süleyman'a cinlerden, insanlardan ve kuşlardan orduları toplandı. Hepsi bir arada (onun tarafından) düzenli olarak sevk ediliyordu.

18. Derken karınca vadisine geldikleri zaman, bir dişi karınca şöyle dedi: "Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin! Süleyman ve orduları farkına varmadan sizi ezmesin!"

"bir dişi karınca şöyle dedi". Ayette bir dişi karınca tarafından verilen alarma dikkat çekiliyor. Karıncalar üzerinde yapılan araştırmalarda, karınca kolonilerinin büyük bir kısmının dişilerden oluştuğu anlaşılmıştır. Erkek karıncalar sadece olgunlaştıkları zaman genç bir kraliçeyle çiftleşmekle görevlidirler. Ve bu çiftleşmeden kısa bir süre sonra ölürler. Koloninin bütün işini gören işçi karıncalar kısır dişilerdir. Yani koloni anne ve kızlarının hâkim olduğu bir dünyadır. Bu durumda Hz. Süleyman'ın ordusunun yaklaştığını, nöbetçi ya da yiyecek toplayan karıncalar haber verdiyse, bunlar dişi olan işçi karıncalardır. Eğer bu haberi kolonideki en seçkin üye getirdiyse, o da kraliçe karıncadır ve dişidir. Kur'an, karıncaların genel olarak dişi olduklarına ve bir toplum halinde yaşadıklarına, insanların bu gerçeği keşfetmesinden yüzlerce yıl önce dikkat çekmiştir.

19. (Süleyman) Onun sözüne gülümseyerek dedi: "Rabbim! Beni nefsime öyle hâkim kıl ki, gerek bana, gerek ana babama bağışladığın nimetlere şükredeyim. Seni razı edecek salih ameller işleyebileyim (İslam'ı yaşayayım). Ve beni rahmetinle, salih kullarının arasına dâhil eyle!"

Hz. Süleyman, nefse hâkim olma ile mükemmel şükretme arasındaki bağlantıya dikkat çekiyor. Çünkü gerçek şükür, ALLAH'ın verdiği nimetlerle, ALLAH'ın emirlerine isyan etmemektir. Ve birçok insanın zannettiği gibi dille söylenen birkaç kelime ve kalpten geçirilen bir minnet duygusundan ibaret değildir. O nedenle de Hz. Süleyman, gerçekten şükredenlerden olabilmek için ALLAH'tan nefsi üzerinde tam bir hâkimiyet dilemektedir.

Ve bu dileğe bizler Hz. Süleyman'dan çok daha fazla muhtacız...

20. (Süleyman) Kuşları teftiş etti ve şöyle dedi: "Hüdhüd'ü niçin göremiyorum? Yoksa kayıplara mı karıştı?"

21. "Ya bana (mazeretini) gösteren apaçık bir delil getirecek ya da mutlaka onu şiddetli bir azaba uğratacağım ya da boğazlayacağım."

22. Çok geçmeden (Hüdhüd) geldi ve: "Ben," dedi,

"senin bilmediğin bir şeyi öğrendim. Ve sana Sebe'den, önemli ve kesin bir haber getirdim."
23. "Sebe halkını bir kadın hükümdarın yönettiğini gördüm. Kendisine her türlü imkân verilmiş ve büyük bir tahtı var."
24. "Onun ve halkının ALLAH'ı bırakıp güneşe secde ettiklerini gördüm. Şeytan onlara yaptıklarını süslü göstermiş ve onları doğru yoldan alıkoymuş. Bunun için hidayete eremiyorlar."
25. "(Şeytan böyle yapmış ki) Göklerde ve yerde gizleneni açığa çıkaran, gizlediğinizi ve açıkladığınızı bilen ALLAH'a secde etmesinler." • • • Dikkat! Secde ayeti • • •
26. "(Oysa) büyük Arş'ın sahibi olan ALLAH'tan başka ilah yoktur."
27. (Süleyman Hüdhüd'e): "Bakalım!" dedi. "Doğru mu söyledin, yoksa yalancının biri misin?"
28. "Bu mektubumu götür, onlara at; sonra onlardan biraz uzaklaş ve ne yapacaklarını gözle!"
29. (Melike): "Ey ileri gelenler! Bana çok önemli bir mektup bırakıldı." dedi.
30. "Mektup Süleyman'dandır: 'Rahman ve Rahîm olan ALLAH'ın adıyla.'
31. 'Bana karşı baş kaldırmayın ve teslimiyet göstererek bana gelin!' diye (yazmaktadır)."
32. (Melike dedi ki): "Beyler, ulular! Bu işimde bana bir fikir verin. Bilirsiniz, size danışmadan, hiçbir meseleyi hükme bağlamam."
33. Dediler ki: "Biz güçlüyüz, yaman savaşçılarız ama emir senindir. Bak, ne buyurursan, öyle yaparız!"
34. (Melike): "Doğrusu," dedi, "hükümdarlar bir ülkeye girince, oranın düzenini altüst eder. Halkının şereflilerini de zelil ederler. (Herhalde) Onlar da böyle yapacaklardır."
35. "Ben (şimdi) onlara bir hediye göndereyim de, bakayım elçiler neyle dönecekler?"
36. (Elçi, hediyelerle) Süleyman'a gelince, (Süleyman) dedi ki: "Siz bana mal ile yardım mı etmek istiyorsunuz? Bakın ALLAH'ın bana verdiği, sizin verdiğinizden daha iyidir. Ama siz hediyenizle böbürlenirsiniz."
37. "Sen dön ve onlara de ki: 'Biz onların üzerine, karşı koyamayacakları ordularla yürürüz de, o ülkeden kendilerini zillet içinde hor ve hakir olarak çıkarırız.' "
38. (Sonra danışmanlarına): "Ey ileri gelenler!" dedi. "Onlar teslimiyet gösterip bana gelmeden önce, o kadının tahtını bana kim getirir?"

39. Cinlerden bir ifrit: "Sen makamından kalkmadan ben onu sana getiririm. Gerçekten bu işe gücüm yeter ve bana güvenebilirsiniz." dedi.

40. Ama Kitap'tan (ALLAH tarafından verilmiş) bir ilmi olan kimse ise: "Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getirebilirim." derdemez, Süleyman tahtı yanında duruyor görünce: "Bu, Rabbimin lütuflarındandır. Bu nimet, şükür mü edeceğim, yoksa nankörlerden mi olacağım diye beni sınamak içindir. Şükreden, kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, Rabbimin hiçbir şeye ihtiyacı yoktur, O, çok kerem sahibidir."

"Bu nimet, şükür mü edeceğim..." Bu dünyadaki nimetler, aslında nimet görünümünde birer sınav sorusudur. Ve aslında musibetler de öyledir...

Kendisine "Kitap'tan ilim verilmiş" o kişinin Hz. Hızır olması muhtemeldir.

41. (Ve): "Onun tahtını tanınmaz hale getirin, bakalım tanıyabilecek mi, yoksa tanıyamayacak mı?"

42. (Melike) Gelince: "Senin tahtın da böyle mi?" dendi. O şöyle cevap verdi: "Tıpkı o! Zaten Bize daha önce bilgi verilmiş (ALLAH'ın kudretini ve senin peygamber olduğunu anlamış) ve biz Müslüman olmuştuk."

43. Onu, ALLAH'tan başka taptığı şeyler (o zamana kadar tevhid dinine girmekten) alıkoymuştu. Çünkü kendisi inkârcı bir toplumdandı.

44. Ona: "Köşke gir!" dendi. (Melike) Onu görünce derin bir su sandı. Ve eteğini yukarı çekti. Süleyman: "Bu billurdan yapılmış şeffaf bir zemindir." dedi. Melike: "Rabbim!" dedi. "Ben gerçekten kendime yazık etmişim." (Artık) Süleyman'la beraber alemlerin Rabbi olan ALLAH'a teslim oldu.

Bu ortamın hikmeti, melikeye duyu organları ile aklın yetersizliğini gösterip onu vahiy kaynaklı irşada hazırlamaktı.

45. Celalim hakkı için, "ALLAH'a ibadet edin!" diye Semûd halkına da kardeşleri Salih'i göndermiştik. Baktı ki onlar, birbiriyle çekişen iki grup olmuşlar.

46. Salih dedi ki: "Ey halkım! İyilik dururken niçin hemen kötülüğü istiyorsunuz? ALLAH'tan bağışlanma dileseniz olmaz mı? Belki size merhamet edilir?"

47. Onlar: "Sen ve beraberindekiler yüzünden uğursuzluğa uğradık." dediler. Salih: "Size çöken uğursuzluk ALLAH katındandır. Doğrusu siz, (bu olaylarla) sınanan bir toplumsunuz."

48. Şehirde dokuz çete vardı ki, bunlar ülkede hep bozgunculuk yapar, iyilik tarafına hiç yanaşmazlardı.
49. ALLAH'a and içerek, birbirlerine şöyle dediler: "Gece ona ve ailesine baskın yapalım. (Hepsini öldürelim). Sonra da velisine: 'Biz (Salih) ailesinin yok edilişi sırasında orada değildik. İnanın ki, doğru söylüyoruz.' diyelim."
50. Onlar böyle bir tuzak kurdular. Oysa haberleri yokken, Biz de bir tuzak kurmuştuk.
51. Şimdi bak! Tuzaklarının akıbeti nice oldu! Onları da, toplumlarını da altüst ettik.
52. İşte zulümleri yüzünden çökmüş evleri! Şüphesiz bunda, bilen bir topluluk için ibretler vardır.
53. İman edip, ALLAH'a karşı gelmekten sakınanları ise kurtardık.
54. Lût'u da gönderdik. Halkına şöyle dedi: "Göz göre göre hala o hayâsızlığı yapacak mısınız?"
55. "Gerçekten siz kadınları bırakıp, şehvet için mutlaka erkeklere mi gideceksiniz? Doğrusu siz, ne yaptığını bilmez bir topluluksunuz."
56. Halkının cevabı sadece: "Çıkarın şu Lût ve adamlarını ülkenizden... Çünkü onlar çok temiz insanlar, yanımızda kirlenmesinler!" demekten ibaret oldu.
57. Bunun üzerine onu ve beraberinde olanları kurtardık; ancak karısının kalanlardan olmasını takdir ettik.
58. Ve üzerlerine öyle bir yağmur yağdırdık ki... Uyarılıp da aldırmayanların yağmuru ne kötüdür!
59. De ki: "Hamd olsun ALLAH'a! Selam olsun seçkin kıldığı kullarına!" ALLAH mı hayırlı, yoksa O'na ortak koştukları şeyler mi?

"ALLAH'ın seçkin kulları" Nisa Suresi'nin 69. ayetinde sayılan, peygamberler, sıddıklar, şahitler ve salihlerdir.

60. Yoksa gökleri ve yeri yaratıp, sizin için gökyüzünden bir su indiren mi? Öyle bir su ki, onunla sizin bir ağacını bile bitiremeyeceğiniz, gönül açan bahçeler bitirdik. ALLAH'tan başka bir ilah mı var? Doğrusu onlar, sapıklıkta devam eden bir güruhtur!
61. (Onlar mı hayırlı) Yoksa yeryüzünü oturmaya elverişli kılan, aralarından nehirler akıtan, arz için sabit dağlar yaratan, iki deniz arasına engel koyan mı? ALLAH'tan başka bir ilah mı var? Doğrusu onların çoğu (gerçekleri) bilmiyorlar.
62. (Onlar mı hayırlı) Yoksa darda kalana, Kendine

yalvardığı zaman, karşılık veren ve (başındaki) sıkıntıyı gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri kılan mı? ALLAH'tan başka bir ilah mı var? Ne kadar da kıt düşünüyorsunuz!

Bir insan için ALLAH'ın varlığının en kesin delili, dualarına, ihtiyaç ve aczine ve içinden geçenlere verilen cevaplardır. İnsan, o anlarında anlar ki, biri var derdine derman oluyor. Duasına cevap veriyor. Aczine şefkat gösteriyor. Ve bir insan böyle tecrübeler yaşamadığını düşünüyor/iddia ediyorsa artık hiç kimsenin ve hiçbir delilin ona söyleyebileceği hiçbir şey yoktur.

Ayrıca ayetteki sıralamaya dikkat edildiği zaman, şu ALLAH kanunu da kendini gösterir: Mü'minlerin çekeceği sıkıntılar, onları Rablerine dua edip tam bir ihlâs ve gayret ile O'na sarılmalarına ve bu da onları yeryüzünün hâkimi olmaya götürür.

63. (Onlar mı hayırlı) Yoksa karanın ve denizin karanlıkları içinde size yolu bulduran, rahmetinin (yağmurun) önünde rüzgârları müjdeci olarak gönderen mi? ALLAH'tan başka bir ilah mı var? ALLAH, onların koştukları ortaklardan çok yücedir!

64. (Onlar mı hayırlı) Yoksa ilk baştan yaratan, sonra yaratmayı tekrar eden ve sizi hem gökten, hem yerden rızıklandıran mı? ALLAH'tan başka bir ilah mı var? De ki: "Eğer doğru söylüyorsanız, kesin delilinizi getirin."

65. De ki: "Göklerde ve yerde ALLAH'tan başka kimse gaybı bilmez. Ve onlar ne zaman diriltileceklerini de bilemezler."

66. Doğrusu onların ahiret hakkındaki bilgileri ardarda gelip bir araya toplandı fakat onlar (hâlâ) ahiretten bir kuşku içerisindedirler. Hayır, hayır! Onlar ahiretten yana kördürler!

67. Ve o kâfirler şöyle dediler: "Biz ve babalarımız toprak olduktan sonra, biz mi gerçekten (diriltilip, kabirden) çıkarılacağız?"

68. "Andolsun ki, bu tehdit bize yapıldığı gibi, daha önce atalarımıza da yapılmıştır. Bu, öncekilerin masallarından başka bir şey değildir!"

69. De ki: "Hele yeryüzünde dolaşın da bakın, günahkârların sonu nice olmuş!"

70. Ve onların yüzünden tasalanma, kurmakta oldukları tuzaklardan ötürü de sıkıntı duyma!

71. "Eğer doğru söylüyorsanız, bu tehdit ne zaman?" derler.

72. De ki: "Aceleyle istediğiniz o azabın bir kısmı belki

de ensenize binmek üzeredir."

73. Şüphesiz Rabbin, insanlara karşı lütuf sahibidir fakat insanların çoğu şükretmezler.

74. Rabbin elbette onların kalplerinin gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir.

75. Gökte ve yerde gizli hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir Kitap'ta olmasın.

76. Bu Kur'an, İsrailoğulları'na, kendilerinin ayrılığa düştükleri şeylerin birçoğunu anlatmaktadır.

77. Ve gerçekten o, Mü'minler için kesin bir hidayet ve tam bir rahmettir.

78. Şüphesiz Rabbin, onların arasında Kendi hükmünü verecektir. O, Azîz'dir, Alîm'dir (her şeye üstün, her şeyi bilen).

79. O halde sen yalnız ALLAH'a güven! Çünkü sen, apaçık gerçek üzerindesin.

80. Bil ki sen, ölülere duyuramazsın. Davetini, arkalarına dönmüş kaçarlarken, sağırlara da duyuramazsın.

81. Sen o körleri tutup sapıklıktan doğru yola erdirecek de değilsin. Sen, ancak ayetlerimize iman etmeye yatkın kimselere duyurursun da onlar, Müslüman olur, kurtuluşa ererler.

Önemli bir tebliğ ilkesi! İslam'ı anlatmakta öncelik verilmesi gerekenler, en ünlü ya da en zengin ya da siyasi/toplumsal açıdan en güçlü olanlar değil, fakir ve güçsüz bırakılmış kimseler olsa bile İslam'ın mesajına en yatkın olanlardır. Tıpkı Asr-ı Saadet'in Mekke yıllarında olduğu gibi... Yukarıda işaret edilen yanlış ve seçkinci tavır, İslam erlerini, basit dünyevi ideolojilerin propagandistleriyle aynı seviyeye düşürecektir.

82. O söz başlarına geldiği (kıyamet yaklaştığı) zaman, yerden bir dâbbe (mahlûk) çıkarırız da bu onlara, insanların ayetlerimize kesin bir iman getirmemiş olduklarını söyler.

Elmalılı'ya göre: "Dabbe, maddi ve manevi olarak normalin üzerinde bir kuvvet ve saltanat ile ortaya çıkıp büyük bir İslam devleti kuracak bir lider olmuş oluyor. Şüphe yok ki, Musa'nın asasına, Süleyman'ın mührüne sahib olan kimse, büyük bir şahsiyet olacaktır. Hem de kötülerden değil, iyi ve hayırlılardan olacak, bütün Mü'minlerin yüzünü güldürecek, kâfirlerin burnunu kıracaktır. Ayette, 'onlara, insanların ayetlerimize kesin bir iman getirmemiş olduklarını söyler' buyrulması da bunu gerektiriyor. Şu halde buna 'dabbe' ismi verilmesinin sebebi, onun kâfirlere karşı acımasız olacağını ve Yüce ALLAH'a göre onun meydana çıkarılmasının zor

bir şey değil, yerden normal bir dabbe çıkarmak gibi kolay olduğunu anlatmaktır."

83. O gün, her ümmet içinden ayetlerimizi yalan sayanlardan bir cemaat toplarız da onlar toplu olarak (hesap yerine) sevkedilirler.

Bu seçme! cemaat, her insan topluluğu içindeki küfür önderleridir.

84. Nihayet geldikleri zaman ALLAH buyurur: "Ayetlerimi anlamadığınız halde yalanladınız mı? Yoksa ne yaptınız?"

85. İşledikleri zulüm yüzünden (azaba uğrayacaklarını bildiren) o söz gerçekleşmiştir. Artık onlar konuşamazlar.

86. Görmediler mi Biz geceyi içinde istirahat etmeleri için yarattık, gündüzü de aydınlık yaptık? Şüphesiz bunda iman edecek kimseler için ibretler vardır.

87. Hele Sûr'a üfürüleceği, üfürülüp de göklerdeki ve yerdeki herkesin, ALLAH'ın dilediği hariç olmak üzere, hepsinin müthiş bir korkuyla ürpereceği ve her birinin O'na hor ve hakir olarak getirileceği gün ne müthiştir!

88. Dağları görürsün de, onları yerinde durur sanırsın. Oysa onlar bulutun yürümesi gibi yürümektedirler. (Bu) Her şeyi sapasağlam yapan ALLAH'ın sanatıdır. Şüphesiz O, yaptıklarınızdan haberdardır.

Ayet, iki ayrı bilimsel mucize içermektedir: Dünyanın dönüşü ve kıtasal sürüklenme/yürüme... Tek tek görelim.

Ayet, dünyanın dönüşünden haber vermektedir. Hem de dönüş yönüyle birlikte... Yeryüzünün yaklaşık 3500-4000 m. üzerinde bulunan ana bulut kümelerinin dönüş yönü, hava şartlarından bağımsız olarak, daima aynı doğrultudadır: Batı'dan Doğu'ya... Bu nedenle, hava durumu tahminlerinde genellikle Batı'daki durumla ilgilenilir. Ana bulut kümelerinin sabit bir biçimde Batı'dan Doğu'ya doğru hareket etmelerinin nedeni ise Dünya'nın dönüş yönünün bu doğrultuda olmasıdır.

Kıtasal sürüklenme/yürüme olayına gelince... 20.yy. başlarında Alfred Wegener isimli bir Alman bilim adamı, yeryüzündeki kıtaların Dünya'nın ilk dönemlerinde bir arada bulunduklarını, daha sonra ise farklı yönlerde sürüklenerek birbirlerinden ayrılıp uzaklaştıklarını öne sürdü. Bu teori 1980'lere kadar ciddiye alınmadı. Günümüzde ise bunun jeolojik bir gerçek olduğunda kimsenin şüphesi bulunmuyor. Her sene 1-1.5 cm. civarında yaşanmaya devam eden bu kıtasal hareketi ilginç kılan bir detay var. Olayı anlatmak için kullanılan

bilimsel terim "continental drift (kıtasal sürüklenme/yürüme)"dir. Tam tamına, Kur'an'ın, "...bulutun yürümesi gibi yürümektedirler" dediği gibi...

89. (Kim O'nun huzuruna) Bir iyilikle gelirse, ona daha hayırlı bir mükâfat vardır. Üstelik onlar o günün dehşetinden güvende olurlar.

90. Her kim de kötülükle gelirse, yüzükoyun cehenneme atılır. (Onlara): "Ancak yaptıklarınızın karşılığını görmektesiniz!" (denir).

91. De ki: "Ben ancak bu kentin Rabbine kulluk etmekle emrolundum. O ki, burayı kutsal kıldı ve her şey O'nundur. Ve bana Müslümanlardan olmam emredildi..."

92. "Ve Kur'an okumam..." Artık kim doğru yola gelirse, yalnız kendisi için gelmiş olur. Kim de saparsa, de ki: "Ben sadece uyarıcılardanım!"

93. Ve de ki: "Hamdolsun ALLAH'a! O size ayetlerini gösterecek, siz de onları tanıyacaksınız." Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir.

Sure, "Bunlar Kur'an'ın ve apaçık Kitab'ın ayetleridir" diye başlamıştı. "ALLAH, size ayetlerini gösterecektir" diye bitiyor. Ve böylelikle kendi içinde bir uyum ve bütünlük oluşturarak bütün sureler gibi bir özet Kur'an niteliği kazanmış oluyor.

28- KASAS SURESİ

Mekke'de inmiştir. 88 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Tâ, Sîn, Mîm.
2. Bunlar, apaçık Kitab'ın ayetleridir.
3. İnanacak kimseler için sana, Musa ile Firavun'un haberlerinden bir kısmını, gerçek şekliyle nakledeceğiz.
4. Firavun, toprağında gerçekten azmış ve halkını parça parça edip arkasına takmıştı. Onlardan bir zümreyi ezmek istiyor; oğullarını boğazlayıp, kızlarını ise sağ bırakıyordu. O, bozguncunun tekiydi.
5. Biz de istiyorduk ki, o yerde ezilmekte olanlara lütfedelim. Onları önderler yapalım. Ve onları (mukaddes topraklara) varis kılalım.
6. Ve onları o yerde hâkim kılalım. Firavun'u, Hâmân'ı ve ordularını korktukları şeye uğratalım.
7. Musa'nın annesine: "Onu emzir! Kendisine zarar geleceğinden endişelendiğinde onu deryaya (Nil) bırakıver. Korkup, üzülme! Çünkü Biz, onu sana geri vereceğiz. Ve onu peygamberlerden biri yapacağız." diye ilham ettik.
8. Sonunda Firavun'un ailesi onu bir yitik çocuk olarak (nehirden) aldı. Sonunda o, kendileri için bir düşman ve bir tasa olacaktı. Şüphesiz Firavun ile Hâmân ve askerleri yanlış yoldaydılar.
9. Firavun'un karısı: "Benim ve senin için göz aydınlığıdır. Onu öldürmeyin. Olur ki, bize fayda sağlar, bakarsın biz onu evlat da ediniriz." dedi. Oysa onlar (işin sonunu) sezemiyorlardı.
10. Musa'nın annesi ise gönlü bomboş olarak sabahladı. Eğer biz, (vaadimize) inananlardan olması için onun kalbini pekiştirmemiş olsaydık, neredeyse işi meydana çıkaracaktı.
11. Annesi, Musa'nın ablasına: "Onun izini takip et!" dedi. O da onlar farkına varmadan uzaktan kardeşini gözetledi.
12. Biz daha önceden onun sütannelerin sütünü kabulüne müsaade etmedik. Bunun üzerine ablası: "Onun bakımını sizin adınıza üstlenecek, hem de ona iyi davranacak bir aile göstereyim mi?" dedi.
13. Böylelikle Biz onu annesine, gözü aydın olsun, gam çekmesin ve ALLAH'ın vaadinin gerçek olduğunu fakat insanların çoğunun bunu anlamadıklarını öğrensin diye

geri verdik.

14. (Musa) Yiğitlik çağına erip, olgunlaşınca; Biz ona hikmet ve ilim verdik. İşte muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getirenler) Biz böyle mükâfatlandırırız.

15. (Musa) Halkının (kendisinden) habersiz olduğu bir sırada şehre girdi. Orada biri kendi halkından, öbürü de düşmanlarından olan iki adamın dövüştüklerini gördü. Kendi halkından olan, düşmanına karşı ondan yardım istedi. Musa da bir yumruk atıp onu öldürdü. Arkasından: "Bu" dedi, "şeytanın işindendir! O gerçekten saptırıcı, apaçık bir düşmandır."

16. "Rabbim!" dedi. "Doğrusu ben kendime zulmettim (başıma iş açtım). Beni bağışla!" ALLAH da onu bağışladı. Çünkü O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

17. "Rabbim! Bana lütfettiğin nimetlere andolsun ki, suçlulara asla arka olmayacağım." dedi.

18. Derken şehirde korku içinde (etrafı) gözetleyerek sabahladı. Bir de ne görsün, dün kendisinden yardım isteyen kimse, feryat ederek yine ondan imdat diliyor. Musa ona dedi ki: "Belli ki sen, azgının tekisin!"

19. Ve ikisinin de düşmanı olan adamı yakalamak isteyince, o adam dedi ki: "Ey Musa! Dün bir cana kıydığın gibi, bana da mı kıymak istiyorsun? Demek arabuluculardan olmak istemiyor da, sen bu yerde ille bir zorba olmayı arzuluyorsun!"

20. Şehrin öbür ucundan bir adam koşarak geldi ve: "Ey Musa! İleri gelenler seni öldürmek için aralarında konuşuyorlar. Derhal (bu şehirden) çık! İnan ki ben senin iyiliğini isteyenlerdenim."

21. (Musa, etrafı) Kollayarak, korka korka oradan çıktı: "Rabbim! Beni şu zalim milletten kurtar!" dedi.

22. Medyen'e doğru yöneldiğinde: "Umarım Rabbim beni doğru yola iletir." dedi.

23. Musa Medyen suyuna varınca, orada (hayvanlarını) sulayan birçok insan buldu. Onların gerisinde de (hayvanlarını sudan) engelleyen iki kız buldu. Onlara: "Siz niçin bekliyorsunuz?" diye sordu. Dediler ki: "Çobanlar sulayıp çekilmeden biz sulamayız; babamız da çok yaşlıdır."

24. Bunun üzerine Musa onların yerine (hayvanlarını) sulayıverdi. Sonra gölgeye çekildi ve: "Rabbim! Doğrusu bana indireceğin her hayra muhtacım!" dedi.

Büyük bir peygamberden derin ve veciz bir dua örneği: "Rabbim! Doğrusu bana indireceğin her hayra muhtacım". O an içinde bulunduğu şartlarda Hz. Musa'nın irili ufaklı onlarca ihtiyacı vardı. Fakat o, bunları tek tek sayacağı yerde "her hayra" dedi. Tam bir tevekkülle, kendi ihtiyaçlarının bilgisini de ALLAH'a havale etti. Ve bu duanın karşılığı, Hz. Musa'nın bütün ihtiyaçlarının eksiksiz olarak giderilmesi oldu. Eğer Hz. Musa, ihtiyaçlarının tespit ve sayımını kendi üzerine almış olsaydı, hepsini bilemeyecek, bilemeyince de sayamayacak ve kendisine ancak duası kadar yardım edilecekti. Kulluk ve tevekkülde büyük bir derinlik: İhtiyaçların tespitini de, giderilmesini de ALLAH'a havale etmek... Ayrıca bu makbul dua öncesinde, Hz. Musa'nın hiçbir çıkar beklentisi olmadan, eline geçen her iyilik fırsatını değerlendirip, mazlum ve mağdur insanlara sahip çıkmış olması da son derece anlamlıdır.

25. Az sonra o iki kızdan biri utana utana yürüyerek ona geldi: "Babam seni davet ediyor. Bizim için (hayvanları) sulamanın ücretini verecek." dedi. Musa, ona (Hz. Şuayb'a) gelip başından geçenleri anlatınca o: "Korkma! O zalim toplumdan kurtuldun." dedi.

26. Kızlardan biri: "Babacığım!" dedi. "Onu işçi olarak tut. Çünkü senin çalıştıracağın en iyi adam, böyle kuvvetli ve güvenli biri olmalıdır."

27. (Şuayb) Dedi ki: "Bana sekiz yıl çalışmana karşılık, şu iki kızımdan birini sana nikâhlamak istiyorum. Eğer on yıla tamamlarsan artık o kendinden (bir iyiliktir). Ben sana zahmet vermek istemem. inşaALLAH beni salih kimselerden bulacaksın."

28. (Musa) Dedi ki: "Bu benimle senin aranda bir sözleşmedir. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım, bana karşı haksızlık edilmiş olmaz. Söylediklerimize ALLAH vekildir."

29. Sonunda Musa süreyi doldurup, ailesiyle yola çıkınca, Tûr tarafından bir ateş gördü. Ailesine: "Siz bekleyin; ben bir ateş gördüm. Belki oradan size bir haber ya da ısınmanız için bir ateş parçası getiririm." dedi.

30. Oraya gelince, o mübarek yerdeki vadinin sağ kıyısındaki ağaç tarafından kendisine şöyle seslenildi: "Ey Musa! Bil ki Ben, bütün alemlerin Rabbi olan ALLAH'ım!"

31. Ve: "Asanı at!" denildi. Musa, asayı yılan gibi deprenir görünce, dönüp arkasına bakmadan kaçtı. "Ey Musa! Beri gel, korkma! Çünkü sen emniyette olanlardansın." (buyruldu).

32. "Elini koynuna sok, kusursuz olarak bembeyaz çıksın! Korkudan (açılan) kollarını kendine çek! İşte bu ikisi, Firavun ve onun adamlarına karşı Rabbin tarafından iki kesin delildir. Çünkü onlar yoldan çıkan bir topluluk olmuşlardır." (diye seslenildi).

33. (Musa) Dedi ki: "Rabbim! Ben onlardan birini öldürmüştüm. Beni öldürmelerinden korkuyorum."

34. "Kardeşim Harun'un dili, benimkinden daha düzgündür. Onu da beni doğrulayan bir yardımcı olarak benimle birlikte gönder. Çünkü ben, beni yalancılıkla suçlamalarından korkuyorum."

35. (ALLAH) Buyurdu ki: "Seni kardeşinle destekleyeceğiz. Ve size öyle bir kudret vereceğiz ki, mucizelerimiz sayesinde onlar size el uzatamayacaklar. Siz ve size tâbi olanlar üstün geleceksiniz."

36. Musa onlara apaçık mucizelerimizi getirince: "Bu olsa olsa uydurulmuş bir büyüdür. Biz önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik." dediler.

37. Musa da: "Rabbim, Kendi katından kimin hidayet getirdiğini ve hayırlı akıbetin kime nasip olacağını en iyi bilendir. Muhakkak ki, zalimler kurtuluşa eremezler." dedi.

38. Firavun: "Ey ileri gelenler! Sizin için benden başka bir tanrı tanımıyorum. Ey Hâmân! Haydi, benim için çamur üzerine ateş yak (ve tuğla imal et), bana bir kule yap ki, Musa'nın ilahına çıkayım. Sanıyorum o mutlaka yalan söyleyenlerdendir." dedi.

Kur'an'da, Firavunla birlikte adı geçen kişilerden birisi "Hâmân"dır. Hâmân, Kur'an'ın altı ayetinde, Firavun'un en yakın adamlarından biri olarak zikredilir. Buna karşılık Tevrat'ta Hz. Musa'nın hayatını anlatan bölümde "Hâmân"ın adı hiç geçmez. Fakat daha sonraki bölümlerde Hz. Musa'dan 1100 sene sonra yaşamış ve yahudilere zulmetmiş bir Babil kralının yardımcısı olarak geçmektedir. Ve Tevrat ile Kur'an arasındaki bu çelişki, hristiyan oryantalistler ile misyonerler tarafından senelerce sömürülmüştür. Onlar, bu kanıta dayanarak, Hz. Muhammed'in, Kur'an'ı Tevrat ve İncil'den kopyaladığını ve bu arada "Hâmân" konusu gibi birçok hatalar da yaptığını ileri sürmüşlerdir. Çelişkiyi ortadan kaldıran, bir Mısır yazıtının okunması olmuştur. "Hâmân" ismi gerçekten de Mısır yazıtlarında geçmektedir. Viyana'daki "Hof" müzesinde bulunan bir anıt üzerinde, bu isimden söz edilmektedir. Ve aynı yazıtta, "Hâmân"ın Firavun'a olan yakınlığı da vurgulanmaktadır. Bugüne kadar okunmuş onbinlerce Mısır yazıtına dayanılarak hazırlanmış

olan "Yeni Krallıktaki Kişiler" sözlüğünde ise, "Hâmân"dan, "taş ocaklarında çalışanların başı" olarak söz edilmektedir. Yani tam da Kur'an'da yer aldığı biçimde, "Hâmân", Firavun'un inşaat işlerinden sorumlu üst düzey görevlilerinden biridir. Ve bir kez daha yanılan Kur'an değil, tahrif edilmiş Tevrat olmuştur.

39. Böylece o ve askerleri ülkede haksız yere büyüklük tasladılar ve gerçekten Bize döndürülmeyeceklerini sandılar.

40. Biz de kendisini ve askerlerini yakalayıp denize atıverdik. Bir bak, zalimlerin sonu nice oldu!

41. Biz onları öyle önderler yaptık ki, insanları ateşe çağırırlar. Kıyamet günü ise asla yardım göremezler.

42. Bu dünyada arkalarına bir lanet taktık. Kıyamet günü de onlar en nefret edilenlerden olacaklardır.

43. Celalim hakkı için Biz, ilk nesilleri yok ettikten sonra Musa'ya -düşünüp, öğüt alsınlar diye- insanlar için apaçık delilller ve hidayet rehberi ve rahmet olarak o Kitab'ı vermişizdir.

Elmalılı'ya göre: " 'Biz, ilk nesilleri yok ettikten sonra.' Demek ki Kur'an'a göre ilk nesilleri içeren, insanlık tarihinin birinci dönemi, Firavun'un helaki ile sona eriyor. Ve işte Tâ Hâ Suresi'nde Firavun'un: 'Öyleyse önceki nesillerin hali ne olacak?' (20/Tâ Hâ:51) sorusuna, Musa: 'Onların durumu Rabbimin katındaki bir Kitap'tadır. O, ne şaşırır, ne de unutur.' (20/Tâ Hâ:52) cevabının manasının bu olduğu, buradan anlaşılıyor. Firavun'un yok olmasından ya da Tevrat'ın indirilmesinden İslam'ın doğuşuna kadar, 'Orta çağlar' oluyor. İslam'ın doğuşu ile de ahir zaman yani, 'Son çağlar/nesiller' başlıyor. Demek ki, Hz. Musa'nın peygamber olarak gönderilmesi ile birinci çağlar/nesiller kapanıp, orta çağlar/nesiller açıldığı gibi, Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderilmesi ile orta çağlara/nesillere son verilip, son çağlar/nesiller başlıyor. Ancak Hz. Musa'nın peygamberliğinden Firavun'un suda boğulmasına kadar olan zaman, ilk nesillere dâhil edildiği gibi, Hz. Muhammed'in hicretine kadar olan süre de orta nesillere dâhil edilerek İslam tarihi Hicret'ten başlamıştır."

44. Musa'ya emrimizi vahyettiğimiz sırada sen (mukaddes vadinin) batı tarafında değildin. Ve (o vahye) şahit olanlardan da değildin.

45. Fakat Biz (Musa'dan sonra) birçok nesiller yarattık da onların üzerinden uzun zamanlar geçti. Sen Medyen halkı arasında oturmuş değildin ki (orada olanları görüp

öğrenesin de) ayetlerimizi bunlara okuyasın. Aksine (onları sana) gönderen Biziz.

46. (Musa'ya) Seslendiğimiz zaman da sen Tûr'un yanında değildin. Aksine, senden önce kendilerine uyarıcı (peygamber) gelmeyen bir halkı uyarman için Rabbinden bir rahmet olarak (orada geçenleri sana bildirdik). Ola ki düşünüp öğüt alırlar.

47. Bizzat kendi yaptıklarından dolayı başlarına bir musibet geldiğinde: "Rabbimiz! Ne olurdu bize bir peygamber gönderseydin de ayetlerine uysak ve Mü'minlerden olsaydık!" diyecek olmasalardı (seni göndermezdik).

48. Fakat onlara tarafımızdan o hak gelince: "Musa'ya verilen (mucizeler) gibi ona da verilmeli değil miydi?" dediler. Peki, daha önce Musa'ya verileni de inkâr etmemişler miydi? Ve demişlerdi ki: "Birbirini destekleyen iki büyü. Doğrusu biz hiçbirine inanmıyoruz."

49. De ki: "O halde ALLAH Katından bu ikisinden daha doğru bir Kitap getirin! Ben de ona uyayım; eğer doğrulardan iseniz."

50. Eğer senin bu davetini kabul etmezlerse bil ki onlar, sadece kendi keyiflerine uyuyorlar. Oysa ALLAH'tan bir yol gösterici olmaksızın kendi keyfine uyandan daha sapık kim olabilir! Elbette ALLAH, zalimler güruhunu doğru yola iletmez.

51. Celalim hakkı için Biz, düşünüp öğüt alsınlar diye sözümüzü birbiri ardınca getirdik.

52. Bundan önce kendilerine Kitap verdiklerimiz, buna (Kur'an) inanırlar.

Bunlar Ehl-i Kitap'tan olup da Müslüman olanlardır.

53. Onlara (Kur'an) okunduğu zaman: "Ona inandık. Çünkü o Rabbimizden gelmiş gerçektir. Zaten biz ondan önce de Müslüman idik." derler.

54. İşte onlara, sabretmelerinden ötürü mükâfatları iki kez verilecektir. Onlar kötülüğü iyilikle savarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (ALLAH yolunda) harcarlar.

55. Onlar boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: "Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz size. Size selam olsun! Biz kendini bilmezleri (arkadaş edinmek) istemiyoruz." derler.

56. Doğrusu sen sevdiğini doğru yola iletemezsin. Fakat ALLAH, dilediğini doğru yola iletir. Ve hidayete girecekleri O, daha iyi bilir.

Ayet, Efendimiz'in amcası Ebu Talib'in iman etmesini çok istemesi fakat onda iman etme doğrultusunda hiçbir istek ve hareket olmaması üzerine, ALLAH'ın da kendisine imanı nasip etmemiş olmasına gönderme yapmaktadır. Ebu Talib'in sonuçta kâfir olarak ölmesi Efendimiz'i son derece üzmüştü. Ayet, onu teselli etmekte, bize de önemli bir ölçü öğretmektedir: Hidayet, ALLAH'tandır... Sadece ALLAH'tan...

57. Dediler ki: "Biz seninle birlikte doğru yola gelirsek yurdumuzdan atılırız." Biz onlara Kendi katımızdan bir rızık olarak, her şeyin ürünlerinin toplanıp getirildiği, güvenli, dokunulmaz bir mekân vermedik mi? Fakat çokları bilmezler.

Mekkeli putperestler, Müslüman oldukları takdirde Arap kabileleri arasındaki itibarlarını yitirip Mekke'den kovulacaklarından korkuyorlardı. Aslında bu ayetin işaret ettiği korku ve psikoloji evrenseldir. Birçok insan, İslam'ın tek gerçek ve hak olduğunu içten içe bilir fakat toplumsal ve ekonomik statüsünü kaybetmek korkusuyla bunu itiraf edemez. Ve İslami yaşam biçiminin gereklerini yerine getirmez. Sonuçta dünya sınavını kaybetmiş olur.

58. Biz refah içinde şımarmış nice kenti helak ettik. İşte yerleri! Kendilerinden sonra oralarda çok az oturuldu. Bütün onlara Biz varis olduk (hepsi bize kaldı).

59. Rabbin kendilerine ayetlerimizi okuyan bir peygamberi, ülkelerin merkezine göndermedikçe, o ülkeleri helak edici değildir. Zaten Biz ancak, halkı zalim olan ülkeleri helak etmişizdir.

60. Size verilen her şey dünya hayatının geçimi ve süsüdür. ALLAH'ın katında olanlar ise daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Hâlâ buna aklınız ermeyecek mi?

61. Şimdi kendisine güzel bir söz verdiğimiz ve muhakkak ona (vaad edilene) kavuşacak kimse; sırf kendisine dünya hayatının geçici zevkini yaşattığımız ve sonra kıyamet günü (yakalanıp, azap için tutuklu olarak) getirilen insan gibi midir?

62. Hele onlara (ALLAH'ın) haykırıp da: "Nerede o ortaklarım sandıklarınız?" diyeceği gün...

63. Azap sözü üzerlerine hak olanlar: "Rabbimiz! Azdırdıklarımız şunlar. Biz nasıl azmışsak onları da öylece azdırdık (yoksa onları zorlayan bir gücümüz yoktu). (Onların suçlarından) Uzak olduğumuzu Sana arz ederiz. Zaten aslında onlar bize tapmıyor (kendi nefislerine tapıyorlardı)." derler.

64. "(ALLAH'a koştuğunuz) Ortaklarınızı çağırın!" denir. Onlar da çağırırlar; fakat kendilerine cevap veremezler ve (karşılarında) azabı görürler. (Ne olurdu dünyadayken) Doğru yola girselerdi!
65. Ve hele (ALLAH'ın) onlara haykırıp da: "Gönderilen peygamberlere ne cevap verdiniz?" diyeceği gün...
66. Birden dünyaları kararır, bir tek kelimeyle olsun cevap veremezler. Birbirlerine soracak halleri de kalmaz.
67. Ama tevbe ve iman edip salih amellerde bulunan (İslam'ı yaşayan) kimse... İşte o, kurtuluşa erenlerden olmayı umabilir.
68. Rabbin dilediğini yaratır ve seçer. Onların seçim hakkı yoktur. ALLAH, onların ortak koştuklarından münezzehtir ve şanı yücedir.
69. Rabbin, onların sinelerinde gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilir.
70. İşte O, ALLAH'tır. O'ndan başka ilah yoktur. Başta da, sonda da hamd O'nundur. Hüküm O'nundur. Ve ancak O'na döndürüleceksiniz.
71. De ki: "Düşündünüz mü hiç, eğer ALLAH üzerinizde geceyi ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, ALLAH'tan başka size bir ışık getirecek ilah kimdir? Hâlâ işitmeyecek misiniz?"
72. De ki: "Söyleyin bakalım, eğer ALLAH üzerinizde gündüzü ta kıyamet gününe kadar devam ettirse, ALLAH'tan başka, dinleneceğiniz geceyi size getirecek ilah kimdir? Hâlâ görmeyecek misiniz?"
73. Rahmetinden ötürü ALLAH, geceyi ve gündüzü yarattı ki, geceleyin dinlenesiniz, (gündüz) onun lütfundan (rızkınızı) arayasınız ve şükredesiniz.
74. Ve hele (ALLAH'ın) onlara haykırıp da: "Nerede o ortaklarım sandıklarınız?" diyeceği gün...
75. (O gün) Her ümmetten bir şahit çıkarır, (kâfirlere): "Kesin delilinizi getirin!" deriz. O zaman bilirler ki, gerçek ALLAH'a aittir ve uydurdukları şeyler de (putlar) kendilerinden kaybolup gitmiştir.
76. Karun, Musa'nın halkından idi de, onlara karşı azgınlık etmişti. Biz kendisine öyle hazineler vermiştik ki, anahtarlarını güçlü-kuvvetli bir topluluk bile zor taşırdı. Halkı ona: "Şımarma! Bil ki ALLAH, şımarıkları sevmez." demişti.

Firavun, siyasi nitelikli zulüm ve küfrün simgesi olduğu gibi, Karun da mali baskı ve vurgunculuğun simgesidir.

77. (Ona:) "ALLAH'ın sana verdiğinden (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu ara; ama dünyadan da nasibini unutma. ALLAH sana ihsan ettiği gibi, sen de (insanlara) iyilik et. Yeryüzünde bozgunculuğu arama. Şüphesiz ki ALLAH, bozguncuları sevmez." (dendi).

"Yeryüzünde bozgunculuğu arama". Bu denli büyük bir maddi varlığı saklayıp, ekonomik açıdan ölü ve işe yaramaz hale getirmek, bir tür iktisadi bozgunculuktur.

Ayrıca, ALLAH'ın, Karun gibi birine bile "dünyadan da nasibini unutma" demesi, çalışmanın ve sebeplere sarılmasının ne kadar önemli olduğuna işaret eden ilginç bir vurgudur.

78. Karun ise: "Buna (servete) bilgim ve becerim sayesinde kavuştum." dedi. Bilmedi mi ki ALLAH, kendisinden önceki kuşaklar arasında, ondan daha güçlü ve daha çok cemaati bulunan nice kimseleri helak etmiştir! Günahkârlardan günahları sorulmaz.

"Buna (servete) bilgim ve becerim sayesinde kavuştum". Son derece çağdaş bir söylem! Günümüzde de birçok insan, aynen Karun gibi düşünmüyor mu? Sahip olduğu mal ve parayı tamamen kendi çaba ve zekâsının ürünü olarak görmüyor mu?

Günahkârlardan günahlarının sorulmaması, onlara dünyadayken işledikleri günahları hakkında, ahiret gününün belli bir bölümünde soru sorulmaması anlamındadır.

79. Derken ihtişam içinde halkının karşısına çıktı. Dünya hayatını arzulayanlar: "Keşke bizim de Karun gibi servetimiz olsaydı. Adamın şansı varmış, keyfine diyecek yok!" dediler.

80. Kendilerine ilim verilmiş olanlar ise: "Yazıklar olsun size! ALLAH'ın vereceği mükâfat, iman edip salih amel işleyen (İslam'ı yaşayan) kimseler için daha hayırlıdır. Ve ona ancak sabredenler kavuşturulur." dediler.

81. Sonunda Biz onu da, sarayını da yerin dibine geçirdik. ALLAH'a karşı kendisine yardım edecek bir cemaati de olmadı. O kendi kendisini savunup kurtarabilecek kimselerden de değildi.

82. Daha dün onun yerinde olmayı arzu edenler: "Demek ki, ALLAH rızkı kullarından dilediğine bol veriyor, dilediğine de az! Eğer ALLAH bize lütufta bulunmuş olmasaydı, bizi de yerin dibine geçirirdi. Vay! Demek ki, inkârcılar iflah olmazlarmış!" demeye başladılar.

83. İşte ahiret yurdu! Biz onu, yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu arzulamayan kimselere veririz. Mutlu

son takva (ALLAH'a karşı saygı) sahiplerinindir.

84. Kim bir iyilik getirirse, ona ondan daha güzeli vardır. Kim kötülük getirirse, kötülükleri yapanlar ancak yaptıkları (kötülük) kadar cezalandırılırlar.

85. (Rasûlüm!) Kur'an'ı (okumayı, tebliğ etmeyi ve ona uymayı) sana farz kılan ALLAH, elbette seni (yine) dönülecek yere döndürecektir. De ki: "Rabbim kimin hidayet getirdiğini ve kimin apaçık bir sapıklık içinde bulunduğunu, en iyi bilendir."

Bu ayet, Efendimiz'in Mekke'den Medine'ye hicreti sırasında indirildi. Ve daha gidiş yolundayken, dönüşün ve zaferin müjdesi verildi.

86. Sen, bu Kitab'ın sana indirileceğini ummuyordun. Bu ancak Rabbinden bir rahmettir. O halde sakın kâfirlere arka çıkma!

87. Ve ALLAH'ın ayetleri sana indirildikten sonra sakın seni onlardan alıkoymasınlar! Rabbine davet et. Asla O'na ortak koşanlardan olma.

88. ALLAH ile beraber başka bir ilaha yalvarma. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O'nun Zatı'ndan başka her şey helak olacaktır. Hüküm O'nundur. Ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz.

29- ANKEBÛT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 69 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mîm.

2. İnsanlar yalnız "iman ettik" demekle hiç sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar?

Bir önceki sure olan Kasas, son ayetinde, ALLAH'tan başka her şeyin helak olacağından, hükmün yalnız O'na ait olduğundan ve herkesin sonunda O'na döndürüleceğinden söz etmişti. Bu ayet de, dünya sınavı, iman ve İslam'ı yaşamaktan söz ederek, onu anlam itibariyle tamamlamış oluyor.

3. Şanım hakkı için Biz, onlardan öncekileri de imtihandan geçirdik. Elbette ALLAH doğruları bildirecek, yalancıları da mutlaka bildirecektir.

Bu sınavların amacı, ALLAH'ın, kullarının durumlarını öğrenmesi değildir. Çünkü O, bunu ezelden beri bilmektedir. Amaç, kulları birbirlerine ve kendi kendilerine öğretmektir.

4. Yoksa kötülükleri yapanlar Bizden kaçabileceklerini mi sandılar? Ne kötü hüküm veriyorlar!

5. Kim ALLAH'a kavuşmayı ümit ediyorsa bilsin ki, ALLAH'ın tayin ettiği o vakit gelecektir. O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi gören, her şeyi bilen).

6. Cihad eden, ancak kendisi için cihad etmiş olur. ALLAH alemlerden müstağnidir (O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur).

Bu kural sadece cihad için değil, bütün ibadetler içindir.

7. İman edip salih ameller işleyenlerin (İslam'ı yaşayanların) elbette günahlarını örteriz ve onlara, yaptıklarının daha güzeliyle karşılık veririz.

ALLAH, salih Mü'minlerin sadece günahlarını örtmekle kalmayacak, onları hiç kimseye duyurmayacaktır da. Böylece kulunu, başka insanların (melekler ve cinlerin de) karşısında mahçup duruma düşürmeyecektir.

8. Biz insana ana-babasına iyilik etmesini tavsiye ettik. Eğer onlar seni, (gerçekliği) hakkında hiçbir bilgin olmayan bir şeyi Bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak Bana'dır. O zaman size yaptıklarınızı haber veririm.

Anne-baba kâfir ise, evlat İslam'ı yaşamakla ilgili konularda, onlara aldırmaksızın dininin gereklerini yerine getirir. Çünkü

ALLAH'ın onun üzerindeki hakkı, anne ve babasının hakkından daha büyüktür. Bunun dışında kalan sosyal-dünyevi ilişkilerde ise, evlat olarak anne-babaya göstermesi gereken saygı ve yakınlığı gösterir. Kâfir olmalarını bahane ederek onlara küsmez, bütün ilişkileri koparıp atmaz. Bu durumda, kâfir olmayıp fakat İslam'ı da yaşamayan anne ve babalara karşı çok daha şefkatli ve dikkatli olmak gerektiği açıktır. Ayetin iniş nedeni de, sahabilerden Sa'd bin Ebi Vakkas'ın annesinin, onu İslam'dan döndürmek için ölüm orucuna başlaması fakat Hz. Sa'd'ın dinini bırakmadığı gibi annesine de: "ALLAH'a yemin olsun ki, yüz canın olsa ve bunlar tek tek çıksa bile ben bu dini bırakmam. Şimdi ister ye, ister yeme!" cevabını vermesidir. Anne üç gün sonra dayanamayıp ölüm orucundan dönmüş fakat Hz. Sa'd her ne pahasına olursa olsun, dininden dönmemiştir.

9. İman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) ise... Elbette onları salihler topluluğu içine katacağız.

Daha önce çeşitli ayetlerde örneklerini görmüştük. Peygamberler bile salihlerden olmaları için ALLAH'a dua ediyorlardı. Salih, ihlâsla, Kur'an ve Sünnet ölçüleri içinde, ara vermeden İslam'ı yaşayan kişidir.

10. İnsanlardan öyleleri vardır ki: "ALLAH'a inandık." derler. Sonra da ALLAH yolunda bir eziyete uğradılar mı, insanların işkencesini ALLAH'ın azabı gibi tutarlar. Celalim hakkı için, Rabbinden sana bir yardım gelse: "Gerçekten biz de sizinle beraberdik." derler. İyi de, ALLAH herkesin kalbindekileri en iyi bilen değil midir?

Gerçek Mü'min, ALLAH'ın rızası ya da insanların sevgisini kaybetmek tercihleri karşısında kaldığı zaman, ALLAH'ın rızasını tercih edendir. Aynı tavrı, ALLAH'ın azabı ya da insanların azabı alternatifleri karşısında da gösterebilmelidir.

11. ALLAH, elbette iman edenleri de bilir; ikiyüzlüleri de...

12. Kâfirler Mü'minlere: "Bizim yolumuza uyun, sizin günahlarınızı da biz yüklenelim." derler. Oysa onların hiçbir günahını yüklenecek değillerdir. Onlar açıkça yalancıdırlar.

13. Elbette kendi yüklerini, kendi yükleriyle birlikte nice yükleri taşıyacaklar ve uydurup durdukları şeylerden kıyamet günü mutlaka sorguya çekileceklerdir.

Kâfirler, kendi yükleri (günahları) dışında, işlenmesine neden oldukları günahların vebalini de taşıyacaktır. Ayet, bu gerçeğe işaret

ediyor.

14. Ve celalim hakkı için Biz, Nuh'u kendi halkına gönderdik de onların arasında bin seneden elli sene eksik kaldı. Sonunda, onlar zulümlerini sürdürürken tufan kendilerini yakalayıverdi.

15. Fakat Biz onu ve gemide bulunanları kurtardık. Ve bunu alemlere bir ibret yaptık.

Elmalılı'ya göre: "Demek ki, ALLAH'ın azabından maddi sebeplerle (gemi gibi) korunmaya çalışmak da ALLAH'ın emrindendir."

16. İbrahim'i de gönderdik. O, halkına şöyle dedi: "ALLAH'a kulluk edin! Ve O'na karşı gelmekten sakının! Eğer bilirseniz, böylesi sizin için daha hayırlıdır."

17. "Siz ALLAH'ı bırakıp sadece birtakım putlara tapıyor, asılsız sözler uyduruyorsunuz. Bilmelisiniz ki, ALLAH'ı bırakıp da taptıklarınız, size rızık veremezler. O halde rızkı ALLAH katında arayın. O'na kulluk edin ve O'na şükredin. Ancak O'na döndürüleceksiniz."

"asılsız sözler uyduruyorsunuz". ALLAH'a ortak olarak ileri sürülen bütün putların tek gerçekliği, isimleridir. Bundan başka hiçbir varlıkları yoktur.

18. "Eğer (size tebliğ edileni) yalan sayarsanız, bilin ki sizden önceki birçok milletler de (kendilerine tebliğ edileni) yalan saymışlardır. Peygambere düşen yalnız açık bir tebliğdir."

19. Görmediler mi ALLAH nasıl yaratmayı başlatıyor, sonra onu iade ediyor (dönüp yeniden yaratıyor). Bu, ALLAH'a göre kolaydır.

20. De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın da ALLAH ilk baştan nasıl yaratmış bir bakın! İşte ALLAH, bundan sonra (aynı şekilde) ahiret hayatını da yaratacaktır." Gerçekten ALLAH'ın her şeye gücü yeter.

21. O, dilediğine azap eder, dilediğine de rahmet... Ve hepiniz O'nun huzuruna götürüleceksiniz.

22. Sizler ne yerde, ne de gökte ALLAH'ın hâkimiyetinin dışına kaçarak kurtulamazsınız. Sizin ALLAH'tan başka ne koruyanınız, ne de yardımcınız yoktur.

Ayet, dolaylı olarak bir gün insanların göğe çıkabileceklerine de işaret etmektedir.

23. ALLAH'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler, işte onlar, Benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir. Ve onlar için acıklı bir azap vardır.

24. Halkının (İbrahim'e) cevabı ise: "Öldürün onu ya da

yakın!" demekten başka bir şey olmadı. ALLAH da onu, o ateşten kurtardı. Elbette bunda, iman edecek kimseler için ibretler vardır.

25. (Ve) İbrahim dedi ki: "Siz, sadece aranızdaki, dünya hayatına has sevgi uğruna ALLAH'ı bırakıp birtakım putlar edindiniz. Sonra kıyamet günü birbirinizi tanımamazlıktan gelecek ve birbirinize lanet okuyacaksınız. Varacağınız yer, ateştir. Ve hiçbir yardımcınız da olmayacaktır."

26. Bunun üzerine Lût ona iman etti. (İbrahim): "Doğrusu ben Rabbime (emrettiği yere) hicret ediyorum. Şüphesiz O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)." dedi.

27. Ve Biz ona İshak ile (torunu) Yakub'u bağışladık. Peygamberliği ve Kitapları onun soyundan gelenlere verdik. Onu hem dünyada mükâfatlandırdık, hem de ahirette. Şüphesiz o, salihlerdendir.

28. Lût'u da (gönderdik). Halkına dedi ki: "Gerçekten siz, daha önce hiçbir milletin yapmadığı iğrenç bir şey yapıyorsunuz."

29. "(Bu ikazdan sonra da) Hâlâ siz ille de erkeklere yaklaşacak, yol kesecek ve toplantılarınızda çirkin çirkin şeyler yapacak mısınız?" Halkının cevabı sadece: "Doğru söyleyenlerden isen, bizi tehdit ettiğin o azabı getir de görelim!" oldu.

30. (Lût): "Rabbim! Bu bozguncular güruhuna karşı Sen bana yardım eyle!" dedi.

31. Elçilerimiz İbrahim'e (iki oğlu olacağına dair) müjdeyi getirdiklerinde şöyle dediler: "Biz şu ülke (Sodom ve Gomore) halkını helak edeceğiz. Çünkü oranın halkı zalim oldular."

32. (İbrahim): "Ama orada Lût var!" dedi. Melekler cevap verdiler: "Biz orada kimin bulunduğunu daha iyi biliriz. Onu ve ailesini kurtaracağız. Yalnız karısı hariç. O, geride kalacaklar arasındandır."

33. Elçilerimiz Lût'a gelince, Lût onlar hakkında tasalandı. Ve (onları korumak için) ne yapacağını bilemedi. Onlar da: "Korkma!" dediler. "Ve üzülme! Çünkü biz seni ve aileni kurtaracağız. Yalnız karın kalacaklardan olmuştur."

34. "Haberin olsun, bu ülke halkının yapageldikleri sapıklıktan ötürü üzerlerine gökten feci bir azap indireceğiz."

35. Ve Celalim hakkı için Biz, onlardan geriye apaçık bir ibret nişanesi bırakmışızdır ki, aklını kullanacak kimseler için bir delil olsun.

Kızıldeniz'in kuzeyinde yaşamış olan bu halkın, Kur'an'da

yazılanlara uygun bir şekilde helak edildiği anlaşılmıştır. Arkeolojik çalışmaların ortaya koyduğuna göre, Sodom ve Gomore şehirleri, bugünkü İsrail-Ürdün sınırı boyunca uzanan Tuz Gölü'nün (Ölü Deniz) yakınlarında bulunmaktadır. Bilim adamlarının bulgularına göre bu alan çok miktarda kükürtle kaplıdır. Bu nedenle de bölgede hayvan ya da bitki olarak hiçbir hayat formuna rastlanmamaktadır. Ve bu bölge, yıkımın bir sembolü durumundadır. Kükürt, volkanik patlamalarla ortaya çıkan bir elementtir. Ve Kur'an'da bildirilen helak şekli de, yaşanan olayın şiddetli bir deprem ve ona eşlik eden volkanik patlamalar olduğuna dair açık kanıtlar taşımaktadır. Alman arkeolog Werner Keller, bu bölge hakkında şöyle demektedir: "Bu bölgede bir gün gerçekleşmiş olan çok büyük bir çökme sırasında patlamalar ve yangınlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve 'Siddim vadisi' ile birlikte Lût halkının şehirleri yere batmıştır. Zaten Lût Gölü ya da öteki adıyla Ölü Deniz, aktif bir sismik bölgenin, yani bir deprem kuşağının tam üstünde yer almaktadır. Lût halkının uğradığı felaketin teknik yönü, jeologların araştırmalarından anlaşılmaktadır. Buna göre, Lût halkını yok eden deprem, oldukça uzun bir yer kabuğu çatlağı (fay hattı)nın sonucunda oluşmuştur. Şeria Nehri'nin yatağını oluşturan 190 km.lik mesafe boyunca Şeria Nehri 180 km.lik bir düşüş yapar. Bu durum ve Lût Gölü'nün deniz seviyesinden 400 m. alçak olması, burada bir zamanlar büyük bir jeolojik olayın meydana geldiğini gösteren önemli delillerdir."

36. Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik). "Ey halkım!" dedi. "ALLAH'a ibadet edin ve ahiret gününü bekleyin. Bozgunculuk yaparak ülkenizi berbat etmeyin."

37. Fakat onu yalancılıkla suçladılar. Derken onları o müthiş sarsıntı yakalayıverdi de yurtlarında dizüstü çökekaldılar.

38. Âd ve Semûd'u da (helak ettik). Sizin için, (onların başına nelerin geldiği) oturdukları yerlerden apaçık anlaşılmaktadır. Şeytan onlara yaptıkları işleri güzel gösterip, kendilerini doğru yoldan çıkardı. Oysa bakıp görebilecek durumdaydılar.

39. Karun'u, Firavun'u ve Hâmân'ı da (helak ettik). Celalim hakkı için, Musa onlara apaçık deliller getirmişti de onlar yeryüzünde büyüklük taslamışlardı. Oysa (ALLAH'ın azabından) kaçabilecek değillerdi.

40. Nitekim her birini günahıyla yakaladık. Kiminin üzerine taş yağdıran bir kasırga gönderdik, kimini korkunç bir gürültü çarpıverdi. Kimini yerin dibine geçirdik, kimini

de suda boğduk. ALLAH onlara zulmetmedi; onlar asıl kendilerine zulmettiler.

41. ALLAH'tan başka dostlar edinenlerin durumu, dişi örümceğin durumu gibidir. Dişi örümcek bir yuva edinir; oysa yuvaların en çürüğü dişi örümcek yuvasıdır. Keşke (bu gerçeği) bilselerdi.

Neden dişi örümcek? Ve ne demek dişi örümceğin yuvasının çürük olması? Sureye adını veren bu ayette geçen "ankebut" kelimesi, "dişi örümcek" anlamına gelir. Arapçada "erkek örümcek"in karşılığı ise "ankeb" kelimesidir. Canlıların genelinde erkekler, dişilere göre daha iri yapılı ve kuvvetlidir. Ama örümceklerin dişileri erkeklerine göre daha büyüktür ve bu yönleriyle de bir istisna oluştururlar. Örneğin, "Saatli Karadul (Latrodectus Mactons)" türünde dişilerin uzunluğu, erkeklerin uzunluğunun dört katına ulaşabilir.

Canlılar evlerini sığınmak ve sıcaktan, soğuktan, düşmanlardan ve her türlü tehlikeden korunmak için inşa ederken, örümcekler, yok etmek, zarar vermek, evine yanlışlıkla uğrayanları yemek için inşa ederler. Dişi örümcek, cinsel ilişkiye girdikten sonra, kendi erkeğini de yemektedir. Örneğin, "Argiope Aemula" türü örümcekte durum böyledir. Bilim insanları bu çiftleşme şeklini "gastronomik gömme" olarak ifade ederler. Genellikle erkek örümcek çiftleşmeden önce aç dişiyi savuşturmaya çalışır. Sonuçta ise dişiyi dölleme isteği baskın çıkar ve çiftleşme sırasında ölür. Dişi örümcek, türün devamı için gereken spermin yanı sıra, besinini de almış olur. Bu nedenle yuvaların en güvenilmezi, dişi örümceğin yuvasıdır. Kendi erkeği için bile bir ölüm tuzağıdır. Eğer erkek örümcek cinsel ilişkiden sonra kaçmayı başarabilirse, ender şanslılardan biri olur. Aksi takdirde dişisinin evi, kendi mezarı haline gelir.

ALLAH (Şanı En Yüce) bu ayette, Kendisini unutup başka dostlara sığınanların, örümceğin yuvasına sığınanlar gibi mahvolmaya mahkûm olduklarını bildirir. Çünkü dişi örümcek kendisine en yakın olan erkeğini bile hiç acımadan öldürür. Gördüğümüz gibi Kur'an, çok ince bir ayrıntıyı kullanarak, yine çok ince bir ayrıntıya işaret etmektedir. Hem de hiç kimsenin bu küçük varlıkların dünyasından haberi bile olmadığı bir dönemde...

42. ALLAH onların Kendisinden başka ne gibi şeylere yalvardıklarını bilir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

43. İşte Biz, bu temsilleri insanlar için getiriyoruz fakat onları ancak ibret almasını bilenler anlar.

44. ALLAH, gökleri ve yeri hak olarak (yerli yerince) yarattı. Elbette bunda iman edecek kimseler için alınacak dersler vardır.

45. Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı dosdoğru kıl. Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. ALLAH'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. ALLAH, yaptıklarınızı bilir.

Dolayısıyla, sahibini hayâsızlık ve kötülükten alıkoyamayan bir namazın, ALLAH katında kabul edihip, edilmediği tartışmaya açık bir konudur. Ve namaz ALLAH'ı zikretmenin, Kur'an okumakla beraber en üstün iki şeklinden biridir. Efendimiz de: "Ömrünün son namazını kılar gibi namaz kıl!" (Müsned, İbn-i Mace) ve "Kim namaz kılar da, o namaz kendisini açık ve gizli kötülüklerden alıkoymaz ise, o namazla sadece ALLAH'tan uzaklaşmış olur." (Feyzü'l-Kadir) buyurmuştur.

46. Zulmedenleri hariç Ehl-i Kitap'la ancak en güzel yoldan mücadele edin ve deyin ki: "Bize indirilene de, size indirilene de iman ettik. Bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir. Ve biz O'na teslim olanlarız."

Ayet, yahudi ve hristiyanlarla kurulması gereken dialoğun temel kurallarından birini bildiriyor. Bu konuyla ilgili, 3/Al-i İmran:64'e de bakılabilir.

47. Biz işte sana da bu Kitab'ı indirdik. Daha önce Kitap verdiğimiz kimseler buna da iman ederlerdi. Şunlardan (Medine'deki Araplar) da ona iman edenler vardır. Ve Bizim ayetlerimizi ancak kâfirler inkâr ederler.

48. Sen bundan önce kitap okur değildin. Hâlâ da elinle yazı yazamazsın. Öyle olsaydı, batıla uyanlar kuşku duyarlardı.

49. Fakat o (Kur'an) kendilerine ilim verilmiş kimselerin sinelerinde parıldayan, parlak ayetlerdir. Ve Bizim ayetlerimizi ancak zalimler inkâr eder.

50. "Ona Rabbinden mucizeler indirilse ya!" dediler. De ki: "Mucizeler ancak ALLAH'ın katındandır. Ben ise sadece apaçık bir uyarıcıyım."

51. Kendilerine okunmakta olan Kitab'ı sana indirmemiz onlara yetmemiş mi? Elbette bunda, iman edecek kimseler için bir rahmet ve bir ibret vardır.

O gün de, bugün de en büyük mucize, Kur'an'dır.

52. De ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak ALLAH yeter. O, göklerde ve yerde ne varsa, bilir. Batıla inanıp da ALLAH'ı inkâr edenler, işte hüsrana düşecek olan, onlardır."

53. Senden azabı çarçabuk (getirmeni) istiyorlar. Eğer önceden belirtilmiş bir süre olmasaydı, azap onlara hemen gelirdi. Fakat hiç farkına varmadıkları bir sırada o, kendilerine ansızın gelecektir.

54. Cehennem o nankörleri kuşatmış iken, onlar hala senden azabı çabuk istiyorlar.

Yani bu dünyadaki küfür ve isyanlar, ahirette cehennem haline dönüşecektir. O nedenle de cehennem şimdiden onları kuşatmış gibidir.

55. O gün ki, azap onları hem üstlerinden, hem ayaklarının altından saracak ve (ALLAH, onlara): "Yaptıklarınızı tadın!" diyecektir.

56. Ey Benim iman eden kullarım! Şüphesiz Benim Arz'ım geniştir. O halde (nerede güven içinde olacaksanız, orada) yalnız Bana kulluk edin.

57. Her can ölümü tadacaktır. Sonra döndürülüp Bize getirileceksiniz.

58. Ve iman edip salih ameller işlemiş (İslam'ı yaşamış) olanlar... Elbette onları, altlarından nehirler akan cennet köşklerine yerleştireceğiz. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Çalışanların mükâfatı ne güzeldir!

59. Onlar, sabreden ve yalnız Rablerine dayanıp güvenen Mü'minlerdir.

60. Nice canlı var ki, rızkını taşıyamaz. Onları da, sizi de ALLAH besler. O Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi gören, her şeyi bilen).

61. Celalim hakkı için onlara: "Gökleri ve yeri yaratan, güneşi ve ayı buyruğu altında tutan kimdir?" diye sorsan, mutlaka: "ALLAH!" derler. Öyleyse nasıl oluyor da bu gerçekten uzaklaştırılıyorlar?

62. ALLAH, kullarından dilediğine rızkı açar da, kısar da. Şüphesiz ALLAH, her şeyi bilendir.

63. Celalim hakkı için onlara: "Kimdir, gökten su indirip, ölümünden sonra yeri canlandıran?" diye sorsan, mutlaka: "ALLAH!" derler. De ki: "(Öyleyse) Hamd da ALLAH'a mahsustur." Fakat onların çoğu (söyledikleri üzerinde) düşünmezler.

64. Bu dünya hayatı sadece bir eğlenceden, bir oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte asıl hayat odur. Keşke bilmiş olsalardı.

65. Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O'na has kılarak (ihlâsla) ALLAH'a yalvarırlar. Fakat onları salimen karaya çıkarınca, bir de bakarsın ki, yine ortak koşmaktadırlar.

66. Kendilerine verdiklerimize nankörlük etsinler ve sefa sürsünler bakalım! Ama yakında bilecekler!

67. Görmediler mi çevrelerinde insanlar kaçırılırken Biz, (şehirleri Mekke'yi) güvenli, kudsi bir yer yaptık? Hâlâ batıla inanıp, ALLAH'ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?

68. Uydurduğu yalanı ALLAH'a isnat eden ya da kendisine gelen hakikati yalan sayandan daha zalim kim olabilir? Kâfirler için cehennemde yer mi yok?

69. Bizim uğrumuzda cihad edenlere gelince... Elbette Biz onlara Kendi yollarımızı gösteririz. Ve şüphesiz ki ALLAH, muhsinlerle (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) beraberdir.

Sure, 2. ayetinde: "İnsanlar yalnız 'iman ettik' demekle hiç sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar?" diyerek başlamıştı ve şimdi bu ayetten anlıyoruz ki, iman sınavının en büyüğü cihad olacaktır.

30- RÛM SURESİ

Mekke'de inmiştir. 60 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mîm.

2. Rum(lar) mağlup oldu.

3. Dünyanın en alçak yerinde... Fakat onlar, bu mağlubiyetlerinin arkasından birkaç sene içinde mutlaka galip gelecekler.

4. (Bu yenilginin) Önünde de sonunda da emir ALLAH'ındır. Ve o gün Mü'minler ALLAH'ın verdiği zaferle sevinecekler.

2. 3. ve 4. ayetler, Rumların yani Doğu Roma'nın bir süre önce Persler karşısında yaşadıkları ağır mağlubiyetten kurtulup zafer kazanacaklarını haber veriyor. Miladi 613-614 senelerinde Doğu Roma, Pers devleti karşısında ardarda bir dizi ağır yenilgi yaşar. Rûm Suresi de bu ağır yenilgiden 6-7 sene sonra, 620'lerde iner. Ve böyle bir tarihte Kur'an, bütün tahminlerin aksine, Ehl-i Kitap olan Doğu Romalıların, putperest Perslere galip geleceğinden söz eder, hem de kesin bir ifade ile. Fakat bütün Orta Doğu bölgesiyle beraber Mekkeliler de artık Doğu Roma'ya yıkılmış gözüyle bakmaktadır. Ve hiç tahmin edilmeyen gerçekleşir, Kur'an bir kez daha haklı çıkar. 622'de Doğu Roma sürpriz bir zafer kazanır. 8 sene boyunca da yeni zaferlerle savaşın kaderini kesinleştirir ve 630'da Persleri çok ağır bir barış anlaşması yapmaya mecbur bırakır. Ayrıca 3. ayette kullanılan "birkaç sene" ifadesi Arapçada 3 ile 9 senelik zaman sürelerini ifade etmektedir ve Doğu Roma zaferi tam da Kur'an'ın sözünü ettiği zaman aralığı içerisinde gerçekleşmiştir. Fakat bu ayetlerin içerdiği en çarpıcı mucize, buraya kadar anlattıklarımızdan tamamen başkadır.

3. ayet, Rumların, "Dünyanın en alçak yerinde" yenildiklerini söylemektedir. Arapçası, "edna el-ard" olan bu ifade, bazı Türkçe meallerde "en yakın bir yer" olarak da tercüme edilir. Ancak bu tercüme orijinal ifadenin tam karşılığı değil, mecazi bir yorumudur. "Edna" kelimesi, Arapçada "alçak" anlamına gelen "deni" kelimesinden türetilmiştir ve "en alçak" anlamına gelir. "Ard" ise yeryüzü demektir. Dolayısıyla "edna el-ard" ifadesi de "yeryüzünün en alçak yeri" anlamına gelmektedir. Bazı tefsirciler söz konusu bölgenin Araplara yakınlığını göz önünde bulundurarak kelimenin

"en yakın" anlamını tercih etmektedirler. Fakat bu, zorlamalı bir yorumdur. Çünkü yakınlık ve uzaklık göreceli kavramlardır. Lût Gölü civarının, Mekke'ye yakınlığından hangi ölçüye göre söz edildiği ise belli değildir. Bu noktayı bir an için göz ardı etsek bile, sorun bitmemektedir. Çünkü Kur'an, "yakın" demiyor, "en yakın" diyor. Bu durumda sorun daha da ağırlaşmıştır. Lût Gölü gibi bir bölge, kendisinden kuş uçuşu 1000 km. uzaklıkta bulunan Mekke gibi bir şehrin, niçin "en yakını" olsun ki? Bu soruya verilebilecek hiçbir mantıklı ve ikna edici bir cevap yoktur. İfadenin bu şekilde, mecazla karıştırılarak değiştirilmesi, geçmiş yüzyıllara ait "anlayamama" sorunundan kaynaklanmıştır. Çünkü kelimeler, gerçek anlamlarıyla değerlendirilip de "en alçak yer" olarak kabul edilmiş olsaydı, bu kullanım da anlamsız gibi görülecekti. Ve muhtemelen geçmiş yüzyılların insanları da kendi alimlerine Lût Gölü ve civarı için: "Burası niçin en alçak yer?" diye soracaklardı. Günümüzde ise, lise düzeyinde bir genel bilgi birikimine sahip olan biri bile, böyle bir soruyu soramaz, çünkü Lût Gölünün "dünyanın en alçak yeri" yani Kur'an'daki anlatımıyla "edna el-ard" olduğunu bilir. Evet, son zamanların tespitlerinden biri olarak, Lût Gölü ve çevresinin deniz seviyesinden 399 m. aşağıda kalan yüksekliğiyle! dünyanın en alçak yeri/kara parçası olduğunu bugün, bizler biliyoruz. Ama miladi, 7. yy. Arap çölünde yaşayan insanlar nereden biliyorlardı? Hayır! Onlar böyle bir gerçeği bilmiyorlardı çünkü bilebilmeleri mümkün değildi. Onlara bu gerçek Kur'an vasıtasıyla bildirildi çünkü Kur'an onların arasından birinin değil, ALLAH'ın Kitabı'ydı. Ve bu örnek üzerinden bizler, bir gerçeği daha biliyoruz... Bediüzzaman'ın deyimiyle "zaman ihtiyarladıkça Kur'an'ın gençleştiği" gerçeğini...

5. O kimi dilerse muzaffer kılar. Ve O, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

6. (Bu) ALLAH'ın vaadidir. ALLAH vaadinden caymaz fakat insanların çoğu bilmezler.

7. Onlar dünya hayatının görünen yüzünü bilirler. Ahiretten ise tamamen habersizdirler.

8. Kendi kendilerine, ALLAH'ın gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları, ancak hak (gerçek bir gayeyle) olarak ve belirlenmiş bir süre için yarattığını hiç düşünmediler mi? İnsanların çoğu, Rablerine kavuşmayı inkâr etmektedirler.

9. Onlar, yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmadılar mı? Onlar, kendilerinden daha güçlü idiler. Yeryüzünü kazıp altüst etmişler, onu bunların imar ettiklerinden daha çok

imar etmişlerdi. Peygamberleri onlara da nice açık delililer getirmişlerdi. Zaten ALLAH, onlara zulmedecek değildi. Fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı.

"ALLAH onlara zulmedecek değildi". Elmalılı'ya göre: "Buna zulüm denilmesi Yüce ALLAH'ın ne kadar nezih olduğunu göstermek içindir. Yoksa ALLAH suçsuz da helak etse gerçekte yine zulüm olmazdı. Çünkü ALLAH gerçek maliktir. Malikin mülkünde dilediğini yapması zulüm olmaz. Zulüm, başkasının haklarına saldırmayı ifade eder. "Fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı." Çünkü ALLAH'ın hikmetine göre, toplumlarının ve kendilerinin helakini gerektiren günahları kendi istekleriyle işliyorlardı."

10. Sonra o kötülük edenlerin sonu, çok kötü oldu. Çünkü ALLAH'ın ayetlerini yalanladılar. Ve onlarla alay ediyorlardı.

11. ALLAH (Kâinat'ı) yaratmaya ilkin başlayan, sonra onu tekrar yapan, öldürdükten sonra diriltendir. Sonra da hep O'na döndürüleceksiniz.

Ayet, Kâinat'ta yaratma faaliyetinin sadece başlangıca ait bir olay olmayıp, sürekli tekrarlandığını ifade ediyor.

12. Kıyamet koptuğu gün o suçlu kâfirler (ümitsizlik içinde) susarlar.

13. (ALLAH'a) Ortak koştuklarından da kendilerine hiçbir şefaatçi çıkmaz. O zaman ortaklarını inkâr ederler.

14. Kıyametin koptuğu gün, işte o gün (Mü'minlerle kâfirler) birbirlerinden ayrılırlar.

15. İman edip salih ameller işlemiş (İslam'ı yaşamış) olanlar cennet bahçelerinde ağırlanıp neşelenirler.

16. Fakat inkâr edip ayetlerimizi ve ALLAH'ın huzuruna çıkmayı yalan sayanlar ise, işte onlar, azapla yüz yüze bırakılırlar.

17. Öyleyse akşama ulaştığınızda ve sabaha kavuştuğunuzda ALLAH'ı tesbih edin.

18. Göklerde ve yerde hamd, O'na mahsustur. İkindi vaktinde de, öğleye girerken de... (O'nu tesbih edin).

Abdullah bin Abbas'a göre son iki ayet, beş vakit namazı içermektedir. Ayrıca, Efendimiz, büyük sevap kazanmak isteyenlerin, bu ayeti okumasını tavsiye buyurmuştur.

19. O, ölüden diri çıkarır, diriden ölü çıkarır. Ve toprağa ölümünden sonra hayat verir. Sizler de işte öyle çıkarılacaksınız.

20. Sizi topraktan yaratması O'nun delillerindendir. Sonra siz (her tarafa) yayılan insanlar oluverdiniz.

21. Kendileriyle sükûn bulmanız için size kendinizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet koyması da O'nun delillerindendir. Elbette bunda, düşünen kimseler için ibretler vardır.

22. O'nun delillerinden biri de, gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin değişik olmasıdır. Elbette bunda bilen ve anlayan kimseler için ibretler vardır.

23. Gece ve gündüz uyumanız ve ALLAH'ın lütfunu aramanız, O'nun delillerindendir. Elbette bunda işiten kimseler için ibretler vardır.

24. Yine O'nun delillerindendir ki, size korku ve ümit vermek üzere şimşeği gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor. Elbette bunda aklını çalıştıran kimseler için ibretler vardır.

25. Göğün ve yerin O'nun buyruğuyla durması da, O'nun delillerindendir. Sonra sizi (topraktan) bir çağırdı mı, hemen (kabirlerinizden) çıkıverirsiniz.

"Sonra sizi bir çağırdı mı, hemen çıkıverirsiniz". Elmalılı'ya göre: "Burada İslam mücahitlerinin çıkışına da bir işaret vardır."

26. Göklerde ve yerde olanlar hep O'nundur. Hepsi O'na boyun eğmiştir.

27. Yaratmaya başlayan O'dur. Sonra onu çevirip yeniden yapar. Bu, O'nun için daha kolaydır. Göklerde ve yerde (tecelli eden) en yüce sıfatlar O'nundur. En yüksek şan O'nundur. Ve O Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

28. ALLAH size kendinizden bir örnek vermektedir: Hiç size rızık olarak verdiğimiz şeylerde, ellerinizin altındaki kölelerinizden ortaklarınız bulunur da, onlarla siz eşit olur, aranızda birbirinizden çekindiğiniz gibi onlardan da çekinir misiniz? İşte biz aklını kullanan kimseler için ayetlerimizi böyle açıklıyoruz.

Yani sizler, sahibi bulunduğunuz mallarda, kölelerinizin size ortak olmasına razı değilsiniz. Oysa onlar da sizin gibi insandır. Durum böyleyken, ALLAH'ın yarattıklarını yani putlarınızı ve putlaştırdığınız liderlerinizi nasıl ALLAH'a ortak koşarsınız?

29. Fakat zalimler, bilgisizce kötü arzularına uydular. ALLAH'ın şaşırttığını artık kim doğru yola getirebilir? Onlar için herhangi bir yardımcı yoktur.

30. (Rasûlüm!) Sen yüzünü ALLAH'ı birleyici olarak doğruca dine çevir: ALLAH'ın yaratma yasasına (uygun olan dine dön) ki, insanları ona göre yaratmıştır. ALLAH'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din, budur.

Fakat insanların çoğu bilmezler.

31. Başka her şeyden geçerek, gönlünüzü tamamen O'na verin. O'na karşı gelmekten sakının. Namazı tam olarak kılın. (ALLAH'a) Ortak koşanlardan olmayın.

32. (O ortak koşanlardan olmayın ki, onlar) Dinlerini parçaladılar ve bölük bölük oldular. Her grup sahip oldukları (sapık din) ile böbürlenmektedir.

33. İnsanların başına bir sıkıntı gelince, Rablerine yönelerek O'na yalvarırlar. Sonra (Rableri), onlara Katından bir rahmet tattırınca bakarsın ki, aralarından bir grup yine Rablerine ortak koşuyorlar.

34. Kendilerine verdiklerimize nankörlük etsinler bakalım! Şimdi zevk içinde yaşayın bakalım! Yakında bileceksiniz!

35. Yoksa Biz onlara bir ferman indirmişiz de, O'na ortak koşmalarını, o ferman mı söylüyor?

36. İnsanlara bir rahmet tattırdığımızda, ona sevinirler. Eğer yaptıklarından ötürü başlarına bir felaket gelse, hemen ümitsizliğe düşüverirler.

Çünkü bakışları baki olan ALLAH'a değil, fani şeyleredir.

37. Görmediler mi ki ALLAH, rızkı dilediğine genişletir, dilediğine de daraltır. Elbette bunda, iman edecek kimseler için alınacak ibretler vardır.

38. O halde sen, akrabaya hakkını ver. Yoksula ve yolda kalmışa da... ALLAH'ın rızasını isteyenler için bu, daha hayırlıdır. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.

39. Başkalarının mallarıyla artış sağlasın diye faize verdiğiniz para, ALLAH katında artmaz. ALLAH'ın rızasını isteyerek verdiğiniz zekâta gelince, işte zekâtı veren o kimseler, evet onlar (sevaplarını ve mallarını), kat kat arttıranlardır.

Mal ve para bu dünyada insanın elinde geçici bir varlıktır. Çünkü her can sonunda ölecek, malından ve parasından ayrılacaktır. Ve en zavallı insan, bu geçici olmaya mahkûm mal ile kendini ahiretin sürekli azabından kurtaramayan insandır. Oysa ALLAH, geçici olarak verdiği malı ALLAH yolunda harcayan ve bu sayede ALLAH'ın rızasını kazanana, sonsuz bir mükâfat vereceğine söz vermiştir.

40. ALLAH O'dur ki, sizi yarattı, sonra da size rızık verdi, sonra sizi öldürür, sonra sizi diriltir. Sizin (ALLAH'a koştuğunuz) ortaklarınız içinde bunlardan birini yapabilecek var mı? O, onların ortak koştukları şeylerden uzak ve yücedir.

41. İnsanların elleriyle kazandıkları (günahları)

yüzünden, karada ve denizde fesat çıktı. Belki dönerler diye, (ALLAH) onlara, yaptıklarının bir kısmını tattırıyor.

İnsanların özellikle toplu olarak işledikleri kötülüklerle, yeryüzünde yaşanan doğal afetler arasında gizli, derin ve niteliğinin akıl yoluyla anlaşılması mümkün olmayan bir bağlantı vardır. Ayet, sözünü ettiğimiz bu ALLAH kanununa (Sünnetullah) işaret ediyor.

42. De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın da daha öncekilerin akıbetleri nice oldu, bir bakın! Onların da çoğu ALLAH'a ortak koşanlardandı."

43. ALLAH katından, dönüşü olmayan bir gün (kıyamet) gelmeden önce, yüzünü o gerçek dine çevir! O gün (insanlar) bölük bölük ayrılacaklardır.

44. Kim inkâr ederse, inkârı kendi aleyhine olur. Salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) gelince, onlar da kendileri için (cennetteki yerlerini) hazırlamaktadırlar.

Kur'an, bir kez daha, insanların bu dünyadaki ibadet ve günahlarının bir biçimde ahirete yansıyıp, orada somut bir şekle dönüşeceğinden ve herkesin cennet ya da cehenneminin, bu somutlaşmış kendi davranışlarından oluşacağını haber veriyor.

45. Çünkü ALLAH, iman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) Kendi lütfundan karşılık verecektir. Doğrusu O, kâfirleri sevmez.

46. Size rahmetinden tattırsın, emriyle gemiler yüzsün, lütfundan arayasınız ve şükredesiniz diye müjdeciler olarak rüzgârları göndermesi de ALLAH'ın delillerindendir.

47. Celalim hakkı için, Biz senden önce kendi halklarına nice peygamberler gönderdik de onlara açık deliller getirdiler. (Onları dinlemeyip) Günaha dalanlarından intikam aldık. Mü'minlere yardım etmek de üzerimize hak (borç) olmuştur.

ALLAH, her küfür-iman mücadelesi sürecinin sonunda, Mü'minlere yardım edeceğine söz veriyor. Önemli olan o ana kadar sabır gösterebilmektir.

48. ALLAH O'dur ki, rüzgârları gönderir, bunlar da bulutu kaldırır. Derken, ALLAH onu gökte dilediği gibi yayar ve parça parça eder. Sonunda arasından yağmurun çıktığını görürsün. ALLAH, dilediği kullarına yağmuru nasip edince, onlar seviniverirler.

49. Oysa onlar, daha önce, üzerlerine yağmurun yağdırılmasından iyice ümitlerini kesmişlerdi.

50. Şimdi bak! ALLAH'ın rahmet eserlerine ki, yeri ölümünden sonra nasıl diriltiyor! Şüphe yok ki O, ölüleri

de mutlaka diriltecektir. O, her şeye kâdirdir.

51. Celalim hakkı için, bir rüzgâr göndersek de, onu (ekini) sararmış görseler, ardından muhakkak nankörlüğe başlarlar.

52. Elbette sen ölülere duyuramazsın. Arkalarını dönüp giderlerken sağırlara, o daveti işittiremezsin.

53. Ve sen, körleri de sapıklıklarından çıkarıp yola getiremezsin. Sen ancak, ayetlerimize iman etmeye yatkın kimselere duyurabilirsin.

54. Sizi güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğünüzün ardından kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük ve ihtiyarlık veren, ALLAH'tır. O, dilediğini yaratır. O, Alîm'dir, Kadîr'dir (her şeyi bilen, gücü sonsuz).

55. O gün ki, saat gelir kıyamet kopar. Suçlular, (dünyada) bir saatten fazla kalmadıklarına yemin ederler. İşte onlar, (dünyada da haktan) böyle döndürülüyorlardı.

56. Kendilerine ilim ve iman verilenler ise derler ki: "Andolsun ki siz, ALLAH'ın yazgısınca ta yeniden dirilme gününe kadar kaldınız. İşte bu da dirilme günüdür. Fakat siz, onu tanımıyordunuz."

57. Artık o gün, o zulmedenlere mazeretleri yarar sağlamaz. Ve onların dertlerinin çaresine bakılmaz.

Yani, dünyada olduğu gibi tevbe edip kulluk yaparak, kendilerini affettirmeye ve ALLAH'ın rızasını kazanmaya çalışmaları istenmez. Bu imkânlar çok geride, artık dünyada kalmıştır. Bugün ise elimizde mevcuttur. Henüz geç olmamıştır.

58. Celalim hakkı için Biz, bu Kur'an'da insanlar için her çeşit misale yer vermişizdir. Onlara bir mucize getirsen, o küfredenler yine de derler ki: "Siz (geleneklerimizi) iptal edenlerden başka bir şey değilsiniz."

Her yeni İslami oluşum hamlesi aynı zamanda toplumsal bir yenilenme hamlesidir. Eski toplumsal kültürün bütün yanlış ve kötü kalıpları, yeni ve doğru/ahlaki olanlarıyla değiştirilir.

59. İşte ALLAH, gerçeği aramayanların kalplerini böyle mühürler.

Yani ALLAH, bütün günah işleyen kimselerin değil, "gerçeği aramayanların" kalplerini mühürler.

60. Şimdi sen sabret! Bil ki, ALLAH'ın vaadi gerçektir. İnanmayanlar seni telaşa düşürmesin.

Sure daha 3. ayetinde gelecekte yaşanacak bir zaferin haberini vererek söze başlamıştı, biterken de "Şimdi sen sabret!" demek suretiyle aynı noktaya dönmüş ve dairesel bütünlüğünü/

mükemmelliğini tamamlamış oluyor.

"İnanmayanlar seni telaşa düşürmesin" ifadesini bazı müfessirler, "inanmayanların seni hafife almalarına sakın fırsat verme" şeklinde de anlamışlardır.

31- LOKMAN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 34 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mîm.
2. Bunlar, hikmetli Kitab'ın ayetleridir.
3. Muhsinler (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) için bir hidayet rehberi ve rahmet olmak üzere...
4. Onlar ki, namazı tam olarak kılarlar, zekâtı verirler ve onlar ahirete de kesin olarak iman ederler.
5. İşte onlar Rablerinden doğru bir yol üzerindedirler ve onlar kurtuluşa erenlerdir.
6. İnsanlardan öyleleri vardır ki, bilgisizce (halkı) ALLAH yolundan saptırmak ve onunla alay etmek için laf eğlencesi satın alırlar. İşte onlar için zelil ve perişan eden bir azap vardır.
7. Kendisine ayetlerimiz okunduğunda, sanki onları işiten kendisi değilmiş gibi, sanki kulaklarında ağırlık varmış gibi büyüklük taslayarak döner. Sen de onu can yakan bir azap ile müjdele.
8. İman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) "Naim" Cennetleri vardır.
9. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Bu, ALLAH'ın bir vaadidir ve gerçektir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).
10. O, gökleri, görebildiğiniz bir direk olmaksızın yarattı. Sizi sarsmasın diye yere de ulu dağlar koydu ve orada her çeşit canlıyı yaydı. Gökten bir su indirdik de orada her güzel çifti yetiştirdik.
11. İşte bunlar ALLAH'ın yarattıklarıdır. Gösterin bana, O'ndan başka (tanrı dedikleriniz) ne yarattı? Fakat o zalimler açık bir sapıklık içindedir.
12. Şanım hakkı için Biz, Lokman'a hikmet verdik. "ALLAH'a şükret!" (dedik). Şükreden, ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, ALLAH

Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

13. Lokman, oğluna öğüt vererek: "Yavrucuğum! ALLAH'a ortak koşma! Doğrusu şirk büyük bir zulümdür." demişti.

14. Biz insana, anne ve babasına iyi davranmasını tavsiye ettik. Çünkü annesi onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. (İşte bunun için) Bana ve anne-babana şükret diye tavsiye de bulunmuşuzdur. Dönüş ancak Bana'dır.

Sütten ayrılma süresi olarak iki yıl, bir emir değil, izindir.

Ayrıca, "ALLAH'a şükretmek", O'nun bütün emirlerini yerine getirmeye ve haramdan uzak durmaya çalışmaktır. "Anne-babaya şükretmek" ise, onlara sevgi, saygı, merhamet gösterip, İslam'a aykırı olmamak kaydıyla isteklerini yerine getirmeye çalışmaktır. Ayetin, Kur'an'daki başka benzerlerinde olduğu gibi, ALLAH'ın hakkı ile anne-babanın hakkını yan yana getirmiş olması ve her iki durum için de "şükür" kavramını kullanmış bulunması son derece anlamlıdır. Anne-baba hukukunun, ALLAH katında ne denli önemli olduğunu bir kez daha göstermektedir.

15. Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi, Bana ortak koşman için zorlarlarsa onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin ve Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz ancak Bana'dır. O zaman size, yapmış olduklarınızı haber veririm.

16. (Lokman): "Yavrucuğum! Yaptığın iş bir hardal tanesi ağırlığınca olsa bile ve bu bir kayanın içinde ya da göklerde ya da yerde bulunsa, yine de ALLAH onu (senin karşına) getirir. Doğrusu ALLAH, Latîf'dir, Habîr'dir (her şeyin inceliklerini bilen ve her şeyi lütfeden, her şeyden haberdar)."

17. "Yavrucuğum! Namazı tam olarak kıl, iyiliği yay, kötülüğü de önlemeye çalış ve başına gelen sıkıntılara sabret. Doğrusu bunlar, azmedilmeye değer işlerdir."

18. "Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Kuşkusuz ALLAH, kendini beğenmiş, övünüp duran kimseleri asla sevmez."

19. "Yürüyüşünde tabî ol, sesini alçalt. Unutma ki, seslerin en çirkini merkeplerin sesidir."

20. Görmediniz mi ALLAH, göklerde ve yerde olan her şeyi size boyun eğdirdi, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca verdi? Yine de insanlar içinde, bilgisizce, ne

bir rehberi, ne de aydınlatıcı bir Kitab'ı olmadan ALLAH hakkında tartışan kimseler vardır.
21. Onlara: "ALLAH'ın indirdiğine uyun!" dendiği zaman: "Hayır! Biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız." derler. Ya şeytan, onları alevli ateşin azabına çağırıyor idiyse?
22. Kim ihsanda bulunarak (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getiren) kendini ALLAH'a teslim ederse, gerçekten o, en sağlam kulpa yapışmıştır. Sonunda bütün işler ALLAH'a döner.
23. (Rasûlüm!) İnkâr edenin inkârı seni üzmesin. Onların dönüşü ancak Bize'dir. İşte o zaman yaptıklarını kendilerine haber veririz. ALLAH, kalplerde olanı şüphesiz çok iyi bilir.
24. Biz onlara biraz zevk ettiririz, sonra ağır bir azaba sürükleriz.
25. Celalim hakkı için onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, mutlaka: "ALLAH!" derler. De ki: "Hamd ALLAH'a layıktır!" Fakat onları çoğu (bunun anlamını) bilmezler.
26. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi ALLAH'ındır. Gerçekten ALLAH Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).
27. Yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine ALLAH'ın sözleri (yazmakla) tükenmez. Şüphe yok ki ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).
28. Sizin yaratılmanız ve diriltilmeniz, ancak tek bir kişinin yaratılması ve diriltilmesi gibidir. Şüphesiz ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).
29. Görmedin mi ALLAH, geceyi gündüzün içine sokuyor, gündüzü de gecenin... Güneşi ve ayı da buyruğu altına almıştır. Her biri belli bir süreye kadar akıp gitmektedir. Ve ALLAH yaptıklarınızdan haberdardır.
30. Çünkü ALLAH hakkın (gerçeğin) ta kendisidir. O'ndan başka taptıkları ise bâtıldır. Gerçekten ALLAH, Alî'dir, Kebîr'dir (çok yüce, çok ulu; büyüklüğü sonsuz).
31. Size varlığının delillerini göstermesi için ALLAH'ın lütfuyla gemilerin denizde yüzdüğünü görmedin mi? Şüphe yok ki bunda, çok sabreden, çok şükreden herkes için ibretler vardır.
32. Dağlar gibi dalgalar onları kuşattığı zaman, dini tamamen ALLAH'a has kılarak, O'na yalvarırlar. ALLAH onları karaya çıkararak kurtardığı zaman içlerinden bir

kısmı işi gevşetir, imanla inkâr arasında ortada kalır. Bizim ayetlerimizi gaddar ve nankör olandan başkası inkâr etmez.

33. Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evladı, ne de evladın babası için bir şey ödeyemeyeceği bir günden korkun. Bilin ki, ALLAH'ın verdiği söz gerçektir. O halde sakının, dünya hayatı sizi aldatmasın. Ve sakının, şeytan ALLAH'ın affına güvendirerek sizi kandırmasın.

34. Kıyamet vakti hakkındaki bilgi ancak ALLAH katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz ALLAH, Alîm'dir, Habîr'dir (her şeyi bilen, her şeyden haberdar).

32- SECDE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Elif, Lâm, Mîm.

2. Bu Kitab'ın alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olduğunda asla şüphe yoktur.

3. (Yoksa "Muhammed) Onu uydurdu." mu diyorlar? Hayır! O, gerçektir, Rabbindendir. Kendilerine senden önce hiçbir uyarıcı gelmemiş olan bir halkı uyarasın diye... Umulur ki, doğru yolu bulurlar.

4. (ALLAH) Ki gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları altı günde yarattı; sonra Arş'a istiva etti (bütün isimleriyle Arş'ı kapladı). Sizin, O'ndan başka bir koruyucunuz ve şefaat edeniniz yoktur. Artık düşünmez misiniz?

5. Gökten yere kadar her işi O, düzenleyip yönetir. Sonra bütün işler, sizin hesabınıza göre bin yıl tutan bir günde O'na yükselir.

Ayet, zamanın göreceliğinin yanı sıra esas olarak ALLAH'ın kullarına her şeyden daha yakın, kulların ise ALLAH'a çok uzak olduklarını böyle bir mecaz ile anlatıyor.

6. İşte görünmeyeni de, görüneni de bilen Azîz ve Rahîm olan O'dur (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

7. O'dur ki, yarattığı her şeyi güzel yaptı ve insanı yaratmaya çamurdan başladı.

8. Sonra onun neslini, önemsiz bir suyun özünden (meniden) üretti.

9. Sonra ona biçim verdi; ona Kendi Ruhu'ndan üfledi. Ve sizin için kulaklar, gözler ve gönüller yarattı. Ne kadar az şükrediyorsunuz!

"Kendi Ruhundan üfledi". "ALLAH'ın Ruhu", insan ruhundan tamamen farklı bir kavramdır. Bununla kastedilen, sonsuz kudreti başta olmak üzere, ALLAH'ın isimleridir. Çünkü insan, ALLAH'ın Kâinat'ta tecelli etmiş bütün isimlerinin, toplu olarak kendisinde tecelli ettiği tek varlıktır. Bu yüzden de Kâinat'ın özü/özeti ve en değerli, en üstün varlığıdır.

10. "Biz toprakta kaybolduktan sonra, gerçekten biz mi yeniden yaratılacağız?" derler. Doğrusu onlar Rablerine kavuşmayı inkâr edenlerdir.

11. De ki: "Üzerinize vekil edilen (bu konuda görevlendirilen) ölüm meleği canınızı alır, sonra Rabbinize

döndürülürsünüz."

12. O günahkârların, Rableri huzurunda başlarını öne eğecekleri: "Rabbimiz! Gördük, duyduk. Şimdi biz (dünyaya) geri gönder de salih amel işleyelim (İslam'ı yaşayalım). Artık kesin olarak inandık!" diyecekleri zamanı bir görsen!

13. Dileseydik, herkesi doğru yola iletirdik. Fakat Ben'den: "Mutlaka cehennemi cinlerden ve insanlardan bir kısmıyla tamamen dolduracağım!" kararı çıkmıştır.

14. "Bugüne kavuşmayı unutmanızın cezasını şimdi tadın bakalım! Doğrusu Biz de sizi unuttuk. Yaptıklarınızdan ötürü ebedi azabı tadın!"

15. Bizim ayetlerimize öyle kimseler iman ederler ki, o ayetlerle kendilerine öğüt verildiği zaman secdeye kapanırlar. Ve Rablerine hamd ile O'nu tesbih ederler. Kibirlenmezler.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

16. Yanları yataklardan uzaklaşır (teheccüd namazı kılmak için). Korkarak ve umarak Rablerine dua ederler. Ve kendilerine verdiğimiz rızıktan ALLAH yolunda harcarlar.

17. Yaptıklarına karşılık olarak, onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez.

Kudsi bir hadiste, bu ayetin bildirdiği cennet sürprizleri hakkında: "Salih kullarım için öyle şeyler hazırladım ki, onları ne bir göz görmüş, ne bir kulak duymuş ve ne de onlar herhangi birinin hayalinden geçmiştir." (Müslim) buyrulmuştur. Cennet nimetleri temelde iki kategoriye ayrılır: 1- Bu dünyada benzeri olan nimetler, 2- Tamamen cennete özgü, bu dünyada ya da başka bir yerde hiçbir benzeri olmayan nimetler... Karşılaştırma yapıp da onlar hakkında bir fikir sahibi olabilme imkânına sahip bulunmadığımız için Kur'an, bu tür nimetler hakkında herhangi bir detay vermemekte, sadece bu tür nimetler olduğunu bildirmektedir. Ve ALLAH'ı görmek dışında, cennetin en baş döndürücü nimetleri de işte bunlar olacaktır.

18. Hiç Mü'min kimse, fasık (yoldan çıkan) gibi olur mu? Elbette bunlar bir olmazlar.

19. İman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) gelince, onlar için yaptıklarına karşılık bir ikram olarak Me'va Cennetleri vardır.

20. Fakat fasıklık etmiş olanların barınacakları yer ateştir. Ne zaman oradan çıkmak isteseler, yine oraya itilirler. Onlara: "Yalanlamakta olduğunuz ateş azabını tadın!" denir.

21. En büyük azaptan önce, onlara mutlaka en yakın azaptan tattıracağız. Olur ki, (imana) dönerler.

"en yakın azap" bu dünyada başlarına gelecek azaplardır.

22. Kendisine Rabbinin ayetleriyle öğüt verildikten sonra onlardan yüz çevirenlerden daha zalim kim olabilir? Muhakkak ki Biz, günahkârlardan intikam alacağız.

23. Şanım hakkı için, Biz Musa'ya Kitap verdik. Sen ona kavuşacağından şüphe etme! Ve Biz onu, İsrailoğulları'na, doğru yola ileten bir rehber kıldık.

24. Sabrettikleri ve ayetlerimize kesin olarak iman ettikleri sürece, onların içinden, buyruğumuzla doğru yola ileten önderler yetiştirmiştik.

25. Şüphesiz Rabbin, kıyamet günü, ayrılığa düştükleri konularda onların aralarında hükmedecektir.

26. Bugün yurtlarında dolaştıkları nice nesilleri daha önce helak etmiş olmamız, onları hâlâ yola getirmedi mi? Şüphesiz bunda ibretler vardır. Duymuyorlar mı?

27. Ya da hiç görmediler mi? Biz nasıl suyu, kuru, otsuz yere doğru sürüyoruz da onunla ekin bitiriyoruz. Ondan hayvanları da, kendileri de yiyor. Görmüyorlar mı?

28. (Bir de): "Eğer doğru söylüyorsanız, bu fetih ne zaman?" derler.

29. De ki: "Kâfirlere, o fetih günü iman etmeleri yarar sağlamaz. Ve onlara göz açtırılmaz."

"fetih günü" tek tek insanlar için ölüm, kainatın geneli için ise kıyamet günüdür.

30. Şimdi onlardan yüz çevir de bekle! Zaten onlar da beklemektedir.

33- AHZÂB SURESİ

Medine'de inmiştir. 73 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey Peygamber! ALLAH'a karşı saygılı ol! Kâfirlere ve münafıklara itaat etme. Muhakkak ki ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Bir önceki sure olan Secde, son ayetinde "Şimdi onlardan yüz çevir..." diyerek bitmişti, bu sure de ilk ayetinde "Kâfirlere ve münafıklara itaat etme" diyerek başlıyor. Ve böylece, Kur'an'ın o baş döndürücü iç uyumuna bir örnek daha veriyor.

2. Rabbinden sana vahyedilene uy! Şüphesiz ALLAH bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

3. ALLAH'a güven! Vekil olarak ALLAH yeter.

4. ALLAH, bir adamın içinde iki kalp yaratmadığı gibi, "zıhâr" yaptığınız eşlerinizi de anneleriniz yerinde tutmadı. Evlatlıklarınızı da öz oğullarınız kılmadı. Bunlar sizin ağızlarınızla söylediğiniz, boş sözlerdir. ALLAH ise gerçeği söyler ve doğru yola eriştirir.

Cahiliye döneminde erkek hanımına: "Sen bana annemin sırtı gibisin" demek suretiyle eşiyle annesi arasında özdeşlik kuruyor ve böylece onu boşamış oluyordu. Bu işlemin adı "zıhar"dı. Kadınlar bu yoldan zulme uğratılıyordu. Ayet, bu işlemi yasakladı.

5. Öyleyse evlatlıklarınıza (gerçek) babalarını esas alarak isim verin. Böyle yapmanız ALLAH katında daha doğrudur. Eğer babalarını bilmiyorsanız, onlar sizin din kardeşleriniz ve dostlarınızdır (görüp gözettiğiniz kimseler). Yanılarak yaptığınızda size bir günah yok fakat kalplerinizin bile bile yaptığında günah vardır. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

6. Peygamber, Mü'minlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri, onların analarıdır. Akraba olanlar, ALLAH'ın Kitab'ında (miras konusunda) birbirlerine öteki Mü'minlerden ve Muhacirlerden daha yakındır. Ancak dostlarınıza uygun bir vasiyet yapmanız hariç. Bunlar, Kitap'ta yazılı bulunmaktadır.

7. Hani Biz peygamberlerden söz almıştık. Senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryem oğlu İsa'dan da... Biz onlardan sapasağlam bir söz aldık.

8. (ALLAH) Zamanı gelince, o sadıklara, sözlerine bağlılıklarını sorsun diye... Kâfirlere ise can yakıcı bir azap hazırladı.

9. Ey iman edenler! ALLAH'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın! Hani birleşik ordular üzerinize saldırmıştı da, Biz onlara karşı bir rüzgâr ve sizin göremediğiniz ordular göndermiştik. ALLAH, yaptığınız her şeyi görüyordu.

Ayet, Hendek Savaşı'na gönderme yapıyor. Ve bunu takip eden 6 ayet boyunca da Hendek Savaşı konu ediliyor.

10. Onlar hem yukarınızdan, hem aşağı tarafınızdan üzerinize yürüdükleri zaman, gözler yılmış ve yürekler ağızlara gelmişti. İşte o anda ALLAH hakkında türlü türlü zanlar beslemeye başlamıştınız.

11. İşte burada Mü'minler sınanmış ve şiddetli bir şekilde sarsılmışlar da sarsılmışlardı.

12. Ve o zaman ki, münafıklar ile kalplerinde hastalık bulunanlar: "ALLAH ve Rasûlü'nün bize zafer vaat etmesi, meğer bizi aldatmak içinmiş!" diyorlardı.

13. Ve o zaman ki, bunların bir kısmı: "Ey Yesrib (Medine) halkı! Artık sizin için durmanın sırası değil, hemen dönün!" diyorlardı. Yine onlardan bir kısmı da, peygamberden izin istiyor: "Gerçekten evlerimiz emniyette değil!" diyorlardı. Oysa evleri tehlikede değildi. Onlar sadece kaçmak istiyordu.

14. Demek Medine'nin her tarafından üzerlerine saldırılsaydı ve kendilerinden İslam'dan dönmeleri istenseydi, çok kısa bir duraklamadan sonra, bunu derhal yapacaklardı!

15. Oysa daha önce, düşmandan kaçmayacaklarına ALLAH'a söz vermişlerdi. ALLAH'a verilen sözlerin hesabı elbette sorulacaktır.

16. De ki: "Eğer ölümden ya da öldürülmekten kaçıyorsanız, kaçmak size yarar sağlamaz. Kaçsanız bile az bir zaman yaşatılırsınız."

17. De ki: "ALLAH size bir kötülük dilerse, ona karşı sizi kim korur; ya da size rahmet dilerse (size kim zarar verebilir)?" Onlar kendilerine ALLAH'tan başka ne bir dost bulurlar, ne de bir yardımcı.

18. ALLAH, içinizden (savaştan) alıkoyanları ve yandaşlarına: "Bize katılın!" diyenleri elbet biliyor. Zaten bunların çok azı savaşa gelir.

19. (Gelseler de) Size karşı çok cimridirler. Hele korku gelip çattı mı, üzerlerine ölüm baygınlığı çökmüş gibi, gözleri dönerek sana baktıklarını görürsün. Korku gidince ise, mala düşkünlük göstererek sizi sivri dilleriyle incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir. Bu yüzden ALLAH onların

yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu, ALLAH'a göre kolaydır.

20. Bunlar birleşik orduların gitmedikleri korkusu içindedirler. Birleşik ordular yine gelecek olsa, isterler ki, çölde göçebe Araplar içinde bulunsunlar da, sizin haberlerinizi (uzaktan) sorsunlar. Zaten aranızda olsalardı bile savaşacak değillerdi.

21. Şanım hakkı için, ALLAH'ın Rasûlü, sizin için ALLAH'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve ALLAH'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.

Efendimiz (O'na Binler Selam) sadece bir "manevi işler rehberi" değildir. Hayatın her şeyi için örnek ve model insandır. Çocuk terbiyesinden ülke yönetimine, yemek yeme adabından ticarete kadar, insan zihnine gelebilecek her konuda ölçüler koymuştur. Bütününe "Sünnet" adını verdiğimiz bu "Muhammedi Ölçüler Topluluğu" Kur'an'la birlikte İslam'ın iki ana direğinden birini oluşturur. Ve bütün Mü'minler, Peygamberleri'ni bu bakış açısıyla tanıyıp, her konuda onu kendilerine model almak zorundadır.

22. Mü'minler o birleşik orduları gördüğünde: "İşte bu, ALLAH ve Rasûlü'nün bize vaad ettiğidir. ALLAH ve Rasûlü doğru söylemiştir." dediler. Bu, ancak onların imanlarını ve (ALLAH'a) bağlılıklarını arttırdı.

Bu ayetten itibaren, 28. ayete kadar yine Hendek Savaşı konu edilmektedir.

23. Mü'minlerden öyle yiğitler var ki ALLAH'a verdikleri sözde durdular. Onlardan kimi adağını ödedi (canını verdi), kimi de (şehitliği) gözlemektedir. Onlar verdikleri sözü asla değiştirmediler.

24. Çünkü ALLAH sadakat gösterenleri, sadakatleri sebebiyle mükâfatlandıracak, münafıklara -dilerse- azap edecek ya da (tevbe ederlerse) tevbelerini kabul edecektir. Şüphesiz ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

25. ALLAH, o kâfirleri elleri boş olarak, kin ve öfkeleriyle geri çevirdi. ALLAH(ın yardımı) savaşta Mü'minlere yetti. ALLAH, Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

26. ALLAH, Ehl-i Kitap'tan onlara yardım edenleri kalelerinden indirdi ve kalplerine korku saldı; bir kısmını öldürüp, bir kısmını da esir aldınız.

27. Yerlerini, yurtlarını, mallarını ve ayak basmadığınız toprakları size mirasçı yaptı. ALLAH'ın her şeye gücü yeter.

28. Ey Peygamber! Eşlerine söyle: "Eğer dünya hayatını ve süsünü istiyorsanız, gelin size boşanma bedellerinizi

vereyim ve sizi güzelce boşayayım."

29. "Eğer ALLAH'ı, Rasûlü'nü ve ahiret yurdunu diliyorsanız bilin ki, ALLAH, sizden güzel hareket edenlere büyük bir mükâfat hazırlamıştır."

Son iki ayet, Efendimiz'in hanımlarının, kendisinden daha rahat bir hayat istemeleri karşısında indirilmiştir. Efendimiz'in maddi yaşam standartları, en fakir sahabilerle aynı düzeydeydi.

30. "Ey Peygamber hanımları! Sizden kim açık bir hayâsızlık yaparsa, onun azabı iki katına çıkarılır, bu ALLAH'a göre kolaydır."

31. "Fakat sizden kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat eder ve salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) ona mükâfatını iki kat veririz. Ve ona cennette değerli bir nasip hazırlarız."

İki kat ceza ya da iki kat mükâfat kuralı sadece Efendimiz'in hanımları için değil kadın ya da erkek, Mü'minlere örnek ve önder olma konumunda bulunan herkes içindir. Ayrıca, "iki kat" ifadesi Arapçada adet değil, çokluk içindir.

32. "Ey Peygamber hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer (ALLAH'tan) korkuyorsanız, (yabancı erkeklere karşı) çekici bir eda ile konuşmayın. Sonra kalbinde hastalık bulunan kimse ümide kapılır. Ciddi ve ölçülü konuşun."

Bu ayetin bildirdiği kural da bütün Mü'min hanımlar için geçerlidir. Yabancı erkeklerle konuşurken, ses tonlarına, yüz ve beden hareketlerine dikkat etmeli, muhataplarında yanlış duygular uyandırabilecek kadınsı tavırlardan uzak durmalıdırlar.

33. "Evlerinizde oturun, eski cahiliyede olduğu gibi açılıp saçılmayın. Namazı tam olarak kılın, zekâtı verin. ALLAH ve Rasûlü'ne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt (Peygamberin ev halkı)! ALLAH sizden kusuru gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."

34. "(Oturun da) Evlerinizde okunan ALLAH'ın ayetlerini ve hikmeti hatırlayın! Şüphe yok ki ALLAH, Latîf'dir, Habîr'dir (her şeyin inceliklerini bilen ve her şeyi lütfeden, her şeyden haberdar)."

35. Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, Mü'min erkekler ve Mü'min kadınlar, itaate devam eden erkekler ve itaate devam eden kadınlar, doğru erkekler ve doğru kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, (ALLAH'a) saygılı erkekler ve saygılı kadınlar (ya da mütevazı), sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını

koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, ALLAH'ı çok zikreden erkekler ve zikreden kadınlar; (işte) ALLAH bunlar için bağış ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

36. ALLAH ve Rasulü, bir işte hüküm verdiği zaman, artık Mü'min bir erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim ALLAH ve Rasûlü'ne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.

Kur'an'da Efendimiz'in bütün Mü'minler üzerindeki otoritesini ve her konuda ona itaat etme mecburiyetini, en net bir biçimde ifade eden ayetlerden biri... Hükmü bugün de aynen Asr-ı Saadet'teki gibi devam etmektedir. Mü'minlerin bugün kayıtsız ve şartsız itaat etmeleri gereken, Efendimiz'in manevi şahsiyeti yani "Sünnet"idir.

37. Hani sen, ALLAH'ın nimet verdiği, senin de kendisine iyilik ettiğin kimseye: "Eşini yanında tut, ALLAH'tan kork!" diyordun. ALLAH'ın açığa vuracağı şeyi insanlardan çekinerek içinde gizliyordun. Oysa Kendisinden asıl çekinmene layık olan ALLAH'tır. Zeyd, eşiyle ilişkisini kesince, Biz onu sana nikâhladık ki, evlatlıkları hanımlarıyla ilişkilerini kestikleri zaman, onlarla evlenmek konusunda Mü'minlere bir güçlük olmasın. ALLAH'ın buyruğu yerine getirilir.

Zeyd bin Harise, bu ayet vasıtasıyla Kur'an'da açıkça ismi geçen tek sahabi olmuştur. Ayet, Zeyd-Zeyneb evliliği ve sonraki olaylardan söz etmektedir.

38. ALLAH'ın kendisine helal kıldığı şeyde, Peygambere herhangi bir vebal yoktur. Sizden önce gelip geçen peygamberler hakkında da ALLAH'ın kanunu böyle olmuştur. ALLAH'ın emri, mutlaka yerine gelecek, yazılmış bir kaderdir.

39. O peygamberler ki, ALLAH'ın mesajlarını duyururlar, ALLAH'tan korkarlar ve O'ndan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak ALLAH yeter!

40. Muhammed, içinizden hiçbir erkeğin babası değildir. Fakat o, ALLAH'ın Elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur. ALLAH, her şeyi hakkıyla bilir.

41. Ey iman edenler! ALLAH'ı çok zikredin.

42. Ve O'nu sabah, akşam tesbih edin.

43. O'dur ki, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için feyz ve rahmet indirir. Melekleri de sizin için dua ederler. O, Mü'minlere karşı çok merhametlidir.

44. Kendisine kavuştukları gün, "Selam!" ile karşılanırlar. O, onlara çok cömert bir mükâfat hazırlamıştır.

45. Ey Peygamber! Biz seni şahit, müjdeci ve uyarıcı

olarak gönderdik.

46. (Ve) ALLAH'ın izniyle, bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak...

47. ALLAH'tan büyük bir lütfa ereceklerini Mü'minlere müjdele!

48. Kâfirlere ve münafıklara itaat etme! Onların eziyetlerine aldırma! ALLAH'a güven; koruyucu olarak ALLAH (hepsine) yeter!

49. Ey iman edenler! Mü'min kadınları nikâhlayıp da henüz dokunmadan onları boşarsanız, artık onlar için bir iddet saymanıza lüzum yoktur. O halde onları (bir bağışla) memnun edin. Ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın.

50. Ey Peygamber! Mehirlerini verdiğin hanımlarını, ALLAH'ın sana ganimet olarak verdiği ve elinin altında bulunan cariyeleri, seninle birlikte hicret eden amca kızlarını, hala kızlarını, dayı kızlarını ve teyze kızlarını sana helal kıldık. Bir de kendisini Peygambere hibe eden (mehirsiz olarak) ve Peygamberin de kendisini almayı dilediği Mü'min kadını, diğer Mü'minlere değil sadece sana mahsus olmak üzere (helal kıldık). Biz, hanımları ve ellerinin altında bulunan cariyeleri hakkında neyi farz kıldığımızı biliriz. (Bu) Sana bir zorluk olmaması içindir. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

51. (Ey Peygamber!) Eşlerinden dilediğini boşarsın, dilediğini yanında tutarsın. Boşadığın hanımlarından arzu ettiğini tekrar yanına almanda senin üzerine bir günah yoktur. Böyle yapman onların mutlu olmalarına, üzülmemelerine ve hepsinin senin verdiklerine razı olmalarına daha uygundur. ALLAH, kalplerinizde olanı bilir. ALLAH, Alîm'dir, Halîm'dir (her şeyi bilen, ceza vermekte acele etmeyen).

52. Bundan sonra artık başka kadınlarla evlenmen, bunları başka hanımlarla değiştirmen, güzellikleri hoşuna gitse bile, sana helal değildir. Ancak elinin altında bulunan cariyeler hariç. ALLAH, her şeyi gözetlemektedir.

Surenin 28-29. ayetlerinde dile getirilen teklif karşısında Efendimiz'in hanımlarının hepsi, dünyayı değil, bütün maddi sıkıntı ve zorluklara katlanmayı göze alarak, onu tercih ettiler. O zaman da ALLAH, bu ayeti indirerek onları ödüllendirdi. Efendimize, onları boşamayı ya da üzerlerine başka evlilik yapmayı yasakladı.

53. Ey iman edenler! Siz, bir yemeğe çağrılmadıkça, zamanını gözetmeksizin Peygamberin odalarına girmeyin.

Ancak davet edildiğiniz zaman girin. Yemeği yediğinizde hemen dağılın, sohbete dalmayın. Çünkü bu hareketiniz Peygamberi üzmekte, fakat o (size bunu söylemekten) utanmaktadır. Ama ALLAH, hakkı söylemekten çekinmez. Peygamberin hanımlarından bir şey istediğiniz zaman, perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha nezih bir davranıştır. Sizin ALLAH Rasûlü'nü üzmeniz ve kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlamanız asla caiz olmaz. Çünkü bu, ALLAH katında büyük bir günahtır.

54. Bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de bilin ki, ALLAH, her şeyi çok iyi bilir.

55. Onlara (Peygamberin hanımlarına ve Mü'min hanımlara) babaları, oğulları, kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kız kardeşlerinin oğulları, kadınları (Mü'min kadınlar) ve ellerinin altında bulunan (cariyeleri) hakkında bir günah yoktur (bunlara karşı örtünmeleri gerekmez). ALLAH'a karşı saygılı olun! Şüphesiz ALLAH, her şeyi görmektedir.

Ayette sayılan erkeklere karşı açılabilecek yerler, baş, boyun, dirseğe kadar kollar ve ayak bileğinin biraz üstüne kadar bacaklardır. Bir kadın bunlardan daha fazlasını ancak Mü'min kadınların ve kocasının yanında açabilir.

56. ALLAH ve melekleri, Peygambere salât etmektedir. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin! Ve tam bir teslimiyetle selam verin!

Efendimiz'in ismi anıldığı zaman, her mecliste en az bir kere ona salât ü selam getirmek, bu ayetin bir gereği olarak her Mü'mine farzdır.

57. ALLAH ve Rasûlü'nü incitenler var ya... ALLAH onlara dünyada ve ahirette lanet etmiş ve onları zelil eden bir azap hazırlamıştır.

58. Mü'min erkeklere ve Mü'min kadınlara yapmadıkları bir şeyle (suçlayıp) eziyet edenler, şüphesiz bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir.

59. Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve Mü'min hanımlara söyle: "(Bir ihtiyaç için dışarı çıktıkları zaman) Dış örtülerini üstlerine alsınlar. Onların tanınmaları ve incitilmemeleri için en uygun olan budur. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

Kur'an'da, Mü'min hanımlara tesettürü emreden esas ayetlerden biri... "Dış örtülerini üzerlerine alsınlar" yani başlarını ve vücutlarını,

hatları belli olmayacak biçimde örtsünler.

60. Celalim hakkı için, münafıklar, kalplerinde hastalık bulunanlar ve şehirde (Mü'minlerin kusurlarını arayarak) kötü haber yayanlar (bu hallerinden) vazgeçmezlerse, Biz de seni onlara musallat ederiz. Sonra orada, senin yanında, ancak az bir süre kalabilirler.

61. Hepsi de lanetlenmiş olarak nerede ele geçirilirlerse, yakalanır ve mutlaka öldürülürler.

62. ALLAH'ın daha önce gelip geçenler hakkındaki kanunu budur. ALLAH'ın kanununda bir değişiklik bulamazsın.

63. İnsanlar sana kıyametin zamanını soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi ALLAH'ın katındadır." Ne bilirsin, belki de zaman yakındır?

64. Şu kesin ki, ALLAH, kâfirleri lanetlemiş ve onlara çılgın bir ateş hazırlamıştır.

65. Orada sonsuza kadar kalacaklar; ne bir koruyucu, ne de bir yardımcı bulacaklardır.

66. O gün yüzleri, ateşte evrilip çevrilirken: "Ah!" derler. "Ah, ne olurdu ALLAH'a itaat edeydik, Peygambere itaat edeydik!"

67. "Ey Rabbimiz! Doğrusu bizler ulularımıza ve önderlerimize uyduk. Ama onlar bizi yoldan saptırdılar."

68. "Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver, onlara en dehşetli lanetle, lanet et!"

69. Ey iman edenler! Siz de Musa'yı incitenler gibi olmayın! Sonunda ALLAH onu, söyledikleri şeyden temize çıkardı. O, ALLAH katında şerefli biriydi.

70. Ey iman edenler! ALLAH'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin!

71. (Böyle davranırsanız) ALLAH işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar. Kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat ederse, gerçekten o, en büyük kurtuluşa ermiş olur.

72. Biz emaneti, göklere, yere, dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten kaçındılar, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yüklendi. Doğrusu o, çok zalim, çok cahildir.

"emanet" insanı diğer yaratılmışlar arasında seçki kılan ve sonuçta ebedi mutluluk ya da hüsranına neden olacak olan seçme hürriyeti yani iradedir.

73. Bunun sonucunda ALLAH, münafık erkeklere ve münafık kadınlara, ortak koşan erkeklere ve ortak koşan kadınlara azap edecektir. Yine ALLAH, Mü'min erkeklerle,

Mü'min kadınların tevbelerini kabul buyuracaktır. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Sure, ilk ayetinde, "kâfirlere ve münafıklara itaat etme" sözleriyle başlamıştı. Ve bu sonuncu ayette de kâfirlere ve münafıklara ALLAH'ın azap edeceğini haber veriyor. Böylece kendi içinde bir bütün oluşturuyor.

34- SEBE' SURESİ

Mekke'de inmiştir. 54 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hamd O ALLAH'adır ki, göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur. Ahirette de hamd O'na mahsustur. O, Hakîm'dir, Habîr'dir (hikmeti sonsuz, her şeyden haberdar).

2. Yerin içine gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve ona doğru yükseleni bilir. O, Rahîm'dir, Gafûr'dur (rahmeti sonsuz, bağışlaması sonsuz).

3. Kâfirler: "Kıyamet bize gelmeyecektir!" dediler. De ki: "Hayır! Rabbim hakkı için o, size mutlaka gelecektir! Gaybı bilen Rabbim ki, göklerde ve yerde, zerre miktarı hiçbir şey O'ndan gizli kalmaz. Bundan daha küçük ve daha büyüğü de şüphesiz, apaçık Kitap'tadır (Levh-i Mahfuz)."

4. Ki, iman edip salih ameller işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) mükâfatlandırsın. İşte onlar için, bir bağışlanma ve çok cömert bir rızık vardır.

5. Ayetlerimizi hükümsüz bırakmak için yarışırcasına uğraşanlara da iğrenç ve acıklı bir azap vardır.

6. Kendilerine ilim verilenler, Rabbinden sana indirilenin gerçek olduğunu bilirler. Ve onun Azîz ve Hamîd olan ALLAH'ın yoluna ilettiğini görürler (her şeye üstün, övgüye tek başına layık).

7. Kâfirler dediler ki: "Size, çürüyüp, paramparça olduğunuz zaman yeniden dirileceğinizi haber veren bir adam gösterelim mi?"

8. "Yalan uydurup, onu ALLAH'a mı mâl ediyor? Yoksa kendisinde delilik mi var? (Bir türlü anlayamadık)." Hayır! Ahirete inanmayanlar, azap ve derin bir sapıklık içindedirler.

9. Onlar, gökte ve yerde, önlerinde ne var, arkalarında ne var, bakmadılar mı? Eğer dilersek onları, yerin dibine geçiririz ya da üzerlerine gökten parçalar düşürürüz. Elbette bunda, Rabbine yönelen her kul için bir ibret vardır.

10. Şanım hakkı için, Davud'a tarafımızdan bir üstünlük verdik: "Ey dağlar ve kuşlar! Onunla beraber tesbih edin!" dedik. Ve ona demiri yumuşattık.

11. "Geniş (bütün bedeni örtecek) zırhlar imal et, dokumasını ölçülü yap!" (dedik). Salih ameller işleyin (İslam'ı yaşayın), çünkü Ben her yaptığınızı görüyorum.

Her bir Rasûl, asıl görevi olan, insanlara ALLAH'ı anlatmanın

ve insanların O'na iman edip emirlerine uymasını sağlamanın yanı sıra dünyaya ait önemli işlevler de yüklenmiştir. Bu işlevlerden biri de, her bir Rasûl'un uygarlığın temelini oluşturan bilgi ve uygulama alanlarından birinin başlatıcısı olmaktır. Ve bu açıdan baktığımızda ayet bize, metalurji (maden işleme) sanatının insanlığa Hz. Davud'un eliyle öğretildiğini söylüyor.

12. Süleyman'a da sabah gidişi bir aylık mesafe, akşam dönüşü bir aylık mesafe olan rüzgârı verdik. Ve onun için erimiş bakırı kaynağından (sel gibi) akıttık. Rabbinin izniyle cinlerden bir kısmı onun önünde çalışırdı. Onlardan kim buyruğumuzdan sapsa, ona alevli azabı tattırırdık.

13. Onlar (Süleyman'a) kalelerden, heykellerden, büyük havuzlar gibi çanaklardan ve sabit kazanlardan ne dilerse yaparlardı. "Ey Davud ailesi! Şükredin!" Kullarımdan gereği gibi şükredenler çok azdır.

Heykel yapmak önceki peygamberlerin şeriatlerinde serbestti. Hz. Muhammed şeriatı ile yasaklandı.

14. (Süleyman'ın) Ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü ancak (dayandığı) asasını yiyen bir ağaç kurdu gösterdi. Yere yıkılınca anlaşıldı ki, cinler gaybı bilselerdi, o küçük düşürücü azap (angarya) içinde kalmazlardı.

15. Celalime yemin ederim ki, Sebe' halkı için oturdukları diyarda bir ibret dersi vardır. Biri sağda, diğeri solda iki bahçeleri vardı. (Onlara): "Rabbinizin rızkından yeyin ve O'na şükredin! İşte güzel bir memleket ve çok bağışlayan bir Rab!" (denilmişti).

16. Fakat onlar yüz çevirdiler. Biz de üzerlerine Arim selini gönderdik. Onların bahçelerini buruk yemişli, acı meyveli ve içinde biraz da sedir ağacı bulunan iki (harap) bahçeye çevirdik.

Sebe' halkı, Yemen topraklarında tarıma dayalı bir uygarlık inşa etmiş, son derece zengin bir topluluktu. İbn Abbas'a göre, kendilerine on üç peygamber gönderilmişti. Fakat onlar bu peygamberlerin hepsini yalanlamışlar ve: "Bu ürünlerin ALLAH tarafından bize verilmiş bir nimet olduğunu kabul etmiyoruz. Rabbinize söyleyin, gücü yeterse, bu nimetleri bizim elimizden alsın!" demişlerdi. Bunun üzerine de ALLAH (Şanı En Yüce) üzerlerine "Arim seli"ni gönderdi. Ve o bereketli topraklar bir anda çöle döndü. Bu olay, M.Ö.5.yy. da yaşanmıştı. Sebe' halkının isyanlarını dile getiren söylemlerine baktığımızda, günümüzün refahla şımarmış materyalist/pozitivist Batılı (ya da Batılılaşmış) toplumlarına son derece benzediğini

görürüz.

17. Nankörlük ettikleri için onları böyle cezalandırdık. Biz nankörden başkasını cezalandırır mıyız?

18. Onların yurdu ile içlerini bereketlendirdiğimiz memleketler arasında kolayca görünen nice şehirler var ettik. Ve bunlar arasında yürümeyi konaklara ayırdık. "Oralarda geceleri, gündüzleri, korkusuzca gezin, dolaşın." (dedik).

19. Fakat onlar: "Rabbimiz! Yolculuk yaptığımız şehirlerin arasını uzaklaştır (ülkemizi genişlet)." dediler. Ve kendilerine yazık ettiler. Biz de onları bir efsaneye çevirdik. Ve onları darmadağın ettik. Şüphesiz bunda, sabreden ve şükreden herkes için ibretler vardır.

20. Celalime yemin olsun ki, iblis, onlar hakkındaki tahminini doğru çıkardı. İçlerinde iman eden bir zümrenin dışında hepsi ona uydular.

21. Oysa iblis'in onlar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücü yoktu. Fakat Biz, ahirete iman edeni, şüphe içinde kalandan ayırt edip bilelim diye (ona bu fırsatı) verdik. Rabbin, Hafîz'dir (her şeyin koruyucusu).

22. De ki: "ALLAH'tan başka tanrı saydığınız şeyleri çağırın! Onların ne göklerde, ne yerde zerre ölçüsünce bir şeye güçleri yetmez. Onların her ikisinde de hiçbir ortaklığı yoktur. Ve ALLAH'ın onlardan bir yardımcısı da yoktur."

23. ALLAH'ın huzurunda O'nun izin verdiğinden başkasının şefaati yarar sağlamaz. Sonunda onların kalplerinden korku giderilince, (o dirilenler birbirlerine): "Rabbimiz neye hükmetti?" diye sorarlar. Ötekiler de: "Hak neyi gerektiriyorsa!" derler. O, Alî'dir, Kebîr'dir (çok yüce, çok ulu; büyüklüğü sonsuz).

24. De ki: "Göklerden ve yerden size rızık veren kimdir?" De ki: "ALLAH! O halde ya biz, ya da siz, ikimizden biri doğru yol üzerindeyiz ya da besbelli bir sapıklıktayız."

25. De ki: "Bizim işlediğimiz suçtan siz sorumlu değilsiniz; biz de sizin işlediğinizden sorulacak değiliz."

26. De ki: "Rabbim hepimizi bir araya toplayacak, sonra aramızda adaletle hükmedecektir. O, Fettah'dır, Alîm'dir (adaletle hükmeden, her şeyi bilen)."

27. De ki: "ALLAH'a eş koştuklarınızı bana gösterin. Hayır! Tam aksine, ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)."

28. Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bunu bilmez.

Ayet, Efendimiz'in davetinin, başladığı andan kıyamet kopuncaya kadar bütün zamanları ve bütün mekânları kapsadığının açık kanıtıdır.

29. "Eğer sözünüzde doğru iseniz, bu vaad ettiğiniz (kıyamet) ne zamandır?" derler.

30. De ki: "Size öyle bir gün vaad edilmiştir ki, ondan ne bir saat geri kalabilirsiniz, ne de ileri geçebilirsiniz."

31. Kâfirler: "Biz ne bu Kur'an'a inanırız, ne de bundan öncekilere!" dediler. Sen o zalimlerin, Rablerinin huzurunda dikilmiş, birbirlerine söz atarlarken bir görsen! Zayıf sayılanlar, büyüklük taslayanlara: "Siz olmasaydınız, biz elbette iman etmiş olacaktık." derler.

32. Büyüklük taslayanlar ise zayıf sayılanlara: "Size hidayet geldikten sonra, sizi ondan biz mi çevirdik? Hayır! Siz zaten kendiniz suçluydunuz!" derler.

33. Zayıf sayılanlar da büyüklük taslayanlara: "Hayır! İşiniz gece gündüz hile ve tuzak kurmaktı. Çünkü siz daima ALLAH'ı inkâr etmemizi, O'na ortaklar koşmamızı bize emrederdiniz." derler. Artık azabı gördüklerinde, için için yanarlar. Biz de o kâfirlerin boyunlarına demir halkalar takarız. Onlar ancak yaptıklarının cezasını çekerler.

34. Biz hangi ülkeye bir uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın varlıkla şımarmış kişileri: "Biz sizin gösterdiğiniz şeyleri reddediyoruz; bunu böyle bilesiniz!" demişlerdir.

35. Ve derler ki: "Biz malca ve evlatça daha çoğuz. Biz azaba uğratılacak da değiliz."

36. De ki: "Rabbim dilediğine bol rızık verir ve (dilediğinden) kısar. Fakat insanların çoğu bunu bilmez."

37. Sizi huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarınızdır, ne de evlatlarınız. Ancak iman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) başka! Onların mükâfatı, yaptıklarının kat kat fazlasıdır. Onlar cennetin yüksek köşklerinde, güven ve huzur içindedir.

38. İnat ederek ayetlerimizi boşa çıkarmaya çalışanlara gelince, işte onlar azapla yüz yüze bırakılacaktır.

39. De ki: "Rabbim, kullarından dilediğine bol rızık verir ve (dilediğinden de) kısar. Siz ALLAH için ne verirseniz, ALLAH da onun yerine size başkasını verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

40. O gün ki, ALLAH onların hepsini toplar, sonra meleklere: "Size tapanlar bunlar mıydı?" der.

41. Melekler: "Sen yücesin, bizim dostumuz onlar değil, Sensin! Doğrusu onlar cinlere tapıyorlardı, çoğu onlara

inanıyorlardı." derler.

42. O gün, birbirinize ne fayda, ne zarar vermeye gücünüz yeter. Biz zulmedenlere: "Tadın yalanlamakta olduğunuz ateş azabını!" deriz.

43. Onlara apaçık ayetlerimiz okunduğu zaman demişlerdi ki: "Bu sizi babalarınızın taptığından (putlar) çevirmek isteyen bir adamdan başkası değildir." Ve o kâfirler: "Bu (Kur'an) da uydurulmuş yalandan başka bir şey değildir." dediler. Ve o kâfirler hak kendilerine geldiğinde: "Bu apaçık bir büyüden başka bir şey değildir." dediler.

44. Oysa Biz onlara okuyacakları Kitap vermemiş ve senden önce de onlara bir uyarıcı göndermemiştik.

45. Onlardan öncekiler de (peygamberlerini) yalancı saymışlardı. Oysa bunlar, onlara verdiklerimizin (güç, kuvvet, her çeşit nimet) onda birine bile erişememişlerdi. Böyle iken peygamberlerimi yalan saydılar ama Beni inkâr etmek nasılmış gördüler!

46. De ki: "Size sadece bir tek öğüt vereceğim: İkişer ikişer ve teker teker ALLAH'a yönelin ve düşünün, arkadaşınızda (Peygamberde) delilikten hiçbir eser olmadığını. O, ancak çetin bir azabın öncesinde sizi uyarmaktadır."

47. De ki: "Ben sizden ne ücret istemişsem, o sizin olsun. Benim ücretim yalnız ALLAH'a aittir. O, her şeye şahittir."

48. De ki: "Rabbim Hakkı (ortaya) koyar. O, her türlü gizliyi en iyi bilendir."

49. De ki: "Hak geldi, artık batıl ne bir şeyi başlatabilir, ne de geri getirebilir."

Efendimiz Mekke'yi fethettiği gün Ka'be'deki putları parçalarken bu ayeti okuyordu.

50. De ki: "Eğer saparsam, kendi aleyhime sapmış olurum. Eğer doğru yolda olursam, bu da Rabbimin bana vahyettiği (Kur'an) sayesindedir. Şüphesiz O, Semî'dir, Karîb'dir (her şeyi işiten, yarattıklarına yakın olan)."

51. Telaşa düştükleri zaman bir görsen! Artık kurtuluş yoktur. Ve (cehenneme) yakın bir yerde yakalanmışlardır.

52. "O'na inandık." derler. Ama uzak yerden (ahiretten) imana kavuşmak onlar için nasıl mümkün olur?

53. Oysa daha önce inkâr etmişlerdi. Uzak bir yerden gayb hakkında atıp tutuyorlardı.

54. Artık kendileriyle arzularının arasına set çekilmiştir. Tıpkı, bundan önce benzerlerine yapıldığı gibi. Çünkü

onlar insanları kötü zanna düşüren bir şüphe içindeydiler.

Mü'minler, bu ayetle, kim tarafından ortaya konursa konsun ve konusu ne olursa olsun, başka Mü'minler hakkında kötü zanna götüren şüphelerden de uzak durmaya davet ediliyorlar.

35- FÂTIR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 45 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan ALLAH'a mahsustur. O, yaratmada (dilediği kadar) arttırır (istediğine dilediği kadar fazla özellikler verir). Çünkü O, her şeye gücü yetendir.

Meleklerin kanat sayıları, çokluğu vurgulamak için zikredilmiştir. Çünkü Efendimiz, Hz. Cebrail'i 600 kanatlı olarak gördüğünü de haber vermiştir. Ayrıca kanat sayıları hakkında birbirinden farklı rakamlar zikredilmesi, yaratılıştaki çeşitliliğe de işaret etmektedir.

2. ALLAH insanlara bir rahmet açtı mı, onu engelleyecek olmaz. O'nun engellediğini de salacak yoktur. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

3. Ey insanlar! ALLAH'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın! ALLAH'tan başka size gökten ve yerden rızık verecek bir yaratıcı var mı? O'ndan başka ilah yoktur. Nasıl oluyor da (imandan inkâra) çevriliyorsunuz?

4. Eğer seni yalanlıyorlarsa, senden önceki peygamberler de yalanlandı. Bütün işler yalnızca ALLAH'a döndürülecektir.

5. Ey insanlar! ALLAH'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın! Ve o aldatıcı (şeytan) da ALLAH hakkında sizi kandırmasın!

6. Haberiniz olsun ki, şeytan size düşmandır. Siz de ona düşman olun. Çünkü o, kendi taraftarlarını ancak alevli ateşin ehlinden olmaya çağırır.

7. Kâfirler için çok çetin bir azap vardır. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için de bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

8. Kötü işi kendisine süslü gösterilip de onu güzel gören kimse, (imanı ve İslam'ı yaşamayı tercih eden kimseye benzer) mi? ALLAH, dilediğini sapıklık içinde bırakır, dilediğini de doğru yola iletir. O halde onlar için

üzülerek kendini helak etme. ALLAH, onların ne yaptıklarını bilir.

9. Rüzgârları gönderip de bulutu harekete geçiren ALLAH'tır. Biz, onu ölü bir bölgeye göndeririz de, ölümünden sonra toprağa onunla hayat veririz. Ölülerin yeniden dirilmesi de böyle olacaktır.

10. Kim izzet ve şeref istiyorsa bilsin ki, izzet ve şerefin hepsi ALLAH'ındır. O'na ancak güzel sözler yükselir. Onları da salih amel (İslam'ı yaşamak) yükseltir. Kötülüklerle tuzak kuranlara gelince, onlar için çetin bir azap vardır. Ve onların tuzağı bozulur.

Yani, gerçek ve kalıcı olan izzet ve şeref ancak ALLAH'a yakın olmak sayesinde elde edilir.

11. ALLAH sizi topraktan sonra nutfeden (sperm) yarattı. Sonra sizi çiftler (erkek, dişi) kıldı. O'nun bilgisi olmadan hiçbir dişi ne hamile kalır, ne de doğurur. Birine ömür verilmesi de, ömründen azaltılması da mutlaka bir Kitap'ta (yazılı) bulunmaktadır. Şüphesiz bunlar ALLAH'a kolaydır.

12. İki deniz birbirine eşit olmaz. Bu tatlıdır, susuzluğu keser, içilmesi kolaydır. Şu da çok acı ve tuzludur. Hepsinden de taze et (balık) yersiniz. Ve takmakta olduğunuz süs eşyası çıkarırsınız. ALLAH'ın lütfundan (nasibinizi) arayıp da şükretmeniz için gemilerin denizi yarıp gittiğini görürsün.

13. ALLAH, geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katar. Güneşle ayı ise buyruğu altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz ALLAH'tır. Hâkimiyet (mülk) O'nundur. O'nu bırakıp da taptıklarınız ise bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir.

14. Eğer onları çağırsanız, çağrınızı işitmezler. İşitmiş olsalar bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü de sizin ortak koşmanızı inkâr ederler. Hiç kimse sana, her şeyi bilen (ALLAH) gibi (gerçekleri) haber veremez.

15. Ey insanlar! Siz ALLAH'a muhtaçsınız! ALLAH ise, işte zengin ve hamde layık olan ancak O'dur.

16. Dilerse sizi götürür ve yerinize yeni bir halk getirir.

17. Bu ALLAH'a zor değildir.

18. Hiçbir günahkâr başkasının günahını çekmez. Yükü kendine ağır gelen kimse, onu taşımak üzere (birini) çağırsa, yakını bile olsa, yükünden ona bir şey yüklenmez. Sen ancak görmeden Rablerinden sakınanları

ve namazlarını tam olarak kılanları uyarırsın. (Kim) Günah kirlerinden temizlenirse o, kendi yararına temizlenmiş olur. Dönüş ALLAH'adır.

19. Körle, gören bir değildir.

20. Karanlıklarla aydınlık da...

21. Gölge ve sıcaklık da...

22. Dirilerle ölüler de bir değildir. Şüphesiz ALLAH, dilediğine işittirir. Elbette sen kabirdekilere işittiremezsin.

23. Sen sadece bir uyarıcısın.

24. Biz seni hak ile müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Her ümmet içinde de mutlaka bir uyarıcı bulunagelmiştir.

25. Eğer seni yalancı sayıyorlarsa bil ki, onlardan öncekiler de yalanlamışlardı. Oysa peygamberleri onlara, mucizeler, sahifeler ve nurlu Kitaplar getirmişlerdi.

26. Sonra Ben, kâfirleri yakaladım. Beni inkâr (edişin sonu) bak nasıl oldu!

27. Görmedin mi ALLAH gökten su indirdi? Onunla renkleri çeşit çeşit meyveler çıkardık. Dağlardan (geçen) beyaz, kırmızı, değişik renklerde ve simsiyah yollar (yaptık).

28. İnsanlardan, hayvanlardan ve davarlardan da yine böyle türlü renkte olanlar vardır. Kulları içinde ancak alimler, ALLAH'a karşı (gereğince) saygı duyarlar. Şüphesiz ALLAH, Azîz'dir, Gafûr'dur (her şeye üstün, bağışlaması sonsuz).

ALLAH'a karşı en saygılı olanlar, O'nu en iyi tanıyanlardır. Efendimiz, bu konuda: "ALLAH'a andolsun ki ben, ALLAH'a karşı en saygılı olanınız ve O'ndan en çok sakınanınızım." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

29. ALLAH'ın Kitabı'nı okuyanlar, namazı tam olarak kılanlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (ALLAH için) gizli ve açık sarfedenler asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler.

30. Çünkü ALLAH onların mükâfatlarını tam olarak öder ve lütfundan onlara fazlasını da verir. Çünkü O, Gafûr'dur, Şekûr'dur (bağışlaması sonsuz, şükrün karşılığını veren).

31. Sana vahyettiğimiz Kitap kendinden öncekini (semavi kitapları) doğrulayıcı olarak gelen gerçektir. ALLAH, Habîr'dir, Basîr'dir (her şeyden haberdar, her şeyi gören).

32. Sonra Biz Kitab'ı seçtiğimiz kullarımıza miras verdik. Onlardan kimi kendine zulmeder, kimi orta yolu

izler, kimi de ALLAH'ın izniyle hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte bu büyük lütuftur.

33. Bunlar, Adn Cennetlerine girerler. Orada altın bilezikler ve incilerle süslenirler. Orada elbiseleri de ipektendir.

34. Ve şöyle demektedirler: "Hamd olsun ALLAH'a, bizden o kederi giderdi. Gerçekten Rabbimiz Gafûr'dur, Şekûr'dur (bağışlaması sonsuz, şükrün karşılığını veren)."

35. "Bizi lütfuyla asıl oturulacak yurda yerleştirdi. Artık burada bize ne bir yorgunluk dokunacak, ne de bir usanç gelecektir."

36. Kâfirlere gelince: onlara da cehennem ateşi vardır. Ölümlerine hükmedilmez ki ölsünler. Cehennem azabı da biraz olsun hafifletilmez. İşte Biz, her kâfiri böyle cezalandırırız.

37. Ve onlar orada şöyle feryat ederler: "Rabbimiz! Bizi çıkar. Yaptığımızın yerine salih ameller işleyelim (İslam'ı yaşayalım)." (derler). (Kendilerine): "Size, düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? Size uyarıcı da gelmedi mi? Öyleyse tadın (azabı)! Zalimlerin yardımcısı yoktur!" (denir).

"düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür..." Ortalama bir insan ömrü, düşünüp iman etmeye fazlasıyla yetecek uzunluktadır. Efendimiz de: "Yüce ALLAH, ömrünü altmış yaşına kadar uzattığı bir kişiden mazereti kaldırmıştır." (Buhari) derken, bu gerçeğe dikkat çekmiştir.

38. ALLAH göklerin ve yerin gaybını bilendir. Doğrusu O, göğüslerin özünü bilendir.

39. Sizi yeryüzünde halifeler yapan O'dur. Kim inkâr ederse, inkârı kendi aleyhinedir. Kâfirlerin küfrü Rableri katında kendileri için ancak gazabı arttırır. Kâfirlerin küfrü kendilerine zarardan başka bir şey getirmez.

40. De ki: "ALLAH'ı bırakıp da taptığınız tanrılarınıza hiç baktınız mı? Haydi, gösterin bana! Onlar, yerdeki hangi şeyi yarattılar? Yoksa onların, göklerin yaratılmasında ortaklıkları mı var? Ya da Biz onlara bir Kitap verdik de, ondaki bir delile mi dayanıyorlar?" Hayır! O zalimler birbirlerine aldatmadan başka bir şey vaad etmiyorlar.

41. Şüphesiz ALLAH, gökleri ve yeri, yıkılmasınlar diye tutuyor. Andolsun ki, yerlerinden bir ayrılırlarsa, Kendisinden sonra hiç kimse onları tutamaz. Şüphesiz O, Halîm'dir, Gafûr'dur (ceza vermekte acele etmeyen, bağışlaması sonsuz).

42. Bütün güçleriyle ALLAH'a and içerek kendilerine bir uyarıcı gelirse, herhangi bir ümmetten daha çok doğru yolda olacaklarına dair yemin etmişlerdi. Fakat kendilerine uyarıcı gelince, bu onların sadece nefretlerini arttırdı.

43. Çünkü onlar yeryüzünde kibirleniyor ve kötü tuzaklar kuruyorlardı. Oysa kötü tuzak ancak sahibini kıskaca alır. Onlar öncekilere uygulanan yasadan başkasını mı bekliyorlar? ALLAH'ın yasasında ne bir değişme bulursun, ne de ALLAH'ın yasasında bir sapma bulursun.

44. Onlar yeryüzünde gezip bir bakmadılar mı? Kendilerinden öncekilerin akıbeti nasıl olmuş? Oysa öncekiler, bunlardan daha kuvvetli idiler. Ne göklerde ve ne de yerde ALLAH'ı aciz bırakacak bir şey yoktur. O, Alîm'dir, Kadîr'dir (her şeyi bilen, gücü sonsuz).

45. Eğer ALLAH, insanların yaptıklarına karşılık hemen sorguya çekseydi, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Ama onları belli bir süreye kadar erteler. Süreleri gelince (gereğini) yapar. Şüphesiz ALLAH kullarını görmektedir.

36- YASÎN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 83 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Yâ, Sîn.
2. Hikmetli Kur'an hakkı için.
3. Sen şüphesiz peygamberlerdensin.
4. Doğru yol üzerindesin.
5. (Bu Kur'an) Azîz ve Rahîm olan ALLAH tarafından indirilmiştir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
6. Ataları uyarılmamış, bu yüzden kendileri de gaflet içinde kalmış bir toplumu uyarman için indirilmiştir.
7. Celalim hakkı için, onların çoğu cezayı hak etmişlerdir. Çünkü onlar iman etmiyorlar.
8. Biz onların boyunlarına halkalar geçirdik. O halkalar çenelere kadar dayanmaktadır. Onun için kafaları yukarıya kalkıktır.

"halkalar... kafaları yukarıya kalkıktır" Bu dünyada iman etmelerine engel olan, başta kibir olmak üzere bütün sebepleri kasteden mecazi bir ifadedir. Cehennem de ise aynen ayette tasvir edildiği gibi olacaklardır.

9. Önlerinden bir set, arkalarından bir set çektik de

onları kapattık. Artık göremezler.

10. Onları uyarsan da, uyarmasan da kendileri için birdir. İnanmazlar.

11. Sen ancak Zikr'e (Kur'an'a) uyan ve görmeden Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte öylesini, bağışlanma ve güzel bir mükâfatla müjdele.

12. Şüphesiz ölüleri ancak Biz diriltiriz. Onların yaptıkları her işi, bıraktıkları her izi yazarız. Biz her şeyi apaçık bir Kitap'ta (Levh-i Mahfuz) sayıp yazmışızdır.

"onların yaptıkları her işi, bıraktıkları her izi yazarız" yani bütün iyi ve kötü amellerini, geride bıraktıkları bütün hayır ya da şer eserlerini kayda geçiririz.

13. Onlara şu şehir halkını örnek getir: Hani onlara elçiler gelmişti.

Rivayetlere göre elçiler Hz. İsa'nın havarileri, şehir de Antakya idi.

14. İşte o zaman Biz onlara iki elçi göndermiştik. Onları yalanladılar. Bunun üzerine üçüncü bir elçi gönderdik. Onlar: "Biz size gönderilmiş ALLAH elçileriyiz!"

15. Elçilere dediler ki: "Siz de ancak bizim gibi bir insansınız! Rahman herhangi bir şey indirmedi. Siz ancak yalan söylüyorsunuz."

16. (Elçiler) Dediler ki: "Rabbimiz bilir ki, biz gerçekten size gönderilmiş elçileriz."

17. "Bizim görevimiz açık bir şekilde ALLAH'ın buyruklarını size tebliğ etmekten başka bir şey değildir."

18. (Şehir halkı): "Doğrusu siz bize uğursuz geldiniz. Eğer bu işten vazgeçmezseniz, andolsun sizi taşlarız. Ve bizden size acı bir azap dokunur." dediler.

19. (Elçiler) Dediler ki: "Uğursuzluğunuz, sizin kendinizdendir. Size öğüt veriliyorsa, bu uğursuzluk mudur? Hayır! Siz haddi aşan bir topluluksunuz!"

20. Derken şehrin öbür ucundan bir adam koşarak geldi: "Ey halkım!" dedi. "Bu elçilere uyun!"

Bu adam Habib-i Neccar'dır.

21. "Sizden herhangi bir ücret istemeyen bu kimselere uyun! Onlar doğru yoldadırlar."

22. "Beni yaratana ne diye kulluk etmeyeyim ki? Siz de O'na döndürüleceksiniz."

23. "O'ndan başka tanrılar mı edineyim? Eğer O Rahman bana bir zarar vermek dilese, o tanrıların şefaati bana fayda vermez. Onlar beni kurtaramazlar."

24. "İşte o zaman apaçık bir sapıklık içinde olurum."

25. "Şüphesiz ben, Rabbinize inandım. Beni dinleyin!"

26. Ona: "Gir cennete!" denildi. O da: "Keşke halkım bilseydi..."

27. "Rabbimin beni bağışladığını ve beni ikramlara gark ettiğini..."

28. Biz ondan sonra, onun halkının üzerine gökten herhangi bir ordu indirmedik. Zaten bu âdetimiz değildi.

29. Sadece bir çığlık, o kadar. Hemen sönüp gittiler.

30. Ne yazık şu kullara! Onlara bir peygamber gelmeyegörsün, ille de onunla alay etmeye kalkışırlar.

31. Görmüyorlar mı? Kendilerinden önce nice toplumları helak ettik! Onlar tekrar dönüp de bunlara gelemezler.

Dünyayı kastediyor.

32. Elbette hepsi huzurumuza getirileceklerdir.

Ahireti kastediyor.

33. Ölü toprak onlar için bir delildir. Çünkü Biz onu canlandırdık ve oradan dane çıkardık. İşte onlar, bunlardan yemektedir.

34. Biz yeryüzünde nice hurma bahçeleri, üzüm bağları var ettik. Ve oralarda pınarlar kaynattık ki,

35. Onun meyvesini ve elleriyle yaptıklarının ürünlerini yesinler. Hâlâ şükretmeyecekler mi?

36. Yerin yetiştirdiklerinden, insanların kendilerinden ve (henüz mahiyetini) bilemedikleri şeylerden, bütün çiftleri yaratan ALLAH'ı tesbih ve takdis ederim.

Ayet, Kur'an'ın indirildiği dönemde bilinmesi mümkün olmayan maddi/olgusal bir gerçeğe dikkat çekiyor. Her şey çift yaratılmıştır: Madde-anti madde, artı ve eksi elektrik yükü, elektron-proton, itme-çekme gücü gibi...

37. Onlar için bir delil de gecedir. Biz ondan gündüzü sıyırırız da, onlar karanlıkta kalıverirler.

38. Güneş de yörüngesinde (ya da istikrar bulacağı yer için) akıp gitmektedir. İşte bu, Azîz ve Alîm olan ALLAH'ın takdiridir (her şeye üstün, her şeyi bilen).

Güneş'in hareketinden söz eden bu ayet, M.S.7.yy.da bilinmesi olanaksız bir kozmik gerçeğe dikkat çekmektedir. Çünkü Güneş'in uzay boşluğunda başıboş bulunmayıp, belli bir yere doğru hareket ettiğini bildirmektedir. Ancak 20.yy.da tespit edilebildiğine göre Güneş, sistemindeki diğer gezegenlerle -ve bu arada Dünya ile de- birlikte "Solar Apex" adı verilen bir yörünge boyunca "Vega" yıldızına doğru saatte 720.000 km.lik bir hızla hareket halindedir. Yani günde 17 milyon 280 bin km. "Vega" yıldızı, Güneş'in hareketinin istikrar

yani son bulacağı yerdir.

39. Aya da konaklar tayin ettik. Nihayet o, eski bir hurma salkımının sapı gibi olur da geri döner.

Ay diğer uydulardan farklı olarak düzgün görünümlü bir yörünge takip etmez. Bazen Dünya'nın önünde, bazen de arkasında yer alır. Bu arada Dünya ile beraber Güneş'in de etrafında döndüğü için yörüngesi bir "S" harfini andırır. Kur'an bu durumu, "S" harfini anlatan evrensel bir ifade ile dile getirir: "eski bir hurma salkımının sapı gibi", "Urcun" kelimesiyle anlatılan bu durum tıpatıp "S" harfi demektir.

40. Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzerler.

41. Onlar için bir ayet de, çocuklarını dolu gemide taşımamız,

Elmalılı'ya göre: "dolu gemi" hamile kadınların rahimlerini ifade eden bir mecazdır.

42. Ve kendilerine onun gibi binecekleri nice şeyler yaratmamızdır.

43. Dilesek onları suda boğarız. O zaman, ne onların imdadına koşan olur, ne de (başka türlü) kurtarılırlar.

44. Ancak Katımızdan bir rahmet ve hayatta bırakmak iradesi bir müddet...

45. Onlara: "Yapmakta olduğunuz ve yapıp arkada bıraktığınız işlerde ALLAH'tan korkun! Umulur ki size merhamet olunur!" dendiği zaman (yüz çevirirler).

46. Kendilerine Rablerinin ayetlerinden bir ayet geldikçe, ondan hep yüz çeviregelmişlerdir.

47. Onlara: "ALLAH'ın size rızık olarak verdiklerinden, ALLAH için verin!" denildiğinde, kâfirler Mü'minlere dediler ki: "ALLAH'ın dilediği takdirde doyuracağı kimseleri biz mi doyuralım? Doğrusu siz, apaçık bir şaşkınlık içindesiniz."

48. Onlar: "Eğer gerçekten doğru söylüyorsanız, bu tehdit ne zaman gerçekleşecektir?" derler.

49. Başka bir şey değil, bir tek çığlığı bekliyorlar! Bir çığlık ki, onlar çekişip dururlarken kendilerini yakalayıverir.

50. İşte o anda onlar, ne bir vasiyette bulunabilirler, ne de ailelerine dönebilirler.

51. Sonunda Sûr'a üfürülecek. Bir de bakarsın onlar, kabirlerinden kalkıp koşarak Rablerine giderler.

52. İşte o zaman: "Eyvah, eyvah! Bizi kabrimizden kim kaldırdı?" derler. (Onlara): "Bu, Rahman'ın vaadidir. Peygamberler doğru söylemişlerdi." (denir).

53. Bu, bir tek çığlıktan başka bir şey değildir. Hepsi,

hemen huzurumuza getirilmiş olur.

54. O gün hiçbir kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Ancak yaptıklarınıza karşılık alırsınız.

55. O gün cennetlikler, gerçekten nimetler içinde sefa sürerler.

56. Onlar ve eşleri, gölgeler altında tahtlara kurulurlar.

57. Orada onlar için her çeşit meyve vardır. Bütün arzuları yerine getirilir.

58. Onlara Rahîm (rahmeti sonsuz) olan Rabbin söylediği Selam vardır.

59. "Ayrılın bir tarafa bugün, ey günahkârlar!"

Kıyamet gününde, dirilişten sonra, insanlar Mahşer meydanında salih-günahkâr, kâfir-Mü'min karışık olarak toplanacaklar ve sonra birbirlerinden ayrılacaklardır. Bu ayetin dile getirdiği "Ayrılın bir tarafa bugün, ey günahkârlar!" seslenişi, o günün en dehşet verici anlarından biri olacaktır.

60. "Ey Ademoğulları!" Ben size: "Şeytana tapmayın çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır." demedim mi?

61. (Ve demedim mi?): "Sadece Bana kulluk edin! Çünkü dosdoğru yol budur."

62. "O sizden birçok nesilleri saptırdı. Bunu düşünmeli değil miydiniz?"

63. "İşte bu size vaad edilen cehennemdir!"

64. "İnkârcılığınıza karşılık bugün girin oraya!"

65. O gün onların ağızlarını mühürleriz. Yaptıklarını bize elleri anlatır, ayakları da şahitlik eder.

66. Dileseydik gözlerini büsbütün kör ederdik. O zaman doğru yolu bulmaya koşuşurlar. Ama nasıl görürlerdi?

67. Eğer dileseydik oldukları yerde onların şekillerini değiştirirdik de, ne ileriye gitmeye güçleri yeterdi, ne de geri gelmeye.

68. Kime uzun ömür verirsek, Biz onun gelişmesini tersine çeviririz. Hiç düşünmüyorlar mı?

69. Biz ona (Hz. Muhammed) şiir öğretmedik. Hem bu ona yakışmazdı. O sadece, bir Zikr (öğüt) ve apaçık bir Kur'an'dır.

70. Diri olanları uyarsın ve kâfirler cezayı hak etsinler diye...

"Diri olanları uyarsın...". Ayette ince bir nükte vardır. Çünkü Yasin Suresi ölülere okunmakla ün kazanmıştır. Fakat bu ifade bizleri yüzlerce sene önceden uyarmaktadır. Bütün Kur'an'la beraber, Yasin Suresi'nin de esas olarak ölüler değil, diriler için olduğunu

söylemektedir. Bununla beraber, Yasin Suresi başta olmak üzere Kur'an'ın ölüler için de okunmasının bir sakıncası yoktur. Sakıncalı olan Yasin'i ya da Kur'an'ı sadece ölülere özel bir hale getirmektir.

71. Görmüyorlar mı ki, Biz kudretimizin eseri olmak üzere, onlar için birçok hayvan yarattık. Bu sayede onlar, bunlara sahip olmuşlardır.

72. Bu hayvanları onların emrine verdik. Onların bir kısmını binek olarak kullanırlar, bir kısmının da etini yerler.

73. Bu hayvanlarda onlar için daha nice faydalar ve içilecek (sütler) vardır. Hâlâ şükretmezler mi?

74. Onlar ALLAH'ı bırakıp da kendilerine yardımları dokunur diye birtakım tanrılar edindiler.

75. Oysa tanrı edindikleri şeylerin, onlara yardım etmeye güçleri yetmez. Aksine kendileri bunlar için yardıma hazır askerlerdir.

Kur'an, ALLAH'a ortak koşanlarla istihza ediyor. Çünkü onlar, putlarından yardım beklerken gerçekte o putların varlığı ve ayakta durmaları kendileri sayesinde olmaktadır. Bu putları sadece ilk ve orta çağların ilkel/maddi putlarıyla sınırlı anlamamak gerekir. Modern çağların soyut putları ile putlaştırılan kişileri de bu anlama dâhildir.

76. Onların sözleri seni üzmesin. Çünkü Biz, onların gizlemekte olduklarını da, açığa vurduklarını da biliyoruz.

77. İnsan görmez mi ki, Biz onu nutfeden (sperm) yarattık? Bir de bakıyorsun ki, apaçık düşman kesilmiş.

78. Kendi yaratılışını unutarak Bize misal getirmeye kalkışıyor ve: "Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek?" diyor.

Mekke'nin önde gelen putperestlerinden Übeyy bin Halef, bir gün elindeki çürümüş bir deve kemiği ile Efendimiz'in karşısına geçmiş ve saygısız bir tavırla, çürük kemiği ufalayıp toz haline getirirken: "Ey Muhammed! ALLAH, bunu da mı diriltecek?" diye sormuştur. Efendimiz de: "Evet, hem seni de öldürüp diriltecek ve sonra cehenneme sokacak." buyurmuştur. Ayet, bu olay üzerine inmiştir.

79. De ki: "Onları ilk defa yaratmış olan... O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir!"

80. Yeşil ağaçtan size ateş çıkaran O'dur. İşte siz ondan ateş yakıyorsunuz.

Bedeviler yeşil ağaç dallarını birbirine sürterek ateş yakarlardı. ALLAH, bu örnek üzerinden kudretinin sonsuzluğuna dikkat çekip

ölüleri de rahatlıkla dirilteceğine işaret ediyor.

Ayrıca ayette petrole de işaret ediliyor olabilir.

81. Gökleri ve yeri yaratan, onların benzerlerini yaratmaya kâdir değil midir? Evet! Elbette kâdirdir. O, Hallâk'tır, Alîm'dir (bütün varlığı yaratan, her şeyi bilen).

82. Bir şeyi yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı "Ol!" demekten ibarettir. Hemen oluverir.

83. Yücedir O ki, her şeyin hükümranlığı O'nun elindedir. Ve siz O'na döndürüleceksiniz.

37- SÂFFÂT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 182 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Andolsun o saf bağlayıp duranlara,

2. O sevk ve idare edenlere,

3. Zikr'i (Kur'an) okuyanlara.

4. Ki ilahınız birdir sizin.

5. O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Doğuların da Rabbidir.

"Doğuların da". Bu ifadede güneşin her gün farklı noktalardan doğduğuna ve dolayısıyla Doğu'nun bir değil, birçok olduğuna işaret edilmektedir.

6. Gerçekten Biz, en yakın göğü bir süsle, yıldızlarla süsledik.

7. Onu, her azgın şeytandan koruduk.

8. Onlar artık yüce topluluğa (Mele-i A'lâ) kulak veremezler. Her taraftan taşlanırlar.

9. Kovulurlar. Ve onlar için sürekli bir azap vardır.

10. Ancak kulak hırsızlığı yapanlar olur. Onu da yakıcı bir alev takip eder.

11. Şimdi sor onlara: "Yaratılışça kendileri mi daha çetin, yoksa Bizim yarattıklarımız mı (insanlar)?" Gerçekten Biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık.

12. Doğrusu sen (onlara) şaşıyorsun. Ama (onlar) seninle alay ediyorlar.

13. Hatırlatıldıklarında düşünmezler.

14. Bir mucize görseler alay ederler.

15. "Bu ancak açık bir büyüdür!" derler.

16. "Gerçekten biz öldüğümüz, toprak ve bir kemik yığını olduğumuz zaman mı diriltileceğiz?"

17. "Önceki atalarımız da mı?"

18. De ki: "Evet! Hem de hor ve aşağılanmış olarak..."

19. Gerçekten o (Sûr'a üfürülüş) tek bir haykırıştır ki, onların derhal gözleri açılıverir.

20. Şöyle derler: "Eyvah, bizlere! Bu hesap günüdür."

21. İşte bu yalanlamış olduğunuz hüküm günüdür.

22. (ALLAH meleklere emreder): "Toplayın o zalimleri, onların eşlerini ve taptıklarını!"

23. "ALLAH'tan başka... Cehennemin yolunu gösterin onlara!"

24. "Durdurun onları! Çünkü onlar sorguya çekilecektir."

25. (Onlara sorulur): "Size ne oldu ki, birbirinize yardım etmiyorsunuz?"

26. Evet, onlar o gün zilletle boyun eğerler.

27. Birbirlerini suçlayarak, sorarlar.

28. (Alt tabaka, önderlerine): "Siz bize sağdan gelirdiniz, (haklıymış gibi görünürdünüz)." derler.

29. (Önderler de): "Hayır!" derler. "Siz zaten iman etmiş değildiniz."

30. "Hem bizim sizi zorlayacak bir gücümüz yoktu ki. Fakat siz kendiniz azgın bir toplum idiniz."

31. "Onun için Rabbimizin (azap) hükmü bize hak oldu. Onu mutlaka tadacağız!"

32. "Evet! Biz sizi azdırdık. Çünkü kendimiz de azmıştık."

33. Şüphesiz o gün onlar azapta ortaktırlar.

34. İşte Biz günahkârlara böyle yaparız.

35. Çünkü onlara: "ALLAH'tan başka ilah yoktur." denildiği zaman kibirlenirler,

36. "Cinlenmiş bir şair için biz tanrılarımızı mı terkedeceğiz?" derlerdi.

37. "Hayır! O, gerçeği getirdi ve peygamberleri de doğruladı."

38. Elbette siz, o can yakan azabı tadacaksınız.

39. Ve sadece yaptıklarınızın cezasını göreceksiniz.

40. (Bu azaptan) Ancak ALLAH'ın ihlâslı kulları istisna edilecek.

Bir "Bilinçli Kavram Kaydırması". Kur'an, düz mantık gereği "Mü'min" denilmesi gereken yerde "ihlâslı" demek suretiyle, gerçek Mü'minlerin ancak ihlâs sahipleri olabileceğine dikkat çekiyor.

41. İşte onlar için belli bir rızık vardır.

42. Türlü meyveler... Ve onlara hep ikramda bulunulur.

Cennette acıkma duygusu olmayacağından ve oradaki yiyecekler sadece lezzetleri ve tecellisine aracı oldukları ALLAH'ın isimlerini

tanımak için yenileceğinden "meyve" denmiştir.
43. Naim Cennetlerinde...
44. Tahtlar üzerinde karşılıklı otururlar.
45. Maîn şarabından dolu bir kadehle onların etrafında dolaşılır.
46. Bembeyaz... İçenlere lezzet verir.
47. Onda ne sersemletme vardır, ne de onunla sarhoş olurlar.
48. Yanlarında, bakışlarını kocalarından başkasına çevirmeyen, yumuşak bakışlı huriler vardır.
49. Günyüzü görmemiş yumurtanın pembe beyazı renginde...
50. Derken birbirlerine dönüp sorarlar.
51. İçlerinden biri: "Benim bir arkadaşım vardı." der.
52. Şöyle derdi: "Sen (dirilmeye) inananlardan mısın?"
53. "Öldüğümüz, bir toprak ve kemik yığını olduğumuz zaman, biz gerçekten cezalandırılacak mıyız?"
54. (Sonra yanındakilere): "Siz bir bakar mısınız?" der.
55. Derken bakınır ve onu cehennemin tam ortasında görür.
56. "V'ALLAH'i az kalsın, sen beni de helak edecektin."
57. "Eğer Rabbimin nimeti olmasaydı, şimdi ben de (cehenneme) getirilenlerden olurdum." der.
58. (Sonra cennetteki arkadaşlarına dönerek): "Biz (bir daha) ölmeyeceğiz, değil mi?"
59. "Yalnız ilk ölümümüz... Başka ölüm yok. Ve biz azaba da uğratılmayacağız, değil mi?"
60. "İşte büyük kurtuluş budur."
61. "Çalışanlar, bunun için çalışsınlar."
62. "İkram olarak bu mu hayırlıdır, yoksa zakkum ağacı mı?" der.
63. Biz onu zalimler için bir fitne (sınav) yaptık.
64. O bir ağaçtır ki, cehennemin kökünde çıkar.
65. Tomurcukları şeytanların başları gibidir.
66. (Cehennemdekiler) Ondan yerler ve karınlarını ondan doldururlar.
67. Zakkum yemeğinin üstüne, bağırsakları parçalayan, irinle karışık kaynar su (Hamîm) içerler.
68. Sonra onların dönüşü kesinlikle çılgın ateşe olacaktır.
69. Çünkü onlar, babalarını sapık kimseler buldular.
70. Kendileri de onların izlerinde koşturuyorlar.
71. Gerçekten onlardan önce de, yaşayan insanların çoğunluğu, yoldan sapmışlardı.

72. Celalim hakkı için, Biz onlara uyarıcı peygamberler gönderdik.
73. Bak, o uyarılanların sonu nice oldu!
74. Ancak ALLAH'ın ihlâslı kulları hariç!
75. Celalim hakkı için, Nuh Bize yalvarıp, yakardı. Biz de duayı ne güzel kabul ederiz.
76. Onu, ailesini ve yanındaki Mü'minleri, o müthiş felaketten kurtardık.
77. Biz yalnız Nuh'un soyunu kalıcı kıldık.
78. Sonradan gelenler içinde ona iyi bir nam bıraktık.
79. Bütün alemler içinde Nuh'a selam olsun!
80. İşte Biz muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik yapmayı âdet haline getiren) böyle mükâfatlandırırız.
81. Gerçekten o, Bizim Mü'min kullarımızdandı.
82. Sonra diğerlerini suda boğduk.
83. Şüphesiz İbrahim de onun milletinden idi.
84. Çünkü Rabbine tertemiz bir kalp getirmişti.
85. O zaman babasına ve halkına şöyle demişti: "Siz nelere tapıyorsunuz?"
86. "İlle de bir iftira, bir yalan olsun diye mi, ALLAH'tan başka mabud arıyorsunuz?"
87. "Siz alemlerin Rabbini ne zannediyorsunuz?"
88. Derken yıldızlara bir baktı da,
89. "Ben hastayım." dedi.
90. Derhal onun yanından uzaklaştılar.
91. O da gizlice onların tanrılarına sokuldu: "Yemez misiniz?" dedi.
92. "Ne diye konuşmuyorsunuz?"
93. Hiddetini tutamayarak, iyice yaklaşıp, putlara kuvvetli bir darbe indirdi.
94. (Putperestler) Koşarak İbrahim'e geldiler.
95. Dedi ki: "Kendi yonttuklarınıza mı tapıyorsunuz?"
96. "Oysa sizi de, yaptıklarınızı da ALLAH yarattı."
97. (Onlar): "Onun için bir bina yapın ve derhal onu ateşe atın!" dediler.
98. Böylece ona bir tuzak kurmak istediler. Fakat Biz, onları alçaklardan kıldık.
99. (İbrahim) Dedi ki: "Ben Rabbime gidiyorum. O bana yolunu gösterir."
100. "Rabbim! Bana salihlerden olacak bir evlat ver!" dedi.
101. Biz de ona yumuşak huylu bir oğul müjdeledik.
102. Oğlu yanında koşacak çağa gelince: "Ey oğlum!

Ben seni rüyamda boğazladığımı görmekteyim. Bir düşün, ne dersin?" dedi. Çocuk cevap verdi: "Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap! inşaALLAH beni sabredenlerden bulacaksın." dedi.

103. Ne zaman ki onlar teslim oldular, İbrahim oğlunu şakağı üzerine yatırdı.

104. Biz de: "Ey İbrahim!" diye seslendik.

105. "Sen rüyayı doğruladın. İşte Biz, muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getirenleri) böyle mükâfatlandırırız."

106. Bu, gerçekten çok büyük bir sınavdı.

107. Oğluna bedel, ona büyük bir kurbanlık verdik.

108. Ve sonradan gelenler arasında ona (iyi bir ün) bıraktık.

109. "Selam olsun İbrahim'e!"

110. İşte Biz muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı adet haline getirenleri) böyle mükâfatlandırırız.

111. Çünkü o, Bizim Mü'min kullarımızdandı.

112. Ona bir de salih kimselerden bir peygamber olmak üzere İshak'ı müjdeledik.

113. Biz, hem ona hem de İshak'a bereketler verdik. Onların neslinden (gelenler arasında) muhsinler de var, açıkça kendisine zulmedenler de...

114. Celalim hakkı için Biz, Musa ve Harun'a da lütuflarda bulunduk.

115. Hem onları, hem de halklarını o büyük dertten kurtardık.

116. Kendilerine yardım ettik de galip gelenler onlar oldu.

117. Her ikisine de apaçık anlaşılan bir Kitab'ı (Tevrat) verdik.

118. Her ikisini de doğru yola ilettik.

119. Sonraki nesiller içinde onlara da iyi bir nam bıraktık.

120. "Selam olsun Musa ile Harun'a!"

121. İşte Biz, muhsinleri böyle mükâfatlandırırız.

122. Çünkü her ikisi de Bizim muhsin kullarımızdandı.

123. İlyas da şüphesiz Rasûllerdendi.

124. Halkına demişti ki: "(ALLAH'ın azabından) Sakınmaz mısınız?"

125. "Bâl'e yalvarıyorsunuz da, bırakıyor musunuz o en güzel Yaradan'ı?"

126. "Sizin Rabbiniz ve önceki atalarınızın Rabbi olan

ALLAH'ı!"
127. Onu yalanladılar. Bundan dolayı onlar (azaba) getirileceklerdir.
128. Ancak ALLAH'ın ihlâsa erdirdiği kulları müstesnadır.
129. Biz ona da sonradan gelenler içinde (güzel bir nam) bıraktık.
130. "Selam olsun İlyas'a!"
131. İşte Biz muhsinleri böyle mükâfatlandırırız.
132. Çünkü o, Bizim Mü'min kullarımızdandı.
133. Lût da şüphesiz, Rasûllerdendi.
134. Biz onu, ailesini ve ona inananları kurtardık.
135. Yalnız (azapta) kalacaklar arasında bulunan yaşlı bir kadın hariç.
136. Sonra da diğerlerini darmadağın ettik.
137. Siz onların yanlarından geçip gidiyorsunuz; sabahleyin...
138. Ve geceleyin de... Artık düşünmez misiniz?
139. Yunus da şüphesiz, Rasûllerdendi.
140. Hani o, dolu bir gemiye binip kaçmıştı.
141. Kur'a çekmiş ve kaybedenlerden olmuştu.
142. Yunus kendini kınayıp dururken, bir balık onu yuttu.
143. Eğer ALLAH'ı tesbih edenlerden olmasaydı...
144. Dirilme gününe kadar balığın karnında kalırdı.
145. Bitkin bir halde kendisini sahile attık.
146. Ve üzerine (gölge yapması için) kabak türünden, geniş yapraklı bir bitki bitirdik.
147. Biz onu, yüz bin kişilik bir şehre göndermiştik. Hatta gittikçe nüfusları artıyordu da.
148. Sonunda ona iman ettiler. Bunun üzerine Biz de onları bir süreye kadar yaşattık.
149. Şimdi putperestlere sor: "Kızlar Rabbinin de, oğullar onların mı?"
150. "Yoksa Biz melekleri dişi yaratmışız da, onlar buna şahit mi olmuşlar?"
151. İyi bilin ki, onlar sadece iftira ederek...
152. "ALLAH doğurdu." derler. Onlar yalancıların ta kendileridir.
153. ALLAH, kızları, oğullara tercih mi etmiş?
154. Ne oluyor size! Nasıl hükmediyorsunuz?
155. Hiç düşünmez misiniz?
156. Yoksa sizin açık bir deliliniz mi var?
157. Eğer doğru iseniz, getirin Kitab'ınızı!

158. Bir de tutup ALLAH ile melekler arasında bir akrabalık uydurdular. Celalim hakkı için, melekler bilirler ki, (onlar) hesap yerine götürüleceklerdir.
159. (Ve şöyle diyeceklerdir): "ALLAH, onların iddia ettikleri şeylerden münezzehtir, çok yücedir!"
160. Ancak ALLAH'ın ihlâsa erdirdiği kulları, onlar gibi değildir.
161. (Ey kâfirler!) Ne siz, ne de taptıklarınız,
162. Kandırıp ALLAH'ın yolundan çıkaramazsınız,
163. Cehenneme girecek olandan başkasını...
164. (Melekler derler): "Bizden herkesin belli bir makamı vardır."
165. "Biziz, o saf saf dizilenler, biz!"
166. "Biziz, o tesbih edenler, biz!"
167. Gerçi onlar (ortak koşanlar) şöyle diyorlardı:
168. "Eğer yanımızda öncekilere gelen Kitaplardan bir uyarı olsaydı,"
169. "Elbette biz ALLAH'ın halis kulları olurduk!"
170. Fakat onu inkâr ettiler. Artık yakında öğrenirler.
171. Celalim hakkı için, peygamberlikle gönderilen kullarımız hakkında şu sözü vermişizdir:
172. "Onlar, elbette onlar, kesin olarak muzaffer olacaklardır."
173. "Ve elbette Bizim ordularımız, onlar, mutlak galip geleceklerdir."

"Bizim ordularımız" ifadesi öncelikle Mü'minleri kastetmektedir.

174. Artık bir süre sen onlardan uzak dur.
175. Gözetle onları. Yakında (başlarına geleceği) görecekler.
176. Azabımızı acele mi istiyorlar?
177. Azap, yurtlarına indiğinde, uyarılanların sabahı ne kötü olur!
178. Artık sen bir süre onlardan uzak dur.
179. Gözetle onları. Yakında görecekler.
180. İzzet ve kuvvet sahibi Rabbin, onların yakıştırdıklarından yücedir.
181. Selam, gönderilen peygamberlere...
182. Hamd, alemlerin Rabbi ALLAH'a!

38- SÂD SURESİ

Mekke'de inmiştir. 88 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Sâd. Şanlı Kur'an hakkı için,

2. Kâfirler, bir gurur ve ayrılık içindedir.

3. Onlardan önce nice nesilleri darmadağın ettik! Çığlıklar kopardılar! Ama kurtuluş zamanı çoktan geçmişti.

4. Kâfirler, aralarından kendilerine bir uyarıcı gelmesine hayret ettiler de, dediler ki: "Bu bir büyücü, bir yalancı..."

5. "Bütün tanrıları, bir tek tanrı mı yapmış? Bu çok tuhaf bir şey."

6. İçlerinden ileri gelenler: "Yürüyün! Tanrılarınıza bağlı kalın! Sizden istenen şüphesiz budur."

7. "Biz bunu öteki dinde (hristiyanlık, yahudilik) işitmedik. Bu ancak bir uydurmadır."

Ayet, İslam düşmanlığı söz konusu olduğunda, bütün kâfir toplulukların birbirleriyle çok kolay birleşeceğine işaret etmektedir.

8. "Zikr (Kur'an), aramızdan ona mı indirildi?" diyerek kalkıp, yürüdüler. Hayır! Onlar Zikr'im hakkında şüphe içindedir. Hayır! Azabımı henüz tatmadılar!

9. Yoksa onu sana veren Azîz ve Vehhâb Rabbinin, rahmet hazineleri, onların yanında mı? (her şeyden üstün, sonsuz lütuf sahibi)

10. Ya da göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin hükümranlığı onların elinde mi? Öyleyse (göklerin) yollarında yükselsinler (ve oradan Kâinat'ı yönetsinler de görelim!)

11. Onlar çeşitli derme-çatma gruplardan oluşmuş bir ordudur. İşte şurada bozguna uğratılacaklardır.

12. Onlardan önce de Nuh halkı, Âd halkı, kazıklar sahibi Firavun,

"kazıklar sahibi" Firavun, düşmanlarını ellerinden ve ayaklarından dört kazığa bağlatarak işkence etmesiyle ünlüydü. Yere kazık gibi çakılan, aslında bir zulüm ve israf sembolü olan piramitler de düşünülebilir.

13. Semûd, Lût halkı ve Eyke halkı da peygamberlerini yalanladılar. İşte bunlar da (peygamberlere karşı) birleşen hiziplerdi.

14. Hepsi de peygamberleri yalanladılar. Ve bu yüzden azabım hak oldu.

15. Bunlar da ancak, bir an gecikmesi olmayan, korkunç bir ses beklemektedir.
16. (Alay ederek) Dediler ki: "Rabbimiz! Bizim (azap) payımızı hesap gününden önce, hemen ver!"
17. Onların söylediklerine sabret! Güçlü kulumuz Davud'u hatırla! O, hep ALLAH'a yönelirdi.
18. Biz dağları onunla beraber (tesbih etmeleri için) boyun eğdirmiştik. Akşam-sabah onunla tesbih ederlerdi.
19. Toplanıp gelen kuşları da onun emrine vermiştik. Hepsi onun nağmesine katılırdı (beraber zikrederlerdi).
20. Onun hükümranlığını güçlendirmiş, kendisine hikmet ve güzel konuşma vermiştik.
21. Sana davacıların haberi ulaştı mı? Mabede tırmanıp...
22. Davud'un yanına girmişlerdi de, Davud onlardan ürkmüştü. "Korkma! Biz birbirine hasım iki davacıyız. Aramızda adaletle hükmet! Haksızlık etme! Bize doğru yolu göster!" dediler.
23. (Biri şöyle dedi): "Bu kardeşimdir. Onun doksan dokuz koyunu var, benimse bir tek. Böyle iken, onu da bana ver, dedi. Ve tartışmada beni yendi."
24. (Davud): "Andolsun ki, senin koyununu, kendi koyunlarına katmak istemekle sana haksızlıkta bulunmuştur. Doğrusu ortakların çoğu, birbirlerinin haklarına tecavüz ederler. Ancak iman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) hariç. Onlar da çok azdır." dedi. Davud, kendisini denediğimizi anladı. Ve Rabbinden bağışlanma dileyerek eğilip secdeye kapandı. Ve tevbe edip ALLAH'a yöneldi.

İnsanların yaşadıkları olaylar, kaderden kendilerine gönderilen mesajlardır. Fakat insanların çoğu acele ettikleri ve o olayları değerlendirecek doğru ölçülere sahip olamadıkları için bunu anlayamazlar.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

25. Biz de bu tavrından dolayı onu bağışladık. Şüphesiz Katımızda onun yüksek bir makamı ve güzel bir geleceği vardır.
26. "(Ey Davud!) Biz seni yeryüzünde halife yaptık. Sen de insanlar arasında adaletle hükmet! Keyfine uyma ki, seni ALLAH yolundan saptırmasın. Çünkü ALLAH yolundan sapanlara, hesap gününü unutmalarına karşılık, çetin bir azap vardır." dedik.
27. Biz göğü, yeri ve ikisi arasındakileri boş yere

yaratmadık. Bu inkâr edenlerin zannıdır. Vay o inkâr edenlerin ateşteki haline!

28. Yoksa Biz, iman edip de salih ameller işleyenleri (İslam'ı yaşayanları), yeryüzünde bozgunculuk yapanlar gibi mi tutacağız? Ya da takva sahiplerini (ALLAH'a karşı saygılı olanları), o facirler (yoldan çıkmış, sapık) gibi mi sayacağız?

29. Sana öyle bir Kitap indirdik ki, çok mübarektir. Aklı başında olanlar ayetlerini düşünsünler ve ibret alsınlar.

30. Biz Davud'a Süleyman'ı bağışladık. O ne güzel bir kuldu! Hep ALLAH'a yönelirdi.

31. Hani bir gün ikindi vakti ona, durduğunda sakin, koştuğu zaman ise süratli, saf kan koşu atları gösterilmişti.

32. Onlarla ilgilenip: "Ben Rabbimi hatırlattıkları için güzel şeyleri severim." dedi. Ve gözden kayboluncaya dek, onları seyredip durdu.

Dünyaya ait şeyler maddi boyutlarıyla değil de ALLAH'ı tanımaya vesile oldukları için seviliyorsa, bu tür sevgi mübarektir.

33. (Sonra): "Onları tekrar bana getirin!" deyip bacaklarını ve boyunlarını okşamaya başladı.

34. Celalim hakkı için, Biz Süleyman'ı sınadık. Tahtının üstüne bir ceset bıraktık. Sonra o yine eski haline döndü.

Hz. Süleyman, çevresindekilerin "öldü!" zannedecekleri kadar zayıfladığı bir hastalık geçirmişti. Olay bundan sonra gelen ayetlerle bir arada düşünüldüğünde, ALLAH'ın bir kanunu daha kendini göstermiş oluyor: Kullar, kendilerine verilecek çok büyük nimetler öncesinde ağır bir sınavdan geçirilirler.

35. "Rabbim! Beni bağışla! Ve bana, benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümranlık ver! Çünkü Sensin o Vehhâb olan, Sen! (sonsuz lütuf sahibi)" dedi.

Hz. Süleyman'ın: "benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak..." duası, helal yoldan olmak kaydı ile mal ve dünya nimeti istemenin bir sakıncası olmadığını da göstermiş oluyor.

36. Bunun üzerine rüzgârı, onun emrine verdik. Rüzgâr onun buyruğuyla istediği yere kolayca eserdi.

Elmalılı'ya göre, Hz. Süleyman'ın hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümranlık (dünya mülkü) isteğinden hemen sonra "Bunun üzerine rüzgârı onun emrine verdik" denilmesinde, dünya mülkünün bir rüzgâr gibi gelip geçici olduğuna da bir işaret vardır.

37. Ve şeytanları... Her bina ustasını ve dalgıcı...

38. Demir halkalarla bağlı diğer yaratıkları da (başka cinleri de) onun (emrine verdik).

39. "İşte bu Bizim bağışımızdır. İster dağıt, ister yanında tut; bu hesapsızdır." dedik.

40. Onun için Bizim katımızda bir yakınlık ve güzel bir gelecek de vardır.

41. Kulumuz Eyyûb'ü de hatırla! O Rabbine: "Doğrusu şeytan bana bir yorgunluk ve eziyet dokundurdu." diye seslenmişti.

Hz. Eyyûb başına gelen hastalığı değil, fakat o hastalığın kendisinde neden olduğu vesveselerin (ki bunlar, "sen bu hastalığa layık mıydın, ALLAH bunu neden senin başına verdi" türünden şeylerdi) şeytandan olduğunu kastediyor. Ayetin devamından anlıyoruz ki, bu vesveseler sınavın son aşamasıdır. O da kazanıldı mı musibet biter, lütuflar başlar.

42. (Eyyûb'a): "Ayağını yere vur!" dedik. "İşte yıkanacak ve içilecek soğuk bir su!"

"Su" sebepler açısından Hz. Eyyûb'un bütün sıkıntılarını sona erdirdi. Bu, gerçek niteliğini ancak ALLAH'ın bildiği bir simgedir.

43. Bizden bir rahmet ve sağduyu sahiplerine bir ibret olmak üzere ona ailesini, çevresini ve daha bir mislini bağışladık.

44. Ona bir de: "Eline bir demet sap al da onunla vur! Yeminini böyle yerine getir!" (dedik). Gerçekten Biz onu sabırlı bulduk. O ne güzel bir kuldu! Daima ALLAH'a yönelirdi.

Hz. Eyyûb, hastalığı sırasında Kur'an ve Sünnette belirtilmeyen bir nedenle, eşine iyileştiği zaman yüz sopa vuracağına and içmişti. Ayet, ona meşru bir hile yolu gösterilerek, hem yeminin yerine getirildiğini, hem de eşinin zarar görmemesinin temin edildiğini anlatıyor.

45. Kuvvetli ve basiretli kullarımız İbrahim, İshak ve Yakub'u da hatırla!

46. Biz onları özellikle ahiret yurdunu düşünen, ihlâslı kimseler kıldık.

47. Onlar Bizim katımızda seçkinlerden, hayırlılardandır.

48. İsmail'i, Elyesa'yı, Zülkifl'i de hatırla! Hepsi de hayırlılardandı.

49. İşte bu bir hatırlatmadır. Doğrusu takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygılı olanlar) için güzel bir gelecek vardır.

50. Kapıları yalnızca kendilerine açılmış Adn Cennetleri vardır.

51. Onlar tahtlara yaslanıp kurularak, orada birçok meyve ve içecek isterler.

52. Yanlarında, eşlerinden başkasına bakmayan, kendilerine yaşıt güzeller vardır.
53. İşte! Hesap günü için size vaad olunan şeyler bunlardır.
54. Şüphesiz bu, Bizim verdiğimiz rızıktır; ona bitmek ve tükenmek yoktur.
55. Bu böyle! Azgınlara da kötü bir gelecek vardır.
56. O da girip yanacakları, cehennemdir. Ne kötü bir döşektir o!
57. Bu böyledir! İşte tatsınlar bakalım, o kaynar suları ve irinleri!
58. Ve daha başka, çeşit çeşit (azap) vardır.
59. (İnkârcıların önderlerine): "İşte bu sizinle beraber, cehenneme girecek topluluktur." (denildiğinde, önderler): "Onlar rahat yüzü görmesin!" (derler). Onlar mutlaka ateşe girecektir.
60. (Önderlere uyanlar ise): "Hayır! Asıl siz rahat yüzü görmeyin! Bu azabı bize getiren, sizsiniz! Ne kötü bir yerdir!" derler.
61. Yine onlar: "Rabbimiz! Bunu bizim önümüze kim getirdi ise Sen onun azabını kat kat arttır!" derler.
62. (Kâfirler): "Kendilerini (dünyadayken kötülerden saydığımız kimseleri, burada) niçin görmüyoruz?"
63. "Hani onlarla alay ederdik. Yoksa (buradalar da) onları gözden mi kaçırdık?" derler.
64. İşte bu cehennem halkının tartışması, şüphesiz bir gerçektir!
65. De ki: "Ben ancak bir uyarıcıyım. Vâhid ve Kahhâr olan ALLAH'tan başka hiçbir ilah yoktur (bir, karşı konulmaz güç sahibi)."
66. "O göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir. O, Azîz'dir, Gaffar'dır (her şeye üstün, en büyük günahları da bağışlayan)."
67. De ki: "Bu (Kur'an), büyük bir mesajdır."
68. "Fakat siz ondan yüz çeviriyorsunuz."
69. "Mele-i A'lâ sakinleri (ALLAH'a en yakın olan büyük melekler) tartışırlarken, kendi aralarında neler konuştuklarına dair bilgim yoktur."
70. "Ben ancak apaçık bir uyarıcı olduğum için (Kur'an) bana vahyediliyor."
71. Rabbin meleklere demişti ki: "Ben çamurdan bir insan yaratacağım."
72. "Onu biçimlendirip Ruhumdan üflediğim zaman derhal ona secdeye kapanın!"

73. Meleklerin hepsi secde ettiler.
74. Yalnız iblis etmedi. Kibirlendi ve kâfirlerden oldu.
75. (ALLAH): "Ey iblis! İki elimle yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan nedir? Kibirlenmek mi istedin? Yoksa yücelerden misin?" buyurdu.
76. (İblis) Dedi ki: "Ben ondan üstünüm. Çünkü beni ateşten, onu ise topraktan yarattın."
77. (ALLAH buyurdu ki): "Defol! Sen kovuldun!"
78. "Lanetim de hesap gününe kadar senin üstündedir."
79. (İblis): "Ya Rabbi! Öyleyse insanların yeniden dirileceği güne kadar bana mühlet verir misin?" dedi.
80. (ALLAH): "Haydi!" buyurdu. "Sen mühlet verilenlerdensin!"
81. "O belli vaktin gününe kadar!"

79. ayette iblis aklınca bir uyanıklık yaparak, insanların yeniden diriltilecekleri güne kadar yaşama izni istedi. Eğer bu aynen kabul edilseydi, ölümsüzlüğe kavuşmuş olacaktı. Fakat bu ayette ALLAH "belli vaktin gününe kadar" diyerek aslında iblisin isteğini kabul etmiyor. "belli vaktin günü" ile kastedilen de kıyamet günü... Yani o gün herkesle beraber iblis de ölecektir.

82. (İblis) Dedi ki: "Öyle ise Senin izzetine yemin olsun ki, onların tümünü azdıracağım."
83. "Yalnız ihlâsa erdirilmiş kulların hariç..."
84. (ALLAH buyurdu ki): "İşte bu doğru! Ve Ben gerçek olarak diyorum ki..."
85. "Celalim hakkı için, cehennemi sen ve sana uyanlarla dolduracağım."
86. De ki: "Ben sizden buna karşı bir ücret istemiyorum. Ve ben, olduğumdan başka türlü görünenlerden de değilim."
87. (Kur'an) ancak alemler için bir öğüttür.

Sure "Şanlı Kur'an hakkı için" diyerek başlamıştı ve yine sözü Kur'an'a getirerek bitti.

88. Onun verdiği haberin doğruluğunu, bir zaman sonra çok iyi öğreneceksiniz.

Yani onun verdiği bütün haberlerin doğruluğunu...

39- ZÜMER SURESİ

Mekke'de inmiştir. 75 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Bu Kitab'ın indirilişi ALLAH'tan, Azîz ve Hakîm olan ALLAH'tandır (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Önceki sure olan Sâd, Kur'an'ın alemler için bir öğüt olduğundan, verdiği haberlerin doğruluğunun ileride anlaşılacağından söz ederek bitmişti. Zümer Suresi de Kur'an'ın ALLAH tarafından indirildiği ve gerçeğin ta kendisi olduğu vurgulanarak başlıyor.

2. Biz bu Kitab'ı sana gerçeğin ta kendisi olarak indirdik. O halde sen de yalnız ALLAH'a ibadet et.

3. İyi bil ki, halis din yalnız ALLAH'ındır. O'nu bırakıp da kendilerine başka koruyucular edinenler: "Onlara, bizi sadece ALLAH'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz." derler. Şüphesiz ki ALLAH, ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. ALLAH, yalancı ve nankör insanı doğru yola iletmez.

Ayetin son cümlesi bir ALLAH kanununu dile getiriyor.

4. Eğer ALLAH çocuk edinmek isteseydi, elbette yarattıklarından dilediğini seçerdi. O bundan, münezzehtir. O, Vâhid ve Kahhâr olan ALLAH'tır (bir, karşı konulmaz güç sahibi).

5. Gökleri ve yeri hak (hikmet ve belli bir amaç) ile yarattı. Geceyi gündüzün üzerine örtüyor, gündüzü de gecenin üzerine sarıyor. Güneşi ve ayı buyruğu altına almıştır. Her biri belli bir süreye kadar akıp gitmektedir. İyi bil ki, O, Azîz'dir, Gafûr'dur (her şeye üstün, bağışlaması sonsuz).

Bu ayette "üzerine örtüyor" şeklinde geçen ifade Kur'an'ın Arapça orijinal metninde "Tekvir" kelimesiyle anlatılmaktadır. "Tekvir" kelimesinin Türkçedeki geniş tanımı: "Yuvarlak bir şeyin üzerine bir cisim sarmak" şeklinde yapılabilir. Ayette gece ile gündüzün birbirlerini sarıp örtmeleri şeklinde tasvir edilen durum ise, ancak Dünya'nın yuvarlak olması halinde söz konusu olabilir. Oysa Kur'an'ın indirildiği M.S. 7.yy.da geçerli kabul edilen astronomi teorisi, Batlamyus'a ait olandı. Ve bu teoriye göre de Dünya bir tepsi gibi dümdüz zannediliyordu.

6. O sizi bir tek candan yarattı. Sonra ondan da eşini meydana getirdi. Ve sizin için hayvanlardan sekiz çift (deve, sığır, koyun ve keçiden erkekli ve dişili olmak

üzere) meydana getirdi. Sizi de annelerinizin karınlarında üç karanlık içinde, bir yaratılıştan öbür yaratılışa geçirerek yaratıyor. İşte bu Yaratıcı, Rabbiniz ALLAH'tır. Mülk (hükümranlık) O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyken nasıl oluyor da (O'na kulluktan) çevriliyorsunuz?

7. Eğer inkâr ederseniz, şüphesiz ALLAH size muhtaç değildir. Bununla beraber O, kullarının küfrüne razı olmaz. Eğer şükrederseniz, bundan hoşnut olur. Hiçbir günahkâr, diğerinin günahını çekmez. Sonra dönüşünüz Rabbinizedir. O size yaptıklarınızı haber verir. Çünkü O, göğüslerin özünü bilir.

8. İnsanın başı derde girince, gönülden O'na yönelerek, Rabbine yalvarır, sonra (ALLAH) Kendisinden bir nimet verince, önceden yalvarmış olduğunu unutur. Ve ALLAH yolundan kendisini saptırmaları için O'na birtakım ortaklar uydurur. De ki: "Küfrünle azıcık yaşa! Sen ateş halkındansın!"

"O'na bir takım ortaklar uydurur". Günümüz insanının "uydurduğu ortaklar", kendi zihninde icat ettiği sanal putlardır.

9. Yoksa o, geceleyin secde ederek ve kıyamda durarak ibadet eden, ahiretten çekinen ve Rabbinin rahmetini dileyen kimse gibi midir? De ki: "Hiç bilenlerle, bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri hakkıyla öğüt alır." • • • Dikkat! Secde ayeti • • •

10. (Tarafımdan) De ki: "Ey iman eden kullarım! Rabbinize karşı gelmekten sakının! Bu dünyada güzel davrananlara, güzellik vardır. ALLAH'ın dünyası geniştir. Ancak sabredenlere mükâfatları hesapsız ödenecektir."

11. De ki: "Bana, din ve ibadetimi yalnız ALLAH'a has kılarak, O'na kulluk etmem emrolundu."

12. "Ve bana Müslümanların ilki olmam emrolundu."

13. De ki: "Ben Rabbime karşı gelirsem, büyük bir günün azabından korkarım."

14. De ki: "Ben dinimde ihlâs ile ancak ALLAH'a ibadet ederim."

15. "Siz de O'ndan başka dilediğinize tapın." De ki: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar kıyamet günü hem kendilerini, hem de ailelerini hüsrana uğratanlardır." Bilesiniz ki bu, apaçık hüsrandır.

16. Onların hem üstlerinde, hem altlarında ateşten kat kat örtüler vardır. İşte ALLAH kullarını bununla korkutur. Ey kullarım! Benden korkun!

17. Tağuta kulluk etmekten kaçınan ve ALLAH'a

yönelenlere müjde var. Müjdele kullarımı:

18. Onlar ki, sözü dinlerler ve onun en güzeline uyarlar. İşte onlar, ALLAH'ın kendilerini doğru yola ilettiği kimselerdir. Ve gerçek akıl sahipleri de onlardır.

En akıllı insan dünyasını ahiretine göre yaşayandır. Ayetteki "en güzele uyarlar" ifadesiyle, Mü'minler, herhangi bir şeyde birden fazla tercihle karşı karşıya kaldıklarında, ALLAH'ın rızasına en uygun olanı düşünerek hareket ederler denmektedir.

19. Hakkında azap hükmü kesinleşmiş kimseyi, ateşte olan kimseyi sen mi kurtaracaksın?

20. Fakat Rablerinden sakınanlara üst üste yapılmış, altlarından nehirler akan köşkler vardır. Bu, ALLAH'ın verdiği sözdür. ALLAH verdiği sözden caymaz.

21. Görmedin mi ki ALLAH gökten bir su indirdi, onu yerdeki kaynaklara yerleştirdi, sonra onunla türlü türlü renklerde ekinler yetiştiriyor. Sonra onlar kurur da sapsarı olduklarını görürsün, sonra da onu kuru bir çöp yapar. Şüphesiz bunlarda akıl sahipleri için bir öğüt vardır.

22. ALLAH'ın, göğsünü İslam'a açtığı kimse, Rabbinden bir nur üzerinde değil midir? ALLAH'ı zikretmeye karşı yürekleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun! Onlar apaçık bir sapıklık içindedir.

23. ALLAH sözün en güzelini, birbiriyle uyumlu ve bıkılmadan tekrar tekrar okunan bir Kitap olarak indirdi. Rablerine saygısı olanların onunla derileri ürperir, sonra derileri de, kalpleri de ALLAH'ın zikrine (ısınıp) yumuşar. İşte bu (Kitap) ALLAH'ın rehberidir. Dilediğini bununla doğru yola iletir. Ama ALLAH kimi sapıklığında bırakırsa, artık ona yol gösteren olmaz.

"bıkılmadan tekrar tekrar okunan bir Kitap". Örneğin, beş vakit namaz kılan bir Mü'min ortalama olarak her gün 50 kez Fatiha Suresi'ni okur ve bir ömür boyunca toplam sayı bir milyonu geçer, fakat hiçbir bıkkınlık duymaz.

24. Kıyamet günü, (elleri bağlı olduğu için) yüzüyle o en kötü azaptan korunmaya çalışan (ile güven içinde bulunan bir olur) mu? (O gün) Zalimlere: "Kazandığınızı tadın!" denilir.

25. Onlardan öncekiler de yalanladılar, yalanladılar da azap kendilerine, hiç düşünmedikleri bir yönden geldi.

26. Geldi de, ALLAH onlara dünya hayatında zilleti tattırdı. Ve elbette ahiret azabı daha büyüktür. Keşke bilselerdi!

27. Andolsun ki Biz, öğüt alsınlar diye, bu Kur'an'da

insanlara her türlü misali verdik.

28. O, pürüzsüz Arapça bir Kur'an'dır. Belki sakınırlar.

29. ALLAH, geçimsiz efendileri olan bir adam ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı misal olarak verir. Bu ikisi eşit midir? Hamd ALLAH'a mahsustur. Fakat onların çoğu bilmezler.

30. Sen de öleceksin, onlar da ölecekler.

31. Sonra siz, kıyamet günü, Rabbinizin huzurunda davalaşacaksınız.

32. ALLAH hakkında yalan uyduran, kendisine gelen gerçeği (Kur'an) yalan sayandan daha zalim kimdir? Kâfirler için cehennemde yer mi yok?

33. Doğruyu getiren ve onu tasdik edenler var ya! İşte kötülükten sakınanlar onlardır.

34. Onlar için Rableri yanında diledikleri her şey vardır. İşte bu muhsinlerin (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyilik yapmayı âdet haline getirenlerin) mükâfatıdır.

35. Böylece ALLAH onların yaptıkları en kötü hareketleri bile örtecek ve yaptıklarının en güzeliyle mükâfatlarını verecektir.

36. ALLAH kuluna kâfi değil midir? Seni O'ndan başkaları ile korkutuyorlar. ALLAH kimi şaşırtırsa, artık onu yola getiren olamaz.

37. ALLAH kime de yol gösterirse, artık onu şaşırtan olamaz. ALLAH, Azîz (her şeye üstün) ve intikam alan değil midir?

38. Celalim hakkı için onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, elbette: "ALLAH!" derler. De ki: "Öyleyse bana söyler misiniz? ALLAH bana bir zarar vermek isterse, ALLAH'ı bırakıp da taptıklarınız, onun verdiği zararı giderebilir mi? Ya da ALLAH bana bir rahmet dilerse, onlar, O'nun bu rahmetini önleyebilirler mi?" De ki: "ALLAH bana yeter! Tevekkül edenler de yalnız O'na dayanıp, güvensinler."

39. De ki: "Ey halkım! Siz elinizden geleni yapın, ben de işime devam edeceğim. Ve yakında bileceksiniz..."

40. "Kendisini rezil edecek azap kime geliyor ve sürekli azap kimin üzerine iniyor?"

41. Biz Kitabı, insanlar için, sana hak ile indirdik. Artık kim doğru yola gelirse, kendi yararınadır. Kim de saparsa, kendi zararına sapmış olur. Sen onların üzerinde bekçi değilsin.

42. ALLAH, insanların ruhlarını ölümleri sırasında, ölmeyenlerin ruhlarını ise uykuları sırasında alır. Hakkında

ölüm hükmü verdiği ruhu tutar, vermediği ruhu ise belirli bir süreye kadar salıverir. Muhakkak ki bunda, düşünen kimseler için alacak ibretler vardır.

43. Yoksa ALLAH'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: "Onlar, hiçbir şeye güç yetiremeyen ve düşünemeyen şeyler olsalar da mı?"

44. De ki: "Bütün şefaat ALLAH'ındır. (Çünkü) göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Sonra O'na döndürüleceksiniz."

45. ALLAH, tek olarak anıldığı zaman, ahirete inanmayanların içlerine sıkıntı basar. Ama ALLAH'tan başkası anıldığı zaman hemen yüzleri güler.

46. De ki: "Ey gökleri ve yeri yaratan, görülmeyeni de görüleni de bilen ALLAH'ım! Kullarının arasında, ayrılığa düştükleri şeyin hükmünü ancak Sen vereceksin."

Efendimiz teheccüd namazından sonra dua etmeye başlarken önce bu ayeti okurdu.

47. Eğer yerde ne varsa hepsi ve onunla birlikte bir misli daha o zulmedenlerin olsaydı, kıyamet gününde azabın fenalığından kurtulmak için elbette bunları feda ederlerdi. Oysa (o gün) ALLAH tarafından, onlar için hiç hesaba katmadıkları şeyler ortaya çıkmıştır.

"hiç hesaba katmadıkları şeyler" bilinmeyen ya da unutulmuş olan günahlardır. ALLAH onların hepsini kıyamet gününde bir bir meydana çıkartıp hesabını soracaktır.

48. Öyle ki, yaptıkları işlerin kötülükleri kendilerine görünmüş ve alay edip durdukları şeyler kendilerini sarmıştır.

49. İnsana bir sıkıntı dokunduğu zaman Bize yalvarır. Sonra, kendisine tarafımızdan bir nimet verdiğimiz zaman da: "Ben, bilgi ve becerim sayesinde bu nimeti elde ettim." der. Hayır! O bir sınavdır. Fakat çokları anlamıyorlar.

50. Onlardan öncekiler de bunu demişlerdi. Ama kazandıkları şeyler kendilerine hiçbir yarar sağlamadı.

51. Kazandıklarının kötülükleri, sonunda başlarına geldi. Bunlardan da zulmedenlerin işledikleri kötülükler başlarına gelecektir. Ve kaçmakla elimizden kurtulamayacaklardır.

52. Hâlâ anlamadılar mı ki, ALLAH, rızkı dilediğine bol bol verir, dilediğinden de kısar. Elbette bunda iman edecek kimseler için alacak ibretler vardır.

53. De ki: "Ey kendi canları aleyhine haddi aşan kullarım! ALLAH'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü

ALLAH bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)."

Elmalılı'ya göre: "Bu ayetin Kur'an'ın en ümit verici ayeti olduğu söylenir. Bununla beraber dikkat edilmesi gerekir ki, bu ümit günaha teşvik için değil, en günahkâr kimseleri bile bir an önce tevbe edip ALLAH'a yönelmeye teşvik için olduğu, hemen peşinden gelen iki ayetten anlaşılmaktadır."

54. "Size azap gelip çatmadan önce, Rabbinize dönün. Ve O'na teslim olun. Sonra size yardım edilmez."

55. "Siz farkında olmadan, ansızın başınıza azap gelmezden önce, Rabbinizden size indirilenin en güzeline (Kur'an) uyun."

56. (O gün) Kişi: "ALLAH'a karşı işlediğim kusurlardan dolayı bana yazıklar olsun! Gerçekten ben alay edenlerdendim." demek zorunda kalacağı için, şimdiden ALLAH'a dönün.

57. Ya da: "ALLAH bana yolunu gösterse idi elbette ben takva sahiplerinden olurdum." (diyeceği gün),

Efendimiz bu ayetin tefsirini yaparken: "Cehenneme gidip de cennetteki makamını görünce: 'ALLAH hidayet verseydi elbette takva sahiplerinden olurdum' demeyecek kimse yoktur. İşte bu durum, o kimse için bir hasret, bir iç yanması olur." (Nesai) buyurmuştur.

58. Ya da azabı gördüğü zaman: "Keşke benim için bir kez (dönmeye) imkân bulunsa da muhsinlerden olsam!" (diyeceği günden) sakının!

59. (ALLAH şöyle buyurur:) "Hayır! Sana ayetlerim gelmişti de sen onları yalan saymış, kibirlenmeye kalkmış, böylece kâfirlerden olmuştun."

60. Kıyamet gününde ALLAH hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün. Kibirlenenler için cehennemde yer mi yoktur?

61. ALLAH, takva sahiplerini (Kendisine saygı duyanları) kurtuluşa erdirir. Onlara hiçbir kötülük dokunmaz. Onlar, mahzun da olmazlar.

62. ALLAH, her şeyin yaratıcısıdır. O, her şeyin yöneticisidir.

63. Göklerin ve yerin anahtarları (mutlak hükümranlığı) O'nundur. ALLAH'ın ayetlerini inkâr edenler, işte onlar, kendilerine yazık edenlerdir.

64. De ki: "Bana, ALLAH'tan başkasına mı kulluk etmemi söylüyorsunuz, ey cahiller!"

65. Celalim hakkı için, sana da senden öncekilere de şu gerçek vahyolunmuştur: "Andolsun, ALLAH'a ortak

koşarsan, yaptıkların mutlaka boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun."

66. "Hayır! Yalnız ALLAH'a kulluk et ve şükredenlerden ol!"

67. Onlar, ALLAH'ı hakkıyla takdir edemediler (tanıyıp, bilemediler). Kıyamet günü bütün yeryüzü O'nun tasarrufundadır. Gökler O'nun kudret eli ile dürülmüş olacaktır. O, onların ortak koştuklarından yüce ve münezzehtir.

68. Ve Sûr'a üflenmiştir de, göklerde ve yerde kim varsa çarpılıp yıkılmıştır. Ancak ALLAH'ın diledikleri hariç. Sonra ona bir daha üflenmiştir, birden insanlar ayağa kalkmış, bakıyorlardır.

69. Yer (mahşer), Rabbinin nuru ile parlamış, Kitap (ortaya) konmuş, peygamberler ve şahitler getirilmiş ve aralarında adaletle hükmedilmiştir. Onlara asla haksızlık edilmez.

70. Herkese yaptığının karşılığı tam olarak verilmiştir. ALLAH, onların yaptıklarını en iyi bilendir.

71. Ve kâfirler, zümre zümre cehenneme sevkedilmektedir. Sonunda ona vardıklarında kapıları açılır ve bekçileri onlara şöyle der: "Size, kendi içinizden, Rabbinizin ayetlerini okuyan ve bu güne kavuşacağınızı uyaran peygamberler gelmedi mi?" (Onlar:) "Evet! Geldi" derler. Fakat kâfirler hakkında azap hükmü kesinleşti.

72. Onlara denilir ki: "Girin cehennemin kapılarından! Sonsuza kadar içinde kalmak üzere. Kibirlenenlerin yeri ne kötü!"

73. Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da zümre zümre cennete sevk olunmaktadır. Sonunda ona vardıkları ve kapıları açılıp bekçileri, onlara: "Selam sizlere! Tertemiz oldunuz. Sonsuza kadar kalmak üzere girin buraya!" diye selam durdukları,

74. Onlar da: "Hamd olsun ALLAH'a ki, bize verdiği sözde durdu ve dilediğimiz yerinde oturacağımız cennete bizi yerleştirdi." dedikleri zaman... Bak, artık ne güzelmiş mükâfatı o çalışanların.

75. Melekleri de görürsün ki, Arş'ın etrafını çevirmişler, Rablerine hamd ile O'nu tesbih ediyorlardır. Artık insanların aralarında adaletle hükmolunmuş ve: "Alemlerin Rabbi olan ALLAH'a hamd olsun." denilmiştir.

40- MÜ'MİN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 85 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan Allah'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Bu Kitab'ın indirilişi Azîz ve Alîm olan ALLAH tarafındandır (her şeye üstün, her şeyi bilen).

3. Günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, azabı çetin olan, lütuf sahibi (ALLAH tarafından). O'ndan başka ilah yoktur. Dönüş, O'nadır.

Günahın bağışlanmasının, tevbenin kabulünden önce zikredilmesi, ALLAH'ın rahmetinin sonsuzluğu hakkında fikir veren bir örnektir.

4. ALLAH'ın ayetleri hakkında ancak, nankörlük eden kâfirler tartışırlar. Onların şehirlerde (rahatlıkla) gezip dolaşması seni aldatmasın.

"tartışır" yani itiraz eder. Ayet, kâfirlerin hikmet gereği olarak genellikle maddi refah içerisinde olacaklarını haber veriyor.

5. Kendilerinden önce Nuh halkı, onlardan sonra gelen daha bir takım topluluklar da (dini) yalan saydı. Her toplum tartaklamak için Rasûlune karşı harekete geçti. Bâtılı hakkın yerine koymak için mücadele ettiler. Ama Ben de onları kıskıvrak yakalayıverdim. İşte görün, cezalandırmam nasıl oldu.

6. Böylece Rabbinin inkâr edenler hakkındaki: "Onlar ateş halkıdır" sözü yerini bulmuş oldu.

7. Arş'ı taşıyan ve onun çevresinde bulunanlar, Rablerini hamd ile tesbih ederler. O'na iman ederler. Ve Mü'minler için de şöyle bağışlanma dilerler: "Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve Senin yoluna gidenleri bağışla! Onları cehennem azabından koru!"

8. "Rabbimiz! Onları da, onların atalarından, eşlerinden, nesillerinden salih olanları da kendilerine söz verdiğin Adn Cennetlerine yerleştir. Şüphesiz Sen, Azîz'sin, Hakîm'sin (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)."

9. "Ve onları kötülüklerden koru! Sen kimi (dünyada) kötülüklerden korursan, muhakkak ki ona (ahirette) merhamet edersin." İşte büyük kurtuluş budur.

10. Kâfirlere şöyle seslenilir: "ALLAH'ın size gazabı, sizin kendi kendinize kızmanızdan daha büyüktür. Çünkü siz, imana davet ediliyordunuz da inkâr ediyordunuz."

Yani, siz dünyadayken Kendisini inkâr ettiğiniz zaman ALLAH'ın size olan gazabı, sizin bugün kendi kendinize duyduğunuz kızgınlıktan daha büyüktür.

11. Onlar: "Rabbimiz! Bizi iki defa öldürdün ve iki defa dirilttin. Şimdi günahlarımızı anladık. Bu ateşten çıkmaya bir yol yok mudur?" derler.

Birinci ölüm, dünya hayatını bitiren ölüm; ikinci ölüm, mezarda ilk sorgu yapıldıktan sonraki ölümdür. Birinci dirilme, mezarda sorgulama için; ikinci dirilme de kıyamet günündeki dirilmedir.

12. (Onlara denir ki:) "Bunun sebebi şudur: Tek ALLAH'a ibadete çağrıldığınız zaman inkâr ediyordunuz. O'na ortak koşulunca onaylıyordunuz. Artık hüküm yüceler yücesi ALLAH'ındır."

13. O'dur ki, size ayetlerini gösteriyor ve sizin için gökten rızık indiriyor. Fakat (O'nu) ancak (ALLAH'a) gönül veren anlar.

14. Kâfirlerin hoşuna gitmese de siz, dini yalnız ALLAH'a has kılarak, hep O'na çağırın.

15. O, dereceleri yükselten, Arş'ın sahibidir. Kavuşma günüyle uyarmak için kullarından dilediğine Kendi emrinden olan Ruh'u (vahiy, vahiy meleği) indirir.

16. O gün onlar (mezarlarından) meydana çıkarlar. Onların hiçbir şeyi ALLAH'a gizli kalmaz. "Bu gün hükümranlık kimindir?" (denir. Hepsi:) "Vâhid ve Kahhâr olan ALLAH'ındır (bir, karşı konulmaz güç sahibi)." derler.

17. Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün haksızlık yoktur. Şüphesiz ALLAH, hesabı çabuk görendir.

18. Haber ver onlara o yaklaşan günün felaketini. O gün ki, yürekleri gırtlaklarına dayanmış, yutkunur da yutkunurlar. (O gün) Zalimlerin ne yakını, ne de sözü dinlenir bir şefaatçileri vardır.

"yaklaşan gün". Efendimiz, kıyamet hakkında: "Ben ve kıyamet şu iki parmağım gibiyiz." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

19. ALLAH, gözlerin hain bakışını ve kalplerin gizlediğini bilir.

"hain bakış" yabancı kadınlara şehvet duygusuyla bakmaktır.

20. ALLAH, adaletle hükmeder. O'nu bırakıp taptıkları ise hiç hiçbir hüküm veremezler. Çünkü ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

21. (Onlar) Yeryüzünde gezip, dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin akıbetinin nasıl olduğunu görsünler. Onlar, kuvvet ve yeryüzündeki eserleri bakımından bunlardan daha da üstündüler. Böyleyken

ALLAH onları günahları yüzünden yakaladı. Onları ALLAH'ın gazabından koruyan da olmadı.

22. Böyle oldu... Çünkü peygamberleri kendilerine apaçık delillerle geldikleri halde onlar inkâr ettiler. ALLAH da onları kıstırıverdi. Doğrusu O, çok kuvvetlidir, azabı da çok çetindir.

23. Celalim hakkı için, Biz, Musa'yı ayetlerimizle ve açık bir delil ile gönderdik.

24. Firavun'a, Hâmân'a ve Karun'a... (Onlar:) "Bu, bir büyücü, bir yalancı." dediler.

25. (Musa) Onlara katımızdan hakkı (gerçeği) getirince de: "Onunla beraber iman edenlerin oğullarını öldürün, kızlarını sağ bırakın." dediler. Fakat kâfirlerin tuzağı hep boşa çıkar.

26. Firavun: "Bırakın beni" dedi, "Musa'yı öldüreyim. (Kurtulabilirse) Rabbine yalvarsın. Çünkü ben, onun dininizi değiştireceğinden ya da ülkede anarşi çıkaracağından korkuyorum."

Firavun da günümüzdeki benzerleri gibi, hak dini bastırmak için iki iddiaya dayanarak halkı Mü'minlere karşı kışkırtmaya çalışıyor: Dindarlar, sizin dininizi (yani ülkenin düzenini) değiştirmeye çalışıyor. Ve onlar ülkenin huzur ve barışına son vermek istiyor.

27. Musa da: "Ben hesap gününe inanmayan her kibirliden, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz (olan ALLAH)a sığındım." dedi.

28. Firavun ailesinden olup, imanını gizleyen bir Mü'min şöyle dedi: "Siz bir adamı 'Rabbim ALLAH'tır' dediği için öldürecek misiniz? Oysa o size Rabbinizden apaçık mucizeler getirmiştir. Eğer o bir yalancı ise, yalanı zaten kendi aleyhinedir. Eğer doğru söylüyorsa, sizi tehdit ettiğinin (azabın) bir kısmı olsun gelip size çatar. Şüphesiz, ALLAH, haddi aşan, yalancı kimseyi doğru yola eriştirmez."

29. "Ey halkım! Bugün mülk sizindir, buraya siz hâkimsiniz. Ama ALLAH'ın azabı gelip çatarsa, bize kim yardım eder?" Firavun ise: "Ben size yalnız (doğru) gördüğümü gösteriyorum ve ben sizi ancak doğru yola götürüyorum" dedi.

30. O iman etmiş olan adam da: "Ey halkım! Ben üzerinize öteki toplulukların günü gibi bir günün gelmesinden korkuyorum."

31. "Nuh halkının, Âd ve Semûd'un ve daha sonrakilerin başlarına gelenler gibi... ALLAH kullarına zulmetmek istemez."

32. "Ey halkım! Ben sizin için, o feryad-u figan gününden korkuyorum."

33. "O gün arkanızı dönüp kaçmak istersiniz ama sizi ALLAH'ın azabından kurtaracak kimse yoktur. ALLAH kimi şaşırtırsa, artık ona yol gösteren olmaz."

34. "Andolsun ki, daha önce Yusuf da size açık delilller getirmişti. Siz, onun getirdiği gerçek hakkında da şüphe edip durmuştunuz. Nihayet o vefat edince: 'ALLAH ondan sonra peygamber göndermez.' dediniz. İşte ALLAH, haddi aşan, şüpheci kimseleri böyle saptırır."

35. "Onlar ki kendilerine gelmiş bir delil olmaksızın ALLAH'ın ayetleri hakkında tartışırlar. (Bu hareketleri) Gerek ALLAH katında, gerek Mü'minlerin gözünde büyük bir nefretle karşılanır. İşte ALLAH, her kibirli zorbanın kalbini böyle mühürler." dedi.

36. Firavun dedi ki: "Ey Hâmân! Bana yüksek bir kule yap, belki böylece yükselebilir,"

37. "Göklere yol bulur da çıkıp Musa'nın İlahına bakarım. Doğrusu ben onu yalancı sanıyorum." Böylece yaptığı kötü iş Firavun'a süslü gösterildi ve yoldan çıkarıldı. Firavun'un tuzağı tamamen boşa çıktı.

Firavun, göklerde Musa'nın İlahını arama iddiasıyla ateistlerin bütün tarih boyunca en büyük dayanakları olan söylemi tekrar ediyor: Gözümle görmezsem inanmam! Bu en büyük ateist argümanı aynı zamanda ateizmin akıldan ve düşünceden ne denli yoksun olduğunun da ispatıdır. Çünkü ALLAH, ALLAH olduğu için görülmez. Eğer insan gözüyle görülebilseydi o zaman da ALLAH olmazdı.

38. O iman eden kişi ise: "Ey halkım!" dedi. "Bana uyun, sizi doğru yola götüreyim."

39. "Ey halkım! Şüphesiz bu dünya hayatı geçici bir eğlencedir. Ama ahiret, gerçekten kalınacak yurttur."

Efendimiz: "Benim dünya ile herhangi bir alışverişim yoktur. Benim dünyadaki durumum, inip bir ağacın altında gölgelenen, sonra da bineğine binerek yoluna devam eden bir yolcu gibidir." (Tirmizi) buyurmuştur.

40. "Kim bir kötülük işlerse, onun kadar ceza görür. Kim de kadın ya da erkek Mü'min olarak salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) işte onlar cennete girerler ve kendilerine hesapsız rızk verilir."

41. "Ey halkım! Neden ben sizi kurtuluşa çağırdığım halde siz beni ateşe çağırıyorsunuz?"

42. "Siz beni, ALLAH'ı inkâr etmeye ve bilmediğim şeyleri O'na ortak koşmaya çağırıyorsunuz. Bense sizi O Azîz ve Gaffar (olan ALLAH'a) çağırıyorum (her şeye üstün, en büyük günahları da bağışlayan)."

43. "Gerçek şu ki, sizin beni çağırdığınız şeyin, dünyada da ahirette de davete değer bir tarafı yoktur. Dönüşümüz ALLAH'adır. Haddi aşanlar cehennemi boylayacaktır."

44. "Size söylediklerimi yakında hatırlayacaksınız. Artık ben işimi ALLAH'a bırakıyorum. Şüphesiz ALLAH kullarını görür."

45. ALLAH, onların kurdukları tuzakların kötülüklerinden onu korudu. Firavun hanedanını da kötü azap kuşatıverdi.

46. Ateş! Sabah, akşam ona sunulurlar. Kıyamet koptuğu gün de: "Firavun hanedanını azabın en çetinine sokun!" (denir).

Ayet, kabir azabına işaret etmektedir. Efendimiz de bu konuda: "İster cennetlik, ister cehennemlik olsun, ölen kişiye kabirde, sabah akşam gideceği yer gösterilip, 'işte dirildikten sonra gideceğin yer!' denilir." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

47. (Kâfirler) Ateşin içinde birbirleriyle çekişirlerken zayıf olanlar, o büyüklük taslayanlara: "Biz size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden savabilir misiniz?" derler.

48. Büyüklük taslayanlar da: "Hepimiz ateşin içindeyiz. ALLAH, kulları arasında vereceği hükmü verdi, iş bitti." derler.

49. Ateşte olanlar bu sefer cehennem bekçilerine: "Ne olur! Rabbinize bizim için yalvarın. Bir gün olsun azabımızı hafifletsin." derler.

50. (Bekçiler:) "Peygamberleriniz size açık açık deliller getirmediler mi?" diye sorarlar. Onlar da: "Getirdiler." cevabını verirler. (Bunun üzerine bekçiler:) "Öyleyse kendiniz yalvarın." derler. Oysa kâfirlerin yalvarması boşunadır.

51. Elbette Biz, peygamberlerimize ve iman edenlere, hem dünya hayatında, hem şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz.

52. O gün ki, zalimlere özür dilemeleri hiçbir yarar sağlamaz. Artık lanet de onlarındır, kötü yurt da onlarındır.

53. Şanım hakkı için, Biz Musa'ya o hidayeti (Tevrat) verdik ve İsrailoğulları'na o Kitab'ı miras kıldık.

54. Akıl sahiplerine bir öğüt ve doğruluk rehberi olması için...

55. (Rasûlüm!) Şimdi sen sabret. Çünkü ALLAH'ın sözü yerine gelecektir. Günahlarının bağışlanmasını iste. Ve akşam sabah Rabbini hamd ile tesbih et.

56. Kendilerine gelmiş kesin bir delil olmaksızın, ALLAH'ın ayetleri hakkında tartışanlar var ya... Hiç şüphe yok ki, onların kalplerinde asla yetişemeyecekleri bir büyüklük kompleksinden başka bir şey yoktur. Sen, ALLAH'a sığın! Çünkü O, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

57. Elbette göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyük bir şeydir. Fakat insanların çoğu bilmezler.

58. Körle gören, iman edip salih ameller işleyenle (İslam'ı yaşayanla) kötülük yapan bir olmaz. Ne kadar az düşünüyorsunuz.

59. Kıyamet günü mutlaka gelecektir, bunda hiç şüphe yoktur. Fakat insanların çoğu buna inanmazlar.

60. Rabbiniz buyurdu ki: "Bana dua edin, size karşılık vereyim. Bana kulluk etmeye tenezzül etmeyenler, aşağılık olarak cehenneme gireceklerdir."

"Bana dua edin, size karşılık vereyim". Ayet, "duanızı kabul edeyim" değil, "karşılık vereyim" diyor. İkisinin arasında ince fakat önemli bir fark vardır. Kabul etmek, aynen duada istenen şeyi vermekle olur. Cevap vermek ise, aynen istenen şeyi vermese bile bir biçimde dua edenin yardımına gitmek, ona ilgi göstermektir. Bediüzzaman, bu iki kavram arasındaki farkı belirtmek için, şu örneği verir: Hasta bir çocuk, doktordan ilaç olarak tatlı bir şurup ister. Çünkü çocuktur, aklı ermez, zararına ve yararına olan şeyleri tam olarak ayırt edemez. Doktor ise, onun istediği şurubun hastalığına şifa olmayacağını bilir ve o şurup yerine kendisine acı fakat yararlı bir ilaç verir. Yani duayı kabul etmez fakat cevap vermiş olur. Ve sonradan pişman olduğumuz duaların çokluğunu düşündüğümüzde, ALLAH'ın her duamızı aynen kabul etmemesinin, bizler için ne büyük bir nimet olduğunu daha iyi anlarız.

61. İçinde dinlenesiniz diye geceyi, aydınlık (aydınlatıcı) olarak da gündüzü yaratan ALLAH'tır. Doğrusu ALLAH, insanlara karşı lütufkârdır. Fakat insanların çoğu şükretmezler.

62. İşte O, her şeyin yaratıcısı olan Rabbiniz ALLAH'tır. O'ndan başka ilah yoktur. O halde nasıl olup da döndürülüyorsunuz.

63. ALLAH'ın ayetlerini inatla inkâr edenler işte (haktan)

böyle döndürülür.
64. Yeri sizin için bir yerleşim alanı, göğü de bir bina kılan, size şekil verip de şekillerinizi güzel yapan, sizi temiz ve güzel şeylerle rızıklandıran ALLAH'tır. İşte ALLAH, sizin Rabbinizdir. Alemlerin Rabbi olan ALLAH, yücelerden yücedir.
65. O, daima diridir. O'dan başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse ibadeti gönülden olarak ve yalnız O'na yapın. Yalnız O'na yalvarın. Hamd, O'nadır. O, alemlerin Rabbine...
66. De ki: "Ben, Rabbimden bana açık deliller gelince, sizin ALLAH'tan başka taptıklarınıza tapmaktan men olundum. Ve alemlerin Rabbine teslim olmakla emrolundum."
67. Sizi topraktan, sonra nutfeden (sperm), sonra alakadan (embriyo) yaratan, sonra bebek olarak çıkaran, sonra güçlü kuvvetli bir çağa erişmeniz, sonra da ihtiyarlamanız için sizi yaşatan O'dur. İçinizden kimi de daha önce öldürülmektedir. Tüm bunlar belirlenen bir süreye ulaşasınız ve aklınızı kullanıp düşünesiniz diyedir.
68. Yaşatan ve öldüren O'dur. O, herhangi bir işin olmasını dilediği zaman yalnız "Ol!" der, o da oluverir.
69. Baksana ALLAH'ın ayetleri hakkında tartışanlara! Nasıl (haktan) döndürülüyorlar?
70. O, Kitab'ı ve peygamberlerimizle gönderdiğimiz mesajı yalanlayanlar, yakında bilecekler!
71. Boyunlarında demir halkalar ve zincirlerle sürüklenecekler,
72. Kaynar suyun içine, sonra da ateşte yakılacaklar.
73. Sonra onlara: "Nerede o ortak koştuklarınız?"
74. "ALLAH'ı bırakıp da..." denecek. Diyecekler ki: "Bizden uzaklaştılar. Biz, taptıklarımızın bir hiç olduğunu şimdi anladık." İşte ALLAH, kâfirleri böyle şaşırtır.
75. Bu, sizin haksız olarak şımarmanızdan ve aşırı derecede sevinip böbürlenmenizden ötürüdür.
76. Girin cehennemin kapılarından! İçinde sonsuza dek kalmak üzere. Kibirlenenlerin dönüp gidecekleri yer ne çirkindir!
77. Onun için sabret. ALLAH'ın sözü gerçekleşecektir. Biz, onlara söz verdiğimiz azabın bir kısmını sana göstersek de ya da senin ruhunu yanımıza alsak da, onlar nasıl olsa Bize döneceklerdir.
78. Celalim hakkı için Biz, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan kimini sana anlattık, kimini de anlatmadık. Hiçbir peygamber, ALLAH'ın izni olmadan bir

mucize getiremez. ALLAH'ın emri gelince de hak uygulanır ve o zaman bâtılı seçenler hüsrana uğrayacaklardır.

79. ALLAH, kimine binesiniz, kimini yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratandır.

80. Onlarda sizin için daha nice faydalar vardır. Gönüllerinizdeki arzulara onlara binerek ulaşırsınız. Onların ve gemilerin üstünde taşınırsınız.

81. ALLAH, size ayetlerini gösteriyor. Şimdi, ALLAH'ın ayetlerinden hangisini inkâr edersiniz?

82. Onlar yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden öncekilerin sonu nasıl olmuştur, görsünler! Onlar, bunlardan daha çok, daha kuvvetli ve yeryüzündeki eserleri bakımından daha ileri idiler. Ama kazandıkları kendilerine hiçbir yarar sağlamadı.

83. Peygamberleri onlara apaçık bilgiler getirince, onlar kendilerinde bulunan (beşeri) bilgiye güvendiler (onlarla alay ettiler). Alaya aldıkları şey de kendilerini kuşatıverdi.

"onlar kendilerinde bulunan (beşeri) bilgiye güvendiler" Elmalılıya göre: "Sanatlarına, felsefelerine güvenerek peygamberlerin mucizelerini, haber verdikleri açık ayetlerini tanımamak istediler ki, bunlar her zaman vardır."

84. Ne zaman ki o çetin azabımızı gördüler: "ALLAH'a iman ettik ve O'na ortak koştuğumuz şeyleri inkâr ettik." dediler.

85. Dediler ama azabımızı gördükleri zaman, imanları kendilerine yarar sağlamadı. ALLAH'ın kulları hakkındaki kanunu budur. Kâfirler, işte bu noktada hüsrana düştüler.

41- FUSSİLET SURESİ

Mekke'de inmiştir. 54 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. (Kur'an) Rahman ve Rahîm'den indirilmiştir (ezelden beri rahmeti sonsuz, ahirette Mü'minlere rahmeti sonsuz).

3. Anlayan kimseler için ayetleri açıklanmış, Arapça okunan bir Kitap'tır.

4. Müjdeleyici ve uyarıcıdır. Fakat onların çoğu yüz çevirdi. Artık dinlemezler.

5. Ve şöyle demektedirler: "Bizi çağırdığın şeye karşı kalplerimiz kapalıdır. Kulaklarımızda bir ağırlık var... Bizimle senin aranda da bir perde bulunmaktadır. Onun için sen (istediğini) yap, biz de yapmaktayız."

6. De ki: "Ben de sizin gibi bir insanım. Ancak bana, ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyolunuyor. Artık O'na yönelin. O'dan bağışlanma dileyin. Ortak koşanların vay haline!"

7. Onlar ki zekât vermezler. Ahireti inkâr edenler de onlardır.

8. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için de kesintisiz (ya da başa kakılmayan) bir mükâfat vardır.

9. De ki: "Gerçekten siz yeri iki günde yaratanı inkâr edip O'na ortaklar mı koşuyorsunuz? O, alemlerin Rabbidir."

"iki günde", iki dönemde demektir.

10. O, yerin üstünde yüce dağlar yarattı. Orayı bereketli kıldı ve orada tam dört günde isteyenler için fark gözetmeden gıdalar takdir etti.

11. Sonra duman (gaz) halinde olan göğe yöneldi, ona ve yerküreye: "İsteyerek ya da istemeyerek gelin!" dedi. İkisi de: "İsteyerek geldik." dediler.

"isteyerek ya da istemeyerek" yani yapısal eğiliminize ve doğanıza uygun olsa da, olmasa da... Bunun özellikle belirtilmesinin hikmeti ALLAH'ın sonsuz bir iradeye, güce ve ilme sahip olduğunu vurgulamak, hiçbir doğal varlık ya da oluşum sürecinin kendi doğal eğilim ve kanunlarıyla ALLAH'ı zorlayamayacağını belirtmek içindir. Yani ALLAH Kâinat'a değil, Kâinat ALLAH'ın iradesine uymuştur.

12. Böylece onları, iki günde yedi gök olarak yarattı ve her göğe görevini (kanunlarını) vahyetti. Biz dünya

semasını kandillerle donattık ve (bozulup yıkılmaktan) koruduk. İşte bu Azîz ve Alîm olan ALLAH'ın takdiridir (her şeye üstün, her şeyi bilen).

"Böylece onları, iki günde yedi gök olarak yarattı." "Gök" kelimesi, Kur'an'da geçtiği yere göre, bütün Kâinat'ı ya da sadece Dünya semasını kastetmek için kullanılır. Kelimenin Dünya semasını kasteden anlamı düşünüldüğünde ise, birçok ayette ısrarla 7 rakamının vurgulanması ilginç bir durum açığa çıkarmaktadır. Günümüzde 48 saatlik meteorolojik tahminlerde kullanılan ve "Limited Fine Mesh Model (LFMM)" adı verilen modele göre, Dünya atmosferi yedi katman halinde bölünmüştür. Ayrıca kimyasal içerik ya da hava sıcaklığı ölçü alınarak yapılan birçok tanımlamada da Dünya atmosferi hep yedi katman olarak kabul edilmektedir. Bunların isimleri sırasıyla: 1-Troposfer, 2-Stratosfer, 3-Mezosfer, 4-Termosfer, 5-Ekzosfer, 6-İyonosfer, 7-Manyetosfer'dir. Konuya mucizevî boyut kazandıran ikinci nokta ise, "her göğe görevini (kanunlarını) vahyetti" ifadesidir. Çünkü atmosferin yukarıda isimleri sayılan her bir tabakasının, Dünya'daki canlı yaşamın devamıyla ilgili ayrı ve stratejik önemde bir görevi bulunmaktadır. Örneğin yağmurların oluşması, Güneş'ten gelen zararlı ışınların engellenmesi, radyo dalgalarının yansıtılması, göktaşlarının zararsız hale getirilmesi gibi.

13. Eğer onlar yüz çevirirlerse de ki: "Ben sizi Ad ve Semud'un başına inen yıldırım gibi bir yıldırıma karşı uyarıyorum."

14. Peygamberler onlara önlerinden ve arkalarından gelerek: "ALLAH'tan başkasına kulluk etmeyin." dedikleri zaman: "Rabbimiz dileseydi elbette melekler indirirdi. Biz, sizinle gönderilen mesajı tanımıyoruz." dediler.

15. Ad halkına gelince, yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladılar ve: "Bizden daha kuvvetli kim var?" dediler. Onlar, kendilerini yaratan ALLAH'ın kendilerinden daha kuvvetli olduğunu görmediler mi? Onlar Bizim ayetlerimizi inkâr ediyorlardı.

16. Bundan dolayı Biz de onlara dünya hayatında zillet azabını tattırmak için o uğursuz günlerde, dondurucu bir rüzgâr gönderdik. Ahiret azabı ise daha zelil edicidir. Ve onlara hiç yardım edilmeyecektir.

17. Semud'a gelince, onlara doğru yolu gösterdik, ama onlar körlüğü doğru yola tercih ettiler. Böylece yapmakta oldukları kötülükler yüzünden alçaltıcı azabın yıldırımı

onları çarptı.

18. İman edip takva sahibi (ALLAH'a karşı saygılı) olanları kurtardık.

19. Gün gelir, ALLAH'ın düşmanları toplanıp cehenneme sürülmek üzere, baştan sona tutuklanırlar.

20. Sonunda oraya ulaştıklarında, kulakları, gözleri ve derileri yaptıkları işleri söyleyip kendi aleyhlerinde şahitlik ederler.

21. Derilerine: "Niçin aleyhimizde şahitlik ettiniz?" derler. Onlar da: "Her şeyi konuşturan ALLAH bizi de konuşturdu. İlk defa sizi O yaratmıştır. Yine O'na döndürülüyorsunuz." derler.

İbn Abbas'a göre derilerin şahitliğinden maksat, cinsel organların şahitliğidir. Kur'an'ın nezahati dolayısıyla böyle bir mecaz kullanılmıştır.

22. "Siz, (günah işlerken) ne kulaklarınızın, ne gözlerinizin, ne de derilerinizin aleyhinize şahitlik etmelerinden sakınmıyordunuz. Yaptıklarınızın çoğunu ALLAH'ın bilmeyeceğini sanıyordunuz."

23. "Rabbiniz hakkında beslediğiniz bu zan var ya! İşte sizi o mahvetti ve hüsrana uğrayanlardan oldunuz."

24. Şimdi eğer dayanabilirlerse, ateştir onların yeri. Ve eğer (tekrar dünyaya dönüp ALLAH'ı) hoşnut etmek isterlerse, istedikleri olmayacaktır.

25. Biz onlara birtakım (kötü) arkadaşlar sardırdık. Onların önlerinde ve arkalarında bulunan her şeyi kendilerine süslü gösterdiler (yaptıkları işlerin güzel olduğunu söylediler). Kendilerinden önce gelip geçmiş olan cinler ve insanlar için (uygulanan) azap onlara da gerekli olmuştur. Şüphesiz onlar hüsrana düşenlerdi.

26. Bir de kâfirler dediler ki: "Bu Kur'an'ı dinlemeyin. Okunurken gürültü yapın. Umulur ki bastırırsınız."

27. İşte Biz de onun için o kâfirlere şiddetli bir azap tattıracağız. Ve kendilerine yaptıkları amellerin en kötüsünün cezasını vereceğiz.

28. İşte bu ALLAH düşmanlarının cezası ateştir! Ayetlerimizi inkâr etmelerinden dolayı, orada onlara ceza olarak sonsuza kadar kalacakları yurt (cehennem) vardır.

29. Ve o kâfirler muhakkak diyecekler ki: "Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan bizi saptıranları göster bize! Ki onları ayaklarımızın altına alalım, aşağıların aşağısı olsunlar."

"saptıran" günahta ve İslam'a baş kaldırmakta insanlara önderlik

eden ve /veya o günah ve isyan yolunu ilk açandır. ALLAH'ın kanunu gereği, böylelerine, arkalarından gelen herkesin günahından da bir pay verilir. Efendimiz bu ilahi kanunu anlatırken ilk cinayeti işleyen, Hz. Adem'in oğlu Kabil'den örnek vermiş ve: "Zulmen öldürülen hiçbir Müslüman yoktur ki, onun kanından Adem oğlu Kabil'e bir pay çıkmış olmasın. Çünkü insan öldürme çığırını ilk açan odur." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

30. Haberiniz olsun ki, "Rabbimiz, ALLAH'tır!" deyip de, doğru yolda gidenler yok mu! Onların üzerine melekler inerler de şöyle derler: "Korkmayın! Mahzun olmayın! Size söz verilen cennetle sevinin!"

Meleklerin vereceği bu müjde iki kez yaşanacaktır: İlki, ölürken; ikincisi, kıyamet gününde mezardan kaldırılırken.

31. "Biz, dünya hayatında da ahirette de sizin dostlarınızız. Orada size canlarınızın çektiği her şey var. Orada size istediğiniz her şey var."

32. "Gafûr ve Rahîm olan ALLAH'tan bir ikram olarak... (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz)"

33. "Ben, şüphesiz Müslümanlardanım!" deyip, salih amel işleyen (İslam'ı yaşayan) (ve insanları) ALLAH'a davet eden kimseden daha güzel sözlü kim olabilir?

"Ben şüphesiz Müslümanlardanım" yani herhangi bir aşağılık kompleksiyle Müslüman kimliğini gizlemeye kalkışmaksızın açık açık söylemek, dini ile iftihar etmek...

34. İyilikle kötülük bir olmaz. O halde sen kötülüğü en güzel tarzda uzaklaştırmaya bak. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur.

Ayet, Mü'minlere, kendilerine yapılan kötülüklere iyilikle karşılık verilmesini emrediyor. Bu durum, dünya sınavının en ağır bölümlerinden biridir. Fakat Efendimiz bu sayede 8 senelik bir iç savaşın ardından, bütün Arapları İslam saflarında bir araya getirmiş ve hiç zaman kaybetmeden dünyanın fethine koyulmuştur. Çünkü geçmişin intikamını almaya takılı kalan, geleceği kaybeder.

35. Buna ancak sabredenler kavuşturulur. Buna ancak (hayırdan) büyük nasibi olan kimse kavuşturulur.

36. Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen ALLAH'a sığın! Çünkü O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

Koyun sürüsünün yanından geçen bir insanın, köpeklerin

saldırısına uğradığı zaman, onlarla mücadele edip uğraşmak yerine o köpeklerin efendisi ve yöneticisi olan çobana sığınması gibi, şeytan vesveselerinin hücumuna uğrayan bir insan da o vesveseleri dağıtmak için uğraşmayıp, şeytanlarla beraber bütün varlıkların Efendisi ve Yöneticisi olan ALLAH'a sığınmalıdır. Bu sığınma, hem dille, hem kalple (bilinç) ve hem de fiille olmalıdır (ibadet ve genel olarak İslam'ı yaşama).

37. Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun ayetlerindendir. Eğer ALLAH'a ibadet etmek istiyorsanız, güneşe de, aya da secde etmeyin. Onları yaratan ALLAH'a secde edin!

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

38. Eğer insanlar büyüklük taslarlarsa (bilsinler ki) Rabbinin yanında bulunan (melekler) hiç usanmadan gece ve gündüz O'nu tesbih ederler.

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

39. Senin yeryüzünü kupkuru görmen de ALLAH'ın ayetlerindendir. Biz, onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, harekete geçip kabarır. Ona can veren, elbette ölüleri de diriltir. O, her şeye kâdirdir.

40. Ayetlerimiz hakkında doğruluktan ayrılıp eğriliğe sapanlar Bize gizli kalmaz. O halde ateşin içine atılan mı daha iyidir yoksa kıyamet günü güvenle gelen mi? Dilediğinizi yapın! O, yaptıklarınızı görmektedir.

41. Onlar kendilerine gelen Kur'an'ı inkâr ettiler. Halbuki o eşsiz bir Kitap'tır.

42. Ona önünden de ardından da batıl (onu boş çıkaracak bir söz) gelemez. O, Hakîm ve Hamîd olan ALLAH'tan indirilmiştir (hikmeti sonsuz, övgüye tek başına layık).

43. Sana söylenen, senden önceki peygamberlere söylenmiş olandan başka bir şey değildir. Elbette ki senin Rabbin, hem bağışlama hem de acı bir azap sahibidir.

44. Eğer Biz onu, yabancı dilden bir Kur'an kılsaydık, diyeceklerdi ki: "Ayetleri açıkça ortaya konmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (Kitap) olur mu?" De ki: "O, iman edenler için hidayet (doğru yolu gösteren bir kılavuz) ve şifadır." İman etmeyenlerin ise kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır. (Sanki) Onlara uzak bir yerden bağırılıyor (da Kur'an'da ne söylendiğini anlamıyorlar).

45. Celalim hakkı için, Biz Musa'ya o Kitabı verdik de onda ayrılığa düşüldü. Eğer Rabbinden bir söz (azabı ertelemeye dair) geçmiş olmasaydı onların işi bitirilirdi.

Onlar Kur'an hakkında derin bir şüphe içindedirler.

46. Kim salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) yararı kendisinedir ve kim kötülük (günah) yaparsa zararı kendisinedir. Yoksa Rabbin kullarına zulmedici değildir.

47. Kıyamet vaktini bilmek O'na aittir. O'nun bilgisi olmadan ne meyveler kabuklarından çıkar, ne bir dişi gebe kalır ve ne de doğurur. ALLAH onlara: "Ortaklarım nerede?" diye seslendiği gün: "Buna dair bizden hiçbir şahit olmadığını Sana arz ederiz." derler.

48. Önceden yalvarıp durdukları şeyler, onlardan kaçıp gitmiştir. Ve onlar kendileri için kaçacak bir yer olmadığını anlamışlardır.

49. İnsan hayır (mal, mülk) istemekten usanmaz. Fakat kendisine bir kötülük dokunursa hemen ümit keser, karamsar olur.

50. Andolsun ki, kendisine dokunan bir zarardan sonra Biz ona bir rahmet tattırsak: "Bu, zaten benim hakkımdır. Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. (Bir ihtimal) Rabbime döndürülmüş olsam bile muhakkak O'nun katında benim için daha güzel şeyler vardır." der. Fakat o zaman Biz, o kâfirlere (dünyada) ne yaptıklarını haber vereceğiz ve onlara mutlaka çok ağır bir azap tattıracağız.

51. İnsana bir nimet verdik mi (Bizden) yüz çevirir ve yan çizer. Fakat ona bir şer dokunduğu zaman da yalvarıp durur.

52. De ki: "Ne dersiniz! Eğer bu Kur'an ALLAH tarafından gönderilmiş de siz bunu inkâr etmişseniz, o zaman haktan iyice uzaklaşmış olan sizlerden daha sapık kim olabilir?"

53. İnsanlara, ufuklarda ve kendi nefislerinde ayetlerimizi göstereceğiz ki, onun (Kur'an) gerçek olduğu, onlara iyice belli olsun. Rabbinin her şeye şahid olması yetmez mi?

Kâinat'ta ve insan vücudunda yani bu alemde insanın kendisini ve çevresini oluşturan bütün yaratılmış varlıklarda, Kur'an'ın hak olduğunu ispatlayan bir çok delil keşfedilmiştir. Ve bu mealde de yer yer örneklemeye çalıştığımız bütün bilimsel/olgusal keşifler hep bu ayette haber verilen gerçeğin tecellileridir.

54. İyi bil ki onlar, Rablerine kavuşmaktan şüphe içindedirler. İyi bil ki O, her şeyi kuşatmıştır.

42- ŞÛRÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 53 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Ayn, Sîn, Kâf.

Efendimiz'in amcasının oğlu ve sahabilerin en ünlü alimlerinden Abdullah bin Abbas'a Şûrâ Suresi'nin ilk iki ayetini oluşturan harflerin anlamı sorulur. Yüzünü asıp, cevap vermek istemeyen İbn Abbas'ın yerine cevabı orada bulunan bir başka sahabi, Huzeyfe bin Yeman verir: "Ehl-i Beyt'ten, (Efendimiz'in ve yakın akrabalarının soyu) Abdulilah ya da Abdullah adında biri bir nehrin ikiye ayırdığı bir şehirde hükümdarlık edecek. Bu hükümdarlık bir gece aniden üzerlerine salınan bir ateşle son bulacak. Öyle ki sanki orada hiç bulunmamış gibi yok edilecekler ve yerlerini cebbar, zalim bir yönetim alacak." Bu konuşmanın üzerinden yaklaşık bir asır geçtikten sonra, "bir ırmağın ikiye ayırdığı şehir" yani Bağdat kurulur. 1958'de Irak'ta, Ehl-i Beyt'ten Abdulilah isimli bir kral hüküm sürmektedir. 1958 Temmuz'unda gerçekleştirilen bir askeri darbe ile kral ve bütün hanedan vahşice öldürülür. Ve kısa bir süre sonra yerine Saddam Hüseyin'in Baas rejimi geçer.

3. Azîz ve Hakîm olan ALLAH, sana ve senden öncekilere işte böyle vahyeder (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

4. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O, yücedir, uludur.

5. Öyle ki neredeyse gökler üstlerinden yarılacaklar. Melekler de Rablerini hamd ile tesbih ediyorlar ve yerdekiler için bağışlanma diliyorlar. İyi bilin ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

6. O'dan başka dostlar edinenleri ALLAH gözlemektedir. Sen onlara vekil değilsin.

7. Biz sana böyle Arapça bir Kur'an vahyettik ki, Anakent (Mekke'yi) ve çevresinde bulunanları ikaz edip (gerçekleşeceğinde) asla şüphe bulunmayan toplanma gününe karşı uyarasın. (O gün insanların) Bir bölümü cennette, bir bölümü de çılgın alevli cehennemdedir.

"Anakent (Mekke)" sadece belli bir bölgenin değil bütün dünyanın anakenti... Dolayısıyla "çevresinde bulunanlar"da bütün insanlardır.

8. Eğer ALLAH dileseydi bütün insanları tek bir ümmet (din) yapardı. Fakat O, dilediğini rahmetine kavuşturur. Zalimlerin ise hiçbir dostu ve yardımcısı yoktur.

9. Yoksa onlar ALLAH'tan başka dostlar mı edindiler? Hâlbuki dost yalnız ALLAH'tır. Ölüleri O diriltir. O, her şeye kâdirdir.

10. Ayrılığa düştüğünüz herhangi bir şey hakkında da hüküm ALLAH'a aittir. (De ki:) "İşte O ALLAH, benim Rabbimdir. Ben O'na dayanmaktayım. Ve hep O'na sığınırım."

11. O, gökleri ve yeri yoktan yaratandır. Size kendinizden eşler, hayvanlardan da (kendilerine) eşler yaratmıştır. Bu (düzen içi)nde sizi üretiyor. O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

12. Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Dilediğine rızkı bol verir, dilediğinden de kısar. O, her şeyi bilendir.

13. O size, dinden Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya tavsiye ettiğimizi şeriat (hukuk düzeni) yaptı. Şöyle ki: "Dini ayakta (doğru) tutun ve onda ayrılığa düşmeyin." Fakat kendilerini çağırdığın bu (din), ALLAH'a ortak koşanlara ağır geldi. Oysa ALLAH dilediği kullarını bu din için seçer ve gönülden Kendine yöneleni ona hidayet eder.

14. Onlar, kendilerine ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki çekememezlik yüzünden ayrılığa düştüler. Eğer belli bir süreye kadar Rabbinden bir (erteleme) sözü geçmiş olmasaydı, aralarında hemen hüküm verilirdi. Kendilerinden sonra Kitab'a varis kılınanlar da (Mekke putperestleri) onun hakkında derin bir şüphe içindedir.

15. İşte onun için sen (tevhide) davet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların keyiflerine uyma ve de ki: "Ben ALLAH'ın indirdiği her Kitab'a inandım ve aranızda adaleti gerçekleştirmekle emrolundum. ALLAH, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz sizedir. Aramızda tartışılacak bir konu yoktur. ALLAH, hepimizi bir araya getirecek ve O'na dönülecektir."

16. (İnsanların çoğu tarafından) Daveti kabul edildikten sonra, ALLAH(ın dini) hakkında tartışmaya girenlerin delilleri, Rableri katında boştur. Onlar için bir gazap, yine onlar için çetin bir azap vardır.

17. Kitab'ı ve mizanı (adalet ölçüsü) hak olarak indiren ALLAH'tır. Ne biliyorsun, belki de kıyamet saati yakındır.

18. Ona inanmayan imansızlar (kıyameti) acele isterler. İman edenler ise, gerçek olduğunu bilirler de, ondan korkar, sakınırlar. İyi bilin ki, kıyamet günü hakkında tartışanlar derin bir sapıklık içindedirler.

19. ALLAH kullarına karşı çok lütufkârdır. Dilediğini rızıklandırır. O, Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

20. Kim ahiret kazancını istiyorsa onun kazancını arttırırız. Kim de dünya kârını istiyorsa, ona da dünyadan bir şeyler veririz. Fakat onun ahirette bir nasibi olmaz.

21. Yoksa onların ALLAH'ın izin vermediği bir dini getiren ortakları mı var? Eğer erteleme sözü olmasaydı, derhal aralarında hüküm verilirdi. Şüphesiz ki, zalimler için can yakıcı bir azap vardır.

22. Yaptıkları işler başlarına inerken zalimlerin, korkudan titrediklerini göreceksin. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) da cennet bahçelerindedirler. Rablerinin katında onlara diledikleri her şey vardır. İşte büyük lütuf budur.

23. İşte ALLAH'ın, iman edip salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan) kullarına müjdelediği nimet budur. De ki: "Ben buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Ancak ALLAH'a yaklaşmayı arzu ediyorum (ya da akrabamı, soyumu sevmenizi)." Ve her kim çalışır da bir güzellik kazanırsa ona, daha büyük bir güzellik veririz. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Şekûr'dur (bağışlaması sonsuz, şükrün karşılığını veren).

24. Yoksa onlar: "(Muhammed) ALLAH'a karşı yalan uydurdu." mu diyorlar. ALLAH dilerse senin kalbini de mühürler. ALLAH, bâtılı yok eder, hakkı ise indirdiği Kitap'la gerçekleştirir. Şüphesiz O, göğüslerin özünü bilir.

25. O, kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir.

26. Ve iman edip salih ameller işleyenlerin (İslam'ı yaşayanların) dualarına cevap verir. Lütfundan onlara fazlasını da verir. Kâfirlere gelince, onlara da çetin bir azap vardır.

27. ALLAH kullarına rızkı bol bol verseydi, yeryüzünde azarlardı. Fakat O, (rızkı) dilediği ölçüde indirir. Şüphesiz O, kullarına karşı Habîr'dir, Basîr'dir (her şeyden haberdar, her şeyi gören).

İbn Abbas'a göre insanların azmaları, makam üstüne makam, binek üstüne binek, elbise üstüne elbise istemeleridir.

28. O, (insanlar) umutlarını kestikten sonra, yağmuru indiren, rahmetini her tarafa yayandır. O, gerçek dosttur. Hamdedilmeye layık olandır.

29. Gökleri, yeri ve bunların içinde yayıp ürettiği canlıları yaratması da O'nun delillerindendir. O, dilediği zaman bunları toplamaya da kâdirdir.

Başta Alusi olmak üzere birçok müfessir bu ayeti, uzayda canlı yaşamı olabileceğine bir delil olarak kabul etmiştir.

30. Başınıza gelen herhangi bir musibet kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) ALLAH çoğunu da affeder.

Bu ayetin ifade ettiği ALLAH kanunu, gerçek musibeti kastetmektedir. Ve bir de musibet görünümünde olan sınavlar vardır ki, onlar kâfir-Mü'min, salih-fasık herkesin başına gelir. Ve sınavın sonucuna göre o musibetmiş gibi görünen şey büyük bir rahmete dönüşebilir. Ayet bunları değil, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi gerçek musibetleri kastediyor. Gerçek musibet de Bediüzzaman'ın deyimiyle dine gelen musibettir. Yani genellikle manevi niteliktedir. Hatta bazen nimet gibi bile görünebilir ki, en tehlikelileri de bunlardır. Örneğin, kısa zamanda, haram yollardan çok zengin olmuş birinin sefahata dalarak namazı bırakması, gerçek musibettir. Çünkü ahirette o kişinin karşısına çıkaracağı bedel, bütün dünyayı kaybetmekten daha ağır olacaktır. İşte ayet, bu nitelikte olan musibetleri kastederek diyor ki, bu musibetler hiç sebepsiz ya da sınav olarak gelmez. Eğer gelmişse, o kişi kendi elleriyle yaptığı bazı ağır hatalarla o musibeti kendisi davet etmiştir.

31. Siz, yeryüzünde O'na (cezasına) engel olamazsınız. ALLAH'tan başka bir dostunuz ve bir yardımcınız da yoktur.

32. Denizde dağlar gibi akıp gidenler (gemiler) de O'nun (varlığının) delillerindendir.

33. Dilerse O, rüzgârı durdurur da onun (denizin) üstünde kalakalırlar. Elbette bunda çok sabreden, çok şükreden herkes için ibretler vardır.

34. Ya da yaptıkları yüzünden onları (gemidekileri) helak eder. Birçoğunu da affeder (kurtarır).

35. Böylece ayetlerimiz üzerinde tartışanlar, kendilerine kaçacak bir yer olmadığını bilsinler.

36. Size verilen şeyler dünya hayatının geçimliğidir. ALLAH'ın katında bulunanlar ise daha hayırlı ve daha süreklidir. Bu mükâfat, Rablerine dayanıp güvenenler içindir.

37. Onlar büyük günahlardan ve hayâsızlıktan

kaçınırlar. Kızdıkları zaman da kusurları bağışlarlar.

38. Onlar, Rablerinin davetine uyarlar, namazı tam olarak kılarlar. Onların işleri aralarında danışma (şûrâ) iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan (ALLAH yolunda) harcarlar.

"Onların işleri aralarında danışma (şûrâ) iledir." Kurtuluş Savaşını yapan I. TBMM'de Başkanlık kürsüsünün arkasında bu Kur'an cümlesi yazılı idi. Ve bu ifade İslam'ın siyaset felsefesinin özünü dile getirir.

39. Bir zulüm ve saldırıya uğradıkları zaman yardımlaşıp kendilerini savunurlar.

40. Kötülüğün cezası yine onun gibi bir kötülüktür. Kim bağışlar ve barışırsa onun mükâfatı ALLAH'a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez.

Efendimiz: "Yüce ALLAH, kendisine kötülük edeni bağışlayan kulunun izzetini (onur, şeref) artırır." (Müslim) buyurmuştur.

41. Kim zulme uğradıktan sonra hakkını alırsa, bunlara hiçbir sorumluluk yoktur.

42. Ancak insanlara zulmedenlere ve yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlere ceza vardır. İşte acıklı azap bunlaradır.

43. Kim sabreder ve affederse bu, yapılmaya değer işlerdendir.

44. ALLAH kimi sapıklıkta bırakırsa artık onun hiçbir dostu yoktur. Azabı gördüklerinde zalimlerin: "Acaba geri dönme imkânı var mıdır?" dediklerini görürsün.

45. Ateşe arz olunurlarken onların, zilletten başlarını öne eğerek göz ucuyla gizli gizli baktıklarını göreceksin. Mü'minler ise: "En büyük kayba uğrayanlar" derler, "hem kendilerini, hem ailelerini kıyamet gününde hüsrana sürükleyenlerdir." İyi bilin ki zalimler, sürekli bir azap içindedirler.

46. Kendilerine ALLAH'tan başka yardım edecek hiçbir dostları da yoktur. ALLAH kimi sapıklıkta bırakırsa onun için bir kurtuluş yolu yoktur.

47. ALLAH'tan geri çevrilmesi imkânsız bir gün gelmezden önce, Rabbinizin çağrısına uyun. Yoksa o gün ne sığınacak bir yer bulabilirsiniz, ne de yaptıklarınızı inkâra bir çare...

48. Yine yüz çevirirlerse, Biz seni onların üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen ancak tebliğdir. Biz insana katımızdan bir rahmet tattırdığımız zaman ona sevinir. Ama elleriyle yaptıkları yüzünden başına bir kötülük

gelirse, işte o zaman insan çok nankördür!

49. Göklerin ve yerin hâkimiyeti (mülkü) ALLAH'ındır. Dilediğini yaratır. Dilediğine kız çocukları, dilediğine erkek çocukları bağışlar.

Efendimiz kız çocukların değeri hakkında: "Kim, kız çocuğu ana-babası olmak suretiyle sınanır ve kızlarına karşı hoş davranırsa, bunlar, cehennem ateşine karşı ona perde olurlar." (Buhari, Müslim) buyurmuştur.

50. Ya da onları hem erkek, hem kız çocukları olmak üzere çift verir. Dilediğini de kısır bırakır. Çünkü O, Alîm'dir, Kadîr'dir (her şeyi bilen, gücü sonsuz).

51. ALLAH, bir insanla ancak vahiy yoluyla ya da perde arkasından konuşur ya da bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O, Alî'dir, Hakîm'dir (çok yüce, çok ulu; hikmeti sonsuz).

52. İşte böylece sana da emrimizden bir ruh (Kur'an) vahyettik. Sen, Kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat Biz onu kullarımızdan dilediğimizi doğru yola eriştirdiğimiz bir nur yaptık. Şüphesiz ki sen, doğru yolu göstermektesin.

53. Göklerde ve yerde bulunan her şeyin sahibi olan ALLAH'ın yolunu... Dikkat edin, bütün işler sonunda ALLAH'a döner.

Sure ilk ayetlerinde ALLAH'ın vahyinden, göklerde ve yerde bulunan her şeyin ALLAH'a ait olduğundan söz ederek başlamıştı, son ayetlerde de yine aynı konulara geri dönmek suretiyle iç uyumunu ve mükemmelliğini sergilemiş oldu.

43- ZUHRUF SURESİ

Mekke'de inmiştir. 89 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Apaçık Kitab'a andolsun ki,

3. Biz düşünüp anlamanız için onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik.

4. O, katımızda bulunan Ana Kitap'ta (Levh-i Mahfuz) mevcut, yüce ve hikmet dolu bir Kitap'tır.

5. Siz, haddi aşan kimseler oldunuz diye, sizi Kur'an'la uyarmaktan vaz mı geçelim?

6. Daha önceki nesillere nice peygamberler göndermiştik.

7. Onlar kendilerine gelen her peygamberi mutlaka alaya alırlardı.

8. Biz, bunlardan daha zorba olanları da helak ettik. Nitekim öncekilerde örneği geçmiştir.

9. Celalim hakkı için, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, mutlaka: "Azîz ve Alîm olan (ALLAH) yarattı." derler (her şeye üstün, her şeyi bilen).

10. O, size yeri beşik kılmış ve doğru gidesiniz diye yeryüzünde size yollar yaratmıştır.

11. Gökten belli bir ölçüye göre suyu indiren O'dur. Biz onunla (kupkuru) ölü memlekete hayat veririz. İşte siz de böylece (mezarlarınızdan) çıkarılacaksınız.

12. Bütün çiftleri yaratan O'dur. Ve O, size bineceğiniz gemiler ve hayvanlar var etti.

Fahrüddin Razi'nin aktardığına göre, ALLAH'tan başka her şey çifttir.

13. Ki onların sırtlarına binesiniz, sonra onlara bindiğiniz zaman Rabbinizin nimetini anıp, şöyle diyesiniz: "Bunu bizim hizmetimize verenin (ALLAH'ın) şanı yücedir, yoksa biz bunu (hizmetimize) yanaştıramazdık."

Herhangi bir taşıt aracına binerken "Bunu bizim hizmetimize verenin (ALLAH'ın) şanı yücedir, yoksa biz bunu (hizmetimize) yanaştıramazdık" ayetini okumak ve sonra üç kez "elhamdülillah", üç kez de "ALLAHuekber" demek sünnettir.

14. "Biz elbette Rabbimize döneceğiz."

15. Onlar, kullarından bir kısmını O'nun bir parçası kıldılar. Gerçekten insan çok nankördür.

16. Yoksa ALLAH, yarattıklarından kızları kendisine

aldı da oğulları size mi ayırdı?!
17. Onlardan biri, Rahman'a isnad ettiği kız çocuğuyla müjdelenince, hiddetlenerek yüzü simsiyah kesilir.
18. Süs içinde yetiştirilip savaş edemeyecek olanı mı istemiyorlar?
19. Onlar, Rahman'ın kulları olan melekleri de dişi saydılar. Acaba meleklerin yaratılışlarını mı görmüşler? Onların bu şahitlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir.
20. Ve dediler ki: "Rahman dileseydi biz onlara tapmazdık." Aslında onların ciddi bir bilgileri yoktur. Sadece saçmalıyorlar.
21. Yoksa Biz bundan önce onlara bir Kitap verdik de ona mı sarılıyorlar?
22. Hayır! "Sadece, biz atalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izinde gidiyoruz." derler.
23. İşte böyle! Senden önce de hangi memlekete uyarıcı göndermişsek mutlaka oranın varlıklıları: "Atalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların dinlerine uyarız." derlerdi.

Her toplumun zengin kesimleri mevcut düzen sayesinde o hale geldikleri için yeniyi ve değişimi temsil eden hak dine karşı çıkar, mağlup olması için onunla mücadele ederler.

24. (Peygamberleri onlara:) "Ben size, atalarınızı üzerinde bulduğunuz (din)den daha doğrusunu getirmişsem?" deyince, onlar: "Şunu bilin ki biz, sizinle gönderilen mesajı reddediyoruz." dediler.
25. Bunun üzerine Biz de onlardan (Mü'minlerin) intikamını aldık. Bak, yalanlayanların sonu nasıl oldu?
26. Bir zaman İbrahim, babasına ve halkına demişti ki: "Ben sizin taptıklarınızdan uzağım."
27. "Ben yalnız beni yaratana taparım. Çünkü O, beni doğru yola iletecektir."
28. Bu sözü ardından geleceklere devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki, insanlar (onun dinine) dönsünler.
29. Doğrusu, Ben bunları da, atalarını da kendilerine gerçek (Kitap) ve onu açıklayan peygamber gelinceye kadar yaşattım.
30. Yaşattım da gerçek kendilerine gelince: "Bu, bir büyüdür, biz buna inanmayız." dediler.
31. Ve: "Ne olurdu bu Kur'an, iki şehirden (Mekke ve Taif) bir büyük adama indirilseydi." dediler.
32. Rabbinin rahmetini onlar mı taksim ediyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında Biz

taksim ettik. Ve onlardan kimini ötekine derecelerle üstün kıldık ki biri, diğerine iş gördürebilsin. Rabbinin rahmeti onların toplayıp yığdıklarından daha hayırlıdır.

33. Eğer bütün insanların dinsizliğe imrenecek bir tek ümmet haline gelme (tehlikesi) olmasaydı, Rahman'ı inkâr edenlerin evlerinin tavanlarını ve çıkacakları merdivenleri gümüşten yapardık.

Ahirette herhangi bir hak talep etmemeleri için bu dünyada onları lüks ve nimete boğardık!

34. Evlerinin kapılarını ve üzerine yaslanacakları koltukları da...

35. Ve onları zinetlere boğardık. Bütün bunlar sadece dünya hayatının geçimliğidir. Ahiret ise Rabbinin katında takva sahiplerine (ALLAH'a karşı saygılı olanlara) mahsustur.

36. Kim Rahman'ın zikrinden uzak durursa, Biz ona bir şeytan sardırırız, artık o, ona arkadaş olur.

37. Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyarlar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.

38. O şeytan dostu kimse en sonunda Bize gelince, arkadaşına: "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı kadar uzaklık olsaydı. Ne kötü arkadaşmışsın!" der.

39. (Böyle söylemeniz) Bugün size bir yarar sağlamaz. Çünkü zulmettiniz. Siz, azapta ortaksınız.

40. Sağırlara sen mi işittireceksin ya da körleri ve apaçık sapıklık içinde olanları sen mi doğru yola getireceksin?

41. Ya Biz seni alıp götürdükten sonra onlardan intikam alırız,

42. Ya da onlara söz verdiğimiz azabı, sana gösteririz. Çünkü Bizim onlara gücümüz yeter.

43. Sen, sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Şüphesiz ki sen, dosdoğru yoldasın.

44. Kur'an, senin ve halkın için bir şereftir. İleride ondan sorumlu tutulacaksınız.

45. Senden önce gönderdiğimiz elçilerimizden sor: "Rahman'dan başka ibadet edilecek ilahlar yapmış mıyız?"

46. Celalim hakkı için, Biz Musa'yı, Firavun'a ve onun ileri gelen adamlarına gönderdik: "Ben, alemlerin Rabbinin elçisiyim!" dedi.

47. Ayetlerimizi getirince, onlar alay edip gülmeye başladılar.

48. Onlara gösterdiğimiz her bir ayet (mucize)

diğerinden daha büyüktü. Doğru yola dönsünler diye onları azaba uğrattık.

49. Azabı tadınca, Musa'ya: "Haydi büyücü! Sana verdiği sözünün gereği olarak bizim için Rabbine dua et. Bizi bağışlasın. Çünkü artık yola geleceğiz." dediler.

50. Fakat Biz onlardan azabı kaldırınca sözlerinden dönüverdiler.

51. Firavun, halkının içinde bağırarak: "Ey halkım! Mısır yönetimi benim elimde değil mi? Ayaklarımın altından akan şu nehirler benim değil mi? Görmüyor musunuz?" dedi.

52. "Ben, şu aşağılık, nerdeyse söz anlatamayacak durumda olan adamdan daha üstün değil miyim?"

53. "(Eğer o dediği gibi ise üstüne gökten) Altın bilezikler atılmalı ya da onun yanında (yardımcı) melekler gelmeli değil miydi?"

54. O, halkını küçümsedi, onlar da kendisine boyun eğdiler. Onlar yoldan çıkmış kimselerdi.

Ayet, bütün İslam dışı dikta rejimlerinin ortak karakterini vurguluyor. Halkını küçümseme, devlet terörü... Bunun karşısında da sindirilmiş bir halk...

55. Bizi gazaba davet edince Biz de hepsini suda boğarak, (Mü'minlerin) intikamını onlardan aldık.

ALLAH'ın kanunudur ki, bir şeyle kibirlenip tevbe etmeden ömrünün sonuna kadar o durumda devam eden kâfir, cezasını o şeyin eliyle görür. 51. ayette ifade edildiği üzere Firavun: "Ayaklarımın altından akan şu nehirler benim değil mi?" demişti, ölümü de suda boğularak oldu.

56. Onları, sonradan gelenlerin geçmişi ve bir ibret örneği kıldık.

57. Ne zaman ki Meryem'in oğlu İsa örnek verildi, senin halkın hemen yaygarayı bastılar.

58. "Bizim tanrılarımız mı üstün, yoksa o mu?" dediler. Bunu, sadece tartışma çıkarmak için söylediler. Zaten onlar kavgacı bir topluluktur.

59. Hayır! O, tanrı değil halis bir kuldur. Biz, ona nimet verdik ve kendisini İsrailoğulları'na örnek kıldık.

60. Biz, eğer dileseydik elbette sizden yeryüzünde yerinize geçecek melekler yaratırdık.

61. Gerçekten o(nun inmesi) kıyametin (ne zaman kopacağının) bilgisidir. O saatin geleceğinden hiç şüphe etmeyin ve Bana uyun. Doğru yol budur.

62. Sakın şeytan sizi yoldan çevirmesin. Çünkü o, sizin

için apaçık bir düşmandır.
63. İsa, açık delillerle geldiği zaman demişti ki: "Ben size hikmet getirdim ve ayrılığa düştüğünüz şeylerden bir kısmını size açıklamak için geldim. Onun için ALLAH'tan sakının ve bana itaat edin."
64. "Muhakkak ki ALLAH, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na ibadet edin. İşte bu, doğru yoldur."
65. Ama aralarından çıkan gruplar, birbirleriyle ayrılığa düşmüşlerdir. Acı bir günün azabından vay o zulmedenlerin haline!
66. Onlar ille o saatin (kıyametin), kendilerinin hiç farkında olmadıkları bir sırada, ansızın başlarına gelmesini mi bekliyorlar?
67. Dostlar, o gün birbirlerinin düşmanıdır. Ancak takva sahipleri hariç...
68. Ey Benim kullarım! Bugün size hiçbir korku yoktur ve siz mahzun da olmayacaksınız.
69. Benim ayetlerime iman edip de halis Müslüman olan kullarım.
70. Siz ve eşleriniz, girin cennete! Sevinçler, neşeler içinde...
71. Etrafınızda döndürülecek altın tepsiler ve kadehler orada. Nefislerin hoşlanacağı, gözlerin lezzet alacağı şeylerin hepsi orada. Ve siz orada sonsuza kadar kalacaksınız.
72. İşte çalışmanıza karşılık size miras olarak verilen cennet budur.
73. Orada sizin için her çeşit meyveler vardır. Onlardan yersiniz.
74. Suçlular (kâfirler) ise cehennem azabında sonsuzluk boyunca kalacaktır.
75. (Azap) Kendilerinden hiç hafifletilmeyecektir. Onlar azap içinde umutsuzdurlar.
76. Biz, onlara zulmetmedik. Fakat onlar kendileri zalim idiler.
77. (Onlar, cehennem bekçisine feryad etmektedir): "Ey Malik! Rabbin bizim işimizi bitirsin!" (Malik de:) "Siz, sonsuza dek böyle kalacaksınız!" der.
78. Celalim hakkı için Biz, size hakkı (gerçeği) getirdik fakat çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz.
79. Yoksa (ortak koşanlar) bir işe kesin karar mı verdiler? Doğrusu Biz de kararlıyız.
80. Yoksa Biz, onların sırlarını ve fısıltılarını işitmeyiz mi sanıyorlar? Hayır, işitiriz; hem de yanlarında elçilerimiz

vardır, yazarlar.
81. De ki: "Rahman'ın bir çocuğu olsa ona tapanların birincisi ben olurdum."
82. Göklerin ve yerin Rabbi, Arş'ın Rabbi onların nitelendirmelerinden yücedir, münezzehtir.
83. Bırak onları, kendilerine söz verilen günlerine kadar (boş şeylere) dalsın, oynasınlar.
84. Gökteki İlah da, yerdeki İlah da O'dur. O, Hakîm'dir, Alîm'dir (hikmeti sonsuz, her şeyi bilen).
85. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin hükümranlığı (mülkü) Kendisine ait olan ALLAH ne yücedir! Kıyamet saatini bilmek de O'na mahsustur. Siz O'na döndürüleceksiniz.
86. ALLAH'ı bırakıp da taptıkları putlar, şefaat edemezler. Ancak bilerek Hakk'a şahitlik edenler hariç.
87. Celalim hakkı için onlara: "Sizi kim yarattı?" diye sorsan, elbette: "ALLAH!" derler. O halde nasıl (ALLAH'a kulluktan) çevriliyorlar?
88. (ALLAH) onun (Hz. Muhammed'in): "Rabbim! Bunlar bir türlü iman etmiyorlar." dediğini (bilir).
89. Şimdi sen onlardan yüz çevir ve: "Selam size!" de. Yakında öğrenirler.

44- DUHÂN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 59 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Apaçık Kitab'a andolsun ki,

3. Biz, onu mübarek bir gecede indirdik. Çünkü Biz, uyarıcıyız.

4. Öyle bir gece ki, her hikmetli iş o gecede belirlenir.

Kadir Gecesi... 1000 aydan daha hayırlı olduğu Kur'an tarafından haber verilen o gecede kullara, önlerindeki bir senenin nimetleri dağıtılır. Bir yıl boyunca dünyada yaşanacak her şey o gece karara bağlanır. O gece "Kader Gecesi"dir. Bazı alimler, gelecek bir senenin kaderinin belirlenmesine Regaip Gecesi başlanıp, Kadir Gecesi bitirildiğini de söylemişlerdir. Bu görüş açısından bakıldığında, Mü'minler bu iki tarih arasındaki zaman diliminin yani üç ayların değerini bilmeli ve bu süreyi kullukları adına dolu dolu yaşamalıdır.

5. Katımızdan bir emir ile... Biz, peygamberler göndermekteyiz.

6. Rabbinden bir rahmet olarak... Ve gerçekten O, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

7. Eğer kesin olarak inanıyorsanız (bilin ki) O, göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir.

8. O'ndan başka İlah yoktur. O, hem diriltir, hem öldürür. Sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.

9. Fakat onlar, şüphe içinde eğlenip duruyorlar.

10. Göğün açık bir duman getireceği günü gözetle.

Sureye de ismini veren bu duman (Duhân) alimler tarafından kıtlık seneleri ya da kıyamet alametlerinden biri olarak yorumlanmıştır. İki ihtimal birbirini iptal eder nitelikte olmadığı için her ikisinin de doğru olması muhtemeldir.

11. (O) İnsanları sarar. Bu, acı bir azaptır.

12. (İşte o zaman insanlar:) "Rabbimiz! Bizden azabı kaldır. Çünkü biz artık iman ediyoruz." derler.

13. Nerede onlarda öğüt almak! Oysa kendilerine gerçeği açıklayan bir elçi gelmişti.

14. Sonra ondan yüz çevirdiler: "Öğretilmiş" dediler, "bir deli" dediler.

15. Azabı üzerinizden biraz kaldıracağız ama siz yine (eski halinize) döneceksiniz.

Kıyamet alameti olan o "duman" görülünce kâfirler,

korkularından ALLAH'a dua edecekler ve duman kaldırılınca rahatlayıp tekrar eski hallerine döneceklerdir.

16. Fakat Biz büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün, kesinlikle intikamımızı alırız.

17. Celalim hakkı için, kendilerinden önce Biz, Firavun'un halkını da sınadık. Kendilerine şerefli bir elçi gelmişti.

18. (Diyordu ki:) "ALLAH'ın kullarını bana teslim edin! Ben, sizin için güvenilir bir elçiyim."

19. "ALLAH'a karşı ululuk taslamayın. Çünkü ben size apaçık bir delil getiriyorum."

20. "Beni taşlayıp öldürmenizden, benim de sizin de Rabbiniz olan ALLAH'a sığındım."

21. "Eğer bana inanmadınızsa bari ben(im yolum)dan çekilin."

22. Sonra Rabbine dua etti: "Bunlar, suçlu bir güruhtur." dedi.

23. (ALLAH:) "Kullarımı geceleyin yürüt. Çünkü takip edileceksiniz." buyurdu.

24. "Denizi açık halde bırak. Çünkü onlar boğulacak bir ordudur."

25. Onlar geride nice bahçeler ve pınarlar bırakmışlardı.

26. Nice ekinler ve güzel konaklar,

27. Zevk ve sefasını sürdükleri nice nimetler.

28. İşte böyle oldu! Ve Biz onları başka bir topluma miras bıraktık.

29. Sonuçta ne gök ağladı üzerlerine, ne de yer! Onlara (yeni bir) mühlet de verilmedi.

30. Celalim hakkı için, Biz, İsrailoğulları'nı o alçaltıcı azaptan kurtardık.

31. Firavun'dan... Doğrusu o haddi aşmış bir zorba idi.

32. Ve şanım hakkı için Biz, İsrailoğulları'nı (durumlarını) bilerek o devirdeki bütün insanlara (alemlere) üstün kıldık.

33. Onlara, içinde açık bir sınav bulunan ayetler verdik.

34. Şunlar da (Kureyş putperestleri) diyorlar ki:

35. "Biz bir kere öldük mü iş biter. Artık dirilmemiz mümkün değildir."

36. "Doğru söylüyorsanız atalarımızı geri getirin."

Küfrün İslam'a karşı ileri sürdüğü temel tezlerde tarih boyunca bir değişiklik olmamıştır. Günümüzün inkârcıları da ahiret hakkında: "Gidip de dönen mi var! Öldükten sonra yeni bir yaşam olduğu nereden belli?" gibi laflar ederler.

37. Onlar mı daha kuvvetli yoksa Tubba halkı ve

onlardan önceki toplumlar mı? Suç işledikleri için, Biz onların hepsini helak ettik.

"Tubba" tarihte Yemen hükümdarlarına verilen ünvandır.

38. Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasındaki varlıkları eğlenmek için yaratmadık.
39. Onları sadece gerçek bir sebeple (hikmetli bir gaye ile) yarattık. Fakat onların çoğu bunu anlamazlar.
40. Şüphesiz (hakkı batıldan ayıran) hüküm günü, hepsinin bir arada buluşacağı gündür.
41. O gün, dost dosta fayda veremez. Kendilerine yardım da edilmez.
42. Ancak ALLAH'ın merhamet ettikleri hariç... Çünkü O, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).
43. Zakkum ağacı,
44. Günahkârların yemeğidir.
45. Maden eriyiği gibi karınlarında kaynar,
46. Sıcak suyun kaynaması gibi...
47. (ALLAH, cehennem melekleri olan Zebanilere emreder:) "Tutun onu, cehennemin ta ortasına sürükleyin."
48. "Sonra başına azap olarak kaynar su dökün!"
49. "Tat bakalım!" deyin. "Hani üstündün, seçkindin!"
50. "İşte bu, o şüphe edip durduğunuz gerçektir."
51. Takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygılı olanlar) ise hakikaten güvenli bir makamdadır.
52. Bahçelerde, pınar başlarında...
53. İnce ipekten ve parlak atlastan elbiseler giyerek karşı karşıya...
54. Hem Biz onları güzel gözlü hurilerle evlendirmişizdir.
55. Orada güven içinde (canlarının çektiği) her meyveyi isterler.
56. İlk ölüm dışında artık orada ölüm tatmazlar. Ve (ALLAH) onları cehennem azabından korumuştur.
57. (Bütün bunlar) Rabbinden bir lütuftur. İşte büyük kurtuluş budur.
58. Biz onu (Kur'an) senin dilinle kolaylaştırdık ki, düşünüp ibret alsınlar.
59. Artık sen bekle! Şüphesiz onlar da (sana bir felaket gelmesini) beklemektedir.

45- CÂSİYE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 37 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Kitap, Azîz ve Hakîm olan ALLAH tarafından indirilmiştir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

3. Şüphesiz göklerde ve yerde Mü'minler için birçok ayetler vardır.

4. Sizin yaratılışınızda ve (yeryüzünde) yaymakta olduğu canlılarda, kesin olarak inananlar için ibretler vardır.

5. Gecenin ve gündüzün değişmesinde, ALLAH'ın gökten indirmiş olduğu rızıkta ve ölümünden sonra yeri onunla diriltmesinde, rüzgârları değişik yönlerden estirmesinde, akıllarını kullanıp düşünecek kimseler için ibret verici işaretler vardır.

"ALLAH'ın gökten indirmiş olduğu rızık" ifadesi geçmiş asırların müfessirleri tarafından "yağmur" olarak değerlendirilmiştir. Ve doğrudur da. Fakat fotosentez olayının anlaşılmaya başlanmasıyla bir gizli gerçek de ortaya çıkmıştır. O da Güneş'ten gelen rızkımızdır. Yaşamlarını fotosentezle devam ettiren bütün bitkiler ve dolayısıyla bütün hayvanlar ve insanlar, gıdalarının büyük bir kısmını fotosentez reaksiyonuna dâhil olan Güneş ışınlarından alırlar. Bedenleri de aslında büyük oranda Güneş ışınlarından oluşur. Bu gerçeğe işaret eden bir astronomun diliyle: "Aslında hepimiz yıldız tozuyuz!" Bu gerçeğin en açık göstergesi, binlerce sene boyunca sürekli tarım yapılan ve ürün alınan tarlalarda ciddi bir ağırlık yani kütle kaybı yaşanmamasıdır. Oysa o tarlalardan alınan ürünlerin kütlesi toplanıp hesaplandığında toprağın çoktan bitmiş olması gerektiği görülür. Ama toprak hep aynı toprak olarak durmaktadır. Aradaki esrarengiz fark ise yukarıda işaret ettiğimiz gibi Güneş ışını olarak fotosenteze dâhil olan ve bitki kütlesi haline dönüşen "ALLAH'ın gökten indirmiş olduğu rızık"tır.

6. İşte bunlar da ALLAH'ın ayetleridir. Onları sana gerçek olarak okuyoruz. Artık ALLAH'ın ayetlerine inanmadıktan sonra hangi söze inanırlar?

7. Vay haline her yalancı günahkârın!

8. ALLAH'ın ayetleri karşısında okunurken duyar da sonra kibrinden hiç duymamış gibi (küfründe) ısrar eder. İşte onu, can yakan bir azap ile müjdele.

9. Ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman onunla alay eder. Öyleleri için hor ve zelil kılan bir azap vardır.

10. Önlerinde de cehennem vardır. Kazandıkları şeyler de, ALLAH'ı bırakıp edindikleri dostlar da onlara hiçbir yarar sağlamaz. Onlar için müthiş bir azap vardır.

11. İşte yol gösterici budur (Kur'an). Rablerinin ayetlerini tanımayanlar için çetin bir azap vardır.

12. ALLAH, (o yüce varlıktır) ki, emri gereğince içinde gemilerin yüzmesi ve lütfunu aramanız için denizleri sizin emrinize vermiştir. Ve bir de şükredesiniz diye.

13. Hem göklerde ve yer de ne varsa hepsini Kendi katından bir lütuf olarak sizin hizmetinize veren O'dur. Elbette bunda düşünecek kimseler için ibretler vardır.

14. İmanedenleresöyle:"ALLAH'ıngünlerini(budünyada zafer, ahirette ceza) ummayanları, bağışlasınlar. Çünkü ALLAH her toplumu, yaptığına göre cezalandıracaktır."

15. Kim salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa) yararı kendinedir. Kim, kötülük yaparsa zararı yine kendinedir. Sonunda Rabbinize döndürüleceksiniz.

16. Şanım hakkı için Biz, İsrailoğulları'na, Kitap, hüküm ve peygamberlik verdik. Onları güzel rızıklarla besledik ve kendilerini alemlere üstün kıldık.

17. Din konusunda onlara açık deliller verdik. Ama onlar kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki çekememezlik yüzünden ayrılığa düştüler. Şüphesiz Rabbin ayrılığa düştükleri şeyler hakkında kıyamet günü aralarında hüküm verecektir.

18. Sonra da seni din konusunda ayrı bir şeriat sahibi kıldık. Sen ona uy; bilmeyenlerin isteklerine uyma.

Yani "din" emaneti onu kadrini bilemeyen İsrailoğulları'ndan alındı ve ümmet-i Muhammed'e verildi.

19. Çünkü onlar, ALLAH'tan gelecek hiçbir şeyi senden geri çeviremezler. Zalimler birbirinin dostudur. ALLAH ise takva sahiplerinin (Kendisine saygı duyanların) dostudur.

20. Bu (Kur'an) insanlar için basiret nurları (düşünceleri ve kalpleri aydınlatan deliller), iman edecek kimseler için hidayet ve rahmettir.

21. Yoksa kötülükleri işleyen kimseler, kendilerini, iman edip salih ameller işleyen (İslam'ı yaşayan) kimselerle bir tutacağımızı mı sandılar? Yaşamaları ve ölümleri onlarla bir olacak öyle mi? Ne kötü hüküm veriyorlar!

22. ALLAH, gökleri ve yeri yerli yerince yaratmıştır. Böylece herkes kazancına göre karşılık görür. Onlara

haksızlık edilmez.

23. Heva ve hevesini tanrı edinen, ilmi olduğu halde ALLAH'ın kendisini şaşırtıp, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözlerine de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi ona ALLAH'tan sonra kim doğru yolu gösterecek? Düşünmüyor musunuz?

24. Dediler ki: "Hayat ancak bu dünyada yaşadığımızdır. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zamanın akışı helak eder." Aslında bu konuda hiçbir kesin bilgileri de yoktur. Onlar sadece zannediyorlar.

25. Onlara ayetlerimiz açıkça okunduğu zaman: "Doğru sözlü iseniz atalarımızı getirin." demelerinden başka delilleri yoktur.

26. De ki: "Size hayatı veren ALLAH'tır. Sonra sizi öldürür. Sonra sizi toplayıp duruşma gününe getirecektir. Bunda asla şüphe yoktur. Ama insanların çoğu bilmezler."

27. Göklerin ve yerin hükümranlığı (mülkü) ALLAH'ındır. O saat (kıyamet) başladığı gün, işte o gün (ALLAH'ın ayetlerini etkisiz bırakmaya çalışan) iptalciler hüsrana uğrayacaktır.

28. O gün her ümmeti diz çökmüş görürsün. Her ümmet kendi Kitabı'na çağrılır. (Ve onlara şöyle denilir:) "Bugün yaptıklarınızla cezalandırılacaksınız."

29. "Bu, yüzünüze karşı gerçeği söyleyen Kitabımızdır. Çünkü Biz, yaptıklarınızı kaydediyorduk."

30. İman edip salih ameller işlemiş (İslam'ı yaşamış) olanlara gelince, Rableri, onları rahmetine kabul eder. İşte apaçık kurtuluş budur.

31. Kâfirlere ise: "Ayetlerim size okunmuş, siz de kibirlenip suçlu kimseler olmuştunuz değil mi?" denir.

32. "ALLAH'ın vaadi gerçektir. Kıyamet gününde şüphe yoktur." dendiği zaman, siz: "Kıyametin ne olduğunu bilmiyoruz. Onun bir tahminden ibaret olduğunu sanıyoruz. (Onun hakkında) kesin bir bilgiye sahip değiliz." demiştiniz.

33. Yaptıkları kötülükleri onlara görünmüş, alay edip durdukları şey onları kuşatmıştır.

34. Ve denilmiştir ki: "Bugün Biz sizi, sizin bugünün geleceğini unuttuğunuz gibi unutacağız. Yeriniz ateştir. Hiçbir yardımcınız da yoktur."

35. "Böyle olacak! Çünkü siz, ALLAH'ın ayetlerini alaya aldınız. Dünya hayatı sizi aldattı." Bugün artık ne oradan çıkabilirler, ne de özürleri kabul edilip dünyaya gönderilirler.

36. Hamd, göklerin Rabbi, yerin Rabbi, bütün alemlerin Rabbi olan ALLAH'a mahsustur.

37. Göklerde ve yerde büyüklük yalnız O'nundur. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Sureye ALLAH'ın Azîz ve Hakîm isimleriyle başlanmıştı ve yine aynı isimlerle bitiriliyor. Ayrıca, 3.ayette "Göklerde ve yerde Mü'minler için birçok ayetler vardır" denmişti, bu ayette de "Göklerde ve yerde büyüklük yalnız O'nundur" deniyor. Yani sure başladığı gibi bitiyor.

46- AHKÂF SURESİ

Mekke'de inmiştir. 35 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâ, Mim.

2. Bu Kitap, Azîz ve Hakîm olan ALLAH tarafından indirilmiştir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Bir önceki sure ALLAH'ın Azîz ve Hakîm isimleriyle bitmişti. Bu sure de aynı isimlerle başlıyor. Yine bir önceki sure "göklerden ve yerden" söz ederek bitmişti, bu sure de 3. ayetinde aynı söylemi devam ettiriyor.

3. Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları, ancak gerçek ile ve belli bir süreye göre yarattık. İnkâr edenler, uyarıldıkları şeyden yüz çevirmektedirler.

4. De ki: "Söylesenize! ALLAH'ı bırakıp taptığınız şeyler yeryüzünde ne yaratmışlar. Gösterin bana! Yoksa onların göklere ortaklıkları mı vardır? Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, bundan önce (size indirilmiş) bir Kitap ya da bir bilgi kalıntısı varsa onu bana getirin."

5. Hem o kimseden daha şaşkın kim olabilir ki, ALLAH'ı bırakır da kendisine kıyamete kadar cevap veremeyecek kimselere dua eder. Onlar ise, bunların dualarından habersizdir.

6. İnsanlar (mahşere) toplandıkları gün, (putlar) onlara düşman kesilirler. Onların kendilerine tapınmalarını da inkâr ederler.

7. Onlara açık açık ayetlerimiz okunduğu zaman, kendilerine gelen hakkı inkâr edenler: "Bu, apaçık bir büyüdür." dediler.

8. Yoksa: "Onu uydurdu." mu diyorlar? De ki: "Eğer ben onu uydurmuşsam, ALLAH'tan gelecek cezaya karşı sizin bana hiçbir yararınız olmaz. O, sizin Kur'an hakkında

yaptığınız taşkınlıkları çok daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, Gafûr'dur, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz)."

9. De ki: "Ben türedi bir elçi değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmem. Ben sadece bana vahyedilene uyuyorum. Ve ben apaçık bir uyarıcıdan başka bir şey değilim."

10. De ki: "Hiç düşündünüz mü; eğer bu (Kur'an) ALLAH katındansa ve siz onu inkâr ediyorsanız, İsrailoğulları'ndan bir şahit, onun benzerine şahitlik edip iman etmiş olduğu halde, siz kibrinize yediremiyorsanız (sizden daha sapık kim olabilir?) ALLAH elbette böyle zalimleri hidayete erdirmez."

11. Kâfirler, iman edenler hakkında dediler ki: "Eğer o (Kur'an) hayır olsaydı, ona ulaşmada bizi geçemezlerdi." Kendileri bunu başaramayınca: "Bu, eski bir yalandır." diyecekler.

12. Bundan önce bir rehber ve rahmet olarak Musa'nın Kitab'ı vardı. Bu ise, zalimleri uyarmak, muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden, iyiliği adet haline getiren) müjdelemek üzere indirilmiş, onu doğrulayan Arapça bir Kitap'tır.

13. "Rabbimiz ALLAH'tır." deyip sonra dosdoğru yaşayanlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

14. Onlar cennet halkıdır. Yaptıklarına karşılık olarak orada sonsuza kadar kalacaklardır.

15. Biz insana, anne ve babasına güzel davranmasını emrettik. Annesi onu zahmetle taşıdı ve zahmetle doğurdu. Onun taşınması ile sütten kesilmesi otuz aydır. Nihayet insan, olgunluk çağına erip kırk yaşına varınca der ki: "Rabbim! Beni, bana ve anne-babama verdiğin nimete şükretmeye ve razı olacağın salih ameller yapmaya (İslam'ı yaşamaya) yönelt. Ve bana salih, (dinine bağlı) bir nesil nasip et. Ben Sana döndüm ve ben Sana teslim olanlardanım."

16. İşte bunlar, yaptıklarının en güzelini kabul edeceğimiz ve günahlarından vazgeçeceğimiz, cennetlikler arasında olan kimselerdir. Bu, kendilerine verilen doğru bir sözdür.

17. (Fakat bir de öyleleri var ki, kendisini imana davet eden) Anne ve babasına: "Öf be size! Benden önce nice nesiller gelip geçtiği halde beni (kabrimden) çıkartılmakla mı tehdit ediyorsunuz?" diyen kimseye (karşı) onlar, ALLAH'a yalvarırlar ve: "Yazık ediyorsun kendine! İman

et. ALLAH'ın sözü gerçektir." derler. O ise yine de: "Bu, eskilerin masallarından başka bir şey değildir." der.

18. İşte onlar, kendilerinden önce insanlardan ve cinlerden gelmiş geçmiş topluluklar içinde, haklarında azap hükmü kesinleşmiş olanlardır. Gerçekten onlar hüsrana uğrayanlardır.

19. Herkesin yaptıklarına göre dereceleri vardır. ALLAH, onlara yaptıklarının karşılığını verir. Kendilerine hiç haksızlık edilmez.

20. Gün gelir, kâfirler ateşin karşısına getirilir (ve kendilerine:) "Siz, bütün zevkleri dünya hayatında harcadınız. Onlarla safa sürdünüz. Bugün, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamanızdan ve dinden çıkmanızdan dolayı alçaltıcı bir azap göreceksiniz." denilir.

21. Bir de Ad halkının kardeşlerini (Hûd'u) hatırla. Hani o, kendinden önce ve sonra uyarıcıların gelip geçtiği Ahkâf bölgesindeki halkına: "ALLAH'tan başkasına kulluk etmeyin. Ben sizin büyük bir günün azabına uğramanızdan korkuyorum." demişti.

22. (Halkı:) "Sen bizi tanrılarımızdan çevirmek için mi bize geldin? Hadi, doğru söyleyenlerden isen, bizi tehdit ettiğin şeyi başımıza getir." dediler.

23. (Hûd cevap verdi:) "(Azabın zamanına ait) Bilgi ancak, ALLAH katındadır. Ben size gönderilmiş şeyi tebliğ ediyorum. Ama sizin cahil bir topluluk olduğunuzu görüyorum."

24. Nihayet azabın (ufukta) geniş bir bulut halinde vadilerine doğru geldiğini görünce: "Bu, bize yağmur yağdıracak bir buluttur." dediler. (Hûd:) "Hayır!" dedi. "O, sizin acele gelmesini istediğiniz şeydir. O, içinde acı azap bulunan bir rüzgârdır."

25. "Rabbinin emriyle her şeyi yıkar, mahveder." Nitekim (o kasırga gelince) onların evlerinden başka bir şey görülmez oldu. İşte Biz, günaha gömülmüş güruhu böyle cezalandırırız.

26. Andolsun, Biz onlara size vermediğimiz servet ve kuvveti vermiştik. Kulaklar, gözler ve gönüller bağışlamıştık kendilerine. Fakat ne kulakları, ne gözleri, ne de gönülleri kendilerine hiçbir yarar sağlamadı. Çünkü ALLAH'ın ayetlerini inkâr ediyorlardı. O, alay ettikleri şey de kendilerini kuşatıverdi.

27. Celalim hakkı için, etrafınızda bulunan birçok şehirleri yerle bir ettik. Belki dönerler diye ayetleri tekrar tekrar açıkladık.

28. Kendilerine ALLAH'ın katında yakınlık sağlasınlar diye ALLAH'tan başka edindikleri tanrılar, onlara yardım etselerdi ya! Hayır, onları bırakıp gittiler. İşte onların yalanları ve uydurmaları budur.

29. Bir zaman, cinlerden bir grubu Kur'an dinlemek üzere sana yöneltmiştik. Kur'an'ı dinlemeye hazır olunca (birbirlerine:) "Susun, dinleyin!" demişler; Kur'an'ın okunması bitince de uyarıcılar olarak kendi toplumlarına dönmüşlerdi.

Efendimiz Taif'ten dönerken bir sabah namazı sırasında yedi ya da dokuz kişilik bir cin grubu onun okuduğu Kur'an'ı dinler ve iman edip cinler arasındaki ilk Müslümanlar olurlar. Daha sonra da kendi topluluklarının yanına dönüp İslam'ı duyurmaya başlarlar.

30. "Ey halkımız!" dediler. "Doğrusu biz, Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekini doğrulayan, gerçeğe ve doğru yola ileten bir Kitap dinledik."

31. "Ey halkımız! ALLAH'ın davetçisine uyun! Ona iman edin ki, ALLAH da sizin günahlarınızın bir kısmını bağışlasın. Ve sizi acı bir azaptan korusun."

"günahlarınızın bir kısmını". Kul haklarıyla ilgili günahların bağışlanması, hak sahibi olan kulun helal etmesi şartına bağlı olduğu için "günahlarınızın tamamını" denmiyor.

32. Kim ALLAH'ın davetçisine uymazsa, yeryüzünde (başına inecek belaya) engel olamaz. Kendisi için ALLAH'tan başka dostlar da bulunmaz. Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler.

33. Onlar görmediler mi ki, gökleri ve yeri yaratan, onları yaratırken yorulmayan ALLAH, ölüleri diriltmeye de kâdirdir. Evet, şüphesiz O'nun gücü her şeye yeter.

34. Gün gelecek, kâfirler cehennem azabına karşı tutulacaklar. (Kendilerine:) "Bu, gerçek değil miymiş?" denildiğinde: "Evet, Rabbimize andolsun ki gerçekmiş." diyecekler. (ALLAH da şöyle buyuracak:) "Öyleyse inkâr etmenizden dolayı tadın azabı!"

35. O halde (Rasûlüm) peygamberlerden azim sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret. O (nankör)ler için acele etme. Onlar, tehdit edildikleri azabı gördükleri gün, sanki gündüzün sadece bir saati kadar yaşamış gibi olurlar. Bu, bir tebliğdir. ALLAH'ın yolundan çıkmış güruhtan başkası helak edilmez.

47- MUHAMMED SURESİ

Medine'de inmiştir. 38 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. İnkâr edip insanları ALLAH yolundan engelleyenlerin bütün yaptıklarını ALLAH, boşa çıkaracaktır.

Bir önceki sure, son ayetinde kâfirlerden ve Mü'minlerin onlar karşısında almaları gereken tavırdan söz ederek bitmişti. Şimdi yeni sure de kâfirlerden ve ALLAH'ın onlara yapacağı muameleden söz ederek başlıyor.

2. ALLAH, iman edip salih amel işleyenlerin (İslam'ı yaşayanların) ve Rableri tarafından Muhammed'e indirilen gerçeğe iman edenlerin günahlarını örter, durumlarını düzeltir.

İlk iki ayet, önemli bir ALLAH kanununu haber vermektedir: Mü'minler, salih olur, dinlerine sahip çıkarlarsa bu dünyada da kâfirler karşısında üstün durumda olurlar.

3. Bu böyledir. Çünkü inkâr edenler batıla uymuşlar, iman edenler ise Rablerinden gelen hakka uymuşlardır. İşte ALLAH, onların durumlarını insanlara böyle anlatır.

4. Kâfirlerle (savaşta) karşılaştığınız zaman hemen boyunlarını vurun. Sonunda onları iyice vurup sindirince, bağı sıkıca bağlayın (onları esir alın). Savaş sona erince de artık ya karşılıksız ya da fidye karşılığı salıverin. Durum şu ki: ALLAH, dileseydi, onlardan intikam alırdı. Fakat sizi birbirinizle denemek ister. ALLAH yolunda öldürülenlere gelince, ALLAH onların yaptıklarını boşa çıkarmaz.

5. Onları isteklerine erdirir, ruhlarını şâd eder.

6. Ve onları, kendilerine tanıttığı cennete koyar.

Cennet nimetleri, insanların bu dünyadaki salih amellerinin yansıması olduğu için herkes kendi cennetini rahatlıkla bulur ve ilk andan itibaren hiçbir yadırgama hissetmez. Efendimiz bu konuda: "Her biriniz cennetteki evini dünyadaki evinden daha iyi tanır." (Buhari) buyurmuştur.

7. Ey iman edenler! Eğer siz ALLAH'a yardım ederseniz, ALLAH da size yardım eder. Ayaklarınızı kaydırmaz.

Önemli bir "Bilinçli Kavram Kaydırması". ALLAH'ın Kendisi her türlü ihtiyaçtan ve yardımdan münezzehtir. Ayette "ALLAH'a yardım"dan söz edilirken kastedilen, ALLAH'ın dinine hizmet etmektir. Fakat İslam'a hizmet ALLAH katında o kadar değerli bir iştir ki, ALLAH, bunu yapanları İslam'a değil de sanki doğrudan

Kendi Zat'ına yardım etmişler gibi kabul eder. İşte ayet de bu önem vurgusunu ortaya çıkarmak için böyle bir ifade kullanmaktadır. Aynı yaklaşımın bir benzerini Al-i İmran Suresi'nin 52. ayetinde de görmüştük.

8. Kâfirlere gelince, onların hakkı yıkımdır. ALLAH, onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır.

9. Bu böyledir! Çünkü onlar, ALLAH'ın indirdiğinden hoşlanmamışlardır. ALLAH da onların bütün işlerini heder etmiştir.

10. Yeryüzünde dolaşıp kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmezler mi? ALLAH onları yerle bir etmiştir. Bu kâfirlere de öylesi yakışır.

11. Bu böyledir! Çünkü iman edenlerin yardımcısı ALLAH'tır. Kâfirlerin ise yardımcısı yoktur.

12. Muhakkak ki ALLAH, iman edip salih ameller işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) içinden nehirler akan cennetlere yerleştirecektir. Kâfirler ise dünyada zevklerini yaşamak ister, hayvanlar gibi yerler. İşte onların varacağı yer ateştir.

13. Seni yurdundan çıkaran şehirden daha kuvvetli nice şehirler vardı ki Biz, onları helak ettik. Onlara bir yardım eden de çıkmadı.

14. Rabbinden apaçık bir delil üzerinde bulunan kimse, kötü işi kendisine güzel görünen ve heveslerine uyan kimse gibi olur mu?

15. Takva sahiplerine (ALLAH saygısıyla dopdolu olanlara) söz verilen cennetin durumu şöyledir: İçinde, bozulmayan sudan nehirler, tadı değişmeyen sütten nehirler, içenlere lezzet veren şaraptan nehirler ve süzme baldan nehirler vardır. Orada meyvelerin her çeşidi onlarındır. Rablerinden de bağışlama vardır. (Şimdi bu nimetler içinde yaşayanlar) Ateşte sonsuza kadar kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?

16. Onlardan seni dinleyenler de var. Fakat senin yanından çıktıkları zaman kendilerine ilim verilmiş olanlara: "O az önce ne demişti?" diye sorarlar. Onlar ALLAH'ın kalplerini mühürlediği, keyiflerinin ardına düşmüş kimselerdir.

17. Doğru yola girenlere gelince, ALLAH onların hidayetini arttırmış, (günahlardan) nasıl sakınacaklarını ilham etmiştir.

18. Onlar, kıyamet gününün ansızın gelip çatmasını

mı bekliyorlar? Şüphesiz onun alametleri belirmiştir. Ama kıyamet gelip çattıktan sonra, ibret almaları neye yarar ki!

19. Bil ki, ALLAH'tan başka ilah yoktur. Bil de hem kendinin, hem Mü'min erkeklerin ve hem de Mü'min kadınların günahlarına bağışlanma dile. ALLAH, dönüp dolaşacağınız yeri ve varıp duracağınız yeri bilir.

"Vermek istemeseydi istemek vermezdi" kuralı üzerinden bakıldığında bu, Kur'an'ın en umut verici ayetlerinden biridir. Çünkü ALLAH, Efendimiz'den Mü'minlerin günahlarının affı için dua etmesini istediğine göre onları affedecek demektir. Bu durumda bize düşen en önemli şey, Mü'min olarak ölebilmektir. Bunun için de hayatı bir Mü'min gibi yaşamış olmak gerekir.

20. İman etmiş olanlar: "Keşke cihad hakkında bir sure indirilmiş olsaydı!" derler. Ama hükmü açık bir sure indirilip de onda savaştan söz edilince, kalplerinde hastalık olanların (münafıkların), ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. Onlara yakışan da budur.

21. (Onlara düşen ise) İtaat etmek ve güzel söz söylemektir. İş ciddiye bindiği zaman ALLAH'a verdiklere söze sadık kalsalardı, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu.

22. Geri dönerseniz, yeryüzünde bozgunculuk yapmaya ve akrabalık bağlarını kesmeye dönmüş olmaz mısınız?

23. Onlar, ALLAH'ın lanetleyip, sağır yaptığı ve gözlerini kör ettiği kimselerdir.

24. Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?

25. Gerçekten, kendilerine açıkça doğru yol belli olduktan sonra, gerisin geriye küfre dönenler var ya, şeytan onları sürüklemiş ve onları uzun emellere düşürmüştür.

26. Bu böyledir! Çünkü onlar ALLAH'ın indirdiğinden hoşlanmayanlara: "Bazı işlerde size itaat edeceğiz." demişlerdir. Oysa ALLAH onların gizlediklerini biliyor.

27. Melekler onların yüzlerine ve arkalarına vura vura canlarını alırken, halleri nice olacak?

28. Bu böyledir! Çünkü onlar ALLAH'ın gazabına sebep olan şeylerin peşine düştüler. O'nu razı edecek şeyleri ise beğenmediler. Bu yüzden ALLAH da onların bütün işlerini heder etti.

Salih amellerin, günahları örtüp silmesi gibi, kötülükler de eğer o kişinin iyiliklerinin çok üzerinde ise o iyilikleri ortadan kaldırabilir. Ayet, son cümlesinde bu tehlikeye dikkat çekiyor.

29. Yoksa kalplerinde hastalık olanlar (münafıklar), ALLAH'ın, kinlerini asla açığa çıkarmayacağını mı sandılar?

30. Biz dileseydik onları sana gösterirdik de, sen onları yüzlerinden tanırdın. (Fakat) Andolsun ki, sen onları konuşma tarzlarından tanırsın. ALLAH bütün işlerinizi bilir.

"sen onları konuşma tarzlarından tanırsın". Münafığın en belirgin evrensel özelliklerinden biri kendine özgü konuşma tarzıdır. Biraz basiret sahibi olan herkes o itici ve riyakâr konuşma tarzını ve dolayısıyla münafığı teşhis edebilir.

31. Celalim hakkı için, sizi sınayacağız ki, aranızdan mücahidleri ve sabredenleri ortaya çıkaralım. Ve haberlerinizi (kahramanlıklarınızı) savaş meydanlarına örnek yapalım.

32. İnkâr edenler, (insanları) ALLAH yolundan alıkoyanlar ve kendilerine doğru yol belli olduktan sonra peygambere karşı gelenler, ALLAH'a hiçbir zarar veremezler. ALLAH onların yaptıklarını heder edecektir.

33. Ey iman edenler! ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat edin de emeklerinizi boşa çıkarmayın.

34. İnkâr edip (insanları) ALLAH yolundan engelleyen ve sonra da kâfir olarak ölenleri, ALLAH asla bağışlamaz.

35. Sakın gevşemeyin ve siz üstünken barışa çağırmayın. ALLAH sizinle beraberdir. O, sizin yaptıklarınızı asla zayi etmeyecektir.

İslam'ın savaş ve dış politika stratejisini tespit eden önemli bir kural: "siz üstünken barışa çağırmayın."

36. Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Eğer iman eder ve takva sahibi (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu) olursanız, ALLAH size mükâfatınızı verir. Ve O sizden mallarınızın tamamını da istemez.

37. Eğer onların hepsini isteyip de sizi iyice sıkıştırsaydı, cimrilik eder, dayatırdınız. O zaman da ALLAH bütün kinlerinizi ortaya çıkarırdı.

Ayet, belli bir ölçünün üstündeki fedakârlığın, insan fıtratındaki bazı gizli kalmış dürtüleri açığa çıkartıp kişiyi ALLAH'a ve İslam'a karşı kin duyar hale bile getirebileceğini haber veriyor. Hidayet önderleri bu durumu göz önünde bulundurup kimden ne kadar fedakârlık istenebileceğini iyi hesaplamalıdırlar.

38. İşte sizler ALLAH yolunda harcamaya çağrılıyorsunuz. Ama içinizden kimisi cimrilik ediyor. Cimrilik eden, kendi nefsine karşı cimrilik etmiş olur.

ALLAH, zengindir; sizler fakirsiniz. Eğer yüz çevirecek olursanız, ALLAH yerinize başka bir toplum getirir de onlar sizin gibi olmazlar.

Sure, ilk ayetinde "ALLAH yolu" kavramından söz etmişti ve son ayette aynı kavrama geri dönüldü.

48- FETİH SURESİ

Medine'de inmiştir. 29 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Doğrusu Biz sana apaçık bir fetih verdik.

Bu fetih, Hudeybiye anlaşmasıdır. Çünkü bu olaydan sonra dengeler alt-üst olmuş ve İslam maddi üstünlüğü de ele geçirmiştir.

2. Böylece ALLAH senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlar ve sana olan nimetini tamamlar ve seni doğru yola iletir.

3. Ve sana şanlı bir zaferle yardım eder.

4. İmanlarına iman katsınlar diye Mü'minlerin kalplerine sekine (güven ve huzur duygusu) indiren O'dur. Göklerin ve yerin orduları ALLAH'ındır. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

5. (Bu lütuflar) Mü'min erkeklerle Mü'min kadınları, içinde sonsuza kadar kalacakları, zemininden nehirler akan cennetlere koymak ve onların günahlarını örtmek içindir. ALLAH katında büyük kurtuluş, işte budur.

6. (Ayrıca bunlar) ALLAH hakkında kötü zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, ALLAH'a ortak koşan erkeklere ve ortak koşan kadınlara azap etmesi içindir. Müslümanlar için bekledikleri kötülükler başlarına gelsin! ALLAH onlara gazap etmiş, lanetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır. Orası ne kötü dönüş yeridir!

7. Göklerin ve yerin orduları ALLAH'ındır. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

8. Biz seni şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.

9. Ta ki (ey müminler!) ALLAH'a ve Rasûlü'ne iman edesiniz, Rasûlü'ne yardım edesiniz, ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam ALLAH'ı tesbih edesiniz.

10. Muhakkak ki, sana biat edenler (İslam uğrunda ölünceye kadar savaşmak üzere sana söz verenler), ancak

ALLAH'a biat etmektedir. ALLAH'ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Onun için her kim sözünden cayarsa, sadece kendi aleyhine caymış olur. Ve her kim, ALLAH'a verdiği sözü yerine getirirse, ALLAH da ona büyük bir karşılık verecektir.

"ALLAH'ın eli, onların elinin üzerindedir" yani önce onların ellerini üst üste koyup birlik olmaları gerekir. Mü'minlere ALLAH'ın yardımı ancak o zaman gelir. Ve ALLAH'ın eli ifadesi ALLAH'ın yardımı anlamında bir mecazdır.

11. Bedevilerden (Hudeybiye seferinden) geri kalmış olanlar, sana diyecekler ki: "Bizleri mallarımız ve ailelerimiz oyaladı. ALLAH'tan bizim bağışlanmamızı dileyiver." Kalplerinde olmayan şeyi ağızlarıyla söylemiş olacaklar. De ki: "ALLAH size bir zarar gelmesini dilerse ya da bir fayda elde etmenizi isterse, O'na karşı kimin bir şeye gücü yetebilir? Kaldı ki ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır."

12. Aslında siz, Peygamberin ve Mü'minlerin, ailelerine bir daha dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu sizin gönüllerinize güzel göründü de kötü zanda bulundunuz. Ve helaki hak etmiş bir topluluk oldunuz.

13. Kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne iman etmezse, bilsin ki, Biz kâfirler için çılgın bir ateş hazırladık.

14. Göklerin ve yerin hükümranlığı (mülkü) ALLAH'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

15. Siz ganimetleri almak için gittiğinizde, seferden geri kalanlar: "Bırakın biz de arkanıza düşelim." diyeceklerdir. Onlar, ALLAH'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: "Siz asla bizim peşimize düşmeyeceksiniz! ALLAH daha önce sizin için böyle buyurmuştur." Onlar size: "Hayır! Bizi kıskanıyorsunuz." diyeceklerdir. Aksine onlar, çok az anlayan kimselerdir.

16. Bedevilerden (seferden) geri kalmış olanlara de ki: "Siz yakında çok kuvvetli bir topluluğa karşı savaşmaya çağrılacaksınız. Onlar teslim oluncaya kadar kendileriyle savaşacaksınız. Eğer bu kez itaat ederseniz, ALLAH sizi güzel bir şekilde mükâfatlandırır. Ama önceden yaptığınız gibi yine arkanızı dönecek olursanız, O sizi acıklı bir azaba uğratır."

17. (Savaş için) Âmâya sorumluluk yoktur, topala sorumluluk yoktur, hastaya da sorumluluk yoktur. Kim ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat ederse, ALLAH onu içinden

nehirler akan cennetlere koyar. Kim de yüz çevirirse, onu, acı bir azaba uğratır.

18. Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken, ALLAH, o Mü'minlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara sekine (güven ve huzur duygusu) indirmiş ve onları çok yakın bir fetihle mükâfatlandırmıştır.

Ağacın altındaki biat, Hicretin 6. yılında Mekke yakınlarındaki Hudeybiye mevkiinde yapıldı. 1400 civarında sahabi ya Mekke'yi fethetmek ya da şehid olmak üzere Efendimiz'le biatlaştılar ve bu ayet onlar hakkında indi. O tarihten sonra "Ağaç ashabı" diye anılır oldular. "çok yakın fetih" birkaç ay sonra gerçekleşecek Hayber'in fethi ile iki sene sonra gerçekleşecek Mekke'nin fethidir.

Altında bu biatın gerçekleştiği ağaç, daha sonraki senelerde bir ziyaret yeri haline dönüşüp bazı insanlar tarafından bir kutsallık da verilmeye başlanınca, Hz. Ömer tarafından kestirilmiştir.

19. Yine onları elde edecekleri birçok ganimetlerle de mükâfatlandırdı. ALLAH, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

20. ALLAH size daha birçok ganimetler vaadetmiştir. Onları alacaksınız. (Bunları ise) Şimdilik size peşin vermiş ve insanların ellerini sizden çekmiştir ki bu, Mü'minlere bir işaret olsun ve sizi dosdoğru yola iletsin.

21. Henüz elde edemediğiniz başka ganimetler de vardır ki, onlar ALLAH'ın bilgi ve kudreti dâhilindedir. ALLAH, her şeye kâdirdir.

22. Eğer kâfirler sizinle savaşsalardı, arkalarına dönüp kaçarlardı. Sonra bir dost ve yardımcı da bulamazlardı.

23. ALLAH'ın öteden beri süregelen kanunu budur. ALLAH'ın kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.

24. O, sizi onlara karşı muzaffer kıldıktan sonra, Mekke'nin ortasında onların ellerini sizden, sizin ellerinizi de onlardan çekendir. ALLAH, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

25. Onlar öyle kimselerdir ki, inkâr ettiler, sizin Mescid-i Haram'ı (Ka'be) ziyaret etmenizi ve bekletilen kurbanların yerlerine varmasına engel oldular. Eğer (Mekke'de) henüz tanımadığınız Mü'min erkeklerle, Mü'min kadınları ezmek suretiyle, onların yüzünden vebal altında kalmayacak olsaydınız, (ALLAH savaşı önlemezdi). ALLAH, dilediklerine rahmet etmek için böyle yapmıştır. Eğer onlar birbirlerinden seçilip ayrılmış olsalardı, elbette kâfirleri gayet acı bir cezaya çarptırırdık.

Bu ayette Yüce ALLAH, kâfirlerin cezayı üç şey sebebi ile hak ettiklerini açıklıyor. Bunlar: Kalplerindeki küfürleri, Müslümanların umrelerini tamamlamalarına ve kurbanların yerlerine ulaşmasına engel olmalarıdır. Onlar bu çirkin işleri nedeniyle aslında öldürülmeyi veya savaşı hak etmişlerdi. Ama Yüce ALLAH Mekke'deki güçsüz Müslümanları korumak için savaşı önlemiştir.

26. Kâfirler kalplerine yobazlığı, cahiliye yobazlığını yerleştirdikleri sırada idi ki, ALLAH, Rasûlü'ne ve Mü'minlere sekinetini (güven ve huzur duygusu) indirdi. Onların takva sözünü tutmalarını sağladı. Zaten onlar buna layık ve ehil kimselerdi. ALLAH, her şeyi hakkıyla bilendir.

27. Şanına yemin olsun ki, ALLAH, Rasûlü'nün rüyasını doğru çıkardı. Şanına yemin olsun ki, ALLAH dilerse, siz güven içinde başlarınız traş etmiş ve kısaltmış olarak korkmadan Mescid-i Haram'a (Ka'be) gireceksiniz. ALLAH, sizin bilmediğinizi bildi de bundan önce size yakın bir fetih verdi.

28. Bütün dinlerden üstün kılmak üzere, Peygamberini hidayet ve hak din ile gönderen O'dur. (Buna) Şahit olarak ALLAH yeter.

29. Muhammed ALLAH'ın Rasûlü'dür. Onunla birlikte olanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün. ALLAH'tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları ise şöyledir: Öyle bir ekin ki filizini çıkarmış, sonra da onu kuvvetlendirmiş, derken kalınlaşmış da artık gövdesi üzerinde doğrulmuş. Öyle ki, ekicilerin de hoşuna gider. ALLAH böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle, kâfirleri öfkelendirir. ALLAH, onlardan iman edip salih ameller işleyenlere (İslam'ı yaşayanlara) bağışlanma ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

"Öyle bir ekin ki filizini çıkarmış, sonra da onu kuvvetlendirmiş, derken kalınlaşmış da artık gövdesi üzerinde doğrulmuş". Bu benzetme İslam'ın gelişip güçlenmesini anlatmaktadır.

Sure, "Doğrusu Biz sana apaçık bir fetih verdik" diyerek başlamıştı. "ALLAH, (onlara)... büyük bir mükâfat hazırlamıştır" diyerek de bitiyor.

Efendimiz Fetih Suresi hakkında: "V'ALLAH'i bu gece bana öyle bir sure indirildi ki, o sure benim için üzerine güneşin doğduğu her şeyden sevimlidir." (Buhari) buyurmuştur.

49- HUCURÂT SURESİ

Medine'de inmiştir. 18 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey iman edenler! (Söz ve hareketlerinizde ileri gidip de) ALLAH'ın ve Rasûlü'nün önüne geçmeyin. ALLAH'tan sakının. ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir (her şeyi işiten, her şeyi bilen).

2. Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamberin sesinin üzerine yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygambere yüksek sesle bağırmayın. Yoksa siz farkına varmadan yaptıklarınız boşa gidiverir.

Efendimiz'e karşı yapılacak bilinçli bir saygısızlık, küfürdür.

3. ALLAH Rasûlü'nün yanında seslerini kısanlar, şüphesiz ALLAH'ın kalplerini takva (ALLAH'a karşı saygı) ile imtihan ettiği kimselerdir. Onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.

4. (Rasûlüm!) Sana evinin dışından bağıranların çoğu, aklı ermez kimselerdir.

5. Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar bekleselerdi, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

6. Ey iman edenler! Eğer bir fasık (İslami yaşamın dışında olan), size bir haber getirirse, onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de, sonra yaptığınıza pişman olursunuz.

7. Hem bilin ki, içinizde ALLAH'ın elçisi vardır. Şayet o, birçok işlerde size uysaydı, sıkıntıya düşerdiniz. Fakat ALLAH, size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize sindirmiştir. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin göstermiştir. İşte doğru yolda olanlar bunlardır.

"ALLAH, size imanı sevdirmiş..." Elmalılı'ya göre: "Sevgili kıldı, dolayısıyla iman ettiniz, bu da gösteriyor ki, iman etmek için yalnız bilgi yeterli değil, bir iradenin fiil olabilmesi için sevmek de gereklidir. Bundan dolayı dinin başı sevgidir. Nitekim, hadis-i şerifte: 'Kişi dostunun yani sevdiği dostunun dini üzeredir. Onun için her biriniz, iyi bakın, kime dostluk ediyor, kiminle sevişiyor?' (Ebu Davud, Tirmizi) buyurulması bu manadadır. Yine bundan dolayıdır ki: 'Eğer ALLAH'ı seviyorsanız bana uyunuz ki ALLAH da sizi sevsin.' (3/Al-i İmran:31) buyurulmuştur."

8. Bu, ALLAH'tan bir lütuf ve nimettir. ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

9. Eğer Mü'minlerden iki grup birbirleriye vuruşurlarsa, aralarını düzeltin. Eğer biri ötekine saldırırsa, ALLAH'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer (saldıran ALLAH'ın buyruğuna) dönerse, artık adaletle aralarını düzeltin. Ve daima adil olun. Şüphesiz ki ALLAH, adil davrananları sever.

Efendimiz: "Size, orucun, namazın ve zekâtın derecesinden daha büyük bir şeyi haber vereyim mi?" diye buyurunca, ashab: "Evet, ey ALLAH'ın Rasûlü!" demiş, bunun üzerine o da: "İki kişinin arasını düzeltmektir." (Tirmizi, Ebu Davud) buyurmuştu.

10. Mü'minler ancak kardeştirler. Kardeşlerinizin arasını düzeltin ve ALLAH'a karşı gelmekten sakının ki size rahmet edilsin.

İman kardeşliği, soy kardeşliğinden daha üstündür. Örneğin biri Mü'min, diğeri kâfir olan iki kardeş birbirlerine mirasçı olamazlar ve Mü'minin mirası İslam kardeşlerine yani Müslümanların hazinesine kalır.

11. Ey iman edenler! Bir topluluk, başka bir toplulukla alay etmesin. Belki (alay ettikleri kimseler) kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kadınlar da başka kadınlarla alay etmesinler; belki onlar kendilerinden daha hayırlıdırlar. Birbirinizde kusur aramayın. Birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra insanın fasık (İslami yaşamın dışında olan) damgası yemesi ne kötü bir şeydir! Kim tevbe etmezse, onlar zalimlerin ta kendileridir.

12. Ey iman edenler! Zandan çok sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın (casusluk yapmayın). Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin. Herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde ALLAH'tan korkun! Şüphesiz ALLAH, Tevvab'dır, Rahîm'dir (tevbeleri çok çok kabul eden, rahmeti sonsuz).

"Zandan çok sakının" Burada emredilen kötü niyete dayalı zandır. Mü'minlerin birbirleri hakkında olumlu zanna sahip olmalarında herhangi bir sakınca yoktur.

"Birbirinizde kusur aramayın (casusluk yapmayın)." Elmalılı'ya göre: "Yani Mü'minlerin eksikliklerini bulacağız (...) diye casus gibi inceden inceye yoklayıp araştırmayın da açık olanı tutun, ALLAH'ın örttüğünü örtün."

Gıybet günahının ahiretteki yansıması, çürümüş et yemek

şeklinde olacaktır. Efendimiz gıybeti tarif ederken: "Gıybet, bir Mü'min kardeşinden onun hoşlanmayacağı biçimde söz etmendir. Eğer dediğin özellik onda varsa gıybet, yoksa iftira etmiş olursun." (Ebu Davud, Tirmizi) buyurmuştur. Yani iftira, gıybetten çok daha ağır bir suçtur.

13. Ey insanlar! Biz sizi, bir erkekle, bir kadından yarattık. Ve birbirinizi tanımanız için milletlere ve kabilelere (ya da soy, boy, sülale gibi alt kollara) ayırdık. Muhakkak ki, ALLAH katında en üstün olanınız, (günahlardan) en çok sakınanınızdır (en muttaki olanınız). ALLAH, Alîm'dir, Habîr'dir (her şeyi bilen, her şeyden haberdar).

"ALLAH katında en üstün olanınız..." Efendimiz: "Şüphesiz Rabbiniz birdir, babanız birdir. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap olana, kırmızının siyaha, siyahın kırmızıya bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvadadır."(Buhari, Müslim) buyurmuştur.

14. Bedeviler: "İman ettik." dediler. De ki: "İman etmediniz ama Müslüman olduk (boyun eğdik)." deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer ALLAH ve Rasûlü'ne itaat ederseniz, (ALLAH) sizin emeklerinizden hiçbir şeyin mükâfatını eksiltmez. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

İman, bir bilinç hali olduğu için, bir anda gerçekleşmez.

15. Mü'minler ancak ALLAH ve Rasûlü'ne iman eden, sonra şüpheye düşmeyen ve ALLAH yolunda canlarıyla, mallarıyla savaşanlardır. İşte (iman sözlerinde) doğru olanlar, onlardır.

16. De ki: "Siz dininizi ALLAH'a mı öğretiyorsunuz? Oysa ALLAH, göklerde olanları da bilir, yerde olanları da. ALLAH her şeyi hakkıyla bilendir."

17. Onlar İslam'a girmelerini senin başına kakıyorlar. De ki: "Müslüman oluşunuzu benim başıma kakmayın. Aksine, eğer gerçekten iman etmişseniz, imana erdirdiği için ALLAH sizi minnet altında bırakır."

İnsanın Müslüman olarak yaptığı bütün ibadet ve fedakârlıklar onun tarafından lütfedilmiş şeyler değil, ALLAH tarafından ona lütfedilmiş şeylerdir.

18. Şüphesiz ALLAH, göklerin ve yerin gizliliklerini bilir. ALLAH, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

Surenin ilk ayeti, Mü'minlere, Rasûllullah'a karşı takınmaları gereken tavırla ilgili bir emir verdikten sonra "ALLAH, Semî'dir, Alîm'dir" demişti, şimdi bu son ayet de, "ALLAH yaptıklarınızı

hakkıyla görendir" diyerek bitiyor. Ve anlam aynı yere dönerek tamamlanmış oluyor.

50- KÂF SURESİ

Mekke'de inmiştir. 45 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kâf. Şerefli Kur'an'a yemin olsun ki.
2. Aralarından bir uyarıcının gelmesine şaştılar da kâfirler şöyle dediler: "Bu şaşılacak bir şeydir!"
3. "Biz öldüğümüz ve toprak olduğumuz zaman mı (dirileceğiz? Bu aklın alamayacağı kadar) Uzak bir ihtimal."
4. Biz yerin, onların (cesetlerinden) ne eksilttiğini biliriz. Yanımızda (her şeyi) kaydeden bir Kitap vardır.
5. Doğrusu onlar, hak kendilerine gelince, onu yalanladılar. Şimdi onlar şaşırmış bir haldedirler.
6. Üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki, onu nasıl bina etmiş ve nasıl donatmışız! Hiçbir çatlağı yoktur.
7. Yeryüzünü de döşedik ve ona sabit dağlar koyduk. Orada gönül açan her tür bitkiden çiftler bitirdik.
8. (Biz bütün bunları) Rabbine dönen her kulun gönül gözünü açmak ve ibret vermek için (yaptık).
9. Gökten de bereketli bir su indirdik. Onunla bahçeler ve biçilecek daneler bitirdik.
10. Birbirine girmiş kat kat meyveleri olan ulu hurma ağaçları yetiştirdik.
11. Kullara rızık olması için. Ve o su ile ölü bir beldeye can verdik. İşte (mezardan) çıkış da böyledir.
12. Onlardan önce Nuh halkı, Ress halkı ve Semûd da yalanlamıştı.
13. Âd, Firavun ve Lût'un kardeşleri de...
14. Eyke halkı ve Tubba halkı da... Bütün bunlar peygamberleri yalanladılar da, tehdidim gerçekleşti.
15. İlk yaratmadan aciz mi kaldık ki (yeniden yaratamayalım)? Doğrusu onlar yeni bir yaratmadan kuşku içindedirler.
16. Şanıma yemin olsun ki, insanı Biz yarattık. Ve nefsinin ona neler fısıldadığını biliriz. (Çünkü) Biz insana şah damarından daha yakınız.
17. İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak, yaptıklarını yazmaktadırlar.
18. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen,

yazmaya hazır bir melek bulunmasın.

19. Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir de: "İşte (ey insan!) bu, senin öteden beri kaçtığın şeydir." denir.

20. Sûr'a üfürülür. İşte bu geleceği vaad edilen gündür.

21. Ve her nefis gelmiştir. Beraberinde bir muhafız ve bir de şahit vardır.

İnsanın beraberindekiler, meleklerdir.

22. "Celalim hakkı için, sen bundan gafletteydin. İşte gözünün önünden perdeyi kaldırdık. Şimdi artık gözün çok keskindir." denir.

23. Yanındaki arkadaşı: "İşte," der. "(onun defteri! Her ne yapmışsa) burada hazırdır!"

24. (Muhafız ve şahit olan iki meleğe şu emir verilir): "Atın cehenneme, her inatçı kâfiri!"

25. "Hayra engel olan, saldırgan şüpheciyi..."

26. "ALLAH ile beraber başka ilah edineni, atın onu, o çetin azaba!"

27. Onun arkadaşı (şeytan): "Rabbimiz! Onu ben azdırmadım. Zaten kendisi derin bir sapıklık içindeydi." der.

28. (ALLAH) Buyurur: "Huzurumda çekişmeyin! Ben size daha önce uyarı göndermiştim."

29. "Benim Katımda söz değiştirilmez. Ve Ben kullara zulmedici değilim."

30. O gün ki, cehenneme: "Doldun mu?" deriz. O: "Daha var mı?" der.

31. Cennet de takva sahiplerine (ALLAH'a saygıyla dopdolu olanlara) yaklaştırılmıştır, uzak değildir.

32. "İşte size söz verilen cennet! Ki o, ALLAH'a yönelen, emirlerine riayet eden..."

33. "Görmediği halde Rahman'a saygı gösteren ve daima Rabbine dönük bir kalp ile gelenlere mahsustur."

Dünyada yapılan ibadetlere değer kazandıran özellik, kulların Rablerini görememelerine rağmen ibadet ediyor oluşudur.

34. "Haydi, selametle girin oraya! İşte bu, sonsuz yaşamın başladığı gündür."

35. Orada kendileri için diledikleri her şey vardır. Ve Katımızda dahası da vardır.

36. Kendilerinden önce Biz, öyle nesiller helak ettik ki onlar, bunlardan daha güçlü kuvvetliydiler. Hâkimiyetlerini yaymış, şehir şehir dolaşmış: "Ölümden kaçıp kurtulacak bir yer var mı?" diye her tarafı delik deşik etmişlerdi. Ama bir kurtuluş buldular mı?

37. Şüphesiz ki bunda aklı olan ya da hazır bulunup, kulak veren kimseler için bir öğüt vardır.

38. Şanım hakkı için Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yarattık. Bize hiçbir yorgunluk dokunmadı.

39. Onların dediklerine sabret! Güneşin doğuşundan önce de, batışından önce de Rabbini hamd ile tesbih et.

40. Gecenin bir bölümünde ve secdelerin ardından da O'nu tesbih et.

41. Nida eden (melek)in yakın bir yerden sesleneceği güne kulak ver.

42. O gün insanlar bu sesi, gerçekten işiteceklerdir. İşte bu, (mezarlardan) çıkış günüdür.

43. Yaşatan ve öldüren ancak Biziz, Biz! Dönüş de Bize'dir.

44. O gün yer, onların üstünden yarılıp açılır. Çağırana doğru süratle koşarlar. İşte bu, toplamadır; Bize göre kolaydır.

45. Biz onların dediklerini çok iyi biliyoruz. Sen onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin. Sadece tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver.

Sure, "Şerefli Kur'an'a yemin olsun ki" diye başlamıştı, "Kur'an ile öğüt ver" diye de bitiyor.

51- ZÂRİYÂT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 60 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Savurup kaldıranlara,

2. Yağmur yüklü bulutlara,

3. Kolayca akıp gidenlere,

4. İşleri taksim edenlere (emir, rızık, yağmur vb. şeyleri taksim eden melekler), andolsun ki,

5. Size vaad edilen (diriliş) mutlaka doğrudur.

6. İşlerin karşılığı da mutlaka alınacaktır.

7. İçinde yörüngelerle dolu göğe andolsun ki!

Kozmik dengenin en önemli sebeplerinden biri bütün gök cisimlerinin belli yörüngelerde hareket ediyor olmalarıdır. Galaksiler, yıldızlar, gezegenler ve uydular kendi etraflarında ve bağlı bulundukları sistemlerle beraber birçok dönüş hareketini aynı anda yapmaktadır. Böylece Kâinat'ın bütünü büyük bir fabrikanın dişlilerini andırır, bir düzen içinde muhteşem bir görünüm sergiler. Kâinat'ta bulunan ve her biri bir milyardan, bir trilyona kadar değişik sayılarda yıldız barındıran irili, ufaklı yaklaşık ikiyüzelli milyar galaksinin her biri, anlattığımız bu kusursuz düzenin, duyarlı bir parçasını oluşturur. Dünya ile birlikte Güneş sistemi her yıl bir önceki yıla ait yerinden beşyüz milyon km. uzaklaşmış olmakla beraber, sistem en küçük bir yörünge hatasını bile affetmeyecek kadar "ince ayar"lıdır. Örneğin Dünyanın yıllık yörüngesinden üç mm. kadar bir sapma yapması durumunda, üzerindeki canlı yaşamın donarak ya da kavrularak ortadan kalkması (Güneş'le olan konumuna bağlı olarak) kaçınılmazdır. Dünya, Güneş çevresindeki dönüşü sırasında her onsekiz milde, yörüngesinden 2.8 cm. ayrılır. Eğer bu sapma üç mm.den daha az (yani 2.5 cm.) ya da daha fazla (yani 3.1 cm.) olursa hepimiz ölürüz.

8. Siz tam bir çelişki içindesiniz.

9. Ondan (Kur'an'dan ya da imandan ancak) döndürülebilen, döndürülür.

10. Kahrolsun o düzenbaz yalancılar!

11. Onlar koyu bir cehalet içerisinde kalmış gafillerdir.

12. Soruyorlar: "Ne zaman o ceza günü?"

13. Ateş üzerinde kıvranacakları gün,

14. "Tadın azabınızı! Acele gelmesini beklediğiniz şey, işte budur!" (denir).

15. Şüphesiz ki, takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olanlar) cennetlerde, pınar başlarındadır.
16. Rablerinin kendilerine verdiklerini alarak... Onlar, bundan önce dünyada güzel davranan kimselerdi.
17. Geceleri çok az uyurlardı.
18. Ve seher vakitleri, hep bağışlanma dilerlerdi.
19. Ve mallarında, isteyenler ve yoksullar için bir hak vardı.
20. Yeryüzünde de kesin olarak iman etmek isteyenler için birçok deliller vardır.
21. Kendi nefislerinizde de... Görmüyor musunuz?
22. Gökyüzünde de rızkınız ve size vaad edilen başka şeyler vardır.

Kur'an'ın sırlı ayetlerinden biri. "size vaad edilen başka şeyler"in niteliği hakkında tam bir fikir sahibi değiliz. "Zaman ihtiyarladıkça Kur'an'ın gençleşmesi" kuralının gereği olarak, bu sır ileride anlaşılacaktır.

23. O göğün ve yerin Rabbine yemin ederim ki, bu vaad, sizin konuştuğunuz gibi, gerçektir.
24. İbrahim'in şerefli misafirlerinin haberi, sana geldi mi?
25. Onlar yanına varınca: "Selam!" dediler. İbrahim de selamı aldı ama içinden: "Bunlar tanımadığım kimseler, hayırdır inşaALLAH!" dedi.
26. Hemen bir bahane ile ailesinin yanına gitti. Dana kebabı getirdi.
27. Onların önüne koyup: "Buyurmaz mısınız?" dedi.
28. (Yemediklerini görünce) Onlardan korkmaya başladı. "Korkma!" dediler. Ve kendisine (büyüyünce) âlim (olacak) bir erkek çocuğu müjdelediler.
29. Eşi feryat ederek geldi. Elini yüzüne çarparak: "Ben kısır bir kocakarıyım!" dedi.
30. Onlar: "Bu böyledir! Rabbin buyurmuştur. O, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz)."
31. (İbrahim): "Ey elçiler! İşiniz nedir?" dedi.
32. "Biz," dediler, "suçlu bir halka gönderildik."
33. "Üzerlerine çamurdan taşlar yağdırmak için!"
34. "Rabbinin Katında haddi aşanlar için işaretlenmiş (taşlar!)"
35. Derken orada bulunan Mü'minleri çıkardık.
36. Zaten orada bir ev halkından başka Müslüman da bulamadık.
37. Ve öyle acı azaptan korkanlar için, orada bir ibret

bıraktık.

38. Musa'da da (ibretler vardır). Onu apaçık bir delille Firavun'a göndermiştik.

39. (Firavun) Var gücüyle ve bütün ordusuyla yüz çevirdi ve: "O bir büyücü ya da bir delidir." dedi.

40. Biz de hem onu, hem ordularını yakalayıp, denizin dibine geçiriverdik. Boğulurken, pişmanlıkla kendi kendini kınıyordu.

41. Âd halkında da (ibretler) vardır. Onlara kasıp kavuran rüzgârı gönderdik.

42. Üzerinden geçtiği şeyi canlı bırakmıyor, onu kül edip savuruyordu.

43. Semûd halkında da (ibretler) vardır. Onlara: "Bir süre sefa sürün bakalım!" denmişti.

44. Rablerinin emrine azgınlık ettiler. Bu yüzden bakıp dururlarken, o korkunç gürültü kendilerini alıverdi.

45. Oldukları yerde çökekaldılar. Ne doğrulabildiler, ne de yardım gördüler.

46. Bunlardan önce de Nuh halkını helak etmiştik. Çünkü onlar fasık (din yolundan çıkmış) kimselerdi.

47. Göğü gücümüzle Biz kurduk. Şüphesiz Biz (onu) genişleticiyiz.

Bu ayet indirildiği sırada, insanların büyük kısmı Kâinat'ı dev bir kaplumbağa, dünyayı da kaplumbağanın tepesi üzerinde duran büyük bir tepsi biçiminde zannediyordu. Henüz astronomi yoktu, bilim yoktu, Dünya ve Kâinat hakkında sağlıklı hiçbir bilgi yoktu. Bu ayette geçen "sema (gök)" kelimesi, Kur'an'ın daha birçok ayetiyle birlikte burada da Kâinat anlamında kullanılmıştır. Ve açık bir biçimde Kâinat'ın genişlemekte olduğundan haber vermiştir. Ayette geçen "inna le musi'une, "Şüphesiz Biz genişleticiyiz" ifadesindeki "musi'une" kelimesi, "genişletmek" anlamına gelen "evsea" fiilinden türemiştir. Öncesine "Le" ön eki alarak da "çok fazla" anlamı kazanmıştır. O zaman da ifadenin bütünü, "Biz, göğü çok fazla genişletiyoruz" olmaktadır. Bu sonuç, 20.yy. başlarından beri bilimin söyledikleriyle aynıdır. 20. yy. başlarına kadar bilim, Kâinat'ın durağan, sabit, genişlemeyen ve yaratılmamış yani sonsuz geçmişten bu yana varola gelen bir yapıya sahip olduğu görüşündeydi. Bu görüşü ilk sarsanlar Rus Fizikçi Alexandre Friedmann ve Belçikalı Astronom Georges Lemaitre oldu. Bu bilim adamları 20.yy. başlarında Kâinat'ın sürekli hareket ve genişleme halinde olması gerektiğini gösteren bir takım teorik hesaplamalarda

bulundular. Friedman ve Lemaitre'nin teorik bulguları 1929'da gözlemsel olarak da doğrulandı. Amerikalı Astronom Edwin Hubble teleskopla yaptığı gözlemler sırasında yıldızların ve galaksilerin birbirlerinden uzaklaşmakta olduklarını tespit etti. Artık Astronomi biliminde yeni bir çığır açılmıştı. Hubble gözlemleri sırasında, yıldızlarla, galaksilerin uzaklıklarıyla orantılı bir biçimde kırmızıya doğru yaklaşan bir ışık yaymakta olduklarını belirledi. Bilinmekteydi ki gözlemin yapıldığı noktaya yaklaşan cisimler mora kayan, gözlemin yapıldığı noktadan uzaklaşan cisimler kırmızıya kayan bir ışık yaymaktadır. Bu sonuç kesine yakın bir gerçeklikle yıldızların, galaksilerin gözleminin yapıldığı noktadan yani Dünya'dan ve birbirlerinden uzaklaşmakta olduklarını gösteriyordu. Bu da Kâinat'ın genişlemesi demekti. Hubble'ın tespiti, takip eden yıllarda defalarca başka tespit metodları ve araçları kullanılarak da doğrulandı. Günümüzde ise "Hubble Teorisi" bütün bilim dünyasının kabul ettiği kesin bir gerçek durumundadır. Şaşırtıcı olan, pozitif bilim yüzlerce sene Kâinat'ın sabit ve hareketsiz bir yapıya sahip olduğunu zannederken ve bu zan 19.yy. materyalizmine önemli bir temel teşkil ederken, Kur'an'ın, hem de 14 asır önceden, bu gerçeği hiçbir yoruma ve yanlış anlamaya olanak bırakmayacak bir şekilde bildiriyor olmasıydı. Aslında şaşırmamak gerekir. Çünkü Kur'an'ı indiren, Kâinat'ı yaratan ve genişleten aynı Varlıktır.

48. Yeri de Biz döşedik. Biz ne güzel döşeriz!

49. Her şeyi de çift yarattık ki, düşünüp, ders alasınız.

50. O halde ALLAH'a kaçın! Ben size O'nun Katından (gelmiş) açık bir uyarıcıyım.

51. ALLAH ile beraber başka bir ilah edinmeyin. Çünkü ben size O'nun tarafından (gelmiş) açık bir uyarıcıyım.

52. İşte böyle! Onlardan (Mekkeli putperestler) öncekilere de herhangi bir peygamber geldiğinde hemen: "Bu bir büyücüdür, ya da delidir." dediler.

53. Bunu (nesilden nesile) birbirlerine vasiyet mi ettiler? Doğrusu onlar azgın bir topluluktur.

54. Artık onlara aldırma. (Çağrına uymadıklarından ötürü) Sen kınanacak değilsin.

55. Sen yine de öğüt ver çünkü öğüt Mü'minlere fayda verir.

56. Ben cinleri ve insanları, ancak Bana kulluk etsinler diye yarattım.

"kulluk" sadece belli ibadetlerden oluşmaz. En geniş anlamıyla ALLAH'ı tanımayı ifade eder. ALLAH sonsuz geçmişte hiçbir şey

yaratmış değildi. Varlık olarak tek başınaydı. Sonra herhangi bir eksik ya da ihtiyaçtan değil, sadece sonsuz ve mutlak iradesi (meşieti) öyle dilediği için yaratılmışları var etti. Kendisinin bilinmesini istedi, melekleri yarattı. Kendisinin, Kendisi gibi irade sahibi varlıklar tarafından bilinmesini istedi, cinleri ve insanları yarattı. Cinlere ve insanlara Kendisini öğretecek bir kitap olmak üzere Kâinat'ı yarattı. Bütün yaratılmışlar, var oluş gayelerine hizmet ettikleri sürece ve buna hizmet ettikleri oranda değerlidir. Örneğin basit bir kol saati bile var oluş gayesi olan zamanı bildirme işlevini artık gerçekleştiremiyorsa, yeri, insanın bileği değil, çöp tenekesidir. Ayet, net bir biçimde insanın ne için yaratıldığını bildiriyor. Dolayısıyla insanın da Yaratıcısı katındaki değeri, yaratılış amacına hizmet etmesi oranında olacaktır.

57. Ben onlardan rızık istemiyorum. Beni doyurmalarını da istemiyorum.

58. Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak ALLAH'tır.

59. Muhakkak ki, bu zulmedenlerin de, geçmişlerinin payı gibi (azaptan) bir payları vardır! O halde acele etmesinler.

60. Başlarına gelecek (acı) günlerinden dolayı vay o kâfirlerin haline!

52- TÛR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 49 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Yemin olsun Tûr'a,

Hz. Musa'ya peygamberliğin verildiği Sina yarımadasındaki Tûr dağı.

2. Satır satır yazılmış Kitab'a;
3. Yayılmış ince deri üzerine,
4. Beyt-i Mamur'a (bakımlı ev, Ka'be),
5. Yükseltilmiş tavana (gökyüzü),
6. Kaynatılmış denize...
7. Rabbinin azabı mutlaka gerçekleşecektir.
8. Ona engel olacak hiçbir şey yoktur.
9. O gün gök, bir çalkalanış çalkalanır,

Bir önceki sure son ayetinde kıyamet gününe gönderme yaparak bitmişti. Bu sure de ilk ayetlerinde aynı konu ile başlıyor.

10. Dağlar da bir yürüyüş yürür.
11. O gün yalanlayanların vay haline!
12. O daldıkları batıl içinde oynayıp duranlar,
13. O gün cehennem ateşine sürülürler de,
14. "İşte yalanlayıp durduğunuz ateş, budur!" denilir.
15. "Bu da mı büyüdür? Yoksa görmüyor musunuz?"
16. "Girin oraya! İster sabredin, ister etmeyin. Artık sizin için hepsi bir. Siz yaptıklarınızın cezasını çekeceksiniz."
17. Takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olanlar) ise cennetlerde nimet içindedirler.
18. Rablerinin kendilerine verdikleriyle sevinirler. Ve Rableri onları cehennem azabından korumuştur.
19. (Ve onlara denilir ki): "Yaptıklarınıza karşılık, afiyetle yeyin, için!"
20. Sıra sıra dizilmiş tahtlara yaslanarak... Biz onları, ceylan gözlü hurilerle evlendirmişizdir.
21. İman eden ve nesillerinden imanda kendilerine uyan kimseler yok mu! İşte Biz nesillerini de onlara kattık. Onların emeklerinden (karşılığından) bir şey eksiltmedik. Onlardan her biri, kazandığı güzel neticeleriyle süreklidir.
22. Onlara canlarının çektiği meyve ve etlerden bol bol veririz.
23. Onlar orada kadehleri elden ele dolaştırırlar. Ama o (kadehlerde) ne boş söz, ne de günaha girmek vardır.
24. Onların hizmetlerine verilmiş gençler, etraflarında

dönüp dolaşırlar. Sanki onlar (sedefte) gizlenmiş inci gibidirler.

25. (Cennettekiler) Birbirlerine dönüp sorarlar:

26. "Daha önce biz ailemiz içinde (iken sonumuzdan) korkardık."

27. "ALLAH, bize lütfetti de bizi o kavuran ateşten korudu."

28. "Çünkü biz önceden de yalnız O'na yalvarırdık. Çünkü O, Berr'dir, Rahîm'dir (iyilik ve ihsanı sonsuz, rahmeti sonsuz)."

29. Sen öğüt ver. Rabbinin lütfuyla sen ne kâhinsin, ne de bir deli.

30. Yoksa onlar: "(O) Bir şairdir; onun, zamanın felaketlerine uğramasını bekliyoruz." mu diyorlar?

31. De ki: "Bekleyin. Ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."

32. Onlara akılları mı bunu emreder, yoksa onlar azgın bir topluluk mudur?

33. Ya da "Onu kendisi uydurdu." mu diyorlar? Hayır, onlar iman etmezler.

34. Eğer doğru iseler, onun benzeri bir söz getirsinler.

35. Onlar bir Yaratan olmaksızın mı yaratıldılar? Yoksa kendi kendilerini mi yarattılar?

36. Yoksa gökleri ve yeri onlar mı yarattılar? Hayır! Onlar düşünüp de inanmazlar.

37. Yoksa Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır? Ya da her şeyin hâkimi kendileri midir?

38. Yoksa onların, üzerine çıkıp gizli sırları dinledikleri bir merdivenleri mi var? Öyleyse dinleyenleri açık bir delil getirsinler.

39. Yoksa kızlar O'nun, oğullar da sizin mi?

40. Yoksa sen onlardan bir ücret istiyorsun da onlar, ağır bir borç yükü altında mı kalmışlardır?

41. Yoksa gayb kendilerinin yanındadır da kendileri mi (oradan istediklerini) yazıyorlar?

42. Ya da bir tuzak mı kurmak istiyorlar? Tuzağa asıl düşecek olanlar, o kâfirlerdir.

43. Yoksa onların ALLAH'tan başka bir ilahları mı var? ALLAH, onların ortak koştukları şeylerden uzaktır.

44. Gökten bir parçanın düştüğünü görseler, (inatlarından): "Üst üste yığılmış bulutlardır." derler.

45. Onları öylece bırak! Ta, çarpılacakları güne kadar.

46. O gün ki, planları onlara hiçbir yarar sağlamayacak ve hiçbir şekilde kurtulamayacaklardır.

47. O zalimlere, bundan başka bir azap daha vardır. Fakat çokları bilmezler.

48. Rabbinin hükmüne sabret. Çünkü sen Bizim himayemiz altındasın. (Namaza) Kalktığın zaman da Rabbini hamd ile tesbih et.

49. O'nu gecenin bir kısmında ve yıldızların batışından sonra da tesbih et.

Örneğin, "SübhanALLAHi ve bihamdihi" ya da "Sübhanel Melikil Kuddüs" de...

53-NECM SURESİ

Mekke'de inmiştir. 62 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kayan yıldıza yemin olsun ki.

Bir önceki sure, "yıldızların batışından sonra da tesbih et" diyerek bitmişti. Ve yeni sure de "yıldıza yemin olsun ki" diyerek başlıyor. Kur'an'ın bütünselliğine parlak bir örnek daha veriyor...

2. Arkadaşınız, (Muhammed) sapmadı, yanılmadı.

3. O, arzusuna göre konuşmuyor.

4. O, (bildirdikleri) vahiyden başka bir şey değildir.

5. Onu, müthiş kuvvetleri olan biri öğretti.

6. Üstün akıl sahibi (melek). Doğruldu;

7. Kendisi en yüce ufukta iken,

8. Sonra yaklaştı, (yere doğru) sarktı.

9. (Muhammed ile arasındaki mesafe) İki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu.

10. Bunun üzerine ALLAH, kuluna vahyini bildirdi.

11. (Gözleriyle) Gördüğünü kalbi yalanlamadı.

12. Onun gördükleri hakkında şimdi siz kendisiyle tartışacak mısınız?

13. Andolsun, onu bir inişinde daha görmüştü.

14. Sidretü'l-Münteha'nın yanında.

Efendimiz orada Hz. Cebrail'i görmüştü. Ve Hz. Cebrail'i gerçek görüntüsüyle (altıyüz kanatlı, bütün gökleri kaplamış olarak) ikinci kez görüyordu. "Sidretü'l-Münteha" ise yaratılışın ve Kâinat'ın başlangıcını oluşturan, nitelik ve niceliğine dair detaylı bir bilgiye sahip olamadığımız (muhtemelen bu dünyadaki zihinsel kapasitemiz anlatılsa bile onu algılamaya yetmeyeceğinden...) ALLAH'ın en büyük ayetlerinden biridir.

15. Me'va Cenneti de onun yanında.

16. Sidre'yi kaplayan kaplıyordu.

17. Göz kaymadı ve (onu) aşmadı da.

Efendimiz, Mi'rac yolculuğunun özellikle bu noktasına vardığında Rabbiyle o denli dopdolu olmuştu ki, o sırada gözünün önündeki Melekût alemi ve o alemi oluşturan muhteşem güzellikler bile dikkatini çekemedi. Bu durum aynı zamanda Efendimiz'in sahip olduğu manevi düzeyi de çok net gösteren bir ölçü oluyordu. Çünkü onun yerinde bir başkası olsaydı, gözü "kayar ve aşar"dı. Yani Melekût'un güzelliklerine takılırdı.

18. V'ALLAH'i gördü, hem de Rabbinin ayetlerinden en büyüğünü gördü.

19. Gördünüz mü o Lat ve Uzza'yı?

20. Ve üçüncüleri olan ötekini, Menat'ı.

21. Demek erkek size, dişi ALLAH'a, öyle mi?

22. Öyleyse bu zalimce bir taksim.

23. Bunlar (putlar) sizin ve atalarınızın uydurduğu kuru isimlerden başka bir şey değildir. ALLAH; onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. O (putlara tapa)nlar ancak zanna ve nefislerinin arzusuna uyuyorlar. Oysa kendilerine Rableri tarafından yol gösterici gelmiştir.

24. Yoksa insan, her arzu ettiğine sahip mi olacaktır?

İstifham-ı inkari yani bilip de bilmezden gelen kişinin sorduğu türden bir soru. ALLAH bu edebi anlatım biçimini kullanarak, bir kanununu daha açıklıyor: Bu dünyada insanın her istediği olmaz...

25. Ahiret de, dünya da ALLAH'ındır.

26. Göklerde nice melekler var ki, onların şefaatleri, ALLAH'ın dileyeceği ve razı olacağı kişiler için verecekleri dışında hiçbir yarar sağlamaz.

27. Ahirete inanmayanlar, meleklere dişilerin adlarını takıyorlar.

28. Oysa onların bu konuda hiçbir bilgileri yoktur. Onlar sadece zanna uyuyorlar. Oysa zan, haktan hiçbir şey ifade etmez.

29. O halde bakma sen! O, Bizim zikrimizden yüz çevirip de dünya hayatından ötesini istemeyen kimselere.

30. Onların bilgi seviyesi ancak bu kadardır. Şüphesiz ki senin Rabbin, evet O, yolundan sapanı daha iyi bilir; O, doğru yolda olanı da çok iyi bilir.

31. Göklerde ve yerde bulunanların hepsi ALLAH'ındır. (Bunları yaratmıştır) Ki, kötülük edenleri yaptıklarıyla cezalandırsın, güzel davrananları da güzellikle mükâfatlandırsın.

32. Onlar ki, ufak tefek hatalar hariç, büyük günahlardan ve fuhşiyattan kaçınırlar. Şüphesiz Rabbin bağışı bol olandır. O, sizi daha topraktan yarattığı zaman ve siz annelerinizin karınlarında bulunduğunuz sırada (bile), sizi en iyi bilendir. Öyleyse kendinizi temize çıkarmayın. Çünkü kimin takva sahibi (Kendisine karşı saygıyla dopdolu, günahlardan sakınan) olduğunu O, daha iyi bilir.

"Kur'an ve Sünnet'te kesin olarak haram kılınan, haklarında had cezası bildirilen veya ahirette azap sebebi sayılan günahlar büyük, diğerleri küçük günahlardır. Küçük günahların affedilmesi, onların günah sayılmamasından değil, ALLAH'ın rahmetinin genişliğindendir." (Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali, Suat Yıldırım, Sh:526)

33. Gördün mü arkasını döneni?

34. Biraz verip de sonra cimrilik edeni.

35. Gaybın bilgisi kendi elinde de o mu (alemin esrarını) görüyor?

36. Yoksa kendisine haber mi verilmedi: Musa'nın sahifelerinde bulunan?

37. Ve çok vefalı İbrahim'in de (sahifelerinde bulunan gerçekler)...

38. Ki hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü yüklenmez.

39. İnsana kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.

40. Ve çalışması da ileride görülecektir.

41. Sonra onun karşılığı tam olarak verilecektir.

42. Ve sonunda senin Rabbine varılacaktır.

43. Güldüren de O'dur, ağlatan da O...

44. Öldüren de O'dur, yaşatan da O...

45. O, yarattı iki çifti; erkeği ve dişiyi,

46. Atıldığı zaman nutfeden (sperm)...

47. Şüphesiz O'na aittir tekrar yaratmak da...

48. Zengin eden de O'dur, yoksul kılan da...

49. Doğrusu (onların) taptıkları Şi'ra yıldızının Rabbi de O'dur.

50. Önceki Ad halkını da O, helak etti.

51. Semud'u da... Ve geriye hiçbir şey bırakmadı.

52. Daha önce de Nuh halkını... Çünkü onlar çok zalim, çok azgındılar.

53. Altüst edilen şehirleri de (Hz. Lut'un şehirleri) O, böyle yaptı.

54. Onların üstüne neler çöktü neler!

55. (Ey insan!) O halde Rabbinin hangi nimetinden

kuşku duyuyorsun?
56. Bu (Kur'an ve peygamber) de ilk uyarıcılar gibi bir uyarıcıdır.
57. Yaklaşan (kıyamet) yaklaştı.
58. Onu ALLAH'tan başka açığa çıkaracak yoktur.
59. Şimdi siz bu söze mi (Kur'an) şaşıyorsunuz?
60. Ve gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz.
61. Ve siz baş kaldırıyorsunuz.
62. Haydi (ALLAH'a) Secdeye kapanın ve kulluk edin.
• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

54-KAMER SURESİ

Mekke'de inmiştir. 55 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.

Ayet, kıyametin küçük alametlerinden olmak üzere ve Efendimiz'in bir mucizesi olarak ayın yarılmasını ifade ediyor. Ayrıca kıyamet koparken bir kez daha yarılacağına yönelik bir işaret de olabilir.

2. Onlar bir mucize görseler hemen yüz çevirirler ve: "Bu, eskiden beri süregelen bir büyüdür!" derler.
3. Yalanladılar, nefislerinin heveslerine uydular. Oysa her iş, yerini bulacaktır.
4. Celalim hakkı için, onlara (İslam'ın dışında kalmalarını) önleyecek haberler geldi.
5. Bu büyük bir hikmettir. Fakat uyarılar fayda vermiyor!
6. Öyleyse sen de onlardan yüz çevir. O çağırıcının görülmemiş, tanınmamış bir şeye çağıracağı gün.
7. Sanki yayılmış çekirge sürüsü gibi, bakışları perişan halde kabirlerinden çıkarlar.
8. Boyunlarını, çağırana doğru uzatmış koşarlarken, kâfirler: "Bu çetin bir gündür!" derler.
9. Onlardan önce Nuh halkı da yalanladı. O kulumuza, "yalancı" dediler, çok incittiler.
10. O da: "Rabbim!" dedi. "Ben mağlubum! Artık Sen bana yardım et!"
11. Biz de boşalan bir su ile göğün kapılarını açtık.
12. Yeryüzünde kaynaklar fışkırttık. (Her iki) Su, takdir edilmiş bir iş için birleşti.
13. Onu tahtalardan yapılmış ve çivilerle çakılmış

gemiye bindirdik.

14. İnkâr edilmiş olana (Nuh'a) bir mükâfat olmak üzere gemi, gözlerimizin önünde akıp gidiyordu.

15. Celalim hakkı için, onu bir ibret olarak bıraktık. İbret alan yok mudur?

16. Benim azabım ve uyarılarım nasılmış!

17. Şanım hakkı için Biz Kur'an'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?

Ayet, indiriliş amacına uygun bir biçimde, yani Kur'an'ı yaşayıp kendine hayat ölçüsü olarak kabul edenlere, ALLAH, Kur'an'ı öğrenmelerini kolaylaştıracağına söz veriyor.

18. Âd halkı da (Hûd'u) yalanladı da azabım ve tehdidim nasılmış (gördüler).

19. Biz onların üstüne uğursuz mu uğursuz bir günde, uğultulu bir kasırga saldık.

20. İnsanları, kökünden devrilen hurma kütükleri gibi savuran.

21. Nasılmış Benim azabım ve uyarılarım!

22. Şanım hakkı için Biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?

23. Semûd halkı da uyarıcıları yalanladı.

24. "Bizden bir insana mı uyacağız? Böyle yaparsak, doğrusu, sapıtmış ve çıldırmış oluruz."

25. "Zikr (vahy) aramızda ona mı verildi? Hayır! O yalancı küstahın tekidir!"

26. İleride bilecekler, o küstah yalancı kimdir?

27. Gerçekten onları imtihan etmek için dişi deveyi gönderen Biziz. Sen onları gözetle ve sabret.

28. Hem onlara bildir ki su, aralarında nöbetleşe olacak, her su nöbetinde sahibi hazır bulunacaktır.

Su, bir gün deveye, bir gün de Semûd halkına ait olacaktı. Fakat kâfirler suyun tamamına sahip olmak için deveyi öldürdüler.

29. Bir arkadaşlarını çağırdılar, o da bıçağını çekip (deveyi) kesti.

30. Fakat bak nasıl oldu, azabım ve uyarılarım!

31. Biz onlara bir sayha (müthiş bir ses) gönderdik. Davar ağılındaki kuru ot gibi oldular.

32. Şanım hakkı için Biz, Kur'an'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?

33. Lût'un halkı da o uyarılara "Yalan!" dediler.

34. Biz de üzerlerine taş (yağdıran bir fırtına) gönderdik. Ancak Lût ailesi hariç. Onları seher vakti kurtardık.

35. Katımızdan bir nimet olarak! Biz şükredeni böyle

mükâfatlandırırız.
36. Celalim hakkı için Lût, onları Bizim şiddetli azabımızla uyardı. Fakat onlar bu uyarıları kuşkuyla karşıladılar.
37. Onun misafirlerinden murad almaya kalkıştılar. Biz de gözlerini siliverdik (kör ettik). "Tadın bakalım!" dedik azabımı ve uyarılarımı...
38. Ve Celalim hakkı için sabah erkenden, onları, yakalarını bırakmayacak bir azap yakalayıverdi.
39. Tadın azabımı ve uyarılarımı!
40. Şanım hakkı için Biz, Kur'an'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Öğüt alan yok mudur?
41. Şanım hakkı için Firavun'un halkına da uyarıcılar gelmişti.
42. Onlar ayetlerimizin hepsini yalanladılar. Biz de onları, güç ve kuvvetimize layık bir şekilde yakaladık.
43. Sizin kâfirleriniz, onlardan daha mı iyidir? Yoksa Kitaplarda bu kâfirler için bir beraat mı vardır?
44. Yoksa "Biz yenilmez bir topluluğuz" mu diyorlar?
45. Yakında o topluluk bozulacak ve geriye dönüp kaçacaktır.
46. Daha doğrusu, onların asıl buluşma zamanları, kıyamet saatidir. O saat, gerçekten çok feci ve acıdır.
47. Muhakkak ki, suçlular, şaşkınlık ve çılgınlık içindedir.
48. O gün ki, yüzüstü ateşe sürülecekler ve: "Tadın cehennemin dokunuşunu!" denecektir.
49. Haberiniz olsun ki Biz, her şeyi bir kaderle (düzen, ölçü, plan) yarattık.
50. Bizim buyruğumuz, bir anlık bakış gibi, bir tek sözden başka bir şey değildir.
51. Celalim hakkı için Biz, sizin benzerlerinizi hep helak ettik. Öğüt alan yok mudur?
52. İşledikleri her şey Kitaplardadır.
53. Küçük, büyük hepsi satır satır yazılmıştır.
54. Takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olanlar) cennetlerdedir. Nehirlerin kenarlarında...
55. Güçlü ve Yüce olan ALLAH'ın huzurunda, hak meclislerinde...

55- RAHMAN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 78 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Rahman,

2. Öğretti Kur'an'ı,

3. Yarattı insanı,

4. Belletti ona, o güzel beyanı (konuşma, maksadını anlatma).

5. Güneş ve ay bir hesap ile hareket ederler.

6. Yıldızlar ve bitkiler hep secdededirler.

7. Göğü ALLAH yükseltti ve mizanı (denge) O koydu.

8. Sakın dengeyi bozmayın.

9. Tartıyı doğru yapın, terazide eksiklik yapmayın.

10. ALLAH, yeri canlılar için serip döşedi.

11. Orada meyveler ve salkımlı hurma ağaçları vardır.

12. Yapraklı daneler ve hoş kokulu bitkiler vardır.

13. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

Sure boyunca 33 kez tekrarlanacak olan bu soru/ayetin hikmeti, her soru/ayetten önce anlatılan nimetlere dikkat çekmek ve ALLAH'ın nimetlerinin sayılamayacak kadar çok olduğuna işaret etmektir.

14. O, insanı pişmiş çamur gibi kuru balçıktan yarattı.

15. Cinleri de öz (dumansız) ateşten yarattı.

16. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

17. O, iki doğunun ve iki batının Rabbidir.

İki doğu ve iki batının anlamı: 1- Yerkürenin yarısı karanlık, yarısı aydınlıktır. Bu nedenle aslında iki doğu ve iki batı olduğunu belirtmektir. 2- Doğu ve batı kavramları kuzey ve güney kavramlarından farklı olarak göreceli bir niteliğe sahiptir. Bulunulan bölgeye göre değişir. Örneğin, Türkiye'de yaşayan biri için Yunanistan Batıdadır fakat İtalya'da yaşayanlara göre Doğuda kalır... Ayet, birden fazla Doğu ve Batı olduğunu söylemek suretiyle bu göreceliliğe vurgu yapmıştır. 3- Güneşin her gün farklı noktalardan doğup battığına, dolayısıyla birden fazla Doğu ve Batı bulunduğuna dikkat çekilmiştir. Ayrıca, Arapça edebi metinlerde iki rakamı sayı değil çokluk anlamı taşır.

18. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

19. O, iki denizi birbirine kavuşmak üzere salıvermiştir.

20. Aralarında bir engel vardır. Birbirinin sınırını aşamazlar.

Birbirlerine açılan fakat suları kesinlikle birbirlerine karışmayan denizlerin ayette bildirilen özelliği, okyanus bilimciler tarafından çok yakın bir zamanda keşfedilmiştir. Denizaltı araştırmaları ile ünlü Fransız bilim insanı Kaptan Jacques Cousteau, denizlerdeki su engelleriyle ilgili yaptığı araştırmaların sonucunu şöyle özetlemektedir: "Bazı araştırmacıların farklı deniz kütlelerini birbirinden ayıran engellerin bulunduğuna dair ileri sürdükleri görüşleri inceliyorduk. Çalışmalar sonucunda gördük ki, Akdeniz'in tuzluluk ve yoğunluğu tamamen kendine özgü. Ayrıca kendine özgü canlılar barındırıyor. Sonra Atlas Okyanusu'ndaki su kütlesini inceledik ve Akdeniz'den tamamen farklı olduğunu gördük. Bu iki deniz, birbirlerine yakın kısımlarında bile ayrı özelliklere sahiptiler. Ve sonuçta bizi şaşkına çeviren bir durumla karşılaştık. Çünkü bu iki denizin karışmalarına birleşme noktasında bulunan harika bir su perdesi engel oluyordu. Aynı türden bir su engeli 1962 yılında Alman bilim insanları tarafından Aden körfezi ile Kızıldeniz'in birleştiği yerde, Mendep Boğazı'nda da bulunmuştu. Daha sonraki incelemelerimizde farklı yapıdaki bütün denizlerin birleşme noktalarında aynı engelin bulunduğuna tanıklık ettik."

"Yüzey gerilimi" adı verilen bir fiziksel özellik sonucu birbiriyle birleşen denizler karışmaz. Böylece komşu denizlerin yoğunluk ve tuz oranları birbirinden farklı olur. Bu da birbirinden farklı yaşam ortamları oluşturur ve sonuçta dünya denizleri çeşitli canlıları ve yaşam ortamlarıyla göz alıcı bir zenginlik sergiler. Aslında çok rahat karışabilme özelliğine sahip olan suyun kendisi ALLAH dilediği zaman bir duvara dönüşebilmekte ve canlıların çeşitliliğine katkıda bulunmaktadır. Dışarıdan bakışla anlaşılması mümkün olmayan ve suyun en temel özellikleriyle ters gibi görünen bu gerçek, Kur'an'ın ALLAH'ı sözü olduğu gerçeğine bir delil olması için, ilk kez Arap Yarımadası'nda, çöldeki vahalarda yaşayan insanlara açıklanmıştır.

21. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

22. İkisinden de inci ve mercan çıkar.

23. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

24. Denizde yüce dağlar gibi yükselen gemiler de O'nundur.

25. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
26. Yeryüzünde bulunan her şey fanidir.
27. Ancak yücelik ve ikram sahibi Rabbinin Zatı bakidir.
28. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
29. Göklerde ve yerde bulunan herkes O'ndan ister. O, her an yaratma halindedir.

Yaratma en başta "Büyük Patlama (Big Bang)" ile olup bitmiş bir iş değildir. Sürekli devam etmektedir. Ve bu ayet, Kur'an'ın, henüz asıl anlamı ortaya çıkmamış, sırlı ayetlerindendir.

30. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
31. Ey insan ve cin! Sizin de hesabınızı ele alacağız.
32. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
33. Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çevresini aşıp geçmeye gücünüz yeterse hemen geçin. Ama (ALLAH'ın verdiği) bir güç olmadan geçemezsiniz.
34. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
35. İkinizin üzerine dumansız bir alev ve ateşsiz bir duman gönderilir de birbirinize yardım edip kurtulamazsınız.
36. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
37. Gök yarılıp da erimiş yağ gibi kıpkırmızı bir gül olduğu zaman.
38. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
39. İşte o gün insana da cine de günahı sorulmaz.
40. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
41. Suçlular, simalarından tanınır, perçemlerinden ve ayaklarından yakalanırlar.
42. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
43. İşte bu, suçluların yalanladıkları cehennemdir.
44. Onlar, cehennemle kaynar su arasında dolaşır dururlar.
45. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?
46. Rabbinin huzurunda durmaktan korkan kimselere

iki cennet vardır.

Arapça edebi metinlerde iki rakamı sayı değil, çokluk ifade eder. O nedenle ayet, Mü'minlere birden fazla cennet verileceğini bildirmektedir.

47. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

48. Her iki cennet de çeşit çeşit ağaçlarla doludur.

49. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

50. İkisinde de akıp giden iki pınar vardır.

51. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

52. İkisinde de her çeşit meyveler, çift çift vardır.

53. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

54. Hepsi de örtüleri atlastan minderlere yaslanırlar. İki cennetin de meyvesinin devşirilmesi yakındır.

55. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

56. Oralarda gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş güzeller var ki, bunlardan önce onlara ne insan ne de cin dokunmuştur.

57. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

58. Sanki onlar yakut ve mercandırlar.

59. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

60. İyiliğin karşılığı yalnız iyilik değil midir?

61. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

62. Bu ikisinin ötesinde iki cennet daha vardır.

63. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

64. Yemyeşildirler.

65. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

66. Bunlarda da kaynayan iki pınar vardır.

67. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

68. İkisinde de her türlü meyveler, hurma ve nar vardır.

69. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

70. Onların da içinde iyi huylu, güzel hanımlar.

71. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

72. Çadırlar içinde gözlerini sadece kocalarına çevirmiş huriler vardır.

73. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

74. Bunlara onlardan önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur.

75. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

76. Yeşil yastıklara ve harikulade güzel döşemelere yaslanırlar.

77. Öyleyken Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız?

78. Büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir.

Sure ALLAH'ın isimleri arasında Kur'an'ın "ALLAH" ismiyle özdeş kabul ettiği ve bu yönüyle en büyük/önemli ismi olarak da yorumlanabilecek "Rahman" ismiyle başlamıştı ve yukarıdaki ayetle de bitiyor. Anlam bütünlüğü son derece açık...

56-VÂKIA SURESİ

Mekke'de inmiştir. 96 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Kıyamet koptuğu zaman,
2. Onun oluşunu yalanlayacak yoktur.
3. O, alçaltıcı, yükselticidir.
4. Yer şiddetle sarsıldığı,
5. Dağlar, darmadağın edilip parçalandığı,
6. Dağılıp toz duman haline geldiği,
7. Ve siz de üç sınıf olduğunuz zaman.
8. Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere!
9. Soldakiler, ne bahtsızdırlar onlar.
10. (İmanda) Önde olanlar, (mükâfatta da) öndedirler.
11. İşte, onlardır (ALLAH'a) yaklaştırılanlar.
12. Naim Cennetlerinde.
13. Birçoğu öncekilerden (önceki ümmetlerden)...
14. Birazı da sonrakilerdendir.
15. Mücevheratla işlenmiş tahtlar üzerindedirler.
16. Karşı karşıya kurulmuşlardır.
17. Çevrelerinde, (hizmet için) ölümsüz gençler dolaşır.

Bu gençler, anne babaları ister Mü'min olsun, isterse kâfir olsun vefat etmiş olan çocuklardır.

18. Main Çeşmesinden doldurulmuş, testiler, sürahiler ve kadehlerle.
19. (Bir şarap ki) Ondan ne başları ağrıtılır, ne de akılları giderilir.
20. Beğendikleri meyveler,
21. Canlarının çektiği kuş etleri,
22. Güzel gözlü huriler,
23. Saklı inciler gibi,
24. Yaptıklarına karşılık olarak.
25. Orada ne boş bir söz ve ne de günaha sokan bir şey işitirler.
26. Yalnız bir söz işitirler: "Selam, selam!"
27. Sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere!
28. Dalbastı kirazlar,
29. Dolgun salkımlı muzlar,
30. Yayılmış gölgeler,
31. Çağlayarak akan sular,
32. Sayısız meyveler arasında...

33. Tükenmeyen ve yasaklanmayan.

34. Ve yükseltilmiş döşekler üstündedirler.

35. Biz (oradaki) kadınları da yepyeni bir yaratılışla yaratmış,

Dünya'dan cennete giden kadınlar yeni bir yaradılışa kavuşturulacak ve hem fiziksel, hem de ruhsal açıdan cennet hurilerinden daha üstün kılınacaklardır.

36. Onları bakireler yapmışızdır.

37. Hep yaşıt sevgililer,

38. Sağın adamları için.

39. Bir kısmı öncekilerden (ümmetlerden),

40. Bir kısmı da sonrakilerdendir.

41. Soldakiler, ne yazık o soldakilere!

42. İçlerine işleyen bir ateş ve kaynar su içinde,

43. Kara dumandan bir gölge altındadırlar.

44. Ki ne serin, ne de faydalı.

45. Çünkü onlar dünyada iken refah içinde şımarırlardı.

46. Büyük günahı (şirk) işlemekte direnir dururlardı.

47. Ve derlerdi ki: "Biz, ölüp de bir toprak, bir kemik yığını haline geldiğimiz zaman, gerçekten biz mi diriltileceğiz?"

48. "Önceki atalarımız da mı?"

49. De ki: "Öncekiler de, sonrakiler de,"

50. "Belli bir günün belli bir vaktinde, mutlaka toplanacaklardır."

51. Sonra siz de ey sapık yalancılar,

52. Elbette siz bir ağaçtan, zakkum ağacından yiyeceksiniz.

53. Karınlarınızı onunla dolduracak,

54. Üstüne de kaynar su içeceksiniz.

55. Hem de susuzluk hastalığına tutulmuş develerin suya saldırışı gibi içeceksiniz.

56. İşte din (ceza) gününde onlara sunulacak ziyafet budur!

57. Sizi, Biz yarattık, hâlâ tasdik etmeyecek misiniz?

58. Şimdi düşünsenize o akıttığınız meniyi?

59. Siz mi yaratıyorsunuz onu, yoksa yaratan Biz miyiz?

60. Aranızda ölümü takdir eden Biziz. Ve Biz, önüne geçilebileceklerden değiliz.

61. Böylece sizin yerinize benzerlerinizi getirelim ve sizi (bilmediğiniz bir alemde) tekrar var edelim diye...

62. Andolsun ilk yaratılışı bildiniz. Düşünüp ibret almanız gerekmez mi?

63. Ektiğiniz tohuma baksanıza!
64. Siz mi bitiriyorsunuz onu, yoksa bitiren Biz miyiz?
65. Dileseydik onu kuru bir çöp yapardık da, (şöyle) geveler dururdunuz:
66. "Biz borç altına girdik,"
67. "Daha doğrusu biz mahrum kaldık."
68. Ya içtiğiniz suya ne dersiniz?
69. Siz mi indiriyorsunuz onu buluttan, yoksa indiren Biz miyiz?
70. Dileseydik onu tuzlu da yapardık. Şükretmeniz gerekmez mi?
71. Peki, yakmakta olduğunuz ateşe ne dersiniz?
72. Siz mi yarattınız onun ağacını, yoksa Biz miyiz yaratan?
73. Biz onu bir ibret ve çöl yolcularına menfaat olarak yarattık.
74. Öyleyse ulu Rabbinin adını tesbih et.
75. Hayır! Yıldızların yerlerine yemin ederim ki,

Ayet, çarpıcı bir kozmik gerçeğe çok açık bir ifadeyle dikkat çekmektedir. "Yıldızların yerleri" bir yemin, hem de Kur'an'ın ifadesiyle büyük bir yemin konusu yapılmıştır. Ama ne demektir "yıldızların yerleri"... Bu kavramın 14 asır önce çölde yaşayan, astronomi ve kozmoloji gibi bilimler bir yana hemen hiçbir bilgi birikimine ve gözlerinden başka hiçbir gözlem aracına sahip bulunmayan insanlar tarafından geliştirilmiş olabileceğini düşünmek imkânsızdır. Böyle bir kavram ancak 20.yy.da ve ileri düzeyde bir astronomi bilgi birikimi ile düşünülebilirdi. Çünkü çıplak gözle ya da teleskopla uzay boşluğunda gördüğümüz yıldızların hepsini, bize ulaşan ışıkları sayesinde görürüz. Ve bu da görüntüyü taşıyan ışığın, yıldızdan yola çıkıp aradaki uzaklığa göre bize ulaşıncaya kadar belli bir süre geçmesi demektir. Örneğin bize en yakın yıldız olan Güneş'le aramızdaki mesafe yaklaşık 150 milyon km. dir ve Güneş ışığı saniyede 300 bin km. süratle bu mesafeyi yaklaşık 8.5 dakikada alır. Bu, biz Güneşe baktığımızda 8.5 dakika önceki Güneşi gördüğümüz anlamına gelir. Ve bu, uzay/zaman ölçülerine göre çok çok yakın bir mesafe demektir. Güneş'ten sonra bize en yakın yıldız olan Alfa-Centauri'nin Dünya'ya mesafesi 4.5 senedir ki, bu da çok çok yakın bir mesafe demektir. Yani onun ışığı ve görüntüsü bize 4.5 senede ulaşır. Başka bir deyişle biz Alfa-Centauri'ye her baktığımızda, şu an ki Alfa-Centauri'yi değil 4.5 sene öncekini görürüz. İşte ayetin işaret ettiği ince nokta da buradadır çünkü şu an gördüğümüz hiçbir yıldız

artık onu gördüğümüz yerde değildir. Ya da başka bir anlatımla biz gerçekte yıldızın kendisini değil, bir zamanlar bulunduğu yeri görmekteyizdir. Aynı durumla ilgili ikinci bir incelik daha vardır. O yıldız, milyonlarca yıl önce yakıtını bitirip, patlayarak bir "Süper Nova" haline dönüşmüş olabilir ve ortadan kalktığı için bu gün onu görmemiz mümkün değildir. Ama yine de görürüz. Çünkü patlama ışığı/görüntüsü henüz bize ulaşmamıştır. Ve belki daha milyonlarca yıl da ulaşmayacaktır. Fakat gerçekte biz, şu an olmayan o yıldızı değil, onun bir zamanlar bulunduğu yeri görmekteyizdir. Şimdi bu kavramı Kur'an'ın bir yemin konusu yapmasını düşünelim. Eğer Kur'an, "yıldızların yerleri" gibi kolay kolay kimsenin aklına gelmeyecek bir kavram yerine, her çağ ve her düzeydeki insanın çok iyi bildiği "yıldız", sadece yıldız üzerine yemin etseydi ne olurdu? Hâşâ! Yalan yere yemin etmiş olurdu. Çünkü varlıkları üzerine yemin edilen o yıldızların bir kısmı ömürlerini bitirip "Süper Nova" aşamasına geçmiş ve halen hayatta olanların tamamı da bizim onları gördüğümüz yerden fersah fersah uzaklaşmış olacağından, ister istemez bu bir yalan yemin olurdu. Kur'an'ın ALLAH sözü olduğu gerçeğinden, bu kanıta rağmen şüphe edenlerin, biz de akıllarından ve vicdanlarından şüphe ettiğimizde, haksızlık etmiş olur muyuz?

76. Bu, bilirseniz gerçekten büyük bir yemindir.

77. Ki, gerçekten o bir Kur'an-ı Kerim'dir.

78. Korunmuş bir Kitap'tadır (Levh-i Mahfuz).

79. Ona tertemiz temizlenmiş olanlardan başkası el süremez.

Bu ayetin bildirdiği hükmün gereği olarak Kur'an'ı namaz abdesti olmayan birinin çıplak elle tutması caiz değildir.

80. (O), alemlerin Rabbinden indirilmiştir.

81. Şimdi siz bu sözü mü küçümsüyorsunuz?

82. ALLAH'ın verdiği rızka karşı şükrü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?

83. Can boğaza dayandığı zaman...

84. Siz, o zaman bakar durursunuz.

85. (O anda) Biz, ona sizden daha yakınız ama göremezsiniz.

86. Madem ki ceza görmeyecekmişsiniz,

87. Onu (canı) geri çevirsenize, eğer iddianızda doğru iseniz!

88. Fakat (ölen kişi ALLAH'a) yakın olanlardan ise,

89. (Ona) Rahatlık, güzel bir rızık ve Naim Cenneti vardır.

90. Eğer o sağdakilerden ise,
91. "Ey sağdaki! Sana selam olsun!"
92. Ama (dini) yalanlayıcı, sapıklardan ise,
93. İşte ona da kaynar sudan bir ziyafet vardır.
94. Ve (onun sonu) cehenneme atılmaktır.
95. Kesin gerçek budur işte!
96. Öyleyse ulu Rabbinin adını tesbih et.

Bir önceki sure olan Rahman Suresi de son ayetinde "Büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir" demişti.

57- HADÎD SURESİ

Mekke'de inmiştir. 29 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Göklerde ve yerde bulunan her şey ALLAH'ı tesbih etmektedir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

2. Göklerin ve yerin hükümranlığı (mülkü) O'nundur. O, diriltir ve öldürür. O, her şeye kâdîrdir.

3. O, Evvel'dir (başlangıcı olmayan), Âhir'dir (sonu olmayan), Zâhir'dir (kesin delillerle bilinen), Bâtın'dır (varlığı idraklere sığmayacak kadar yüce olan). O, her şeyi bilendir.

4. O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'ın üzerine istiva edendir (bütün isimlerinin tecellileriyle tamamen kaplayan). Yere gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. Ve her nerede olsanız O, sizinle beraberdir. ALLAH, yaptıklarınızı görmektedir.

5. Göklerin ve yerin hükümranlığı (mülkü) O'nundur. Bütün işler ancak O'na döndürülür.

6. Geceyi gündüze katar, gündüzü geceye katar. O, göğüslerin özünü bilir.

7. ALLAH'a ve Rasûlü'ne iman edin. Sizin yönetiminize verdiği şeylerden (ALLAH yolunda) harcayın. Sizden iman edip de (ALLAH yolunda) harcayan kimselere büyük mükâfat vardır.

8. Size ne oluyor ki, Rasûlullah da sizi Rabbinize iman etmeye çağırdığı halde, ALLAH'a inanmıyorsunuz! Oysa O, (ALLAH) sizden kesin söz de almıştı. Eğer iman edecekseniz (bu yeter).

ALLAH'ın aldığı söz, ruhlar yaratıldıkları zaman onlardan aldığı iman etme sözüydü.

9. Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur. Şüphesiz ki ALLAH, size karşı Râuf'tur, Rahîm'dir (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz).

10. Ne oluyor size ki ALLAH yolunda harcamıyorsunuz? Hâlbuki göklerin ve yerin mirası ALLAH'ındır. İçinizden fetihten (Mekke) önce harcayan ve savaşan kimseler, daha sonra harcayıp savaşanlarla bir değildir. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber, ALLAH, hepsine de en güzel sonucu (cennet) vaat etmiştir. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

11. Kim ALLAH'a güzel bir borç verecek olursa, ALLAH da onun karşılığını kat kat verir. Ve ayrıca onun çok değerli bir mükâfatı da vardır.

12. Mü'min erkeklerle, Mü'min kadınları, önlerinden ve sağlarından nurları aydınlatıp giderken gördüğün gün, "Bu gün müjdeniz, içinden nehirler akan ve sonsuza kadar kalacağınız cennetlerdir." denilir. Büyük kurtuluş işte budur!

13. O gün münafık erkekler ve münafık kadınlar, Mü'minlere: "Bize bakın da nurunuzdan yararlanalım." derler. Mü'minler de onlara: "Arkanıza dönün de, nur arayın." der. Aralarına kapısı olan bir sur çekilir ki, onun içinde rahmet, dışında da azap vardır.

14. Münafıklar bağrışırlar: "Bizler sizinle beraber değil miydik?" Mü'minler de cevap verir: "Evet, ama siz kendinizi mahvettiniz! Mü'minlere hep felaket gelmesini bekleyip durdunuz, şüphelere düştünüz ve kuruntularla oyalandınız. O çok aldatan (şeytan), sizi ALLAH hakkında bile aldattı. Nihayet ALLAH'ın emri gelip çattı."

15. "Bu gün artık ne sizden, ne de kâfirlerden kurtuluş fidyesi kabul edilmez. Varacağınız yer ateştir. Sizin layığınız odur. Orası ne kötü dönüş yeridir!"

16. İman edenlerin kalplerinin ALLAH'ı zikretme ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine Kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerlerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir.

17. Bilin ki ALLAH, ölümünden sonra yeryüzünü canlandırır. Düşünesiniz diye gerçekten size ayetleri açıkladık.

18. Sadaka (ALLAH yolunda harcanan tüm paralar) veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve ALLAH'a güzel bir borç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat

ödenir. Ve onlar için değerli bir mükâfat da vardır.

19. ALLAH ve Rasûlü'ne iman edenler, evet işte onlardır Rabbinin katında sıddıklar ve şehitler (şahitler). Onların mükâfatları ve nurları vardır. İnkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da cehennemlik olanlardır.

20. Bilin ki dünya hayatı bir oyun, bir eğlence, bir süs ve aranızda bir övünme ve mal ile evlatta bir çokluk yarışından ibarettir. Tıpkı bir yağmura benzer ki, bitirdiği ot, ekincilerin hoşuna gider. Sonra kurur, onu sapsarı görürsün, sonra da çerçöp olur. Ahirette ise çetin bir azap; ALLAH'tan bağışlama ve rıza vardır. Dünya hayatı aldatıcı bir zevkten başka bir şey değildir.

Elmalılı'ya göre: " 'bir oyun' Heves edilir. Uğraşılır, boğuşulur. Yense de yenilse de netice itibariyle hiçe doğru sürüklenip gider. 'bir eğlence' İnsanı faydalı olan işinden, gücünden, görevinden alıkoyan ve zamanını öldürmekten başka bir işe yaramayan eğlencelerdir. 'bir süs' Herhangi bir onur kazandırmayan, bazı kadın ve erkekler ile çocuklar gibi gafilleri aldatan giyimler, kuşamlar, ciciler, biciler türünden sadece bir gösteriştir. 've aranızda bir övünme(dir)' Ben senden üstünüm, ben falanın oğluyum gibi bir övünüştür. (...) 'mal ve evlatta bir çokluk yarışı' bir gururdur. İşte sırf dünya için yaşayanlara hayat, bunlardan ibarettir."

21. Siz Rabbinizden bir bağışlanma ve eni yerle gök genişliği gibi bir cennet için yarışın ki, o ALLAH'a ve Rasûllerine iman edenler için hazırlanmıştır. O ALLAH'ın lütfudur, dilediği kimselere verir. Ve ALLAH, çok büyük lütuf sahibidir.

22. Ne yerde, ne de kendi canlarınızda meydana gelen hiçbir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce bir Kitap'ta yazılı olmasın. Doğrusu bu, ALLAH'a kolaydır.

23. Böylece elinizden çıkana üzülmeyesiniz ve ALLAH'ın size verdiği nimetlerle şımarmayasınız. Çünkü ALLAH, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez.

24. Onlar ki cimrilik edip insanlara da cimriliği öğütlerler. Kim yüz çevirirse şüphesiz ki ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

25. Celalim hakkı için Biz, peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde Kitab'ı ve mizanı indirdik. Bir de demiri indirdik. Onda büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar vardır. Bu, ALLAH'ın, dinine ve peygamberlerine, gayba inanarak yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphe yok ki

ALLAH, Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

"Bir de demiri indirdik". Demir madeni dünyada oluşmamış, dış uzaydaki dev yıldızlardan gelmiş, yani indirilmiştir. Güneş sistemindeki diğer gezegenler için de geçerli olan olayın nedeni, Güneş'in ısısının yetersiz oluşudur. Güneş'in 60 bin derecelik yüzey ısısı ile 20 milyon derecelik çekirdek ısısı bu elementin oluşabilmesi için çok yetersiz ya da diğer bir deyimle "soğuk" kalmaktadır. Demir, ancak Güneş'ten çok daha büyük yıldızlarda, birkaç yüz milyon dereceye varan sıcaklıklarda oluşabilmektedir. Nova veya Süper Nova olarak adlandırılan bu yıldız patlamalarındaki demir kütleleri, patlama ile beraber uzaya dağılmaktadır. Ve demirin, Dünya gibi gezegenlere "indirilmesi" de işte bu patlamalarla mümkün olmaktadır. Ayrıca, bu ayet iki ilginç matematiksel incelik te içermektedir. "El-Hadîd", Kur'an'ın 57. suresidir. Ve Arapçadaki sayısal değeri (ebced değeri) 57'dir. Sadece "Hadîd" kelimesinin ise sayısal değeri 26'dır. Ve bu da demirin atom (element) numarasıdır.

26. Celalim hakkı için Biz, Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik. Peygamberliği de, Kitab'ı da onların soyuna verdik. Onlardan kimi doğru yoldadır, birçoğu da yoldan çıkmıştır.

27. Sonra bunların peşinden ardarda peygamberlerimizi gönderdik. Meryem oğlu İsa'yı da arkalarından gönderdik, ona İncil'i verdik; kendisine uyanların kalplerine şefkat ve merhamet koyduk. Uydurdukları ruhbanlığa gelince, onu Biz yazmadık. ALLAH'ın rızasını kazanmak için kendiliklerinden yaptılar. Ama buna da gereği gibi uymadılar. Biz de onlardan iman edenlere mükâfatlarını verdik. Onların çoğu ise büsbütün yoldan çıkmışlardır.

"Uydurdukları ruhbanlığa gelince, onu Biz yazmadık" İslam, hristiyanlıkta olduğu gibi, nefsi en meşru ve helal zevklerden bile engelleyen ve insan yaratılışına da ters olan bir ruhbanlık anlayışını kabul etmez. Efendimiz bu konu hakkında: "Her ümmetin bir ruhbanlığı (kendini tamamen ALLAH'a adama biçimi) vardır. Bu ümmetin ruhbanlığı da ALLAH yolunda cihaddır." (Müsned) buyurmuştur.

28. Ey iman edenler! ALLAH'a karşı saygılı (müttaki) olun ve Peygamberi'ne inanın ki O, size rahmetinden iki kat versin. Ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nur lütfetsin. Sizi bağışlasın. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

29. Böylece Kitap ehli bilsin ki, ALLAH'ın lütfundan hiçbir şey elde edemeyecekler. Lütuf bütünüyle ALLAH'ın

elindedir. Onu dilediğine verir. ALLAH, büyük lütuf sahibidir.

58- MÜCADELE SURESİ

Medine'de inmiştir. 22 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kocası hakkında seninle tartışan ve halini ALLAH'a arz eden o kadının sözünü ALLAH işitmiştir. ALLAH, sizin konuşmanızı işitir. Çünkü ALLAH, Semî'dir, Basîr'dir (her şeyi işiten, her şeyi gören).

2. İçinizden zıhar yapanların kadınları, onların anaları değildir. Onların anaları ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar çirkin bir söz ve yalan söylüyorlar. Muhakkak ki ALLAH, Afüvv'dür, Gafûr'dur (günahları yok eden, bağışlaması sonsuz).

3. Kadınlarından zıhar ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden dönenlerin, eşleriyle temas etmeden önce bir köleyi hürriyete kavuşturmaları gerekir. Size emredilen budur. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdar olandır.

4. (Buna imkân) Bulamayan kimse, hanımıyla temas etmeden önce ardarda iki ay oruç tutar. Buna da gücü yetmeyen altmış fakiri doyurur. Bu (hafifletme), ALLAH'a ve Rasûlü'ne inanmanızdan dolayıdır. Bunlar ALLAH'ın hükümleridir. Kâfirler için acı bir azap vardır.

5. ALLAH'a ve Rasûlü'ne karşı gelenler, kendilerinden öncekilerin tepelendikleri gibi tepeleneceklerdir! Biz açık açık ayetler indirdik. Kâfirler için zelil ve perişan eden bir azap vardır.

6. O gün ki, ALLAH onların hepsini diriltecektir ve yaptıklarını kendilerine haber verecektir. ALLAH onları (yaptıklarını) bir bir saymıştır. Onlar ise unutmuşlardır. ALLAH, her şeye şahittir.

7. Göklerde ve yerde olanları ALLAH'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişi gizli konuşssa mutlaka dördüncüleri O'dur. Beş kişi gizli konuşssa mutlaka altıncıları O'dur. Bundan az da, bundan çok da olsalar, nerede bulunurlarsa bulunsunlar mutlaka O, onlarla beraberdir. Sonra kıyamet günü, onlara yaptıklarını haber verecektir. Çünkü ALLAH, her şeyi bilendir.

8. Görmedin mi şu adamları ki gizli gizli konuşmaktan men edildikleri halde, yine o men edildikleri işe dönüyorlar; günah, düşmanlık ve Peygamber'e isyan konusunda

gizli gizli konuşuyorlar. Yanına geldikleri zaman da seni ALLAH'ın selamlamadığı bir şekilde selamlıyorlar. Kendi içlerinden de: "Bu söylediğimiz yüzünden ALLAH bize azap etse ya!" diyorlar. Cehennem onlara yeter. Oraya gireceklerdir. Orası ne kötü bir dönüş yeridir!

9. Ey iman edenler! Aranızda gizli konuşacağınız zaman günah, düşmanlık ve Peygamber'e karşı gelme üzerinde konuşmayın. İyilik ve takva üzerinde konuşun. Ve huzuruna toplanacağınız ALLAH'a karşı gelmekten sakının.

10. Gizli konuşmalar şeytandandır. Bu, iman edenleri üzmek içindir. Oysa şeytan, ALLAH'ın izni olmadıkça, Mü'minlere hiçbir zarar veremez. Mü'minler ALLAH'a dayansınlar.

Efendimiz: "Üç kişi bir araya geldiği zaman, ikisi üçüncüyü bırakıp kendi aralarında fısıldaşmasın. Üçten fazla olduklarında bunda bir sakınca yoktur." (Buhari) buyurmuştur.

11. Ey iman edenler! Size: "Meclislerde yer açın!" dendiği zaman, yer açın ki, ALLAH da size genişlik versin. Size: "Kalkın!" denilince de, kalkın ki, ALLAH sizden inananları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

Fahrüddin Razi'nin yaklaşımına göre bu ifade sadece toplantı âdâbı ile sınırlı zannedilmemelidir. Bir kimse ALLAH'ın kullarının mutluluğu için gerekli imkânları arttırırsa, ALLAH da ona dünya ve ahiretteki lütuflarını arttırır. Demek ki Müslümanlardan beklenen, toplumun bütün fertlerine özellikle muhtaçlara yeterli yaşama imkânları sağlamaktır.

12. Ey iman edenler! Peygamber ile gizli bir şey konuşacağınız zaman, bu konuşmanızdan önce bir sadaka verin. Bu sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Eğer bir şey bulamazsanız bilin ki, ALLAH Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Bu ayet, Efendimiz'e gerekli gereksiz çok fazla soru sorulup, rahatsız edilmesi üzerine inmiştir. Fakat sahabilere gereken mesaj verilmiş olduğundan hiç uygulaması yapılmadan, arkadan gelen ayet ile hükmü yürürlükten kaldırılmıştır (nesh edilmiştir). Ayrıca tekrar belirtelim, sadakalar Efendimiz'e ve yakın akrabalarına yasaktır.

13. Gizli bir şey konuşmanızdan önce sadaka vermekten çekindiniz mi? Bunu yapmadığınıza ve ALLAH da sizi affettiğine göre artık namazı tam olarak kılın, zekâtı verin, ALLAH'a ve Rasûlü'ne itaat edin. ALLAH, yaptıklarınızdan

haberdardır.

14. ALLAH'ın kendilerine gazap ettiği bir topluluğu dost edinenleri görmedin mi? Onlar ne sizdendirler, ne de onlardan. Bilerek yalan yere yemin ediyorlar.

15. ALLAH onlara çetin bir azap hazırlamıştır. Onlar ne kötü işler yapıyorlar.

16. Onlar yeminlerini kalkan yapıp ALLAH'ın yoluna engel oldular. Bu yüzden onlara zelil ve perişan eden bir azap vardır.

17. Onların malları da, oğulları da ALLAH'a karşı kendilerine bir fayda vermez. Onlar cehennem halkıdır. Orada sonsuza kadar kalacaklardır.

18. O gün ALLAH, onların hepsini yeniden diriltecek, onlar da dünyada size yemin ettikleri gibi O'na yemin edeceklerdir. Kendilerinin bir şey (gerçek) üzerinde olduklarını sanırlar. İyi bilin ki onlar, gerçekten yalancıdır.

19. Şeytan onları kuşatmış (ruhlarına hâkim olmuş), onlara ALLAH'ı anmayı unutturmuştur. Onlar şeytanın yandaşlarıdır. Muhakkak ki şeytanın yandaşları, hüsrana uğrayacaktır.

20. ALLAH'a ve Rasûlü'ne düşman olanlar, onlar en alçaklar arasındadır.

21. ALLAH: "Celalim hakkı için Ben ve peygamberlerim galip geleceğiz." diye hükmetmiştir. Şüphesiz ki ALLAH, Kavî'dir, Azîz'dir (kuvveti sonsuz, her şeye üstün).

22. ALLAH'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir milletin, ALLAH'ın ve Rasûlü'nün karşısına çıkan kimseleri, isterse o kimseler babaları, evlatları, kardeşleri ve sülaleleri olsun, sevip dost edindiklerini göremezsin. İşte ALLAH onların kalplerine imanı nakşetmiş ve Kendi katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları, içinden nehirler akan cennetlere, hem de sonsuza kadar kalmak üzere yerleştirecektir. ALLAH onlardan razı olmuş, onlar da ALLAH'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, ALLAH'ın tarafında olanlardır. Ve iyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece, ALLAH'ın taraftarları olacaktır.

59- HAŞR SURESİ

Medine'de inmiştir. 24 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Göklerde ve yerde olanların hepsi ALLAH'ı tesbih etmektedir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

2. Ehl-i Kitap'tan inkâr edenleri ilk sürgünde yurtlarından çıkaran O'dur. Siz onların çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin, kendilerini ALLAH'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama ALLAH (O'nun azabı), onları hiç ummadıkları yerden bastırdı. Ve kalplerine korku saldı. Öyle ki, evlerini bizzat kendi elleriyle yıkıyorlardı. Bir taraftan da Mü'minlerin elleriyle harap ediyorlardı. Ey akıl sahipleri! İbret alın!

Ayetin sözünü ettiği topluluk Medine'deki yahudi kabilelerinden Nadiroğulları idi. Bunlar, Müslümanlarla yaptıkları anlaşmayı bozup, Efendimiz'e suikast düzenlemeye kalkışmış ve sonuçta da sürgün edilmişlerdir.

3. Eğer ALLAH onlara yurtlarından sürgünü yazmamış olsaydı, elbette onları dünyada (başka şekilde) cezalandıracaktı. Ahirette de onlara ateş azabı vardır.

4. Çünkü onlar ALLAH ve Rasûlü'ne karşı geldiler. Kim ALLAH'a karşı gelirse bilsin ki, ALLAH'ın azabı çok çetindir.

5. Hurma ağaçlarından herhangi birini kesmeniz ya da olduğu gibi bırakmanız, hep ALLAH'ın izniyledir. Ve O'nun yoldan çıkanları rezil etmesi içindir.

Ayet, Nadiroğulları'yla yapılan savaş sırasında, onlara ait hurma ağaçlarının Müslümanlar tarafından kesilmesi ve bu durumun bazı Müslümanlarda tereddüt uyandırması üzerine indi. ALLAH, bir psikolojik savaş taktiği olarak Müslümanlara, düşman malına zarar vermenin herhangi bir sakıncası olmadığını bildirdi.

6. ALLAH'ın (daha önce onlara ait olup) Peygamberi'ne nasip ettiği mallara gelince, siz onlar için at ve deve koşturmuş değilsiniz. Fakat ALLAH, peygamberlerini dilediği kimselere karşı üstün kılar. ALLAH her şeye kâdirdir.

7. ALLAH'ın, (savaş olmaksızın fethedilen) ülkeler halkının mallarından Peygamberi'ne verdiği ganimetler, ALLAH, Peygamber, yakınları, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir. Böylece o mallar, içinizde yalnız zenginler arasında dolaşan bir servet haline gelmesin. Peygamber

size ne verdiyse onu alın. Size neyi yasakladıysa ondan da sakının ve ALLAH'tan korkun. Çünkü ALLAH'ın azabı çok çetindir.

"Peygamber size ne verdiyse..." Ayet, bu ifadesiyle, Sünnet'in, Kur'an'dan sonra, İslam'ın ikinci temeli ve Efendimiz'e (O'na Binler Selam) itaat etmenin de bütün Mü'minler üzerinde kesin bir farz olduğunu bir kez daha vurguluyor. Ayrıca bu konunun devamında ve ayetin sonunda "ALLAH'ın azabı çok çetindir" denmiş olması da anlamlıdır. Efendimiz'i ve Sünnet'ini hafife alacaklara karşı açık bir uyarıdır.

8. (ALLAH'ın verdiği bu ganimet malları) Yurtlarından ve mallarından çıkarılmış olan, ALLAH'tan lütuf ve rızasını dileyen, ALLAH'ın dinine ve Peygamberi'ne yardım eden fakir muhacirlerindir. İşte (imanlarında) doğru olanlar bunlardır.

9. Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve kalplerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine hicret edip gelenleri severler ve onlara verilenler karşısında içlerinde bir kaygı duymazlar. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

10. Bunların arkasından gelenler şöyle derler: "Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki Sen, Râuf'sun, Rahîm'sin (şefkati sonsuz, rahmeti sonsuz)."

"Bunların arkasından gelenler" kıyamete kadar yaşayacak bütün Mü'minlerdir.

11. Münafıkların, Kitab ehlinden inkâr eden dostlarına: "Eğer siz yurdunuzdan çıkarılırsanız, mutlaka biz de sizinle beraber çıkarız. Sizin aleyhinizde hiçbir kimseye kesinlikle uymayız. Eğer savaşa tutuşursanız mutlaka yardım ederiz." dediklerini görmedin mi? ALLAH onların yalancı olduklarına şahitlik eder.

12. Celalim hakkı için, eğer çıkarılırlarsa onlarla beraber çıkmazlar. Eğer savaş olursa, onlara yardım etmezler; yardım etseler bile arkalarını dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine de yardım edilmez.

13. Onların kalplerinde sizin korkunuz, ALLAH korkusundan daha fazladır. Bu böyledir, çünkü onlar, (gerçeği) anlamayan bir topluluktur.

14. Onlar toplu olarak sizinle savaşamazlar. Ancak müstahkem kaleler içinde ya da duvarların

ardından (savaşırlar). Kendi aralarındaki çatışmaları çok şiddetlidir. Sen onları birlik halinde sanırsın, oysa kalpleri darmadağınıktır. Bu böyledir, çünkü onlar aklını kullanmayan bir topluluktur.

15. (O yahudilerin durumu) Kendilerinden az önce geçmiş ve yaptıklarının cezasını tatmış olanların durumu gibidir. Onlara can yakan bir azap vardır.

16. (Münafıkların durumu ise) Tıpkı şeytanın durumu gibidir. Çünkü şeytan insana: "İnkâr et!" der. İnsan inkâr edince de: "Ben senden uzağım, çünkü ben alemlerin Rabbi olan ALLAH'tan korkarım." der.

17. Neticede ikisinin de sonu, içinde sürekli kalacakları ateş olacaktır. Zalimlerin cezası budur.

18. Ey iman edenler! ALLAH'tan korkun ve herkes yarına ne hazırladığına baksın. ALLAH'tan korkun, çünkü ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

19. ALLAH'ı unuttuklarından dolayı, (ALLAH'ın da) onlara kendi varlıklarını unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte yoldan çıkanlar (fasıklar) onlardır.

20. Cehennem halkıyla cennet halkı bir olmaz. Cennet halkı isteklerine ve kurtuluşa erişenlerdir.

21. Eğer Biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, ALLAH korkusundan baş eğerek parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri, insanlara düşünsünler diye veriyoruz.

Yani Kur'an gerçekte o kadar etkilidir. Fakat bazı insanlar Kur'an karşısında hiçbir şey hissetmiyorsa, kusuru onda değil, kendilerinde aramalıdırlar.

22. ALLAH, gerçek ilahtır. O'ndan başka ilah yoktur. Görülmeyeni de bilir, görüleni de. O, Rahman'dır, Rahîm'dir (sonsuz geçmişten beri rahmet sahibi, sonsuz gelecek boyunca rahmet sahibi).

23. ALLAH, gerçek ilahtır. O'dan başka ilah yoktur. O, Melik'tir (bütün yaratılmışların hükümdarı), Kuddûs'tür (her türlü noksanlık ve olumsuzluktan uzak), Selam'dır (yarattıklarını her türlü tehlikeden selamete erdiren), Mü'min'dir (yarattıklarına güvenlik veren), Müheymin'dir (yarattıklarını gözeten, koruyan), Azîz'dir (her şeye üstün), Cebbar'dır (yarattıklarını isterse zorla iradesine boyun eğdiren), Mütekebbir'dir (büyükler büyüğü, her şeyde büyüklüğünü gösteren).

24. O, Halık'tır (yaratan), Bâri'dir (yarattıklarını düzgün ve dengeli kılan), Musâvvir'dir (yarattıklarına kendi özel

biçimlerini veren). En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tesbih ederler. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Sure, "Göklerde ve yerde olanların hepsi ALLAH'ı tesbih etmektedir" diyerek başlamıştı ve hemen hemen aynı ifadeyle de bitiyor.

60- MÜMTEHİNE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 13 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey iman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olan kimseleri dost edinmeyin. Onlar size gelen gerçeği inkâr etmişken, onlara sevgi gösteriyorsunuz. Oysa onlar, Rabbiniz ALLAH'a inandığınızdan dolayı, Peygamberi ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Siz Benim yolumda cihad etmek ve Benim rızamı kazanmak için yurdunuzdan çıkarılmayı göze aldıysanız, nasıl olur da onlara sevgi gösterip, sır verirsiniz? Hâlbuki Ben sizin gizlediğinizi de açığa vurduğunuzu da bilirim. Sizden kim bunu yaparsa doğru yoldan sapmış olur.

2. Eğer size karşı ellerine bir fırsat geçerse, size düşman kesilirler. Size ellerini ve dillerini kötülükle uzatırlar. Zaten kâfir olmanızı istemektedirler.

3. Kıyamet günü akrabanız ve çocuklarınız size fayda vermez. Çünkü ALLAH aranızı ayırır. ALLAH, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

4. İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. Onlar kendi halklarına demişlerdi ki: "Biz sizden ve sizin ALLAH'tan başka taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz, bir tek ALLAH'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve nefret meydana geldiğini ilan ediyoruz." Yalnız İbrahim babasına: "Yemin olsun ki, senin için bağışlanma dileyeceğim. Bununla beraber ALLAH'tan sana gelecek herhangi bir şeyi önlemeye gücüm yetmez." demesi hariç. (O Mü'minler dediler ki): "Rabbimiz! Yalnız Sana dayandık, yalnız Sana yöneldik! Dönüş ancak Sana'dır."

5. "Rabbimiz! Bizi kâfirler için deneme konusu kılma! Bizi bağışla! Rabbimiz! Azîz ve Hakîm olan ancak Sensin (her şeye üstün, hikmeti sonsuz)."

"Bizi kâfirler için deneme konusu kılma!" Elmalılı'ya göre: "Yani

onlara mağlub etme. Ellerine düşürüp, sıkıntı ve azaba sokma ve el, dil uzatmalarına meydan verme ki bizim çekeceğimiz sıkıntı yüzünden onlar imanı hakir görerek küfre bağlılıklarını artırmasın. Zira Mü'minlerin eziyet ve sıkıntı içinde gösterecekleri temizlik ve yükseklikten de imanın yüceliği anlaşılabilirse de, bu çok zor ve tehlikeli olduğu gibi kâfirlerin: 'İslam iyi bir şey olsaydı bunlar mağlub edilmez, esir olmazlardı' deyip, dünya hayatına aldanmak suretiyle küfre tutkunluklarına sebeb de olabilir."

6. Andolsun, onlar sizin için, ALLAH'ı ve ahiret gününü arzu edenler için güzel bir örnektir. Kim yüz çevirirse, şüphesiz ki ALLAH, Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

7. Umulur ki ALLAH, sizinle düşmanlarınız arasında bir sevgi ve yakınlık kurar. ALLAH Kadîr'dir. ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (gücü sonsuz, bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Ayet, Mü'minlere, düşmanlıkta gereğinden fazla ileri gidip, hislerine kapılmamalarını emrediyor. Çünkü bir gün o düşmanlar dost olabilir. Nitekim Asr-ı Saadet'te böyle olmuştur.

8. ALLAH, sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara adaletli davranmanızı yasaklamaz. Çünkü ALLAH, adaletli olanları sever.

Ayet, İslam'ın dış politika düşüncesinin temel taşlarından birini koyuyor: Size, dini ya da dünyevi sebeplerden ötürü düşmanlık göstermeyen kâfirlere, siz de düşmanlık göstermeyin. Onlara karşı iyi ve adil olun.

9. ALLAH, yalnız sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanız için onlara yardım edenleri dost edinmenizi yasaklar. Her kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

10. Ey iman edenler! Mü'min hanımlar hicret ederek size geldikleri zaman, onları imtihan edin. Gerçi ALLAH onların imanlarını daha iyi bilir. Ama siz de onların Mü'min olduklarını anlarsanız, artık onları kâfirlere geri göndermeyin. Bundan böyle, bu hanımlar kâfir kocalarına, kâfir kocaları da bu hanımlara helal olmazlar. Bununla beraber kocalarına da vermiş oldukları mehirleri geri verin. Kendilerine mehirlerini vererek bu hanımlarla evlenmenizde bir sakınca yoktur. Kâfir kadınları nikâhınızda tutmayın. Onlara harcadığınız mehri, evlenecekleri kâfir kocalarından isteyin. Kâfirler de İslam'a girip sizinle

evlenen eşlerine sarf etmiş oldukları mehri, sizden geri istesinler. ALLAH'ın hükmü budur. Aranızda O hükmeder. Çünkü ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

Hudeybiye anlaşmasına göre, kâfirlerden Müslümanlara sığınanların iade edilmesi gerekiyordu. Fakat ALLAH bu ayet ile kâfirlerden Müslümanlara sığınan kadınların, denenip de samimi bir Müslüman oldukları kesinlik kazandığı takdirde iade edilmemelerini emretti. Oysa erkek Müslümanlar iade edilecekti. Bu arada Müslümanlar, imzaladıkları anlaşmayı ihlal etmiş de olmadılar. Çünkü anlaşma metninde "recül (erkek)" kelimesi geçiyordu. Kâfirler, anlaşma imzalanırken bu ayrıntının farkına varmamışlardı. Ayet, bu yönüyle, bazılarının iddia ettiği gibi, gerçekten İslam'da kadın-erkek eşitliği olup olmadığını da ortaya koyuyor!

11. Eğer eşlerinizden biri, sizi bırakıp kâfirlere kaçar, siz de (onlarla savaşıp) galip gelirseniz, eşleri gitmiş olanlara (ganimetten) harcadıkları kadar verin. İnandığınız ALLAH'a karşı gelmekten sakının.

12. Ey Peygamber! Mü'min hanımlar, ALLAH'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, hiç yoktan yalan uydurup iftira atmamak, bulduğu bir çocuğu kocasına isnad etmemek ya da gayr-ı meşru bir çocuk dünyaya getirip, onu kocasına mal etmemek, senin kendilerine emredeceğin meşru olan herhangi bir konuda sana karşı gelmemek hususlarında, sana biat etmek istedikleri zaman sen de onların biatlarını kabul et. Ve onlar için ALLAH'tan bağışlanma dile. Çünkü ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

13. Ey iman edenler! ALLAH'ın kendilerine gazap ettiği bir güruhu dost edinmeyin. Onlar ki, ölüp kabre giren bir kâfir, nasıl ahiretten ümidini kesmişse, kendileri de ahiret ümitlerini işte öyle kesmişlerdir.

"ALLAH'ın kendilerine gazap ettiği bir güruh" herhangi bir kâfir topluluk da olabileceği gibi, öncelikle yahudilerdir. Çünkü Kur'an bazı ayetlerinde açık bir biçimde, "ALLAH'ın gazabına uğramışlar" kavramını yahudiler hakkında kullanmıştır.

Ayrıca, sure, Mü'minlere ALLAH'ın ve Mü'minlerin düşmanlarını dost edinmemeleri emriyle başlamıştı ve yine aynı emirle bitiyor. Başta ve sonda aynı emrin yer alması, konuya ALLAH'ın verdiği önemi göstermesi açısından dikkat çekicidir.

61- SAFF SURESİ

Medine'de inmiştir. 14 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Göklerde ve yerdekilerin hepsi ALLAH'ı tesbih eder. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

2. Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?

3. Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, ALLAH katında büyük bir nefretle karşılanır.

4. Şüphesiz ALLAH, Kendi yolunda kenetlenmiş bir duvar gibi saf bağlayarak savaşanları sever.

5. Bir zaman Musa, halkına: "Ey halkım! Benim ALLAH'ın Rasûlü olduğumu bildiğiniz halde, niçin bana böyle eziyet ediyorsunuz?" demişti. Onlar yoldan sapınca, ALLAH da onların kalplerini saptırmıştı. ALLAH fasıklar topluluğunu doğru yola iletmez.

6. Hatırla ki Meryem oğlu İsa da: "Ey İsrailoğulları! Ben size ALLAH'ın Rasûlü'yüm. Benden önceki Tevrat'ı tasdik etmek, benden sonra gelip, ismi 'Ahmed' olacak Rasûlü müjdelemek üzere gönderildim." demişti. Fakat o, kendilerine açık delilller (mucizeler) getirince: "Bu apaçık bir büyüdür!" dediler.

7. İslam'a çağrıldığı halde ALLAH'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir! ALLAH, zalimler güruhunu doğru yola iletmez.

8. Onlar ağızlarıyla ALLAH'ın nurunu söndürmek istiyorlar. Fakat kâfirler istemese de ALLAH nurunu tamamlayacaktır.

9. Ortak koşanlar istemeseler de, dinini, bütün dinlere üstün kılmak için Peygamberini hidayet ve hak ile gönderen O'dur.

10. Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi?

11. ALLAH ve Rasûlü'ne iman edip, mallarınız ve canlarınızla ALLAH yolunda cihad edersiniz. Eğer bilirseniz, bu sizin için çok daha hayırlıdır.

Elmalılı'ya göre: "Yani iman ile cihadı bütünleştirirsiniz. Bir hadiste zikredildiği üzere cihad İslam'ın kubbesidir. İslam binasının temeli iman, zirvesi ve en yüksek kubbesi cihaddır."

12. (İşte böyle yaparsanız) O sizin günahlarınızı bağışlar. Sizi, içinden nehirler akan cennetlere, Adn

Cennetlerindeki güzel saraylara koyar. İşte en büyük kurtuluş budur.

13. Memnun olacağınız bir şey daha var: ALLAH'tan bir zafer ve yakın bir fetih... Mü'minleri müjdele!

14. Ey iman edenler! ALLAH'ın yardımcıları olun. Nitekim Meryem oğlu İsa da: "ALLAH'a (giden yolda) benim yardımcılarım kimdir?" demişti. Havariler de: "ALLAH (yolunun) yardımcıları biziz!" demişti. Bunun ardından İsrailoğulları'ndan bir zümre inanmış, bir zümre de inkâr etmişti. Neticede Biz, inananları düşmanlarına karşı destekledik. Ve onlar üstün geldiler.

Elmalılı'ya göre: "İman edenler, düşmanları olan kâfirlere karşı galip gelip düze çıktılar. İşte siz de ALLAH'ın sakındırmalarına ve emirlerine, Rasûlullah'ın yukarıda zikredilen davetlerine iman edip, Havarilerin çalıştığı gibi ALLAH yolunda hak dinine yardım için cihad ederek çalışın. ALLAH'ın yardımcıları olursanız bütün düşmanlara galib gelir, 9. ayette zikredilen müjdeye ulaşırsınız. Hakikaten Muhammed'in (O'na Binler Selam) ashabı öyle çalıştılar, çok geçmeden ALLAH'a ortak koşanları ve hristiyanları yendiler. Hak dinini galib kıldılar ve öyle üstün duruma getirdiler ki, İslam'ın o göz kamaştırıcı galibiyeti ve bir Hz. Ömer hilafetinin hakkaniyet ve adalet zevkini hâlâ bütün dünya sonsuz bir hayret ve hasretle erişilmez bir umut gibi yâd etmektedir. Fakat bu emir ve söz verme yalnız onlara değil, "Ey iman edenler! ALLAH'ın yardımcıları olun." hitabının genel manasından anlaşılacağı gibi, her zaman için o tarzda amel edecek bütün Mü'minleri kapsayan bir söz ve müjdedir. O halde ALLAH'ın yardımcıları olmayanlar, O'nun yardımından mahrum kalıp geriye sürükleniyorlarsa, bunun sebebini hak dinde değil, kendi günahlarında aramalıdırlar."

62- CUM'A SURESİ

Medine'de inmiştir. 11 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Göklerde ve yerde olanların tümü Melik (bütün yaratılmışların hükümdarı), Kuddûs (her türlü noksanlık ve olumsuzluktan uzak), Azîz (her şeye üstün) ve Hakîm (hikmeti sonsuz) olan ALLAH'ı tesbih eder.

2. Ümmiler arasından kendilerine ayetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara Kitab'ı ve hikmeti öğreten bir Peygamber gönderen O'dur. Oysa onlar önceden apaçık bir sapıklık içindeydiler.

"Ümmi" dar anlamda okuma-yazma bilmeyen ya da Arap demektir. Geniş anlamda ise, herhangi bir uygarlık birikimine ve geçmişine sahip bulunmayan anlamındadır. Kur'an ve İslam mesajının tamamen saf kalıp başka bir felsefi düşünceyle karışmaması için ilahi hikmet böyle bir tedbir öngörmüştü.

3. (Peygamberi) Mü'minlerden henüz kendilerine katılmamış bulunan diğer insanlara da göndermiştir. O Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

Ayet, Efendimiz'in peygamberliğinin evrensel olduğunun açık delillerinden biridir.

4. Bu, ALLAH'ın lütfudur. Onu dilediğine verir. ALLAH, büyük lütuf sahibidir.

5. Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, koca koca kitaplar taşıyan merkebin durumu gibidir. ALLAH'ın ayetlerini yalan sayan kimselerin durumu ne kötüdür! ALLAH, zalimler güruhunu doğru yola iletmez.

Yani ALLAH'ın Kitab'ı, öğrenilip, yaşanmazsa insan için sadece bir yüktür.

6. De ki: "Ey yahudiler! Eğer insanlar arasında, yalnız sizin ALLAH'ın dostları olduğunuzu sanıyorsanız ve bu iddianızda samimi iseniz, haydi ölümü temenni edin!"

7. Ama onlar, yaptıklarından (günah ve zulüm) dolayı ölümü asla temenni etmezler. ALLAH, zalimleri çok iyi bilir.

8. De ki: "Kendisinden kaçtığınız ölüm sizi mutlaka bulacaktır! Sonra görüleni de, görülmeyeni de bilen ALLAH'a döndürüleceksiniz. O size bütün yaptıklarınızı haber verecektir."

9. Ey iman edenler! Cum'a günü namaz için çağrıldığı(nız) zaman, ALLAH'ın zikrine koşun. Alışverişi

bırakın. Eğer bilirseniz bu, sizin için daha hayırlıdır.

Bir "Bilinçli Kavram Kaydırması" örneği. "Namaz" ile "ALLAH'ın zikri" arasında özdeşlik kuruluyor...

10. Namaz kılındıktan sonra yeryüzüne dağılın ve ALLAH'ın lütfundan nasibinizi arayın. ALLAH'ı çok zikredin. Umulur ki, kurtuluşa erersiniz.

11. Onlar bir ticaret ya da bir eğlence gördükleri zaman seni ayakta bırakarak, hemen dağılıp oraya giderler. De ki: "ALLAH'ın Katında bulunan, eğlence ve ticaretten daha hayırlıdır. Çünkü ALLAH, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

63- MÜNÂFİKÛN SURESİ

Medine'de inmiştir. 11 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Münafıklar sana geldiklerinde: "Şahitlik ederiz ki sen, şüphesiz, ALLAH'ın peygamberisin." derler. ALLAH da bilir ki, sen kesinlikle O'nun peygamberisin. Hiç şüphesiz, ALLAH, münafıkların yalancı olduklarına şahitlik eder.

Elmalılı'ya göre: "Münafık, dışı Müslüman içi kâfir olan ikiyüzlü ve bir şeye karar veremeyen kimse demektir ki duruma göre değişiklik gösterir. Her münafık riyakâr fakat her riyakâr münafık değildir. Çünkü riya, iman konusundan bağımsız olarak bazı davranışlarla sınırlı olabilir. Asıl münafıklık ise inancın tersine imandaki riyakârlıktır. Bununla beraber sırf ameli (davranışlarla sınırlı) olan münafıklık da vardır. Bu yönden nifak ile riya birbirine yakındır."

2. Onlar, yeminlerini kalkan yapıp ALLAH'ın yoluna engel oldular. Yaptıkları ne kötüdür!

3. Bunun sebebi, onların önce iman edip sonra inkâr etmeleridir. Bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir. Bu sebeple onlar hiç anlamazlar.

4. Onları gördüğün zaman cisimleri (görünüm, kıyafet) hoşuna gider. Konuştuklarında sözlerine kulak verirsin. (Gerçekte ise) Onlar sanki duvara dayanmış kütükler gibidir. Yükselen her sesi kendi aleyhlerine sanırlar. Onlar düşmandır. Onlardan sakın! ALLAH onların belalarını versin. Nasıl bu hale geliyorlar?

Ayet, çağdaş dünyada örneğine çok sayıda rastlanan bir insan tipine işaret ediyor...

5. Onlara: “Gelin, ALLAH’ın Peygamberi sizin için bağışlanma dilesin.” denildiği zaman başlarını çevirirler ve büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün.

6. Onlar için bağışlanma dilesen de, dilemesen de birdir. ALLAH onları asla bağışlamayacaktır. Çünkü ALLAH, fasıklığı tabiat haline getirenleri zorla hidayete erdirmez.

İslam’a karşı ön yargılı ve kendisine hiçbir İslami telkin yapılmasından hoşlanmayıp hatta tepki gösteren, dine ve dindara aşağılama ve düşmanlık duyguları ile bakan insanlara İslami tebliğ yapılmaz. Sadece İslam’ın üstün ahlakını göstermek üzere din, davranışlarla temsil edilir (ki aslında bu en etkin tebliğ yöntemidir) ve öyleleri için sadece dua edilir. Ta ki hallerinde olumlu bir değişiklik gözlenene kadar.

7. Onlar öyle kimselerdir ki: “ALLAH’ın Rasûlü’nün yanında bulunanları beslemeyin ki dağılıp gitsinler.” diyorlar. Oysa göklerin ve yerin hazineleri ALLAH’ındır. Fakat münafıklar anlamaz.

8. Onlar: “Andolsun, eğer Medine’ye dönersek, en üstün olan, en zelil olanı oradan mutlaka çıkaracaktır.” diyorlardı. Oysa üstünlük ancak ALLAH’ın, Rasûlü’nün ve Mü’minlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmez.

9. Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi ALLAH’ı zikretmekten alıkoymasın. Bilin ki böyle yapanlar, hüsrana uğrayanların ta kendisidir.

10. Herhangi birinize ölüm gelip de: “Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de sadaka (ALLAH yolunda yapılan her çeşit harcama) verip iyilerden olsam.” demeden önce, size verdiğimiz rızıktan harcayın.

11. ALLAH, süresi dolan hiçbir canı ertelemez. ALLAH, Habîr’dir (her şeyden haberdar).

64- TEĞÂBÛN SURESİ

Medine'de inmiştir. 18 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Göklerde ve yerde olanların hepsi ALLAH'ı tesbih eder. Mülk (hükümranlık) O'nundur, hamd O'nadır. O'nun gücü her şeye yeter.

2. Sizi yaratan O'dur. Buna rağmen kiminiz kâfir, kiminiz Mü'minsiniz. ALLAH, yaptıklarınızı görendir.

3. Gökleri ve yeri hakla (hikmetle) yarattı. Size şekil verdi ve şekillerinizi güzel yaptı. Dönüş ancak O'nadır.

4. Göklerde ve yerde ne varsa bilir. Gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı da bilir. ALLAH, sinelerin özünü de bilir.

5. Daha önce inkâr edenlerin haberi size ulaşmadı mı? İşte onlar (dünyada) yaptıklarının cezasını tattılar. Onlar için acı bir azap da vardır.

6. Çünkü onlara peygamberleri, açık deliller getirdiler. Fakat kendileri: "Bir insan mı bize yol gösterecek!" deyip inkâr ettiler ve yüz çevirdiler. ALLAH da hiçbir şeye muhtaç olmadığını gösterdi. Gerçekten ALLAH Ganî'dir, Hamîd'dir (zenginliği sonsuz, övgüye tek başına layık).

7. Kâfirler, öldükten sonra asla diriltilmeyeceklerini iddia ettiler. De ki: "Hayır! Rabbime yemin olsun ki, mutlaka diriltileceksiniz! Sonra da yaptıklarınız size mutlaka haber verilecektir. Bu, ALLAH'a göre çok kolaydır."

8. Onun için ALLAH'a, Peygamberi'ne ve indirdiğimiz o nura (Kur'an) iman edin. ALLAH, yaptıklarınızdan haberdardır.

9. Mahşer vaktinde sizi toplayacağı gün, işte o zarar günüdür. (Ancak) Kim ALLAH'a iman eder ve salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa), ALLAH onun kötülüklerini örter ve onu içinde sonsuza kadar kalacakları, altlarından nehirler akan cennetlere koyar. İşte büyük kurtuluş budur.

10. İnkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar cehennem halkıdır. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. O, ne kötü bir gidiş yeridir!

11. Başa gelen her musibet ALLAH'ın izniyledir. Kim ALLAH'a iman ederse, ALLAH onun kalbini doğruya götürür. ALLAH, her şeyi bilendir.

12. ALLAH'a itaat edin. Rasûlü'ne itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, Elçimiz'in görevi sadece açık bir

tebliğden ibarettir.

13. ALLAH'tan başka ilah yoktur. Onun için Mü'minler, hep ALLAH'a dayansınlar.

Efendimiz'in bildirdiğine göre, Mü'minler kıyamet günü mezarlarından kalkarken, bu ayeti okuyacaktır. (Suyuti)

14. Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan size düşman olanlar da çıkabilir. Onlardan sakının. Ama bağışlar, kusurlarını başlarına kakmaz ve örterseniz, bilin ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

Ayetin sözünü ettiği düşmanlık, bildiğimiz açık ve basit anlamıyla bir düşmanlık olabileceği gibi daha yaygın olarak rastlanan başka bir durumu kasteden bir mecaz da olabilir: Kişi, ailesine ve çocuklarına çok düşkündür ve onları memnun etmek için bazı farzları terkeder ya da birtakım haramları işler. Bu durum da ahirette zarar görmesine yol açar. İşte buna neden olduklarından ötürü, sonuçta o eşler ve çocuklar, o kişiye düşmanlık etmiş olur.

15. Mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir sınavdır. Büyük mükâfat ise ALLAH'ın Katındadır.

16. Onun için gücünüz yettiğince ALLAH'a isyandan kaçının. Dinleyin (Kur'an'ı ve Peygamber'i), itaat edin. Kendi iyiliğinize olarak harcayın. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar, kurtuluşa erenlerdir.

17. Eğer ALLAH'a (rızası uğruna) borç verirseniz, ALLAH onu sizin için kat kat arttırır ve sizi bağışlar. ALLAH, Şekûr'dur, Halîm'dir (şükrün karşılığını veren, ceza vermekte acele etmeyen).

18. Görülmeyeni de görüleni de bilendir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir (her şeye üstün, hikmeti sonsuz).

65- TALÂK SURESİ

Medine'de inmiştir. 12 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınız zaman iddetleri içinde (adetten temiz oldukları sırada) boşayın ve iddeti sayın (üç defa adet görüp temizlenmelerini hesap edin). Rabbiniz ALLAH'tan korkun. (Bekleme süresi içinde) Onları evlerinden çıkarmayın. Kendileri de çıkmasınlar. Ancak açık bir hayâsızlık durumu, bu hükmün dışındadır. Bunlar ALLAH'ın sınırlarıdır. Kim ALLAH'ın sınırlarını aşarsa, kendisine yazık etmiş olur. Bilemezsin, olur ki ALLAH, bundan sonra yeni bir durum ortaya çıkarıverir (gönülleri uzlaştırıp birleşme ortamı yaratır).

2. (Bekleme) Sürelerinin sonuna vardıklarında, onları ya güzelce tutun ya da güzellikle onlardan ayrılın. İçinizden adalet sahibi iki kişiyi de şahit yapın. Şahitliği ALLAH için yapın. İşte bu, ALLAH'a ve ahiret gününe iman edenlere verilen öğüttür. Kim ALLAH'a karşı gelmekten sakınırsa (takva sahibi olursa), ALLAH ona bir çıkış yolu yaratır (sıkıntıdan çıkış kapıları açar).

Elmalılı'ya göre: "İffetli olan bir kadının, boşandığı takdirde ihtiyaç sebebiyle ahlaksızlığa düşeceği anlaşılırsa, onu boşamak günahtır."

3. Ve onu hiç ummadığı yerden rızıklandırır. Kim ALLAH'a dayanırsa O, ona yeter. Şüphesiz ALLAH buyruğunu yerine getirendir. ALLAH, her şey için bir ölçü koymuştur (her iş için bir vade belirlemiştir).

4. (Yaşlılıklarından ötürü) Adetten kesilen kadınlarınızın (bekleme süresinden) şüphe ederseniz, (bilin ki) onların bekleme süresi üç aydır. Henüz adet görmeyenler de böyledir. Hamile olanların bekleme süresi, doğum yapmalarıdır. Kim ALLAH'a karşı gelmekten korunursa, ALLAH onun işinde bir kolaylık verir.

5. İşte bu, ALLAH'ın size indirdiği buyruğudur. Kim ALLAH'a karşı gelmekten korunursa, ALLAH onun günahlarını örter, mükâfatını artırır.

6. (Boşadığınız) O kadınları, gücünüz ölçüsünde oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun. Onları sıkıştırıp, kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, çocuklarını doğuruncaya kadar nafakalarını verin. Sizin için çocuğu emzirirlerse onlara ücretlerini verin. Aranızda

uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız çocuğu (babasının hesabına) başka bir kadın emzirecektir.

7. Eli geniş olan, genişliğine göre nafaka versin. Rızkı kısılmış bulunan da, ALLAH'ın kendisine verdiğinden versin. ALLAH kimseyi kendisine verdiğinden fazlasıyla yükümlü kılmaz. ALLAH, her güçlükten sonra bir kolaylık yaratacaktır.

8. Rabbinin ve O'nun peygamberlerinin emrinden uzaklaşıp azan nice memleketler var ki, Biz onları, çetin bir hesaba çekmiş ve onları görülmemiş bir azaba çarptırmışızdır.

9. Böylece onlar da yaptıklarının karşılığını tatmışlar ve işlerinin sonu tam bir hüsran olmuştur.

10. ALLAH öyleleri için çetin bir azap hazırlamıştır. Ey iman eden akıl sahipleri! ALLAH'tan korkun. ALLAH size gerçekten bir zikir (uyarıcı, Kitap) indirmiştir.

11. Bir de Rasûl göndermiştir. O, size ALLAH'ın nurlar saçan, yollar açan ayetlerini okuyor. Böylece iman edip salih ameller işleyenleri (İslam'ı yaşayanları) karanlıklardan nura çıkarsın. Kim ALLAH'a iman eder ve salih amel işlerse (İslam'ı yaşarsa), ALLAH onu içinden nehirler akan cennetlere koyacaktır. Orada sonsuza kadar kalacaktır. ALLAH ona gerçekten güzel bir rızık vermiştir.

12. ALLAH, yedi kat göğü ve yerden bir o kadarını yaratandır. Emir, bunlar arasında inip durmaktadır. Böylece siz, ALLAH'ın her şeye kâdir olduğunu ve ilmiyle her şeyi kuşattığını bilesiniz.

Ayet, bazı alimlere göre uzayda dünya benzeri ve muhtemelen canlı hayat da içeren daha altı gezegen bulunduğuna bir işarettir.

Ayrıca ayet, jeolojik bir gerçeğe de işaret etmektedir. Çünkü jeolojiye göre yeryüzü katmanları yedi tanedir: 1-Litosfer (Su), 2-Litosfer (Kara), 3-Astonosfer, 4-Üst Manto, 5-Alt Manto, 6-Dış Çekirdek, 7-İç Çekirdek.

66- TAHRÎM SURESİ

Medine'de inmiştir. 12 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey Peygamber! Eşlerinin hoşnutluğunu gözeterek, ALLAH'ın sana helal kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun? ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

2. ALLAH, (gerektiğinde) yeminlerinizi bozmanızı size meşru kılmıştır. Sizin yardımcınız ALLAH'tır. O, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

3. Peygamber, eşlerinden birine gizlice bir söz söylemişti. Fakat eşi o sözü başkalarına haber verip, ALLAH da bunu Peygamber'e açıklayınca, Peygamber bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vaz geçmişti. Peygamber bunu, ona haber verince eşi: "Bunu sana kim bildirdi?" dedi. Peygamber: "Alîm ve Habîr olan ALLAH! (her şeyi bilen, her şeyden haberdar)" dedi.

4. Eğer ikiniz de ALLAH'a tevbe ederseniz ne iyi! Çünkü sizin kalpleriniz kaymıştır. Eğer Peygamber'e karşı birbirinize arka verirseniz, bilesiniz ki, onun dostu ve yardımcısı ALLAH, Cebrail ve Mü'minlerin salihleridir. Ayrıca melekler de ona yardımcıdır.

5. O sizi boşarsa, Rabbi ona sizden daha iyi, kendini ALLAH'a veren, iman eden, gönülden itaat eden, tevbe eden, ibadet eden, oruç tutan, dul ve bakire eşler verebilir.

6. Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. Onun başında güçlü, acımasız melekler vardır. Onlar ALLAH'ın kendilerine buyurduklarına karşı gelmez ve emredildiklerini yaparlar.

İnsanın kendisini ve ailesini ateşten koruması, farzları yerine getirip, haramlardan uzak durması ve ailesinin de aynı şekilde olmasını sağlaması demektir.

7. Ey kâfirler! O gün özür dilemeye kalkmayın. Siz ancak, yaptıklarınızın cezasını çekeceksiniz.

8. Ey iman edenler! ALLAH'a öyle tevbe edin ki o, "Nasuh" (can-ı gönülden, tam bir kararlılıkla) bir tevbe olsun. Umulur ki Rabbiniz kötülüklerinizi örter ve sizi içinden nehirler akan cennetlere koyar. O gün ALLAH, Peygamber'i ve iman edip onunla beraber olanları utandırmaz. Onların nurları önlerinden ve yanlarından

koşar da: "Rabbimiz! Nurumuzu tamamına erdir. Bizi bağışla. Çünkü Sen, her şeye kâdirsin." derler.

Efendimiz "Nasuh tevbe"yi tanımlarken: "Kulun yapmış olduğu günaha pişmanlık duyup ve özrünü ALLAH'a arzedip sonra da sütün memeye geri dönmediği gibi o günaha dönmemesidir." (Suyûti) buyurmuştur.

9. Ey Peygamber! Kâfirlerle ve münafıklarla cihad et. Onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer, cehennemdir. Ne kötü varılacak yerdir o!

10. ALLAH, kâfirlere Nuh'un karısı ile Lut'un karısını örnek gösterdi. Onlar salih kullarımızdan ikisinin nikâhı altında idiler fakat ihanet ettiler. Kocaları ALLAH'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara: "Haydi! Ateşe girenlerle beraber siz de girin." denildi.

Ayetin sözünü ettiği ihanet, din ve iman konusundaydı. İffetle ilgili değil... Ayrıca, İbn Abbas, hiçbir peygamber eşinin zina etmediğini söylemiştir.

11. ALLAH, iman edenlere de Firavun'un eşini örnek gösterdi. O: "Rabbim! Bana katında, cennette bir konak yaptır. Beni Firavun'dan ve onun (kötü) işinden koru. Ve beni o zalimler güruhundan da kurtar!" demişti.

Elmalılı'ya göre: "Herkes kendi yaptığından sorumlu olduğu için kötü kocaların eline düşmüş saliha hanımlar, her tehlikeye rağmen günahtan sakınarak ALLAH'a karşı iman ve samimiyetlerini korudukları müddetçe kocalarının kötülüklerinden sorumlu olmazlar. ALLAH onları sonunda kurtarır."

12. İffetini korumuş olan, İmran kızı Meryem'i de (ALLAH örnek gösterdi). Biz ona ruhumuzdan üfledik. O da Rabbinin kelimelerini ve Kitaplarını tasdik etti. O, gönülden itaat edenlerdendi.

Sure, söze Efendimiz ve hanımlarıyla başlamıştı. Son iki ayetinde de Firavun'un Mü'min olan hanımından (Hz. Asiye) ve Hz. Meryem'den söz ediyor... Bunda, bu iki hanımın cennette Efendimiz'in eşi olacağını haber veren hadisi destekleyen bir işaret var gibi...

67- MÜLK SURESİ

Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Mutlak hükümranlık elinde olan ALLAH, yüceler yücesidir. Ve O'nun her şeye gücü yeter.

2. O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, Azîz'dir, Rahîm'dir (her şeye üstün, rahmeti sonsuz).

3. O ki, birbiri ile uyumlu yedi göğü yaratmıştır. Rahman olan ALLAH'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun?

4. Sonra gözünü tekrar tekrar çevir bak. Göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) aciz ve bitkin halde sana geri dönecektir.

5. Celalim hakkı için Biz, (dünyaya) en yakın olan göğü kandillerle donattık. Onları şeytanlara atılan mermiler yaptık. Ve onlara alevli ateş azabını hazırladık.

6. Rablerini inkâr edenlere de cehennem azabı vardır. Gidilecek ne kötü yerdir orası!

7. Oraya atıldıklarında onun kaynarken çıkardığı uğultuyu işitirler.

8. Cehennem neredeyse öfkesinden çatlayacak haldedir. Ne zaman ona yeni bir topluluk atılsa, cehennemin bekçileri: "Size bir uyarıcı gelmedi mi?" diye sorar.

9. Onlar: "Evet bize uyarıcı geldi ama biz onu yalanladık ve : 'Rahman hiçbir şey indirmedi. Siz ancak büyük bir sapıklık içindesiniz.' dedik." derler.

10. Ve yine derler ki: "Eğer söz dinleseydik ya da aklımızı kullansaydık, şu çılgın alevin mahkûmları arasında olmazdık."

11. Böylece günahlarını itiraf ederler. Artık (ALLAH'ın rahmetinden) uzak olsun, o alevli cehennemin mahkûmları.

12. Fakat gizlide Rablerine saygılı olanlara gelince, onlar için gerçekten hem bağışlanma hem de büyük mükâfat vardır.

ALLAH katında en üstün takva, bir kulun Rabbi ile başbaşa ve başka insanların bulunmadığı ortamda sergilediği takvadır. Çünkü bu takvada riya ihtimali yoktur ve o sırf imandandır.

13. Sözünüzü ister gizleyin, ister açığa vurun. Bilin ki O, göğüslerin özünü bilir.

14. Hiç yaratan bilmez mi? O, Latîf'dir, Habîr'dir (her şeyin inceliklerini bilen ve her şeyi lütfeden, her şeyden haberdar).

15. Yeryüzünü size boyun eğdiren O'dur. Şu halde yerin omuzlarında (üzerinde) dolaşın ve ALLAH'ın rızkından yeyin. Dönüş ancak O'nadır.

16. Semada olanın (ALLAH'ın gücünün) sizi yere batırıvermeyeceğinden emin misiniz? O zaman yer sarsıldıkça, sarsılır.

17. Ya da O'nun size taş yağdıran bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz? Fakat bu tehdidimin ne demek olduğunu yakında öğrenirsiniz!

18. Andolsun, onlardan öncekiler de yalanladılar. Ama Benim inkâr edişim nasıl olurmuş anladılar.

19. Onlar, üstlerinde kanatlarını açıp yumarak uçan kuşları görmediler mi? Onları, Rahman olan ALLAH'tan başkası tutmuyor. Şüphesiz O, her şeyi görendir.

20. Rahman olan ALLAH'a karşı size yardım edecek askerleriniz hani kimlerdir? İnkârcılar ancak derin bir gaflet içinde bulunmaktadırlar.

21. ALLAH size verdiği rızkı kesiverse, size rızık verebilecek olan kimdir? Hayır, onlar azgınlık ve nefrette direnip durmaktadırlar.

22. Yüzüstü kapanarak sürünen mi doğru gider, yoksa yolda düzgün yürüyen mi?

23. De ki: "O, sizi yaratandır. Size kulak, gözler, gönüller verendir." Siz ne kadar az şükrediyorsunuz?

24. De ki: "Sizi yeryüzünde çoğaltıp yayan O'dur. Ancak O'nun huzuruna gelip toplanacaksınız."

25. "Eğer siz doğru söyleyenlerseniz, şu vaad ne zaman?" derler.

26. De ki: "Bunu yalnız ALLAH bilir. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım."

27. Ama onu (azabı) yakından gördüklerinde, inkâr edenlerin yüzleri kararacak ve (kendilerine:) "İşte sizin isteyip durduğunuz budur." denecektir.

28. De ki: "Baksanıza, eğer ALLAH beni ve benimle beraber olanları öldürse de ya da bize acısa da (fark etmez), kâfirleri acı azaptan kim kurtarabilir?"

29. De ki: "O, Rahman'dır. Biz O'na inandık ve O'na dayandık. Siz kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu yakında öğreneceksiniz."

Ayet, iman konusunda Mü'minlerle kâfirler arasındaki basit bir

mantık/olasılık karşılaştırmasına dikkat çekiyor. Mü'minler adeta şöyle diyorlar: "Siz haklı olsanız ve ALLAH, ahiret, din... bunların hepsi birer hayal olsa, bizim ne zararımız olur? Ama bir düşünün ya biz haklıysak, ALLAH varsa, din, ahiret, hesap... bunların hepsi gerçekse, o zaman sizin haliniz ne olacak?!"

30. De ki: "Baksanıza! Suyunuz yerin dibine çekilse size kim bir akarsu getirebilir?"

Sure, mutlak hükümranlığın ALLAH'a ait olduğunu bildirip genel ve önemli bir gerçeğe dikkat çekerek başlamıştı. Son ayetinde de aynı gerçeğe ait özel ve somut bir örnek vererek noktayı koyuyor.

68- KALEM SURESİ

Mekke'de inmiştir. 52 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Nûn. Kaleme ve (kalemle) yazdıklarına andolsun.

2. Sen, Rabbinin lütfuyla deli değilsin.

3. Senin için kesintisiz bir mükâfat vardır.

4. Ve sen yüce bir ahlak üzerindesin.

Hz. Aişe, Efendimiz için: "Onun ahlakı Kur'an'dı" diyerek, Hz. Muhammed örneği üzerinden bütün Mü'minlere çok önemli bir hedef ve ölçü göstermiştir: Yaşayan birer Kur'an olmak, Kur'an'ı bütünüyle yaşamak...

5. Yakında göreceksin, onlar da görecekler.

6. Delilik hanginizdeymiş?

7. Senin Rabbin şüphesiz çok iyi bilir: ALLAH yolundan sapanlar kimdir ve O'nun yolunu tutanlar kimdir.

8. O halde, (gerçeği) yalan sayanlara boyun eğme!

9. Onlar isterler ki, sen gevşeyesin. O zaman kendileri de yumuşasın.

10. Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran aşağılık,

Elmalılı'ya göre: "Çok yemin etmeye alışmış. Eğriye doğruya yemin eder durur... Yemin, bir zorunluluk, kesin bir gereklilik halinde hakkı vurgulamak ve ortaya çıkarmak için yapılır, pek büyük bir vurgu gücüdür. Çok çok yemin edip durmak ise, onu hafife almak, kendi kendinin delilini çürütmektir. Gerçi ALLAH'ın ismini saygı ile zikretmek çok sevaptır. En büyük ibadettir. Fakat O'nu her şeyde bir destekleme aracı olarak kullanmak, sık sık şahit olarak çağırıp

durmak ise ALLAH'ı anmak ve O'na saygı göstermek değil, O'nun ululuk ve kutsallığına saldırmaktır. O nedenle yemin eden kimse, son bir zorunluluk halinde, O'nun şahitlik ve kefilliğine başvururken haklılığından emin olacak şekilde düşüne düşüne, titreye titreye başvurmalıdır."

11. Çekiştiren, söz götürüp getiren,

12. Hayra engel olan, saldırgan, günahkâr,

13. Kaba ve haşin, bütün bunlardan sonra bir de soysuzlukla damgalanmış,

14. Mal ve oğullar sahibi olmuş diye (yolunu şaşırmış).

15. Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman: "Eskilerin masalları!" der.

16. Biz yakında onun burnunu damgalayacağız.

17. Biz, bahçe sahiplerini sınadığımız gibi, onları da sınadık. Hani onlar sabah erkenden bahçenin meyvesini toplayacaklarına yemin etmişlerdi.

18. İstisna da etmiyorlar (ALLAH dilerse demiyorlar)dı.

19. Fakat onlar uyurlarken Rabbinden kuşatıcı bir bela bahçeyi sarıverdi.

20. Ve bahçe sabahleyin siyah bir kül yığını haline geldi.

21. Derken sabaha yakın, birbirlerine seslendiler:

22. "Haydi! Toplayacaksanız, çabuk ürününüzün başına!" dediler.

23. Hemenfırladılar.Vearalarındaşöylefısıldaşıyorlardı:

24. "Sakın bu gün hiçbir yoksul bahçeye girip yanımıza sokulmasın."

25. Yoksulları engelleme azmi içinde ilerlediler.

26. Fakat bahçeyi görünce: "Herhalde biz yolu şaşırdık." dediler.

27. (Çok geçmeden işi anlayınca): "Hayır!" dediler. "Doğrusu felakete uğramışız."

28. En insaflıları ise: "Ben size ALLAH'ı zikretmenizi söylememiş miydim!" dedi.

29. "Rabbimizi tesbih ederiz. Doğrusu biz zalimlermişiz!" dediler.

30. Dönüp birbirlerini kınamaya başladılar.

31. "Yazıklar olsun bize! Ne azgın insanlarmışız!" dediler.

32. "Belki Rabbimiz, bize onun yerine daha iyisini verir. Biz Rabbimize yönelir, O'ndan umarız."

33. Azap böyledir işte! Ahiret azabı ise elbette daha müthiştir. Keşke bilselerdi!

34. Şüphesiz takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olanlar) için Rableri katında Naim Cennetleri vardır.
35. Öyle ya, (ALLAH'a) teslimiyet gösterenleri, (o) günahkârlar gibi tutar mıyız hiç?
36. Size ne oluyor? Ne biçim hüküm veriyorsunuz?
37. Yoksa size ait bir Kitap var da, (bu batıl inanışları) onda mı okuyorsunuz?
38. Onda: "Siz neyi isterseniz, o size verilecek." diye bir bilgi mi buluyorsunuz?
39. Yoksa: "Neye hükmederseniz, o yerine getirilir." diye, kıyamete kadar geçerli olacak, size yeminle verilmiş sözümüz mü var?
40. Sor bakalım onlara: "Böylesi bir iddiayı savunacak kimse var mı aralarında?"
41. Yoksa ortakları mı var onların? Sözlerinde doğru iseler, hadi getirsinler ortaklarını!
42. O gün (işler güçleşir), paçalar tutuşur. Secdeye davet edilirler, fakat güç yetiremezler.
43. Gözleri yerde, kendilerini zillet kaplamıştır. Oysa onlar sapasağlam iken de secdeye davet ediliyorlardı.
44. (Rasûlüm!) Sen bu sözü (Kur'an'ı) yalan sayanı Bana bırak (kendini üzme). Biz onları, bilmedikleri bir yönden, yavaş yavaş azaba yaklaştırıyoruz.
45. Onlara mühlet veriyorum. Şüphesiz Benim tedbirim sağlamdır.
46. Yoksa sen onlardan bir ücret istiyorsun da onlar ağır borç altında mı kalıyorlar?
47. Yoksa gayb (Kitab'ı) yanlarında da onlar mı (istedikleri gibi) yazıyorlar?
48. Sen Rabbinin hükmünü sabırla bekle! Balık sahibi (Yunus) gibi olma! Hani o dertli dertli Rabbine yalvarmıştı.

"Balık sahibi (Yunus) gibi olma!" Hz. Yunus'un ALLAH'tan emir/izin gelmeden şehri terkedip acele davranmış olması kastediliyor. Efendimiz, bu ayet, Mü'minlerin Hz. Yunus'a olan saygılarında bir eksilmeye neden olmaması için: "Beni Balık sahibinden üstün görmeyin." buyurarak, tevazu ve nezaketin kendisine yakışan düzeyde bir örneğini vermiştir.

49. Eğer Rabbinden gelen bir lütuf onun imdadına yetişmeseydi, kınanmayı hak etmiş bir biçimde deniz tarafından karaya atılırdı.
50. Ama Rabbin onun duasını kabul etti ve salihlerden kıldı.

51. O inkâr edenler Zikr'i (Kur'an) işittikleri zaman, neredeyse seni gözleriyle devireceklerdi. "O mutlaka delidir!" derler.

"seni gözleriyle devireceklerdi". Ayet "nazar" adı verilen olayın gerçekliğine ve ne denli etkili olduğuna işaret etmektedir.

52. Oysa o (Kur'an) alemler için ancak bir öğüttür.

69- HÂKKA SURESİ

Mekke'de inmiştir. 52 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Hâkka (gerçekleşecek olan kıyamet).
2. Nedir o Hâkka?
3. Hâkka'nın ne olduğunu sen nereden bileceksin?
4. Semûd ve Âd (halkları), kapılarını çalacak felaketi yalanladılar.
5. Semûd halkı korkunç bir sesle helak edildiler.
6. Âd halkı ise azgın bir kasırga ile yok edildiler.
7. ALLAH onu, yedi gece sekiz gündüz kesintisiz olarak üzerlerine musallat etti. Öyle ki sen, o insanları içi boş hurma kütükleri gibi yerlere serilmiş görürdün.
8. Şimdi onlardan geriye kalan bir şey görebilir misin?
9. Firavun, ondan öncekiler ve altı üstüne getirilen beldeler, hep o hatayı işleyegeldiler.
10. Rablerinin peygamberlerine isyan ettiler. O da onları şiddeti gittikçe artan bir yakalayışla yakaladı.
11. Şüphesiz sular bastığında, sizleri gemide Biz taşıdık.
12. Onu sizin için bir ibret yapalım ve can kulağıyla dinleyenler onu öğrensin diye.
13. Sûr'a bir tek üfleme üflendiği,
14. Yeryüzü ve dağlar kaldırılıp birbirine tek çarpışla darmadağın edildiği zaman,
15. İşte o gün olan olur.
16. Ve gökyüzü yarılır. O gün gökyüzü zayıftır (çökmeye yüz tutar).
17. Melekler de onun etrafındadır. O gün Rabbinin Arş'ını bunların da üstünde sekiz melek yüklenir.
18. O gün (hesap için) huzura alınırsınız. Size ait hiçbir sır gizli kalmaz.
19. Kitab'ı sağından verilen: "Alın Kitabımı okuyun!"
20. "Zaten ben hesabımla karşılaşacağımı biliyordum."

der.

21. Artık o mutluluk veren bir yaşam içindedir.

22. Yüce bir cennette,

23. Meyveleri yakın (hemen el ile koparılacak)...

24. (Kendilerine): "Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık, afiyetle yeyin, için." denir.

25. Kitab'ı solundan verilene gelince: "Keşke bana Kitabım verilmeseydi!"

26. "Ve hesabımın ne olduğunu bilmeseydim."

27. "Ne olurdu ölüm her şeyi bitirmiş olsaydı."

28. "Malım bana hiçbir yarar sağlamadı."

29. "Bütün gücüm yok oldu gitti." der.

30. (ALLAH, cehennemim muhafızlarına buyurur): "Tutun onu, hemen bağlayın onu!"

31. "Sonra da alevli ateşe sallayın onu!"

32. "Sonra uzunluğu yetmiş arşın olan zincire vurun onu!"

Elmalılı'ya göre: "Bize öyle geliyor ki bu zincirden maksat, en iyisini ALLAH bilir, dünyadaki ömürdür. Cehenneme yuvarlanan onunla sallanır. Günler veya aylar zincirin birer halkası ve her senesi de ömrün bir birimi olması itibarıyla bu zincirin uzunluğu, uzunluk ölçüsü olan arşın ile ifade edilmiştir. Şu halde yetmiş arşın boyda demek yetmiş yaşında demek olur. Yetmiş denilmesi, yetmişin dışındaki sayıları sözün dışında bırakmak için değil, (Efendimiz'in): 'Ümmetimin ömürlerinin çoğu altmış ile yetmiş yaş arasıdır.' (Beyhaki) buyurmuş olması göz önünde bulundurularak yetmiş yaşın, bu ümmette genellikle ömürlerin en uzunu olduğuna ve bir de yetmiş yaşına kadar dünyayı, ahireti anlamamış, tevbe edip iman etmeye ve düzelmeye yüz tutmamış olanların bundan sonra düzelmelerinin çok uzak olduğuna işaret olsa gerektir."

33. Çünkü o Yüce ALLAH'a inanmıyordu.

34. Yoksulu doyurmaya önayak olmuyordu.

Son iki ayet, İslam'ın bütününü özetlemektedir: Kişinin ALLAH'a ve diğer yaratılmışlara karşı sorumluluğu...

35. Bu yüzden, bugün burada onun candan bir dostu yoktur.

36. İrinden başka bir yiyeceği de yoktur.

37. Onu, (büyük şirk suçunu) işleyenlerden başkası yemez.

38. Yemin ederim gördüklerinize,

39. Ve görmediklerinize,

40. Hiç şüphesiz o (Kur'an) çok şerefli bir Elçi'nin

sözüdür.

41. Ve o bir şair sözü değildir. Ne de az iman ediyorsunuz!

42. Bir kâhin sözü de değildir. Ne de az düşünüyorsunuz!

Elmalılı'ya göre: "Kâhine inanıyor da ALLAH'a ve Peygambere inanmıyorsunuz. Peygamberi kâhine benzetmeye çalışıyorsunuz."

43. O, alemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.

44. Eğer (Peygamber) Bizim adımıza bazı sözler uydurmuş olsaydı,

45. Elbette onu kıskıvrak yakalardık.

46. Sonra onun şahdamarını koparırdık.

47. Hiçbiriniz buna engel olamazdınız.

48. Doğrusu o (Kur'an), takva sahipleri (ALLAH'a karşı saygıyla dopdolu olanlar) için bir öğüttür.

49. İçinizde (onu) yalan sayanlar bulunduğunu şüphesiz bilmekteyiz.

50. Muhakkak o, kâfirler için bir iç yarasıdır.

51. Ve şüphesiz o, kesin gerçektir.

52. Öyleyse, Yüce Rabbinin adını zikret.

70- MEÂRİC SURESİ

Mekke'de inmiştir. 44 ayettir.

Rahman ve Rahim Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Bir soran, inecek azabı sordu.
2. (Öyle bir azap ki) Kâfirler için onu savacak yoktur.
3. Mi'racların (yükselme derecelerinin) sahibi olan ALLAH'tan...
4. Melekler ve Rûh (Cebrail) oraya elli bin yıl olan bir günde yükselip çıkar.
5. Şimdi sen güzelce sabret!
6. Onlar onu uzak görüyorlar.
7. Biz ise onu yakın görüyoruz.
8. O gün gök, erimiş maden gibi olur.
9. Dağlar da atılmış yüne döner.
10. Dost, dostun halini sormaz.
11. Birbirlerine gösterilirler (fakat herkes kendi derdindedir). Günahkâr kimse ister ki, o günün azabından (kurtulmak için) fidye versin: Oğullarını,
12. Eşini ve kardeşini,
13. Kendisini koruyup barındıran tüm ailesini,
14. Ve yeryüzünde bulunanların hepsini (versin) de, tek kendisini kurtarsın.
15. Fakat ne mümkün! Bilinmeli ki o (cehennem), alev alev yanan bir ateştir.
16. Derileri kavurur, soyar.
17. Çağırır, arkasına dönüp tersine gideni,
18. Ve toplayıp toplayıp kasaya yığanı.
19. Gerçekten insan çok hırslı (ve sabırsız) yaratılmıştır.
20. Kendisine bir kötülük dokunduğunda, sızlanır, feryat eder.
21. Ona imkân verildiğinde ise pinti kesilir.
22. Ancak namaz kılanlar bunun dışındadır.
23. Onlar ki, namazlarını sürekli kılarlar (aksatmazlar).
24. Onların mallarında belli bir hisse vardır:
25. İsteyene ve mahruma (utancından dolayı istemeyip mahrum kalan)...
26. Ve onlar ki, din gününü (ceza gününü) tasdik ederler.
27. Ve onlar ki, Rablerinin azabından korkarlar.
28. Çünkü Rablerinin azabından emin olunmaz.
29. Ve onlar ki, ırzlarını korurlar.
30. Ancak eşleri ve cariyeleri hariç. Çünkü onlar

kınanmaz.

31. Fakat daha ötesini arayanlar, işte onlar, haddi aşanlardır.

32. Ve onlar ki, (üzerlerine aldıkları) emanetlerine ve verdikleri sözlere riayet ederler.

33. Ve onlar ki, şahitliklerinde dürüsttürler.

34. Ve onlar ki, namazlarını korurlar (tam bir dikkatle kılarlar, kazaya bırakmazlar).

24. ayetten itibaren sayılan sekiz önemli erdemin başı ve sonu namazla çevrelenmiştir. Kur'an, bu ince nüktesiyle, bu özelliklere ancak namaz kılanların sahip olabileceğini ve her namaz kılanda da bu özelliklerin mutlaka bulunması gerektiğini vurgulamış oluyor. Ya da başka bir deyişle, Efendimiz'in (O'na Binler Selam) buyurduğu üzere, "namazın dinin direği olduğu" gerçeğini...

35. İşte onlar, cennetlerde ikram olunanlardır.

36. (Rasûlüm!) O kâfirlere ne oluyor ki, sana doğru koşuyorlar?

37. Bölük bölük, sağından ve solundan (alay etmek için)...

38. Onlardan her biri Naim Cennetine yerleştirilmeye mi hevesleniyor?

39. Hiç heveslenmesinler! Şüphesiz Biz onları, kendilerinin de bildikleri şeyden yarattık (fakat ibret almadılar, imana gelmediler).

40. Doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki, Bizim gücümüz yeter:

41. Onların yerine, daha iyilerini getirmeye. Bizim önümüze geçilmez!

42. O halde bırak onları, dalsınlar ve oynayadursunlar. Kendilerine söz verilen gün gelinceye kadar.

43. O gün onlar kabirlerinden fırlaya fırlaya çıkarlar. Sanki dikili (putlara ya da hedef)lere koşar gibi...

44. Gözleri yerde ve kendileri zillete bürünmüş bir halde. İşte kendilerine söz verilen gün, bu gündür.

71- NÛH SURESİ

Mekke'de inmiştir. 28 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Biz Nûh'u halkına gönderdik: "Kendilerine acı bir azap gelmeden önce onları uyar!" diye.

2. Dedi ki: "Ey halkım! Ben sizin için açık bir uyarıcıyım."

3. "ALLAH'a kulluk edin. O'na karşı gelmekten sakının. Ve bana itaat edin."

4. "Ki, (ALLAH) günahlarınızdan bir kısmını bağışlasın ve sizi belli bir süreye kadar ertelesin. Muhakkak ki ALLAH'ın takdir ettiği ecel gelince, ertelenmez. Keşke bunu bilseniz!"

Ayet, ALLAH'ın kulları için iki ayrı ömür takdir ettiğini haber veriyor. Biri, iman eder ve İslam'ı yaşarsa sahip olacağı, diğeri de küfürde yaşar ya da İslami hayat biçimi dışında kalırsa sahip olacağı... ALLAH katında her ikisi de kesindir. Ve ALLAH hangi kulunun, ecelinin hangisi olacağını da ezelden (sonsuz geçmişten) bu yana bildiği için ALLAH katındaki eceller değişmez. Fakat yukarıdaki şarta bağlı olarak bizim katımızdaki eceller, bizim tercihlerimize göre değişebilir.

5. (Sonra Nûh dedi ki): "Rabbim! Doğrusu ben halkımı gece gündüz davet ettim."

6. "Ama benim davetim sadece onların daha çok uzaklaşmalarına yol açtı."

7. "Ve ben onları bağışlaman için her davet ettiğimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, (beni görmemek için) elbiselerine büründüler, ayak direndiler, kibirlendikçe kibirlendiler."

8. "Sonra ben kendilerine haykırarak davette bulundum."

9. "Sonra onlara açıktan söyledim, gizli gizli söyledim:

10. 'Rabbinizden bağışlanma dileyin, çünkü O Gaffar'dır.' dedim (en büyük günahları da bağışlayan).'

11. '(Bağışlanma dileyin ki) Üzerinize bol bol yağmur yağdırsın!'

Ayet, ALLAH kanunlarından birini bildiriyor. ALLAH'ın kabul edeceği nitelikte (yani "Nasuh") tevbe, o kişi ya da insan topluluğu üzerine maddi ve manevi rahmetlerin yolunu açar. O nedenle herhangi bir sıkıntının bunalttığı insanlar öncelikle ciddi bir biçimde tevbe edip günah alışkanlıklarını terk etmeli, takva sahibi bir insan

olmaya çalışmalıdır.

12. 'Mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bahçeler ihsan etsin, sizin için nehirler akıtsın!'

13. 'Size ne oluyor ki, ALLAH'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz!'

14. 'Oysa sizi aşama aşama O yarattı.'

15. 'Görmediniz mi ki, ALLAH yedi göğü tabaka tabaka, birbiriyle uyumlu olarak nasıl yaratmış!'

16. 'Ayı gökte bir nur, güneşi de bir kandil yapmıştır.'

17. 'ALLAH sizi de yerden (bitki) gibi bitirmiştir.'

18. 'Sonra sizi yine oraya döndürecek ve sizi yeniden çıkaracaktır.'

19. 'ALLAH, yeri sizin için bir sergi yapmıştır.'

20. 'Onda geniş yollar edinip dolaşabilesiniz diye.' "

21. (Öğütlerinin fayda vermemesi üzerine, Nûh): "Rabbim! Onlar bana karşı geldiler de malı ve çocuğu kendisinin zararını arttırmaktan başka işe yaramayan (şımarık, gururlu) bir adama uydular."

22. "Büyük büyük tuzaklar kurdular."

23. "Dediler ki: 'Sakın tanrılarınızı bırakmayın! Hele Ved'den, Suvâ'dan, Yeğûs'tan, Ye'ûk'tan ve Nesr'den asla vazgeçmeyin!' "

Sayılan isimler, Nûh halkının en büyük putlarıdır.

24. "(Böylece) Onlar gerçekten birçoklarını saptırdılar. Sen de bu zalimlerin şaşkınlıklarını arttır!"

25. Bunlar günahları yüzünden suda boğuldular, ardından da ateşe sokuldular ve o zaman ALLAH'a karşı yardımcı da bulamadılar.

26. Nûh: "Rabbim!" dedi. "Yeryüzünde kâfirlerden hiç kimseyi bırakma!"

27. "Çünkü Sen onları bırakırsan, kullarını saptırırlar; yalnız ahlaksız, nankör (insanlar) doğururlar (yetiştirirler)."

28. "Rabbim! Beni, ana-babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman etmiş erkekleri ve iman etmiş kadınları bağışla. Zalimleri de daha beter, daha perişan eyle."

72- CİN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 28 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. De ki: "Cinlerden bir topluluğun Kur'an dinleyip şöyle dedikleri bana vahyolundu: 'Biz harikulade güzel bir Kur'an dinledik.'

2. 'Doğru yola götürüyor. Ona iman ettik. Artık Rabbimize hiç kimseyi ortak koşmayacağız.'

3. 'Şüphesiz Rabbimizin şanı yücedir. O, ne bir eş, ne de bir çocuk edinmiştir.'

4. 'Ve doğrusu bizim beyinsiz (şeytan), ALLAH hakkında saçma sapan şeyler söylüyormuş.'

5. 'Ve doğrusu biz; ne insanlar, ne de cinler ALLAH hakkında asla yalan söylemezler sanmıştık.'

6. 'Şu da gerçek ki, insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınırlardı da, onların azgınlıklarını arttırırlardı.'

ALLAH'a kulluk etmek nefsine ağır gelen ya da toplum içinde dindar bir kişi olarak bilinmeyi gururuna yediremeyen bazı şaşkınlar, ruh çağırma, medyumluk vb. yollarla cinlere sığınır, onların ciddi bir gücü ve yeteneği olduğunu zanneder ve karşılarında gösterdikleri zillet ile onların kâfir olanlarını iyice azgınlaştırır. Ya da başka bir ifadeyle ALLAH'a kul olmayı gururlarına yediremeyenleri ALLAH, cinlerin eline bırakır, maskara olurlar.

7. 'Onlar da sizin sandığınız gibi, ALLAH'ın hiç kimseyi tekrar diriltmeyeceğini sanmışlardı.'

8. 'Doğrusu biz göğü yokladık, fakat onu sert bekçilerle, alev huzmeleriyle doldurulmuş bulduk.'

9. 'Önceleri biz dinlemek için göğün bazı yerlerine otururduk ama şimdi kim dinleyecek olursa, kendisini gözetleyen bir alev huzmesi buluyor.'

10. 'Bilmiyoruz, yeryüzündekilere kötülük mü murad edildi, yoksa Rableri onlara bir hayır mı diledi?'

11. 'Gerçekten bizden salihler de var, başka türlü olanlar da. Biz türlü türlü yollar tutmuşuz.'

Cinler de aynen insanlar gibi kâfirler ve Mü'minler olarak ikiye ayrılır.

12. 'Şunu da anladık ki, biz yeryüzünde ALLAH'ın iradesine karşı koyamayacağımız gibi, başka yere kaçmakla da elinden kurtulamayacağız.'

13. 'Ve doğrusu biz o hidayet rehberini (Kur'an'ı) dinlediğimizde ona iman ettik. Kim Rabbine iman ederse, ne hakkının eksik verilmesinden, ne de haksızlığa uğramaktan asla endişesi kalmaz.'

14. 'Şüphesiz bizden Müslüman olanlar da var, sapıtanlar da. Müslüman olanlar var ya, işte onlar doğruyu araştıranlardır.'

Ayet, ideal Müslüman'ın atadan görmeye dayalı ve taklitçi değil, bilgi ve bilince dayalı araştırmacı bir karaktere sahip olması gerektiğini söylüyor.

15. 'Sapıtanlar ise, cehenneme odun olmuşlardır.' "

16. Eğer doğru yolda gitselerdi, onlara bol yağmur verirdik.

17. Bu nimetimiz onları sınamak için olurdu. Kim Rabbinin zikrinden yüz çevirirse (Rabbin) onu gitgide artan çetin bir azaba uğratır.

18. Şüphesiz ki mescidler ALLAH'ındır. Öyleyse ALLAH ile birlikte kimseye yalvarmayın (ve kulluk etmeyin).

19. ALLAH'ın kulu O'na yalvarmaya (namaza) kalkınca, başına öyle bir üşüştüler ki neredeyse birbirlerini çiğneyeceklerdi.

20. De ki: "Ben ancak Rabbime dua ederim ve O'na hiçbir ortak koşmam."

21. De ki: "Doğrusu ben, (kendi başıma) size ne zarar verme, ne de yarar sağlama gücüne sahibim."

22. De ki: "ALLAH'ın cezasından beni hiçbir kimse kurtaramaz. Benim O'nun dışında sığınacak yerim de yoktur."

23. "(Benim yaptığım) Ancak ALLAH katından olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğdir. Artık kim ALLAH ve Rasûlü'ne karşı gelirse, bilsin ki ona (kendi gibilerle birlikte) içinde sonsuza kadar kalacakları cehennem ateşi vardır."

24. Kendilerine söz verilen azabı (ya da kıyameti) gördüklerinde, kimin yardımcılarının daha zayıf, kimin askerlerinin daha az olduğunu anlayacaklardır.

25. De ki: "Tehdit edildiğiniz (azap) yakın mıdır, yoksa Rabbim onun için uzun bir süre mi koyar, ben bilmem!"

26. O, gaybı bilendir. Gaybını kimseye göstermez.

27. Ancak, (bildirmeyi) dilediği peygamber bunun dışındadır. Çünkü O, peygamberinin önüne ve arkasına gözcüler (koruyucular) koyar.

28. Ki böylece onların, Rablerinin gönderdiklerini,

hakkıyla tebliğ ettiklerini bilsin. (ALLAH) Onlarda bulunan her şeyi (ilmiyle) kuşatmıştır. Ve her şeyi bir bir saymıştır (kaydetmiştir).

73- MÜZEMMİL SURESİ

Mekke'de inmiştir. 20 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ey örtüsüne bürünen,
2. Gecenin bir kısmı hariç olmak üzere kalk (namaz kıl).
3. Gecenin yarısında (kalk), ya da bundan biraz eksilt.
4. Ya da bunu arttır. Ve Kur'an'ı tane tane oku.
5. Şüphesiz sana ağır bir söz vahyedeceğiz.
6. Gerçekten, gece ibadete kalkan kişinin, hem külfeti daha çok, hem de sözü (duası) daha etkilidir.
7. Çünkü gündüzde uzun bir meşguliyet vardır.
8. Rabbinin adını zikret. Bütün varlığınla O'na yönel.
9. O doğunun da batının da Rabbidir. O'ndan başka ilah yoktur. Yalnız O'nu vekil tut (O'nun himayesine gir, O'na güven).
10. Onların söylediklerine sabret ve onlardan güzellikle ayrıl.
11. Nimet içinde yüzen o yalancıları Bana bırak ve onlara biraz mühlet ver.
12. Hiç şüphesiz Bizim katımızda (onlar için hazırlanmış) boyunduruklar ve yakıcı bir ateş,
13. Boğazı tırmalayan bir yiyecek ve gayet acı bir azap vardır.

Efendimiz bu ayeti okuduğu zaman üzüntü ve korkusundan haykırdı.

14. Gün gelir; yer, dağlar sarsılır ve dağlar, dağılan kum yığınları haline gelir.
15. Doğrusu Biz Firavun'a bir Peygamber gönderdiğimiz gibi size de şahitlik edecek bir Peygamber gönderdik.
16. Firavun o peygambere karşı çıktı. Biz de onu ağır bir tutuşla yakalayıverdik.
17. Eğer inkâr ederseniz, çocukları ihtiyarlatacak olan o günden kendinizi nasıl koruyacaksınız?
18. O günün dehşetinden gök bile çatlar. ALLAH'ın vaadi mutlaka yerine gelir.
19. Şüphesiz bu bir öğüttür. Artık dileyen, Rabbine bir

yol edinir.

20. Senin, gecenin üçte ikisine yakın kısmını (bazen) yarısını (bazen de) üçte birini yatmadan (ibadetle) geçirdiğini ve beraberinde bulunanlardan bir topluluğun da (böyle yaptığını) Rabbin elbette biliyor. Geceyi ve gündüzü takdir eden ALLAH, sizin onu sayamayacağınızı (zamanı hesap edip, gecenin belli saatlerinde kalkamayacağınızı) bildiği için sizi affetti. Artık (belli bir saat gözetmeden) Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyun (ne miktar kolayınıza gelirse, o kadar gece namazı kılın, kendinizi zorlamayın). ALLAH, içinizden hastalar, yeryüzünde gezip, ALLAH'ın lütfunu arayan başka kimseler ve ALLAH yolunda savaşan daha başka insanlar bulunacağını bilmiştir. Onun için Kur'an'dan kolayınıza geldiği kadar okuyun. Namazı tam olarak kılın, zekâtı verin, ALLAH'a gönül hoşnutluğuyla bir borç verin. Kendiniz için önden (dünyada iken) ne hayır hazırlarsanız, ALLAH katında onu bulursunuz; hem de daha üstün ve mükâfatça daha büyük olmak üzere. ALLAH'tan bağışlanma dileyin, şüphesiz ki ALLAH, Gafûr'dur, Rahîm'dir (bağışlaması sonsuz, rahmeti sonsuz).

74- MÜDDESSİR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 56 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. **Ey örtüsüne bürünen!**
2. **Kalk, uyar.**
3. **Rabbini tekbir et (O'nun büyüklüğünü an).**
4. **Elbiseni temiz tut.**

Elmalılı'ya göre: "elbise kelimesi, nefsi ya da kalbi kastedecek biçimde, kendini ve kalbini günahtan, haksızlıktan temiz tut, yaptığın uyarıları kabule engel olacak kirli huylardan sakın, öğütlerinin kabul edilmesini sağlayacak olan güzel ahlak ile ahlaklan, anlamındadır. Fakat kinaye hakiki mananın da kastedilmesine engel olmadığı için, bu şekilde bir tefsir aynı zamanda gerek bedenin, gerek elbisenin maddi temizliğinin emredilmiş olmasına da aykırı olmaz. (...) Bununla beraber burada bundan başka bir mana daha vardır ki o da "siyab (elbise)" kelimesinin bir şeyi yakından bürüyen, kuşatan şeyden kinaye ve mecaz olmasıdır. (...) Yani "seni, üzerindeki elbiseler gibi yakından sarmış olan cemaat ve topluluğunu, ilk önce etrafındaki kimseleri temizle" demek olur ki bu mana 'Önce en yakın

akrabanı uyar' (26/Şuara:214) ayetinin manasına da uygun düşer."

5. Kötü şeylerden uzak dur.
6. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma.
7. Rabbinin (rızasına ermek) için sabret.
8. O Sûr'a üflendiği gün var ya,
9. Doğrusu o çok çetin bir gündür.
10. Kâfirler için kolay değildir.
11. Benimle şu adamı yalnız bırak ki, Ben onu tek olarak yarattım.
12. Kendisine geniş bir servet verdim.
13. Ve göz önünde oğullar...
14. (Her türlü imkânı) Önüne serdikçe, serdim.
15. Üstelik o (nimetlerimi) daha da arttırmamı umuyor.
16. Asla (ummasın)! Çünkü o, Bizim ayetlerimize karşı alabildiğine inatçı kesildi.
17. Ben onu dimdik bir yokuşa sardıracağım.
18. Çünkü o düşündü, ölçtü, biçti...
19. Kahrolası, nasıl da ölçtü, biçti!
20. Hay, kahrolası! Nasıl, nasıl da ölçtü, biçti!
21. Sonra baktı,
22. Sonra kaşını çattı ve ekşiyerek surat astı.
23. Sonra arkasını döndü ve kibirlendi.
24. Ve dedi ki: "Bu (Kur'an) olsa olsa (büyücülerden öğrenilen) bir büyüdür!"
25. "Bu, insan sözünden başka bir şey değildir!"
26. Ben onu Sekar'a (cehennem) atacağım.
27. Sen biliyor musun Sekar nedir?
28. O hem (bütün bedeni yakıp yok eder, hiçbir şey) bırakmaz, hem (eski hale getirip tekrar azap etmekten) vazgeçmez.
29. İnsanın derisini kavurur.
30. Üzerinde on dokuz (görevli melek) vardır.

Bazı insanlar bu ayetteki 19 rakamından yola çıkarak Kur'an'ın, 19 ve katlarına dayalı matematiksel bir yapıya sahip olduğunu ileri sürmüş ve bu teoriyi bozan ayetleri de inkâr edip onların sonradan Kur'an'a insanlar tarafından sokuşturulmuş olduğunu iddia etmişlerdir. Bu olay bile tek başına, takip eden ayetteki bu sayının bir sınav olduğu ifadesini açıklamaktadır. Bu ayetle ilgili söylenebilecek en kesin bilgi, Sekar Cehenneminin üzerinde 19 cehennem meleğinin (zebani) bulunduğudur.

31. Biz cehennem görevlilerini sadece meleklerden kıldık. Onların sayısını da kâfirler için bir sınav yaptık ki, kendilerine Kitap verilmiş olanlar iyice inansın, iman

edenlerin imanını arttırsın. Hem kendilerine Kitap verilenler, hem Mü'minler şüpheye düşmesinler. Kalplerinde hastalık bulunanlar (münafıklar) ve kâfirler de: "ALLAH bu misalle ne demek istemiştir ki?" desinler. İşte ALLAH böylece, dilediğini sapıklıkta bırakır, dilediğini doğru yola eriştirir. Rabbinin ordularını Kendisinden başkası bilmez. Bu (Kur'an) ise, insanlık için ancak bir öğüttür.

32. Hayır, hayır! Andolsun aya,
33. Dönüp gitmekte olan geceye,
34. Ağarmakta olan sabaha,
35. Ki o (Sekar) belaların en müthişidir.
36. İnsanlar için en büyük uyarıcıdır.
37. Sizden (iman yolunda) ileri gitmek ya da geri kalmak dileyen kimseler için (uyarıcıdır).
38. Herkes yaptığı işlerin rehini ve esiri olacaktır.
39. Ancak Kitab'ı sağından verilenler müstesna.
40. Onlar cennetler içinde sorarlar;
41. Suçluların durumunu:
42. "Nedir sizi Sekar'a sokan?" diye.
43. (Onlar da) Derler ki: "Biz namaz kılanlardan değildik."
44. "Ve yoksulu doyurmazdık."
45. "Batıl şeylere dalanlarla, dalar giderdik."
46. "Ve ceza gününe yalan derdik."
47. "Nihayet bize ölüm geldi."
48. Artık onlara şefaatçilerin şefaati yarar sağlamaz.
49. Böyle iken onlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar?
50. Yaban eşekleri gibi;
51. Arslandan ürkmüş.
52. Daha doğrusu onlardan her biri, kendisine (önünde) açılmış sayfalar (ilahi vahiy) verilmesini istiyor.
53. Hayır! Aslında onlar ahiretten korkmuyorlar.
54. Asla (düşündükleri gibi değil)! Bilsinler ki bu (Kur'an) gerçekten bir uyarıdır.
55. Dileyen onu düşünür, öğüt alır.
56. Ama onlar ancak ALLAH dilerse, öğüt alırlar. Sakınılmaya layık olan da O'dur. Bağışlama sahibi de O'dur.

75- KIYÂMET SURESİ

Mekke'de inmiştir. 40 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kıyamet gününe yemin ederim,

2. Kendisini alabildiğine kınayan nefse yemin ederim ki (diriltilip hesaba çekileceksiniz).

3. İnsan, kendisinin kemiklerini bir araya toplayamayacağımızı mı sanır?

4. Evet, toplarız! Hem de parmak uçlarına varıncaya kadar aynen eski haline getirmeye gücümüz yeter.

Ayette parmak uçlarının vurgulanması son derece hikmetlidir. Çünkü parmak izindeki şekiller ve detaylar tamamen kişiye özeldir. Şu an Dünya üzerinde yaşayan ve tarih boyunca yaşamış olan tüm insanların parmak izleri birbirinden farklıdır. Dahası, aynı DNA dizilimine sahip tek yumurta ikizleri dahi farklı parmak izine sahiptirler. Parmak izi doğumdan önce cenin üzerinde son şeklini alır ve kalıcı yara olması dışında ömür boyu sabit kalır. İşte bu nedenle parmak izi, kişiye özel çok önemli bir "kimlik kartı" sayılmakta ve insanlar tarafından yanılmaz bir kimlik tespit yöntemi olarak kullanılmaktadır. İlginç olan, parmak izinin bu özelliğinin ancak 19.yy. ortalarında keşfedilmiş olmasıdır. Daha önce insanlar, parmak izini hiçbir özelliği ve anlamı olmayan çizgiler olarak görmüştür.

5. Fakat insan suç işleyip durmak için önündeki kıyameti inkâr etmek ister de,

6. "Ne zamanmış o kıyamet günü?" diye alay eder.

7. Ama gözler kamaşıp karardığı,

8. Ay tutulduğu,

9. Güneş ve ay bir araya getirildiği zaman...

10. İşte o gün der insan: "Var mı kaçacak mekân?"

11. Hayır, hiçbir sığınak yoktur!

12. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur.

13. (O zaman) İnsanın yapıp öne sürdüğü, (yapmayıp) geri bıraktığı her şey kendisine haber verilir.

14. Artık insan, kendi kendinin şahididir.

15. Mazeretlerini öne sürse bile...

16. (Rasûlüm!) Onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma.

17. Şüphesiz onu toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak Bize aittir.
18. O halde, Biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et.
19. Sonra onu açıklamak da Bize aittir.
20. Hayır! Doğrusu siz çarçabuk geçeni (dünyayı ve nimetlerini) seviyorsunuz,
21. Ahireti bırakıyorsunuz.
22. Yüzler var ki, o gün ışıl ışıl parlar.
23. Rabbine bakar.
24. Yüzler de var ki, o gün asıktır.
25. Belini kıran darbeyi yediğini hisseder.
26. Hayır, ne zaman ki can, köprücük kemiğine dayanır,
27. "Bunu iyileştirecek yok mu?" denilir.
28. (Can çekişen) Artık bunun ayrılık zamanı olduğunu anlar.
29. Ve bacak bacağa dolaşır.
30. İşte o gün sevk, sadece Rabbinedir (can, ALLAH'ın huzuruna sevkedilir).
31. Ne dini tasdik etti, ne namaz kıldı.
32. Ama yalanladı ve arkasını döndü.
33. Sonra çalım satarak kendi ehline (taraftarlarına) gitti.
34. Yazık sana, yazık!
35. Yazık ki sana, ne yazık!
36. İnsan, başıboş bırakılacağını mı sanır!
37. O, akıtılan meniden bir nutfe (sperm) değil miydi?
38. Sonra alaka (embriyo) oldu da (Rabbi onu) yarattı, düzenledi.
39. Ondan da iki cinsi, erkek ve dişiyi var etti.
40. Peki (bunları yapan) ALLAH'ın, ölüleri tekrar diriltmeye gücü yetmez mi?

76- İNSAN SURESİ

Mekke'de mi, Medine'de mi indiği ihtilaflıdır. 31 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. İnsanın üzerine zamandan bir süre geldi geçti ki, o (süre içinde insan) anılmaya değer bir şey değildi.

Bir önceki sure ikinci dirilişe dikkat çekerek bitmişti. Şimdi bu sure de birinci dirilişten yani yaratılıştan söz ederek başlıyor.

2. Gerçek şu ki, Biz insanı karışık bir nutfeden yarattık, onu sınayalım diye kendisini işitir ve görür kıldık.

3. Şüphesiz Biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun, ister nankör.

4. Biz kâfirler için zincirler, demir halkalar ve alevli bir ateş hazırladık.

5. İyiler ise, kâfûr katılmış bir kadehten (cennet şarabı) içerler.

6. Bu, ALLAH'ın has kullarının içtikleri ve akıttıkça akıttıkları bir pınardır.

7. O kullar, şiddeti her yere yayılmış bir günden korkarak, verdikleri sözü yerine getirirler.

8. Onlar kendi canları çekmesine rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler.

Borçlular ve hapiste olan insanlar da "esir" kavramına dâhildir.

9. (Ve derler ki): "Biz size sırf ALLAH rızası için yediriyoruz. Biz sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz."

10. "Biz, çetin ve belalı bir günde Rabbimizden korkarız!"

11. ALLAH da onları o günün felaketinden korur, (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sevinç verir.

12. Sabretmelerine karşılık onlara cenneti ve (cennetteki) ipekleri lütfeder.

13. Orada koltuklara kurulurlar. Ne yakıcı sıcak görülür orada, ne de dondurucu soğuk.

14. (Cennet ağaçlarının) Gölgeleri üzerlerine sarkar; kolayca koparılabilen meyveleri emirlerine sunulur.

15. Etraflarında gümüş kadehler, billur kupalar dolaştırılır.

16. Öyle gümüş kadehler ki onları istedikleri ölçüde takdir etmişlerdir (canlarının istediği kadar içerler).

Tefsir alimleri, cennet kadehleri, kupaları gibi isimlerin sadece

bilinmeyeni, bilinenle anlatmak amacıyla yapılmış bir teşbih olduğunu belirtmişlerdir. Nitekim Abdullah bin Abbas: "Cennetteki nimetlerle dünyadakiler arasında isimlerinden başka bir benzerlik yoktur." demiştir.

17. Onlara karışımında zencefil bulunan kadehler ikram edilir.

18. Bu içecekler adı Selsebil olan pınardandır.

19. Etraflarında ölümsüz gençler dolaşır. Sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci zannedersin.

20. Ne yana bakarsan bak, (yığınla) nimet ve ulu bir saltanat görürsün.

21. Üzerlerinde yeşil ipekten, ince ve kalın elbiseler vardır. Gümüş bilezikler takınmışlardır. Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.

Elmalılı'ya göre: "Kollarındaki bu bilezikler, cennet ehlinin dünyada elleriyle yapıp uzmanlaştıkları salih amellerin simgesi olan mükâfattır."

22. (Ve kendilerine şöyle denir:) "Bu, sizin için bir mükâfattır. Çalışmanızın karşılığı verilmiştir."

23. Muhakkak ki Biziz, Biz ki sana Kur'an'ı parça parça indirdik.

24. O halde Rabbinin hükmü gelinceye kadar sabret, sakın günaha ve küfre dadananlara itaat etme.

25. Sabah akşam Rabbinin adını zikret.

26. Gecenin bir bölümünde de O'na secde et. Ve geceleyin uzun zaman O'nu tesbih eyle.

Elmalılı'ya göre: "(Bu ayette) Rabbinin hükmü gelinceye kadar sabredilmesi emredilen sürenin uzun bir gece gibi geleceğine ve onun, ALLAH'ı tesbih edip, noksan sıfatlardan uzak tutarak uyanık bir şekilde ibadet ve hazırlık ile geçirilmesi gerektiğine de işaret vardır. Bu işaretin dolayısıyla ümmete ait olacağı da unutulmamalıdır."

27. Şu insanlar, çarçabuk geçen dünyayı seviyorlar da önlerindeki çetin bir günü (ahireti) ihmal ediyorlar.

28. Onları Biz yarattık. Onların yaratılışını sapasağlam yaptık. Dilediğimiz zaman kendilerini yok eder, yerine yenilerini getiririz.

29. Bu bir öğüttür. Dileyen, Rabbine varan yolu tutar.

30. (Ama) ALLAH, dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Şüphesiz ki ALLAH, Alîm'dir, Hakîm'dir (her şeyi bilen, hikmeti sonsuz).

31. Dilediğini rahmetine alır. Zalimlere gelince, onlar için acı bir azap hazırlamıştır.

77-MÜRSELÂT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 50 ayettir.

Rahman ve Rahim Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Andolsun; birbiri ardınca gönderilenlere,
2. Esip savuranlara,
3. Yaydıkça yayanlara,
4. Ayırdıkça ayıranlara,
5. Öğüt verenlere:
6. Arıtmak ve sakındırmak için.
7. Size vaad olunan şeyler mutlaka olacaktır.
8. Yıldızlar söndürüldüğü zaman,
9. Gök yarıldığı zaman,
10. Dağlar ufalanıp savrulduğu zaman,
11. Peygamberlere vakit belirlendiği zaman:
12. Ertelenmiş oldukları gün için,
13. Yani hüküm günü için.
14. "Hüküm günü" nedir bilir misin?
15. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!

Efendimiz: "Yalandan daha çirkin bir günah yoktur." (Müsned) buyurmuştur. Ve en çirkin yalan da en büyük gerçeğe yani Hakk'a karşı söylenmiş olan yalandır.

16. Biz öncekileri helak etmedik mi?
17. Sonra geridekileri de onların peşine takacağız.
18. Biz suçlulara işte böyle yaparız.
19. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
20. Biz sizi değersiz bir sudan yaratmadık mı?
21. Onu sağlam bir karar yerine koyduk.

Döllenen yumurta rahim duvarına çok sıkı bir şekilde yapışır ve annenin hareketlerinden etkilenip zarar görmez. Ayet, bu duruma işaret etmektedir.

22. Belli bir süreye kadar.
23. İşte böyle takdir ettik. Biz ne güzel takdir ederiz!
24. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
25. Biz dünyayı toplanma yeri kılmadık mı?
26. Hem dirilere, hem de ölülere.
27. Orada yüce dağlar yaratmadık mı? Size tatlı su içirmedik mi?
28. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
29. Haydi, yalanlamış olduğunuz şeye gidin.
30. Haydi, üç kola ayrılmış gölgeye gidin.

İbn Abbas'a göre: "Bu hitap haça tapanlara söylenecektir. Mü'minler, ALLAH tarafından Arş'ın gölgesinde korunacak, haça tapanlara da, 'taptığınız haçın gölgesine gidin' denilecek. Çünkü haçın üç çatalı vardır."

31. O, ne gölgelendirir, ne de alevden korur.
32. O, saray (kütük) gibi kıvılcımlar atar.
33. Her bir kıvılcım sanki birer sarı deve gibidir.
34. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
35. Bugün (kâfirlerin) konuşamayacakları gündür.
36. Kendilerine izin de verilmez ki, özür dilesinler.
37. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
38. İşte bu, hüküm günüdür. Sizi ve öncekileri bir araya topladık.
39. (Azaptan kurtulmanız için) Bir hileniz varsa, gösterin Bana hilenizi!
40. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
41. Şüphesiz takva sahipleri (ALLAH'a saygıyla dopdolu olanlar) o gün gölgelerde ve pınar başlarındadırlar.
42. Ve canlarının çektiği meyveler arasındadırlar.
43. İşlediğiniz amellere karşılık afiyetle yeyin, için!
44. İşte Biz muhsinleri (ALLAH'ı görüyormuşçasına ibadet eden ve iyilik yapmayı âdet haline getirenleri) böyle mükâfatlandırırız.
45. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
46. Yeyin, azıcık sefa sürün, siz suçlularsınız!
47. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
48. Onlara: "Haydi ALLAH'a boyun eğin!" denildiğinde, boyun eğmezler.
49. Hakkı yalan sayanların o gün vay hallerine!
50. Artık onlar bundan (Kur'an'dan) sonra hangi söze inanacaklar?

78- NEBE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 40 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Birbirlerine neyi soruyorlar?
2. Büyük haberi mi?
3. Ki onlar, o haberde ayrılığa düşmüşlerdir.
4. Hayır! Anlayacaklar!
5. Yine hayır! Onlar anlayacaklar!
6. Yapmadık mı Biz, yeryüzünü bir beşik,
7. Dağları birer kazık?

Ayet, dağların önemli bir jeolojik işlevine dikkat çekmektedir. Dağlar, "dağ kökü" denilen uzantılarıyla, kimi zaman kendi boylarının 10-15 katı oranında yerin altına doğru uzanarak yer kabuğunun sabitlenmesini sağlarlar. Manto tabakasına uzanan bir kazık gibi yeri sabitleyen dağların bu özelliği, birbirleriyle hiç ilgisi yokmuş gibi görünen iki kitapta da aynı deyimle anlatılır. Amerikan Bilimler Akademisi Başkanı olan Frank Press'in, dünyanın birçok üniversitesinde ders kitabı olarak okutulan "Earth (Dünya)" adlı kitabında "dağların kazık şeklinde oldukları ve yeryüzüne derinlemesine gömülü bulundukları" ifade edilmektedir. İkinci Kitab ise Kur'an'dır...

8. Ve sizleri çift çift yarattık.
9. Ve uykunuzu bir dinlenme yaptık.
10. Geceyi bir örtü yaptık.
11. Gündüzü de çalışıp kazanma zamanı kıldık.
12. Üstünüzde yedi sağlam (gök) bina ettik.
13. (Orada) Parıl parıl yanan bir kandil yarattık.
14. Sıkışan (bulut)lardan şarıl şarıl sular indirdik.
15. Ki onunla çıkaralım: Dane(ler), bitki(ler)...
16. Ve (ağaçları) birbirine sarmaş dolaş bahçeler...
17. Şüphesiz hüküm günü vakit olarak belirlenmiştir.
18. O gün ki, Sûr'a üflenir ve bölük bölük gelirsiniz.
19. O gün gökyüzü açılır ve orada pek çok kapılar oluşur.
20. Dağlar yürütülür, birer serap haline gelir.
21. Cehennem pusuda, her an eline düşecek avlarını gözlemektedir.
22. O, azgınların varacağı yerdir.
23. Orada çağlar boyu kalacaklardır.

"çağlar boyu". Sonsuzluktan kinayedir.

24. Orada ne bir serinlik, ne de içilecek bir şey tadarlar,
25. İçecek, sadece kaynar su ile irin bulurlar;
26. Yaptıklarına uygun bir ceza olarak.
27. Çünkü onlar bir hesap olduğunu beklemiyorlardı.
28. Ayetlerimizi de pervasızca yalanlamışlardı.
29. Biz de her şeyi bir Kitap'ta sayıp yazdık.
30. Şimdi tadın (azabı). Bundan sonra yalnızca azabınızı arttıracağız.
31. Takva sahipleri için de bir mükâfat ve mutluluk vardır.
32. Bahçeler, bağlar,
33. Göğüsleri tomurcuk gibi kabarmış yaşıt kızlar,
34. Ve dolu kadeh(ler).
35. Orada boş ve yalan söz işitmezler.
36. Rabbinden bir karşılık, yeterli bir bağış olarak.
37. O, göklerin, yerin ve bu ikisi arasındakilerin Rabbidir. O gün, huzurunda kimsenin konuşamayacağı Rahman olan ALLAH'tır.
38. Rûh (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğu gün, Rahman'ın izin verdiklerinden başkaları konuşamazlar. Konuşan da doğruyu söyler.
39. İşte o, kesin olarak gelecek gündür. Artık dileyen Rabbine varan bir yol tutsun.
40. Biz çok yakında gelecek bir azap ile sizi uyardık. O gün kişi ellerinin öne sürdüğü işlere bakar ve kâfir: "Keşke ben toprak olsaydım!" der.

Abdullah bin Ömer ve Ebu Hüreyre gibi alim sahabilere göre: "Yüce ALLAH, o gün, hayvanları da huzuruna getirecek, birbirlerinden haklarını alıp, ödeştirecek ve sonra onlara: 'Toprak olun!' buyuracak, hepsi toprak olacak. İşte kâfirler bunu gördüğü zaman onlar gibi toprak olmayı isteyecektir."

79- NÂZİÂT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 46 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Andolsun söküp çıkaranlara,
2. Yavaşça çekenlere,
3. Ve yüzüp yüzüp gidenlere,
4. Yarışıp geçenlere,
5. İşleri düzenleyip yönetenlere.
6. İlk üflemenin sarstığı gün,
7. Onu ikinci üfleme takip eder.
8. O gün yürekler kaygıdan oynar.
9. Gözler yorgun düşer.
10. "Öldükten sonra biz dünyadaki ilk halimize mi döndürüleceğiz?" derler.
11. "(Hem de) Çürümüş kemikler olduktan sonra mı?"
12. Bu inkârcılar: "O halde bu (bizim için) hüsranlı bir dönüş olur." dediler.
13. O (dönüş) ancak bir tek haykırıştır.
14. Birdenbire kendilerini Mahşer'de buluverirler.
15. Musa'nın haberi sana geldi mi?
16. Kutsal vadi Tuvâ'da Rabbi ona şöyle seslenmişti:
17. "Firavun'a git! Çünkü o çok azdı."
18. De ki: "Arınmaya gönlün var mı?"
19. "Seni Rabbinin yoluna ileteyim de O'na saygı duyasın."
20. Ve ona en büyük mucizeyi gösterdi.
21. (Firavun ise) Hemen yalanladı ve isyan etti.
22. Sonra (inkâr için) olanca çabasını göstererek sırtını döndü.
23. Derhal (adamlarını) topladı ve (onlara) bağırdı:
24. "Ben sizin en yüce Rabbinizim!" dedi.
25. ALLAH da onu, dünya ve ahiret azabıyla cezalandırdı.
26. Bu da Rabbine saygı duyacak kimselere bir ibret oldu.
27. Sizi yaratmak mı daha güç, yoksa göğü yaratmak mı? Ki ALLAH onu yaptı.
28. Onu yükseltip düzene koydu.
29. Gecesini kararttı, gündüzünü ağarttı.
30. Ondan sonra da yerküreyi döşedi.

Ayetteki "döşedi" ifadesi, Arapça metinde "dahv" kelimesiyle

anlatılmaktadır. "Dahv" kelimesi, Arapçada: "Yuvarlak olarak döşemek" anlamına gelir. Böylece Dünya'nın herhangi bir biçimde değil, yuvarlak olarak meydana getirilerek, sonra da döşendiği (canlı yaşama uygun hale getirildiği) anlamı açığa çıkmaktadır. Ayrıca "dahv" kelimesinin karşıladığı anlamlardan bir diğeri de "devekuşu yumurtası"dır ki, ayet bu açıdan okunduğunda "yeryüzüne, devekuşu yumurtasına benzer bir şekil" verildiğini ifade eder. Bu durum ise daha ilginçtir. Çünkü bütün canlı yumurtaları içinde küreye en çok benzeyen, devekuşu yumurtasıdır. Bu mucizesiyle Kur'an, bütün zamanlarda ve yerlerde yaşayan, bütün insanların rahatlıkla anlayabileceği ifadeler kullanmak suretiyle evrenselliğini de göstermektedir.

31. Ondan suyunu ve otlağını çıkardı.

32. Ve dağlarını oturttu.

33. Sizin ve hayvanlarınızın geçimi için.

34. Her şeyi altüst eden o büyük felaket geldiği zaman,

35. İnsanın yapıp ettiklerini hatırlayacağı gün,

36. Ve görene cehennem açık bir şekilde gösterildiği zaman,

37. Artık kim azmışsa,

38. Ve dünya hayatını tercih etmişse,

39. Onun barınağı cehennemdir.

40. Ama kim Rabbinin divanında durmaktan korkmuş ve nefsini kötü arzulardan uzak tutmuşsa,

41. Onun barınağı da cennettir.

42. Sana kıyameti sorarlar: "Gelip çatması ne zamandır?" derler.

43. Sen onu nereden bilip bildireceksin!

44. Onun bilgisi yalnız Rabbine aittir.

45. Sen ancak O'ndan korkanları uyarırsın.

46. (Onlar) Kıyamet gününü gördüklerinde (dünyada) sadece bir akşam vakti ya da kuşluk zamanı kadar kaldıklarını sanırlar.

80- ABESE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 42 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Surat astı ve döndü;

Buradan 10. ayete kadar olan kısım Efendimiz'in, Mekke önde gelenlerine İslam'ı anlatmaya çalıştığı bir sırada yanına gelip, kendisine soru sormak isteyen ve fakir bir âmâ olan Abdullah bin Ümmü Mektum'dan yüzünü çevirmesi üzerine inmiştir. Ayetlerin eleştirel tonu, Kur'an'ın Hz. Muhammed tarafından yazıldığı iddialarına karşı güçlü bir delildir. Çünkü daha başka örneklerini de gördüğümüz üzere Efendimiz'in kendi kendini eleştirmiş olması akla uygun bir tavır değildir. Hele bu olayı Kur'an'a kaydederek ebedileştirmesi hiç akla uygun değildir.

Ayrıca bu ayetler, daha önce de değindiğimiz önemli bir tebliğ gerçeğini vurguluyor. İslam'ın anlatılacağı kişilere, maddi/dünyevi statülerine göre değil İslam'a yakınlık ve ilgi derecelerine göre öncelik vermeliyiz ve aynı ölçüye göre de iltifat etmeliyiz. Aksi takdirde hakka bâtıl bulaşmış olur.

2. Âmâ geldi diye.

3. Ne bilirsin belki o temizlenecekti.

4. Yahut öğüt alacaktı da, bu öğüt kendisine fayda verecekti.

5. Kendisini sana muhtaç görmeyene gelince;

6. Sen ona yöneliyorsun.

7. Oysa ki onun temizlenip arınmasından sen sorumlu değilsin.

8. Fakat koşarak sana gelen,

9. Saygılı olarak gelmişken,

10. Sen onunla ilgilenmiyorsun.

11. Hayır! Öyle yapma! O, (Kur'an) bir öğüttür.

12. Dileyen onu düşünüp öğüt alır.

13. (O öğüt) Sayfalar içindedir: Değer verilen,

14. Saygıyla yükseltilen, tertemiz (sayfalar).

15. Yazıcıların ellerinde:

16. Değerli, iyi (yazıcıların).

17. Kahrolası insan, ne kadar da nankördür!

18. ALLAH onu neden yarattı?

19. Nutfeden (sperm). Onu yarattı, ona biçim verdi.

20. Sonra da yolunu gösterdi.

21. Sonra onu öldürdü, kabre koydurdu.

22. Sonra dilediği zaman onu diriltip kaldırdı.
23. Hayır! (İnsan) ALLAH'ın emrettiğini yapmadı.
24. İnsan yiyeceğine bir baksın!
25. Biz suyu bol bol boşalttık.
26. Sonra toprağı göz göz yardık da,
27. Orada bitirdik: Daneler,
28. Üzüm bağları, yoncalar,
29. Zeytinler ve hurmalar,
30. İri ve gür ağaçlı bahçeler,
31. Meyveler ve çayırlar;
32. Sizin ve hayvanlarınızın geçimi için.
33. Kulakları sağır eden o ses geldiğinde,
34. İşte o gün, kişi kaçar: Kardeşinden,
35. Anasından, babasından,
36. Eşinden ve oğullarından.
37. O gün herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.
38. Yüzler var ki, o gün parıl parıl,
39. Güleç ve sevinçlidir.
40. Yüzler de var ki, o gün tozlanmış,
41. Ve onları karanlıklar bürümüştür.
42. İşte onlar kâfirler, Hakk'tan sapanlardır.

81- TEKVÎR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 29 ayettir.

Rahman ve Rahim Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Güneş dürülüp (ışığı söndüğü) zaman,
2. Yıldızlar döküldüğü zaman,
3. Dağlar yürütüldüğü zaman,
4. Gebe develer başıboş bırakıldığı zaman,
5. Vahşi hayvanlar toplanıp bir araya getirildiği zaman,
6. Denizler kaynatıldığı zaman,
7. Ruhlar (bedenlerle) birleştirildiği zaman,
8. Diri diri toprağa gömülen kıza,
9. "Hangi günah yüzünden öldürüldün?" diye sorulduğu zaman,

Elmalılı'ya göre: "Yalnız gömmek suretiyle değil, hangi şekilde olursa olsun çocuklarını kasten öldürmek büyük cinayettir. (...) Çocuk aldırmak, kasten çocuk düşürmek dahi çocuğunu öldürmek olduğu için aynı nitelikte bir öldürme suçu olduğu unutulmamalıdır. Cahil bedevilerin çocuklarını diri diri toprağa gömme vahşetlerini dinlerken tüyleri ürperen çağdaşların, çocuk aldırma cinayetlerinden yüzleri kızarmamasına ne kadar esef edilse azdır. (...) Cinayetin sebebi doğrudan doğruya onu işleyene sorulmayıp da davacısı olan suçsuz kıza sorulmasında, o diri diri gömme işini yapan katilin vicdanını sızlatacak ve koruyucusuz gördüğü mazlumun karşısında mağlubiyetini duyuracak ve haksızlığını tam manasıyla tanıtarak Hakk'ın huzurunda hiçbir savunma yapamayacak bir şekilde öfke ve cezayı hak edeceğini anlatacak şiddetli bir uyarı ve taşlama vardır."

10. Defterler açıldığı zaman,
11. Gökyüzü (deri gibi) soyulup çıkarıldığı zaman,
12. Cehennem tutuşturulduğu zaman,
13. Cennet yaklaştırıldığı zaman,
14. Her can, ne yapıp getirdiğini bilecektir.
15. Andolsun gündüz sinip gizlenen,
16. Geceleri gözüken yıldızlara.
17. Kararmaya başladığında geceye,
18. Ağarmaya başladığında sabaha...
19. Kur'an, değerli bir Elçi'nin, (getirip okuduğu bir) sözdür.
20. O Elçi ki, çok kuvvetlidir. Arş'ın Sahibi yanında çok

itibarlıdır.

21. Orada kendisine itaat edilen, güvenilendir.
22. Arkadaşınız asla deli değildir!
23. Andolsun ki o, Cebrail'i apaçık ufukta görmüştür.
24. O, gaybın bilgilerini (sizden) esirgemez.
25. Bu (Kur'an) kovulmuş şeytanın sözü değildir.
26. O halde nereye gidiyorsunuz?
27. O, alemlere öğüttür;
28. İçinizden doğru yola girmek isteyenler için.
29. Fakat alemlerin Rabbi dilemedikçe, siz dileyemezsiniz.

82- İNFİTÂR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Gök yarıldığı zaman,
2. Yıldızlar dağılıp döküldüğü zaman,
3. Denizler birbirine katıldığı zaman,
4. Kabirlerin içi, dışına çıkarıldığı zaman,
5. İnsanoğlu (yapıp) gönderdiklerini ve (yapamayıp) geride bıraktıklarını bir bir anlar.
6. Ey insan! Kerîm (cömertliği sonsuz) olan Rabbine karşı seni aldatan nedir?
7. O (Rab) ki, seni yarattı, düzenledi ve sana ölçülü bir biçim verdi.
8. Seni istediği şekilde birleştirdi.
9. Hayır! Doğrusu siz dini yalanlıyorsunuz.
10. Oysa üzerinizde koruyucular vardır;
11. Şerefli yazıcılar,
12. Yaptığınız her şeyi bilirler.
13. İyiler şüphesiz nimet içindedirler.
14. ALLAH'ın emrinden çıkanlar da cehennemdedirler.
15. Din günü oraya girerler.
16. Ve oradan bir daha ayrılamazlar.
17. Din gününün ne olduğunu sen bilir misin?
18. Din gününün ne olduğunu sen nereden bileceksin?
19. O, kimsenin kimseye yardım edemeyeceği bir gündür. O gün buyruk, yalnız ALLAH'ındır.

83- MUTAFFİFÎN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 36 ayettir.

Rahman ve Rahim Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Eksik ölçüp tartanların vay haline!
2. Onlar insanlardan bir şey aldıkları zaman ölçüyü tam yaparlar.
3. Fakat kendileri başkalarına bir şey ölçtükleri ya da tarttıkları zaman eksik yaparlar.
4. Onlar, tekrar diriltileceklerini sanmıyorlar mı?
5. Büyük bir gün için.
6. Öyle bir gün ki, insanlar, Rablerinin huzurunda divan duracaklardır.
7. Doğrusu günahkârların yazısı, muhakkak Siccîn'de olmaktır.
8. Siccîn nedir bilir misin?
9. O amellerin sayılıp yazıldığı bir Kitap'tır.
10. O gün vay haline yalanlayanların!
11. Onlar din gününü yalanlayanlardır.
12. Onu ancak hükümleri çiğneyen ve günaha dalan kimseler yalanlar.
13. Böyle birine, ayetlerimiz okununca: "Eskilerin masalları!" der.
14. Hayır! Onların kazandıkları günahlar kalpleri üzerine pas olmuştur.
15. Hayır! Doğrusu onlar, o gün, Rablerin(i görmekten) mahrumdurlar.
16. Sonra onlar muhakkak cehenneme girerler.
17. Sonra da onlara: "İşte yalanlamış olduğunuz (cehennem) budur." denilir.
18. Hayır! Andolsun iyilerin yazısı İlliyûn'dadır.
19. İlliyûn nedir bilir misin?
20. O amellerin sayılıp yazıldığı bir Kitap'tır.
21. ALLAH'a yaklaştırılmış melekler ona tanık olurlar.
22. İyiler elbette nimet içindedirler.
23. Tahtlar üzerinde etrafa bakarlar.
24. Onların yüzünde nimetlerin sevincini görürsün.
25. Kendilerine mühürlü halis bir içki sunulur.
26. Onun içiminin sonunda misk kokusu vardır. İşte yarışanlar, bunun için yarışsınlar.
27. O şaraba Tesnîm de karıştırılır.
28. O, ALLAH'a yakın olanların içecekleri bir kaynaktır.

29. Doğrusu günahkârlar (dünyada) iman edenlere gülerlerdi.
30. Onlarla karşılaştıklarında kaş göz işaretleriyle alay ederlerdi.
31. Ailelerine döndüklerinde (yaptıkları bu işlerle) övünüp eğlenirlerdi.
32. Mü'minleri gördükleri zaman: "Bunlar kaçık insanlardır!" derlerdi.
33. Oysa onlar, Mü'minler üzerine bekçi gönderilmemişlerdi.
34. İşte bu gün de Mü'minler kâfirlere gülecek.
35. Tahtlar üzerinde etrafa bakacaklar.
36. Kâfirler, yaptıklarının cezasını buldular mı, diye.

84- İNŞİKÂK SURESİ

Mekke'de inmiştir. 25 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Gök yarıldığı,
2. Rabbini dinleyip boyun eğecek hale getirildiği zaman,
3. Yer uzatılıp dümdüz yapıldığı,
4. İçindekileri dışarı atıp boşaldığı,
5. Ve Rabbini dinleyip boyun eğecek hale getirildiği zaman...
6. Ey insan! Şüphe yok ki sen, Rabbine kavuşuncaya kadar didinip duracaksın.
7. Kimin Kitab'ı sağından verilirse,
8. Kolay bir hesaba çekilecek;
9. Ve sevinçli olarak ailesine dönecektir.
10. Ama Kitab'ı arkasından verilen:

Elmalılı'ya göre: " 'arkasından' ifadesi de "onlar arkalarına attılar" (3/Al-i İmran:187) ayetinin gösterdiği gibi, dünyada ALLAH'ın Kitabı'nı arkalarına atıp, zıddına gittikleri ya da kendi işlerini kendileri görmeyip arkalarından bekledikleri için ahirette hükümleri duyurulurken, yüzlerine bakılmayarak, ümit ve beklentilerinin aksine ve hatır ve hayallerine gelmez bir biçimde aleyhlerine olarak, arkalarından duyurulacağına da işaret olur ki. (...) Böyle kitabı arkasından verilen 'Yetiş ey ölüm!' diye bağırır."

11. "Yetiş ey ölüm!" diye bağıracak;
12. Ve alevli ateşe girecektir.

13. Çünkü o (dünyadayken) ailesi içinde keyifli ve şımarık idi.
14. Hiç (Rabbine) dönmeyeceğini sanmıştı.
15. Oysa gerçekten Rabbi onu görüyordu.
16. Hayır! And içerim akşamın alacakaranlığına,
17. Geceye ve içinde barındırdığı şeylere,
18. Dolunay olmuş aya...
19. Siz mutlaka halden hale (ya da tabakadan tabakaya) geçeceksiniz.
20. Onların nesi var ki inanmıyorlar?
21. Kendilerine Kur'an okunduğu zaman secde etmiyorlar?

• • • Dikkat! Secde ayeti • • •

22. Aksine o kâfirler (dini) yalanlıyorlar.
23. Oysa ALLAH, onların gizlediklerini çok iyi bilir.
24. Onlara acı bir azabı müjdele!
25. Ancak iman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) başkadır. Onlar için arkası kesilmeyen bir mükâfat vardır.

85- BÜRÛC SURESİ

Mekke'de inmiştir. 22 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Burçlarla süslü gökyüzüne,
2. Vaad olunan o güne,
3. Şahitlik eden ve edilene andolsun ki,
4. Kahrolsun o hendeğin sahipleri.
5. O çıralı ateşin,
6. Hani o ateşin başında oturmuşlar,
7. Mü'minlere yaptıkları işkenceyi seyrediyorlardı.
8. O Mü'minlere kızmalarının sebebi de sadece Azîz ve Hamîd olan ALLAH'a iman etmeleriydi (her şeye üstün, övgüye tek başına layık).

4. ayetten itibaren, Efendimiz'den önce, Yemen'de yahudilerin, Hz. İsa'ya inanan Mü'minlere yaptıkları işkenceler anlatılıyor.

9. O ki, göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Ve ALLAH, her şeye şahittir.
10. Mü'min erkek ve kadınlara işkence yapıp sonra da tevbe etmeyenlere cehennem azabı ve yangın azabı vardır.
11. İman edip salih ameller işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için de zemininden nehirler akan cennetler vardır. Büyük

kurtuluş işte budur.

12. Senin Rabbinin darbesi çok müthiştir.

13. Çünkü O hem Mübdî, hem de Muîd'dir (yoktan yaratan, tekrar dirilten).

14. O, Gafûr'dur, Vedûd'dur (bağışlaması sonsuz, sevgisi sonsuz).

15. O, Arş'ın Sahibidir, Mecîd'dir (sonsuz lütuf ve ihsan sahibi).

16. Dilediğini, dilediği gibi yapandır.

17. Orduların haberi sana geldi mi?

18. (Yani) Firavun'un ve Semûd'un...

19. Fakat o kâfirler yine de dini yalan saymaya devam ediyorlar.

20. ALLAH ise onları arkalarından kuşatmıştır.

21. Gerçekten o şerefli bir Kur'an'dır.

22. Levh-i Mahfuz'dadır.

86- TÂRIK SURESİ

Mekke'de inmiştir. 17 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Andolsun o göğe ve Târık'a,

2. Târık, bilir misin nedir?

3. O, parıl parıl parlayan (ya da karanlığı delen) bir yıldızdır.

4. Hiç kimse yoktur ki, üzerinde bir koruyucu, bir denetleyici (melek) bulunmasın.

5. Öyleyse insan neden yaratıldığına bir baksın.

6. Atılan bir sudan yaratıldı.

7. O su, sırt ile göğüs kafesi arasından çıkar.

Elmalılı'ya göre: " 'Sırt ile göğüs kafesi arası' deyimi, hakikat ve kinayesiyle bütün iç organları ve üreme aygıtını kapsayan ve sinirleri hatta bütün vücudu ve hatta birleşmeyi ifade eden son derece kapsamlı ve bu konuda bütün sırları içine alan çok güzel bir ifadedir."

8. İşte ALLAH (başlangıçta bu şekilde yarattığı) insanı tekrar yaratmaya da kâdirdir.

9. Bütün sırların ortaya döküleceği gün,

10. İnsanın o gün, ne bir gücü vardır, ne de bir yardımcısı.

11. Andolsun o dönüşlü göğe,

Dünya göğünün Kur'an'da ısrarla vurgulanan bir özelliği de "rec'i (geri döndüren)" olmasıdır. Atmosferi oluşturan yedi katmandan her biri, Dünya'dan ya da Dünya dışından gelen "bir şey"leri geri döndürerek, Dünya'daki canlı yaşamını koruyup, devamına hizmet eder. Örneğin: 13-15 km. yüksekte yer alan Troposfer, yeryüzünden yükselen su buharını yoğunlaştırarak, yağmur olarak geri dönmesini (saniyede 17 milyon ton) sağlar. 25 km. yüksekte yer alan Stratosfer'in alt tabakası olan Ozonosfer, uzaydan gelen radyasyon ve zararlı ultraviole ışınlarını geri döndürür. İyonosfer, yeryüzünden gelen radyo dalgalarını geriye yansıtarak telsiz, radyo, televizyon iletişimine olanak sağlar. Manyetosfer ise, Güneş'ten ve başka yıldızlardan gelen radyoaktif parçacıkları uzaya geri döndürür.

12. O yarılıp çatlayan yere ki,

1945'lerden sonra başlayan ve yeni mineral kaynakları keşfetme amacı taşıyan derin deniz dibi araştırmaları sırasında ilginç bir gerçeğin farkına varıldı. Dünya'nın yapısı kırık ve çatlaklarla doluydu. Dünya'nın dış yüzeyindeki kayalık tabakanın kuzey-güney, doğu-batı doğrultulu, on binlerce km. uzunluklara varan sayısız çatlak (fay) barındırdığı zaten biliniyordu. Ama yeni öğrenilen, 100-150 km. derinde, denizlerin ve okyanusların altında erimiş magmanın bulunduğuydu. İşte bu kırık ve çatlaklar nedeniyle, denizlerin ortasında yer alan dağlardan dışarı lavlar akar. Yeryüzünün bu kırıklı yapısı sayesinde, önemli miktarda ısı dışarı atılır ve erimiş kayaların büyük bir kısmı okyanuslardaki tepeleri oluşturur. Eğer yeryüzünün, kabuğundan yüksek miktarda ısının dışarı çıkmasına olanak veren bu yapısı olmasaydı, Dünya üzerinde hayat imkânsız olurdu.

13. Kur'an (gerçek ile yalanı) ayıran bir sözdür.
14. O asla bir şaka değildir.
15. Onlar bir tuzak kurarlar.
16. Ben de bir tuzak kurarım.
17. Onun için o kâfirlere mühlet ver, onlara az bir zaman tanı.

87- A'LÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Yüce Rabbinin adını tesbih et.
2. O, yaratıp şekil vermiştir.
3. O, takdir edip yol göstermiştir.
4. O, otlağı çıkarmıştır.
5. Sonra da onu kapkara bir sel atığına çevirmiştir.
6. (Bundan böyle) Sana Kur'an'ı okutacağız, sen de unutmayacaksın.
7. Ancak ALLAH'ın dilediği başkadır. Çünkü O, açığı da bilir, gizliyi de.
8. Seni en kolaya (yola) muvaffak kılacağız.
9. Onun için öğüt ver, eğer öğüt fayda verirse.
10. ALLAH'a karşı saygılı olan (müttaki) öğüt alacaktır.
11. Kötü olan da ondan kaçınacaktır.
12. O ki, en büyük ateşe girecektir.
13. Sonra orada ne ölecek, ne de hayat bulacaktır.
14. Elbette kurtuluşa ermiştir, temizlenen.
15. Rabbinin adını zikredip namaz kılan.
16. Fakat siz dünya hayatını tercih ediyorsunuz.
17. Oysa ahiret daha hayırlı ve daha kalıcıdır.
18. Doğrusu bu (hükümler), ilk sayfalarda da vardı:
19. İbrahim'in ve Musa'nın sayfalarında...

88- ĞÂŞİYE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 26 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ğâşiye'nin (dehşeti her tarafı saracak olan felaket, kıyamet) haberi sana geldi mi?
2. Yüzler vardır ki, o gün yere eğilmiştir, zelildir.
3. Çalışmış fakat boşuna yorulmuştur.
4. Kızışmış ateşe girerler.
5. Kızgın bir kaynaktan sulanırlar.
6. Onlar için kuru dikenden başka yiyecek de yoktur.
7. O da ne besler, ne de açlığı giderir.
8. Birtakım yüzler de, o gün mutludur.
9. Çalıştığından dolayı hoşnuttur.
10. Yüksek bir cennettedirler.
11. Orada boş söz işitmezler.
12. Orada devamlı akan bir pınar,
13. Orada yükseltilmiş tahtlar,
14. (Önlerine) Konulmuş kadehler,
15. Sıra sıra dizilmiş yastıklar,
16. Serilmiş halılar vardır.
17. Bakmazlar mı deveye, nasıl yaratılmış?
18. Ve göğe, nasıl yükseltilmiş?
19. Ve dağlara, nasıl dikilmiş?
20. Ve yeryüzüne, nasıl yayılıp döşenmiş?
21. Sen öğüt ver, çünkü sen ancak öğüt verensin.
22. Onların üzerinde bir zorba değilsin.
23. Ancak kim yüz çevirir ve inkâr ederse,
24. ALLAH ona en büyük azabı eder.
25. Şüphesiz onların dönüşü sadece Bizedir.
26. Sonra onların sorguya çekilmesi de sadece Bize aittir.

89- FECR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 30 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Andolsun fecr'e (tan yeri ağarması),
2. On geceye,
3. Çifte ve teke,
4. Gitmekte olan geceye.
5. Bunlarda akıl sahibi için elbette birer yemin (değeri) vardır.
6. Görmedin mi Rabbin ne yaptı Âd kavmine?
7. Sütunlar sahibi İrem'e?

Ayetin sözünü ettiği şehir 1990'larda Umman'da bulundu. Yüzyıllardan beridir çöl kumlarının altında gömülü kalmış olan şehrin Kur'an'ın haber verdiği İrem olduğu ise kazılar sırasında ortaya çıkartılan sütunlarla anlaşıldı. Aynen ayetin bildirdiği gibi yüksek sütunlarla dolu olan şehir hakkında, kazı ekibinin şefi Dr. Juris Zarins de, bu şehri diğer arkeolojik keşiflerden ayıran şeyin bu yüksek sütunlar olduğunu ve dolayısıyla şehrin Kur'an'da sözü geçen Âd halkının kenti İrem olduğunu onayladı.

8. Ki ülkeler arasında onun eşi yaratılmamıştı.
9. Ve vadide kayaları yontan Semûd'a?
10. Ve kazıklar sahibi Firavun'a?
11. Ki onların hepsi ülkelerinde azgınlık ettiler.
12. Oralarda kötülüğü çoğalttılar.
13. Bu yüzden Rabbin onların üstüne azap kamçısı yağdırdı.
14. Çünkü Rabbin her an gözetlemededir.
15. İnsan var ya, Rabbi kendisini sınayıp da ikramda bulunduğunda ve bol nimet verdiğinde: "Rabbim bana ikram etti." der.
16. Onu sınayıp rızkını daralttığında ise: "Rabbim bana ihanet etti." der.
17. Hayır! Doğrusu siz (ALLAH'tan ikram bekliyor fakat) yetime ikram etmiyorsunuz.
18. Yoksulu yedirmeye birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.
19. Mirasları helal, haram demeden yiyorsunuz.
20. Malı aşırı biçimde seviyorsunuz.
21. Ama yeryüzü parça parça döküldüğü,
22. Rabbin(in kudret alametleri) geldiği, melekler de saf saf dizildiği zaman...
23. O gün cehennem getirilir, insan yaptıklarını birer

birer hatırlar. Fakat bu hatırlamanın ona ne faydası var?
24. (İşte o zaman insan:) "Keşke bu hayatım için bir şeyler yapıp gönderseydim." der.
25. Artık o gün, ALLAH'ın edeceği azabı kimse edemez.
26. Ve O'nun vuracağı bağı kimse vuramaz.
27. Ey huzura kavuşmuş insan (tatmin olmuş nefis)!

Elmalılı'ya göre: "Tatmin olmuş nefis (nefs-i mutmainne), ALLAH'ı tanımayı kendine temel amaç edinen, varlığında ve diğer hallerinde, O'nun dışındakilere ihtiyaç hissetmeyerek, O'na ancak O'nun için tevhid ve ihlâs ile itaat edip boyun eğen nefis demektir."

28. Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön.
29. (Seçkin) Kullarım arasına katıl.
30. Ve gir cennetime.

90- BELED SURESİ

Mekke'de inmiştir. 20 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. And içerim bu kente,
2. Ki sen orada bulunmaktasın.
3. And içerim babaya ve ondan meydana gelen çocuğa ki,
4. Biz insanı zorluklar içinde (olacak şekilde) yarattık.

Ayet, insan için bu dünyada tam bir rahat ve mutluluk olamayacağını, bunun bir ALLAH kanunu (Sünnetullah) olduğunu bildiriyor.

5. İnsan, hiç kimsenin kendisine güç yetiremeyeceğini mi sanıyor?
6. "Pek çok mal harcadım." diyor.
7. Kimse onu görmedi mi sanıyor?
8. Biz ona iki göz,
9. Bir dil ve iki dudak vermedik mi?
10. Ona iki yolu (doğruyu ve eğriyi) göstermedik mi?

Efendimiz: "Onlar, iki yoldur. Hayır ve şer yolu... Demek ki şer yolu size hayır yolundan daha sevgili kılınmamıştır." (Buhari) buyurmuştur. Birçok insanın zannettiğinin aksine insan hayra da en az şerre olduğu kadar yetenekli ve istekli bir fıtrata sahip olarak yaratılmıştır. Zaten başka türlü, dinlerin tutunup, ALLAH'a iman ve ibadet eden insanların ortaya çıkması mümkün olmazdı.

11. Fakat o, sarp yokuşu aşamadı.

12. O sarp yokuş nedir, bilir misin?
13. Köle azad etmektir.
14. Yahut açlık gününde, doyurmaktır:
15. Yakınlığı olan bir yetimi,
16. Ya da hiçbir şeyi olmayan yoksulu.
17. Sonra iman edenlerden, birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden ve birbirlerine merhameti öğütleyenlerden olmaktır.
18. İşte bunlar, Kitab'ı sağından verilenlerdendir.
19. Ayetlerimizi inkâr edenler ise, işte onlar, Kitab'ı solundan verilenlerdendir.
20. Onların cezası da, kapıları, üzerlerine sımsıkı kapatılacak bir ateştir.

91- ŞEMS SURESİ

Mekke'de inmiştir. 15 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Güneşe ve onun aydın sabahına,
2. Onu izleyen aya,
3. Dünyayı açığa çıkaran gündüze,
4. Onu bürüyüp saran geceye,
5. Göğe ve onu bina edene,
6. Yere ve onu yayıp döşeyene,
7. Her bir nefse ve onu düzenleyene,
8. Ona kötülüklerini ve iyiliklerini ilham edene andolsun ki...
9. (Nefsini) Arındıran kurtuluşa ermiş,
10. Onu (desise) gömen de ziyan etmiştir.
11. Semûd (halkı) azgınlığı yüzünden yalanladı.
12. Onların en kötüsü (deveyi kesmek için) atıldığında,
13. ALLAH'ın Rasûlü, onlara: "ALLAH'ın devesine ve onun su hakkına dokunmayın!" dedi.
14. Onlar yalanladılar ve deveyi kestiler. Rableri de, günahları yüzünden azabı başlarına geçirip, orayı dümdüz etti.
15. Bu işin sonundan O'nun korkusu yoktur.

92- LEYL SURESİ

Mekke'de geçmiştir. 21 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. (Karanlığı ile etrafı) Örttüğü zaman geceye,
2. Açılıp ağardığı zaman gündüze,
3. Erkeği ve dişiyi yaratana andolsun ki...
4. Sizin işleriniz çeşit çeşittir.
5. Artık kim (malını ALLAH için) verir ve (günahtan) sakınırsa,
6. En güzeli de (Kelime-i Tevhid) tasdik ederse,
7. Biz de onu en kolaya hazırlarız.
8. Kim cimrilik eder, kendi kendini yeterli görür,
9. En güzeli de yalanlarsa,
10. Biz de onu en zora hazırlarız.
11. Düştüğü zaman da malı kendisini kurtaramaz.
12. Doğru yolu göstermek Bize aittir.
13. Şüphesiz ahiret de, dünya da Bizimdir.
14. Alev alev yanan bir ateşle sizi uyardım.
15. O ateşe ancak kötüler girer,
16. Yalanlayıp, yüz çevirenler...
17. Takva sahibi olan da, ondan uzaklaştırıldıkça, uzaklaştırılır.
18. O ki, malını (ALLAH için) verir, temizlenir.
19. Ve onun yanında, hiç kimsenin karşılık verilecek bir nimeti yoktur.
20. (O) Sadece yüce Rabbinin rızası için verir.
21. Yakında Rabbi de onu razı edecektir.

93- DUHÂ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Kuşluk vaktine,
2. Ve sakinleştiğinde geceye andolsun ki,
3. Rabbin seni bırakmadı ve sana darılmadı.

İslam'ın ilk yıllarında Efendimiz'e gelen vahiy bir süre kesintiye uğramıştı. Bu durum ALLAH'a ortak koşanların alaylarına ve Efendimiz'in üzülmesine neden olmuştu. Ayet bu olayı kastediyor.

4. Senin için işin sonu başından daha hayırlıdır.

Ayet, bir ALLAH kanununu ifade ediyor. Mü'minlerin, ALLAH'ın rızası doğrultusundaki işlerinin ve yaşadıkları süreçlerin sonu, başlangıcından daha hayırlı olur. Yani onlar mağlubiyete değil, zafere yürürler.

5. Rabbin sana verecek ve sen razı olacaksın.
6. O seni yetim bulup da barındırmadı mı?
7. Şaşırmış bulup da yol göstermedi mi?

Yani sen peygamberlik öncesinde, kendin ve insanlar için bir çıkış yolu, sorularına bir cevap arar durumda iken Rabbin sana vahyini ve hidayetini gönderdi. Seni mananın sultanı etti...

8. Seni fakir bulup zengin etmedi mi?
9. Öyleyse yetimi sakın ezme.

Bu ayet, 8.ayet ile birlikte bir ALLAH kanununu ifade ediyor: Maddi sıkıntıdan kurtulmanın yolu, yetimlerin imdadına koşmaktan geçer. Ayrıca Efendimiz yetime sahip çıkmakla ilgili olarak: "Her kim bir yetimin başını okşarsa, elinin değdiği her tele karşılık ona kıyamet günü bir nur verilir." (Müsned) buyurmuştur.

10. El açıp isteyeni de sakın azarlama.

Dilenirken ısrarcı olanların, yumuşak bir biçimde geri çevrilmesinde bir sakınca yoktur.

11. Ve Rabbinin nimetini anlat da, anlat.

Duhâ Suresi'nden itibaren Kur'an'ın sonuna kadar her surenin bitiminde tekbir getirmek sünnettir.

94- İNŞİRÂH SURESİ

Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi?

Göğüs açılması hem maddi, hem manevi anlamdadır. Ama öncelikli olarak manevi boyutun anlaşılması daha isabetli olur: Bu da Efendimiz'in ruhunun, iman ve hikmete tamamen açılması, kendisinde hiçbir manevi kir bırakılmayarak özel ve üstün bir nitelik kazandırılmasıdır.

2. Ve yükünü senin üzerinden atmadık mı?
3. Ki o, belini çatırdatmıştı.
4. Senin şanını yüceltmedik mi?
5. Elbette zorluğun yanında bir kolaylık vardır.
6. Evet, her zorlukla beraber bir kolaylık vardır.
7. Boş kaldın mı hemen başka işe koyul.

Son iki ayet bir ALLAH kanununu ifade ediyor.

8. Ve yalnız Rabbine yönel.

Yani bir işten yoruldun mu, başka bir işe geçerek dinlen.

95- TÎN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. İncire ve zeytine,

2. Ve Sîna Dağı'na,

3. Ve şu emin beldeye andolsun ki,

Bütün tefsir alimlerine göre bu şehir, Mekke'dir.

4. Biz insanı en güzel biçimde yarattık.

İnsanın en güzel/en üstün olmasının nedeni, Kâinat'ta tecelli eden bütün isimlere topluca tecelligah olan tek yaratılmış olmasıdır. Bu boyutuyla insan, Kâinat'ın bir özeti olmaktadır ve bütün Kâinat üzerinde tasarrufta bulunma hakkı da bu nedenle insana verilmiştir.

5. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik.

6. Fakat iman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) için eksilmeyen, devamlı bir mükâfat vardır.

Efendimiz: "Herhangi bir kul hastalandığında ya da bir yolculuğa çıktığında, sağlığı yerindeyken ya da evindeyken işlemiş olduğu amellerin aynısı kendisine yazılır." (Buhari) buyurmuştur.

7. Artık bundan sonra din günü konusunda seni kim yalanlayabilir?

8. ALLAH, hüküm verenlerin en üstünü değil midir?

Efendimiz bu ayeti her okuyuşunda: "Evet, ben de buna şahit olanlardanım." der ve Mü'minlerin de öyle demelerini emrederdi (Tirmizi).

96- ALAK SURESİ

Mekke'de inmiştir. 19 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Oku! Yaratan Rabbinin adıyla.
2. O, insanı bir kan pıhtısından yarattı.
3. Oku! Rabbin en büyük kerem sahibidir.
4. O ki, kalemle (yazmayı) öğretti.

Elmalılı'ya göre: "Burada Peygamberin okumak için yazıya ihtiyacı olmadığı bildirilmekle beraber şüphe yok ki kalem ile öğretmenin de ALLAH'ın büyük bir ikramı olduğu açıklanmış ve böylece ümmet okuyup yazmaya teşvik edilmiştir."

5. İnsana bilmediğini öğretti.

Yukarıda yer alan beş ayet, Kur'an'ın ilk indirilen ayetleridir.

6. Gerçek şu ki, insan azar,
7. Kendi kendini yeterli görerek.
8. Ama dönüş Rabbinedir.
9. Gördün mü şu engelleyeni?
10. Namaz kılarken bir kulu!
11. Ne dersin, o (kul) doğru yolda ise!
12. Ya da takvayı emrediyorsa!
13. Ne dersin, o (engelleyen) yalanlıyor ve doğru yoldan yüz çeviriyorsa!
14. O bilmiyor mu ki, ALLAH, olan biten her şeyi görür?
15. Hayır! Eğer bundan vazgeçmezse, (onu) perçeminden yakalarız!
16. O yalancı, günahkâr perçeminden!

Ayetin dikkat çektiği "günahkâr perçem" ifadesi son derece dikkat çekicidir. Çünkü kafatasının ön alın/perçem bölgesinde gerçekleşen beyin faaliyetleriyle ilgili olarak "Essentials of Anatomy and Physiology (Anatomi ve Fizyolojinin Esasları)" isimli kitap da şunlar anlatılmaktadır: "Hareketlerin motivasyonu, planlama öngörüsü ve başlatılması, alın loblarının ön kısmı olan ön alın bölgesinde (cerebrum) gerçekleşir. Burası, çağrışım (birlik) korteksinin bir bölgesidir. Hareketle olan ilgisiyle beraber, ön alın bölgesinin aynı zamanda saldırganlığın da fonksiyonel merkezi olduğu düşünülmektedir." Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere, beynin ön alın bölgesi, planlama, motivasyon, iyi ya da kötü davranışların yönlendirilmesi, yalan ya da doğru konuşulması ile ilgili faaliyetlerin tümünü yönlendirmektedir.

17. O hemen gidip adamlarını çağırsın.

18. Biz de zebanileri çağıracağız.

19. Hayır! Ona boyun eğme. (ALLAH'a) Secde et ve (yalnızca O'na) yaklaş!

Dikkat secde ayeti!

Efendimiz: "Kulun ALLAH'a en yakın olduğu an, O'na secde halinde olduğu andır. O sırada ALLAH'a çok dua edin." (Müslim) buyurmuştur.

97- KADR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik.

2. Kadir gecesinin ne olduğunu sen bilir misin?

3. Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır.

Efendimiz bu gece hakkında: "Her kim Kadr gecesinde inanarak ve sevabını ALLAH'tan bekleyerek ibadet ederse, o kimsenin geçmiş günahları affedilir." (Buhari) buyurmuştur. Hz. Aişe, Efendimiz'e o gece nasıl dua etmesi gerektiğini sormuş, o da: "ALLAH'ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet!" demesini tavsiye etmiştir (Tirmizi). Elmalılı'nın İbn Hacer ve Alusi'den aktardığına göre: "Kadir gecesini görenin saklaması gerekir. Onun yüceliğine ancak ALLAH'ın bildirdiği kimseler ulaşır. Kadir gecesini görmek demek, o geceye özel olan nurlar ile meleklerin inmesi gibi olayları görmek demektir."

4. Melekler ve Ruh, o gece Rablerinin izniyle, her bir iş için iner de, iner.

5. O gece, esenlik (selam) doludur. Tan yeri ağarıncaya kadar.

98- BEYYİNE SURESİ

Medine'de inmiştir. 8 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ehl-i Kitap'tan ve ALLAH'a ortak koşanlardan olan kâfirler, kendilerine apaçık delil gelinceye kadar (inkârlarından) ayrılacak değillerdi.
2. (O delil) Tertemiz sayfaları okuyan, ALLAH tarafından gönderilmiş bir Peygamberdir.
3. O sayfalarda dosdoğru hükümler vardır.
4. Kendilerine Kitap verilenler ancak o açık delil (Peygamber) geldikten sonra ayrılığa düştüler.

Efendimiz'in (O'na Binler Selam) hayatı, kişiliği, yetiştirdikleri İslam'ın hak din olduğunun en kesin delilleri arasındadır.

5. Oysa onlar dini sadece ALLAH'a has kılıp O'nu birleyerek, ancak ALLAH'a ibadet etmekle, namazı tam olarak kılmakla ve zekâtı vermekle emrolunmuşlardı. İşte doğru din, budur.
6. Ehl-i Kitap'tan ve ALLAH'a ortak koşanlardan olan kâfirler, cehennem ateşindedirler. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. Onlar yaratıkların en şerlileridirler.
7. İman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar) var ya, işte onlar, yaratıkların en hayırlılarıdırlar.
8. Rableri katında onların mükâfatları; içlerinden nehirler akan Adn Cennetleridir. Orada sonsuza kadar kalacaklardır. ALLAH, onlardan razı olmuş, onlar da ALLAH'tan razı olmuşlardır. İşte bu, Rablerinden korkanlar içindir.

99- ZİLZÂL SURESİ

Medine'de inmiştir. 8 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Yer, o yaman sarsıntıyla sarsıldığı,
2. Yer, ağırlıklarını çıkardığı,
3. Ve insan: "Buna ne oluyor?" dediği zaman!
4. İşte o gün (yer), haberlerini söyler.
5. Çünkü Rabbin ona vahyetmiştir.
6. O gün insanlar amellerini görmeleri için darmadağınık geri dönüp gelirler.
7. Kim zerre miktarı hayır yapmışsa, onu görür.
8. Kim de zerre miktarı şer işlemişse, onu görür.

100- ÂDİYÂT SURESİ

Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Andolsun harıl harıl koşanlara,
2. Çakarak ateş çıkaranlara,
3. Sabahleyin baskın yapanlara,
4. O vakitte tozu dumana katanlara,
5. Derken topluluğun ortasına dalanlara ki,

Yukarıdaki ayetler, gelecek çağların savaş taktiklerine ve silahlarına da işaret etmektedir.

6. İnsan, Rabbine karşı çok nankördür.
7. Ve o da buna şahittir.
8. Doğrusu o, malı çok sever.
9. O bilmez mi ki, kabirdekiler çıkartıldığı,
10. Göğüslerde ne varsa, derlenip toparlandığı zaman,
11. Gerçekten o gün, Rableri onların bütün yaptıklarından haberdardır.

101- KÂRİA SURESİ

Mekke'de inmiştir. 11 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. O Kâria (Çarpan olay= Kıyamet),
2. Nedir o Kâria?
3. Ne bildirdi ki sana; nedir o Kâria?
4. O gün ki, insanlar çırpınıp yayılan pervaneler gibi olacak.
5. Dağlar da atılmış renkli yün gibi...

Elmalılı'ya göre: "Dağlar, önce ufalanacak, sonra korkunç kum yığını olacak, sonra bulut gibi geçerek 'atılmış renkli yünler gibi olacak'. Sonra da serap olacaktır. Bu iki hal yani insanların "yayılmış kelebekler" gibi ve dağların "atılmış renkli yünler" gibi olmaları hali, bizim idrakimize göre bütün yer küresinin volkan gibi infilak edip (örneğin, büyük bir meteor çarpması sonucu S.A.) patlaması halini düşündürdüğü gibi, son zaman savaşlarının o hali almaya doğru giden yıkıcı manzaralarını da göz önüne getirmektedir."

6. Kimin tartıları ağır gelirse,
7. O, hoşnut olacağı bir hayat içerisindedir.
8. Kimin de tartıları hafif gelirse,

9. Onun anası Hâviye'dir.
10. Nedir o (Hâviye), bilir misin?
11. O kızgın bir ateştir.

102- TEKÂSÜR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 8 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Çokluk yarışı sizi oyaladı.
2. Kabirlere varıncaya kadar...
3. Hayır! Yakında bileceksiniz!
4. Yine hayır! Yakında bileceksiniz!
5. Hayır! Eğer kesin bir bilgiyle bilseydiniz,
6. Mutlaka cehennem ateşini görürdünüz.
7. Sonra (ahirette) onu çıplak gözle göreceksiniz.
8. Sonra, yemin olsun ki, o gün nimetlerden elbette ve elbette hesaba çekileceksiniz.

103- ASR SURESİ

Mekke'de inmiştir. 3 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Asr'a andolsun ki,

"Asr" ifadesinden ne kastedildiği konusunda tefsir alimleri ayrılığa düşmüştür. En kuvvetli ihtimaller, Efendimiz'in doğduğu ve yaşadığı çağ (çünkü insanlığın en parlak çağıdır) ile dünyanın son çağı (çünkü insanlığın en fazla dejenere olacağı ve dolayısıyla bu surede sayılan erdemlere en muhtaç hale geleceği çağdır) olabileceği şeklindedir. Ayrıca sahabilerin ayrılırken, bu sureyi okuyarak birbirlerini uyarma adetleri de önemli ve ilginçtir.

2. İnsan ziyandadır.
3. Ancak iman edip salih amel işleyenler (İslam'ı yaşayanlar), birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır.

104- HÜMEZE SURESİ

Mekke'de inmiştir. 9 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Arkadan çekiştirmeyi, yüze karşı eğlenmeyi âdet edinen herkesin vay haline!

2. O ki, mal toplamış ve onu sayıp durmuştur.

3. O, malının kendisini sonsuza kadar yaşatacağını sanır.

4. Hayır! Celalim hakkı için o, Hutame'ye atılacaktır.

5. Hutame'nin ne olduğunu bilir misin?

6. ALLAH'ın tutuşturulmuş ateşidir.

Ateşin doğrudan ALLAH'a dayandırılması, nedenli korkunç olacağını ifade içindir.

7. (Bir ateş) Ki gönüllere işler.

Elmalılı'ya göre: "Sonsuza kadar sönmek bilmez. Hz. Ali şöyle demiştir: 'Ne acaiptir o insanlar ki, altından ateş kaynayıp dururken yeryüzünde ALLAH'a isyan ederler.' Bugünkü jeologların teorilerine göre de yerin içindeki ateşe göre üzerinde bulunduğumuz kabuğu, yumurtanın içine oranla üzerindeki iç zarı kadar ince sayılmaktadır. Fakat bu ateşin onlara benzemediği ve sadece cisimleri yakan bir ateş değil, maddi şeyleri geçip de maneviyatı saran, cesetlerden başka canlara, gönüllere kadar çıkan bir ateş olduğu anlatılmak üzere şöyle nitelendiriliyor: "öyle tutuşturulmuş bir ateş ki yüreklerin (Kalplerin içi, merkezi demek olan füadlerin, yani anlama yeri olan) gönüllerin üstüne çıkar." Tenden geçer ruhlara, maneviyat üzerine çıkar, çatar, savar, canlar yakar, gerçi onları öldürmez, "Sonra orada ne ölecek, ne de hayat bulacaktır." (87/Ala:13). Fakat uzanır, sarar, azab eder. Çünkü küfrün, çirkin inançların, kötü niyetlerin kaynağı onlardır. Razi'nin anlattığı üzere, Hz. Peygamber'den rivayet edilmiştir ki: Ateş, cehennemlikleri yer, en sonunda gönüllere dayanınca son bulur. Sonra Yüce ALLAH, onun etlerini, kemiklerini yeni bir oluşla iade eder. "Derileri yandıkça azabları artsın diye onların derilerini değiştireceğiz." (4/Nisa:56) ayeti bu duruma işaret eder."

8. O, onların üzerine kapatılıp kilitlenecektir.

9. (Kendileri) Uzatılmış direkler arasında (bağlı) olarak (kalacaklardır).

105- FİL SURESİ

Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Görmedin mi ne yaptı Rabbin fil sahiplerini?
2. Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?
3. Üzerlerine sürü sürü kuşlar gönderdi.
4. Onlara, çamurdan sertleşmiş taşlar atan (kuşlar)...
5. Sonunda onları yenilip çiğnenmiş ekine çevirdi.

Fahrüddin Razi, bu sureden yola çıkarak şu ilginç ve önemli gerçeğe dikkat çekmiştir: "Kureyş kâfirleri çok uzun zamandan beri o Kâbe'yi putlarla doldurup, manen kirletmişlerdi. Ve bu durum, Kâbe'nin binasının yıkılmasından çok daha büyük bir suç idi. Hal böyle iken ALLAH, niçin o putperestleri cezalandırmadı da, Ebrehe ordusunu feci bir biçimde yok etti? Ve kendi cevaplandırır: Çünkü ALLAH'ın kanununa göre bu dünyada verilen cezalar, kulların haklarına yapılan zulüm ve saldırılara karşıdır. Ebrehe ordusu da buna niyetlenmişti, cezalandırıldı. Doğrudan ALLAH'ın hukukuna karşı işlenen yani manevi nitelikli olan suçların cezaları ise ahirettedir. İslam hukukuna göre suç işlemeyen kâfirlere ilişilmeyip de, insan öldüren, yol kesen Mü'minlerin cezalandırılmaları da bu hikmetten ötürüdür."

106- KUREYŞ SURESİ

Mekke'de inmiştir. 4 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.
1. Kureyş'e kolaylaştırıldığı için,
2. Evet, kış ve yaz yolculukları onlara kolaylaştırıldığı için,
3. Bu Ev'in Rabbine kulluk etsinler.
4. O, kendilerini açlıktan doyuran ve korkudan emniyette kılandır.

107- MÂÛN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 7 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Dini yalanlayanı gördün mü?

2. İşte o, yetimi itip kakandır.

3. Yoksulu doyurmaya teşvik etmez.

4. Şu namaz kılanların vay haline!

5. Ki onlar, namazlarından gaflet ederler.

Onlar "namazlarında" değil "namazlarından gaflet ederler." Yani ayet, namaz kıldığı halde arada bir namaz içinde zihni başka şeylere takılıp da gaflete düşenleri değil, hiç namaz kılmayıp da "namazdan" gaflete düşenleri kastetmektedir.

6. Onlar gösteriş (için ibadet) yaparlar.

7. En ufak bir yardımı esirgerler.

108- KEVSER SURESİ

Mekke'de inmiştir. 3 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Şüphesiz Biz sana Kevser'i verdik.

Elmalılı'ya göre: "Kevser kelimesi şeriat dilinde, vasıf olmaktan isim olmaya geçerek İslam dini ve Muhammedi nübüvvetin dünyaya ve ahirete ait ilahi feyizlerin ismi olmuştur."

2. Şimdi sen Rabbin için kulluk et ve kurban kes.

3. Asıl sonu kesik olan, sana hınç besleyendir.

Sure, Mekke'de küçük oğlunun vefat etmesi üzerine putperestlerin, Efendimiz'e "Ebter (soyu kesik)" şeklinde isim takmalarına cevap olarak inmiştir. Ve o günden beridir Efendimiz, kızı Hz. Fatma üzerinden kalabalık ve nurlu bir soya sahip bulunmuş fakat o şekilde alay edenlerin soyları ise hem maddi, hem manevi anlamda kesik kalmıştır. Çünkü hüküm ALLAH'ındır.

109- KÂFİRÛN SURESİ

Mekke'de inmiştir. 6 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. De ki: "Ey kâfirler!"

2. "Ben sizin taptıklarınıza tapmam."

3. "Siz de benim kulluk ettiğime, kulluk edici değilsiniz."

4. "Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim."

5. "Siz de benim kulluk ettiğime, kulluk ediciler değilsiniz."

6. "Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."

110- NASR SURESİ

Medine'de inmiştir. 3 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. ALLAH'ın yardımı ve fetih geldiği,

2. Ve insanların dalga dalga ALLAH'ın dinine girdiklerini gördüğün zaman,

3. Hemen Rabbine hamd ederek, O'nu tesbih et ve O'ndan bağışlanmanı dile. Şüphesiz O, Tevvab'dır (tevbeleri çok çok kabul eden).

Sure, bir ALLAH kanunundan haber veriyor: ALLAH'ın yardımı ve fetih geldiği zaman Mü'minler, bunu davullu zurnalı eğlenceler yerine, hamd, tesbih ve tevbe ederek karşılamalı, kutlamalıdır.

111- TEBBET SURESİ

Mekke'de inmiştir. 5 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. Ebu Leheb'in iki eli kurusun! Kurudu da...

2. Malı ve kazandıkları ona fayda vermedi.

3. O, alevli bir ateşe girecektir.

4. Karısı da odun hamalı olarak.

5. Boynunda da bükülmüş bir ip olacaktır.

Ölümünden seneler önce Ebu Leheb ve karısının cehennemlik olduklarının haber verilmesi Kur'an'ın mucizelerindendir. Çünkü

Kur'an'ı bir insan yazmış olsaydı, o an için bilemediği gelecekle ilgili kendini böyle bir bağın altına almazdı. Çünkü teorik olarak Ebu Leheb ve karısının Müslüman olma ihtimalleri vardı.

112- İHLÂS SURESİ

Mekke'de inmiştir. 4 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. De ki: "O ALLAH, Ehad'dır (bir tek)."

2. "ALLAH, Samed'dir (hiçbir şeye muhtaç değil, her şey O'na muhtaç)."

3. "O, doğmamış ve doğurmamıştır."

4. "Hiçbir şey O'na denk değildir."

Kâfirler, Efendimiz'e: "Her şeyi ALLAH yarattı ise ALLAH'ı kim yarattı?" diye sormuşlar ve cevap olarak da bu sure indirilmiştir.

113- FELAK SURESİ

Medine'de inmiştir. 5 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. De ki: "Sığınırım ben, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran Rabbe;"

2. "Yarattığı şeylerin şerrinden,"

3. "Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden,"

4. "Ve düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden,"

5. "Ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden."

114- NÂS SURESİ

Medine'de inmiştir. 6 ayettir.

Rahman ve Rahîm Olan ALLAH'ın Adıyla.

1. De ki: "Sığınırım ben insanların Rabbine,"

2. "İnsanların hükümdarına,"

3. "İnsanların ilahına,"

4. "O sinsi vesvesecinin (şeytanın) şerrinden."

5. "O ki, insanların göğüslerine vesveseler (kötü düşünceler) fısıldar."

6. "(O, hem) Cinlerden ve (hem de) insanlardan (olur)."

Kur'an, söze, ilk ayeti olan Besmele'nin başında "ALLAH" diyerek